

**KATLAH KATĪAI NA KA BYNTA U
BAHAKHLIEH TAM**

MY UTMOST FOR HIS HIGHEST

By Oswald Chambers

My Utmost For His Highest

Khasi-PB

2012/3M

ISBN 978-81-909506-5-7

My Utmost For His Highest (Regd.)

Copyright by **Oswald Chambers Publications Association Ltd.**

Original Edition Copyright 1935 by Dodd, Mead and Company, Inc.

renewed By Oswald Chambers Publications Association Ltd.

Published by **Indian Evangelical Mission**, Bangalore

by special arrangement with

Discovery House Publishers,

3000 Kraft Avenue SE, Grand Rapids, Michigan

49512 USA.

All rights reserved

Printed in India

Unless otherwise indicated Scripture quotations are from Holy Bible printed by Bible Society of India

Printed at Matha Prints, Bangalore

Tel: 080 4131 0081, e-mail: mathaprints@gmail.com

Cover Design Visuals Concept : John Ten Ten

....since Oswald Chambers seems to indicate that My Utmost is best expressed in our Submission especially of our Will, that His Highest, is best expressed in His Cross, and that we must depend on the Holy Spirit, to truly love the Triune God and understand these things...

**KATLAH KATĪAI NA KA BYNTA U
BAHAKHLIEH TAM**

(Ki Kyntien Ksiar Ki Kyntien Rupa Jong U
Oswald Chambers)

La pynkylla sha ka ktien Khasi da ka
Antoinette Kharmalki

My Utmost For His Highest

-Khasi Translation-

Acknowledgements

Oswald Chambers Publications Association Ltd., London

Discovery House Publishers, Grand Rapids, Michigan

Indian Evangelical Mission, Bangalore

Rev Dr. Robert Cunville

Rev. Dr. Maksal Hynniewta

Rev. Dr. O L Snaitang

Mr. Barkos Warjri

Prof. Antoinette Kharmalki and family

Dr. R. Rajkumar

John Ten Ten

To read the Original English Version of My Utmost For His Highest by

Oswald Chambers (1874-1917)

and also the Updated Version online, log onto

utmost.org

*For details about the life of Oswald Chambers, of translations in
various languages, and more,*

*visit the official website of The Oswald Chambers Publications
Association Limited*

at

<http://www.oswaldchambers.co.uk>

A NOTE OF COMMENDATION

Rev. (Dr) O.L. Snaitang
Former Principal, Union Biblical Seminary, Pune

I am happy to know that Indian Evangelical Mission with assistance from John Ten Ten are publishing one of the most profound daily devotionals, namely **My Utmost For His Highest** by Oswald Chambers in languages of India.

It is indeed wonderful that the Translation into Khasi as "**KatLah Katiai na ka bynta U Bahakhlieh tam**" has been done by our own Prof. Antoinette Kharmalki, Department of Khasi, at the North- Eastern Hill University, Shillong.

My Utmost For His Highest is a most profound work and requires careful and thoughtful reading to grasp the beautiful insights into Christianity which in essence is a meaningful relationship with the Lord Jesus Christ, with the Triune God, based on the inspired understanding of His Word, the Holy Bible.

I urge our people to please read this book regularly and make it a life long habit. Each year that you read it again it will reveal even more depths to you. The cover design and icon on each page is very relevant to the title **My Utmost For His Highest**, inasmuch as our submission is what My Utmost means and it is on the Cross that we see His Highest.

I have gone through this book carefully and commend Prof. Antoinette Kharmalki for the great effort she has taken so that this beautiful book is available to us in our Khasi language.

FROM THE PUBLISHER

Dear Friend,

The Indian Evangelical Mission is happy to publish and offer you My Utmost For His Highest in Khasi. It has also been done in Hindi, Telegu, Malayalam, Tamil and Kannada, and soon hopefully in other languages of India. We believe this great book is wonderfully suited to the avowed mission and goals of IEM.

We record our deep appreciation to John Ten Ten (Nina and Yohan John Kunnenkeril) for providing effective consultation and co ordination in the Translation, Publishing and Distribution of My Utmost For His Highest in the languages of our country, on a truly honorary basis without any monetary consideration, motivated purely by the conviction that My Utmost For His Highest must become available in the vernacular in our country.

The contributions received from the distribution of My Utmost For His Highest will be used to carry forward the IEM mandate.

The IEM through its ministry is committed to telling all about our Triune God whose most important commandments are “Love God and Love Others as You Love Yourself”.

The IEM since its inception in 1965 has been enabled by His grace to advance steadily on all fronts for His Glory.

Please visit www.iemoutreach.org for an overview.

We do appeal to you to pray for and participate in the work of IEM.

We believe that My Utmost For His Highest will be a blessing to you.

Yours in His Service

Rev. John Wesley
General Secretary
Indian Evangelical Mission
38, Langford Road, Bangalore 560 025
iemhq@vsnl.com
www.iemoutreach.org

FOREWORD

It gives me joy to commend to you this translation of Oswald Chambers' My Utmost for His Highest.

It is wonderful that this fine Classic which has already been translated into over 40 languages including French, Tamil, Greek and even Hebrew, is now available this year in Khasi apart from being already available in Hindi, Telegu, Tamil, Kannada and Malayalam too. I do hope we will in the future have it in more languages of our great country.

The regular and purposeful reading of The Holy Bible is our fundamental need, apart from which, the sustained reading of this profound book My Utmost For His Highest can lead you into a deeper and more fruitful relationship with our Lord Jesus Christ.

A word of appreciation to Nina and Yohan John Kunnenkeril who under their John Ten Ten label have taken up this labour of love. Ragini and I have had the joy of knowing them personally for over two decades and prayerfully believe that this work will produce much fruit, fruit that will last.

In Him

Dr. R. Rajkumar

Executive Director, Logos Ministries, New Delhi

www.logos-ministries.com

A NOTE FROM JOHN TEN TEN

Dear Reader,

It is a privilege and blessing for us to have been involved in the Translation, Publishing and Distribution of My Utmost For His Highest in languages of our country.

We hope to do so in other languages too in the coming years.

We are grateful to all with whom we have had the pleasure of being associated in this work, particularly The Oswald Chambers Publications Association Ltd., The Discovery House Publishers, our dear translator Prof. Antoinette Kharmalki, and the Publishers, namely The Indian Evangelical Mission A special word of thanks to Rev. Geoff Bennett, Rev. John Wesley and colleagues.

12 years in the corporate sector, a short stint in the Co operative Dairy sector followed by 16 years in the religious sector (Bible Society of India) mostly in Allahabad, Uttar Pradesh, gave us by His Grace, some ability to, in a small way venture out so to speak, on our own under our label John Ten Ten, and take on this project! John Ten Ten, because we know from His Word and from personal experience that the fine life is available to each and everyone through an all else overriding relationship with our Triune God, God the Father, God the Son our Lord Jesus Christ, God the Holy Spirit.

This book has been a blessing to us and we trust it will be a blessing to you.

Nina & Yohan John Kunnenkeril

John Ten Ten

202 & 212 Ranka Park Apts.,
Richmond Circle, Bangalore 560 027
yohankjohn@gmail.com

Other Oswald Chambers books from Discovery House Publishers:

Biblical Ethics

Biblical Psychology

Christian Disciplines

Complete Works of Oswald Chambers

Conformed to His Image and The Servant As His Lord

Faith: A Holy Walk

If You Will Ask

The Love of God

Our Brilliant Heritage

Our Ultimate Refuge (formerly Baffled to Fight Better)

Prayer: A Holy Occupation

So Send I You

Studies in the Sermon on the Mount

My Utmost for His Highest Daily Devotional Journal:

A Journal Companion to the Golden Book of Oswald Chambers

Oswald Chambers-Abandoned to God:

The Life Story of the Author of My Utmost for His Highest

(by David McCasland)

My Utmost For His Highest is also available in

- Tamil, Kannada, Malayalam, Telugu (all Paperback)

- in Updated English Version

(leather bound, large print, study edition, and more)

- and in special adaptations (English) for Children,

Young Adults,

For further details visit <http://www.dhp.org>

or write to generalsecretary@iemoutreach.org,

yohankjohn@gmail.com

TO NGIN BAT İA KANE KA MAT

“Katba kum ka jingkhmih kmang bad ka jingkyrmen jong nga, ba ha kaei kaei ruh yn ym pynlehraiñ ia nga, hynrei da ka jingshlur suda, kumba ha la ka sngi, mynta ruh yn pynkhrav ia U Khrist ha ka met jong nga, lane da ka jingim, lane da ka jingiap”

(Philipi 1:20)

Katlah Katiai na ka Bynta u Bahakhlieh Tam. “Katba kum ka jingkhmih kmang bad jingkyrmen jong nga, ba ha kaei kaei ruh yn ym pynlehraiñ ia nga”. Baroh na ngi ngin poi sha ka lehraiñ lada ngim pyndem ha U Jisu ha ka mat kaba u la phah ia ngi ban pyndem ha u. Ka long kumba u Paul u ong – “ka jingkut jingmut jong nga ka long ba ngan ialeh katlah katiai na ka bynta ka burom bahakhlieh tam jong u”. Dei tang da ka mon sngewbha ba lah ban leh kumta, ym dei da kaba iasaid nia ne pynshong nia hynrei ka dei ka jingaiti da ka mon sngewbha, ka jingaiti ka bym lah shuh ban pynkylla halor kata ka mat. Lada ngi pyrkhata palat na ka bynta ialade, kane kan pynjngai ia ngi ban shim ia kata ka rai wat lada ngi ai daw ba ngi khlem shim ia kata ka rai namar ba ngi pyrkhata ia kiwei. Haba ngi pyrkhata ba kan ktah ia kiwei lada ngi kohnguh ia ka jingkhota U Jisu, kata ka mut ngi shim ba U Blei um tip ba kata ka jingkohnguh kan mut aiu. Bat ia kata ka mat – U Blei u tip lut ia kiei kiei baroh. Khang lut ia kiwei kiwei ki jingpyrkhata bad phai sha U Blei bad buh ba ngan ialeh katlah katiai na ka bynta U Bahakhlieh tam. Nga la kut jingmut ban long na ka bynta jong u bad tang ha u hi.

Ka jingkut jingmut ka bym lah shuh ban pynkylla na ka bynta ka jingkhuid ka jong u. “Lada ka ban im ne iap – kane kam don jingpher eiei!” (Philipi 1:2). U Paul u la rai ba ym don ba lah ban pynsangeh ia u ban leh ia kaba U Blei u kwah. Hynrei ha shwa ba ngin bud ia U Blei, kin don ki jingeh ha ka jingim jong ngi. Kane ka long namar ba ngin ym sngap lada U Blei u khot ia ngi da kaba jem, kumta u ialam ia ngi sha ka jaka kaba u khot ia ngi ba ngin ialeh katlah katiai na ka bynta jong u, nangta ngi sa sdang ban pyni nia; nangta u sa pynmih ia ki jingeh ia kiba u hi un iada bad hangne ngin hap ban rai – sha u ne pyrshah ia u, bad dei hangne ba “Ka jingpyniakhlad” ka sa sdang. Lada ka jingeh ka wan na kano kano ka liang, aiti ha u ia ka mon jong phi khlem da phai dien.

2, Kyllalyngkot

HATO PHIN İAID HA KA UMDUM?

“Te u la leit noh, um da tip shaei u leit”

(Hebru 11:8)

Hato phi la ju iaïd mo kum ha kane ka rukom? Lada ka long kumta, yn ym don jubab haba don ba kylli ia phi phi leh aiü. Kawei na ki jingkylli kiba eh ban jubab ha ka jinglong Khristan ka long – “Phi khmih lynti aiü ban leh?” Phin ym tip aiü ba phin leh. Tang kawei ba phi tip ka long ba U Blei u tip lut ia kaei kaba u leh. To iaï long kiba khmih bniah ia ka bor pyrkhath jong phi ia U Blei khnang ba phin iöhi la phi mon ne em ban “iaïd” ha ka jingim jong phi da kaba shaniah tylli ha U Blei. Dei kaba kum kane ka bor pyrkhath kaba pynsngewphylla ia phi, namar phin ym tip aiü U Blei un sa nang leh eiei. Man la ka step haba phi kyndit kan don ka lad kaba thymmai ban “iaïd” bad “shaniah ha U Blei,” “...wat khuslai shaphang ka jingim jong phi ... lymne shaphang ka met ruh...” (Loukas 12:22) Lada buh ha kiwei pat ki kyntien, wat khuslai ia kiei kiei ruh ha shwa ba phin “iaïd”.

Hato phi la ju kylli mo aiü U Blei un leh ia phi? U Blei un nym iaithuh aiü un leh; u shu pynpaw ha phi ba u long u ei. Hato phi ngeit mo ba U Blei u dei uba trei da ki kam bah, bad hato phin “iaïd” da kaba aiti ha u haduh ba phin ym sngewphylla shuh wat ia u thngiat uba rit ia uba u la leh?

Shu buh U Blei uba phi ithuh u dei uba phi iaïan eh – te lada phi dang khuslai ia kata ka jingiaidei, kane ka long ka jingkhuslai khlem burom!. To phin “iaïd” da kaba shaniah ha U Blei bad dei hangne ba phin iöh ia ka jingsngewbha bym lah ban batai bad ka ban long ka jinghun ia U Jisu. Phi dei ban nang ban iaïd sha palat ka jingshem mynsiem, sha palat ka jingphla jingngeit bad sha palat ka jingiohmad haduh ba phin shem ba kam don shuh kaei kaei kaba pynwit ha ka jingiaidei jong phi bad U Blei.

3, Kyllalyngkot

“KI LYOH BAD KA JINGDUM”

“Ki lyoh bad ka jingdum kiba baroh sawdong ia u”

(Salm 97:2)

U briew u bym shym la kha pat na u mynsiem U Blei un iathuh ia phi ba ki jinghikai jong u Jisu ki long kiba suk. Hynrei lada la baptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid, phin lap ia “ki lyoh bad ka jingdum kiba baroh sawdong ia u”. Haba ngi la iajan bad ki jinghikai jong u Jisu Khrist ngin sa sngewthuh ia kane. Don tang kawei ka lynti ban sngewthuh shai ia ka jinghikai jong U Jisu bad kata ka long lyngba ka jingpynshai jong U Mynsiem U Blei kaba pynshai hapoh jong ngi. Lada ngim pat law noh ia ki juti niam kiba long tang ka nam ne ia ki kjat niam kiba long tang ka rukom – lane ieh noh ia ki jingleh palat kiba long tang nabar haba ngi wan tur sha U Blei – kan mih ka jingkylli lada ngi la ieng shisha ne em ha ka jaka kaba u don. Ki briew kiba kren biej bad kren khlem burom ha kaba iadei bad U Blei ki dei ki briew ki bym pat ju ithuh ia U Jisu Khrist. Dei tang hadien ka jingshai kaba phylla ka ban pynsngewthuh ia kaei kaba U Jisu u la leh, ba ka sa tyllep ka jingdum ka bym lah ban ksam ban sngewthuh ba U Jisu u long u ei.

U Jisu u la ong “Ki ktien kiba nga kren ha phi” ym ki ktien kiba nga la kren, “Ki long ka mynsiem, bad ki long ka jingim” (Ioannis 6:63) Ka Baibl ka dap tang da ki ktien kiba kren ha ngi kiba long – “ki lyoh bad ka jingdum” – nangta, kyndit kyndit, ki ktien ki kylla mynsiem bad jingim namar ba U Jisu u iaikren shi kren ia ki ha ngi. Kata ka dei ka lynti kaba U Blei u kren ha ngi; ym da ki jingiohi rngai ne ki jingphohsniew, hynrei da ki ktien. Haba u briew u phai sha U Blei, ka dei ban long da ka lynti kaba jem kata da ki ktien.

4, Kyllalyngkot

“BALEI NGAM PAT LAH BAN BUD İA ME MYNTA?”

“U Petros u ong ha u, Ko Trai, balei ngam lah bud ia me mynta?”

(İoannis 13:37)

Don ki por kiba phim lah ban sngewthuh balei phim lah ban leh ia kaei kaba phi kwah ban leh. Haba U Blei u wanrah ia kaba kum kata ka umdum, wat weng noh ia ka mar mar hynrei ap shuwa. Kane ka umdum ka wan khnang ban hikai ia phi ia ka jingmut jong ka jingpynkhuid lane ka lah ban wan hadien jong ka jingpynkhuid ban hikai ia phi ia ka jingmut jong ka jingshakri. Wat ju iaaid ha shwa jong ka jingialam ka jong U Blei. Lada don ka jingartatien, kane ka mut ba U Blei um shym pat btin lynti. Man ba ka don ka jingartatien – wat ju iaaid sha khmat – ap shuwa.

Ha kaba sdang, phin iohi shai kaei ka mon jong U Blei – kan don ka jingiakhlad paralok, ka jingiakhlad lok ha ka jingiaidei kam dei jam ne phin sngew ba phi la iohi shai ba ka ka dei ka mon jong U Blei ka ban iaaid sha khmat. Lada phi sngew kumta wat kyrkieh ne bud ia kata kaba phi sngew, lym kumta kin don bun ki jingeh bad kan shim por da ki snem ban pynbeit pat ia kata. Dei ban ap ia ka por ka jong U Blei bad un sa leh ia kata khlem wanrah ka jingpaitdohnud ne sngewsih. Lada ka dei ka bynta jong ka jingker jingda jong U Blei, ap ia U Blei ba un leh ia kata.

U Petros u khlem ap ia U Blei. U la iohi da lade lano ka jingtynjih kan wan, hynrei ka jingtynjih ka wan ha ka por ba u khlem khmih lynti satia. “Ngan aiti noh ia la ka jingim na ka bynta jong me”. Kane ka jingkren u Petros ka long kaba beit, hynrei um shym tip eiei ia ka ban sa jia, “U Jisu u la iaathuh ha u... u syiar un ym riew tadynda men len ia nga lai sien” (İoannis 13:38) İa kane la kren da ka jingtip baskhem jong u Petros hynrei ha ka jingshisha u Petros um shym tip eiei wat ialade ruh. Te ka jingleh jingbriew ka lah ban khring ia ngi sha U Jisu, ban pyniapngiah ia U Blei, hynrei kane kam pynlong pat ia ngi ki nongbud jong u. Ka jingleh jingbriew barabor kan pynlong ia ngi ba ngin kyntait noh ia U Jisu ha kano ma ka khep.

KA JINGIM BAD KA BOR BAN BUD

“Sha kaba ngan sa leit, mem lah bud ia nga mynta; hynrei hadien men
ioh bud ia nga”

(İoannis 13:36)

Bad haba U la dep kren ia kane, U la ong ha u, “To bud ia Nga” (İoannis 21:19) Lai snem mynshuwa, U Jisu u lah ong “To ale nadien jong nga”, bad u Petros u la bud ia u khlem ka jingartatien. Ka la don ka bor ba khlañ ha u ban bud ia U Jisu bad um da donkam ia U Mynsiem Bakhuid ba un iarap ia u ban leh kumta. Hadien nangta u la poi ha ka jaka ba u la len ia U Jisu, bad ka dohnud jong u ka la pait. Nangta u sa pdiang ia U Mynsiem Bakhuid bad U Jisu u la ong biang sa shisien “To bud ia nga” (İoannis 21:19). Mynta ym don shuh mano mano ha khmat jong u Petros lait tang U Trai Jisu. Ki Kyntien “To ale nadien jong nga” kiba nyngkong kim shym la long kiba phylla ha u Petros; ki dei tang ki jingbud ba na shabar. Mynta U Jisu u pan ia ka jingaiti kaba naduh ka mynsiem (peit İoannis 21:18)

Hapdeng kine ki artylli ki jingiashem, u Petros u la len ia U Jisu da ki jingsmai bad jingtim (peit Mathaios 26:69-75). Nangta u la shu shaniah tang ha lade hi. U la sngew kyrduh bad ha kaba khatduh u la ioh pdiang ia kaei kaba U Trai uba la mihpat u la don ban ong ha u. “...U la pyrsad halor jong ki, bad u ong ha ki, To pdiang ia U Mynsiem Bakhuid!” (İoannis 20:22). Te wat la U Blei u la leh eiei ha phi, wat shaniah ha kita ki jingeh, shaniah tang ha U Trai Jisu Khrist, bad ha U Mynsiem Bakhuid ba u la ai.

Te Baroh ki jingkular bad ki jingrai jong ngi kin kylla kam kai namar ngim don ka bor ban pynjanai ia ki. Haba ngi la poi ha ka kutlad, te ngin lah keiñ ban “pdiang ia U Mynsiem Bakhuid”. “*To Pdiang ia U Mynsiem Bakhuid*” – kaba long ka jingbthah kaba donbor. Mynta don tang u wei uba btin lynti ia ka jingim jong phi bad uta u dei U Jisu Khrist.

KA JINGSHAKRI

“Bad u la pynieng ia la ka iingtrep, ba la don Ka Bethel sha sepngi, bad
Ka Hai sha mihngi: bad hangta ruh u la tei ia ka duwan”

(Jenesis 12:8)

Ka jingshakri ka dei ka jingai sngewbha ia U Blei na ka bynta kaba u la leh eiei kaba bha ia phi. Haba phi ioh ka jingkyrkhu na U Blei, ai pat ia ka ha u kum ka jingai sngewbha. Da puson bha ban ai kylla pat ha u da ka jingshakri. Lada phi kynshew lum thup ia ka tang na ka bynta ialade, kan kylla pyut, kan pyut kum ka mana haba la buh pynlang ia ka. U Blei un ym shah ia phi ban buh ia ka jingkyrkhu ba kynja mynsiem tang ha phi, dei ban ai pat sha u khnang ba kan long pat ka jingkyrkhu na ka bynta kiwei.

Ka Bethel ka dei ka dak jong ka jingiasyllok lang bad U Blei; ka Hai ka ieng na ka bynta ka pyrthei. U Abraham “u pynieng ia ka iingtrep” hapteng kine ar. Ka dor jong ki kam ba la leh na ka bynta U Blei ki dei ki jingiasyllok ba kynja mynsiem bad ba jylliew bad U Blei. Ka jingleh kyrkieh man la ka por ka long kaba sniew – Don shibun ka por ban mane bad shakri ia U Blei. Lada buh kyrpang ki sngi ban pynlong jarjar bad U Blei – kine ki long kum ka jingriam. Dei na kata ka daw ba ngi dei ban “pynieng ia la ka iingtrep” ba ngin mane bad shakri ia u wat la ka don ka sawa haw haw ha ka pyrthei. Ka jingim ba kynja mynsiem kam ju don ha ki lai kyrdan, kata, ka jingshakri, ka jingap bad ka jingtrei. Bun na ngi, ngi kynthih kum ki jakoid – na ka jingshakri sha ka jingap bad na ka jingap sha ka jingtrei. U Blei u mut ba kine baroh lai kyrdan ki dei ban iaiaid ryngkat. Kine ki la ju iaiaid lang bad ka jingim U Trai jong ngi. Ngi dei ban pynmlien ia lade ban iaiaid ha kane ka rukom.

KA JINGĪAJAN BAD U JISU

“U Jisu u iathuh ha u, Nga la long slem katta katta bad phi, bad mem pat la ithuh ia nga, ko Philip?”

(Īoannis 14:9)

La kren ia kine ki kyntien ym kum ka jingmai ne jingdumok ne jingpynkyndit; U Jisu u la pyni ka lynti ia U Philip kumno ba un iaaid. Ngi lah ban iaaid bad jan tang bad U Jisu. Ha shuwa ka Pentekos ki nongbud U Jisu ki la tip ia u kum uta uba la ai ha ki ia ka bor ban iuhroit ia ki ksuid bad ban pynthymmai pat ia ka jingim (peit Loukas 10:18-20). Kane ka long ka jingiajan kaba phylla, hynrei ka dang don shuh sa kawei pat ka jingiadei kaba kham jan shuh shuh ka ban sa wan - "...Nga la khot ki lok ia phi...". Ha ka pyrthei, ñiar eh ban ioh ia ki paralok ba shisha. Ki paralok ba shisha ki dei kiba ioh jaka ha ka jingmut jingpyrkhat, ha ka dohnud bad ha ka mynsiem. Te ka dei ia ngi ban pynmlien ban ioh ia ka jingiajan bad U Jisu Khrist. La ngi la ioh ia ki jingkyrkhu na u bad ngi la tip ia ka Ktien jong u, hynrei hato ngi la ithuh shisha ia u?

Haba ngi la don ka jingiajan bad U Jisu ngin ym kyrduh shuh ne ngin ym sngew marwei shuh, ngi lah ban theh lut ia kiei kiei. Ki Khristan kiba don ka jingiajan bad U Blei kin ym phai tang sha lade, hynrei kin sakhi ia ka jingim kaba la bat skhem da U Jisu. Kane ka dei ka jingmih haba ngi shah ia U Jisu ba un ialam ia ngi. Haba U Trai jong ngi u ai ha kiba iajan bad u, u ai ia ka jingim kaba khlaiñ bad jai jai.

HATO NGA LONG KA JINGKŊIA BA IM?

“Bad U Abraham u la tei ia ka duwan... u la khum ia U Isaak u khun jong u, u la buh ia u halor kata ka duwan...”

(Jenesis 22:9)

Kane ka jingjia ka pynpaw ia ka jingbakla ba khraw kaba ngi ju pyrkhata ba U Blei u kwah na ngi da ka jingknia kaba long da ka jingiap. Ha ka jingshisha U Blei u kwah da ka jingknia kaba long lyngba ka jingiap jong U Jisu, kata ka mut ba ngi dei ban aiti ia ka jingim ha U Jisu – Kam dei – “Ko Trai, nga la kloie ban leit ryngkat bad me... sha ka jingiap ruh”. (Loukas 22:33). Hynrei ka dei ban long kumne – “Nga la kloie ban pyniadei bad ka jingiap jong me khnang ba ngan lah ban aiti ia lade ha U Blei.”

Ngisngew ba U Blei u kwah ia ngi ban iehnoh ia ka pyrthei kata da ka jingiap! Hynrei U Blei u la pynbeit ia u Abraham na kane ka jingbakla, bad kane ka ju jia ha ka jingim jong ngi. U Blei um ju phah ia ngi ban iehnoh ia kiekie tang ka nam, hynrei u phah ia ngi ban iehnoh syndon ia ki ha ka jingim jong ngi, kane ka mut ba ngi dei ban bud tang ia u hi. Haba ngi la lah ban sngewthuh ia ka jingiap U Jisu te ngin sa ioh ka jingiajan bad U Blei ha kaba ngi lah ban im ka jingim ryngkat bad u.

U Blei un ym myntoi eiei ruh da ka jingiap jong phi. U kwah ia phi ban long “ka jingknia baim” - ban shah ia u ba un long ka bor ia phi bad kata ka long da ka jingpyllait bad jingpynkhuid lyngba U Jisu (Rom 12:1). Kane kan pynsngewbha eh ia u.

TO İIT DA KABA DUWAI

“Bad to ai ba yn sumar kyndong ia ka mynsiem, bad ia ka jingim, bad ia ka met jong phi shi tylli khlem jingrem. . .”

(1 Thessaloni 5:23)

“İa ka mynsiem... jong phi...” Ka jingtrei jong U Mynsiem Bakhuid ka long kaba phylla bad ngim lah shuh ban shemphang. Pule ia ka Salm 139. U nongrwai Salm u mut kumne shaphang jong ka – “A Trai, Me long U Blei jong ki step, U Blei jong ki miet badum, U Blei jong ki lumbah bad lumrit, bad U Blei jong ki duriaw ba jylliew; hynrei Ko Blei jong Nga, ka jingphylla ka jingim jong nga ka kham palat ban ia ki step, ia ki miet badum, ia ki lum ba jrong, ka kham jylliew ia ki duriaw kiba don ha ka mariang – Me long u Kynrad jong kine baroh, te A Blei jong nga ngam lah ban kot sha ki jingjrong ne sha ki jingjylliew ruh; ki don ki jingthmu ba ngam lah bud dien, bad ki jingthmu ba ngam lah pynurlong, A Blei jong nga, to iit ia nga”.

Hato ngi ngeit ne em ba U Blei u lah ban pynkhlañ bad iada ia ki jingmut jingpyrkhat jong ngi sha kham palat? “...*ka snam U Jisu U Khun jong u ka pynkhuid ia ngi na ka pop baroh*” (1 İoannis 1:7). Lada kane ka dkhot ka mut tang ia kaei ba ngi tip, to ai ba U Blei un isynei ia ngi. İa u briew ba la pynmatlah da ka pop un ong ba um tip ba u leh ia kata. Hynrei ka jingpynkhuid noh na ka pop ka poi shaduh ka jingjrong bad ka jingjylliew jong ka mynsiem jong ngi lada ngi “iaid ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai”(1:7). Uta u mynsiem u ba bsa ia ka jingim U Jisu Khrist un bsa ia ka mynsiem jong ngi. Dei tang haba la iada ia ngi da U Blei bad da ka jingkhuid jong U Mynsiem Bakhuid ba ka mynsiem, ka jingim bad ka met jong ngi kan long khuid haduh ba U Jisu un sa wan biang – hangta yn ym lah shuh ban pynrem ia ngi ha khmat U Blei.

Ngi dei ban pynleit jingmut bha ha kine ki jingshisha bakhraw jong U Blei.

HABA LA PYNPLIED İA KI KHMAT

“Ban pynpeit ia ki khmat jong ki... ba kin iohpdiang kaba map ia ki pop...”

(Ki Kam 26:18)

Kane ka dkhot ka long ka nuksa babha tam kaba long ka tynrai jong ka khubor jong ki nongbud jong U Jisu Khrist ha baroh Ka Testament Bathymmai.

İa ka kam kaba khraw tam jong U Blei ha ka ban ai ia ka jingaiei la pynpaw ha kine ki kyntien, "...ba kin ioh pdiang kaba map ki pop..." Lada u briew um lah poi sha ka jingim Khristan, kane ka long ba um shym ioh pdiang eiei. Ka dak ban tip ba u briew u la ioh ia ka jingpynim ka long ba u la ioh pdiang eiei na U Jisu Khrist. Ka kamram jong ki shakri U Blei ka long ban pynplied ia ka khmat ki briew khnang ba kin phai na ka jingdum sha ka jingshai. Hynrei kane kam dei ka jingpynim; ka dei ka jingpynkylla niam – Ngam tharai ba kane ka jingong kan mut ia baroh ki Khristan. Ki khmat jong ki hooide ki la peit hynrei ki khlem ioh pdiang eiei. Ka jingpynkylla niam kam dei ka jingpynthymmai ia ka jingim. Dei ia kane keiñ ba ka jingialap mynta ka la ieh noh. Haba la kha biang ia u briew, uta u briew u tip ba u la ioh pdiang eiei kum ka jingaisngewbha na U Blei Badonbor tam bad kane kam shym la long na ka rai ba u la shim. Ki briew ki lah ban smai bad ban ong ba ki la iaide ha ka lynti kaba dei, hynrei kane kam dei ka jingpynim ei. Ka jingmut jong ka jingpynim ei ka long ba la rah ia ngi ha ka jaka ha kaba ngi lah ban ioh pdiang eiei na U Blei lyngba U Jisu Khrist, bad kata ka dei ka jingmap ia ki pop.

İa kane la bud pat sa ka kam bakhraw kaba ar ka jong U Blei kaba long ka jingaiei "... ba kin ioh pdiang kaba map ki pop bad ka bynta hapdeng kita ia kiba la pynkhuid..." Ha ka jingpynkhuid, kito kiba la kha arsien ki ai da ka mon sngewbha ia lade ha U Jisu, bad u pyniajan ia lade bad ka kam U Blei khnang ba un trei pat ha kiwei.

KA JINGKOHNGUH İA U BLEI KA KTAH İA KIWEI

“Te katba ki dang ĩalam noh ĩa u, ki la ĩa kren ĩa uwei U Simon... bad ki la ĩapynbah ha u ĩa ka diengphna, ban bah nadien U Jisu”

(Loukas 23:26)

Lada ngi kohnguh ĩa U Blei, kane ka lah ban ktah ĩa kiwei bad dei hangne ba ka sngewsih ka sdang. Lada ngi ieit ĩa U Trai jong ngi, kan don ka jingkmnen, hynrei kane kan ktah pat ĩa kito ki bym ieit ĩa u, kumta ka jingkohnguh jong ngi kam long eh kaba khraw ha kiwei. Lada ngi kohnguh ĩa U Blei, kane ka mut ba ngin hap pynthut ĩa ka jingthmu kiwei, bad kine kin kren dait da kaba ong, “phi khot ĩa kane ka jinglong Khristan?”. Hooiid ngi lah ban ym shah ba kane ka sngewsih kan wan, hynrei kane kan ym lah ban jia lada ngi kohnguh ĩa U Blei. Ngi dei ban siew pat ĩa ka ram da kaba pynbha.

Lada sngap palat ĩa kiwei, ka jingsarong jong ngi kan tih ka kharai bad ngin ong, “Ngan ym pdiang eiei shuh na kiwei”. Lada ngi leh kumne ngin hap phai noh na U Blei. Ngim don hok satia ban pyrkhath ba ka jingĳadei bad kiwei kam shym la pher na ka jingĳadei bad U Trai. (Loukas 8: 1-3).

Ngin ym san ha ka jinglong mynsiem lada ngi kit ĩa kiei kiei tang ha lade hi. Ha ka jingshisha, ngim lah hi ruh ban leh kumta. Namar ngi la snoh kti bad ka jingthmu U Blei, te kiwei kin shah ktah keiñ namar ba ngi kohnguh ĩa u. Hato ngi la kloii ne em ban kohnguh ĩa U Blei bad hato ngi la kloii ne em ban shah kren beiñ namar ba ngi kohnguh ĩa u? Ne hato ngin leh pyrshah ĩa kata? bad ong “Ngan ym pynsngewsih ĩa kiwei”. Lada ngi leh kumne ngin pynsngewbha ĩa kiwei hynrei ym ĩa U Trai. Hynrei lada ngi kohnguh ĩa U Blei, u hi un sa sumar ĩa kita kiba la sngewsih namarba ngi kohnguh ĩa u. Ieh beit ha U Blei.

Peit ioh phi hukum pynban ĩa U Blei, ioh phi buh ruh ki kyndon ĩa u ba un hap ĩarap ĩa phi lada phi la kohnguh ĩa u.

HATO PHI LA JU LONG MARWEI BAD U BLEI?

"...Te haba kyrpang hi u la pynpaw ia kiei kiei baroh ha ki synran jong u"

(Markos 4:34)

Marwei tang bad u. U Jisu um ju pynpaw kyrpang ha ngi man la ka por. U pynpaw ha ngi ia kiei kiei tang katba ngin sngewthuh. Hooïd ka jingim kiwei ka long ka nuksa ia ngi, hynrei U Blei u kwah ia ngi ba ngin peit bniah ia ki jingim jong ngi hi. Kane ka shim por – ka donkam ba U Blei un pyni ha ngi kumno ba ngin im katkum ka jingthmu jong u. To shah ba U Blei ba un pyni ha ngi ia kiei kiei kiba maïan ia kiba la buhrieh na ngi. Kaba lyngngoh ka long ba ngim tip eiei ruh ialade! Ngin ym tip ba ngi don ka bishni, ka jaituh bad ka sarong. Hynrei U Jisu un pynpaw lut ia kaei kaba ngi don ha shuwa ba ka jingaiei jong u ka sdang ban wan. Katno ngut na ngi kiba la nang ban peit bniah ialade da jingshlur?

Ngin kiar na kaba ong ba ngi sngewthuh hi ia lade. Kane ka dei ka sarong. Dei tang U Blei uba sngewthuh ia ngi. Ka sarong kan ktah ia ka jinglong mynsiem jong ngi. Haba ngin iohi ia lade ha khmat U Blei ngin ym ong "A ngi long kiba duna". Lada don jingartatien ba ngi duna, U Blei un nang wanrah ia ngi shaba ngin don marwei. Lada dang sah hi ka sarong, U Jisu un ym hikai eiei hynrei un shah ba ngin ioh mad ia ka pait dohnud bad ka sngewsih namar ka sarong stad. U Jisu un pyni lut ha ngi haba marwei. Ngin ym kynmaw ia kiei kiei kiba la pyni ha ngi. Hynrei haba u la btin ia ngi shaba marwei, baroh kan sa shai lut.

HATO PHI LA JU LONG MARWEI BAD U BLEI?

“Haba u la long te kyrpang wei briew... kita ki khatar ngut, ki la kylli ia u shaphang kata ka pharshi”

(Markos 4:10)

Ka Jingpynkyrpang jong u bad ngi. Haba U Blei u pynkyrpang ia ngi lyngba ki jingpaitdohnud, ki jingpynshoi, ki jingsngewsih, ki jingpang ne ka jingpulom noh ki jingthmu, ki jingpait noh ki jingiaidei paralok ne ki jingioh paralok thymmai – U pynkyrpang ia ngi haduh ba ngim nang shuh ban kren bad kylli eiei, te u sa sdang ban hikai ia ngi. Haba u hikai ia ki khatar ngut, dei ma ki hi kiba kylli ki jingkylli, kiba pynkulmar jingmut ia ki jinghikai jong u bad u pat u iaibatai ia ki, bad ki pat kim sngewthuh tat haduh ba ki la pdiang ia U Mynsiem Bakhuid (peit Ioannis 14:26).

Haba phi iaaid lang bad U Blei, U Blei u thmu ban peit ia ka jingim jong phi. Ki jingsngewsih bad ki jingeh jong kiwei, hooiid ia kine phim lah sngewthuh. Ngi sa sngewthuh ia ka jingjynjar kiwei ha ka por ba U Blei u la pynpaw ia ki jingduna ha ki jingim jong ngi. Don bun ki jingduna kiba U Mynsiem Bakhuid un pynshai, bad kane kan urlong haba U Jisu un pynkyrpang ia ngi marwei. Hato mynta phi la long kyrpang marwei bad u? Ne ngi dang bat ia la ka jingmut jingpyrkhat la jong, ne ngi pyrkhat ia la ki paralok, ne phi sumar tang ia la ka met la jong? U Jisu um lah ban hikai eiei lymda ngi la khang noh ia ki jingkylli stad jong ngi bad un hikai ia ngi lada ngin pyrkypang bad u.

KA JINGKHOT U BLEI

“Te nga la iöhsngew ia ka jingsawa U Trai, ba u ong, Ngan phah iano, bad uei uban leit na ka bynta jong ngi? Te nga la ong, nga hangne; to phah ia nga.”

(Isaiah 6:8)

U Blei um shym la thmu ban khot ia u Isaiah – Hynrei u Isaiah u la kum iöhsngew ia U Blei uba ong, “... uei u ban leit na ka bynta jong ngi?” Ka jingkhoh U Blei kam shym la long tang ia ki khyndiat ngut kiba la jied hynrei u khot ia baroh. Ka shong ha ki shkor jong nga, lada nga la iöhsngew ne em ia ka jingkhoh, ka shong ha ka jinglong mynsiem jong nga. “Naba bun ki long ba la khot, hynrei khyndiat ba la jied” (Mathaios 22:14). Don tang khyndiat ngut kiba la shah khot. Kiba la jied ki long tang kita kiba la iajan bad U Blei lyngba U Jisu Khrist bad dei kumta ba ki la pynbha ia ka jinglong mynsiem bad ba ki la sngap bha. Kine ki iai iöhsngew ia “ka sur U Trai” kaba ong “... uei u ban leit na ka bynta jong ngi?”. Ha ka jingshisha U Blei u khlem khot tang ia u wei bad u khlem ong “mynta phi to leit” U khlem pynbor ia u Isaiah. Namar ba u Isaiah u la don lang bad U Blei te u la kum iöhsngew ia ka jingkhoh. Da ka mon ba laitluid u Isaiah u la ong, “Nga hangne; to phah ia nga”.

Weng noh na ka jingmut jingpyrkhat jong phi ia kaba phi pyrkhat ba U Blei u shu pynbor ne u kyrpad ia phi. Haba U Trai jong ngi u khot ia ki nongbud jong u, um shym la pynbor ia ki. Hynrei ia ki kyntien “To ale nadien jong nga” (Mathaios 4:19) la kren ha ki bried kiba sngap ia u. Lada ngi shah ba U Mynsiem Bakhuid un ialam ia ngi markhmat bad U Blei, te ngin sa iöhsngew ia kaei ba u Isaiah u iöhsngew ia “ka jingsawa U Trai” bad ngi ruh ngin ong, “Nga hangne; to phah ia nga”.

15, Kyllalyngkot

HATO PHI İAİD HABA SHAI?

"...La btep lem ia ngi bad u... ba kat kumba la pynmihpat ia U Khrist na kiba iap... kumta ba ngi ruh ngin iaiaid ha ka jingthymmai ka jingim".

(Rom 6:4)

Ngim lah ban iohmad ia ka jingpynkhuid lada ngim btep noh ia ka jingim kaba rim – Lada ngim leh kumne ka jingpynkhuid kan long tang ha ka jingphohsniew. Dei ban don “ka jingleit btep haba shai” – kum kane ka jingiap ka don ruh ka jingmihpat – ka jingmihpat ha ka jingim U Jisu Khrist. Yn ym don ba lah ban pynrem ia kum kane ka jingim namar ka la don lang bad U Blei ha ryngkat kawei ka jingthmu – ban long ki sakhi jong u.

Hato phi la poi ne em ha ki sngi kiba khatduh? Hooïd phi la ju poi ha ki jingmut jong phi hynrei hato phi la mad ia ki? Phim lah ban leit sha ka jingleit ontep ia phi da kaba sngewbha. Ka jingiap ka mut ba phi la sangeh ban im. Phi dei ban mynjur bad U Blei ban sangeh ban long u Khristan kumba phi ju long. Ngi kiar na ka jingtep bad barabor ngim treh ban iap. Ngim dei ban ialeh ban iap hynrei ngin leit sha ka jingiap da ka “jingpynbaptis” ha “ka jingiap jong u!” (Rom 6:3)

Hato la “btep mo ia phi ha kaba shai?” ne phi shet shukor ia ka jingim la jong? Phi la poi ne em ha ka jingim jong phi ha kata ka bynta ba phin ong ba ka dei ka sngi khatduh jong phi? Phi la kloï ne em ban pynbna ban ong “hooïd dei naduh ba la btep ia nga ha kaba shai ba nga sa don ka jingmynjur lang bad U Blei”.

“Kane ka long ka mon U Blei, ka jingpynkhuid ia phi...” (1 Thessaloni 4:3). Shisien ba phi la sngewthuh shisha ia kane, te phin sa rung sha ka jingpynkhuid da lade hi. Hato phi la mad ia kata ka “jingbtep” mynta? Hato phin mynjur lem bad u ba kane ka dei ka sngi khatduh jong phi ha kane ka pyrthei? Ka jingmynjur ka shong ha phi.

KA JINGLONG JONG KA SUR U BLEI

“Te nga la iöhsngew ia ka jingsawa U Trai, ba u ong, ngan pah äano, bad uei uban leit na ka bynta jong ngi?”

(Isaiah 6:8)

Haba ngi kren shaphang ka jingkhoh jong U Blei, bunsien ngi klet ia ka jinglong jong uta uba khot. Ngi don bun ki jingshah khot ha kine ki sngi. Don ba ngi pdiang ia ka jingkhoh bad don pat ba ngim pynsngew satia ia ki. Ka jingkhoh ka long ka jingpynpaw ia ka jinglong jong uta uba khot. Ka jingkhoh U Blei ka dei ka jingpynpaw ia ka jinglong U Blei. U Blei u da pynkhreh ban khot lyngba ka jingim ka jong ngi bad dei kumta ba ngi sa sngewthuh ia ka jingkhoh jong u. Ka jingkhoh U Blei ka long kyrpang ia iwei pa iwei, te kam myntoi ba ngin kylli na kiwei la ngin pynsngew ne em ia kata ka jingkhoh .

U Blei um peit ia ka dur ne jinglong haba u khot äano äano. Lada nga pyrkhoh palat shaphang ka jinglong jong nga, nga äadei ne äajan bad no, nga sngewtynnath ia kaei bad kumta ter ter, ngan ym lah ban iöhsngew ia ka jingkhoh jong U Blei. Hynrei lada nga äajan bad u hi, ngan sa long kum u Isaiah. U Isaiah u la sngewthuh ia ka sawa na U Blei namar ki jingshitom kiba u la dep shah, dei na kata ka daw ba ka sawa na U Blei ka ngam shaduh ka mynsiem jong u. Bun na ngi ngi iöhsngew tang ia ka sur na lade te kumta ngim lah ban iöhsngew ia ka sur U Blei. U Blei u ong, lada ngi kwah ban iöhsngew ia ka jingkhoh jong u te ngi dei ban don ka jingkylla ha ka jingim jong ngi.

KA JINGKHOT HA KA JINGIM

“Haba U Blei u la sngewbha... ban pynpaw ia U Khun jong u ha nga...”

(Galatia 1:15-16)

Ka jinghot jong U Blei kam mut ba ngin shakri ia u. Ka jingiadei jong nga bad U Blei kan pynsngewthuh ia nga shaphang kata ka jinghot jong u bad kan pynpeit ia ka khmat jong nga shaphang ka jingthmu kumno ngan leh na ka bynta jong u. Ka jinghot jong U Blei ka dei ka jingpynpaw ia ka dur bad jinglong jong u; ka jingshakri jong nga ha ka jingim ka dei ka jingpynpaw ia ka jinglong jong nga. Ia ka jinghot ha ka jingim la pynpaw da u Paul, u Apostol – “Haba U Blei u la sngewbha... ban pynpaw ia U Khun jong u ha nga, ba ngan *ialap* ia u [kata ka mut ba ngan ialap ia ka jingkhuid bad ka jinglong Blei jong u “ha ki Jentil”].

Ka jingshakri ka dei ka dak jong ka jingshlei kaba mih na ka jingim kaba dap da ka jingieit bad ka jingrhem. Hynrei haba kren shisha, ka jinghot kam don wat ha kine ruh. Ka jingshakri ka dei ka sur kaba pynpaw ia ka jingiadei jong nga bad U Blei. Ka Jingshakri ka dei ka bynta jong ka jingim. Ynda U Blei u rah ia nga hajan bad u bad dei hangta ba nga sa sngewthuh ia kata ka jinghot, nangta nga shakri ia u namar la pynkhih ia nga da ka jingieit ia u. Ka Jingshakri ia U Blei ka dei ka “jingai baieit” kaba na nga namar nga la iohsngew ia ka jinghot U Blei. Kumta ka jingshakri ka dei ka jingpynpaw ia ka jinglong jong nga bad ka jinghot U Blei ka dei ka jingpynpaw ia ka jinglong U Blei. Bad kumta haba nga pdiang ia ka jinglong jong u bad nga iohsngew ia ka jinghot jong u, ka sur blei kan iaisawa ha baroh ka jinglong jong u bad jong nga bad kine ar kin ialong kawei. U Khun U Blei u pynpaw dalade hi ha nga, bad namar ba nga la aiti ha u, nangta ka jingshakri ka long noh ka rukom im jong nga man la ka sngi.

DEI İA U JISU?

“U Thomas te u la iathuh bad u la ong ha U, U Trai jong nga bad U Blei jong nga!” (İoannis 20:28)

U Jisu u ong ha ka “To ai ha nga ban dih” (İoannis 4:7). Katno ngut na ngi, ngi khmih lynti ba U Jisu un pynjah sliang ia ngi haba ma ngi hi ngi dei ban pynhun ia u? Ngi dei ban thehsei lut ka jingim jong ngi mynta, ym da ka jingmut ba ngin ioh jan bad u khnang ba ngin ioh ka jinghun. Ha ka jingshisha, “Phin long ki nongphla ia nga...” (ki kam ki Apostol 1:8). Kata ka mut ka jingim kaba shakri khuid, kaba skhem. Shano ba u phah ia ngi, kan long ka jinghun ia u.

Kynmaw kin don ki jingpynthut haba phi shakri hok ia u Jisu Khrist. Ka Jingpynthut kaba heh tam ha ka jingshakri hok ia U Jisu ka dei ka kam kaba ngi hi ngi leh ia u. Ka suk ban shu shakri beit ban ia kaba theh lut ia ka jingim na ka bynta jong u. Ka jingthmu jong ka jingkhhot U Blei ka dei ka jingpynhun ia u, kam long tang ba ngin shu leh eiei *namar* jong u. İa ngi ym shym la phah ban ialeh thma na ka bynta U Blei, hynrei ia ngi yn pyndonkam da U Blei ha ki thma jong u. Hato ngi kham shakri hok ne ngi kham don hajan bad U Jisu?

KA JINGSHAI BAD JINGDUM

“Bad haba ka sngi kan sa sep noh, la shoh samthiah eh ia U Abram; bad, ha khmih ka jingsngew kiu bad ka jingdum ka ba khraw ka la ngat ha u. (Jenesis 15:12)

Man ba U Blei u ai ka jingithupaw ha u Khristan, ikum ba u buh ia u “ha ka jingkah ka kti jong u” (Isaiah 49:2). Ka kamram jong u ‘riewkhuid ka long ban sngap. Kan don ka jingdum lada palat ka jingshai – kane ka dei ka por ban sngap pynleit jingmut. Ka khana shaphang U Abram bad ka Hagar ka dei ka dei ka nuksa kaba bha eh, kata, ban sngap ia kata kaba ki khot ka jingialam kaba bha ha ka por ba tap ka jingdum, ym ban ap ia U Blei ba un phah ia ka jingshai. Haba U Blei u ai ka jingshai, ka jingdum ruh kan bud bad phi dei ban ap. U Blei un sa pynshai ia ka jingim jong phi lada phi ap shuwa ia ka por ka jong u. Wat iarap ia U Blei ba un pyndep ia ka ktien jong u. U Abram u la shu sngap jar ha ki khatlai snem, bad ha kita ki snem la pynduh noh ia kata ka jinghun u Abram ha lade. Ym don lad shuh ban shaniah ha ka jingmut la jong. Ki khatlai snem ki long ki ban pynmlie ne ai jinghikai ia u, kim dei ki por ba ngin ong ba U Blei u sngewsih. Wat leh mynleh da kaba phin ong ba phi dap da jingkmien bad jingkhilaiñ; hynrei ap ia U Blei bad to pynskhem ha u. (peit Isaiah 50:10-11)

Hato nga shaniah ha ka jinglong doh? Ne hato nga la nang ban iaaid sha palat ka jingshaniah ha lade bad ha ki nongialam U Blei? Hato nga shaniah tang ha ki kot jingdwai ne ha kiwei pat ki jingsngewbha? Ne hato nga skhem tang ha U Blei, ym ha ki jingkyrkhu jong u? “Nga long U Blei U Badonbor baroh” (Jenesis 17:1). La hikai ia ngi kumno ban im khnang ba ngin tip ba U Blei u long uba shisha. Lada U Blei u la long shisha ha ngi, kiwei pat ki biew ki kylla long ka syrngiew jong ka jingshisha. Haba ki riwkhuid ki leh ne kren eiei, kine kin ym lah satia ban pynthut ia kito kiba la shaniah skhem ha U Blei.

HATO PHI İOH İA KA JINGSNGEWTYNNAT HA BAROH KIEI KIEI?

"...lymda kha pat ia u briew, um lah ban iohi ia ka hima U Blei"

(Ioannis 3:3)

Teng teng ngi don ka jingsngewtynnat bad ngi kwah ban leit sha ka jingiaseng lang bad hato ngi don kata ka jingsngew ia kum kita ki jait kam kiba long ki juh shi ki juh la kumba pynphyrnai juti?

Ka jingkha pat da U Mynsiem Bakhuid ka dei ka kam kaba U Blei um shym la leh bakla. Ka phylla kum ka lyer bad ka phylla kumba U Blei u long uba phylla. Ngim tip mynno ka sdang – la buhrieh ia ka shapoh ki jingjylliew ka jingim jong ngi. Ka jingkha pat kaba najrong ka dei ka jingsdang jong ka jingäeng skhem, jinglong iaineh kaba kyntang. Ka jingkha pat ka ai ia ka jingsngewtynnat ha man la ki por ba ngi pyrkhata, ngi kren bad ngi im ka jingim kaba phylla ha U Blei. Ka jingkren 'nga dei ban leh ia kane ne ngan ym leh shuh artat' ka dei ka dak jong ka jingkyndandien. Hato ngi sngew ia kane ka jingsngewtynnat ban kha pat ne ngin kynran dien noh? ne ngi dang iit ialade ban ioh leh ia kiwei pat ki kam? Ka jingsngur sngewtynnat ka wan na U Mynsiem Bakhuid ym ba ngi kohnguh. Ka jingkohnguh pat ka pyniaid ia ngi ha "kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai..." (1 Ioannis 1:7)

Ka jingbishni ka kah noh ia ka jingidei jong phi bad U Blei. U Jisu u la dwai "...ba kin ialong shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ialong shi tylli" (Ioannis 17:22). Ai noh ia ka jingim jong phi shi lynter ha U Jisu. Wat leh mynleh ba phin ong ba phi jan sha u. Hato phi ioh jingim na kiwei pat ki tyllong ne na U Blei hi? Lada phi dang shaniah ha kiwei pat ki jingpynsngewtynnat ia phi, ne phi shaniah ha kiwei pat ki bor, phin ym tip lada ka bor jong u kan leit noh.

Lada kha pat da U Mynsiem, kane ka kham palat ban ia kaba ngi pyrkhata. Ngi iohi ia ka jingshai kaba thymmai bad ka pynsngewtynnat ia ngi haba leh ia kiei kiei namar ka jingiaithehsei jong U Blei.

PHAI SHA KAEI KABA U BLEI U KYNMAW

“Nga kynmaw... ia ka jingsbun ka jinglong samla jong pha...”

(Jeremaiah 2:2)

Hato nga la long sbun da ka mon sngewbha ia U Blei kumba nga ju long ne nga khmih lynti ba tang U Blei un leh sbun ia nga? Hato kiei kiei kiba nga ioh ha ka jingim ki pynsngewbha ia u, ne nga shu khñium beit namar ba kim long katkum ba nga kwah? U briew u ba klet noh ia ki jingai U Blei um ju dap da ka jingsngewbha. Katno ka long kaba sngewtynnat eh ban pyrkhata ba U Jisu Khrist u don ia ki jingkwah ia kiba ngi lah ban ai – “To ai ha nga ban dih” (Ioannis 4:7). Ha ki taiew ba la lah katno nga la pyni jingsbun ia u? Hato ka jingim jong nga ka la pynpaw ne em ia ka kyrteng jong u?

U Blei u ong ha ki briew jong u, “Phim ieit ia nga mynta, hynrei nga kynmaw pat ia ka por kaba phi la ju ieit ia nga”, U ong, “Nga kynmaw... ka jingiateghtien jong pha. . .” (Jeremaiah 2:2). Hato nga shlei mo ka jingieit ia U Jisu Khrist kumba nga ju long mynshwa, haba nga la sakhi ia ka jinglong mynsiem ha u? Hato u la ju shem ia nga ba nga pyrkhata tang shaphang jong u? Mynta pat nga long mo kumta, ne nga la shim noh da ka jingstad briew ban ieit ia u? Hato nga la ieit ia u haduh ba ngam pyrkhata shuh shano un ialam ia nga? Ne nga khmih kai ban iohi katno ka burom nga ioh lada nga shakri ia u?

Katba nga kynmaw ia kaei kaba U Blei u la leh ha nga, nga lah ruh ban sdang iohi ba um long shuh kumba u ju long ia nga. Haba jia kumne, ngan shah ka lehraiñ ba kan jia ha nga, bad kane ka dei ka sngewsih ba riewblei bad “ka jingsngewsih bariewblei ka pynlong ka jingkylla kaba mut...” (2 Korinth 7:10).

HATO NGA PHAI SHA U BLEI?

“To phai khmat sha nga, bad to long ba la pynim...”

(Isaiah 45:22)

Hato ngi khmih lynti ba U Blei un wan sha ngi bad ka jingkyrkhu jong u bad ba un wan pyllait ia ngi? Hynrei U ong “*To phai khmat* sha nga bad to long ba la pynim...” Ka jingeh ban im riewblei ka long ha ka jingpynleit jingmut ia U Blei, bad dei ka jingkyrkhu jong u kaba wanrah ki jingeh. Ki jingjynjar ki pynphai ia ngi sha U Blei hynrei pat ki jingkyrkhu jong u ki pynlong ia ngi ban peit noh sha kiwei pat kiei kiei. Ka jinghikai tynrai jong ka jingäathuh khana halor u Lum ki pynrit noh ia kiei kiei tat haduh ba ka jingmut jingpyrkhat jong phi, ka dohnud jong phi bad ka jingim jong phi kin phai noh sha U Jisu. “To phai khmat sha nga...”

Bun na ngi, ngi mutdur kumno u Khristan u dei ban im, bad lada ngi peit ia kane ka dur ha ka jingim kiwei pat ki Khristan, kane kan wanrah ia ka jingwit ha kata ka jingpeit jong ngi ia U Blei. Kane kam dei ka jingpyllait im. U Jisu u ong da kaba skhem, “To phai khmat sha nga bad to long ba la pynim”, u khlem ong “Yn pyllait im ia phi ha kawei ka sngi”. Ngin ioh ia kiei kiei lada ngi phai tang sha u. Ngin ngiah bad dom ia u haba u iaikren “To phai khmat sha nga, bad to long ba la pynim” Hynrei baroh ki jingjynjar bad sngewsih kin jah noh haba ngi phai sha U Blei.

To kyndit bynriew bad phai sha U Blei. To kyrmen ha u wat la phi don ki jingeh – to rai ban ym peit shuh sha ki jingeh hynrei to phai tang sha u. “To phai khmat sha nga...” Dei ha kata hi ka por phin ioh ia ka jingpyllait im.

KA JINGPYNKYLLA DA KABA KHMIIH SHAI

“Ngi baroh da ka khmat khlem da kah noh, da kaba ngi khmiih shai kumba ha ka iit ia ka burom U Trai, la nangpynkylla nangpynkylla dur ia ngi sha kata kajuh hi ka dur...”

(2 Korinth 3:18)

Ka jinglong bakhraw tam ba u Khristan u lah ban pyni ka long ba un ieng khlem da kah hakmat U Blei, bad une u Khristan u kylla long noh ka iit khmiih na ka bynta kiwei. Haba U Mynsiem u dap ha ngi, ngi ioh ka jingpynkylla, bad lada ngi peit sha U Blei ngi kylla long ki iit khmiih. Phi ong barabor ba uta u briew u phai sha ka burom jong U Trai, kane ka long namar hapoh ka mynsiem jong phi, phi iohi ba uta u briew u dei ka iit jong U Trai. Da husiar ioh don ba pynjaboh ia kata ka iit hapoh jong phi.

Ka aiñ ba donkam tam na ka bynta jong ngi ka long ban ai ia ki jingim jong ngi sha U Blei. Ieh noh shwa ia ka jingtrei, ka riam bad ki jingbam, hynrei ngi dei ban khmiih shaiñ ia u da kaba im ka jingim riwblei. Kiei kiei ki lah ban wan bad ki lah ban leit noh kat kum ka mon jong ki; hynrei wat shah ia kiei kiei kiba dum ba kin kah noh ia ka jingim kaba "...buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei" (Kolossai 3:3). Wat ju shah ba ka jingim kan pynwit ia ka jingiadei bad u. Ka long kaba suk ban leh kumne, hynrei ngi dei ban khang pyrshah ia ka. Kaba eh tam ha ka jingim Khristan ka long ban nang ban bteng ban "khmiih shai kumba ha ka iit ia ka burom U Trai".

KA JINGTHMU U BLEI BAN JOP

“Nga la mih paw ha me ban thung ia me, ban long u nongialap bad u nongphla...”

(Ki Kam 26:16)

Ka jingiohipaw u Paul ha ka lynti sha Damaskos, kam dei kaba u shu sngew, hynrei ka dei ka jingiohipaw kaba shai bad kaba kdew lynti sbiak ia u. Bad u Paul u la ong, "... Ngam shym la long ubym kohnguh ia kata ka jingithupaw bneng" (Ki Kam 26:19). U Trai jong ngi u la ong ha u Paul "Ngan jop ia ka jingim jong me, men ym don shuh ka jingkut, ka jingthmu hynrei dei tang manga". Bad U Trai u la ong ruh ha ngi "Phi phim shym la jied ia nga, hynrei nga nga la jied ia phi, ba phi phin ioh iaileit..." (Ioannis 15:16)

Haba la kha pat ia ngi, lada ngi don ka jingim mynsiem ngin iohi ia ka jingkwah U Jisu kumno ba ngin im. Ka long kaba donkam ban tip ba ngim dei ban long "u bym kohnguh ia kata ka jingithupaw bneng" – ngim dei ban artatien ia kata kaba lah ban ioh. Kam pat biang ban shu kohnguh beit ba U Blei u la siewspah ia ka pyrthei, ne ban tip ba U Mynsiem Bakhuid u pynleh ia kaei kaba U Jisu u la leh eiei shisha ha ka jingim jong nga. Nga dei ban don ka nongrim ha ka jingidei bad u. U Paul um shym la ioh ka khubor ne ka jinghikai tynrai khnang ba un phla. Hynrei la wanrah ia u sha ka jingidei kaba jan bad U Jisu Khrist.

Ki Kam Ki Apostol 26:16 ka pynpaw ba la thung ia phi ban long, "... u nongialap bad u nongphla...". Kane kan ym lah long lynda phi la don ka jingidei kaba jan bad U Trai. U Paul u sngap ia U Blei, ba la wan long briew, ym ia ki daw. U la long u jong U Khrist hi. U khlem iohi ei ei shuh bad u khlem im shuh na ka bynta jongno jongno hadien nangta. "Namar nga la kut jingmut ban ym tip ei ei ruh hapdeng jong phi, hynrei tang U Jisu Khrist, bad ia u ruh ba la sahnarphna". (1 Korinth 2:2)

AI JAKA İA U BLEI

“Haba U Blei u la sngewbha...”

(Galatia 1:15)

Kum ki shakri jong U Blei, ngi dei ban nang ban ai ka jaka na ka bynta jong u – ai ka jaka ia U Blei. Ngi don ka jingthmu, ngi buh jingmut bad iaathuh lypa ba kane bad katai kan wan jia, hynrei ngi klet pat ban ai jaka ia U Blei ba un wan rung kumba u la jied. Hato ngin sngewphylla lada U Blei u wan ha ki jingialang jong ngi ne ha ka jaka ba ngi ialap, kata, haba ngim poi pyrkhat ba un wan? Wat khmih lynti ba U Blei un wan ha kano ma ka rukom, hynrei shu *peit beit sha u*. Lada ngi ai ka jaka ia u, kane ka mut ba ngi khmih lynti ba un wan, ym da kumwei pat. Wat la ngi ong ba ngi la tip ia U Blei, hynrei kaei kaba ngi dei ban tip shuh shuh ka long ba un sa wan ha kano ma ka minit. La ngi ialeh ban klet noh ia kane ka jingwan kyndit, hynrei to tip ba U Blei un ym leh da kumwei pat. Kyndit kyndit – U Blei un pynbiang ia ka jingim jong ngi – kata, "...haba U Blei u la sngewbha eh..."

To ai ba ka jingim jong phi kan iajan bad U Blei namar ba ka bor ba phylla ka jong u ka lah ban wan ha kano kano ka por. To im ruh ka jingim kaba khmih lynti, bad to ai jaka ia U Blei ba un wan katkum ba u mon.

PEIT BIANG BAD TO PYNKYRPANG

“Lada U Blei te u pynkup kumta ia u hur ryngkew... , kaba katno tam ia phi...”

(Mathaios 6:30)

I jingkren U Jisu barabor i pynlynggoh ia ngi namar ngim long kiba shisur. Kumno ngin iaaid ha ka jingim shisur U Jisu khnang ba ngin sngewthuh ia u? Da kaba pdiang ia U Mynsiem jong u bad shaniah ha u, bad kohnguh ia u haba u wanrah ha ngi ia ka jingshisha jong ka ktien jong u, kumta ka jingim kan long kaba shisur. U Jisu u phah ia ngi ban sngewthuh ba “lada U Blei te u pynkup kumta ia u hur ryngkew...” te “katno tam” un pynkup ia ngi, haba ngi iaian bad u? Man ka por ngi jah noh na U Blei, kane ka jia namar ngim pyrkhath burom ia u, ngi sngew ba ngi tip khambha ban ia U Jisu. Ngilashah ia “ka jingklusai kane ka pyrthei” ba kan rung ha ngi (Mathaios 13:22) bad ngi klet ia ka “katno tam” jong U Kpa uba ha bneng.

“To khmih thuh ia ki sim bneng...” (6:26). Ka kamram jong ki ka long ban kohnguh ia ki bor ia kiba la ai ha ki da U Blei bad U Blei u peit thuh ia ki. U Jisu u la ong lada phi don ka jingiaidei kaba dei bad u bad lada phi kohnguh ia U Mynsiem jong u, hapoh jong phi, te U Blei un sa sumar ia ki “sner” jong phi ruh.

“To pyrkhath ia ki tiew lili ka ryngkew...” (6:28). Ki san ha ka jaka ba la thung ia ki. Bun na ngi ngim treh ban san ha ka jaka ba la thung U Blei ia ngi. Kumta ngim don ka tynrai hangno hangno ruh. U Jisu u la ong, lada ngi la kohnguh ia U Blei hapoh jong ngi, un sa sumar ia kiei kiei baroh. Hato U Jisu u la lamler ia ngi? Hato ngi la ioh mad ia ka “katno tam” ia kaba u la kular? Lada ngim pat ioh mad, kata ka mut ba ngim pat shym la kohnguh ia U Blei, bad ngi la pynbyrngut ia ki jingmut jingpyrkhath jong ngi da ki jingklusai pynkulmar jingmut. Ngilapynlut katno por ban kylli ki jingkylli bym shongnia ha kaba ha ka jingshisha ngi dei ban pynleit jingmut ha ka jingshakri ia u? Ka jingpynkyrpang ka dei ka kam kaba ngi dei ban iaitrei tang ia kito kiba U Blei u jied ia ngi ban trei. Kane kam dei kaba ngin leh tang shisien hynrei ka dei kaba ngi dei ban iaileh. Hato nga la ju pynkyrpang ne em iaalade bad peit ne em ia U Blei man la ka sngi ha ka jingim jong nga?

PEITMAT NOH BAD PYRKHAT

“Wat khuslai ia la ka jingim...”

(Mathaios 6:25)

Ka jingmaham kaba dei ban iaipynkynmaw man la ka por ka dei ia, “ka jingkhuslai kane ka pyrthei, bad ka jingshukor ka spah” bad ka jingthrew ia kiwei kiei kiei pat kin set op bad kjpg noh ia ka jingim riewblei ha ngi. (Mathaios 13:22). Ngin ym lah lait na ka jingshah hiar thma ha kiba kum kine, kiba iaiwan kum ki jingat phyllung. Lada ka jinghiar thma kam long ha ki jaiñ ki nep ne ki bam ki dih, hynrei ka lah ban wan ha ka liang ka pisa ne ka jingduna pisa; ne ha ki paralok ne kum haba duh ia ki paralok lane ha kiwei pat ki jingeh. Ka dei ka jinghiarthma kaba jai jai hynrei pat kan tap lup ia ngi lymda ngi shah ia U Mynsiem U Blei ba un ialeh pyrshah ia ki.

“Namarkata nga ong ha phi, wat khuslai ia la ka jingim...” U Trai jong ngi u ong to sumar tang ia kawei – kata ka dei ka jingia dei jong ngi bad u. Hynrei ha ka jingmut jong ngi ngin pyrta, “kata ka bym shongnia, nga hi nga tip kumno ngan im, kumno ngan bam bad kumno ngan dih”. U Jisu u ong ym dei ban leh kumta. Peit ioh phi ong ba kane ka jingong U Jisu ka dei ba um tip ia kiei kiba jia ha phi. U Jisu u tip lut kham bha ban ia kaba ngi tip bad u ong wat pyrkhata ia kita baroh wat la ki long kiba donkam eh ia ngi. Haba don ka jingialeh ha ka jingim kynmaw ban buh shwa ia U Blei ha khmat.

“Ia ka sngi ka biang la ka jong kaba sniew” (6:34). Katno tylli ki jingeh phi la ioh mynta ka sngi? Ki ksuid aiu kiba la peit bad ong ha phi “phi thmu ban leh aiu ha utai u bnai – ne ha katai ka lyiur? U Jisu u ong wat khuslai ia kine baroh. Peitmat noh bad pyrkhata. Pynleit jingmut ia ka “katno tam” jong U Blei uba ha bneng. (6:30)

KUMNO NGI NUD BAN PYNSHITOM BEIÑ IA U JISU

“Saul, Saul, balei me pynshitom beiñ ia nga?”

(Ki Kam 26:14)

Phi la rai ban im la ka jong ka lynti na ka bynta U Blei? Ngin ym lah lait na ki jingriam lynda ngi la ioh ia ka jingpynbaptis da “U Mynsiem Bakhuid bad da ka ding” (Mathaïos 3:11). Ka jingeh dohnud bad ka jingïaid ha la ka mon kin dung ia U Jisu Khrist. Kane pat kan pynmynsaw ym ïano ïano hynrei ia U Mynsiem jong u. Man ba ngi long dukhi bad eh ban pyndem bad man ba ngi ïaid ha la ka mon, kine baroh kin pynmong ia U Jisu. Man ka por ba ngi ïeng bad leh ia kaba ngi kwah, ngi pynshitom beiñ ia u. Haba ngi shaniah ha lade ngi pynsngewsih ia U Mynsiem jong u.

Hato ka Ktien U Blei ka la ngam ne em ha nga haba nga la ai ha phi ia ka? Ne hato ka jingim jong nga ka la shet shukor lut ia kiei kiei kiba nga la phla ban hikai? Nga lah ban hikai ia ka jingpynkhuid hynrei pat nga dang pyni ia ka mynsiem soitan kaba pynshitom beiñ ia U Jisu Khrist. Ka Mynsiem U Jisu ka tip bha tang ia kawei – kata ka dei ka jingïalong shitylli bad U Kpa. Bad u ong ha ngi, “To shim ia ka lyngkor jong nga ha phi, to hikai ruh na nga; naba nga uba lui lui bad uba rit ruh ha ka dohnud: te phin shem kaba jahthait ha ki mynsiem jong phi”. (Mathaïos 11:29). Kaei kaba nga dei ban leh ka long ban pynskhem ia ka jinglong shitylli bad u, ym ba ngin im ha la ka mon sngewbha bad leh riewblei pat. Lada ngi leh kumne, kiwei kin jop ia ngi, hynrei lada nga aiti lut na ka bynta jong u, te ngan ym shah ia U Jisu ba un shah pynshitom beiñ.

KUMNO NGIM TIP?

“Me long uei, Ah Trai?”

(Ki Kam 26:15)

U Trai u la kren kumne ha nga, da ka kti badonbor..." (Isaiah 8:11). Ym don lynti ia ngi ban lait na kaba U Trai u la kren. Barabor u kren da ka bor ban pynsgewthuh ia ngi. Hato phi la ioh kem ia ka sur U Blei kaba wan beit ha phi? Lada ka long kumta, phim lah shuh ban ong ba phi iohsgew bakla. U Blei u kren da ka ktien kaba phi sngewthuh bha – ym lyngba ki shkor, hynrei da ki jingia kynduh jong phi. U Blei u dei ban iuhroit ia ka jingkhlaia kaba phi shim ha lade. Ngi ju ong barabor, “Nga tip ia kaei kaba nga dei ban leh” – Hynrei ka sur U Blei ka wan kyndit ha ngi ban pynpaw ia ka jingbiej jong ngi. Ngi pynpaw ia ka jingbiej jong ngi namar ngi la rai ban shakri ia u ha la ka lynti jong ngi hi. Kumta ngi shakri ha ka mynsiem ka bym dei ka jong u, bad kumta ngi pynmong ia u da kaba ia saidnia bad ngi ong ba ngi ia da ia u. Ngi pynjakhlia ia ka kyrteng jong u; ki kyntien ki sngewthiang, hynrei ka jingleh ka pyni ia ka jingshun ia U Blei. “Hynrei... u la sneng ia ki, bad u la ong, Phim tip na kaba kumno ka mynsiem phi long” (Loukas 9:55). Ia ka mynsiem jong U Trai jong ngi kaba dei ban don ha ki nongbud jong u, u la dep batai ia kane ha ka 1 Korinth 13.

Hato ngan dang pynshitom shuh ia U Jisu da ka jingthrang ban shakri ia u ha ka lynti jong nga pat? Lada nga sngew ba nga la leh ia la ka kamram, hynrei ha ka jingshisha pat nga la pynmong ia u lada nga dang ia ileh hi kumta, nga dei ban tip ba kane kam dei ka kamram jong nga, namar nga la thikna ba ka khlem long da ka mynsiem kaba lui lui, hynrei da ka mynsiem ka ban pynsgewhun ia lade. Ngi pyrkhat ba ka kamram jong ngi ka long ban leh ia kaei kaba U Blei um sngewtynnat. Kata ka ia syriem mo ia ka dur U Blei – Hynrei “Nga *sngewbha* ban leh ia ka mon jong me, Ah U Blei jong nga..." (Salm 40:8)

KA JINGEH HA KA BAN KOHNGUH

“U Samuel te u la sheptieng ban iathuh ia kata ka jingithuhpaw ha U Eli”.

(1 Samuel 3:15)

U Blei um ju kren kyllaiñ ha ngi, hynrei u kren da ki ktien kiba suk ban sngewthuh, bad ngi ju ong, “Nga sngewphylla lada kata ka dei mo ka sur U Blei?” U Isaiah u la iathuh ba ha ka jingshem jong u, u Trai u la kren hi ha u “da ka kti badonbor” (Isaiah 8:11). Ym don ba lah ban ktah ha ngi lynda dei da ka kti badonbor jong U Blei hi. Hato ngi lah ban peitthuh ia ki kti jong u ba ki trei, ne ngi ong ba ka shu jia hi?

To pynmlien ia lade ban ong, “Kren, ko Trai”, bad ka jingim jong ngi kan long kaba sngewtynnat (1 Samuel 3:9). Man ka por ha ka jingim jong phi, to ong “Kren, ko Trai” bad to da sngap ia u. Ka jingialeh ban lait na ki jingbakla ka dei ka jingpynmlien ban ong, “Kren, ko Trai”. To pyrkhath biang ia kata ka por kaba U Blei u la kren ha phi. Phi kynmaw u kren aïu? Ka dei mo ha ka Loukas 11:13, ne ka 1 Thessaloni 5:23? Katba ngi dang sngap, ka shkor jong ngi ka pynleit jingmut, bad kumta ngin long kum U Jisu uba sngap ia U Blei man la ka por.

Ngan iathuh mo ia “U Eli” jong nga ia kaei kaba U Blei u la pyni ha nga? Ka jingkulmar jingmut ha ka ban kohnguh ka sdang hangne. Ngim kohnguh ia U Blei da kaba ong, “Ngan buhrieh noh na ‘U Eli’ uba ieng na ka bynta ki briew kiba bha kiba ngi ithuh. U Blei um shym ong ia u Samuel ban iathuh ha u Eli – u la dei ban rai hi. Ka Khubor U Blei ia phi ka lah ban pynmong ia “U Eli” jong phi, hynrei lada ngi ialeh ban iada ia ka jynjar kiwei, kane kan long ka sakhi jong ka jingpynwit hapdeng ka jingim jong phi bad U Blei. Ka long ka jingma ia phi lada phi iada ia ka kti kamon kiwei ban ot noh ne ban khlaw noh ia ka khmat ka mon (peit Mathaios 5:29-30).

Wat kylli na kiwei shaphang kaei kaei kaba U Blei u pynlong ia phi ban rai ha khmat jong u. Lada phi leh kumta, phin sa don bad u soitan. Phi dei ban kular kumne, “...ngam shym iasylla shuh bad ka doh bad ka snam” (Galatia 1:16).

PHI SNGEWTHUH İA KA JINGKHOT JONG PHI?

"...Ba la pynkyrpang sha ka gospel..."

(Rom 1:1)

Ka jingkhok ia ngi ka long ym ban pynlong ia ngi kiba hok, hynrei ban long ki nongpynbna ia ka gospel U Blei. Dei ban tip ba ka gospel U Blei ka dei kaba shisha. Ka jingshisha kam shong ha ka jingbha u briew, ne ha ka jinghok ne ha ka bneng ne ka dujok – hynrei ka dei ha ka jingsiewspah. Ki nongtrei kam U Blei ki dei ban sngewthuh ia kane, ngi dei ban sngewthuh ia ka jingpynpaw ba ka jingsiewspah ka dei tang ma ka, ka jingshisha. Ka jingkhuid hi shimet ka dei ka jingshah ktah ha ka jingsiewspah. Lada ka jingngeit jong ngi ka shong tang ha ka jingbha ngin hap ban iaaid lyngba ka jingtynjih .

U Paul u khlem ong ba u la pynkyntang ia lade hynrei, hynrei u la ong "haba U Blei u la sngewbha",te "U la pynkyntang ia nga..." (Galatia 1:15). U Paul u khlem pyni ba u la sngewtynnat palat ia ka jinglong la jong. Lada ngi shon eh tang ha ka jingkhuid jong ngi, ngin ym poi sha ka jingshisha jong ka jingsiewspah. Ki nongtrei kam U Blei, ki shah jop namar ba ki ban eh ia ka jinghok jong ki ban ia ka jingthrang ban tip ia U Blei. "*Wat phah ia nga* ban ieng pyrshah bad ka jingshisha jong ka jingsiewspah na ka bynta ki jakhlia jong ka jingim briew; kaba nga kwah ka long ia kaei kaba U Blei u lah ban leh namar jong nga khnang ba ngan kwah hi da la ki jong ki khmat". U Blei un ym ai ka jingpyllait ia nga lada nga pyrkhata tang ia lade. U Paul um shym la pyrkhata tang ia lade. U la aiti ia lade bad u la shah pynkyrpang na ka bynta kawei ka jingthmu – kata, ban pynbna ia ka gospel U Blei (peit Rom 9:3)

KA JINGKHOT U BLEI

“U Khrist um shym la phah ia nga ban pynbaptis, hynrei ban ialap ia ka gospel...”

(1 Korinth 1:17)

U Paul u kren shai hangne ba ka jingkhhot U Blei ka long ban ialap ia ka gospel. Hynrei to kynmaw u Paul u mut aïu da ki kyntien “Ka gospel”, kata, lada jer kyrteng ia ka, ka dei ka jingshisha jong ka jingsiewspah U Trai Jisu Khrist. Bunsien ngi kham noh sha ka ban pynlongkhuid ia ka jingialap jong ngi. U Paul u kren ia ki jingshem jong u shimet kum ka nuksa ia kane, hynrei u khlem pynkut noh ia kata tang ha kane ka jingshem jong u. Ym shym la pynkup bor ia ngi ban ialap ia ka jingpynim ne ia ka jingkhuid – la phah ia ngi ban rah ia ka kyrteng U Jisu sha jrong (peit Ioannis 12:32). Ngam don hok ban ong ba U Jisu u trei shitom ha ka jingsiewspah khnang ban pynlong riewkhuid ia nga. Hynrei U Jisu Khrist u trei shitom ha ka jingsiewspah khnang ban siewspah ia ka pyrthei baroh kawei; bad ban pynbiang pynbit ia ka ha khmat ka khet jong U Blei. Hood, ngi la iohmad ia ka jingsiewspah bad kane hi ka pynpawshai ia ka bor jong ka jingshisha jong ka, bad kata ka jingiohmad ka dei ka jingmih na ka jingsiewspah, ym ka thong jong ka jingsiewspah. Lada U Blei u long kum ma ngi ki briew, un jin da la ngiah bad thait ia ki jingiaipan jong ngi ia ka jingpynim bad ia ka jingpynkhuid. Ngì pynkit ha ka bor jong u da ki jingpan jong ngi kiba ngi kwah ban lait im naduh mynstep haduh miet! Hynrei ha kaba khatduh lada ngi la ioh ktah hi ia ka nongrim ka gospel U Blei, te ngin ym thlia shuh ia u da kine ki jingpan.

Ka jingshahshitom jong u Paul ha ka jingim jong u ka long ban pynbna ia ka gospel U Blei. Um salia shuh la ka wan ka pait dohnud, ne la ka wan ka jingiohi kulmar ia kiei kiei ne la ka wan ruh ka jynjar. Ka daw ba kine kiei kiei kim lah pynkhih eiei shuh ia u ka long namar ba u la shaniah skhem ha ka gospel U Blei.

KA BOR JONG KA JINGKHOT

“Kordit ia nga lada ngam ialap ia ka gospel!”

(1 Korinth 9:16)

Husiar ioh phim treh sngap ia ka jingkhoh U Blei. Ia baroh kiba la ioh jingpynim yn khot ia ki ban sakhi ne pynbna ia ka jingshisha jong kata ka jingpynim. Kane pat, kam ia ryngkat bad ka jingkhoh ban ialap, hynrei ka long tang ka nuksa kaba lah ban pyndonkam haba ialap. Ha kane ka dkhot, u Paul u kren ia ki jingjynjar ha u namar ka jingkhoh ka pynbor ia u ban ialap ia ka gospel. Wat pyrshang ban leh kum u Paul, kata, ban ialap ha kito ki mynsiem kiba la shah khot ha U Blei sha ka jingpynim. Ka long kaba suk ban ioh ia ka jingpynim namar kane ka shong tang ha ka kti badondor jong U Blei – “To phai khmat sha nga, bad to long ba la pynim...” (Isaiah 45:22). U Trai jong ngi um donkam ia ki juh ki jinglong kiba ngi dei ban long ha ka ban long ki nongbud jong u, kata lada ngi kwah ban ioh ia ka jingpynim. La bret ia ngi sha ka jingpynim tang lyngba ka Diengphna jong U Khrist. Hynrei ban long ki nongbud ia U Trai, ngi don ki lad ban jied – “Lada uno uno” (Loukas 14:26).

Ki kyntien u Paul ki mut kumne, ba la jied ia ngi ban long ki shakri U Jisu Khrist, te ngin ym donkam shuh ban kylli aïu ngin leh ne shano ngin leit. U Blei u pynlong ia ngi kum u kpu ba la kdiah bad ka waiñ ba la theh ban pynsngewbha ia u. “Ka jingpynkyrpang namar ka gospel” ka mut ba la iohsngew ia ka jingkhoh U Blei (Rom 1:1). Uta uba la sdang ban iohsngew ia kata ka jingkhoh, un sngewthuh ia ka jingshah shitom U Khrist. Hynrei kyndit kyndit ka jingangnud, ka jingthrang ha ka jingim bad kawei pa kawei ka jingsngew ka sdang ban jah noh. Bad kan sah sa tang kawei , bad kata ka dei ka, jing - "...pynkyrpang sha ka gospel...". Kordit ia u briew uba phai pat shawei haba ka jingkhoh ka la wan ha u. La sdang ia ka Bible Training College khnang ba iwei pa iwei na phi, shynrang bad kynthei, phin ia don bynta ban pynbna ia ka gospel jong u bad ban tip ba U Blei u bat skhem ia phi na ka bynta kane ka kam. Husiar ioh phi pynsngew pat sa ia kiwei de ki jingkhoh, shisien ba kata ka jingkhoh U Blei ka la bat skhem ia phi.

3, Rymphang

NGI LA KYLLA LONG KA “JAKHLIA JONG KA PYRTHEI”

“La ñiew ia ngi kum ka jakhlia jong ka pyrthei”

(1 Korinth 4:13)

Kitei ki kyntien kim dei ki kyntien ba la shu kren pynneh. Kawei ka daw ba kitei ki kyntien kim long kiba shisha ha ngi kiba la khot ialade ki shakri jong ka gospel ka long ym namar ba u Paul u la klet ia ka jingshisha jong ki, hynrei namar ba ngi la im sngi kmang tang ban pynhun ialade, te Paul u la ong ba ngi la shah ia lade ban "...ñiew ia ngi kum ka jakhlia jong ka pyrthei..." "nga ha lade hi nga pyndap ha ka doh jong nga ia kita kiei kiei kiba dang sah na ki jingshah shitom U Khrist..." (Kolossai 1:24), kane kam dei ka jingmih na ka jingkyntang jong ka jingpynkhuid, hynrei ka sakhi ia ka jingpynkyrpang – “ba la pynkyrpang sha ka gospel” (Rom 1:1)

“Ko hep baieit to wat sngewphylla phi ia kata ka jingtynjih bameh ding kaba ha phi...” (1 Petros 4:12). Haba phi sngewphylla ia kaei kaba phi iaakynduh, kane ka pyni ba phi tieng bad phi long uba khawpud. Ngim sngi tang ha la ka jong ka sngewbha bad ngi ong, “ngan ym pyndem” bad ngi ong, “ym donkam hi ruh ban pyndem”. Lada phi long kumne phin ym treh ban “pynkyrpang sha ka gospel” ia kaba U Blei u la khot. Ialade hi phin ym salia lada ñiew ia phi kum “ka jakhlia jong ka pyrthei” katba ia ka gospel dang ialap. U shakri jong U Khrist um salia ban iaap kum u martyr na ka bynta ka jingshisha ka gospel U Blei. Haba u brieve uba shu leh mynleh hok u iaakynduh bad ki jingsniew, ki jingshet kylla un pyrshah ia ka jingbha bad un khang lut ia ki ha ka jingduh lad. Hynrei U Blei u long u ba shisha namar wat u brieve uba jakhlia eh ruh um kyrduh ia ka jingjylliew ka jingieit jong u. U Paul u khlem ong ba la pynkyrpang ia u namar u long u brieve uba phylla ne ba u long pher, hynrei namar ka jingmut U Blei ka la rung ha u ban “pynpaw ia u khun jong u ha nga...” (Galatia 1:16)

KA BOR BAKHRAW JONG U

“Ka Jingieit U Khrist ka pynleh ia ngi...”

(2 Korinth 5:14)

U Paul u ong ba u la shah pyndem la kum u nongkam sniew ha ka “jingieit U Khrist”. Khyndiat na ngi ngi sngewthuh ba ngi la shah bat ha ka jingieit U Blei. Teng teng pat ngi sngew kumba ngi shah pyniaid tang ha ki jingshem la jong. Kawei kaba bat ia u Paul haduh ba un ieh noh ia kiei kiei ka long “Namar ka jingieit U Khrist... ia ngi”. Haba phi iohsngew ia kane na u briew ne ka briew, phin ym ong ba kane kam long kaba bakla namar U Mynsiem jong U Blei um shym la pynthut ia ka jingim jong ki.

Haba la kha pat ia phi da U Mynsiem U Blei phin pyni tang ia kaba U Blei u la leh bha ha phi. Hynrei kane kan sa kylla biang shisien ba phi la “...ioh pdiang ia ka bor, ynda la wan U Mynsiem Bakhuid...” (Ki Kam 1:8). Dei hangta ba phin sngewthuh ia ka jingong “phin long ki nongphla ia nga”. Hangta phin lah ban pdiang ia ka jingiaroh ne jingkyntoh, ia ka jingshitom ne ka bainong. Yn ym don ba lah ban shah ia kane lymda la bat da ka bor jong u. Ki nongtrei kam Khristan ki dei ban sngewthuh ba kin ym lah ban ieng lymda la pynlah ia ngi da ka bor khraw jong ka bor jong u. Dei ia kane ba ngi ki Khristan ngim sngewthuh. Ia u Paul la bat skhem da ka jingieit U Blei, te kumta u la im ruh kumta. Ki briew kin ong ia u, u bie j hynrei – um salia. U im tang ban iathuh ia ki briew ia ka jingbishar U Blei bad ia “ka jingieit U Khrist”. Lada ngi aiti ia lade ha “ka jingieit U Khrist”, kane kan ai ha ngi ia u soh ka jingim. Kan ai ia ka dak jong ka jingkhuid U Blei bad ia ka bor jong u, bad ngin ym pynleit jingmut shuh ia ka jingkhuid jong ngi shimet.

5, Rymphang

PHI LA KLOI BAN LONG KA JINGKŊIA?

“Wat lada la theh noh ia nga kum ka jinganguh dih ha ka jingkŋia bad ka jingshakri jong phi, nga sngewkmen, bad nga leh kmen lem bad phi baroh”

(Philipi 2:17)

Phi mon ban shah shitom na ka bynta uwei pat uba la aiti ha U Blei kata – ban ai la ka jingim kum ka jinganguh na ka bynta ka jingngait kiwei? Ne phin ong, “ngam pat mon mynta bad ngam kwah ba U Blei un ong eiei ia nga kumno ban shakri ia u. Ngan jied hi kumno ngan leh. Bad nga kwah ba kiwei kin iohi kumno nga shah shitom bad kin ong ia nga ‘Phi la leh ia kaba dei eh”.

Don artylli kiei kiei ha ka jingshakri Blei. Kawei ka long, phi lah ban shakri kum u khlawait bad kawei pat, phi lah ban long tang kum ka “byrni niad kjat” ba kiwei kin ioh ban iuh. U Blei u hikai ia phi "... kumno ban pynpoh..." (Philipi 4:12). Phi lah mo ban shakri ia U Blei kumne? Phi kloï mo ban long kum ka shisyngjaw kaba rit eh, ka bym lerkam shuh bad ki brierw ruh kin ym kynmaw shuh ia phi wat la phi la shakri ia ki? Phi mon mo ban ai lut – ban shakri ym ban shah shakri? Don ki riewkhuid ki bym treh ban leh ia ki kam bapoh namar ki kwah ban bat ia ka jinglong riewkhuid, bad ki ngeit ba ki kam rit kam poh kim iadei kyrdan bad ki.

6, Rymphang

PHI LA KLOI BAN LONG KA JINGKŊIA?

“Nga la theh noh lypa kum ka jingainguh dih...”

(2 Timothi 4:6)

Phi la kloï ban theh noh ia lade ban long ka jingainguh? Kane ka shong ha ka mon jong phi ym ha ka jingsngew. İathuh ha U Blei ba phi la kloï ban im na ka bynta jong u. Sa peit ka mih aïu nangta, wat khñium ia kita ruh. U Blei u lah ban ai ki jingjynjar kiba kiwei kim lah iarap. Na shabar phin ym i pher, hynrei ka don pat ka jingkylla ha ka liang ka mon jong phi. Haba iakynduh ia ka jingeh kaba iadei bad ka mon, ka jingtah kan ym paw shabar. Ha kaba iadei bad U Blei, ka mon jong phi ka long kaba donkam, lym kumta kan mih ka jingsngewsynei ia lade.

“...ia ka jingkñia da ki tyllai, ha ki reng ka duwan keiñ”. (Salm 118:27). Phi dei ban leit sha ka duwan bad iaid lyngba ka ding – phin ioh mad ia ka ding, ka jingpynkhuid – yn pynkhuid noh hangta ia ka jingsngew briew ka bym shym la thmu ban poi sha U Blei. U Blei hi un leh ia kata. Phi “teh ia ka jingkñia... ha ki reng ka duwan” bad phin iohi ba phin ym kyrñiom ha ka sngewsynei ia lade haba ka ding ka la meh. Haba la iaid lyngba ka ding, kan ym don shuh kaei kaei ka ban pynsngewsih ia phi. Haba wan biang ka jynjar sa shisien, kane kan ym ktah shuh ia phi kumba ka la ju ktah ia phi mynshuwa. Mynta ka ding aïu kaba dang sah ha ka jingim jong phi?

İathuh ia U Blei ba phi la kloï ban long ka jingkñia, bad U Blei un sa pyni ha phi ba un long ka jingiarap ia phi kumba phi la ju mutdur ia u mynshuwa.

KA JINGDUH JINGKYRMEN

“Ngi hynrei ngi la iakyrmen ba long ma u u ban sa siewspah ia U Israel: nalar kine baroh ruh putet, kane ka sngi ka long ka sngi balai naduh ba la jia kine kiei kiei ruh”.

(Loukas 24:21)

Ka jingkren jong ki synran ka long kaba dei bad ka jingpynkut pat ia kane ka jingshisha ka long kaba bakla. Kaei kaei kaba ialam sha ka ban pynduh jingkyrmen ka long kaba bakla. Haba nga khia ka jingkit, ngam dei ban kynnoh ia U Blei ne iano iano ruh. Ka jingduh jingkyrmen ka mih na kawei na kine ki tyllong – kata, la nga la pynhun ia ka jingkwah brai ne ngam shym la pynhun ia ka. Ka jingkwah brai ka mut ba ‘nga dei ban ioh beit’. Lada nga kwah ban ioh eiei kaba kynja mynsiem na U Blei, te nga shu hukum beit ba un ai, ha ka jaka ba ngan wad ia u, u ba lah ban ai ia ka jubab. U Blei u dei ban ai beit ia kaba nga kwah. Hato kane ka dei “ka sngi kaba lai” ba U Blei um pat ai ia kaba nga kwah. Hato ngan kynnoh ia u? Lada ngi pynbor ia U Blei ba un ai ia kaba nga kwah, ka mut ba ngi khmih lynti tang ia ka jubab hynrei ym ba ngin long lang bad U Blei. La ngi khlaiñ ha ka met hynrei pat lada ngi noh mynsiem, kane ka dei ka dak jong ka jingpang. Kane ka long hi kumjuh kumba ngi don ka jingduh jingkyrmen ha ka mynsiem. Lada ngi long kumne, ngi dei ban kynnoh ia lade.

Ngi kwah ban iohi ia ki jingpynpaw U Blei ha ngi, hynrei ngim tip pat ba U Blei u trei ha ngi man la ka sngi. Ngin iohi ia u tang lada ngi kohnguh ban leh ia kaba u la phah, nangta ngin iohi ia ka jinglongblei U Jisu Khrist.

KA DOR KA JINGPYNKHUID

“Te U Blei ka jingsuk ma u hi un pynkhuid phar ia phi...”

(1 Thessaloni 5:23)

Haba ngi dwai bad pan na U Blei ia ka jingpynkhuid phar ia ngi, ngi la kloï ne em pat ban sngewthuh ia kane? Ngi kum ki brierw ngi kheñ sting palat ia ka kyntien *pynkhuid*. Ngi la kloï ne em ban siew ia ka dor jong ka. Ban siew ia kane ka dor ngi dei ban pynduna ia ki kam ba kynja pyrthei, ngi dei ban sdang ban long kiba riew blei. Ka jingpynkhuid ka mut ba ngi peit beit thik ia U Blei ba un pynkhlañ ia ka met bad ka mynsiem jong ngi. Haba U Blei u la pynkhuid ia ngi, ngi la kloï pat ne em ban pynkyntang ia lade na ka bynta U Blei kumba leh U Jisu? “Te na ka bynta jong ki nga nga la pynkyntang ia lade...” (Ioannis 17:19). Ka daw ba ngim pat ioh ban mad ia u soh ka jingpynkyntang ka long namar ba ngi peit ia ka, ym na ka liang U Blei. Hynrei kane ka kyntien ka mut ba ngin iasoh lang bad U Jisu, ba un pyniaid ia ka jingim jong ngi. Ngi la kloï shisha ban long kumta? Kane ka mut ruh ba ngin hap ieh lut ia kiei kiei kiba khlem wan na U Blei.

Hato ngi la ioh ia ka jingmut ka jingdwai u Paul ha kane ka dkhot? Ngi la kloï ne em ban ong, “A Trai to pynkhuid ia nga u nongpop ba la pyllait da ka jingaiei, to pynlong hok ia nga katba me lah”. U Jisu u la dwai ba ngin long shitylli bad u, kumba u long ma u bad u Kpa (peit Ioannis 17:21-23). Te U Mynsiem Bakhuid un sa trei ha phi ba phin long syriem ia U Jisu. Hato ngi la kloï ban ai jaka ba U Mynsiem Bakhuid un trei ha ngi?

HATO PHI LA THAIT HA KA JINGLONG MYNSIEM?

“U Blei bymjukut... um sngewlywait lymne ju thait”

(Isaiah 40:28)

Ka jingthait ha ka met ka dei ka dak ba la lut ka bor, naba la trei palat. Lada thait ha ka jinglong mynsiem pat, kane ka jingthait ka mih ym namar ba la leh pop, hynrei ka mih na ka jingshakri. Lada phi la mad ne em ia ka jingthait, kane ka shong ha ka jingioh ia ka jingpynthymmai bor pat. U Jisu te u ong ha u Petros, “To bsa ia ki langbrot jong nga” (Ioannis 21:17) hynrei u khlem ai eiei ia ka ban bsa ia ki. Lada ngi kwah ban long u kpu ba la kdiah bad ka waiñ ba la theh noh, ngi dei ban bsa ia kiwei ki mynsiem haduh ba kin da nang ban bsa ia U Blei. Ngi dei ban nang ban ai lut baroh bad ban nang ban pyndap pat lane ngin kylla long kiba tlot bad thait. Dei ban bsa ia ki haduh ba kin da nang ban pan bor na U Blei, nangta keiñ kin sa jan bad U Blei lyngba jong phi. Phi dei ban long ka tyllong jingbam mynsiem bad kumta yn sa pynthiang pat da U Blei. Ngi ainguh ia u Blei namar u la ai ia ki langbrot jong u ba ngin bsa bad ngin nguh ruh ia u.

Hato phi la ju shakri haduh ba phi la theh syep theh syar? Lada ka long kumta kynmaw ban pynthymmai bor biang. Da bishar ruh balei phi shakri. Hato ka tyllong jong ka jingshakri jong phi ka long mo na ka jingsiewspah U Jisu Khrist? Kynmaw ban peit biang ia kata ka jingieit jong phi bad peit ia ka tyllong jong ka jingieit. Phim don hok ban ong, “A Trai nga la thait palat”. Trei bor bah na ka bynta U Blei bad kynmaw pat ba u dei u nongpynjah thait. “Ki pukri umpohliw jong nga baroh ki ha me” (Salm 87:7)

10, Rymphang

HATO LA SUR MATLAH İA PHI BAN PEIT İA U BLEI?

“To khmied ia la ki khmat shajrong, bad to khmih uei uba la thaw ia kine...”

(Isaiah 40:26)

Ki briew U Blei ha ka por u Isaiah ki la pynlut por tang ban peit ia ki durkhmat ki bleithaw. U Isaiah u la hikai ia ki ban pyndonkam hok ia ka bor mutdur jong ki ban peit sha ki bneng. Lada ngi long ki khun U Blei ngin khein kor lut ia kiei kiei kiba ha ka mariang, naduh ka lyer ba beh, ka sngi mynstep bad janmiet, ki syntiew, ki sla – te ngin ym pynlehnohei kein ia ka bor mutdur jong ngi.

Ka jingtynjuh ia ka jinglong mynsiem jong ngi kan long ha kine – hato ka jingmut jong phi ka peit tang ia ki bleithaw? Ne phi long ka bleithaw? Ne phi peit tang ia ka kam? Ne phi bat tang ia ka jingmut ba u shakri u dei ban trei kumno? Ne ka jingpynim bad jingpynkhuid ka long katkum ba phi mut? Lada ka long kumne, phin ym iohi ia U Blei kata phin matlah, phin tlot ka bor haba phi ia kynduh jynjar, te phin kyrsum ha ka jingdum. Lada phi la matlah, peit sha U Blei, phi donkam ia U Blei, phet na ki dur bleithaw jong phi, kyndit bynriew noh bad pdiang ia ki jingkren bein u Isaiah ia ki briew jong u bad to pynleit jingmut ha U Blei bad peit sha u.

Ka daw ba phi ong ba phim ioh eiei na ka jingduwai ka long namar ba phi la duh ka bor ban peit bniah. Ngim lah ban buh ialade ha khmat U Blei. Kham lah kaba long u kpu ba la kdiah bad ka wain ba la theh ha ka por ba phi duwai ia kiwei ban ia kaba phi iakynduh markhmat bad ki. Ka bor mutdur ka dei ka jingai U Blei ha ki riewkhuid khnang ba kin lah ban ia id sha palat ban ialade ban ioh ia ka jingidei bad U Blei.

HATO PHI PYNNEH JINGMUT HA U BLEI

“Men bat ha ka jingsuk bajanai ia uba pynneh la ka jingmut ha me:
naba u shaniah ha me”.

(Isaiah 26:3)

Hato ka jingmut jong phi ka don bad U Blei ne phi don ha ka jingkyrduh. Lada phi kyrduh namar phim phikir bha, kane kan wanrah ia ka jingtlot ha ka jingim. Lada phim pat ju pyndonkam ia ka jingmut jong phi ban jan bad U Blei, to leh noh ia ka mynta. Phim don hok ban ap ba U Blei un wan hi ha phi. Phai noh na ki bleithaw bad peit sha U Blei te phin ioh lait im (peit Isaiah 45:22)

Ka jingmut jingpyrkhat jong phi ka dei ka jingai kaba khraw jong U Blei bad dei ban pyndonkam lut ia ka na ka bynta jong u. Phi dei ban wad ia “... kaba pyndem ia ka jingpyrkhat baroh ha ka jingkohnguh ia U Khrist...” (2 Korinth 10:5). Kane ka dei kawei na ki atiar ba kordor jong ka jingngeit jong phi. Te haba wan ki jingtynjuh bad haba phi leh kumne, ha kata ka por ka jingngeit jong phi bad U Mynsiem U Blei kin sa iaiaid ryngkat. Lada phi don ka jingmut jingpyrkhat ka ban ai ka jingiaroh ia U Blei, to nang ban pyniadei ia kiei kiei kiba don ha ka mariang bad U Blei – la ha kaba mih bad sep ka sngi, ha ka jingtynshaiñ u bnai bad ki khlur, bad ha ka jingkylla ki aiom. Hangta phin iohi ba ki jingmut jingpyrkhat jong phi ki wan na U Blei, phin ym pyrkhat kyrkieh, bad phin iai shakri ia U Blei.

Ngi la leh pop lem bad ki kpa jong ngi... [bad] kim shym sngewthuh...” (Salm 106:6-7). To kynmaw ia ki pop bad kyndit bynriew noh. Wat ong ha lade “Hynrei U Blei u khlem kren ha nga mynta” kynmaw ba phi long ki jongno, bad iano phin shakri. Pynshlur ia lade ban kynmaw ia U Blei, te phin sa ieit ia u shiphew shah. Dei kumne keiñ ba phin ym kyrduh shuh, bad phin don ha ka jingkyrmen kaba shai.

PHI SNGAP MO İA U BLEI?

“Ki la ia ong ruh ha U Moses, To kren ma me ha ngi, te ngin sngap hynrei wat ai ba U Blei un kren ha ngi ioh ngi iap”

(Eksodos 20:19)

Ngi khlem tamsneng khnang ia U Blei – hynrei ngi khlem sngap ia u. U Blei u la ai ha ngi ia ki hukum, hynrei ngim shym la pynleit jingmut ia ki – ym ba ngi tamsneng, hynrei ba ngim ieit bad burom ia u. “Lada phi ieit ia nga, to sumar ia ki hukum jong nga” (Ioannis 14:15). Haba ngi la tip ba ngi la iaitamsneng ia U Blei, te ngin sa ioh ia ka lehraiñ namar ngi la leh klet ia u.

“To kren ma me ha ngi,... wat ai ba U Blei un kren ha ngi...”. Kan long ka jinglehraiñ ia ngi namar ba ngi ai khyndiat ka jingieit ia U Blei bad ngi kham sngap pynban ia ki shakri jong u. Ngi sngap ia ki jingshisha jong ngi hi, hynrei ngim kwah ba U Blei hi un kren ha ngi. Balei ngi tieng ban sngap lada U Blei u kren ha ngi? Namar ngi tip ba lada U Blei u kren, ngi dei ban leh ia kaba u phah ne ngin ym kohnguh ia kata. Lada uwei u shakri u kren ha ngi, ngi lah ruh ban ym kohnguh ia u. Ngin ong “kata ka dei ka jingmut jong phi, wat la ngam ong ba kaei kaba phi kren ka lah ban dei ba phi kren ia ka jingshisha jong U Blei”.

Hato ngan pynlehraiñ sah ia U Blei kumne, katba ma u pat u dang iai-ieit ia ngi kum la ki khun? Shisien ba nga sngap pat ia u, baroh ki jingpynlehraiñ jong nga ia u kin wan kylla sha nga. Te ngan sa jubab pat kumne, “Trai balei ba nga syam palat?” Kane ka dei ka jingmih shisien ba ngi la sngap ia U Blei. Hynrei ka jingsngewbha kaba nga ioh na kaba sngap ia u, ka long kaba la khleh lang bad ka lehraiñ, naba nga la shim por palat ban sngap ia u.

KA JINGPYNLEIT JINGMUT HA KA BAN SNGAP

“Te U Samuel u la ong, To kren; naba u shakri jong me u iöhsngew.”

(1 Samuel 3:10)

Tang namar ba nga la sngap bha kyndiang ia kaei kaba U Blei u la phah kam mut ba ngan shu sngap ia baroh kaba u phah. Lada nga pyni ha U Blei ba nga duna ka jingburom bad jingieit ia u, kane ka mut ngam pat shem mynsiem ne pynleit jingmut ia kaei kaba u ong. Lada nga ieit ia i paralok jong nga, ngan sngewthuh beit ia kaba i kwah. Bad U Jisu u la ong, “Ma phi phi long ki lok jong nga”, (Ioannis 15:14). Hato ngam shym kohnguh ia hukum jong u mynta ka taiew? Lada nga la tip ngan ym leh hi ruh kumta. Bun na ngi ngim burom ia u namar ngim sngap ia u. U lah ban ym kren hi ruh ia ngi.

Ka thong jong ka jingim mynsiem jong nga ka long ban jan bad U Jisu, kumta ba ngan iöhsngew ia U Blei bad U Blei ruh un iöhsngew ia nga (peit ioannis 11:14). Haba nga ialong kawei bad U Jisu, nga iöhsngew ia ka jingkhok jong U Blei kata, na kaba nga aiti ha ka ban sngap. U syntiew, u dieng ne u shakri U Blei ki lah ban ai ha nga ia ka khubor U Blei. Lada ngam sngap ia U Blei, kane ka mut ba nga la pynleit jingmut shawei. Kam dei ba ngam iöhsngew ia U Blei, hynrei ka dei ba nga pynshahshkor ia kiwei pat ki kam jong nga. Kum ki khun jong U Blei ngi dei ban ong kumne “To kren, namar ki shakri jong me ki sngap hangne”. Lada ngim pynmlien ban pynsngew, ngin iöhsngew tang teng khat ia ka sur U Blei. Katba ha kiwei pat ki por ngi pynlong kyllut ia lade namar ngi sngap ia kiwei – ia kiei kiba nga pyrkhok kiba nga sngew dei ban leh, nga leh beit ia ki. Kane kam dei ka jingim jong ki khun U Blei. Phi iöhsngew ia ka sur U Blei mynta ka sngi?

PYNMLIEN BAN SNGAP

“Īa kaba nga ong ha phi ha kaba dum, to iathuh ha kaba shai: bad ĩa kaba phi iohsngew da ka shkor, to phin ialap nalor iing”.

(Mathaios 10:27)

Teng teng U Blei u pyniakynduh khnang ĩa ngi ĩa ka umdum khnang ba ngin iohsngew bad kohnguh ĩa u. Īa ki sim rwai la hikai ban rwai haba dum bad kumta ruh U Blei un buh ĩa ngi, “ha ka syrngiew ka kti jong u” haduh ba ngin da nang ban sngap ĩa u (Isaiah 49:2). “ Īa kaba nga ong ha phi ha kaba dum” – To shah shkor ĩa kaba U Blei u la kren ha phi ha kaba dum bad to set ĩa ki shyntur jong phi katba phi dang don hangta. Hato phi long ha kaba dum mynta ha ka jingĭadei jong phi bad U Blei? Lada ka long kumta, to sngap shuwa. Namar lada phi kren ha kaba dum, phin kren kulmar – ka jingdum ka dei ka por ban sngap. Wat iathuh ĩa ki briew shaphang kata; wat ĩaleh ban peit ĩa ka jingshisha na ka kot; shu sngap bad kohnguh beit. Haba dum, U Blei un ai ĩa phi ka khubor kaba kordor ka ban long na ka bynta kiwei lada phi la don pat ha kaba shai.

Hadien bunsien jong ka jingkahdum kan don pat sa ka jingĭakhleh lang jong ka sngewbha bad ka lehraiñ. Lada don beit tang ka sngewbha, kata, ngan kylli lada phi la iohsngew shisha ne em ĩa U Blei. Ngi dei ban ioh ĩa ka sngewbha namar ngi la sngap ĩa U Blei, hynrei bunsien ka lehraiñ ka don namar ngi shim por ban sngap ĩa u. Nangta ngin ong kyndit “Kumno nga suki palat ban sngewthuh ĩa kaei kaba u kren ha nga!” Wat la katta ruh U Blei u dang ĩaikren ha ngi bunsien bad wat da ki taiew ruh. Shisien ba phi sngap ĩa u, un ai pat ha phi ĩa ka jingai ka ban pynjem dohnud ban pynlait na ka lehraiñ – kane ka jingai kan pynlong ĩa phi ban sngap ĩa u mynta.

15, Rymphang

“NGA LONG MA NGA U NONGSUMAR ÌA U PARA JONG NGA MO?”

“Namar ym don uwei na ngi uba im kynti ìa lade...”

(Rom 14:7)

Hato phi la ìoh ìa ka jingshai ba ka jinglong mynsiem jong phi ka long na ka bynta kiwei? Kum ka nuksa lada nga phai noh na U Blei, kiwei pat ki jynjar. “U la pynshong ìa ngi lem bad u ha ki kynja bneng...” (Ephesos 2:6). “Te kumta lada kawei ka dkhot ka shitom, kita ki dkhot baroh ki ìashitom lem...” (1 Korinth 12:26). Lada phi long uba khapnap, phi duna ha ka jinglong mynsiem bad phi long u bym salia, te kiwei kin jynjar keiñ. Hynrei phi kylli “Mano na phi kiba la bit la biang ban im kum kata ka jingim kaba hajrong eh?” “Hynrei ka jingbit jong ngi ka long na U Blei” (2 Korinth 3:5).

“Phin long ki nongphla ìa nga...” (Ki Kam 1:8). Katno ngut na ngi kiba la mon ban aiti ìa ka bor jong ngi met bad mynsiem na ka bynta U Jisu Khrist? U Blei u mut kumne haba u pyndonkam ìa ka kyntien *nongphla*. Hynrei ka shim por ba phin sngap ìa lade. Te Balei keiñ U Blei u ieh ìa ngi ha pyrthei? Ban pyllait im bad pynkhuid? Em, ba phin trei na ka bynta jong u. Hato nga la mon mo ban long u kpu ba la kdiah bad ka waiñ ba la theh na ka bynta jong u? hato ngan im beit kumne? – ne ngan im na ka bynta U Trai Jisu. Ha ka jingshisha nga dei ban ong ha ka jingim jong nga “Khublei shibun” ìa u namar ka jingpynim kaba phylla. Kynmaw ba U Blei u lah ban weng noh ìa ngi sharud lada ngim treh ban shakri ìa u - “ìoh ba kumno re kumno, ynda la lah ìalap ha kiwei, ngan jia long ìa lade ìa uba la kyntait noh”. (1 Korinth 9:27)

SDANG TE PHIN SA İOH MYNSIEM

“To khiejoit... to mih na kiba iap...”

(Ephesos 5:14)

Ym baroh ki jingsdang ban leh eiei ki dei kiba da pyrsad mynsiem da U Blei. Lada don ba ong “To khie joit, ieng – leh ia kaei kaba dei ban leh !” Kane ka dei ka jingsdang jingbriew. Hynrei haba ngi la ioh ia U Mynsiem U Blei ngin ong beit, “İeng bad sdang noh”, te kyndit kyndit ngi ioh ia ka pyrsad mynsiem.

Baroh na ngi ngi don ka jingagnud, khamtam haba ngi dang samla, hynrei ngi shem pat ba ngim lah kot sha kata ka thong. Ngim lah ban leh ia kita kiba ngi thrang ban leh, te ngi pyrkhath noh ba kita ki jingagnud ki la iap noh na ngi. U Blei te u ong ha ngi “To khie joit... to mih na kiba iap...” Haba U Blei u la pyrsad mynsiem hi ia ngi, te kan wan ka bor ba phylla bad ngi lah ban “mih na kiba iap” bad ngin lah ban leh ia kaei kaba ngi sngew ba ngim lah. Ka jingsdang kaba na ka mynsiem ka long kaba ngi “ieng bad sdang noh” nangta ka sa wan ka bor. U Blei um ju ai ia ngi ka jingim kaba la jop lypa – u ai ia ngi ka jingim ba ngin ialeh, u ong, “To khie joit... to mih na kiba iap...” Te ngi dei ban ieng; U Blei un ym rah ia ngi sha jrong. U Trai jong ngi u ong ha u briew uba don ka kti kaba la iap, “To rah ia la ka kti” (Mathaios 12:13). Ynda u briew u la rah u shem ba ka kti jong u ka la bha pat. Hynrei u dei ban sdang hi ban rah. Lada ngi la shim ka jingsdang ban ialeh, ngin shem ba U Blei un ai bor, namar ba u ai ha ngi ia ka bor ha ka jingim.

SDANG BAN İALEH PYRSHAH İA KA JINGNOH MYNSIEM

“Khie joit bad to bam”

(1 Ki Syiem 19:5)

U Angel u khlem ai ha u Elijah ka jingpynpaw ne u khlem batai hi ruh ia ka jingthoh bakhuid ne u khlem leh eiei hi ruh ia ki kam kiba phylla; hynrei u shu ong, “khie joit bad to bam,” ka kam ka bym da phylla eh. Lada ngim don ka jingsngewnoh mynsiem kata ka mut ba ngin ym lah ban khie im pat – dei tang ki tiar keiñ ki bym don jingnoh mynsiem. Lada ki briew kim ioh ia ka jingnoh mynsiem ne sngewsih kin ym tip kumno ban leh kmen. Ka nuksa ba bha jong ka jingnoh mynsiem ne sngewsih ka long ka jingiap. Haba phi peit bniah ialade, barabor peit de ia ka jinglah jong phi ruh ban sngewsih.

Haba U Mynsiem U Blei u wan ha ngi, um ju ai ha ngi ia ki jingiöhi jngai badon burom, u phah ia ngi ban leh da ki kam kiba ngi ju trei barabor. Ka jingnoh mynsiem ne sngewsih ka pynphai noh ia ngi na ki jingthaw jong U Blei. Hynrei lada U Blei u wan ha ngi, u pyrsad mynsiem ia ngi ban leh ia kiei kiei kiba suk – ngin ym tip hi ruh ba U Blei u don hangta bad ngi. Ka jingpyrsad mynsiem kaba wan ha ngi kumne, ka dei ka dak jong ka jingsdang ban ialeh pyrshah ia ka sngewsih. Ha kaba nyngkong eh ngi dei ban shim ba ka wan na U Blei. Hynrei pat lada ngi leh ia kiei kiei tang ba ngin klet noh ia ka sngewsih, dei hangta ba ngin nang sngewsih shuh shuh. Lada U Mynsiem U Blei u btin bad ialam ia ngi, ha ita hi i khyllipmat ka sngewsih bad ka noh mynsiem kan jah noh. Lada ngi ieng joit bad kohnguh, ngin sa rung ha kawei pat ka bynta jong ka jingim.

SDANG BIANG BAN İALEH PYRSHAH İA KA JINGDUH JINGKYRMEN

“To ieng, ngin ialeit noh”

(Mathaios 26:46)

Ha ka kper Gethsemane, ki synran jong u ki la iöthiah ha ka jaka ba kin peit, ynda ki la tip pat ia kata, te ki la duh jingkyrmen. Te haba leh ia kaei ka bym dei ban leh, kane kan wanrah ia ka jingduh jingkyrmen. Ha ka pyrthei ba ngi im ngi lah ban ong, “To ia kaba la dep la dep, mynta ba ngi la jot; kan myntoi aiu shuh ban pyrshang biang sa shisien”. Lada ngi shim ba kane kam ju kham jia, te ngi la bakla. Ka ju jia beit kumne bun sien ha ka jingim briew. Haba ngi tip ba ngim pat ju shim kabu na kane, kata ngin poi sha ka jingduh jingkyrmen. Hynrei U Jisu u wan pat ha ngi bad da ka jingieit u ong “To nang thiah mynta. Kata ka kabu ka la leit noh, bad phim lah pynkylla pat. Hynrei to ieng bad to sdang ban leh ia kawei pat!” Ha kiwei pat ki kyntien ngi lah ban ong, to ai ba ngin iöthiah ha ka jingkdup jong U Khrist, bad to ai ngin kynjoh sha kiwei pat ki thong bad u.

Kum kine ki jait jingiakynduh ki ju wan ha ka jingim jong ngi. Kin don ki jingnoh mynsiem kiba mih na ki jingjia kiba shisha ha ka jingim jong ngi bad ngim lah pat ban ieng biang. Ki synran ha kane ka nuksa ki la leh ia kaei ka bym lah shuh ban map – ki la leit ban thiah noh hynrei ki khlem iapeit lang bad U Jisu. Hynrei U Trai jong ngi u la wan ban khyllie pat ia ki na ka jingsngewsih bad u la ong - “To ieng bad to leh da kawei pat”. Lada la pyrsad mynsiem ia ngi da U Blei, kaei kata kawei pat kaba ngin hap leh? Kata ka long ban shaniah ha u met bad mynsiem bad ban dwai na ka liang ka jingsiewspah jong u.

Wat ai ba ka jingshah jop jong phi kaba mynshuwa kan niom ia ka kam kaba phi sdang thymmai.

PYRSHANG BAN YM IBEIÑ ÌA KA KAM POH

“To ieng, to tyngshaiñ...”

(Isaiah 60:1)

Ngi dei ban shim ka jingsdang wat la ngi sngew ba U Blei um don hangta. Kam myntoi ban ap ìa U Blei ban iarap ìa ngi, hynrei kyndit ngin iohi ba u don hangta. Haba la pyrsad mynsiem da U Blei, ka jingsdang ka long kaba shong ka hok – ka long ruh ka jingkohnguh. Ngim dei ban shong jaipdeh. Lada ngi ieng ban trei, kan wan ka jingtyngshaiñ, te ìa ki kam bapoh baroh yn pynshong blei pat ìa ki.

Ki kam ba poh ki long ka jingtyngjuh ìa ka jinglong jong ngi. Ka kam poh ka dei ka jait kam kaba janai. Ka long ka jait kam kaba eh, kaba trei shakri, kaba thait bad kaba jakhlia. Lada tynjuh ìa ngi ha kine, ngin sa tip la ngi don ne em ka jinglong mynsiem ba shisha. Pule Ioannis 13. Hangne ngin iohi ìa U Blei uba la wan long briew uba la leh ìa ka nuksa ka kam bapoh. Nangta u sa ong, “Lada ma nga, uba U Trai bad U Nonghikai, nga la sait ìa ki kjat jong phi, ka dei ìa phi ruh ban ìasait ìa ki kjat paralok hi”. (Ioannis 13:14). Donkam ka jingpyrsad mynsiem U Blei ban pyntyngshaiñ ìa ki kam bapoh. Don ki khep kiba haba u briew u trei ìa ka kam bad kata ka kam ka long kaba khuid bad kaba ishongblei. Haba U Blei u leh eiei lyngba jong ngi, u da pynkylla thymmai ruh ìa ngi. U Blei u la shim ìa ka jinglongdoh bad u la pynkylla thymmai ruh ìa ka bad ìa ka met uwei pa uwei u ba ngeit la pynkylla long “ka iingshong U Mynsiem Bakhuid”. (1 Korinth 6:19)

**KA JINGSDANG BAN İALEH PYRSHAH İA KA JINGIM BA
SHU PHOHSNIEW SAH**

“To ieng, ngin ialeit noh nangne”

(Ioannis 14:31)

Ban phohsniew ia ka ban leh ka long kaba dei, hynrei ban shu phohsniew ia kata khlem leh eiei ka long kaba bakla. Hadien ba U Trai jong ngi u la kren ia kiei kiei kiba phylla ha ki synran jong u, ngi lah ban khmih lynti ba un ong ha ki ban leit noh bad iaidem puson ia kita baroh; hynrei U Trai jong ngi um ju shah ban shu phohsniew sah. Haba ngi thmu ban wad ia U Blei ba un ai ha ngi ia kaba u mon, kata ka phohsniew ka long kaba dei. Hynrei lada ngi noh ka mon ban shu phohsniew sah ia kaei kaba u phah ia ngi ban leh, ngin ym ioh ka jingkyrkhu. U Blei un sdang hi ban ialeh pyrshah ia kata ka jingphohsniew da kaba ai ha ngi ia ka kam ban leh. Un ong ha ngi kum kine ki kyntien – “Wat shong ne ieng hangta, sdang noh ban leit”

Lada ngi dang iai-ap hakhmat U Blei wat hadien ba u la ong ia ngi, “To ale ma phi hi kyrpang...” kata ka dei ka jingpuson ban wad ia ka mon ka jong u (Markos 6:31). Sumar ba phin ym phohsniew sah wat hadien ba U Blei u la kren ha phi. Shah ia u ba un long ka tyllong jong baroh ki jingphohsniew, ki jingkmén bad jingsngewbha, bad to trei bad kohnguh ia kaei kaba u la ong. Shu buh la phi la ieit iano iano, phim shu shong sah bad im phohsniew ia ita iba phi ieit – phi leh eiei na ka bynta jong i. U Jisu u khmih lynti ia ngi ban leh kumta. Ka Jingphohsniew lynter ka dei ka dak ba ngim shaniah ha u.

HATO PHI IEIT SHISHA İA U?

“Ka la leh ka kam babha İa nga”

(Markos 14:6)

Lada ka jingieit kam lah ban rong noh İa u briew shaba palat ban İa u hi, kane kam dei ka jingieit. Lada ngi don ka jingmut ba ka jingieit ka long kaba ngi hap ban phikir bha, ne ka long kaba shalak, ne kaba İiew bniah, ne ka ba khor, ne ka bym İaid sha palat ban İalade, te ngim shym la İoh İa ka jingmut kaba shisha jong ka jingieit. Kane ka lah ban long ka jingsngewieit, hynrei ym don jingieit eiei ruh ha ka.

Hato la rong noh İa nga ban ieit İa U Blei, ym namar ba ka dei ka kamram jong nga, ne ba nga don eiei İa u te kumta nga shu ieit İa u? Hato nga tip mo ba nga lah ban ai İa U Blei İa kiei kiba kordor ha u ne nga shu ang dheng ban peit İa ka jingpyllait im jong u katba dang don bun kiei kiei kiba nga dang dei ban pyndep na ka bynta jong u? Hato nga dang shu kdew İa kiei kiei kiba phylla kiba don ka maiİ blei bad ngam peit pat İa kiba rit kiba pyni ba nga la aiti ha U Blei? Phi lah mo ban leh kum ka Mari jong ka Bethany kaba pynİoh eiei ha ka dohnud U Trai Jisu?

Don ki por kiba ikum ba U Blei u peit İa ngi la ngin ai ne em ki jingai kiba rit da kaba aiti ha u ban pyni la ngi la ieit shisha İa u. Ka jingaiti ha u ka kham khraw ban İa ka hok ha lade. Haba peit than İa ka hok la jong, ngin sumar tang İalade kata ha ka kren, ka İaid ka peit namar ngi tieng İoh ba ngi pynsngewsih İa U Blei. "...Ym don ka jingsheptieng ha ka jingieit..." (1 Ioannis 4:18). Ngi dei ban sangeh ban kylli İalade, “Hato nga long mo ka jingmyntoi?” bad ngi pdiang ba ngim lerkam eiei ruh na ka bynta jong u. Haba ngi la aiti ha U Blei, un don beit bad ngi man la ka por.

PYNMLIEN BAN AM DUKHI HA KA JINGLONG MYNSIEM

“To sngap bad to tip ba nga long U Blei...”

(Salm 46:10)

Ka am dukhi ka kham palat ban ia kaba ieng skhem. Ka jingam dukhi kam mut tang ba ngi shu iaineh ioh ba ngi sheptieng ioh ngi hap ne rem. Ka jingam dukhi ka dei kaba pyni ia ka bor kaba khrawtam bad kaba ngim ngeit ban ong ba u nongialam jong ngi un rem noh. Ka jingsheptieng bakhrav ka jong ngi ka long ba lehse kumno re kumno U Jisu un sa rem. Ngi sheptieng ruh ioh ba ka jingieit, ka hok, ka jingiamap bad ka jingsbun kin ym jop bad ngi ruh ngin ym lah poi sha ka thong. Hangne ka don ka jingkhoh ban am dukhi khait ha ka jinglong mynsiem. Ka dei ka jingkhoh kaba ngi thikna ba U Blei un ym shah rem.

Lada ka jingkyrmen jong ngi ka ikum ban duh noh mynta, kane ka mut ba dang dei ban pynkhuid shuwa. Ia baroh ki jingkyrmen jong ngi yn pynurlong lada ka long lem bad U Blei. Ka jingduh jingkyrmen ka wan ruh naba ngi ap palat ia U Blei. U Blei un sa pynurlong, “Naba pha la ri skhem ia ka ktien ka jingiaishah jong nga...” (Jingpynpaw 3:10)

To iailong kiba am dukhi ha ka jinglong mynsiem.

KA JINGRAI BAN SHAKRI

“U Khun u briew um shym la wan ba yn shakri ia u,
hynrei ba u un shakri...”

(Mathaios 20:28)

U Jisu u la ong ruh, “hynrei nga nga long hapdeng jongphi kum uta uba shakri” (Loukas 22:27). Ka jingmut u Paul ban shakri ka long kajuh bad U Trai – “...ia lade hi ki shakri jong phi na ka bynta U Jisu” (2 Korinth 4:5). Ngi pyrkhath ba lada ngi la long ki shakri U Blei, ngin long kham halor ban ia kiwei pat ki briew. Hynrei U Jisu pat u la kloï ban long “ka jingñiad kjat” na ka bynta kiwei – la khot ban long ki nongialam U Blei, ym ba yn pynlong khraw ia ki. U Paul u ong, “Nga tip kumno ban pynpoh...” (Philipi 4:12). Ngan theh lut ia ka syep namar jong phi kam pher la phi iaroh ne kynnoh ia nga. Katba dang don ki briew ki bym pat ithuh ia U Khrist, ngan shakri ia u haduh ba yn da ithuh ia u. La pynshlur ia u Paul ban leh kumne ym namar ba u ieit ia uta u briew hynrei ba u ieit ia U Trai jong u. Lada ngi shakri ia kiwei, kane kan wanrah ia ka pait dohnud namar ngin sa iakynduh bad ki briew ki bym sngewnguh. Hynrei lada ka jingthmu jong ngi ka long ban ieit ia U Blei, te wat lada ki briew kim sngewnguh ruh, kane kan ym ktah pat ia ka ban shakri ia ki para briew.

Ka jingsngewthuh jong u Paul kumno ba U Jisu Khrist u la leh ia u, ka dei ka jingrai barieh jong u ban shakri ia kiwei. “La nga la long mynshuwa uba kren bein, bad uba beh bein, bad uba pynsniew...” (1 Timothi 1:13). Wat la ki briew ki la bein ia U Jisu, hynrei kim leh sniew kumba nga la leh ma nga ia u. Shisien ba ngi la tip ba U Jisu u la shakri ia ngi wat la ngi la long kiba pop, te kaei kaei ruh kan ym lah shuh ban pynduna ia ka jingrai ban shakri ia kiwei namar jong u.

KA JINGKMEN BAN LONG KA JINGKŊIA

“Ma nga da kaba kmen eh ngan pynlut bad ngan pynlut noh khoit ia lade na ka bynta ki mynsiem jong phi...”

(2 Korinth 12:15)

Shisien ba U Blei u la “theh iar noh buk buk ha ki dohnud jong ngi da U Mynsiem Bakhuid,” ngin sdang ban pyniadei ia lade bad ki kam kiba U Jisu u thmu ban leh ha kiwei (Rom 5:5). U Jisu u trei ha baroh ki briew. Ngim don hok ban trei tang ha kiba ngi sngewtynnat; kane ka dei ka jingtynjih kaba khraw ia ka jingiadei jong ngi bad U Jisu Khrist. Ka jingkmn ba nga long ka jingkŋia ka long ba nga ai ia ka jingim na ka bynta u lok jong nga, U Jisu. (peit Ioannis 15:13). Ngam shym bret noh ia ka jingim jong nga kumto hynrei namar jong u, bad ia kiwei pat kiba u sngewtynnat. Ngam thmu ban leh kumne tang ba ngan pynhun ialade. U Paul u pynlut ia lade namar kawei ka jingthmu – khnang ba un wanrah ia kiwei sha U Jisu Khrist. U Paul u ialeh ban pynjan ia kiwei sha U Jisu ym sha lade. U la ong “...nga pynlong ia lade kiei kiei baroh, khnang ba ngan ioh pynim da kumno kumno ruh ia kino kino”. (1 Korinth 9:22)

U briew haba u kwah ban im khuid tang ha la marwei um long pat ka jingmyntoi ia kiwei. Kam myntoi ba un im marwei shabar na ka imlang sahlang. U Jisu u iarap ia u Paul kat shaba u leit. Bun na ngi ngi kwah ban pynbiang tang ia lade bad U Jisu um lah iarap ia ngi lada ngi leh kumne. Hynrei haba ngi la aiti, ngim salia shuh ialade. U Paul u la tip kumno ban long ka “byrni niad kjat” ia lade namar ka tyllong jingim jong u ka long ban shakri ia U Jisu. Lada ngin pynleit jingmut ym ha U Jisu, kata ka mut ba ngi kwah kamon laitluid kaba ngim mon ban aiti ha u. U Paul um ju kwah laitluid. U ong ba u “...kwah keiŋ ban long ia lade uba la tim noh na U Khrist, na ka bynta ki para jong nga...” (Rom 9:3) – kane ka jingmut riewkhlaw ym dei? Em kam long kumta. Haba la ieit ka lah ban long kumta – bad u Paul u ong kumne dei namar ba u la ieit ia U Jisu Khrist.

KA JINGKYRDUH HA KA JINGSHAKRI

“...katba nga nang ieit ia phi, pynban ia nga yn nang ieit duna”
(2 Korinth 12:15)

Ka jingieit kaba ju long ka khmih lynti ba yn pynphai pat. Hynrei u Paul u ong – ngam salia lada phi ieit ia nga ne em, nga la kloï ban ai lut na ka bynta jong phi, khnang ban pynjan ia phi sha U Blei. “Namar phi ithuh ia ka jingaiei U Jisu Khrist uba U Trai jong ngi: ba la u la long uba riewspah, pynban u la wan long duk na ka bynta jong phi” (2 Korinth 8:9). Ka jingmut jong ka jingshakri katkum u Paul ka long kumne – ngam salia la nga pynlut phut, bad ngan leh ia ka da kaba kmen. Kane ka pynkmen ia u Paul.

Katkum ka jingpyniaid balang, u shakri U Blei um long katkum ka jingmut U Khrist. Ka jingmut jong U Khrist ka long ba ngin shakri ia u da kaba shakri ia kiwei. U Jisu u la jam palat na ka imlang sahlang. U ong ba ha ka hima jong u, u long uba khraw tam bad u long pat u shakri ia baroh. Ka jingtynjuh ia ki riewkhuid kam dei ha kaba ialap, hynrei ha kaba sait ia ki kjat ki synran, ka bym peit ia ka kyrdan hynrei kaba peit ia U Blei, u Paul um salia ban pynlut na ka bynta ka jingshim khia U Blei ia kiwei – hynrei ngi pat ngi peit ia ka jinglut jingsep bad ngin ong kumne – “Shubuh U Blei u kwah ia nga ban leit shata – ka tulop kumno? Ka mariang ka long kumno hangta? Mano ban sumar ia nga?” U briew u peit lut ia kine. Kine baroh ki dei ka dak ba ngi dang tyngkai ia lade. U Paul u ban ia ka jingmut U Khrist shaphang u riewkhuid katkum Ka Testament Bathymmai, kata ka mut, ym tang uta uba pynbna ia ka gospel hynrei uta uba long ruh u kpu ba la kdiah bad ka waiñ ba la theh ha ki kti U Jisu Khrist na ka bynta kiwei, uta u dei u riewkhuid.

KA JINGSNGEWTHUH BAKLA ĪA U JISU

“Kata ka briew te ka ong ha u, Ko Kynrad, mem don jingtong eiei, kane ka pukri ruh ka long kaba jylliew”

(Ioannis 4:11)

Nga la sngewtynn timer ia ki jingshisha kiba U Blei u la kren, hynrei yn ym lah pat ban khmih lynti ba ngan im kumta bad ngan pyniaid ia ki ha ka jingim jong nga. Ha kaba ia dei bad U Jisu Khrist bad ki jinglong jong u bad ka bor jong u, ka jingmut jingpyrkhat jong ngi ka phalang sha ka jinglong bahakhlieh tam jong ka niam. Ki jingmut jong ngi shaphang jong u ki long kiba ha khlieh, ki pynshoh ia ngi hynrei ban leh shisha ia ki ka long kaba eh. Baroh na ngi ngi pyrkhat kumta ia U Jisu. Kine ki jingsngewthuh bakla ki sdang haba ngi sdang ban jngai na U Blei. Kumta ngi kylli, “Nangno phin ioh pisa? Kumno phin im bad mano ban sumar ia phi. Ki jingsngewthuh bakla ki sdang sa na lade bad ngi ong ba ka jong nga ka kham eh ia ka jong u. Suk ban ong “Shaniah ha U Trai” hynrei uta u briew u dei ban im em? Bad U Jisu um don jingtong ban tong um – um don eiei khnang ban ai ia ngi. Sumar na ka jingong “Ngam sngewthuh bakla eiei ruh ia U Jisu, hynrei nga sngewthuh bakla ia lade”. Ia lade te ngim ju don jingartatien ne ngim ju sngewthuh bakla, hynrei ia U Jisu te ngi sngewthuh bakla. Namar ba ngi sarong kumta ngi mong ban tip ba u lah ban leh ia kaei kaba ngim lah ban leh.

Ka jingsngewthuh bakla ka mih na kaba ngi pyrkhat ia lade, kumno U Jisu u lah ban leh ia kata. Ki jingartatien ki sdang na nga hi. Lada nga lap na nga hi to ai ba ngan phla bad ong “Trai nga la sngewthuh bakla ia me, ngan ngeit noh ia ka bor jong me, ym ha kaba nga sngewthuh.

KA JINGPYNRIT İA KA KAM U JISU

“Nangno me İoh kata ka um kaba im?”

(Ioannis 4:11)

Kane ka pukri ruh ka long kaba jylliew – bad ka kham jylliew ban İa kata kaba ka nongsamaria ka tip. Pırkhat İa ka jingjylliew jong u brierw, pırkhat İa ka jingjylliew ha phi hi. Hato phi la pynrit İa ka kam U Jisu katta katta haduh ba um lah shuh ban leh eiei? Mutdur lada phi don ka “pukri” kaba jylliew hapoh ka dohnud jong phi kaba dap da ki jingeh, bad U Jisu u wan bad ong – “wat khıh khuslai na ka dohnud jong phi” (Ioannis 14:1) bad phi pınkhih tyrpeng bad ong “Hynrei, Trai men ym lah ban pynjem pat İa ka”. Em, U Jisu um lah ban sei eiei na ki pukri jylliew jong ka dohnud brierw – hynrei u lah ban phah ki jingİarap najrong. Ngi pynrit İa u Bakhuid tang da kaba ngi kynmaw İa kaba u la leh ha ki por ba la leit, bad ngi ong, “Ngam shym la mutdur ba un leh İa kane ha nga”. Kum ki synran jong U Jisu, ngi ngeit tang İa kaba un leh. Kumta ngi pynrit İa ka kam jong u ha ki kkep kiba ngi klet noh ba u long u Badonbor tam. Ngi ngeit İa U Jisu uba long u nongpynntngen ne u nongsngewlem hynrei ngim tur sha u kum U Blei Badonbor jong ngi.

Katto katne na ngi ngi long ki nuksa batlot jong ki Khrıstan namar ngim tip ba U Khrıst u long uba khrawbor. Ngi don ka maiñ Khrıstan tangba ngim aiti İalade ha U Jisu Khrıst. Haba ngi mad jingeh, ngi pynrit İa ka kam jong u da kaba ong, “um lah leh eiei hi”. Ngi İaleh ban poi sha ka jingjylliew ka pung jong ngi, ban sei İa ka um na ka bynta İa lade. Sumar İoh phi ong pynban “Ym lah ban leh eiei İa kata”. hynrei lah ban leh eiei lada phi peit sha U Jisu. Ka pukri jong phi kan nang jylliew, hynrei pırshang ban ym peit İa lade hynrei peit sha u.

“SHISHA PHI İANGEIT MYNTA?”

“ Da kane ngi iangeit... U Jisu u la iathuh ha ki, Shisha phi iangeit mynta?”

(Ioannis 16:30-31)

Phi iangeit mynta... Hynrei U Jisu u la kylli, Phi la iangeit? Ka por kan sa wan ba phin iehnoh ianga marwei. Bun na ki nongtrei kam U Blei ki la shu ieh noh ia U Jisu Khrist marwei, bad ki la shu trei tang namar ba ki la shim ia ka kam U Blei kum ka kamram kaba mih na ka jingsngewthuh jong ki hi. Ka daw jong kane ka long namar ba ki la klet ia ka jingmihpat U Khrist. Ka jingim jong ngi kam don shuh ka jingiajan bad U Blei, kumta ngi pynthiah noh ka mon sha ka jingshemphang jong ngi shaphang ka niam. (Peit Proverb 3:5-6). Hooïd, kam dei ka pop, bad kam don ruh ka jingpynshitom ha ka, hynrei ynda haba ha mynsiem hi la sngewthuh ia kane ba ka long ka jingpynwit ia ka jingsngewthuh shaphang U Jisu Khrist, bad haba kane ka la wanrah ia ki kynrum kynram, ki jingsngewsih bad ki jingeh, da ka jinglehraiñ ngin hap ban phai pat.

Ngi dei ban shaniah janai ha ka jingmihpat U Jisu ban ia kaba ngi ju shaniah khnang ba ngin ioh ka jingmlie ban peit biang sha u ia kiei kiei baroh; ngi iaïd ha ka jingtip barit jong ngi bad katta ruh ngi pan ka jingkyrkhu na U Blei. U Blei um lah ban kyrkhu, bad kum kane kam ju don ha ka hima jong u. Kine ki jingrai kim long ha kaba shisha. Lada ngi leh eiei tang ban shu shim ba ka dei ka kamram, kane ka mut ngi iaïakob bor bad U Jisu Khrist. Ngi kheïñ heh ia lade bad ngin ong – “İa kane nga dei ban leh da kumne bad kumtai”. Ngi buh ha ka khet ia ka jingsngew ba ka dei ka kamram hynrei ym ia ka jingmihpat jong U Jisu. İa ngi ym shym la ong ba ngin iaïd ha ka jingsngewthuh jong ngi hynrei ngi dei ban iaïd ha ka jingshai namar U Blei u long ka jingshai. Lada ngi leh eiei na ka jingsngewthuh ba ka dei ka kamram, kata, ngi lah ban ai ki nia ki bapher bapher; hynrei lada ngi leh eiei ban kohnguh ia U Trai, kin ym don shuh ki jingainia, dei na kata ka daw ba u riewkhuid u ju shah pynlehraiñ bad ki briew kim ju sngewthuh ia u.

PHI KWAH AÏU BA U TRAI UN LEH NAMAR JONG PHI?

“Ko Trai, ba ngan iöh imat”

(Loukas 18:41)

Ha ka jingim jong phi hato ka la ju don ne em ka jingpynthut ne phi la ju long mo ka jingpynthut ia kiwei? Lada ka long kumta, ka daw ka long namar phim lah leh eiei na lade. “Te kita kiba iäiaid sha shuwa ki la sneng ia u ba un sngap jar, hynrei u la kyrpad jam khamtam pynban.” (18:39) İaineh ha kata ka jingpynthut haduh ba phin da iäkynduh markhmat bad U Trai. Wat pynlong blei ia ka jingtip ba la tip paitbah. Haba U Jisu u kylli ia ngi ngi kwah aïu ba un leh ia ki kam kiba eh kiba ngi iäkynduh, kynmaw ba um ju trei ha ngi da ki lynti ba iatip paitbah, hynrei da ki lynti kiba phylla.

Peit kumno ba ngi pynrit ia U Trai da kaba kynmaw tang ia kito kiba ngi shah ia u ba un trei na ka bynta jong ngi ha ki por ba la leit. Barabor nga la shah jop hangta, bad ngan sa iäishah jop biang; kumta keiñ ngim nang shuh ban pan ia kaba ngi kwah. “Ka long biej ban phah ia U Blei ban leh ia kane” Lada ka dei ia ka bymlah ban leh, dei ia kane ba ngi pan jingiarap. Lada ia kaba lah ban leh kam da don eh ka jingpynthut. Hynrei U Blei un leh ia ka bym lah ban leh.

Une u briew u la iöh imat. Phi dei ban iöh ia ka jingithuh ia U Blei ha kata ka dur ba phim don eiei shuh ha ka jingim kaba rim. Un sa leh ia kata lada phi kyrpad ia u. Hynrei phi dei ban wan sha ka jaka kaba phi ngeit ia u kum uba khraw bor. U Jisu u khlem kren ia ka jingngeit hynrei ia u hi; lada ngi shu peit ia kaei kaba u ong, ngin ym ngeit satia ha u. Hynrei shisien ba ngi la iöhi ia U Jisu, u lah ban leh wat ia ka bymlah long ruh la kumba ring mynsiem hi. Ka jingshitom ka wan tang namar ka jingshukor jong ka dohnud jong ngi - ngi kham jied ia ka sngewsih ba kan wan ha ngi.

KA JINGKYLLI KABA DUNG NGAK İA NGI

“Me ieit ia nga?”

(İoannis 21:17)

Ka jubab u Petros ia kane ka jingkylli ka long kaba dung ngak bad ka pher shibun na ka jingkob shlur jong u kaba u la pyni tang khyndiat sngi shuwa ba un ong, “La ka dei ia nga ban iap noh lem bad me, ngan ym len satia ia me” (Mathaios 26:35 peit ruh ia ki dkhot 33-34). Ka jinglong jingbriew ka kren bad pynpaw tang ia ki jingsngew. Hynrei lah ban iohi shisha ia ka jingieit bashisha kaba naduh ka mynsiem tang lada ngi sngewthuh ne iohmad ia ka jingkhlañ jong kane ka jingkylli U Jisu Khrist. U Petros u la ieit ia U Jisu kumba uno uno u briew u ieit ia u briew uba bha. Hynrei kata ka dei ka jingieit kaba mih na ka jingsngewbriew. Ka ngam tang ha lade hynrei kam pat ngam haduh ka mynsiem jong u briew. Ka jingieit ba shisha kam ju pynpaw eiei ruh ba ka long kumta. U Jisu u ong, “Uno uno baroh u ban phla ia nga ha khmat ki briew kata ban phla ym tang da ka ktien, te ia uta U Khun u briew ruh un phla ha khmat ki angel U Blei. (Loukas 12:8)

Lymda ngi la iohmad ia ka jingkthang ne jingmong namar ba ngi la ngeit tang ha lade, te ka ktien U Blei kan ym ioh ban rung ha ka jingim jong ngi. Ka pop kam lah ban dung pynmong ia ngi kat ka ktien U Blei, kane ka long namar ba ka pop ka pynmatlah ia ki jingmut jingpyrkhat jong ngi. Kane ka jingkylli U Trai ka long kaba dung haduh katta katta kat haduh ba ka la ngam shaduh ki khleñ shyieng jong ka jinglong mynsiem. “Namar ka ktien U Blei ka long kaba im bad kaba donbor... bad kaba pei haduh kaba pynkhlad ia ka jingim bad ia ka mynsiem...” (Hebru 4:12). Ka ngam haduh ba kam pynbakla shuh ia ngi. Haba U Blei u kylli pyrshah beit ia ngi ia kane ka jingkylli, kane kan ktah haduh katta katta ia ngi. Kan poi shaduh ka bynta jong ka jingim ka bym pynsngew ia U Trai. Lada ka Ktien U Trai ka la ngam ha ki khun jong u, kan ym don shuh ka jingbakla. Dei ha ka por ba ka la ngam ba ngi sa sngewthuh ba U Blei u la pynpaw ia ka jingshisha jong u ha ngi.

PHI LA JU IÖHNSGEW IÄ KA JINGPANG BA LA AI DA U TRAI?

“U [Jisu] u ong ha u kaba lai sien... me ieit ia nga?”

(Ioannis 21:17)

Phi la ju iöhsngew ia ka jingpang, kaba la ai da U Trai, kaba ngam haduh ka tyllong jong ka jingim jong phi? U ksuid um ju pynpang ha kum kane ka jaka. Wat ka pop bad ka jingsngewbriew ruh kam lah ban pynpang ha kum kane ka jaka. Kaei kaei ruh kam lah ban poi sha kane ka jaka lait tang ka ktien U Blei. U Petros u la sngewsih namar U Jisu u la kylli ia u jin haduh laisien, ‘me ieit ia nga?’ U Petros u la kyndit bynriew noh namar ba ha ka tyllong ka jingim jong u, u la aiti ha U Jisu, dei na kata ka daw ba u sa sngewthuh ia ka jingmut jong ka jingiaikylli jong U Jisu ia u. Mynta ha ka jingmut jingpyrkhat u Petros kam don shuh ka jingartatien bad un ym shah pynbakla shuh. Um don eiei shuh ban ong la na ka jingmut. Ka dei ka jingpynpaw ha u ba un sngewthuh ba u la ieit ia U Trai, bad da kaba phylla eh u la ong “me me tip ia kiei kiei baroh...” U Petros u sdang ban sngewthuh haduh katno u la ieit ia U Jisu, bad ym donkam shuh ban ong, “peit ia kane ne ia katai ban long ka sakhi ia ka jingieit jong u”. Um iöhi eiei shuh sha bneng ne sha khyndew, lait tang ia U Jisu. U Petros um shy tip ia kane ka jingieit lynda la kylli ia u da kine ki jingkylli pynpang dohnud. Ki jingkylli U Trai barabor ki pynpaw ia nga ia kaei kaba don ha nga.

O ka jingtbit U Jisu Khrist! Um ju kylli lada kam pat dei ka por. Shisien ka sngi un sa kylli ha ngi ki jingkylli ki ban pynpang dohnud ia ngi bad ha kata ka por, ngin sa tip ba ngi ieit ia u palat ban ia ki kyntien kiba ngi pynmih.

KA JINGPYNKUP BOR U BLEI İA NGI

“To bsa İa ki langbrot jong nga”

(Ioannis 21:17)

Kane ka dei kaba thaw İa ka jingieit. Ym shym la thaw İa ka jingieit U Blei – Ka dei ka jinglong jong u hi. Haba ngi la İoh pdiang İa U Mynsiem Bakhuid, u, u pynİatylli İa ngi bad U Blei khnang ba yn pyni ha ngi İa ka jingieit jong u İa ngi. Ka jingim jong ngi ka la long shi tylli bad U Blei namar ka jingdon jong U Mynsiem Bakhuid, kane kam pat kut tang hangne; ka jingkut kan long haduh ba ngin İalong kawei bad U Kpa kumba long U Jisu bad U Kpa. Kumno U Jisu u long kawei bad U Kpa? U long kawei bad U Kpa haduh ba u la kohnguh haba U Kpa jong u, u phah İa u ban wan sha pyrthei ban theh lut na ka bynta jong ngi. Bad u ong ha ngi, “Kumba U Kpa u la phah İa nga, nga ruh nga phah İa phi” (Ioannis 20:21)

U Petros mynta u la sngewthuh ba u la ieit İa U Jisu namar ba U Trai u la pynpaw ha u da ki jingkylli kiba ngam bha kiba pynpaw sa İa kane ka mat “To theh noh İalade”. Mynta wat pynshisha shuh İa kata ka jingpynpaw U Blei hynrei “to bsa İa ki langbrot jongnga”. U Jisu u don ki langbrot kiba pher: don kiba jot rathai bad kiba jakhlia, don ki bym iwan dur bad don ruh kiba la sakma ! Hynrei kam long kaba lah ban pynduh noh İa ka jingieit U Blei bad yn ym lah ban pynjah noh İa ka jingieit jong nga haba ka wan na U Mynsiem U Blei ha nga. Ka jingieit U Blei kam ju sngap İa ki jingpynİapher jong u briew. Lada nga la ieit İa U Trai, ngan ym shah İalam shuh ha ki jingsngew – Nga dei ban bsa İa ki langbrot jong u. Yn ym don ba lah ban lait na kane ka kam ba la pynkup da U Blei. Wat lehkai İa ka jingieit U Blei da kaba phi bud eh İa ki jingsngew la jong ne İa ki jingsngewthuh la jong. Kita baroh kin pynkut bad kin pynibeİn İa ka jingieit shisha U Blei.

KANE KA LONG KABA SHISHA HA NGA?

“Hynrei nga kheiñ duh ïa la ka jingim, bad ngam ñiewkor shuh ïa ka...”

(Ki Kam 20:24)

Ka kham suk ban shakri ïa U Blei khlem ka jingïohipaw, ka kham suk ruh ban trei ïa ka kam U Blei khlem ka jingkhohot namar phin ym shim khia eiei ruh ïa kaba U Blei u kwah ïa phi ban trei. Phin trei da la ka jingsngewthuh la jong da kaba phin shu pynrung de khyndiat i jingsngew Khristan, bad kane kan btin lynti ïa phi. Hooid lada phi trei kumne phin sa roi ka spah bad jop ha baroh kiei kiei bad phin sa ïoh ruh ka por ban pynleit ha ki kam sngewbha. Kane ka long kumne namar ba phim sngewthuh ïa ka jingkhohot U Blei. Hynrei shisien ba phi ïoh pdiang ïa ka jingpynkup bor na U Jisu Khrist, phin kynmaw beit ban leh tang ïa ka mon jong u. Phin ym lah shuh ban trei na ka bynta jong u tang na ka jingsngewthuh hi.

Kumno ngan lah ban “kheiñduh” ïa la ka jingim lada ïa nga ym pat bat skhem da U Jisu Khrist? Ngan kheiñ kor ïa ka kam, ïa ka por ruh ngan kheiñ kor bad ka jingim kan leit sha nga hi. Hynrei u Paul u la ong ba u kheiñ kor ïa ka jingim jong u khnang ba un lah ban trei ïa ka kam kaba u la ïoh, bad um treh shuh ban pynlut bor sha kiwei kiwei ki kam. Ki Kam Ki Apostol 20:24 ki ïathuh ïa ka jingpynthut badon burom ïa u Paul. ïa u Paul la ong ba u dei ban kheiñkor ïa lade da kaba um treh shuh ban peit ïa kiwei kiei kiei lait noh tang ban pyndep ïa ka jingtrei kaba u la ïoh. Ki kam kiba ngi sngew ba ki dei ki jingshakri ïa U Blei ki ïabeh ne kob bad ka jingaiti lut jong ngi ïa U Blei. ïa kine ki kam ngi pynshong nongrim kumne ha lade – “Kynmaw ba ngi long ka jingmyntoi ban trei hangne bad pyrkhohat katno kan long ka dor lada phi trei ïa kum kane ka jait kam”. ïa kum kane ka jingpyrkhohat la pynshong nongrim na ka jingrai jong ngi hi ym ha U Jisu Khrist uba long u nongïalam ïa ngi shano ban leit bad shano ba ngin long ka jingmyntoi ban trei – Hynrei to da kynmaw ba “... phim long la ki jong hi” (1 Korinth 6:19) hynrei phi long ki jong u.

U, U DEI U TRAI JONG NGA?

"...ba kumta ngan iöh pyndep noh ia ka jingphet jong nga, bad ia kata ka kam U Blei kaba nga la iöh na U Trai Jisu..."

(Ki Kam 20:24)

Ka jingkmén ka wan naba la pyndep ia ka jingthmu ba kyrpang na ka jingkha pat ia nga, ym na ka jingjop ba trei ia kano kano ka kam kaba nga jied hi. Ka jingkmén kaba U Trai jong ngi u la iöhmád ka wan na kaba u la leh ia kaei kaba U Kpa jong u, u phah ia u ban leh. Bad u ong ia ngi, "Kumba U Kpa u la phah ia nga, nga ruh nga phah ia phi" (Ioannis 20:21). Phi la iöh ne em ia ka kam ban trei na U Trai? Lada phi la iöh, phi dei ban trei hok ia ka, phi dei ban kheiñkor ia ka bad pyndep ia kata ka kam U Blei. Haba phi la leh ia kaei kaba U Jisu u phah ban leh, kane kan pynhun ia phi haba phin iöhsngew ia u ba u ong, "Bha, me u shakri babha bad ba ngeit" (Mathaios 25:21). Iwei pa iwei na ngi ngi dei ban wad ia ka jaka kaba kyrpang ha ka jingim, bad ha ka liang ka jinglong mynsiem hi ngin shem ia ka haba ngi la iöh ia ka kam ban trei na U Trai. Khnang ban leh ia kane, ngi dei ban don ka jingiasyllok kaba jan bad U Jisu bad ngi dei ban tip ia u palat ban ia U Nongpynim jong ngi hi. Bad ngi dei ban iöhmád ia ka jingkmén ba la pynpaw ha Ki Kam ki Apostol 9:16 – "namar ngan pyni ha u kaba katno bun kiei kiei ba u dei ban shah *na ka bynta ka kyrteng jongnga*"

"Me ieit ia nga?" Te, "To bsa ia ki langbrot jong nga" (Ioannis 21:17). U Blei u khlem ai ha ngi ban jied ia ki kam ba ngin trei, hynrei u phah ia ngi ba ngin shakri hok ia kaei kaba u la pynkup bor ha ngi ban trei; ngin trei hok ia kaei kaba ngi la sngewthuh ha ka por ba ngi la iasyllok jan bad u. Haba phi la iöhpdiang ia ka kam ban shakri na U Trai Jisu, phin tip ba ka jingdonkam ka pher na ka jingkhót – ka jingdonkam ka dei ka lad ban pyntreikam ia kata ka jingkhót. Ka jingkhót ka long ban shakri hok ia ka kam kaba phi la iöh pdiang haba phi la ia syllok shisha bad u. Kane kam mut pat ba kin don ki kam kiba pher kiba la mang tang na ka bynta jong phi. Hynrei kane ka jingkhót ka mut ba phi dei ban shim khia ia kaei kaba U Blei u la khót ia phi ban leh, bad kane teng teng ka donkam ia phi ba phin ieh noh ia kiwei pat ki jingdawa ban trei ha kiwei pat ki jaka.

SHIM İA UWEI PAT U MAWJAM

"...ha ka jingäishah shikaddei, ha ki jingjynjar, ha ki jingkyrduh, ha ki jingshipa"

(2 Korinth 6:4)

Haba phim don ka jingöhipaw kaba na U Blei, haba phim don shuh ka jingthrang ka ban dang sah ha ka jingim jong phi te ka donkam da ka jingaiei badonbor jong U Blei ban İalam pat İa phi. Kane ka jingaiei badonbor kan İalam İa phi sha uwei pat u mawjam – kata ha ka jingduwai İa u, ha ka jingpule minot İa ka ktien jong u ha İing ha sem, ne ha ka kam ban leh na ka bynta jong u. Donkam İa ka jingaiei U Blei bad ka jingtip ban jan sha U Blei – kine ki long kham donkam ban İa ka jingİalap İa ka gospel.

Uwei pa uwei u Khristan u dei ban İohmad İa ka tynrai jong ka jingwan longdoh da kaba wanrah İa uta u mawjam ha ka jingshisha jong ka doh bad ka snam. Ngi duh mynsiem noh haba ngim don ka jingöhi jngai, ka jingaimynsiem bad lada ym don ka jingroi ha ka ban pynbha, hynrei ngi İoh tang ka jingim kaba man la ka sngi bad ngi hap trei tang ki kam ki bym da donkam eh. Hynrei kaei kaba pynskhem na ka bynta U Blei bad na ka bynta ki briew jong U Blei hadien habud ka dei ka jingİaineh, wat la ki briew kim İohi İa kata. Ka lynti ban poi sha ka jingjop ha ka jingim ka long ban im bad peit sha U Blei. Pan na U Blei ba ka mynsiem kan peit sha U Khrist uba la mih pat, te ki kam kiba poh kin ym lah ban pynduh jingkyrmen İa phi. Wat ju shah ba phin pyrkhath ha lade ba katto katne na ki kam ki long poh palat İa phi ban trei – To pynkynmaw İa lade İa ki nuksa U Jisu İa kiba la pynpaw ha U Ioannis 13:1-17

KA TYLLONG JONG KA JINGKMEN BA KYRHAI

“Ha kine kiei kiei baroh keiñ ngi jop thiaw da uta uba la ieit ia ngi”

(Rom 8:37)

Hangne u Paul u kren ia kiei kiei kiba lah ban pynkhlad noh ia u riewkhuid na ka jingieit U Blei. Hynrei kam don kaei kaei kaba lah ban pynkhlad noh ia ka jingieit U Blei na u riewkhuid. U Paul u kren hangne ia kiei kiei kiba lah ban wan pynwit ia ka jingpynleit jingmut ia U Blei, bad ka pynkhlad noh ia ka jingim na u. Hynrei yn ym lah ban pynkhlad noh ia ka jingim u riewkhuid na U Blei ha ka liang ka jinglong mynsiem. Ka nongrim jong ka jingngeit Khristan ka shong ha ka jingphylla ka jingieit U Blei ia kaba u la pynpaw ha ka Diengphna ha Kalbari; ia kane ka jingieit ngim lah ban shu thied. Dei na kane ka daw ba u Paul u ong, “Ha kine kiei kiei baroh keiñ ngi jop thiaw”. Ngi long ki nongjop, ki nongjop kiba da palat shisha ryngkat ka jingkmén kaba wan na kiei kiei kiba ikum ba kin pyndem noh ia ngi.

Ha u bym tbit bha ha ka ban jngi, ki dew kiba triem bad kiba heh ki wanrah ia ka jingsngewtynnat ia u namar u lah ban thom ia ki. Lada ngi pyndeï ne pyniahap ia kane bad ka jingim jong ngi, kum ha kiei kiei kiba ngi ialeh ban kiar ne ban ialeh pyrshah kum ka nuksa ia ki jingjynjar, ki khuslai bad ki shitom – kine baroh ki wanrah ia ka jingkmén ba kyrhai lada ngi jop thiaw ryngkat bad u. U riewkhuid um ju tip ia kata ka jingkmén jong U Trai wat la u la hap ban jynjar, hynrei u sngewtynnat namar ki jingjynjar. U Paul u ong, “nga shlei da ka jingkmén hapdeng ka jingjynjar jong ngi baroh”(2 Korinth 7:4)

Ym shym la pynlong ia ka jingphyrnai bym jah shuh ha kita ki jingiakynduh kiba sngewsih hynrei la pynlong ia ka ha ka jingieit U Blei ia kaba ym lah shuh ban pynkylla. Baroh ki jingiakynduh ha ka jingim lada ki long kiba triem ne kiba ngi ju ia kynduh, kine baroh kim don bor ban "...pyniakhlad noh ia ngi na kata ka jingieit ka jong U Blei kaba ha U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi” (Rom 8:39)

KA JINGIM KABA LA AITI

“La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist”

(Galatia 2:20)

Ym lah ban ialong kawei bad U Jisu Khrist lynda ngi iehnoh ym tang ia ki pop hynrei wat ia ka jingpeit ia kiei kiei baroh ruh. Ka jingmut jong ka jingkha pat ia ngi na U Mynsiem U Blei, ka mut ba ngin klet noh ia kiei kiei kiba ngi ju leh shwa ba ngin bud ia kiwei pat. Klet noh ia kaba leh mynleh ne ia ka leh arsap. U Trai u kwah na ngi ym tang ia ka jingbha, ne jingshida ne ka jingpyrshang jong ngi ban leh bha hynrei u kwah ia ngi ban ieh noh ban leh ia ki pop kiba khraw. Kaei kaba un ai pat ha ngi ban ia bujli noh bad ka pop, ka dei ka hok kaba shisha. Ban ioh ia kane ngi dei ban klet noh ia ka jingkam jong ngi ba ngi long uta uta, bad ngi dei ban ieh noh ia ki jingdawa ba ngin ong ba ngi la long kiba bit hakhmat U Blei.

Haba ngi la leh kumta, U Blei un sa pyni shuh shuh sa kiei pat ba ngi dei ban pyllait noh. Ngı dei ban ieh noh sa ia ka jingdawa ba ngi don hok ban ioh ia kiei kiei. Nga kloı mo ban ieh noh ia kaei kaba nga bat, ne ia ka jingsngew jong nga ha ka jingim? Hato ngi la long ne em kiba la khreh ban ithuh ia ngi bad ka jingiap U Jisu Khrist?

Ngin sa iakynduh bun ki jingeh ha shwa ba ngin aiti lut ha u. Haba ki brierw ki iohi ia lade kumba U Blei u iohi ia ngi, kim dei ki pop kiba pynsngewtriem ia ki, hynrei dei ka jingsarong jong ka dohnud kaba ialeh pyrshah ia U Jisu Khrist. Haba ki iohi ia lade ha ka jingshai jong U Trai, ka jinglehraiñ, ka jingtriem kan sa pynsngewthuh ia ki.

Lada phi la iakynduh jingeh ha ka ban aiti ne em, to kut jingmut ba phin iaid lyngba ki jingeh, bad to aiti lut ia kaei kaba phi don ha u. Bad U Blei un pynkhamti bor ia phi ba phin leh ia kaei kaba u kwah.

PHIN KYLLA DIEN NOH NE PHIN İAİD BAD U JISU?

“Phi ruh phi İamon ne em ban leit noh?”

(Ioannis 6:67)

A ka jingkylli kaba ngam bha! Ki kyntien jong U Trai jong ngi ki ktah bha İa ngi haba u kren ha ka lynti kaba shi sur. Wat la ngi la ithuh İa U Jisu pynban u kylli, “Phi ruh phi İamon ne em ban leit noh?” Ngi dei ban İaibat İa kane ka jingmut ban jan sha u man la ka por.

“Naduh kata shibun na ki synran jong u ki la İakylla dien noh, bad kim İa leit lem shuh bad u” (6:66). Ki la İakylla dien noh na kaba İaid bad U Jisu; ki la İaid ym ha ki pop, hynrei ki la jngai noh na u. Bun ki briew mynta ki la theh İa ki jingim jong ki bad ki İatrei na ka bynta U Jisu Khrist hynrei pat ki khlem İaİaid lang bad u. U Blei u kwah man la ki por ba ngin long shitylli bad U Jisu Khrist. Hadien ka jingpynkhuid, ngi dei ban pynmlien ban İaid bad bat İa kane ka jinglong kawei. Haba U Blei u la ai İa phi İa ka jingkut jingmut ha ka mon jong u, baroh ka jingpyrshang jong phi ban bat İa kata ka jingİadei da kiwei pat ki buit kim donkam satia. Kaei kaba phi dei ban leh ka long ban shaniah tylli ha U Jisu Khrist. To im ka jingim kaba bad U Blei bad da ka lynti jong u. Kane ka lynti ka long ba phin pynleit jingmut İa u. Wat salia shuh ban İakynduh jingeh, bad kane ka dei ka buit ban İaid bad U Jisu.

U Petros u la İohi İa U Jisu kum uwei uba lah ban ai ka jingpynim ha u bad ha ka pyrthei. Hynrei U Trai jong ngi u kwah İa ngi ba ngin long ki nongtrei lang bad u.

Ha ka dkhot 70, U Jisu u la pynkynmaw ieit İa u Petros ba u la jied İa u ban leit lang bad u. Bad iwei pa iwei na ngi ngi dei ban jubab İa kane ka jingkylli na ka bynta İa lade ym na ka bynta jongno jongno ruh: “phi ruh phi İa mon ne em ban leit noh?”

BAN LONG KA NUKSA İA KA KHUBOR JONG U

“İalap İa kata ka ktien;”

(2 Timothi 4:2)

Ngin ym İoh İa ka jingpyllait im tang namar ba ngi long ki atiar U Blei hynrei ngi dei ban long ki khun shynrang bad kynthei jong u. U Blei un ym pynkylla İa ngi sha ki atiar ba kynja mynsiem hynrei sha ki nongİalap ba kynja mynsiem, bad ka khubor ka dei ban long ka bynta jong ngi. U Khun jong U Blei u la long ka khubor jong u hi – “Kita ki ktien kiba nga la kren ha phi ki long ka mynsiem, bad ki long ka jingim” (Ioannis 6:63). Kumba long ki synran jong u, kumta ruh ki jingim jong ngi ki dei ban long ka nuksa bakhuid İa ka jingshisha ka khubor jong ngi. Wat la ki dohnud jong ki bym pat İoh İa ka jingpyllait im ruh ki lah ban shakri lada u khot İa ki ban leh kumta, hynrei ka dohnud jong ki ka dei ban pait shuwa namar ka pop, ki dei ban İoh ka jingpynbaptis na U Mynsiem Bakhuid bad ki dei ban pyndem ha U Blei khnang ba U Blei un pynlong İa kata ka jingim, ka nuksa bakhuid jong ka khubor jong u.

Ka don ka jingİapher hapdeng ka sakhi bad ka İalap. U nongİalap u dei uba la İoh pdiang İa ki jingkhot U Blei bad u la kut jingmut ban pynlut İa ka bor ha ka ban pynbna İa ka jingshisha jong U Blei. U Blei u İalam İa ngi sha palat ka jingthmu jong ngi ha ka jingim, bad u pynwandur İa ngi na ka bynta jong u kumba u la leh İa ki synran jong u hadien ka Pentekost. Ka jingthmu jong ka Pentekost ka long ym ban hikai İa ki synran jong u hynrei ban pynlong İa ki ka jingpynkylla dur na kaei ba ki İalap khnang ba kin long ka khubor jong U Blei ha ka doh. "...phin long ki nongphla İa nga..." (Ki Kam 1:18)

Shah ba U Blei un shimti İa phi haba phi kren. Shuwa ba ka khubor U Blei kan pyllait ne ktah İa kiwei, ka jingpyllait ka dei ban long shuwa ha phi. Lum bha İa ki ktien ba phin kren bad shah pat ba U Blei un “pynmehding İa ki ktien jong phi” na ka bynta ka burom jong u.

KA JINGKOHNGUH IA “KA JINGITHUHPAW BNENG”

“Ngam shym la long ubym kohnguh ia kata ka jingithuhpaw bneng”

(Ki Kam 26:19)

Lada ngi pynduh noh ia “ka jingithuhpaw bneng” ia kaba U Blei u la ai ha ngi, ngin hap ban kit khlieh hi – ym U Blei. Ngi duh noh ia ka jingithuhpaw namar ngi duna ha ka jingsan ka jinglong mynsiem. Lada ngim pyndeidei ia ka jingngeit jong ngi ia U Blei ha ki kam ba ngi trei man la ka sngi, ngin ym lah ban pyndep ia ka jingithuhpaw U Blei. Don tang kawei ka lynti ba ngin kohnguh ia “ka jingithuhpaw bneng”. Kane ka long ba ngin ialeh katlah katiai na ka bynta u bahakhliehtam – ngin ai ia kaba bha tam na ka bynta ka burom jong u. Ia kane ngin lah ban leh tang lada ngi la kut jingmut ban iaikynmaw ia ka jingithuhpaw U Blei. Ka jingtynjih kan long hynriewphew sekhon ha kawei pa kawei ka minit, bad hynriewphew minit ha kawei pa kawei ka kynta, ym tang ha ki por duwai marwei ne ha ki jingialang paitbah.

“La ka pynslem ruh, to ap ia ka...” (Habakkuk 2:3). Ngim lah ban wanrah ia ka jingithuhpaw da ka jingpyrshang briew jong ngi, hynrei ngi dei ban don hapoh ka jingpyrsad mynsiem jong ka haduh ba kan da pyndep hi da lade. Ngi trei ia ka kam bad ngi klet ia ka jingithuhpaw. La ngi la iohi ia ka ha kaba sdang, hynrei ngi khlem ap ia ka. Ngi kyrkieh ban trei ia la ki kam bad haba la pyndep ia ka jingithuhpaw, ngin ym lah pat ban iohi ia ka. Ka jingap ia ka jingithuhpaw kaba “pynslem” ka dei ka jingtynjih ia ka jingngeit jong ngi ia U Blei. Ka mynsiem jong ngi kan don ha ka jingma lada ngi pynbunkam than ia lade bad dei hangne ba ngi duh noh ia ka jingiohi ia ka jingithuhpaw.

Peit ia ki eriong U Blei. U Blei u thung ia ki riewkhuid jong u da ka jingbeh ki eriong jong u. Hato phin pynshisha ba phi long u soh khlem u symbai hapoh? Kata kan shong ha ka jingim jong phi kaba phi la iohi ha kaba shai ia ka jingpynpaw. To ai ba U Blei un phah ia phi ha ka eriong jong u, bad wat pat leit, ap haduh ba un trei. Lada phi jied ban thung hi ha ka jaka jong phi, phin long u soh khlem symbai. Hynrei, lada U Blei u la thung ia phi, phin “seisoh shibun” (Ioannis 15:8)

Ka long kaba donkam ba ngin im bad “iaid ha kata ka jingshai” jong ka jingialam U Blei na ka bynta jongngi (1 Ioannis 1:7)

KA JINGAITI LUT

“U Petros u la sdang ban ong ha u, ‘Hakhmih ngi la iehnoh ia kiei kiei baroh, ngi la bud ruh ia me”

(Markos 10:28)

Ka jingjubab jong U Trai jong ngi ia u Petros ka long ba kane ka jingaiti ka long, “na ka bynta jong nga bad jong ka gospel” (10:29) ym na ka bynta ki synran ba kin ioh eiei na ka. Da sumar ba ioh ka jingaiti ka long ban iohnong ia lade. Kum ka nuksa, “Ngan ai ialade sha U Blei namar nga kwah ban laitnoh na ka pop, namar nga kwah long uba hok”. Ka jinglait noh na ka pop bad ka jinglong hok ki dei kiba mih na ka jingiasuk bad U Blei, hynrei lada ngi aiti namar ngi don kane ka jingpyrkhat, kane kam dei ka tynrai jong ka jinglong Khristan. Ka jingthmu ban aiti kam mut ba ngi dei ban iohnong. Lada ngi long kumne kata, ngin kylla long kiba khwan tang na u. Ka jingaiti kam dei ban long kaba pyniohnong ia lade. Ka long kumba ong, “Em Trai ngam kwah ia me; nga kwah ia lade. Hynrei nga kwah ia me ban pynkhuid ia nga bad ban pyndap ia nga da U Mynsiem jong me. Nga kwah ban pyni ba nga don bad me khnang ba ngan ong ‘Kane ka dei kaba la leh da U Blei ia nga”. Ban ioh ia ka bneng, ban lait na ka pop bad ban long ka jingmyntoi ia U Blei, kine baroh kim dei ban don haba aiti shisha. Ka jingaiti kaba shisha ka dei ban jied ia U Jisu Khrist bad tang ia u hi.

Hangno U Jisu u don haba ngi peit tang ia ka jingidei jong ngi bad kiwei kiwei? Bun na ngi ngin ieh noh ia u bad ngin ong – “Hooiid Trai, nga iohsngew ba me khot, hynrei ka iing jong nga ka donkam ia nga bad nga don la ki jong ki jingsngewtynn timer ban leh, ngan ym lah ban leit sha khmat (peit Lukas 9:57-62). “Te”, U Jisu un ong “phi phim lah ban long ki synran jong nga” (Loukas 14:26-33)

Ka jingaiti lut ba shisha kan long kaba palat ban ia kaba ngi pynleit jingmut ha U Blei. Lada ngi iehnoh ia kiei kiei baroh, U Blei un aiti da lade ban kdup lut ia baroh kiba don bad ngi, un pynbiang ia ki jingdonkam kiba mih na kaba aiti. Sumar ioh phi duna ka jingaiti ha U Blei. Bun na ngi ngi don tang ka jingiohipaw bad ioh ia ka jingmut jong ka , hynrei pat ngim pat ju mad shisha ia ka.

KA JINGAITI LUT U BLEI İA NGI

“Naba U Blei u la ieit katta katta İa ka pyrthei katba u la aiti...”

(Ioannis 3:16)

Ka jingpynim kam mut tang ba la pyllait noh na ka pop ne ba la İohmad İa ka jinghok ha lade hi. Ka jingpynim kaba wan na U Blei ka mut ka jingpyllait noh İa nga, bad la buh pat İa nga ban long shitylli bad u. Haba nga pyrkhath İa ka jingpynim jong nga, nga pyrkhath tang İa ka jingpyllait İa lade na ka pop bad ka jingİoh tang İa ka jinghok ha lade. Hynrei ka jingpynim ka long kham palat ban İa kata! Ka mut ba u mynsiem U Blei u la pynİoh ha ngi İa ka jinglong briew U Blei hi. Haba nga la shah bat ha ka jingaitilut ha U Blei, nga sngewtynnath bad kmen İa kaei kaei kaba kham khraw ban İa nga.

Lada ngi ong ba ngi la shah khot ban İalap İa ka gospel ne İa ka jingpynkhuid, dei hangta ba ngi duh ban kem İa ka mat bakongsan. La khot İa ngi ban pynbna İa U Jisu Khrist (peit 1 Korinth 2:2). Ka jingshisha kaba u la pyllait İa ngi na ka pop bad pynlong khuid İa ngi ka dei kaba mih na ka jingaiti lut jong u na ka bynta jong ngi.

Lada ngi la aiti lut ngin ym kynmaw shuh ba ngi la long ha ka jingaiti, namar İa ka jingim jong ngi baroh la shim da uta uba ngi aiti ha u. Wat kren shaphang ka jingaiti lada phim tip eiei shaphang jong ka, bad phin ym tip eiei hi ruh shaphang jong ka tat haduh ba phin da sngewthuh shai İa kaba u Ioannis u la kren ha ka 3:16 ba U Blei u la ai lut İa lade sha ngi. Ha ka jingaiti jong ngi, ngi dei ban ai İa lade sha U Blei kumba u ai İa lade na ka bynta jong ngi – khlem kheiñ shuh İa kaei kaei. Kaba mih na kata ka jingaiti jong ngi kan ym rung ha ka jingmut jong ngi, namar ba İa ka jingim jong ngi u la kdup bad u.

KA JINGPYNDEM

"...phi aiti noh ia lade kum ki mraw ia ka ban kohnguh..."

(Rom 6:16)

Kaba nyngkong eh kaba nga dei ban kubur haba nga sdang pyrshang ban iit ia kaei kaba synshar bad teh lakam ia nga ka dei kata kaba nga hi nga dei ban kit khlieh ia kaba nga la ngop hangta. Lada nga la pynlong mraw da lade hi, nga dei ruh ban kynnoh ia lade namar ka la don ka por ba nga la mane tang ia lade.

Lada u khynnah u la ngop ha kaba pyrkhath tang ia lade shimet, un shem ba u la shah ban bun ha kane ka jingshah teh mraw ha pyrthei. Kam don ka bor na lade ka ban lah ban pyllait na kane ka jingshahteh mraw kaba la pynlong da lade. Kum ka nuksa lada pyndem tang shi sekhon ha ka jingkwah rhah, wat la phi isih ia lade ba phi la ong kumne ruh, hynrei phin long mraw ha kata (kynmaw ka jingkwah rhah ka dei kaei – ka mut ba “nga dei ban ioh ia ka mynta hi” lada ka dei ka jingrhah ka doh ne ka jingrhah ka jingmut). Ka bor briew kan ym lah ban pyllait ia kata, dei tang lyngba ka bor jong ka jingpyllait im kaba lah ban pyllait ia kata. Phi dei ban pyndem ia lade ha uta wat la kan long kaba sngewlehraiñ. Uta uba lah ban pyllait ia kata ka bor kaba la synshar ia ka jingim jong phi, u dei U Jisu Khrist. "...u la pynsleh ia nga... ban pynbna ia ka jingpyllait ha kiba la set byndi... (Loukas 4:18 bad Isaiañ 61:1)

Haba la pynlong mraw ia lade, phin sngewthuh ba la don nongsynshar halor jong phi. Wat la phi lah ban ong, “O nga lah ban ieh noh ia kane ka jingmlieñ lada nga kwah”, phin tip pat ba phin ym lah ban leh ia kane. Kane ka jingmlieñ kan synshar ia phi namar phi la mon hi ban pyndem ha ka. Kaba suk ban rwai, “Soitan la teh khum ia nga, Jisu la pyllait ia nga” hynrei ha kajuñ ka por pat phi im ka jingim kaba phi pynlong mraw ia lade. Hynrei lada pyndem ha U Jisu, un bthat lut ia ki jingshah teh mraw ha ka jingim.

KA JINGPYNMLIEN BAN SHEPTIENG

"...kita kiba bud ki la sheptieng" (Markos 10:32)

Ha kaba sdang jong ka jingiaid jong ngi bad U Jisu Khrist, ngi la thikna ba ngi la tip lut shaphang jong u. Ka la long kaba sngewbha eh ban ieh noh ia kiei kiei bad bud ia u da ka jingieit. Hynrei mynta, ngim da thikna shuh. U Jisu u la long sha jngai na ngi bad mynta ngi la sngew long pher bad ngim sngewjuh shuh – "U Jisu u la iaaid ha shuwa jong ki bad ki la kyndit" (10:32)

Ka don ka jinglong ha U Jisu kaba pynsuh khriat wat ia ka dohnud ki synran bad kane ka pynlong ia ka jinglong mynsiem ba kan ring mynsiem jynsur ban ioh lyer. Une u briew uba kham pher bad ka durkhmat jong u ka long "kum u maw shamok" (Isaiah 50:7), u iaaid bad ka jingkut jingmut kaba khlaiñ, u iaaid ha shuwa jong nga, bad u pyntieng ia nga. Um long shuh u nongiarap bad u lok jong nga bad u tip lut ia kiei kiei kiba ngam tip. Kaba nga lah ban leh ka long tang ban ieng bad peit ia u ha ka jinglyngngoh. Ha kaba nyngkong nga sngew skhem bad nga la sngewthuh ia u, hynrei mynta ngam thikna shuh. Nga sdang ban sngewthuh ba ka don ka jingjngai hapdeng U Jisu bad nga, bad ngam lah shuh ban iajan bad u. Ngam tip eiei shano u leit, bad ka thong ka la jngai noh.

U Jisu Khrist u la dei ban sngewthuh ia kawei pa kawei ka pop bad ia ki jingsngewsih jong ki briew, ia kiba ki lah ban ioh mad, bad dei kata kaba pynlong ia u ba un ilong pher. Haba ngi la iohi ia kane ka jinglong jong u, ngi sa sngewthuh ba ngim pat ithuh shisha ia u. Ngim lah ban sngewthuh wat tang ia kawei ruh ka jinglong jong ka jingim jong u, te ngim tip kumno ba ngin sdang ban bud ia u. U don sha ba kham jngai na ngi, u long u nongialam uba kham ipher, bad ngim don ka jingialong paralok bad u.

Ka jingpynmlien ban sheptieng ka long ka lynnong kaba donkam ba u synran u dei ban nang. Ka jingma ka long ba ngi pynmlien eh ban peit sha ki por jong ka jingkohnguh bad ngi peit ruh sha ki jingshah shitom kiba ngi la shah khnang ba ka jingshithrem na ka bynta jong u kan long khlaiñ (peit Isaiah 50:10-11). Hynrei haba ka jingdum jong ka jingsheptieng ka wan, ngin lah keiñ ban ieng skhem haduh ba kan da leit noh, namar na kata kan wan ka jinglah jong ngi ban bud shisha ia U Jisu, bad kane kan wanrah ia ka jingkmn ka bym lah shuh ban batai.

U KYNRAD UN BISHAR

“Namar ka dei ban pynieng ia ngi baroh ha khmat ka jingshong bishar U Khrist...”

(2 Korinth 5:10)

U Paul u ong ba baroh na ngi naduh ki nongialap bad haduh kiwei ruh ki briew, ngi dei ban “ieng ha khmat ka jaka shong bishar U Khrist”. Lada phi la nang ban iaaid ha ka jingshai ba nylla U Khrist hangne ha pyrthei, ka jingbishar khatduh ia phi kan wanlam ha phi ka jingsngewbha namar U Blei u la trei ha phi. To im bad kynmaw ia ka khet bishar U Khrist, bad to iaaid ha ka jingkhuid kaba u la ai ha phi. Lada shah ia ka jingmut sniew kiwei, kane kan pynlong ia phi ban bud ia ka mynsiem ksuid, wat la phi ong ba phi long khuid. Lada im sngi ha ka awria bad ha kaba kynja doh te phin shakri ia ka jingthmu jong ka dujok. Lada long kumne, kloian phla noh haba shai da kaba ong “Ko Trai nga la leh pop hangta”. Lada phim leh kumta, ka dohnud jong phi kan sa nang eh nang eh. Kawei na ka nong jong ka pop ka long ba ngi pdiang ia kata. Ym dei tang U Blei uba pynshitom ia ka pop, hynrei ka pop hi ka pynskhem ha u nongpop bad ka shim ia la ka nong. Ym lah ban iaaksaid ne ym don ka jingduwai ka ban lah ban pynsangeh ia kata, bad ka nong ba ka pop ka lah ban ai ka long ba kan pynmlien ia ngi ban iaai leh tat haduh ba ngin ym sngewthuh shuh ba kata ka jingleh jong ngi ka dei ka pop. Ym don ka bor ban pyllait, lait noh tang ka bor kaba la pyndap da U Mynsiem Bakhuid kaba lah ban pynkylla ia ka bor tynrai jong ka pop.

“Lada ngi iaaid ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai...” (1 Ioannis 1:7). Ha ka jingmut jong kiba bun na ngi, ban iaaid haba shai ka mut ba ngin iaaid katkum ka kyrdan jong kiwei. Ka jingisih jong ka jingmut jong ki Pharisi kiba mynta kam dei ka jingarsap, hynrei ka dei ka jingim ka bym sngewthuh ia ka jingshisha.

KA THONG KABA KONGSAN EH JONG U SHAKRI

“ngi ïaleh tyngeh noh ban long kiba pynsngewbha eh ïa u”

(2 Korinth 5:9)

“Ngi ïaleh tyngeh noh...”Donkam ban shim ka rai kaba shai kdar bad ban ïaleh tyngeh ban buh ïa ka thong kaba donkam ha khmat jong ngi barabor. Ka jingim kaba ngi im kam dei ban khring ïa ki mynsiem, ne ban seng balang, ne ban pynïoh ribaibal, hynrei ngin im ba ngin long “kiba pynsngewbha eh ïa u”. Kam dei ba ngi duna ha ka jinglong mynsiem kaba pynshahjop ïa ngi, hynrei dei ba ngim peit ïa ka thong kaba dei. La kumno kumno ruh shisien shitaïew ngi dei ban peit bniah ïa lade ha khmat U Blei la ngi la im ne em katkum ba u la thmu ba ngin im. U Paul u long kum u nongtem sur u bym salia la ki nongpeitkai ki sngewtynnat ne em hynrei u ïaleh ban peit khnang ban ïoh ka jingmynjur na u nongpynïaid ïa ka sur.

Kano kano ka thong kaba pynkylla noh na ka pdeng jong ka thong ka “ba la pdianghun da U Blei” (2 Timothi 2:15) ka lah ban kyntait noh ïa ka jingïaishakri ïa u. Haba phi peit thuh shano ka thong kan ïalam, phin sngewthuh balei ka long kaba donkam ban, “kxmih sha U Jisu” (Hebru 12:2). U Paul u kren ïa ka jingdonkam ban synshar ïa ka met lajong khnang ba kan ym ïalam bakla. U la ong, “Nga pynshitom khop ïa la ka met, bad nga ïalam mraw ïa ka keiñ: ïoh... ngan jia long ïa lade ïa uba la kyntait noh” (1 Korinth 9:27)

Nga dei ban nang ban pynïadei ïa kiei kiei baroh sha ka thong kaba kongsan bad nga dei ban bat ïa kata khlem ka jingpynthut. ïa ka dor jong nga ha khmat U Blei la thew da ka jingim jong nga. Hato ka thong jong nga ha ka jingim ka long mo ban pynsngewbha ïa u bad hatu un pdiang hun ïa nga? Ne hatu kan duna na kata wat la ka long kaba khraw?

HATO NGAN RAH İALADE SHADUH KANE KA BYNTA?

“...pynjanai ia ka jingkhuid ha ka jingsheptieng ia U Blei” (2 Korinth 7:1)
 “Namarkata haba nga don kine ki jingkular...” Nga la pynbna ia ki jingkular U Blei bad nga la khmih lynti ba yn pyndep ia kine ha nga, hynrei kita baroh ki long kiba ngi shu peit jingbriew. Lada ka long na ka liang U Blei pat, ia kita baroh kiba u la kular ianga, ngan sa sngewthuh haduh ba un da kam trai ia nga. Kum ka nuksa, hato nga tip ba “ka met jong nga ka dei ka iingshong jong u Mynsiem Bakhuid” ne hato katto katne na ki jingmlien jong nga ki dang long ki bym bit pat ban iaiaid ha ka jingshai jong U Blei? (1 Korinth 6:19). U Blei u la pynlong ia U Khun jong u ha nga lyngba ka jingpynkhuid, u la pynkhlad noh ia nga na ka pop bad u la pynlong ia nga uba khuid ha khmat jong u (peit Galatia 4:19). Te nga dei keiñ ban pynkylla noh ia ka jingim jong nga sha ka jingim ba long mynsiem da kaba kohnguh ia u. U Blei u hikai ia ngi wat ban leh ia i kam barit baria ruh. Bad haba u la pynsngewthuh ha ngi ia ka pop, wat nym “iasylla shuh bad ka doh ka snam” hynrei pynkhuid noh ia ka shisyndon (Galatia 1:16). To long kiba khuid ha ka jingim jong phi kaba man la ka sngi.

Nga dei ban pynkhuid ia lade na ki jaboh ha ka doh bad ka mynsiem haduh ba baroh ar kin ialong ka juh bad U Blei. Hato ka jingmut jong ka mynsiem jong nga ka iamynjur lang bad ka jingim U Khun U Blei uba ha nga, ne nga dang ialeh pyrshah ia ka? Hato nga shah ia ka jingmut U Khrist ba kan shong ha nga? (peit Philipi 2:5). U Khrist um ju kren ia ka hok jong u ha u hi, hynrei u bat ia jinglong phikir ba un ai ia ka Mynsiem jong u ha U Kpa jong u. Nga ruh nga dei ban kit khlieh ban buh ia ka mynsiem jong nga ba kan ialong lem bad ka Mynsiem jong u. Bad haba nga la leh kumta, U Jisu un rah ia nga sha ka jaka kaba u shong – ka jaka kaba la aiti lut ha ka mon U Kpa jong u – Hangne ngan ym pynleit jingmut shuh ia kaei kaei. Hato nga ialeh ban pynbha ia kum kane ka jingkhuid ryngkat ka jingtieng ia U Blei? Hato U Blei u don bad nga? Hato ki briew ki sdang ban iohi shuh shuh ia U Blei ha ka jingim jong nga?

Shim khia ia ka jingaiti jong phi ha U Blei bad da kaba sngewbha eh to ieh noh ia kiei kiei. Shim ia U Blei ba un long ha khmat ka jingim jong phi.

KA JINGIM U ABRAHAM HA KA JINGNGEIT

“U la kohnguh... ban leit noh sha kata ka jaka...”

(Hebru 11:8)

Ha Ka Testament Barim, ia ka jingiadei jong u briew bad U Blei la iohi na ka jingim uta u briew katno ba u la pynkhlad ia lade na kiba ieit kiba thoiñ. Ia kane ka jingpyniakhlad la pyni ha ka jingim u Abraham ha kaba la pynkhlad noh ia u na ka ri bad na kiba ieit ba thoiñ jong u. Haba ngi pyrkhath ia ka jingmut jong ka jingiakhlad mynta, kane ka long ym shuh ha ka jingiakhlad ha ka met bad kito ki briew ki bym don ka jingiadei bad U Blei, hynrei kane ka mut ka jingiakhlad ha ka jingmut jingpyrkhat bad ki. Ia kane U Jisu u la kren ha ka gospel u Loukas 14:26.

Ka jingim ha ka jingngeit kam ju tip shano yn ialam ia phi. Hynrei ka ieit bad tip ia uta u ba ialam. Ka dei ka jingim jong ka *jingngeit*, ym ka jingim kaba pynshong nongrim ha ka jingstad – ka jingim kaba tip ia uta uba pynlong ia ngi ban leit. Ka tynrai jong ka jingngeit ka long ka jingithuh ia uta uba la long briew. Ka jingriam kaba ap pat ia ngi ka long ba ngi shu buh jingmut beit ba U Blei un ialam ia ngi sha ka jingjop ha ka pyrthei.

Ka bynta kaba khatduh jong ka jingim ha ka jingngeit ka long ka jingioh ia ka jinglong babha bad ngin iakynduh ia ki jingkylla kiba bun katba ngi dang iaaid kumne. Ngisngew ba U Blei u don bad ngi haba ngi duwai, nangta pat ngi kylla noh, bad ngi phai biang sha ka pyrthei bad ka burom U Blei ka jah noh na ngi. Ka jingim haba la ngeit kam mut ba ngin poi sha kliar lum ne ngin long kum u pukni u ba her sawdong sawdong, hynrei ka dei ka jingim kaba ngi im beit man la ka sngi khlem thait (peit Isaiah 40:31). Kam dei hi ruh ka jingim kaba ngi iakren ia ka jingkhuid bad jingpynkhuid, hynrei ka palat ban ia kata. Ka dei ka jingngeit kaba la shah tynjuh bad kaba lah ban shah ia ki jingtynjih. U Abraham um long ka nuksa jong ka jinghok ne ka jingpynkhuid hynrei u long ka nuksa jong ka jingngeit – ka jingngeit kaba la tynjuh bad kaba shisha ia kaba la pynshong nongrim ha U Blei ba shisha. “U Abraham te u la ngeit ha U Blei...” (Rom 4:3)

SHI PARALOK BAD U BLEI

“Bad U Trai u la ong, Ngan buhrieh na U Abraham ia kaba ngan sa leh... ?”

(Jenesis 18:17)

Ki jingsngewbha ha ka jinglong paralok bad u. Ka Jenesis 18 ka wanrah ia ka jingsngewbha haba ialong shi paralok shisha bad U Blei kaba pher na ki jingsngew ba ngi ioh ia ka jingdon jong u tang ha ka por ba duwai. Kane ka jingialang paralok bad U Blei ka mut ba ngim donkam shuh ban pan ia ka mon ka jong u, ba un pyni ia ka mon jong u ba ngin im. Haba ka jingiajan jong phi bad U Blei ka long ha ka lynti kaba dei, kane ka mut ba phi don ka jingim kaba laitluid bad kaba sngewbha eh, bad baroh ki jingleh jong phi ki dei da ka mon jong u. Ki rai jong phi ki dei ki rai jong u na ka bynta jong phi lait noh lada u la peit pyrkhing bha. Phi rai ia kaei kaei ryngkat bad ka jinglong shi paralok bad U Blei, bad phi tip hi ruh ba lada ki rai jong phi ki long kiba bakla, u, un sa peit bha ia ki; haba u peit bniah bad u la pynsangeh, to sangeh noh ban leh ia ki.

Ki Jingeh ha ka jingialong paralok bad u. Balei u Abraham u la sangeh noh na kaba duwai? Namar um pat da iajan eh bad U Blei ba un iaaid shlur bad U Blei tat haduh ba un ioh ia kaba u kwah. Teng teng haba duwai ngi ong – “O ngam tip eiei; lehse kam dei ka mon U Blei,” lada long kumne, kane ka pyni ba ngi dang dei ban wad shuh shuh. Ngim pat da iajan eh bad U Blei kumba U Jisu u iajan bad u – “... ba kin ioh ialong shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ialong shitylli” (Ioannis 17:22). Pyrkhath biang ia kaei kaba phi kwah – phi pyrkhath ia U Blei ne ia kata kaba phi kwah? Phi kwah na U Mynsiem ba un ai eiei ia phi ne phi kwah ban ioh ia U Blei? Kynmaw ba – “U Kpa jong phi u tip ia kaei kaei ruh ba phi donkam, mynshuwa ba phin pan na u” (Mathaios 6:8). Haba phi pan, kane ka long ba phin ithuh ia u khambha – “To pynsngewbha ia lade ruh ha U Trai; te un ai ha me ia ki jingkwah ka dohnud jong me” (Salm 37:4). Ngid dei ban nang iaiduwai khnang ba ngin ioh ka jingsngewthuh kaba paka bad U Blei hi.

KA JINGITHUH NE TANG KA JINGSNGEWTYNNAT?

“La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist...”

(Galatia 2:20)

Ha ka jinglong mynsiem, ka jingdonkam kaba ngim lah ban lait ka long ban soi ia ka dulir ban pyni ba ki pop jong ngi ki la iap noh. Ngi dei ban lum lang noh ia ki jingsngew na lade bad ia ki jingsngewstad bad nga dei ban pynlong ia ki kum ka rai ban ialeh pyrshah ia ka pop; kata ka mut ba nga dei ban pynduh noh ia kaei kaba nga kam ba ka long ka jong nga. U Paul u ong, “La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist...” U khlem ong, “Nga la rai ban im ka jingim kum U Khrist,” ne “Nga ialeh ban bud ia u” – hynrei u ong “Nga la *pynithuh* ia lade bad ka jingiap jong u”.

Haba nga la shim ia kane ka rai, bad leh eiei halor kane, te, ia kaei kaba U Khrist u la pyndep *na ka bynta* jong nga ha Diengphna, la pyndep *ha* nga mynta. Ka jingaiti jong nga ha U Blei ka bym don jingpynwit shuh ka ai ha nga ia u Mynsiem Bakhuid uba ai lad ia nga ban ioh ia ka jingkhuid U Jisu Khrist.

“...nga im hynrei ym ma nga shuh...”. Nga long hi u briew, hynrei ka jingim jong nga bad ki aiñ kiba synshar ia nga ki la kylla lut. Nga don ka juh ka met, hynrei ia ka jingmut soitan na nga la pyllait noh.

“...bad kata kaba nga im mynta ha ka doh...” ym ka jingim kaba nga thrang ban im ne kaba nga duwai ruh ban im, hynrei ka jingim kaba nga im mynta ha ka doh – ka jingim kaba kiwei ki iohi ia nga, ka dei ka jingim kaba “nga im da ka jingngeit keiñ kaba ha U Khun U Blei”. Kane kam dei ka jingngeit jong u Paul ha U Jisu Khrist, hynrei ka dei ka jingngeit kaba U Khun U Blei u la ai ha u (peit Ephesos 2:8). Kam dei shuh ka jingngeit ha ka jingngeit, hynrei ka jingngeit kaba palat ia kaba lah ban mutdur – ka jingngeit kaba wan tang na u Khun U Blei.

KA JINGPLUH KA DOHNUD

“Ka dohnud jong ngi kam shym la pluh ha ngi...?”

(Loukas 24:32)

Ngi dei ban sngewthuh ia ka jingpluh jong ka dohnud haba rieh. Kyndit kyndit U Jisu u paw ha ngi, ka ding ka shu meh, bad ia ngi la ai ia ki jingithupaw kiba phylla, hynrei ngi pat ngi dei ban bat haba rieh ia kane ka jingpluh ka dohnud – ka dohnud kaba lah ban sngewthuh ia kiei kiei. Ka long kaba suk ia ki briew ba kin pynlip noh ia kata ka jingpluh lynda ki la nang ban shong ban sah ha U Khrist.

Ka jingsngewsih kaba wan ha ki Khristan ka long ym na ka pop, hynrei ba kim tip ia ki aiñ ka jingim. Kum ka nuksa, ka jingtynjih kaba pynlah ia ngi ban shah ia ki jingsngew ba kin iaïd, ka long ba ngi dei ban bishar bha ia ka jingmih na kata ka jingsngew. Da pyrkhath bha bad da pynshongnia, lada ka jingmih ka long kaba U Blei un kyntait, ia kata ngi dei ban kyntait noh. Hynrei lada ka dei ka jingsngew kaba la pynmeh ding da U Mynsiem jong U Blei, shah ba kan wan shong lut ha ka jingim jong phi, ai ba kan jia kumno kumno ruh. Ki briew kiba bun than ka jingsngew ki im kum ha ka jingshisha. Kata ka dei ka jingpynbakla jong ki jingsngew. Katba nang heh ki jingsngew katta kan kynrei ka jingsniew. Lada ka Mynsiem U Blei hi ka la pynkhih ha phi, te phi lah ban rai bunjait ki jingrai, ai ba ka jingmih eiei na kata, kan mih hi khlem ka jingpynkylla. Ngim lah ban shong sah ha u “lum ba pynkylla dur” hynrei ngi dei ban kohnguh pat ia ka jingtyngshaiñ kaba ngi ioh nangta (peit Markos 9:1-9) ngi dei ban kohnguh ia ka jingshai kaba ngi ioh nangta; ngi dei ban pyndei ia kane ha ki kam jong ngi. Habu U Blei u ai ia ngi ka jingiohipaw, ngi dei ban trei hangta bad u, wat la ka long kumno kumno ruh.

Ngim lah ban pynmeh haba ngi kwah

Ka ding ka dohnud ka shong sah,

U mynsiem u beh bad u neh,

Ha jingphylla ka jingim jong ngi ban shong ka treh,

Ki kam ha ki kynta u mon ban trei

Lyngba ki kynta ki kam ban sei.

HATO NGA DON KA JINGMUT BA KYNJA DOH?

“Namar phi dang long kiba kynja doh: naba haba don hapdeng jong phi ka jingpahuiñ bad ka jingiania, phim long te kiba kynja doh...?”

(1 Korinth 3:3)

U brier u bym pat ngeit, um tip eiei ruh ia kaba kynja doh. Kaba kynja doh ka ialeh pyrshah ia U Mynsiem, U Mynsiem pat u ialeh pyrshah ia ka doh, kane ka sdang haba la kha pat. Kine baroh ki dei kiba kynja doh. U Paul u ong, “To iaïd da U Mynsiem, te kumta phin ym pyndep ia ka jingkwah ka doh” (Galatia 5:16). Te kaba kynja doh kan jah noh.

Phi ju iakajia bad phi kylla dom tang ia eiei iba rit? Phi la ju pyrkhata ba ym don u Khristan uba ju long kumta? U Paul u ong ba don ki Khristan kiba long kumta bad u pyniadei ia kane bad kaba kynja doh. Hato don mo ka jingshisha ha ka Baibl kaba pynkhih jingdom ha phi? Lada ka long kumta, phi dang ialong hi kiba kynja doh. Lada phi dang iaïd ha ka jingpynkhuid ha ka jingim jong phi, te yn ym don i dak ban pyni ba phi dang long kiba kynja doh.

Lada U Mynsiem U Blei u dang shem eiei na phi kaba sniew, un ym phah ia phi ba phin pynbeit noh; u shu ong ia phi ba phin pdiang ia ka jingshai, nangta un sa pynbeit ia ka. U khun jong ka jingshai un phla hok ia ka pop bad un ieng beit ha khmat U Blei. U khun ka jingdum te un ong, “nga lah ban batai ia ka ha kata ka rukom”. Haba u Mynsiem u la pyniakynduh ia ka pop, to long ki khun jong ka jingshai bad to phla ia ki jingbakla, bad U Blei un sa leh hi la ka kamram. Lada phi ialeh ban pynksan, phin pynshisha ba phi dei ki khun ka jingdum.

Yn tip kumno ba kaba kynja doh kam don shuh? Wat thok ia lade; haba kaba kynja doh ka la leit noh phin sa tip hi ia kata – ka dei kaei kaei kaba phi lah ban mutdur. Bad U Blei um peit ia kata. Phin ioh shibun ki lad ban pynsakhi ia lade ia ka jingphylla jong ka jingaiei jong u. Ka sakhi kan long haba shai kdar bad phin shem ba phin ong ha lade, “Lada kane ka la jia mynshuwa, nga la dei ban don ha ka jingkthang mynsiem”. Bad phin ym sangeh ban ong ba U Blei u la leh eiei ha phi ha kaba shapoh.

TO PYNRIT NA KA BYNTA JONG U

“Ka dei ia u ban man khraw, hynrei ia nga ban man rit”

(Ioannis 3:30)

Lada phi shakri tang ia kiwei, te phin ym don ha ka mon jong u Blei. Kum u shakri, phi dei ban kitkhlieh ban long “u lok jong u nongleit kurim” (3:29). Haba phi iohi ba u briew u la jan sha U Jisu, phi tip ba la pyndonkam ia phi sha ka lynti kaba dei. Bad lada phi iohi ia u briew hapdeng ki shitom bad jynjar, wat ialeh ban iada ia u, hynrei to dwai ba ki jynjar jong u kin man jur haduh shiphew sien palat ban ia kata, haduh ba kan ym don shuh ka bor ha pyrthei ne dujok ka ban pyllait ia u na U Jisu Khrist. Bunsien ngi ju ialeh ban ai jingiaada ia ka jingim jongno jongno. Hooiid ngi long ki nongpyntngen, hynrei ngi kah noh ia ka jingtrei U Blei bad ngin ong, “Une u briew um dei ban ioh ia kine ki jingeh”. Ha ka jaka ba ngin long ki paralok jong u nongleit kurim, ngi sngewlem noh ia ki. Ha kano ma ka sngi uta u briew un ong ia ngi “me long u nongtuh, me la tuhnoh ia ka jingkwah jong nga ban bud ia U Jisu, bad dei na ka daw jong me ba nga la duh ban iohi ia u.”

Sumar ioh phi iakmen lem badno badno ha ka jingbakla, hynrei barabor to iakmen ha kaei kaei kaba dei. "...u lok jong u nongleit kurim... u kmen shibun namar ka sur uta u nongleit kurim. Namarkata, ia kane ka jingkmn ka jong nga la pyndep. Ka dei ia u ban man khraw, hynrei ia nga ban man rit (3:29-30). Ia kane la kren da ka jingkmn, ym da ka jingsngewsih – khatduh ki la lah ban iohi ia u nongleit kurim! Bad u Ioannis u la ong ba kane ka dei ka jingkmn. Kane ka long ban weng noh ia u shakri, ym dei shuh ban pyrkhath ia u hadien habud.

Sngap bha haduh ba phin da ioh sngew ia ka sur u nongleit kurim ha ka jingim kiwei. Wat pynleit jingmut ia ki jingshitom bad jingpang. Shu kmen beit ba phi la iohsngew ia ka sur jong u. Bunsien phin hap peit ba U Jisu Khrist u wanrah ia ka wait shuwa ba un pyllait im (peit Mathaios 10:34)

TO BAT İA KA JINGİADEI KABA DEI

"...u lok jong u nongleit kurim..."

(Ioannis 3:29)

Ka jinghok bad ka jingkhuid kim dei ban khring iwei ia iwei pat sha lade hi. Hynrei ki dei ban long ki maknet ki ban tan ia ki briew sha U Jisu Khrist. Lada ka jinghok jong nga kam lah ban tan ia kiwei sha u; kane kam dei ka jinghok kaba dei; ka long pynban ka jingkhring kaba kysiew ia ki jingsngew ban leh sniew, ka pynkiar noh ia ki na ka lynti kaba dei. U briew uba shu leh hok u lah ban long u mawjynthut ha ka ban lam ia kiwei sha u Trai da kaba wanrah tang ia U Khrist uba la leh bha tang ia u, ha ka jaka ban pynithuh ia u Khrist hi. – Ki briew kin sa kynmaw tang ia kane da kaba ong, “Wa u briew uba i bha sat”. Kane kam wanrah ia ka jingong “u lok jong u nongleit kurim” shisha – Kumta nga te nga nang man khraw, u te em.

Ban bat ia ka jinglong lok bad u nongleit kurim, ngi dei ban sumar ia ka jingim jong ngi, ngi dei ruh ban sumar bha ia ka jingidei jong ngi bad u, kynthup ia ka jingkohnguh. Teng teng, ngi shem ba ym don eiei shuh ban kohnguh, hynrei ka kam kaba sah ka long tang ban bat ia ka jingiajan bad U Jisu Khrist, bad ngin peit ba yn ym don ba mushlia shuh ia kane. Teng teng ngi shem ba ngi dei ban kohnguh. Hynrei haba wan ka lanot, ngi dei ban wad ia ka mon jong U Blei. Bunsien ha ka jingim jong ngi, ngim ju pynlut por eh ban kohnguh, hynrei ngi shu bat ia kata ba ngi long “u lok jong u nongleit kurim”. Ki Khristan ki lah ruh ban long ka daw jong ka jingphai noh kiwei na U Jisu. Ha ka jaka ba ngin long ki lok jong “u nongleit kurim” ngi lah ban long pynban ki nongleh mynleh nongpynshaitbor. Kumta ngi long pyrshah noh ia u katba ngi pyndonkam pat ia ki atiar jong u.

KA JINGLONG MYNSIEM LYNGBA KA JINGLONG KHUID.

“Suk kiba khuid ha ka dohnud: naba kin iohi ia U Blei”

(Mathaios 5:8)

Ka jingkhuid kam dei ka jingluilui – ka jingkhuid ka kham heh ban ia kata. Ka jingkhuid ka dei ka jingmih na ka jingailong mynsiem bad U Blei. Ngi dei ban pynsan ia ka jinglong khuid. Hooiid ka jingim jong ngi bad U Blei ka lah ban iaaid beit, ka lah ban ym don jingthoh bria, hynrei pat teng teng ka jingim jong ngi kaba paw shabar ka lah ban thoh bria bad don dak. U Blei u khlem iaada khnang ia ngi na kane, namar kane ka dei ka lynti kaba ngin sngewthuh ia ka jingdonkam ban bat ia ka jinglong mynsiem lyngba ka jinglong khuid shimet. Lada kaba shabar na ka jinglong mynsiem jong ngi ka long dkoh khyndiat, iaiah ban pynbha da kaba kiar na bun kiei kiei haduh ba kan da bha pat. Kynmaw ba ka jinglong mynsiem ka shong ha ka jinglong jong ngi – “kiba khuid ha ka dohnud” ki lah ban “iohi ia U Blei”.

U Blei u pynlong khuid ia ngi da kaba u ai ha ngi ia ka jingaiei kaba najrong. Hynrei ngi pynjaboh ne pyntngit noh namar ngi pyniakhleh bad kiwei ha kiwei pat ki kam. Kam dei tang ha kaba “shapoh” kaba ngi dei ban iaidei bad U Blei, hynrei kaba “shabar” ruh ka dei ban long paka ban iaaryngkat bad ka jingkhuid U Blei ia kaba u ai ha ngi lyngba ka jingaiei jong u. Ka jinglong mynsiem jong ngi ka sniew noh haba kaba “shabar” ka la thoh dak. Lada ngi kwah ban bat ia ka jingiaidei ba shimet jong ngi bad U Blei, kane ka mut ba ngim dei ban leh ne pyrkhath ia ki katto katne kiei kiei. Don kiei kiei kiba kiwei ki pdiang bad don kiei kiei kiba ngi pat ngim lah ban pdiang .

Kaba ngi lah ban iarap ban ri ne sumar ia ka jinglong khuid shimet ba kan ym don jingsahdak ha kaba iaidei bad kiwei pat ki brieve ka long ban sdang ban peit ia kiei kiei kumba peit U Blei. Ong ha lade, “Uta u brieve ne kata ka brieve ki don ka jingiaidei kaba paka *ha U Jisu Khrist!* Ita i paralok ne ita iba haing i don ka jingiaidei kaba paka *ha U Jisu Khrist!*”

KA JINGŪOHIPAW BA KYNJA MYNSIEM LYNGBA KA JINGLONG SHIMET

“To ale kiew shane, bad ngan pyni ha me ia kiei kiei ruh kiba
dei ban jia long...” (Jingpynpaw 4:1)

Īa ka jingmut kaba long kham hajrong bad ka jingŭohipaw ba kynja mynsiem lah ban ūoh lyngba ka jingmlien ban pynlong hajrong hi ia ka jinglong lajong. Lada phi pynmlien ban im hok ha kaba “shabar” ka jingim jong phi, U Blei un nang ūai ong ia phi “Lok, to ale kiew shane”. Hynrei ha ka juh ka por ruh kan don ka jingpynshoi kaba pynshoi ia phi ban kiew shalor; haba phi leh kumne, phin ūakynduh ia shibun ki jingpynshoi bad ia kiwei pat ki jait jinglong. Baroh ar, kata, U Blei bad U Soitan ki pyndonkam ia ka bor ban pynkiew ia phi shajrong, hynrei u soitan u pyndonkam da ka jingpynshoi, bad ka jingmih na kata ka long kaba pher. Haba u soitan u kyntiew ia phi shajrong, un pynlong ia phi ban don ka jingmut ba ka jingkhuid ka long kaba eh bha ban ūoh wat lada ūaleh da ka doh bad ka snam. Ka jingim jong phi ka long kum ba kynthih ha ka jaka ba kynjang ha la ka noh padun. Phin snoh hangta bad phim nud ban khih. Hynrei haba U Blei u kyntiew ia phi shajrong sha ki jaka ba kynja bneng da ka jingaiei jong u, phin shem ka jaka madan shalor bad phi lah ban khih shane shatai da kaba suk.

Īa nujor ia kane ka taiew ha ka jinglong mynsiem jong phi bad ka juh hi ka taiew mynshem snem khnang ba phin ūohi katno U Blei u la khot ia phi sha ka kyndon kaba kham hajrong. Baroh na ngi, ngi dei ban peit keiñ najrong. Wat shah ba U Blei un pyni ia phi ia ka jingshisha haba phim pat sdang ban pyndei ia ka ha ka jingim jong phi. Trei jubor ha kata da kaba ūaid ha ka jingshai .

Īa ka jingsan jong phi ha ka jingaiei ym shym la thew da ka jingshisha ba phi khlem kynran dien shuh, hynrei yn thew ha ka jingsngewthuh jong phi ba phi la don ha ka jinglong mynsiem. Hato phi la ūohsngew ba U Blei u ong ia phi, “to ale kiew shuh kham shajrong” ym ha kata kaba phi ūohsngew na shabar, hynrei ha kata ka jinglong jong phi kaba sha bajylliew eh?

“Ngan buhrieh na U Abraham ia kaba ngan sa leh? (Jenesis 18:17). U Blei u dei ban buhrieh na ngi ia kaei kaba u leh. Un buhrieh tat haduh ba ngin poi ha kata ka jaka ha kaba un sa pynpaw keiñ ha ngi ia ka jingshisha.

DON KA JINGSNGEWTHUH BAKLA HANGTA?

"...Īa ngin ĩaleit pat sha Judia. Kita ki synran ki la ĩaong ha u...
te men sa leit hangta pat" (Ioannis 11:7-8)

Tang namar ba ngam lah ban sngewthuh ĩa kaei kaba U Jisu u kren, ngam don hok pat ban ong ba kaei kaba u ong ka long kaba bakla. Ka long kaba ma ban pyrkhata ba ka jingkohnguh jong nga ĩa ka ktien jong U Blei kan wanrah pynban ka jinglehraĩn ĩa U Jisu. Ban buh ĩa ka nia jong nga shaphang ka burom jong U Jisu ha ka jaka jong kaei kaba u la ĩalam ĩa nga, ka long kaba bakla, watla kane kan ĩada ĩa u na ka jinglehraĩn. Haba la phah ĩa nga da U Blei ban leh eiei, kine ki jingphah ki long ha kaba jar jar. Hynrei haba nga bishar bniah ĩa kine, ki jingartatien kin wan ha ka jingmut jong nga bad kan don ka bynta ka bym ĩaĩaid lang bad U Blei. Te ngan ong keĩn ba ki jingbthah jong u kim long kiba dei ban leh. Bun na ngi ngi shaniah ha ka jingbatai jong ngi ĩa U Jisu Khrist, hynrei katno ngut na ngi ngi shaniah tang ha U Jisu hi? Ka jingngeit ha U Jisu ka mut ba ngan ĩaid wat shano shano shaba ngam ĩohi eiei (peit Mathaios 14:29). Hynrei ka jingngeit ha lade ka mut ba nga dei ban shai shuwa ha ka jingmut jingpyrkhat la jong. Ka Jingngeit kam ĩadei bad ka jingsngewthuh ki nang ki stad; ka jingngeit ka dei ka jingaiti ha ka jingwan long briew U Jisu, wat la ngim ĩohi eiei ĩa kaba sha khmat.

Hato phi dang saidnia la phin shim ka synjam ha ka ban ngeit ha U Jisu, ne phi dang ap haduh ba phin da ĩohi shai kumno ban leh ĩa kaba u phah? Shu kohnguh da ka jingkmn. Haba phi saidnia, kane ka pyni ba phi sngewthuh bakla ĩa ka burom jong u. Hato phin ngeit beit ha U Jisu, ne phin ngeit ĩa ki jingmut jong phi shaphang jong u? Phin ngeit ĩa kaei kaba u kren, ne phin pynbiang ĩa ki kyntien jong u da ki jingpyrkhat kiba khlem mih na u? "Īa kaei kaei ruh kaba un ong ha phi, phin leh keĩn". (Ioannis 2:5)

KA JINGWAN KYNDIT U TRAI JONG NGI

“Phi ruh to long kiba la kloï...”

(Loukas 12:40)

Ka jingdonkam kaba donkam tam na ka bynta u nongtrei kam Khristan ka long ba u dei ban long uba kloï ban phai sha U Jisu la ha kano kano ka por ruh. Kane kam long kaba suk wat la ngi ong ba ngi la kham tbit ha kane ka kam. Ka thma kam long pyrshah ia ka pop, ne ia ki jingeh, ne ia kino kino ki khep, hynrei ka jingialeh kan long pyrshah ia kaba ngin shah klun tylli ha ki jingshakri jong ngi ia U Jisu, hynrei pat ngim long kiba la kloï ban peit sha U Jisu la ha kano kano ka por ruh. Ka jingdonkam kaba donkam tam ia ngi kam long ha ka jingngeit ne ha ki jinghikai tynrai, ne ha ka ban sngewthuh la kan myntoi ne em ia u lada ngi shakri, hynrei ka jingdonkam ka long ba ngin phai sha u.

U Jisu um ju kham wan hangta haba ngi khmih lynti ia u ba un wan; u wan ha ka por ba ngim poi pyrkhath ba un wan. Ka lynti kaba u shakri u dei ban shim, ka long ba u dei ban pynkhreh ban pdiang haba U Trai u wan kyndit kyndit. Kane ka jingpynkhreh kam long lyngba ka jingshakri, hynrei lyngba ka jinglongmysiem ba shisha kaba ngi khmih lynti ba un wan kyndit. Kane ka jingpynkhreh kan pynlong ia ngi kum ki jingmut jong ki khyllung kiba ap khmih lynti ia kaei kaei kaba phylla. Lada ngi la long kiba kloï ban phai sha U Jisu Khrist, ngi dei ban sangeh noh ka jingleh riewniam – ngi dei ban long kiba riewblei shisha.

Lada phi kiar noh na ka jinghot ban pyrkhath ia ka niam ha ka pyrthei ba mynta, hynrei phi “kxmih sha U Jisu” (Hebru 12:2) phi pynbeit ia ka dohnud ha kaba u kwah, bad pyrkhath ia ki jingpyrkhath jong u, phin shah khot ki briew kiba shu phohsniew sah. Hynrei lada u paw kyndit, phin long tang ma phi uba la pynkhreh. Phim dei ban shaniah hano hano ruh, phim dei ban peit wat ia u riewkhuid uba hok ruh lada uta u khang noh ia ka jingiohi jong phi ia U Khrist.

KA JINGKHUID PYRSHAH İA KA JINGEH DOHNUD İA U BLEI?

“U... u la sngewkyndit ba ym shym la don u riawsaid...”

(Isaiah 59:16)

Ka daw ba bun na ngi ngi iehnoh ban duwai bad ngi long kiba eh dohnud ban peit sha U Blei ka long ba ngi shu sngewtynnat ia ka jingduwai. Ka long kaba sngewtynnat ban duwai, bad ban pule ia ki kot jingduwai kiba hikai ia ngi ba ka jingduwai ka long kaba donkam – la pynjar jar noh ia ki jingmut jingpyrkhat jong ngi bad ngi sngew ba la rah noh ia ki jingim jong ngi haba ngi duwai. Hynrei ia kaei kaba la pynpaw ha kane ka dkhot ka long ba U Blei lyngba u Isaiah u la sngewkyndit shibun eh ia kum kine ki jingpyrkhat shaphang ka jingduwai.

Ka jingmane bad jingiasaid ki dei ban iaiaid lang shi jaka. Ka jingiasaid ka long ba ngi rah noh ia lade ban pynioh ia ka jingmut U Khrist ha uta u briew uba ngi duwai na ka bynta jong u (peit Philipi 2:5). Ha ka jaka ban duwai ha U Blei, ngi ong pynban ia ki ktien ha U Blei ba kita ki ktien duwai kin trei kam. Hato ngi duwai ne ngi ia leh pyrshah ia u da kaba ngi ong, “Hynrei A Blei, ngam tip kumno men leh ia kane?” Kane kam dei ka dak jong ka jingmane blei. Haba ngi jah lynti noh na U Blei, ngi kylla eh dohnud noh bad ngi peit noh ia ka daw tynrai. Ngi kyrpad ha ka khet jong u bad ngi kynto ruh ia u ba un leh ia kaei kaba ngi phah. Ngim mane ia U Blei ne ngim wad ba ngin pynioh ha ka jingmut jong ngi ia ka jingmut U Khrist. Lada ngi long kiba eh dohnud hakhmat U Blei te ngin kylla eh ruh ia kiwei pat ki briew.

Hato ngi mane ia U Blei haduh ba ngin da shem ia u, ba ngin iajan bad u bad ngin tip ia kaei kaba u mut ia kito kiba ngi duwai? Hato ngi im ha kata ka dur ba ka jingiaidei bad U Blei kan long kaba khuid ne ngi long kiba eh dohnud?

Hato phi la shem mo bym don nongiasaid ha ka rukom kaba dei? Lada kumta, to long noh ma phi u nongiasaid. To long noh u briew uba don ka jingiaidei kaba jan bad u. To shim ka kam ban iasaid, da kynmaw ruh ba ka dei ka kam kaba shisha – ka kam kaba hap ban pynlut ia ka bor, ka kam ka bym long kum ka jingriam. Ka jingialap ia ka gospel ka lah ban long ruh ka jingriam, hynrei ka jingduwai ban iasaid kam don eiei kaba kum kata.

NGI LONG KIBA SNGAP NE KIBA ARSAP HA LADE?

“Lada uno uno ruh u da iöhi ia la u para bangeit ba u da leh pop ia ka pop ym sha ka ban iap, un pan, te U Blei un ai ha u ia ka jingim, ia kita keiñ kiba leh pop ym sha kaban iap”.

(1 Ioannis 5:16)

Lada ngim sngap bad ngim pynleit jingmut ia ka lynti kaba U Mynsiem U Blei u trei ha ngi, ngin sa kylla long ki arsap ba kynja mynsiem. Lada ngi iöhi ia kiwei ba kim shym la jop ha kane, te ha jaka ba ngin duwai na ka bynta jong ki ngi rkheie beiñ bad wohnia pynban ia ki. Te U Blei un pynpaw ia kane ka jingshisha jong kiwei ha ngi ym lyngba ka jingtrei nep ka jabieng jong ngi hynrei lyngba ka jingrung jong U Mynsiem jong u. Lada ngim pynshah shkor ia kane, ngin ym sngewthuh ia ka tyllong jong ka jingpeit bniah ia kaba U Blei u la ai ha ngi, te ngin sa shu wohnia beit bad ngin klet ia kaei kaba U Blei u la ong "...un pan te U Blei un ai ha u ia ka jingim, ia kita keiñ kiba leh pop ym sha ka ban iap”. Sumar, ba phin ym long ki arsap kiba pynlut ia ka por jong phi ban pynbeit ia kiwei ha khmat U Blei ha shuwa ba phi hi phin mane ia u.

Kawei na ki jingkit kiba U Blei u pynkit ha ngi kiba long ki riewkhuid ka long ka jingpeitbniah ia kiwei. Un pynpaw ia kiei kiei khnang ba ngin kit khlieh ia kine ki mynsiem ha khmat jong u, bad ngin pynioh ha ki ia ka jingmut U Khrist (peit Philipi 2:5). Ngi dei ban iasaid na ka bynta jong ki katkum ka jingong jong U Blei, u ban ai ha ngi “ia ka jingim... kiba leh pop ym sha ka ban iap” Kam dei ba ngi lah ban wanrah ia U Blei ba un don ha ka jingmut jongngi, hynrei ngi pynkyndit bynriew ia lade sha kaba U Blei un lah ban pynpaw ia ka jingmut jong u ha ngi ha kaba iadei bad kita ki briew kiba ngi iasaid.

U Jisu Khrist u lah mo ban iöhi ia ka jingshitom jong ka mynsiem jong u ha ngi? Em um lah lynda ngi la long kiba jan eh bad u. Ngi dei ban don ka jingmut jong u ha kaba iadei bad kita ki briew ia kiba ngi duwai na ka bynta jong ki. To ai ba ngin nang ban iasaid naduh ka mynsiem khnang ba U Jisu Khrist un da sngewbha eh bad un sngewhun ia ngi ba ngi long kita ki nongiasaid.

NGIN İARAP NE NGIN YM PYNSNGEW İA KIWEI?

“Dei U Khrist... uba İai İasaid ruh na ka bynta jong ngi... U Mynsiem...
u kyrpad na ka bynta ki riewkhuid...”

(Rom 8:34,27)

Ngi dang donkam shuh ban ai nia nalar kitei ki kyntien kiba la kdew khnang ban long ki nongİasaid – haba U Khrist, “ u im ha la ka rta İa kaban İasaid...” (Hebru 7:25) bad ba U Mynsiem Bakhuid “u kyrpad na ka bynta ki riewkhuid?” Hato ngi don mo kata ka jingİadei bad kiwei haba ngi İasaid kumba U Mynsiem u la hikai İa ki khun U Blei? Ngi dei ban sdang na ki jingİakynduh kiba ngi İashem - ha İing ha sem, ha ka kam la jong, ha ka ri, ne ha kiwei kiwei – Kine ki la ktah mo İa ngi? Hato ngi iehnoh İa ka jingdon U Blei bad ngim don por shuh ban mane İa u? Lada ka long kumta, ngi dei ban sangeh noh na kine ki jingpynwit bad to ngin jan noh sha U Blei bad İa kata ka jingİajan bad kiwei yn bat lyngba ka jingtrei jong ka jingİasaid İa kaba U Blei un trei lyngba ki kam phylla jong u.

Sumar İoh phi İaid noh ha shuwa U Blei da ka jingkwah jong phi ban leh İa ka mon jong u. Ngi ong ba ngi don bun ki kam, ngi kit İa ki kam jong kiwei bad ngi kit İa ki jingeh jong ki bad kumta ngim mane shuh İa u bad ngim duwai İasaid shuh na ka bynta jong kiwei. Haba ki jingkit ki wan ha ki por ba ngim don jingmut ban mane, kane kan pynmih İa ka jingeh dohnud ha khmat U Blei bad kan wanrah ka İambriew ha ka jingim jong ngi. U Blei u İaipynithuh İa ngi İa ki briew kiba ngin ym sngewtynnät İa ki, bad lynda ngi mane İa U Blei, ngin sdang ban ym don ka jingsngew İa ki. Ngin shu pule ha ki kloï kloï İa ki dkhot na ka Baibl, kumba dung da u sum bad ngin shu ieh noh İa ki hangta, khlem kren lem ki kyntien sngewlem ha shuwa ba ngin leit. U Khristan ba khlem dohnud u long ka jingsngewsih İa U Trai jong ngi.

Hato ka jingim jong ngi ka don ha kata ka jaka kaba ngin lah ban İashim bynta ha ka ban İasaid lang bad U Trai jong ngi bad u Mynsiem Bakhuid?

2, İaïong

KA BUROM KABA PALAT LIAM

"...U Trai, U Jisu... u la phah ia nga ba men ioh peit pat,..."

(Ki Kam 9:17)

Haba u Paul u la imat pat, u la ioh ruh ia ka jingiohi ba kynja mynsiem ha ka jinglong briew U Jisu Khrist. İa baroh ka jingim bad ka jingialap jong u la pyndonkam ym shuh ha kiei kiei hynrei ha U Jisu Khrist – “Namar nga la kut jingmut ban ym tip eiei ruh hapdeng jong phi, hynrei tang ha U Jisu Khrist bad ia u ruh ba la sahnarphna” (1 Korinth 2:2). U Paul um shah khring shuh ha kino kiei kiei lait noh tang ka khmat U Jisu Khrist.

Ngi dei ban nang ban bat skhem ia ka jinglong jong ngi, wat haduh kata ka bynta kaba ngi la ioh ia ka jingiohipaw na U Khrist.

Ka jinglong ba iaïneh jong ka jinglong u riewblei ka long ka jinglah ban sngewthuh bha ia ka jingmut jong U Jisu Khrist ha ka jingim jong u, bad ka jinglah ban batai ia ki jingthmu jong U Blei ia kiwei pat. Ka jingsngew kaba la synshar lut ia ka jingim jong u ka long U Jisu Khrist. Haba phi iohi ia kane ka jait jinglong ha u wei pat u briew, phin ioh ia ka jingsngew ba u long u briew uba kum ka dohnud U Blei (peit Ki Kam 13:22)

Wat shah ia kiei kiei ki ban pynphai noh ia phi na ka khmat U Jisu Khrist. Kane ka dei ka jingtynjih kaba shisha lada phi long ne em kiba riewblei. Ka jingbymlong riewblei ka mut ba phin sngewtynnat palat ia kiwei kiei kiei pat ki ban pynsngewbha ia phi.

Naduh ba khmat jong nga ka peit ia Jisu,

İa pyrthei baroh ia nga la tap,

La teh ia mynsiem ia kiwei ban iohi,

Lait noh tang ban peit ia u Jisu ba la iaap

“A LADA PHA LA TIP LYPA!”

“Ah lada pha la lah tip lypa... ha kane ka sngi, İa kiei kiei ruh
kiba dei İa ka jingsuk jong pha! hynrei mynta la buhrieh
İa ki na ki khmat jong pha” (Loukas 19:42)

U Jisu u la rung ha Jerusalem da ka jingjop bad İa ka nongbah la pynkhih lut naduh tynrai; hynrei don ka blei ba phylla hangta – kata ka dei ka jingsarong jong ki Pharisi. Ka la long ka blei kaba bat İa ka niam hynrei U Jisu u la pynİadei İa ka bad “ki jingtep ba la pynlieh, kiba imat ibha shisha na shabar, hynrei shapoh kiba dap da ki shyieng jong kiba İap, bad da ka jakhlia baroh” (Mathaios 23:27)

Kaei kaba la pynmatlah İa phi ha “kane ka sngi *jong phi*?” Hato phi don mo u blei uba phylla – ym eh u ksuid, hynrei lehse uei ne kaei kiba synshar İa ka jingim jong phi? Bunsien U Blei u la pynİakynduh İa nga bad ki blei ba phylla İa kiba nga tip ba nga dei ban kyntait noh İa ki, hynrei nga khlem kyntait. Da lade hi nga la shem ha ka jingim jong nga, bad nga shem ba une u blei ba phylla u dang synshar İa jingim jong nga. Nga la matlah noh bad ngam İohi shuh İa kiei kiei kiba ai jingsuk İa nga. Ka long kaba phylla ba ngi lah ban İadon lang ha kajuh ka jaka bad U Mynsiem U Blei u bym shym khanglad İa ngi ban leh eiei hangne, hynrei ngi pat ngi pynsniew da kaba ngi kynnoh İa U Blei.

“Ah lada pha la lah tip lypa...”. Kine ki kyntien U Blei ki ngam beit shaduh ka dohnud, ryngkat bad ki ummat U Jisu kiba don hangta. Kine ki kyntien ki thew İa ka jingkitkhlieh jong ngi İa la ki jong ki jingbakla. U Blei u pynkit ha ngi İa kaba ngim treh ban peit bad İohi namar ki pop jong ngi. Bad “mynta la buhrieh İa ki na ki khmat jong pha” kane ka long namar ngim shym la aiti İalade ha u. O, ka jingjylliew jong ka jingsngewsih bym kut shuh kan sa long! U Blei un ym lah shuh ban plie İa ki jingkhang kiba la khang. U plie pat İa kiwei ki jingkhang, bad u pynkynmaw İa ngi ba ki don ki jingkhang kiba ngi la khangnoh – ki jingkhang ki bym donkam shuh ban khang. Wat sheptieng haba U Blei u pynkynmaw İa kaba la leit noh. Ai ba ka jingkynmaw kan don bad phi. Dei u shakri U Blei u ba wanrah İa ki jingibeİn bad ki jingsngewsih ha phi. Hynrei U Blei un pynkylla İa kine ba kin long kum ka jinghikai ban san ha ki sngi ki ban wan.

KA LYNTI SHA KA JINGNGEIT KABA NEH

“Ha khmih ka por ka jia shisha, ka la jia mynta, ba yn sa pynsakma...”

(Ioannis 16:32)

Ha kane ka bynta U Jisu u khlem mai ĩa ki synran jong u. Ka jingngeit jong ki ka long kaba shisha, hynrei ka shu long kulmar bad ka khlem da shat sha ki kam kiba ĩadei bad ki jingshisha jong ka jingim. Ki synran ki la ĩa sakma ha la ki jong ki kam bad kumta ki la kham ĩaid jngai noh na U Jisu. Dei hadien ynda ba ngi la ĩoh ĩa ka jingiadei kaba jan bad U Blei, lyngba ka jingpynkhuid jong U Mynsiem Bakhuid, ba lah ban pynĩaid kam pat ĩa ka jingngeit jong ngi ha ka jingim kaba man la ka sngi. ĩa ngi yn pynsakma ym ha ka kam hynrei ha ka jinglong thylli ka jingim jong ngi ha kaba ngin ĩohi ĩa ka jingjot bad ka jingbymseisoh, khnang ban tip ba ka jingĩap kaba shapoh, ha U Blei hi ka mut kumno. Hato ngi la pynkhreh ĩa kane? Hooïd kam dei ka jingjied jong ngi, hynrei U Blei hi u pynkhih ĩa ngi ba ngin poi hangta. Lymda ngi la ĩoh mad ĩa kata, ka jingngeit jong ngi kan neh tang da ki jingsngew bad ki jingkyrkhu. Hynrei shisien ba ngi la poi hangta, kam pher hangno U Blei un buh ĩa ngi, ne wat la ngi mad ĩa ki jingthylli, hynrei ngin shu ĩaroh ĩa U Blei ba baroh ki long kiba bha. Kane ka dei ka jingmut jong ka jingngeit kaba la pyntrei kam ha ka jingim kaba shisha.

“...phi,... phin iehnoh ĩa nga marwei” Hato ĩa ngi la pynsakma bad hato ngi la ieh noh ĩa U Jisu marwei bad ngim shym ĩohi shuh ĩa ki jingsumar sukher jong u ĩa ngi? Hato ngim shym ĩohi ĩa U Blei ha ki khep ki jingĩakynduh jong ngi? La shah ĩa ki jingdum ba kin wan sha ngi lyngba ka bor bakhrav jong U Blei. Hato ngi la pynkhreh ban shah ba U Blei un leh ĩa kaba u kwah ha ngi? Hato ruh, ngi la long kiba pynkhreh ban pynkhlad noh ĩa ngi na kaba shabar? Lymda U Jisu Khrist u long u Trai shisha ĩa ngi, ngi ngin shu don ka thong ka jong ngi hi kaba ngin shakri. Ka jingngeit jong ngi ka long kaba shisha hynrei kam pat neh sah. Bad U Blei um ju kyrkieh. Lada ngi ap, ngin ĩohi ba U Blei un kdew ba ngi sngewtynnattang tang ĩa ki jingkyrkhu jong u, ym ĩa u. Hooïd ka jingkyrkhu U Blei ka long kaba donkam.

“...hynrei to long shlur phi! nga la jop ĩa kata ka pyrthei” (16:33). Ka jingskhem ha ka jinglongmynsiem ka dei kaei kaei kaba ngi donkam.

KA JINGPISA MYNSIEM JONG U KA LONG KA LYNTI İA NGI

"...U Jisu u la wan bad ki sha ka jaka ba ki khot Gethsemane bad u ong
ha ki synran... İaishong hangne, to İa ap ruh lem bad nga"

(Mathaïos 26:36-38)

Ngim lah ban shemphang lut İa ka jingpisa mynsiem U Khrist ha kper Gethsemane, hynrei ngim dei pat ban sngewthuh bakla İa ka. Ka dei ka jingpisa mynsiem jong U Blei bad u briew shitylli ha u wei, kine baroh ar ki İaleh pyrshah İa ka pop. Da ka jingshem phang hi ngin ym tip eiei shaphang ka Gethsemane. Ka Gethsemane bad ka Kalbari ki İeng na ka bynta kaei kaei kaba long pher bad kaba long phylla – ki dei ki phalor jong ka jingim na ka bynta jong ngi.

Ym dei İa ka jingİap ha ka diengphna ba U Jisu u la tieng bad pisa ha kper Gethsemane; u la kren shai bha ba u wan khnang ba un İap. U la tieng İoh ba un ym poi shata lyngba u khun jong u briew. U lah ban poi shata da kaba suk lyngba U Khun U Blei – ha kaba u soitan um lah ban ktah İa u hangta. Hynrei ka jinghiar thma u soitan ka long ba u khmih lynti ba U Trai jong ngi un wan sha ngi ha ka lynti jong u kata ka mut tang da kata ka lynti ba u long u khun u briew. Lada U Jisu u la leh kumta, un ym long hi u Nongpynim jong ngi (peit Hebru 9:11-15). Pule İa ka jingpisa mynsiem U Jisu ha kper Gethsemane ryngkat bad ki jingshah pynshoi jong u ha ri khlaw – "...u soitan... u la khlad noh na u shipor" (Loukas 4:13). Ha Gethsemane, u Soitan u la wan biang bad sa shisien biang u la shahrem. Ka jinghiar thma kaba khatduh u Soitan pyrshah İa U Trai jong ngi kum u *khun u briew* ka la long ha Gethsemane.

Ka jingpisa mynsiem ha Gethsemane ka long ka jingpisa mynsiem jong U Khun U Blei ha ka ban pyndep İa ka jingthmu jong u kum u Nongpynim jong ka pyrthei. Kane ka pyni İa ka dor jong u ba kan pynlong İa ngi ki khun U Blei. Ka jingpisa mynsiem jong u ka dei ka tynrai jong ka jingpynim İa ngi. Ka diengphna U Khrist ka la long ka jingjop İa U *Khun u Briew*. Kane kam dei tang ka dak ba U Trai jong ngi u la jop, hynrei ka dak jong ka jingjop jong u ban pyllait im İa ki briew. Dei namar ba U *Khun u Briew* u la İaid lyngba İa kine, ba İa uwei pa uwei u briew la ai ka lynti ba ngin İoh rung sha ba don U Blei.

KA JINGİATYNGKHUH U BLEI BAD KA POP

"...uba da lade hi u la bah noh İa ki pop jong ngi ha ka met jong u halor kata ka dieng..." (1 Petros 2:24)

Ka Diengphna jong U Jisu ka dei ka jingpynpaw kaba shisha İa ka jingbishar U Blei İa ka pop. Wat ju pyniadei İa ka jinglong martyr bad ka Diengphna U Khrist. Ka Diengphna ka dei ka jingjop kaba ha khlieh duh ha kaba İa ka tyllong jong ka dujok la pynkhynñiuh. Kam don shuh kaei kaei ka ban kham skhem la ha ka por ne ka bymjukut ban İa kaei kaba U Jisu Khrist u la leh halor ka Diengphna. U pynlah İa ka pyrthei baroh ba kan wan ha ka jingİasngewthuh jingmut bad U Blei. U pynlong İa ka jingpyllait im kum ka nongrim jong ka jingim briew, kata, u la thaw ka lynti İa u briew ba un İoh İasyllok bad U Blei.

Ka Diengphna kam dei kaei kaei kaba shu *jia ryngkhat* ha U Jisu – u la wan ban İap; Ka Diengphna ka long ka jingthmu jong ka jingwan jong u. U long "...uta U Khun langbrot, İa uba la pynİap la myndanglong ka pyrthei" (Jingpynpaw 13:8). Ka jingwan long briew U Khrist kam don jingmut khlem ka Diengphna. Sumar ba phin ym pynkhlad İa uta uba U Blei u la pynpaw "...ha ka doh,..." na "...uta u bym shym la tip İa ka pop, u la pynlong ka pop na ka bynta jong ngi" (1 Timothi 3:16; 2 Korinth 5:21). Ka jingthmu jong ka jingwanlongdoh ka long na ka bynta ka jingpyllaitim. U Blei u wan ha ka doh ban shim noh İa ka pop, ym ba un pynİoh eiei na ka bynta İa lade. Ka Diengphna ka dei ka jingjia kaba donkam ha ka por bad ka bymjukut, bad ka dei ka jubab İa ki jingeh ba mih na baroh ar.

Ka Diengphna kam dei ka diengphna jong uno uno u briew, hynrei ka dei Ka Diengphna jong U Blei, bad ym lah ban sngewthuh lut İa Ka Diengphna lyngba ki jingshem jong u briew. Ka Diengphna ka pyni İa ka jinglong U Blei. Ka dei ka jingkhang kaba uwei pa uwei u briew u lah ban rung ban İoh İalong shitylli bad U Blei. Kam dei ka jingkhang kaba ngin shu İaid lyngba; ka dei kata kaba ngi sah ha kata ka jingim kaba don ha ka.

Ka dohnud jong ka jingpynim ka dei ka Diengphna jong U Khrist. Suk ban İoh İa ka jingpynim namar U Blei u la dep siew İa kata. Ka Diengphna ka dei ka jaka ha kaba U Blei bad u nongpop ki İatyngkhuuh lang bad kumta la plie noh İa ka lynti jong ka jingim. Hynrei İa ka dor bad ka jingpang ba mih na ka jingİatyngkhuuh la kjit noh da ka dohnud U Blei.

BALEI BA NGI DUNA HA KA JINGSNGEWTHUH

"...U la hukum skhem İa ki ba kin ym İathuh hano hano ruh İa kiei kiei ruh İa kiba ki la İohi, tad ynda U Khun u briew u la mihpat na kiba İap"

(Markos 9:9)

Kumba la hukum İa ki synran, phi ruh phim dei ban kren eiei tat haduh ba U Khun u Briew u la mih pat ha phi – tat haduh ba ka jingim U Khrist uba la mihpat un synshar lut ha phi, te phin sa sngewthuh İa kaei kaba u la hikai hangne ha pyrthei. Ynda phi la san hapoh jong phi te phin sa sngewthuh İa ki ktien kiba U Jisu u la kren, İa kiba phim sngewthuh mynshuwa. Ha ka jingshisha ka daw ba phim sngewthuh mynshuwa ka dei namar ba phim pat don ka jingsan ha ka jinglong mynsiem.

U Trai jong ngi u khlem buhrieh İa kine na ngi; ka dei ba ngim pat long kiba la pynkhreh ban pdiang İa ki namar ngim pat don ha kata ka jinglong mynsiem. U Jisu u la ong, "Nga dang don shibun kiei kiei ruh ban ong ha phi, hynrei phim lah ban shah İa ki mynta" (Ioannis 16:12). Ngi dei ban long shitylli bad ka jingim ba la mihpat jong u ha shuwa ba ngin lah ban shah İa kano kano ka jingshisha na u. Hato phi la tip shisha ne em İa kata ka jingwanshong jong ka jingim U Khrist uba la mihpat? Ka sakhi jong kata ka jingtip ka long ba ka Ktien jong u ka long kaba la sngewthuh da ngi. U Blei un ym lah ban pynpaw eiei ha ngi lada ngim don ka Mynsiem jong u. Ka jingpyneh jong ngi kan ym shah satia İa U Blei ba un pynpaw eiei ha ngi. Hynrei kine ki jingpyrkhat bym shongnia jong ngi kin kut noh marmar shisien ba ka jingmihpat jong u ka la don bad ngi.

"...kin ym İathuh hano hano ruh...". Hynrei bun ki briew ki ju İathuh İa kaei kaba ki la İohi ha u Lum jong ka Jingkylla dur – ki İathuh İa kaei ba ki la İohmad ha kliar uta u lum. Ki la İohi İa ka jingİohipaw bad ki İathuh İa kata, hynrei pat kam don ka jingİadei hapdeng kaei kaba ki ong bad kumno ba kin im. Ka jingim jong ki kam san namar ba u Khun u Briew um pat mihpat ha ki. Sa katno kan shim por ha shwa ba ka jingmihpat jong u kan long bad kan sakhi ha phi bad ha nga?

LA BUH BYNTA İA KA JINGMIHPAT JONG U

“ym long kaba la dei ia uba U Khrist ban shah ia kine kiei kiei ruh, bad ban leit bsut hapoh ka burom jong U?”

(Loukas 24:26)

Ka Diengphna U Trai jong ngi ka long ka lynti sha ka jingim jong u. Ka jingmihpat jong u ka mut ba u don ka bor ban pynpaw ia ka jingim jong u ha nga. Haba ia nga la kha pat, kane ka mut ba nga la ioh pdiang ia ka jingim jong U Trai uba la mih pat na U Jisu hi.

Ka jingbuh bynta ia ka jingmihpat U Khrist – Ka jingthmu jong ka jingpynkyntang lypa ia u ka long ban “ialam ia ki khun shibun sha ka burom” (Hebru 2:10). Ka jingpyndep ia kaba la buh bynta ka ai ha u ia ka hok ban pynlong ia ngi ki khun jong U Blei. Ngim don ka juh ka jingiadei bad U Kpa kumba U Khun U Blei u don, hynrei la ialam ia ngi da U Khun ba ngin ioh ka jingiadei bad U Kpa kum u Khun. Haba U Trai jong ngi u mih na kiba iap, u mih ha ka jingim kaba thymmai pat – ka jingim kaba um pat ju ioh ha shuwa ba un long U Blei uba wan long Briew. U mihpat sha ka jingim kaba um pat ju long mynshuwa. Ka jingmihpat jong u ka mut ba la pynmih pat ia ngi sha ka jingim kaba u la mihpat, ym dei sha ka jingim kaba ngi im mynshuwa. Ha kawei ka sngi ngin sa ioh ia ka met kaba long kum ka met ka jingjop jong u, bad ngin lah ban tip naduh kata ka por ia ka bor bad ka jingkhlaïñ jong ka jingmihpat jong u bad ngin lah ban iaid ha ka “jingthymmai ka jingim” (Rom 6:4). Ka jingthmu jong ka jingrai u Paul ka long ba un “...ioh ithuh ia u, bad ia *ka bor ka jingmihpat jong u...*” (Philipi 3:10).

U Jisu u la duwai, “kumba me la ai ha u ka bor halor ka doh baroh, ba ia kita baroh kiba me la ai ha u, un ai ha ki ka jingim bymjukut” (Ioannis 17:2). Ki kyntien “Mynsiem Bakhuid” ki thew ia kawei pat ka jingioh mad ia ka jingim bymjukut kaba trei ha ki briew hangne bad mynta. U Mynsiem Bakhuid u dei U Blei uba iai pyndei ia ka bor jong ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist ha ka jingim jong ngi. Ainguh ia U Blei na ka bynta ka jingshisha jong ka burom ba U Mynsiem jong u, u la lah ban ai ia ka jinglong jong U Jisu ha ngi, tang lada ngi kohnguh ia u.

PHI LA İOHI İA U JISU?

“Hadien kata u la paw ha kawei pat ka dur ha ki arngut na ki...”

(Markos 16:12)

Ka jingïoh ia ka jingpyllait im bad ka jingïohi ia U Jisu kim dei ki juh. Bun ki briew ki la ïoh bynta lem ha ka jingaiei U Blei bad kine ki briew kim pat ju ïohi ia U Jisu. Hynrei shisien ba phi la ïohi ia U Jisu, phin ym long shuh kumba phi ju long. Kiwei pat kiei kiei kin ym lah shuh ban ktah ia phi kumba ki ju ktah mynshuwa.

Barabor pynïapher hapdeng kaei kaba phi ïohi ia U Jisu bad kaei kaba u la leh namar jong phi. Haba phi ïohi tang ia kaei kaba u la leh ha phi, kata ka mut ba U Blei jong phi um da dei eh uba da heh haduh katta katta. Hynrei ynda phi la ïohi ia U Jisu kumba u long, phin ïoh mad bunjait kiei kiei bad phin long pat kiba skhem bad ïaineh "...kum uba ïohi ia uta ia ubym lah ïohi" (Hebru 11:27). U briew uba matlah naduh dang kha un ym ithuh ia U Jisu tat haduh ba U Khrist u la pynpaw ia lade ha u (peit Ioannis 9). U Jisu u paw ha kito kiba u la leh eiei, hynrei ngim lah pat ban hukum ne ïathuh lypa lano u un wan. U lah ban wan ha kano ma ka sngi. Nangta phi lah ban pyrta jam, “mynta nga ïoh imat” (peit Ioannis 9:25)

U Jisu u dei ban paw ha phi bad ha u paralok jong phi marwei marwei; ia U Jisu yn ym lah ban ïohi da ki khmat jong phi. Ka jingpynïakhlad kan don haba uwei un ïohi bad uwei pat um lah ban ïohi ia u. Phin ym lah hi ruh ban pynïohi ia u paralok jong phi; U Blei u dei ban leh ia kata. Phi la ïohi ia U Jisu? Lada phi la ïohi, phin kwah ba kiwei ruh kin ïohi ia u. "...Bad ki la ïathuh ha kita kiba dang sah, hynrei ia ki ruh kim ngeit" (Markos 16:13). Haba phi ïohi ia u, phi dei ban ïathuh ia ki, watla kim ngeit ruh.

O lada ngan lah ban ïathuh, phin sa ngeit ia kata!

O lada ngan lah ban ong ia kaei ba nga ïohi !

Kumno ngan ïathuh ne kumno phin pdiang ia ka,

Kumno, tat haduh ba un lam ia phi hangta phin ïohi?

KA JINGRAIKUT HALOR KA POP

"...ba la sahnarphna lem bad u ia u briew batymmen jong ngi ba yn da ioh pynjot noh ia ka met ka jong ka pop, khnang ba ngin ym long mraw shuh ha kata ka pop"

(Rom 6:6)

Ka Jingsahnarphna lang. Phi la dep rai eiei halor ka pop – ba dei ban pyniap noh ia ka na phi? Kan shim por ban leh ia kane. Kan long ka khyllipmat kaba khraw tam ha phi lada phi la rai ba ka pop ka dei ban iap noh na phi – kam dei tang ban shu mana, ne khanglad ne ialeh pyrshah, hynrei dei ban pyniap noh ia ka – kumba U Jisu u iap na ka bynta ka pop jong ka pyrthei. Ym don ba lah ban pynrai iano iano ruh ban leh ia kane. Hooïd ia ngi lah ban pynbor ha ka jingmut bad ha ka mynsiem ban leh ia kane, hynrei kaei kaba ngi dei ban leh ka long ba ngi dei ban raikut kumba u Paul u la pynbor ia ngi ban leh ha kane ka dkhot.

Rah ialade shajrong, pynlut por bad U Blei bad sa shim ia kane ka rai kaba donkam da kaba ong "Trai to ithuh ia nga bad ka jingiap jong me haduh ba ngan da sngewthuh ba ka pop ka la iap ha nga." Shim ia kata ka rai ba ka pop ha phi ka dei ban iap noh. Kane kam dei ka jingkhmih lynti kaba kynja blei ha ka liang jong u Paul, hynrei ka dei ka jingiakynduh jong u ha ka jingim. Hato phi la pynkhreh ba u Mynsiem U Blei un iit ia phi haduh ba phin da sngewthuh ia ka jingkhia ka pop ha ka jingim jong phi – haduh ba phin da iohi ia kita kiba ialeh pyrshah ia ka Mynsiem U Blei kaba don ha phi? Lada ka long kumta, phin iamynjur bad ka rai ka jong U Blei ia kata ka pop – ba dei ban ithuh ia ka bad ka jingiap U Jisu? Phim lah ban "ñiew ialade kiba la iap keiñ ia ka pop" (6:11) lynda phi hi phi la mon ban leh ia kata ha khmat U Blei.

Phi la ioh mo ka lad ba donburom ban sahnarphna noh ia phi bad U Khrist, haduh ba kaba sah ha phi ha ka doh bad ka snam kan long noh ha ka jingim jong u? "La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist: pynban nga im hynrei ym ma nga shuh, hynrei U Khrist keiñ u im ha nga..." (Galatia 2:20)

KA JINGLONG HOK KABA KYNJA BLEI

“Namar lada la pyniabsap lem ia ngi ha ka jingsyriem kata ka jingiap jong u, kumta ruh ngin ioh long ha kata ka jingsyriem ka jingmihpat jong u”

(Rom 6:5)

Ka Jingmihlang pat. Ka sakhi ka ban pyni ba nga la iohmad lang ia ka jingsahnarphna bad U Jisu ka dei ba nga la don ka jingiasyriem bad u. Ka Mynsiem U Jisu kaba la ioh rung ha nga ka pynbit pynbiang ia ka jingim jong nga ha khmat U Blei. Ka jingmihpat U Jisu ka ai ha u ia ka bor ban ai ia ka jingim U Blei ha nga, bad ia ka jingim jong nga dei ban pynshong nongrim ha ka jingim jong u. Te ngan ioh keiñ ia ka jingim jong ka jingmihpat U Jisu mynta bad hangne hi bad kan sa pyni ia lade lyngba ka jinghok.

Baroh ki jingmut jong ki jingthoh jong u Paul ka long ba hadien ka jingrai ban pynithuh bad U Jisu ha ka jingiap jong u bad ka jingmihpat jong u, te ka jingim U Jisu kan rung lut ha ka jingim jong nga. Ka Jingkhraw jong U Blei ka pynlah ia U Khun U Blei ban im ha ka doh. U Mynsiem Bakhuid um lah ban shu long u nongwan kai ha ka iing uba rung tang ha kawei ka kamra – u dei ban shong lut ha ka. Shisien ba nga la rai ba “u briew uba rim” (kata ka mut ka pateng jong ka pop) jong nga u dei ban iap noh bad ka jingiap jong U Jisu, te U Mynsiem Bakhuid un shong duh noh bad nga. Un synshar lut ia baroh. Ka bynta jong nga ka long tang ban iaid ha kata ka jingshai bad ban kohnguh ia kaei kaba u la pynpaw. Haba nga la dep ban rai ia kata kaba donkam kaba iadei bad ka pop lah ban “ñiew” da kaba suk ba ka pop ha nga ka “la iap keiñ” (Rom 6:11) namar nga la shem ia ka jingim U Jisu hangta barabor. Kumba ka don tang kawei ka jait bynriew kumta ruh ka don tang kawei ka jait jingkhuid bad jinghok – kata ka dei ka jingkhuid bad jinghok U Jisu. İa kane ka jingkhuid bad jinghok la ai sngewbha ha nga. U Blei u la buh ia ka jingkhuid jinghok jong U Khun jong u ha nga, bad kumta nga la long thymmai ha ka jingriewblei jong nga.

KA JINGLONG HOK BADONBOR

“Ka jingïap kam leh don bor shuh halor jong u... u ïai imti keiñ ha U Blei. Kumjuh ruh maphi to ñiew ïa lade kiba la ïap keiñ ïa ka pop, hynrei kiba ïai imti ïa U Blei ...”

(Rom 6:9-11)

Ryngkat lang ha ka Jingim Bymjukut. Ka jingim bymjukut ka dei ka jingim kaba U Jisu Khrist u la pyni ha ka kyrdan ka jinglongbriew. Bad dei kane ka juh ka jingim, kaba khlem don ka jingpyrthuh bud ha ka kaba la long ka jingpynshisha ha ka doh jong ngi haba la kha pat ïa ngi. Ka jingim bymjukut kam dei ka jingai sngewbha *na U Blei*; hynrei ka dei ka jingai sngewbha jong U Blei. Ka dei ka bor kaba la trei borbah ha U Jisu ka ban sa trei bor bah ha ngi ruh da ka jingaiei bakhraw jong U Blei tang lada ngi la rai kut halor kata ka pop.

“Hynrei phin ïoh diang ïa ka bor, ynda la wan U Mynsiem Bakhuid ha phi...” (Ki Kam 1:8) – kam dei ka bor jong ka jingai sngewbha kaba na U Mynsiem Bakhuid; hynrei ka dei ka bor jong U Mynsiem Bakhuid, kam dei kaei kaei kaba u ai ïa ngi. Ka jingim kaba long ha U Jisu ka la kylla long noh ka jong ngi namar ka Diengphna ka jong u, shisien ba ngi la rai ban ithuh ïa ngi bad u. Lada ngim poi sha kata ka rai, kane ka mut ba ngim shym la treh ban rai kut eiei halor ka pop. Shisien ba ngi la rai, ka jingim jong U Blei kaba pura kan wan noh ha ngi marmar hi. U Jisu u la wan ban ai ha ngi ka jingim ka bym kut shuh – “...ba kumta yn ïoh pyndap ïa phi shaduh ka jingdap U Blei baroh” (Ephesos 3:19). Ka jingim bymjukut kam ïadei eiei ruh bad ka por. Ka dei ka jingim kaba U Jisu u la im hangne ha pyrthei, bad don tang kawei ka tyllong jong kata ka jingim, bad kata ka long na U Trai Jisu Khrist.

Wat u riewkhuid uba tlot tam eh ruh u lah ban ïohmad ïa ka jinglongblei jong U Khun U Blei, lada u mon ban “iehnoh” ïa kiei kiei. Hynrei lada ngi dang “ïaleh ban bat” ïa kiei kiei ha ka bor jong ngi hi, kane kan pynduna noh ïa ka jingim U Jisu ha ngi. Kumta ngi dei ban iehnoh, bad suki suki, ka bor jong ka jingim ba pura jong U Blei kan shong sah ha ngi, bad kan rung lut sha ki bynta baroh. Te U Jisu un ïoh long donbor halor jong ngi, bad ki briew kin ïohi ba ngi la don bad u.

**PHIN LEH KUMNO HABA PHIM LAH SHUH BAN KIT ĪA KA
JINGKIT KABA KHIA**

“To bred ĩa la ka jingkit halor U Trai...”

(Salm 55:22)

Ngi dei ban sngewthuh ĩa ki jingkit kiba khia kiba ngi dei ban kit, bad ĩa ki jingkit kiba khia kiba long pat kiba bakla. Ngim dei ban kit ĩa ki pop ne ĩa ki jingartatien, hynrei ki don pat ki jingkit kiba la ai da U Blei ha ngi ĩa kiba um shim la thmu ban shim noh. U Blei u kwah ĩa ngi ban pyntyllun ĩa ki sha u – khnang ba ngin lah ban “bret” pat ĩa “ki jingkit” kiba u la ai ha ngi ha “U Trai...”. Lada ngi shakri bad leh ĩa ka kam U Blei, hynrei pat ngim don ka jingĳajan bad u ne ngi klet noh ĩa u, ngin sngew ba kane ka jingkit kan long ka bym lah shuh ban kit bad ngin sa sngew ba ngi la long kiba shah jop. Hynrei lada ngi phai sha U Blei, U Blei un pynsting pat ĩa kita ki jingkit kiba u la ai ha ngi, un buh bujli noh da ka jingtip bad jingsngewthuh ĩa u hi bad ruh ĩa ka jingdon jong u.

Don bun ki shakri U Blei kiba shakri da ka jingshlur ryngkat ka jingthmu kaba bha, hynrei lada kim ĩasyllok pat bad U Jisu Khrist, kine ki shakri kin sa shah jop noh. Kin ym tip shuh ĩa kaei ba kin leh namar kata ka jingkit ba ki kit bad kane kan sa pynlong ĩa ki ba kin thait bad lywait noh ha ka jingim jong ki. Kiwei pat kin ĩoh ong, “A ka jingsdang kaba khraw ka kut noh ha ka sngewsih!”

“To bred ĩa la ka jingkit halor U Trai...” Namar ba phi la kit ĩa kata baroh shi katta, te to bred keiñ ĩa ka ha ki tyrpeng U Blei. “...te ka jingsynshar kan long halor ka tyrpeng jong u” (Isaiah 9:6). Aiti ha U Blei ĩa kano kano ka jingkit kaba u la pynkit ha phi. Wat shu bret ĩa ka sharud shakiar, shu buh beit ha u bad to don hangta haba phi bret. Phin sa ĩohi ba ĩa ka jingkit jong phi yn pynsting noh da ka jingĳadon lem bad U Blei. Hynrei wat ju pyrshang ban pynkhlad ĩa lade na kata ka jingkit.

KABA SHAPOH KAM LAH BAN SHAH JOP

“To shim ĩa ka lyngkor jong nga ha phi, to hikai ruh na nga...”

(Mathaios 11:29)

Īa uba U Trai u ieit, u sneng bad u sympat...” (Hebru 12:6). A ka jingrit ka jingud jong ngi! U Trai jong ngi u sdang ban ĩalam ĩa ngi sha ka bynta kaba ngin ĩa syllok bad u, tang ba yn ĩohsngew na ngi ba ngi khñium namar ka jingshitom bad ngin ong, “Ko Trai to shah ĩa nga ba ngan long kum kiwei pat ki briew!” U Jisu u phah ĩa ngi ba ngin don hajan jong u bad ngin shim ĩa ka lyngkor ba ngin ĩakit lem ryngkat bad u. Dei na kata ka daw ba U Jisu u ong ha ngi, “Ka lyngkor jong nga ka long kaba jem, bad ka jingkit jong nga kaba sting”. Phi la ĩajan bad U Trai ha kata ka dur? Lada ka long kumta, phin ainguh ĩa U Blei namar ka jingkit lem ka jong u.

“...ha ubym don bor u pynroi ka bor” (Isaiah 40:29). U Blei u wan ban shim noh ĩa ka jingsngewbriew jong ngi, te kata ka jingkhñium ka kylla long noh ka jingrwai ĩaroh. Don tang kawei ka lynti ka ban pyni ha ngi ĩa ka bor jong U Blei bad kata ka long ban shim noh ĩa ka lyngkor jong U Jisu ha ngi bad dei kumta ba ngin sa ĩoh ka jingtip na u.

“...ka jingkmn U Trai ka long ka bor jong phi” (Nehemaiah 8:10). Nangno ki riewkhuid ki ĩoh ĩa ka jingkmn jong ki? Lada ngim ithuh bha ĩa ki katto katne na ki, ngin ong – “O, u ne ka, kim don eiei ruh ban kit”. Hynrei lada ngi weng noh ĩa ka jingkah na ki khmat jong ngi, ngin tip ĩa ka jingshisha ba ka jingsuk, ka jingshai bad ka jingkmn ha U Blei ka shong bad ki. Kine hi ki long ki sakhi ba ha ki, ka don ruh ka jingkit kaba khia. Ka jingkit kaba U Blei u ai ha ngi ka khem lut ĩa ki soh krep ha ka jingim jong ngi bad ka pynmih ĩa ka waiñ. Bun na ngi ngi ĩohi tang ĩa ka waiñ ym ĩa ka jingkit. Ym don ka bor la ha pyrthei ne ha dujok kaba lah ban jop ĩa U Mynsiem U Blei uba shong ha ka mynsiem u briew; u shna ĩa kaba shapoh ĩa ka bym lah ban shah jop.

Lada ka jingim jong phi ka pynmih tang ki jingkhñium ym ka waiñ, te phi dei ban pynduh noh ĩa ka. Ka long pop ĩa u Khristan lada u tlot noh ha ka bor jong U Blei.

KA JINGBYM LAH BAN PYNLEIT JINGMUT

“Hynrei ĩa kita ki jaka bajrong ym shym la pynduh noh na Israel: la kumta ka dohnud U Asa ka la long kaba beit ha ki sngi jong u baroh”

(2 Khronikl 15:17)

U Asa um shym la kohnguh lut ha kaba shabar jong ka jingim jong u. Hooïd u la kohnguh tang ĩa kita kiba u sngew ba dei ban kohnguh, te um shym la long ha ka lynti kaba ngi lah ban ong kaba dei eh. Kynmaw, wat ju pyrkhath than eh bad ong “O ĩa kane ngam da khuslai than eh”. Ka jingshisha ka long ba ĩa kaei kaba phi ong ba phim da khuskai eh dei ĩa kata keiñ kaba ktah ĩa U Blei. Ki khun jong U Blei kim dei ban kheiñ rit eh ĩa kiei kiei. Sa katno keiñ ngin khang ĩa U Blei ba un hikai ĩa ngi wat ĩa iwei iba rit eh? Hynrei U Blei u ĩaihikai ĩa ngi bad u, um ju thait ban hikai ĩa ngi. Phi phin ong “Nga te nga tip ba ĩa kaei kaba nga leh, U Blei un sngewbha eh” – Hynrei ki don pat kiei kiei kiba dang sah bad phi, kata ka mut ba ka dang don hi ka bynta jong ka jingbymkohnguh. Phi dang ĩeng pyrshah ĩa U Blei wat la phi la tip ba U Blei u la wanrah ka jingartatien ha phi? Man ba U Blei u pynmih ka jingartatien, sangeh noh ban leh ĩa kiei kiei. Kam don kaei kaei ruh ha ka jingim jong ngi ka ban long tang ka bymlerkam ha U Blei.

Dang don mo kiei kiei kiba ĩadei bad ka jingim jong phi, la ha ka liang ka nang ka stad ne kiei kiei kiba phi phim da pynleit jingmut than eh? Lada ka long kumta, phi lah ban pyrkhath ba phi la leh ĩa kaba dei ha kiei kiei kiba donkam, hynrei phi long thurmur haba phi leh kumne – phim da bishar bniah bha ĩa kita. Phim lah ban lait wat tang shi sngi na ka jingpynleit jingmut ĩa ka jinglong hok bad phin ong pat ba phi long hok, ne phim lah ban shim shuti ha ka jinglong riewblei bad phin ong pat ba phi long riewblei. U Blei u kwah ĩa phi ba phin long u jong u, kane ka mut ba phi dei ban long uba bha eh ha khmat jong u. Kan shim por ban leh kumne. La katta ruh katto katne na ngi, ngi khmih lynti ba ngin jop ĩa baroh ki jingeh, ngi kwah ban kiew na uwei u lum sha uwei pat tang da i jingleh shitom iba khyndiat minit.

PHI LAH BAN WAN HIAR NA U LUM?

“Katba phi iadon kata ka jingshai, to iangeit ha kata ka jingshai”

(Ioannis 12:36)

Baroh na ngi, ngi don ki por kiba ngi kham sngewtynnatt ban ia ki por kiba mynshuwa, bad ngin ong, “Ka biang beitt ia nga tang lada nga long kumne barabor!” ia ngi ym shymla thaw ban long kumta – Kito ki por ki dei ki por kiba ngi lah ban tip ia kaei kaba shapoh ia kiba ngi dei ban nang kyntiew wat la ngim kwah ban leh kumta. Bun na ngi ngi sngew ba ngim long eiei ha pyrthei haba ngim don kum ha kane ka jingmut kaba ngi don ha kliar lum. Hynrei pat ngi dei ban rah ia ka jingim kaba man la ka sngi sha kata ka kyrdan kaba la pynpaw ha ngi ha kliar lum ha ka por ba ngi don hangta.

Wat ju shah ia kita ki jingsngew ba kin um noh. Wat set ia lade ha almari da kaba pyrkhatt kumne “katno ka long kaba sngewtynnatt ban long kum ha kane ka jingmut”. Leh eiei kloil kloi lada phi long ha kane ka jingmut wat la phi sngew ba phim dei ban leh eiei ha kata ka por. Haba phi don ha jingiaseng duwai, bad lada U Blei u la pyni ha phi ban leh eiei, wat ong, “ngan sa leh ia ka” – shu kohnguh beitt ia kata ka jingpyni! Kynther noh ia ka jingjaituh na ka met jong phi. İa ka jingjaituh lah ban iohi da kaba phin jawdud ban poi sha kliar lum. Ngi dei ban nang ban im ka jingim kaba sngewrit ia kaba ngi la iohmad halor u lum.

Wat iehnoh tang namar ba la don ki mawjynthut – pyrshang biang. Klet noh ia kiba la dep, ieng bad aiti ha U Blei da ka mon lajong. Wat pynkylla ia ki rai kiba phi la rai, bad to da pynthikna ban rai ha kata ka liang kaba phi la nang bad iohi halor u lum.

BAROH NE EIEI RUH EM?

“U Simon Petros haba u la iöhsngew ba u long U Trai, u la panpoh da la ka jaiïnkup... bad u la pynnoh ia lade sha ka duriaw”

(Ioannis 21:7)

Phi la ju don ki jingeh ha ka jingim jong phi kiba phi rai ba phin ieh noh ia kiei kiei namarba phi la pynshong nongrim bha ia ki naduh ka dohnud? Kane ka dei ka jingeh kaba ktah ia ka mon jong phi. Phi la ju iakynduh ia kum kine ki jingeh kiba long na shabar, hynrei kine kim shim la ktah eiei ruh ia phi. Hynrei ka jingeh hi kaba da ktah bha kat haduh ban da ieh noh ia kiei kiei ne ban pyndem noh ia lade ki dei ki jingeh kiba ktah ym na shabar hynrei na shapoh. Lada ieh noh tang ia kiba na shabar kine ki long tang ki dak ban pyni ba phi dang don ha ka jingshah tehmrav.

Hato phi la aiti noh da lade hi ia ka mon jong phi ha U Jisu Khrist? Kane ka dei ka jingpyndep kam kaba dei halor ka mon, ym halor ka jingsngew. Kano kano ka jingsngew kaba shai, ka long ka jingkyrkhu kaba tang nalor kaba mih na kata ka jingleh. Lada phi pynleit jingmut eh tang ia ka jingsngew phin ym lah ban pyndep kam. Wat kylli na U Blei ia kaei ba phin pyndep, hynrei to kut jingmut ban aiti ia ka mon jong phi ia kaei kaei ne kano kano kaba phi tip, lada ka long kaba jyndong ne kaba jylliew ha kaba shapoh.

Lada phi la iöhsngew ia ka sur U Jisu Khrist ha ki dew ka duriaw, phi dei ban shah ia ka jingngeit ba skhem jong phi bad ia ka nongrim jong phi ba kin sumar hi ia lade da kaba pynleit jingmut bad da kaba bat ia ka jingia dei bajan jong phi bad u.

KIBA LA KHREH

"...U Blei u la khot ia u... u te u la iaathuh, Ha khmih ma nga"

(Eksodos 3:4)

Haba U Blei u kren, bun na ngi ngi lyngngoh kumba don ha u lyoh, bad ngim ai jubab eiei ruh. Ka jubab u Moses ka pynpaw ba u don hangno re hangno bad u la long uba pynkhreh. Ka jingpynkhreh ka mut ba ka la don ka jingïadei kaba jan eh bad U Blei bad ngi la tip hangno ngi don. Ha ka jingim jong ngi, ngi ju mlien ban pan na U Blei shano ba ngi kwah leit. U briew ne ka briew kiba la long kiba la pynkhreh ban trei ia ka kam jong u, ki long kito ki ban ioh ka khusnam haba wan ka jingkhohot ban hajir. Ngi ju ap ruh ia ki lad ba biang ne ngi ju ap ruh ia kiei kiei ki ban shu pynkmen ia ngi, bad haba ka wan shisha ngi kloï wat ban iam kumne "Hakhmih nga don hangne". Haba ngi la sngewthuh ia ka jingdon U Jisu ha kano kano ka kam kaba khraw kaba ngi dei ban trei, te ngi long kiba la khreh, hynrei pat ngim kloï ban trei ia ki kam kiba ngim sngew shai ban trei.

Haba ngi la long kiba la khreh, kane ka mut ba ngi la kloï ban leh ia kano kano ka kam, la ka long kaba rit ne kaba heh – kam don jingpher eiei. Ngin ym don ka lad ban jied, kat kaba U Blei u phah, ngin long kiba la khreh ban trei. Katba nang trei ia ka kam, ngin iohsngew ia ka sur U Blei kumba U Trai jong ngi u la iohsngew ia ka sur U Kpa jong u. Te ngin pynkhreh lut ia kiei kiei namar ngi ieit ia u. U Jisu Khrist u khmih lynti ia ngi ban trei kumba u Kpa jong u, u trei ha u. U lah ban buh ia ngi ha ki kam kiba sngewtynn timer ne ha ki kam rit kam ria, namar ba ka jingiatylli jong ngi bad u ka long kajuh kumba u, u iatylli bad u Kpa ". . .ba kin ioh ialong shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ialong shitylli". (Ioannis 17:22)

To long kiba la pynkhreh ia ki jingwan kyndit U Blei. U briew uba la pynkhreh um donkam shuh ban pynkhreh – u la biang lut. Puson bha ia ki por kiba phi la pynlehnohei ban pynkhreh shisien ba U Blei u la khot ia phi! Ka lawlynnong ba meh ding ka dei ka dak jong kiei kiei baroh kiba ker sawdong ia u briew uba la pynkhreh; ka meh ding namar ka jingdon jong U Blei.

SUMAR NA KIEI KIEI KI BYM ILONG KUM KI JINGPYN SHOI

“...u Joab u la bud ĩa u Adonijah, la um shym la bud ĩa u Absalom...”

(1 Ki Syiem 2:28)

U Joab u la lah ban ĩeng pyrshah ĩa ka jingtynjuh ha ka jingim jong u, da kaba bud bad shakri hok ĩa u David, bad um treh ban bud ĩa ka jinglong u Absalom. Hynrei ha kaba khatduh ka jingim jong u, u la phai ban bud noh ĩa u Adonijah u ba long uba tlot bad uba khawpud. Barabor, long kiba peit ngor ba un don u briew uba phai dien noh bad kane kan pynshoi ĩa uwei pat ba un phai dien noh (peit 1 Korinth 10: 11-13). Phi lah ban jop ĩa ka jingeh, hynrei mynta to long kiba peit ngor ĩa kiei kiei kiba lah ban paw ha phi ym kum ka jingpynshoi. Sumar bad pyrkhata ĩa ki bynta jong ka jingim jong phi ĩa kiba phi la jop ha ki por ba la leit noh bad mynta phin ym ĩohi ba kine kin pynkyllon noh ĩa phi.

Ngi sngew kum ban ong, “mynta ba nga la jop ĩa kiba bun ki jingeh ha ka jingim jong nga, mynta ngan phai sha kiei kiei kiba jong ka pyrthei”. Wat ju ĩathuh lypa aũ kan jia hadien haba ka jingpynshoi kan wan; kane ka long kaei kaei kaba rit eh bad ka long pat ruh kaba ma eh. Dei hadien jong ka jingialeh ba kynja mynsiem ba kiei kiei kiba rit ki sa sdang ban trei ha ka jingim jong phi. Ki lah ban long ym eh da ka bor hynrei pat ki don beit hangta. Lada phim sumar bha ki lah ban pynkyllon ĩa phi. Hoodid phi la don lang ryngkat bad U Blei ha ki jingeh kiba khraw baroh – mynta pat phi dei ban sumar ĩa ka jingtrei kaba na shapoh. Wat sheptieng haba phi peit bniah biang ĩa lade, hynrei kynmaw ĩa U Blei. Lada ĩa ka bor ym shym la peit bha, kane ka dei ka jingtlot kaba arshah, namar dei hangta ba ki jingpynshoi barat ki wan bad ki kjit noh ĩa ka bor ba khraw. Bun ki briew ha ka Baibl ki kyllon ha ki mat kiba khlaĩn ym ha ki mat kiba tlot.

“...ĩa kiba la sumar da ka bor U Blei...” – ha kata ka shong ka jingshngaiĩ
(1 Petros 1:5)

U RIEWKHUID U LAH NE EM BAN WOHDONG BAKLA ĩA U BLEI?

“Namar ki jingkular U Blei katba don, ki long ha u kaba hooid,
bad ha u kaba amen...” (2 Korinth 1:20)

Ka pharshi U Jisu halor ki talent ha kaba la thoh ha ka Gospel U Mathaios 25:14-30 ka long ka jingmaham ĩa ngi, ba ngi lah ban bishar ĩa ka jinglah jong ngi hi. Kane ka pharshi kam don ka jingiadei bad ki jingai ne ki jinglah kiba la don lypa ha ngi, hynrei ka don ka jingiadei bad ka jingai jong U Mynsiem Bakhuid kumba la ai ha u ha ka sngi Pentekos. Ngim ju dei ban thew ĩa ka jinglah jong ka bor mynsiem na ka liang ka jingpule ne ka nang ka stad ne na ka jingstad jong ngi; ĩa ka bor mynsiem jong ngi la thew na ki jingkular U Blei. Haba ngi ĩoh duna na kaba U Blei u la mang na ka bynta jong ngi, ngin kynnoh ĩa u, kumba u shakri u kynnoh ĩa u kynrad jong u da kaba ong kumne, “Phi khmih lynti ba ngan trei palat ban ĩa kaba phi siew ĩa nga. Phi kwah ba ngan trei bun palat na ka bynta jong phi, te ngam lah ban trei hangne ha ĩing jong phi”. Te ha kaba ĩadei pat bad U Mynsiem badonbor U Blei, wat ju ong “Ngam lah”. Wat shah ba phin long tlot haba phi wan sha kane ka liang. Haba ngi la ĩohpdiang ĩa U Mynsiem Bakhuid, U Blei u khmih lynti ba U Mynsiem Bakhuid un trei ha ngi bad kumta keiñ ngin lah ban pyni ĩa ka kam.

U shakri ĩing u pynshisha ĩa lade ba ka jingtrei kam ĩahap bad ka jingsiew, la kum ban ong, “phi dawa bun palat na nga bad kane kam ĩahap shuh bad ka jingsiew jong phi ĩa nga.” Hato ngi ruh ngi ju khñium ĩa U Blei wat haba u la ong, “Hynrei phin ĩawad shuwa ĩa ka hima U Blei, bad ĩa ka hok jong u: te ĩa kine kiei kiei baroh yn sa ai lang tam ha phi”? (Mathaios 6:33) Lada khuslai palat, kane ka long kumba u shakri u ong, “Nga tip ka jingthmu jong phi ka long ba phin shu leh beiñ ĩa nga”. U briew uba jaipdeh ha ka liang ka met un ong da kaba khñium, “Ngam pat ĩoh ka lad kaba biang” bad u briew uba jaituh ha ka liang ka jinglong mynsiem un shu kren wohdong beit ĩa U Blei. Kumne keiñ ki briew kiba jaituh kin shu wohdong wohnia beit ĩa kiwei.

Wat ju klet ba ĩa ka bor bad jinglah jong ngi ha ka liang ka jinglong mynsiem la thew na ki jingkular jong U Blei. Hato U Blei u lah mo ban pyndep ĩa ki jingkular jong u? Ka jubab jong ngi ka shong ha kaba ngi la ĩoh ne em ban pdiang ĩa U Mynsiem Bakhuid.

WAT PYNMONG İA U TRAI

“... Nga la long slem katta katta bad phi, bad mem pat la ithuh ia nga, ko Philip?”

(Ioannis 14:9)

U Trai jong ngi u la dei hi ban kyndit man la ka por ia ka jingleh jong ngi, namar ba ngim long kiba shisur ka jinglong. Dei na ka daw jong ngi hi ba ngim sngewthuh shuh ia kaei kaei, hynrei lada ngi long kiba shisur kaei kaei ruh kan ym lah ban kah dum ia ngi, namar ngi bishar bha ia kiei kiei. U Philip u khmih lynti ba kan don ka jingpynpaw kaba da phylla haduh katta katta, bad kane ka jingpynpaw kam dei pat na U Jisu, U Briew uba u pyrkhat ba u la ithuh bha ia u. Ka jingphylla U Blei kam dei ha ka ban sa jia – hynrei ka dei ha ka mynta, wat la ngi peit ia kaba yn sa pynpaw hadien ha ki por ba don ki jingjia kiba da sngewtynn timer. Ngim don jingeh ban kohnguh beit ia U Jisu hynrei ngi lah ban pynmong ia u da kaba ngi pan na u, “Ko Trai to pyni ia uta U Kpa...” (14:8). Ka jubab jong u pat ka wan mar kumta hi da kaba u ong “phim iohi ia u? U don hangne hi ne um don hangno hangno ruh”. Ngim khmih lynti ba U Blei un paw *ha* ki khun jong u hynrei U Blei u lah ban pynpaw *hapoh* ki khun jong u. Katba kiwei ki iohi ia ka sakhi, katba ki khun jong U Blei kim lah ban iohi. Ngim kwah ban tip thikna ia kaei kaba U Blei u leh ha ngi, hynrei ngim tip pura ia kaei ba u la leh, te ngi shu pynjem noh ia ka jingkhmih lynti jong ngi ia u. Lada ngi pan na U Blei ba un ai ia ngi ia kaba ngin lah ban iohmad, te ynda ngi la sngewthuh, kita kiba ngi la iohmad hi kin kah ia ka lynti jong ngi, dei hangne keiñ ba ngi pynmong ia U Trai. Ki jingkylli kiba ngi kylli ki pynmong ia u, namar kine ki jingkylli kim dei ki jingkylli u khyllung.

“Wat khim khuslai na ka dohnud jong phi...” (14:1, 27). Ngan dang pynmong shuh ia U Jisu da kaba nga khim khuslai ha ka dohnud? Lada nga la ngeit ha U Jisu bad ha ki jinglong jong u, hato ngan bud ia kata kaba nga la ngeit? Nga dang don jingwit ha ka dohnud, ne ngan kylli shuh ki jingkylli ki bym shongnia? Nga dei ban poi ha kata ka mat kaba yn ym don shuh ki jingkylli ha ka jingiadei bad u. U Blei um ju ialam ia ngi sha ka ban wan, hynrei barabor u pyniaid hangne bad mynta hi. To tip ba U Blei u don hangne *mynta* bad ka jinglailuid kaba phi ioh pdiang kan long hi noh mynta.

KA JINGSHAI KA BYM DUH BOR SHUH

“Hynrei ma ngi baroh da ka khmat khlem da kah noh, da kaba ngi khmih shai... İa ka burom U Trai...”

(2 Korinth 3:18)

U shakri U Blei u dei ban İeng ha la marwei haduh ba un ym sngewthuh shuh ba u don marwei. Ha kaba nyingkong jong ka jingim Khristan, kin wan ki jingsngewsih – ki briew kiba ju İarap bad long ka jingshai kin ym don shuh, bad kito kiba ju don lang bad ngi kin phai noh na ngi. Te khnang ba ngin juh ha kata ka jinglong marwei kynmaw İa kaba u Paul u la kren, “... ym don mano mano ba la İarap İa nga, hynrei baroh ki la İehnoh İa nga... U Trai u la İeng hajan jong nga, bad u la ai bor ha nga...” (2 Timothi 4:16-17). Ngi dei ban tei İa ka jingngeit jong ngi ym ha ka jingshai kaba iduh bor noh hynrei ngi dei ban tei İa ka jingngeit jong ngi ha ka jingshai ka bym duh shuh İa ka bor. Haba “ki heh ki haiñ” ki leit noh na ngi te ngin sa sngewsih İa kane tat haduh ba ngi la sngewthuh ba ki dei hi ban leit noh, bad kaei kaba sah ha ngi ban leh ka long – ban peit İa ka khmat U Blei na ka bynta İa lade hi.

Wat shah İa kiei kiei ba kin kah noh İa ka jingkut jingmut jong phi ban peit sha ka khmat U Blei ha kaba İa dei bad İa lade bad İa ka tynrai kaba phi İeng. Man ka por ba phi İalap to pynthikna ban peit shuwa sha U Blei shuwa ba phin ai İa ka khubor, bad dei hangta keiñ ba ka jingkyrkhu bad ka burom kan İaisah. U shakri U Blei u dei uta u bym ju sangeh ban peit sha U Blei, nangta u sa İaid sha khmat ban kren İa kiwei pat. İa ka jingtrei jong U Khrist lah ban ithuh da ka jingshongneh ka burom kaba uta u shakri um tip eiei – “...U Moses um tip ba ka snieh khmat jong u ka la tyngshaiñ ber katba u la kren bad u” (Eksodos 34:29).

İa ngi ym shym la khot ban pyni İa ki jingartatien jong ngi ne ban pynpaw İa ki jingkmeh kiba rieh ha ka jingim jong ngi bad U Blei. Ka buit barieh jong ka jingim u shakri ka long ba u İaİaid ryngkat bad U Blei man la ka por.

PHI MANE ĪA KA JINGTREI?

“Ngi ĩa long kiba ĩatrei lem bad U Blei...”

(1 Korinth 3:9)

Sumar ĩoh phi trei ĩa kano kano ka kam U Blei khlem pynleit jingmut pat ĩa u. Don bun ki nongtrei kam U Blei kiba mane ĩa ka jingtrei jong ki. Kaei kaba ki nongtrei kam U Blei ki dei ban leh ka long ba kin pynleit jingmut ha U Blei. Kane ka mut ba kiei kiei kiba kah noh ĩa ngi la ka long ha ka jingmut jingpyrkhat, ne ka jingsngewbriew, kine baroh kin long laituluid ha kata ka jinglaituluid kaba U Blei u ai ha ki khun jong u; kata, ha kita kiba dem bad mane ĩa u ym ha kiwei kiba phai noh na u. U nongtrei ne u shakri u bym pynleit jingmut ĩa U Blei un sngew ba ka kam jong u ka khia palat. Te un long u mraw ha ki jingmut jingpyrkhat bad ki jingsngewbriew. Ka met, ka jingmut bad ka mynsiem kin ym long kiba laituluid. Suki suki un sa thait noh bad un long uba shahrem. Kan ym don ka jinglaituluid ne ka sngewbha eiei ruh. Ki thied ki jaw, ka jingmut jingpyrkhat bad ka dohnud kin ym shah ba ka jingkyrkhu U Blei kan shongthait ha u.

Hynrei kaba pyrshah ĩa kata ka long kaba shisha – shisien ba ngi la pynleit jingmut ha U Blei, baroh ki jingker pud kin long noh kiba laituluid namar la pynĳaid noh ĩa ngi da U Blei hi. Phim hap shuh ban kit khlieh ĩa ka kam. Tang kawei ba phin hap kit khlieh ka long ba phin hap ban don bad U Blei, bad phin hap ban peit ba kan ym don shuh kaei kaei ka ban ker ban kah ĩa phi na ka jingĳatrei lang bad u. Hadien ka jingpynkhuid kiei kiei kiba teh ĩa phi kin jah noh. Kynmaw ba la pynlait luid ĩa phi tang ha kawei – kata ka long ba phi dei ban aiti ha u, uba long u Nongĳatrei lang.

Ngim don hok ban rai hangno ngi dei ban don, ne ban don ki jingmut lypa ĩa kaei kaba U Blei un leh ha ngi. U Blei u dei u nongpynĳaid ĩa kiei kiei baroh, bad hangno ba u buh ĩa ngi, ka thong kaba ha khlieh eh jong ngi ka dei ba ngin theh lut ĩa ka jingim jong ngi ban aiti ha u la ngi trei ĩa kano kano ka kam ruh . “Kaei kaei baroh ba ka kti jong me ka shem ban leh, leh ĩa *kata* da la ka borbah...” (Eklestias 9:10)

KA JINGMAHAM PYRSHAH ĪA KA JINGTHRANG BAN JOP HA KA JINGLONG MYNSIEM

“Hynrei wat kmen ha kane, ba ĩa ki mynsiem la pyndem
hapoh jong phi...” (Loukas 10:20)

Ha ngi kum ki nongtrei kam U Blei hi, ka pyrthei bad ka pop kim dei ki jingriam ĩa ngi. Kaba ngi ngop eh ka dei ha ka jingthrang palat ban long ki nongjop ha ka jingriewblei; ĩa kaba la thew bad pynwandur da ka ryta jong ka jinglong Khristan ha kaba ngi im mynta. Wat ju wad ĩa kaei kaei lait noh tang ĩa kata ba U Blei u la mynjur, bad to long kiba kloï ban "...mih noh sha u shabar kata ka jaka shong dara, da kaba bah ĩa ka jingkrenbeĩn jong u”. (Hebru 13:13). Ha ka gospel u Loukas 10:20, U Jisu u la ong ha ki synran jong u ba kin ym leh kmen ha ka jingjop ĩa ka kam shakri, hynrei dei tang ha kane keĩn ba ngi kum ki briew ngi leh kmen eh. Ngi don pynban ka jingmut la kumba ngi trei ban ĩohnong – kata, ngi ĩiew katno ngut ki mynsiem kiba la ĩoh ĩa ka jingpyllait im bad jingpynkhuid, ngi ainguh ĩa U Blei bad nangta ngi pyrkhata ba kiei kiei baroh ki biang lut. Hynrei ka jingtrei jong ngi ka sdang naduh ba ka jingaiei U Blei ka la buh ĩa ka nongrim. Ka kam jong ngi kam dei ban pyllait im ĩa ki mynsiem, hynrei ban hikai ĩa ki. Ka jingpyllait im bad ka jingpynkhuid ki dei ki kam jong ka jingaiei U Blei kaba donbor tam, bad ka kam jong ngi kum ki synran jong u ka long ban hikai ĩa kiwei haduh ba kin da aiti lut ha U Blei. Kawei ka mynsiem kaba la aiti lut ha U Blei ka kham kor ĩa u ban ĩa ki shispah ngut kiba dang shu pynkyndit da U Mynsiem jong u. Kum ki nongtrei kiba trei na ka bynta U Blei, ngi dei ban pynmih ĩa ki briew kiba long riwblei bad kita kin long ki sakhi jong U Blei ĩa ngi kiba long ki nongtrei jong u. U Blei u ĩalam ĩa ngi shaduh kata ka jaka kaba ngi dei ban im lyngba ka jingisynei ka jong u, bad ngi pat ngin hap ban kitkhlieh ban im ka juh ka jingim kum kata ba kan long ka nuksa ĩa kiwei.

Lymda u nongtrei u im ka jingim kaba “la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei” (Kolossai 3:3), te un khun beiti ĩa lade ban long uta uba shu leh donbor ĩa kiwei, ha ka jaka ba un long u nuksa ba-im jong u synran. Bun na ngi ngi leh donbor, bad pynbor ĩa kiwei ba kin im ha ka jingkwah jong ngi. Hynrei U Jisu um ju leh donbor ha kata ka dur. Man ba U Trai jong ngi u kren shaphang ka jinglong synran, barabor u ju buh ha ki ktien jong u ĩa ka kyntien “lada” ym da ka ktien kaba donbor – “Phi dei”. Ka jinglong synran ka kynthup ha ka ĩa kiei kiei ki ban ĩoh jied.

“TO ĪAIMINOT HABA DEI POR”

“to Īaiminot haba dei por, ha bymdei por de”

(2 Timothi 4:2)

Bun na ngi, ngi sngew eh ban long kiba la khreh ha ki aïom ba ngim sngewmon ban leh eiei. Ka aïom hangne kam thew ĩa ka por; hynrei ka thew ĩa ngi. Kane ka dkhot ka kren ĩa kane, “Īalap ĩa ka ktien! La ha kano kano ka por ruh”. Kata ka mut ba ngi dei ban long “kiba la kloï” bad “kiba la khreh” lada ngi kwah ne ngim kwah ruh. Lada ngi trei tang ĩa kaba ngi sngew dei ban trei, katto katne na ngi ngin nym trei eiei hi ruh. Don ki briew ki bym ïoh rung ha ka pyrthei ka jinglong mynsiem. Kumta ki sngewthait sngew lwait, bad kin ym treh ban leh ĩa kaei kaei lymda ki ïoh ĩa ka jingkyntu na sha lyndet. Ka sakhi kaba pyni ba ngi don ka jingïadei bad U Blei ka dei haba ngi trei hun lada ngi sngew ïoh ne ym sngew ïoh mynsiem.

Kawei na ki jingriam kaba sniew tam kaba ap ĩa u nongtrei kam Khristan, ka long ba ngi lah ban hap noh ha ka jingap palat ĩa kita ki por ba ngin ïoh mynsiem ban trei. Haba U Mynsiem U Blei u la ai pat ĩa phi ka por ba phin ïoh mynsiem bad jingshai, phin ong “Mynta ba nga la ïoh mad ĩa kane ka khyllipmat, te ngan long beit kumne na ka bynta U Blei”. Em kan ym long kumta, bad U Blei u la thikna ĩa kata. Kito ki por ki long ki jingai jong U Blei. Bad phim lah pat ban ai sha lade lada phi mon. Lada phi ong ba phin ai tang kaba bha ĩa U Blei tang ha kita ki por, phin long pynban ka jingkit kaba ijli ĩa u. Phin ym lah ban leh eiei lymda U Blei hi u pynsngewthuh ĩa ka jingai mynsiem jong u ha ngi man la ki por. Lada phi thaw ĩa u blei jong phi na ki por kiba biang tam ĩa phi, phin shem ba U Blei un jah noh na ka jingim jong phi un ym wan shuh tat haduh ba phin da kohnguh ban trei ha ki jaka ba u la buh hajan eh jong phi bad haduh ba phi la nang ban ym pynleit jingmut palat tang ĩa ki por jong phi kiba sngewtynnat kiba u la ai ha phi.

KA JINGKIEW KABA SHA JRONG TAM

“...To shim mynta ia la u khun... bad to da kñaia ia u... kum ka jingainguh thang halor uwei na kita ki lum ia uba ngan iathuh ha me”

(Jenesis 22:2)

Ka jinglong u briew hi ka pynshai kumno ba u batai ia ka mon U Blei (peit Salm 18:25-26). U Abraham u batai ia ka jingbthah U Blei, ba kan mut ba un hap ban pyniap ia la u khun. U Abraham u lah ban iehnoh shadien ia kane ka jingngeit barim ha ka jingkthang jong ka jingpynphrang kaba eh. Ka jingpynphrang ia u ka la long kaba eh bad kan don ka jingpait dohnud ha ka mynsiem. U Blei u lah ban pynsngur ia ka jingngeit jong u ym shuh da kawei pat ka lynti. Lada ngi kohnguh ia kaei kaba U Blei u phah katkum ka jingngeit hok jong ngi, U Blei un pynkhlad noh na ngi ia ka jingngeit rim kaba batai bakla shaphang jong u. Don shibun kiba kum kita ki jingngeit kiba ngi dei ban weng noh – kum ka nuksa, ba U Blei u shim noh ia i khun namar ba ka kmie jong i ka ieit palat ia i. Kane ka dei ka buit thok buit shukor jong u soitan ia ka jinglong bashisha U Blei! u soitan un pynwit ia ngi lada ngi kiew sha jrong bad ieh noh ia ka jingngeit barim jong ngi shaphang U Blei – bad un leh beit ia kane. Hynrei lada ngi ngeit shisha ha U Blei, U Blei un ialam ia ngi sha ka jingpynphrang, khnang ba ngin ithuh kham bha ia u.

Ka jinghikai kaba khraw kaba ngi dei ban bud na ka jingngeit U Abraham ha U Blei ka long ha ka jingpynkhreh jong u ban leh ia kano kano kaei kaei na ka bynta U Blei. U don hangta khnang ban kohnguh ia U Blei, kam pher la ia ka jingngeit barim jong u yn pynkheif noh namar ba u la kohnguh ia U Blei. U Abraham u khlem ngeit ia ka jingngeit la jong lym kumta u lah dei ban pyniap ia u Isaak bad un ong ba ka sur jong u angel ka dei ka sur jong u ksuid. Kata ka dei ka jingmut jingpyrkhath jong u khleh biej niam. Lada phi don shisha ha ka liang jong U Blei, u hi un ialam ia phi lyngba bun ki jingeh bad un ialam ia phi shaduh ka kamra ba shapoh ban ithuh ia u. Hynrei phi dei barabor ban wan sha ka mat kaba phin klet noh ia lade bad ia ki jingngeit barim baroh. Wat pan na U Blei ba un tynjuh ia phi. Wat leh kumba leh u Petros uba ong ba un leh lut ia kaei kaei wat ia ka “ban leit ryngkat... sha ka byndi, bad sha ka jingiap ruh” (Loukas 22:33). U Abraham u khlem ong eiei kumta – hynrei u la kohnguh ia U Blei, bad U Blei u la pynsngur ia ka jingngeit jong u.

KAEI PHI KWAH?

“Te me wad ia kiei kiei kiba khraw na ka bynta ialade?”

(Jeremaiah 45:5)

Hato phi wad mo ia kiei kiei kiba khraw na ka bynta ia lade, ha ka jaka ba phin wad ba phin long u briew uba khraw? U Blei u kwah ia phi ba phin jan bad u ban ia kaba phi shu pdiang beit ia ki jingaisngewbha na u – u kwah ia phi ba phin ithuh ia u. Kiei kiei kiba khraw ki lah ban wan bad kin long kiba shu jia ryngkhat, kine ki jait ki lah ban wan bad leit noh. Hynrei U Blei um ju ai eiei ia ngi ba kan long kum ka jingai ba shu jia ryngkhat. Kam don kawei kaei kaei pat ka ban kham suk ban ia ka jingiajan bad U Blei, lymda kam dei ba phi wad ia U Blei, hynrei tang kaba u lah ban ai ia phi.

Lada phi pan tang ia kiei kiei na U Blei, kane ka mut ba phim pat sngewthuh ia ka jingmut jong ka jingaiti. Phi long u Khristan ha la ka mon la jong. Phi ialeh pyrshah da kaba ong, “Nga la pan na U Blei ia U Mynsiem Bakhuid, hynrei u khlem ai pat ia ka jingsuk kaba nga da khmih lynti eh”. Kumta kumta hi U Blei un bishar bniah – Phi khlem wad wad eiei ruh em ia U Trai; hynrei phi wad ia ka ban myntoi ia lade. U Jisu u la ong, “To pan, te yn sa ai ha phi...” (Mathaios 7:7). Pan na U Blei ia kaei ba phi kwah bad wat pynleit jingmut ia kiba bakla, namar katba phi nang jan bad u, phin sangeh ban pan ia kiei kiei baroh. “Naba U Kpa jong phi u tip ia kaei kaei ruh kaba phi donkam, mynshuwa ba phin pan na U” (Mathaios 6:8). Te balei hi ba phin pan? Khnang ba phin ithuh ia u keiñ.

Hato phi wad ia kiei kiei kiba khraw na ka bynta ia lade? Hato phi la ju ong, “Ko Trai, to pyndap ia nga da U Mynsiem Bakhuid jong me?” Lada U Blei um leh ia kata, kata ka mut ba phim aiti lut ha u; dang don kiei kiei kiba phim pat treh ban aiti. Hato phi la ju kylli ia lade balei phi kwah eiei na U Blei bad balei pat phi kwah ia kata? U Blei barabor um ju sngap ia ka jingpynbiang pynbit ia kaba mynta khnang ba un pynbiang ia kaba shadien, ia kaba ha khlieh eh. Um pat ibit ban ai ka jingkyrkhu bad ka jingsuk ha phi ia mynta hi, hynrei u iaitrei ban ai ia ka jingsuk kaba bha eh na ka bynta jong phi – “...ba kin ioh ialong shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ia long shitylli” (Ioannis 17:22).

KAEI KABA PHIN İOH

“İa ka jingim jong me ngan ai ha me kum ka jinglute ha ki jaka baroh kat sha kiba me leit.”

(Jeremaiah 45:5)

Kane ka long ka kular ba skhem bad barieh jong U Trai ka bym lah shuh ban pynkhih ha kito kiba shaniah ha u – “İa ka jingim jong me ngan ai ha me...” Kaei shuh ba u briew u kwah ban ia ka jingim jong u? Kane ka dei kaba donkam eh. "...ka jingim jong me... kum ka jinglute..." ka mut ba, kat shaba phi leit, wat la ka long sha dujok ruh, phin lah ban leit bad ka jingim jong phi, bad kano kano kaei kaei kam lah shuh ban pynsniew ne pynmysaw ia phi. Bun na ngi ngim pyni ia kiei kiei ki jong ngi, ngim pyni ruh ia kiwei ia ki jingdon jingem jong ngi ba kiwei kin iohi, ha ka jingshisha ngi kwah ban pyni ia ki jingkyrkhu jong ngi. Kine ki jingpyni sarong baroh ki dei ban jah noh. Hynrei don eiei pat kaba kham khraw ka bym dei ban jah noh ne leit noh na ngi – kata ka dei ka jingim kaba "...la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei”. (Kolossai 3:3).

Hato phi la kloï ban shah ba U Blei un pynlong shitylli ia phi bad u, bad phin ym pynleit jingmut shuh ia kita kiba phi ong kiba khraw ha ka jingim? Phi la kloï ban aiti noh ia lade bad ieh noh ia kiei kiei baroh? Ka jingtynjuh kaba shisha ia ka jingaiti ka long ba phin ym treh shuh ban ong, “İa kane pat?” Sumar ia ki jingmut jingpyrkhat jong phi. Ha ka por ba phi shah ia lade ban pyrkhat “İa kane pat?” kata phi pyni ba phim pat aiti bad phim shaniah ia U Blei. Hynrei shisien ba phi la aiti, phin ym pyrkhat shuh ia kaei kaba U Blei un leh. Ka jingiehnoh ia kiei kiei ka mut ba phin ym treh shuh ban kylli jingkylli. Haba phi la aiti lut ha U Blei, mar mar U Blei un ong ha phi, “İa ka jingim jong me ngan ai ha me kum ka jinglute...” Ka daw kaba ki briew ki thait ia ka jingim ka long ba U Blei um pat ai eiei ha ki – kim pat ioh ia ka jingim ka ban long “kum ka jinglute”. Ban lait na ka jingthait, ngi dei ban pyndem ia lade ha U Blei. Haba phi la leh kumta, phin sa long ki briew kiba sngewbha eh ha ka pyrthei. U Blei un shim lut ia phi khlem ka jingbuh pud, bad un ai ha phi ia ka jingim jong phi. Lada phim poi hangta, ka daw ka long namar ka jingbym kohnguh jong phi ne ba phim treh hi ban leh kumta.

KA JINGBYM THIKNA KABA DAP DA KA JINGISYNEI

"...ym pat la pynpaw ia kaei ba ngin sa long..." (I Ioannis 3:2)

Ka jinglong tynrai jong ngi barabor ka long ba ngi khmih lynti ba kaei kaei kan long beit thik kumba ngi kwah – ngi ialeh ban tip lypa ia kaei ka ban jia ha ngi – ngi peit ia ka bym thikna kum kaei kaei kaba sniew. Ngi pyrkhata ba ngi dei ban poi sha ka thong kaba ngi la buh jingmut lypa, hynrei kata kam dei ka jinglong tynrai jong ka jingim ba riwblei. Ka jinglong tynrai jong ka jinglong riwblei ka long ba ngin thikna beit watla kiei kiei kim long thikna. Te kumta ngi don la ka tynrai la hangno hangno ruh. Ka jingmut briew jong ngi ka ong “ngan long kumno haba nga long ha kata ka dur?” Ha ka jingshisha ngin ym lah ban iohi lypa ia kaei kaei ne ngin ym lah ban tip kan jia aiu hadien.

Ka jingmut ba kaei kaei kan jia beit ka dei ka dak jong ka jinglong briew – hynrei ka jingbymthikna kaba dap da ka jingisynei pat ka dei ka dak jong ka jinglong riwblei. Ban thikna ia U Blei, kane ka mut ba ngin ym long kiba thikna ha ka jingim jong ngi, bad ngim tip eiei ia ka ban jia hadien. Bad ia kane ngi ju ud ha kaba sngewsih; ha ka jingshisha ka jingud ka dei ban pynpaw ia ki jingkhmih lynti jong ngi. Ngim thikna ia ka shisyngjam jong ngi kaba hadien, hynrei ngi thikna pat ba U Blei u don. Ngin tang shu aiti ia lade ha U Blei, bad ngin leh ia baroh ki kam kata ka mut ba u la don ha jan jong ngi, bad un sa pyndap ha ka jingim jong ngi da ki jingphylla suda. Haba ngi long ki nongpynphriang tang ia kawei ka jingngeit ne ngi iada tang ia ka, kan don kaei kaei ka ban iap noh na ngi. Kata kam dei ka jingngeit Blei – ka dei ka tang ka jingpyni ba ngi ngeit ia ka jingngeit jong ngi shaphang jong u. U Jisu u ong "...lada phim... long ruh kum ki khynnah..." (Mathaios 18:3). Ka jingim ba long mynsiem ne ba long riwblei ka dei ban long kum ka jingim u khynnah. Ngim thikna shaphang U Blei bad ngim thikna ruh aiu un leh ia ngi hadien habud. Lada ka jingthikna jong ngi ka long tang ha ka jingngeit jong ngi hi, te ngin ngeit ruh ia kata ka hok jong ngi, ngin long kiba iit daw ne wad daw, bad ngin ong ba ka jingngeit jong ngi ka biang beit. Hynrei haba ngi don ka jingiadei bad U Blei, ka jingim jong ngi kan iailong kaba kmen ha ka jingbymthikna jong ngi bad ha ka jingkhmih lynti jong ngi. U Jisu u ong, "...to ngeit ha nga ruh" (ioannis 14:1), u khlem ong “To ngeit tang ia kiei kiei shaphang jong nga”. Ieh lut ia kiei kiei ha u te ka bym thikna kan sa dap da ka jingkmien bad mynta phin sa thikna ba un sa wan. Shaniah beit ha u.

KA JINGĪAITUID KA JINGIEIT

“Ka jingieit ka ĩaishah slem, bad ka leh sbun...”

(1 Korinth 13:4)

Īa ka jingieit ym lah ban pyrkhath lypa – hynrei ka shu mih hi, kata ka mut ba ka shu bthei hi ha ki rukom kiba pher, ha ki rukom ki bym ju kham jia koit. Ym don ka jingthikna lada peit ĩa ka jingbatai u Paul ĩa ka jingieit. Ngim lah ban tip lypa ha ka jingmut jong ngi ne ha ki kam jong ngi ba ngin ong, “mynta ngan ym don shuh ki jingpyrkhath sniew, bad ngan ngeit beit ĩa baroh kiba U Jisu u ong ha nga ban ngeit”. Em, ka jinglong tynrai jong ka jingieit ka long ba ka shu mih hi. Ngim ym lah ban buh ĩa U Jisu ba un long kat kumba ngi la pynbeit, hynrei haba U Mynsiem jong u u la dap ha ngi, te ngin im kat kum ba u la pynbeit ĩa ngi, bad ngin ym tip hi ruh ĩa kata. Haba ngi peit biang ĩa kaba mynshuwa, ngin sa kyndit ĩa ka jinglong jong ngi ba ngi dap tang da ki jingsngew, kiba long ka sakhi ba ka jingieit kaba shu ĩaituid ka la don hangta. Īa kiei kiei baroh kiba ĩasnoh bad ka jingim U Blei ha ngi lah ban ĩohi bha tang lada ngi la ĩaid lyngba ĩa ka bad dei ha ka jingim ba mynshuwa ba ngin sngewthuh ĩa kane.

Ka jingieit ka tuid na U Blei ha ngi. Ka long kaba bakla ban pyrkhath ba ka jingieit U Blei ka don hi ha ki dohnud jong ngi, namar ba ngi don ha kata ka jinglong jong ngi. Ka jingieit jong u ka don namar ba "...la theh ĩar noh buk buk ha ki dohnud jong ngi da U Mynsiem Bakhuid..." (Rome 5:5).

Lada ngi ĩaleh ban pynshisha katno ngi ieit ĩa u, kane ka dei ka dak ba ngim ieit shisha ĩa u. Ka sakhi kaba pyni ba ngi ieit ĩa u ka dei ka jingĳaituid jong ka jingieit jong ngi, kaba tuid na ka jinglong jong u hi ha ngi. Bad lada ngi peit biang ĩa kaba mynshuwa, ngin ym lah ban sngewthuh balei ngi la leh ĩa ki katto katne ki kam, hynrei ngin lah ban tip ba ngi la leh ĩa kita katkum ka jingtuid ka jingieit jong u ha ngi. Ka jingim U Blei ka pyni ĩa lade hi da ka jingĳaituid ka jingieit na ki pukri ne umpohliw jong ka jingieit jong u namar ka jingieit jong u ka don ha U Mynsiem Bakhuid.

IAID HA KA JINGNGEIT YM HA KA JINGSGEW

“Ngi iaïd da ka jingngeit, ym da ka jingiohi” (2 Korinth 5:7)

Tang shipor ngi tip ba U Blei u sumar, u peit bad u sngap ia ngi. Hynrei haba u la sdang pat ban pyndonkam ia ngi ha ka kam jong u, ngi sdang ban leh salia bad ngi kren noh ia ki jingeh kiba khum ia ngi. Bad baroh shi katta U Blei u pynlah ia ngi ban trei hapoh barieh. Hynrei ha ka jinglong mynsiem pat, ngim lah ban long tang haba rieh. Ngi lah mo ban trei ia ka kam kaba ikum ba U Blei u la khang khyrdep noh ia ka bneng? Bun na ngi, ngi kwah barabor ban long kita ki riewkhuid kiba dap tang da ka jingphyrnai bad ki rong ksiar ba kyntang ryngkat bad ka jingphuh ka jingioh mynsiem haduh ba kiwei pat ki riewkhuid kin wan beit ban kren bad syllok tang bad ngi. Kum une u jait riewkhuid uba pynthikna tang ha lade, um long uba dondor pat ha U Blei. Kum une, u long shisha uba duna, um long uba bit ban trei ia ka kam, bad um iaasyriem ia U Blei. Ha kane ka pyrthei ngi long kum ki briew shynrang bad kynthei kiba trei ia ka kam hynrei ym kum ki angel ki bym pat kot ka jingmut. Ngin trei ia ka kam ryngkat ka bor bymjukut kaba kyrshan bor ia ngi, namar la kha ia ngi na sha jrong.

Lada ngi kwah ban iaïwanrah tang ia ki khep kiba sngew ioh mynsiem kiba ym ju kham long kynrei, kane ka dei ka dak ba ngim kwah ia U Blei. Ngi shu iaï kynmaw sah ia ki khep kiba U Blei u la wan bad kren ha ngi, bad ngi pynbor ia u ba un leh biang kumjuh. Hynrei kaei kaba U Blei u kwah ia ngi ban leh ka long ba “ngin iaïd da ka jingngeit”. Katno ngut na ngi kiba la rai la kum ban ong kumne, “Ngam lah ban leh eiei lynda U Blei u paw ha nga”? U Blei un ym leh eiei lada phi ong kumne. Ngin hap ban ieng ha lade hi, khlem ka jingai mynsiem bad khlem ka jingktah jong U Blei. Nangta kan wan ka jingpynkyndit ha ngi bad ngin shem ba ngi ong ha lade “balei, u don bad nga barabor, bad ngam tip pat ia kata!” Wat ju im tang kum ha kita ki khep kiba phi sngew ba ki long kiba kyrpang – hooïd ki dei ki jingphylla. U Blei un ai ha ngi ia ki jingai mynsiem tang lada u iohi ia ngi ba ngim don ha ka jingma ba ngin shah rong noh ha ki. Ngim dei ban kheiñ ba tang ki khep kiba ngi ioh mynsiem ba kin long ki nuksa jong ka jingim – ha ka jingshisha ka kam jong ngi hi ka dei ka nuksa.

KA JINGĪAISHAH BAN AP ĪA KA JINGĪOHIPAW

“La ka pynslem ruh, to ap ĩa ka...” (Habakkuk 2:3)

Ka jingĳaishah kam long ĳa kajuh ne kam ĳaryngkat bad ka jingleh bymsalia; ka jingĳaishah ka pynpaw ba u briew u long khlaiĳ bha bad u lah ban shah ĳa kino kino ki jingeh. Lada ĳoh ĳa ka jingpynpaw U Blei, kata ka dei ka tyllong jong ka jingĳaishah namar ka ai ha ngi ĳa ka jingpysad mynsiem jong U Blei kaba shisha. U Moses u lah ban ĳaineh ym namar ba u pynleit jingmut ha ki nongrim kiba dei, ne ym namar ba u sngew ba ka dei ka kamram ban leh na ka bynta U Blei, hynrei namar ba u la ĳohipaw ĳa U Blei. "...u la ĳaineh, kum uba ĳohi ĳa uta u bym lah ĳohi” (Hebru 11:27). U briew uba la ĳohipaw ĳa U Blei, um pynleit jingmut shuh ĳa ki daw ba u trei, ne ĳa kiwei pat ki daw – hynrei u pynleit jingmut beit tang ĳa U Blei. Phin tip beit ba ka jingĳohi paw ka dei ka jong U Blei namar ka jingai mynsiem ka wan lang bad ka. Te kiei kiei kiba khraw kin wan ha phi bad kin pyndap ĳa ka jingim jong phi namar kine baroh ki long da ka jingaibor U Blei. Un ai ha phi ĳa ka por kaba pynĳoh mynsiem khlem da kren wat tang shi kyntien ruh, kumba U Khun jong u u ĳohmad ha ka por ba la pynshoi ĳa u ha ri khlaw. Haba U Blei u leh kumta, shu ĳaineh beit bad kata ka bor kan don beit bad phi namar phi la ĳohi ĳa U Blei.

“La ka pynslem ruh, to ap ĳa ka...”. Ka sakhi jong ka jingĳohipaw jong ngi ka pynlong ĳa ngi ban poi sha palat kaba ngi la ĳoh bat. Ka long kaba sniew ban ong ba phi la dap smam ha ka jinglong mynsiem. U nongrwai salm u la ong, “Ngan ai pat aiu ha U Trai...? Ngan *shim keiĳ* ĳa ka khuri ka jingpynim...” (Salm 116:12-13) Nangta ngin sa khreh ban ong “Mynta nga la ĳoh ĳa ka! Mynta nga la hun. Mynta ngan sa lah ban ĳaineh”. Kine ki jingkren kin ĳalam sha ka jingjot. Ngı dei ban poi sha palat na kaba ngi la ĳoh bat. U Paul u la ong, “Ym ba nga la ĳohpdıang lypa, lane ba la pynjanai lypa ĳa nga: hynrei nga beh shaphrang keiĳ...” (Philipi 3:12). Haba ngı don tang ĳa kaei kaba ngı la ĳohmad, kata ka mut ngim pat don eiei ruh em. Hynrei lada ngı don ka jingĳoh mynsiem na ka jingĳohipaw ĳa U Blei, ngin don palat ban ĳa kaba ngı ĳoh mad. Sumar ba ka don ka jingma kaba ap ĳa phi lada phi shongthait noh na ka jinglong mynsiem.

KA JINGDUWAI İASAID KABA SEISOH

"...da kaba duwai ha la ka sngi da ka jingduwai bad ka jingkyrpad baroh ha U Mynsiem..."

(Ephesos 6:18)

Katba ngi nang İaiduwai İasaid na ka bynta kiwei, ngin shem ba ka jingkohnguh jong ngi İa U Blei kan ktah İa kito kiba ngi duwai İasaid palat ban İa kaba ngi lah ban pyrkhath. Ka jingma kaba ap pat İa kata, ka long, ba İoh ngin sdang noh pat ban İasaid namar ba ngi sngewsynei İa kito kiba U Blei hi u la İarap İa ki ban poi sha kiwei pat ki bynta ka jingim kaba long ka jubab İa ka jingduwai jong ngi. Haba phi phai lyndet noh na ka jingİajan kaba jan tam bad U Blei uba sngap İa kiwei bad phi sngewsynei noh İa ki, kane ka jingİajan bad U Blei kan leit noh. Ngı sngewlem noh bad ki bad kane ka dei ka jingkren beİn İa U Blei.

Ngin ym lah da lei lei ruh ban İasaid na ka bynta kiwei lymda ngi la tip thikna İa U Blei. Ka nongpynjot kaba khraw tam kaba lah ban pynjot noh İa kata ka jingskhem ha ka jingİadei bad U Blei, kaba long ruh kaba donkam haba İasaid ka dei ka jingsngewlem bad ka jingmut kaba lam noh shiliang noh. Ka jingİajan bad U Blei kan İalam İa ngi ban duwai İasaid, bad lada ngi sangeh noh ban İajan bad u, kane ka long namar ba ngi sngewsynei noh İa kiba ngi duwai İasaid. Kaba pynsangeh İa ngi kam dei ka pop. Ka pop kam lah ban mushlia ha ka jingduwai, hynrei ka jingsngewsynei ka lah. Dei ba ngi sngewsynei İa lade ne İa kiwei kaba pynlah İa ngi ban ong, "ngan ym shah ba kata kata kan jia". Tang mar shu İa ong kumta, ka jingİadei jong ngi bad U Blei kan duh noh.

Ka jingduwai ban İasaid kan ym ailad İa phi ba phin duwai na ka bynta "ka jingsngewsıh la jong". Phim hap ban İaleh hi ruh ban pynphet noh İa kita ki jingmut na lade, namar ba kim don hi ruh hangta ba phin beh noh İa ki. Lada phi long kumne phin sa don ha ka jingİajan bad U Blei na ka bynta ka jingim jong kiwei. U Blei u ai ha ngi İa ka ban lah ban peit İa ka jingim kiwei khnang ba ngin duwai İasaid na ka bynta jong ki, ym ba ngin wad daw İa ki.

4, Jymmang

KA JINGĪASAIID TYNGEH NA KA BYNTA KIWEI

"...haba ngi don ka jingshlur ĩa kaban leit sha kata ka Jaka kyntang da kata ka snam U Jisu"

(Hebru 10:19)

Husiar na kaba pyrkhata ba ka jingduwai ĩasaid ka mut ka jingwanrah ĩa ka jingsngewsynei bad sngewlem jong ngi ha U Blei, bad nangta pat ngin dawa ba un ai ĩa kaba ngi pan na u. Ka jinglah jong ngi ban tur sha U Blei ka long namar ka jinglah jong ngi ban ithuh ĩa U Blei bad ĩa ka pop. Kumta ngi "don ka jingshlur ĩa ka ban leit sha kata ka Jaka kyntang *da kata ka snam U Jisu*".

Ka jinglong mynsiem kaba mutlop, ka kah lynti noh ĩa ka jingĩasaid namar la pynshong nongrim ĩa kata halor ka jingsngewthuh ha kiei kiei kiba ngi ĩohi ha lade bad ha kiwei bad ngi pyrkhata noh ba ym donkam shuh ĩa ka jingpynĩasuk. Ngi don noh ka jingmut kaba ngi ngeit ba ki don kiei kiei kiba bha bad kiba hok ha uwei pa uwei na ngi bad kumta ngim donkam shuh ban pynshong nongrim ha ka jingpynĩasuk kaba da ka Diengphna U Khrist. Kane ka rukom pyrkhata ka pynsuki noh ĩa ngi bad ngim sngewtynnata shuh ban duwai ĩasaid. Ngim pynjan ĩa lade sha ka jingsngewtynnata bad jingsumar U Blei ĩa kiwei, bad kumta ngi sngewdom noh ĩa U Blei. Wat la katta ruh ngi long hi kiba kloia ban duwai ĩasaid, bad kata ka jingĩasaid jongngi ka kylla noh tang kum ka burom ba ngi la sngewlem ĩa kiwei. Ngi dei ban sngewthuh ba ka jingithuh ĩa U Jisu bad ĩa ka pop ka mut ka jingpynkylla noh ĩa kita ki jingsngewsynei bad jingsngewlem. Ka jingĩasaid tyngeh na ka bynta kiwei ka mut ba ngi pan na U Blei ba un peit lem ĩa ki namar ba ngi sngewlem bad ki.

Hato nga long mutlop ne nga duwai na ka bynta kiwei? Hato ka jingĩadei jong nga bad U Blei ka la sniew noh? Hato nga long ka jingwit ne nga long mynsiem? Hato nga la kut jingmut ba ngan ĩaid ha ka lynti la jong ne yn ithuh ĩa nga lang bad u?

KA JINGBISHAR BAD KA JINGIEIT U BLEI

“Kata ka ia ka la jia ia kaban sdang ka
jingbishar ha ka iing ka jong U Blei...”

(I Petros 4:17)

U Shakri Khristan um dei ban klet ba ka jingpynim ka dei ka jingmut jong U Blei, ym ka jong u briew; kumta ka jingpynim ka dei kaba jylliew haduh katta katta. Ka jingpynim ka dei ruh ka jingpyrkhat U Blei, kam dei ka jingiohmad. Ka jingiohmad ka dei tang ka jingkhang ha kaba ka jingpynim ka iaaid lyngba ban rung sha ka jingmut jingpyrkhat jong ka jingim jong ngi khnang ba ngin tip ka la jia aiu sha ki bynta kiba kham jylliew ha ka jingmut jingpyrkhat jong ngi. Wat ju ialap eiei ruh ia ka jingiohmad – ialap ia ka jingpyrkhat kaba khraw ka jong U Blei kaba don hadien ka jingiohmad. Haba ngi ialap, ngin pynbna ym tang kumno ba ia ki briew lah ban pyllait na ka dujok hynrei ruh ban pynlong khuid ia ki; ngi pynpaw ruh ia ka khubor babha shaphang U Blei.

Ha ki jinghikai U Jisu Khrist, ka bynta jong ka jingbishar ka dei kaba paw tyngkrein – kane ka long ka dak jong ka jingieit U Blei. Wat sngewlem ia kito kiba shem ba ka long kaba eh ia ki ban iashem bad U Blei; ym dei hi ruh ban kynnoh ia U Blei. Kam dei ia ngi ba ngin tip ia ka daw jong kata ka jingeh, hynrei ngin wanrah ha ki ia ka jingshisha jong U Blei khnang ba U Mynsiem U Blei un pynpaw ia kata ka jingeh. Ka jingtynjuh kaba khraw ban peit ia ka jingbha jong ka jingialap jong ngi ka long la ka la pynshai ne em ha ki ia ka jingbishar. Haba la ialap ia ka jingshisha, U Mynsiem U Blei un ialam ia uwei pa uwei u briew ban peit markhmat bad U Blei hi.

Lada U Jisu u la ju hukum ia ngi ban leh ia kaei kaba u, u khlem pynbiang ia ngi ba ngin jop, kata, u hi u long u lamler. Bad lada ka jinglah jong ngi kan long noh u mawjynthut ne ngi wad lad ba ngin ym kohnguh, kane ka mut ba ngi iathuh ia U Blei ba ki don kiei kiei kiba U Blei um pat pynsngew. Ia kawei pa kawei ka bynta kaba ngi shaniah tang ha lade, dei ban pyniap noh da ka bor jong U Blei. Ha ka khyllipmat kaba ngi tip ia ka jingtlot jong ngi bad lada ngi shaniah pat ha u, kane ka long ka khyllipmat ba U Mynsiem U Blei un pyni ia ka bor jong u.

KA JINGLAITLUID BAD KI RUKOM IM U JISU

“İa ka jinglaitluid U Khrist u la pyllait İa ngi... to İeng skhem...”

(Galatia 5:1)

U briew uba dap da ka jinglong mynsiem un ym wan sha phi da kaba dawa artat İa kane – “to ngeit İa kane bad İa katai”; u briew uba dap da ka jinglong mynsiem un dawa ba phi dei ban ring İa ka jingim jong phi bad ka rukom im U Jisu. İa ngi ym shym la phah ban ngeit İa ka Baibl, hynrei ban ngeit skhem ha uta uba ka Baibl ka pynpaw (peit Ioannis 5:39-40). İa ngi la khot ba ngin pyni İa ka jinglaitluid ha ka jingmut kiwei, ym ban İalam jingmut İa ka jinglaitluid ha ki jingpyrkhat bad ki jingmut jong ki. Bad lada ma ngi hi ngi long lem bad ka jinglaitluid U Khrist, kata, İa kiwei ruh lah ban wanrah ha kata ka juh ka jinglaitluid – ka jinglaitluid kaba wan na ka jingtip İa ka jingsynshar bad ka jinglong khlieh jong U Jisu Khrist.

Barabor thew İa jingim jong phi da ka rukom im jong U Jisu. Aiti İa lade ha ka jingpynİaid jong u, bad tang ha u hi, bad da sumar İoh phi pynkit pat İa ka lyngkor ha kiwei ym ha U Jisu Khrist. Ka shim por İa U Blei ba un pynphai İa ngi na kaba pyrkhat ba lynda baroh ki İohi İa kaba ngi leh, te ki baroh ki bakla. Kata baroh kam dei ka jingmut jong U Blei. Don tang kawei ka jinglaitluid kaba shisha – kata ka dei ka jingpynlaitluid U Jisu ka ban trei ha ka syrtap jingmut jong ngi kaba pynlah İa ngi ban leh İa kaba dei.

Long kiba İai-ap İa kiwei de. Kynmaw kumno U Blei u la leh İa phi – da ka jingİai-ap bad da kaba jaijai. Wat pynlip noh İa ka jingshisha jong U Blei. Ai ba kan İaid ha la ka lynti bad wat pan map ruh na ka bynta kata. U Jisu u la ong, “To khie... to pynlong synran...” (Mathaios 28:19) bad U khlem ong, “To pynkylla İa ki briew sha ka jingmut bad jingpyrkhat jong phi.”

KA JINGTREI NA KA BYNTA KA BYMJUKUT

“Naba uno na phi uba mut ban tei ia ka kut, ubym da shong khop shuwa ban kheiñ ia kaba lut, la u don biang ne em ia kaban pyndep?”

(Loukas 14:28)

U Trai jong ngi u khlem kren hangne ia ka dor kaba ngi dei ban kheiñ, hynrei u kren ia ka dor ia kaba u la dep kheiñ. Ka dor ka long ia kito ki laiphew snem kiba u la pynlut ha Nasaret, ia kito ki lai snem jong ka jingpawnam, ka jingpynbudnam, ka jingshun, ka jingpisa kaba u la iohmad ha Gethsemane bad ki jingshah shitom jong u ha Kalbari – kine baroh ki shat lut sha ka por bad ka bymjukut. U Jisu u la kheiñ lut ia ka dor. Ki briew ha kaba khatduh kim lah shuh ban rkheie beiñ ia u bad kim lah shuh ban ong “Une u briew u la sdang ban tei, te um lah du ban pyndep” (14:30)

İa ki kyndon jong ka jinglong synran la ai ha ngi da U Trai jong ngi ha ki dkhot 26,27 bad 33. Kane ka thew ia ki kynthei bad shynrang ia kiba un pyndonkam ban tei ia ka iing kaba ratbah jong u ia kaba u la trei lypa. “Lada uno uno ruh u wan ha nga, bad u bym isih ia la u kpa bad ia la ka kmie, bad ia la ka tnga bad ia la ki khun, bad ia la ki hynmen hynbew ruh shynrang bad kynthei, hooïd bad ia la ka jong ka jingim ruh, *um lah ban long u synran jong nga*”. (14:26). Kane ka dkhot ka hikai ia ngi ba tang kito ki kynthei bad shynrang kiba yn pyndonkam ia ki ha ka ban tei ia kata ka iing ba ratbah ki dei kita kiba ieit skhem ia u da ka jingieit kaba sngur bad kiba pynleit jingmut ha u – kata ka mut kito kiba ieit ia u kat haduh ba kata ka jingieit kan palat ban ia kano kano ka jingïadei ha ka pyrthei. Hooïd ki kyndon ki long shisha kiba eh, hynrei pat kiba dap da ka burom.

U Blei un peit bniah ia kaei kaba ngi la tei. Haba U Blei u wan jngoh ne wad ia ngi da kaba iit bniah bad da ka ding, un sa peit bniah la ngi la tei ia ka da kaba pynshong nongrim ha U Khrist? (peit I Korinth 3:10-15). Ngi im ha ka por ba ngi dang dei ban trei, ka por kaba ngi pyrshang ban trei na ka bynta U Blei, bad ka jingriam kan don ruh ha kane ka por. Ha ka jingshisha, ngim lah ban trei na ka bynta U Blei. U Jisu, uba long U Nongtei U Bakhraw, un shimti ia ngi khnang ba un lah ban pyni bad bat ia ngi ban trei ia kata ka kam jong u, bad ban pyndep ia kata kaba u la thmu; bad ym don ba lah ban dawa hangno un phah ia ngi ban trei.

KA JINGNGEIT BAN İAISHAH

“Naba pha la ri skhem ia ka ktien ka jingiaishah jong nga...”

(Jingpynpaw 3:10)

Ka jingmut jong ka jingiaishah ka kham palat ban ia kaba ieng skhem – ka kham palat ruh ban ia kaba iaينه haduh kaba kut. Ka jingim u riewkhuid ka don beit ha ki kti U Blei kum ba long u khnam bad ka ryntieh ha ki kti u nongsiat khnam. U Blei u thew shata shaba u riewkhuid um lah ban iohi, bad U Trai jong ngi u nang iaikhun bad pyneh, te shisien lano re u riewkhuid un ong “Ngam lah shuh ban shah”. Hynrei U Blei un ym shah shkor; un iaikhun hi haduh ba un da iohi ia ka thong, nangta un sa pyllait kein ia u khnam ba un her. Buh ia lade ha ki kti U Blei. Ka don mo kaei kaei ha ka jingim jong phi kaba phi donkam ban iaishah mynta? Bat ia ka jingidei kaba jan bad U Jisu, lyngba ka jingiaishah ha ka jingngeit. Pynbna ia kaei kaba u Job u la leh, “La u pyniap ruh ia nga, pynban ngan ap ia u” (Job 13:15)

Ka Jingngeit kam iadei eiei ruh bad ka jinglot ne bad ka jingsngewsynei, hynrei ka iadei bad ka jingkhlain bad ka jingiaishaniah ha kata ka jingshisha ba U Blei u don ka jingieit kaba khuid. Wat la phim lah ban iohi ia u mynta bad phim sngewthuh hi ruh ia kaei kaba u leh, hynrei phi ithuh ia u. Ka jingjot ka wan ha ka jingim jong phi lada phim don ha ka jingmut jong phi ia kaei kaba wan na ka jingshisha ka bymjukut ba U Blei u dei uba dap da ka jingieit kaba khuid. Ka jingngeit ka dei ka jingpyrshang kaba khraw ka jong phi – ba phin bret noh ia lade ban aiti ha U Blei bad phin shaniah tylli ha u.

U Blei u aiti lut ha U Jisu ba un pyllait im ia ngi, bad mynta u kwah ia ngi ban aiti lut ha u. Kin don ki bynta jong ka jingim jong ngi ba kata ka jingngeit kam pat trei kam ha ngi – ha kita ki jaka, ka jingim jong U Blei kam pat shym la ktah. Kum kita ki jait jaka kim don ha ka jingim jong U Khrist, bad kim dei hi ruh ban don ha ki jingim jong ngi. U Jisu Khrist u la duwai, “Kane te ka long ka jingim bymjukut, ba kin ioh ithuh ia me...” (Ioannis 17:3). Ka jingmut kaba shisha jong ka jingim bymjukut ka long kata ka jingim kaba lah ban iaishah ia kaei kaei khlem khh shane bad shatai. Haban gi shim ia kane ka jingmut, ka jingim kan long kaba sngewtynnat – ka dei ka lad ba donburom ban peit ia kiei kiei kiba phylla man la ka por. U Blei u pyniaid ia ngi khnang ba ngin ioh ia ka jaka pdeng jong ka bor.

BAN POI SHA PALAT KABA NGI LAH BAN BAT

“Ha kabym don ka jingithuhpaw, ki briew ki kynthner noh ia ka adong...” (Proberb 29:18)

Ka don ka jingiapher hapdeng kaba bat ia ka nongrim bad kaba don ia ka jingithuhpaw. Ka nongrim kam shym wan na ka jingioh mynsiem, hynrei ka jingithuhpaw ka don ha ka ia ka jingioh mynsiem. Ki briew kiba bat beit tang ia ka nongrim, ñiar eh ba kin *leh* eiei. Ka jingmut u briew shaphang U Blei bad shaphang ki jinglong jong u kin pynsakhi ia ka jingleh thurmur jong u ia la ka kamram. U Jonah u la pyrshang ban saitlah da kaba ong ia U Blei, "...nga la tip keiñ ba me long U Blei uba aiei, bad uba dap ka jingisynei lem, uba tud ia kaban bitar, bad uba kynrei ha ka jingisynei, bad me kylla kaba mut namar ka jingsniew” (Jonah 4:2). Kumta nga ruh nga lah ban don ka jingmut kaba dei shaphang U Blei bad ia ki jinglong jong u, bad kata hi ka dei ka daw balei ba ngam leh ia la ka kamram. Hynrei pat lada ka don ka jingithuhpaw, ka jingim kan long kaba shisur bad kan long kaba beit, namar ka jingithuhpaw ka ai ha nga ia ka bor ban trei hok la ka kamram.

Ki nongrim jong ngi kiba ngi kheiñ ba ki long kiba janai kin pynkynroi ia ngi ban poi sha ka jingjot. Bishar bha ia lade da ka jinglong mynsiem bad phin iohi ba phi don ka jingithuhpaw ne phi iohi tang ia ki nongrim.

A u briew u dei ban poi sha palat ia kaba u lah ban bat,

Lym kumta ka bneng kan myntoi aïu?

“Ha kabym don ka jingithuhpaw [ne ka jingiathuh lypa]...” Shisien ba ngi duh noh ia ka jingiohi ia U Blei, ngin long kiba lymmuh bad thurmur. Ngi buh noh sharud ia ki adong na ki kam kiba ngi tip ba ki long ki bym dei. Ngi buh noh sharud ia ki jingduwai bad ngi sangeh noh ban peit ia ki jingithuhpaw U Blei ha kiei kiei kiba rit ha ka jingim jong ngi. Ngi sdang ban trei ia ki kam ha la ka jong ka jingsngewthuh. Lada ngi bam na ka bym hok, bad ngi trei ia ka kam ha la ka jingsngewthuh, bad ngim khmih lynti hi ruh ia U Blei ba un wan hangta, te ngi la don lypa ha ka lynti kaba sniew. Ngi la duh noh ia ka jingithuhpaw. Hato ka mut ka pyrkhath jong ngi mynta ka la wan na U Blei? Hato ngi khmih lynti ba U Blei un trei ia kiei kiei ki ban kham khraw ban ia kaba u la leh mynshuwa? Hato ka don ka jingpynkup bor thymmai ha ka jinglong mynsiem jong phi?

SHIM İA KA JINGSDANG

"...to phin pynlang ha kata ka jingngeit jongphi ia ka jingbha..."

(2 Petros 1:5)

Ka kyntien ‘pynlang’ ka mut ba ngi dei ban leh eiei. Ngi don ha ka jingma jong ka jingklet ba ngim lah ban leh eiei kumba U Blei u la leh, bad ba U Blei un ym leh ia kaba ngi lah ban leh. Ngim lah ban pyllait im ne pynkhuid ia lade – hynrei U Blei u lah ban leh ia kata. U Blei un ym ai ha ngi ia ki jingmlien kiba bha ne ka jinglong kaba bha, bad un ym pynbor ia ngi ban iaaid ha ka lynti kaba dei ha khmat jong u. Ngi dei ban leh hi ia kita baroh. Ngi dei ban “trei dep” hi “ia ka jingpynim” (Philipi 2:12) lajong. “Pynlang” ka mut ba ngi dei ban pynmlien ban leh ia kiei kiei, bad ha kaba nyngkong kan long kaba eh ban leh ia kata. Ban sdang trei, kane ka mut ba ngi la sdang – kata, ngi hikai ia lade ia ka lynti ba ngin iaaid.

Husiar ba ioh phi kylli ia kata ka lynti ia kaba phi hi phi la tip thikna ia ka. Sdang noh – sangeh ka jinglong artatien – shim ia ka synjam kaba nyngkong. Kut jingmut ban trei mar mar ryngkat ka jingngeit kaba U Blei u la kren ha phi, bad wat pyrshang ban pyntud ne ban pynkylla noh ia ki jingkut jingmut kiba phi la shim naba sdang. Lada phim sdang haba U Blei u la phah ia phi, te phin long noh kiba thurmur, phi ieh noh ia ka jingaiei kaba phi la ioh. Sdang hi da lade, rai da ka mon jong phi mynta hi, bad wat phai dien shuh. Iehnoh ia ki jinglong barim bad pynmlien ban ong, “ngan thoh ia kata ka shithi” ne “ngan sa siew noh ia ka ram”; bad leh noh ia kata! wat pynkylla shuh.

Ngi dei ban pynmlien ban sngap bha ia U Blei shaphang kiei kiei baroh, pynmlien ban wad ia kaei kaba u ong bad da sngap ia kata. Lada ki jingeh ki wan, ngi phai sha U Blei, te ngin sa tip ba la pynlong ia ka jingmlien ha ngi. Hangno ba ngi *don*, ngi dei ban sdang hangta hi. Ngim dei ban ong ba ngim pat poi ha kata ka jaka.

“TO IEIT IWEI İA IWEI”

“...to phin pynlang ha... ka jingäieit para bangeit” (2 Petros 1:5,7)

Ha kiba bun na ngi ka jingieit kam don pud; haba ngi kren shaphang ka jingieit, ngim tip ngi mut aiu. Ka jingieit ka dei ka jingjied jong ngi iano iano ha ka jaka jongno re, bad ha ka jinglong mynsiem hi U Jisu u la dawa ba ka jingjied kaba khraw kan long ia u hi (peit Loukas 14:26). Ha kaba nyngkong, haba “ia ka jingieit U Blei la theh iar noh buk buk ha ki dohnud jong ngi da U Mynsiem Bakhuid” (Rom 5:5), ka long kaba suk ban buh nyngkong shuwa ia U Jisu. Bad nangta ngi dei ban pynmlien ban leh ia kiei kiei ia kiba la kren ha ka 2 Petros 1 khnang ba ngin iohi ba ka jingieit kan trei hapoh ka jingim jong ngi.

U Blei, nyngkong eh u kwah ban weng noh ia jingbymlong hok, ka sarong, bad ka jingsniew na ka jingim jong nga. Bad U Mynsiem Bakhuid un pynshai ha nga ba U Blei u la ieit ia nga ym namar ba nga long uba i ieit, hynrei namar ba ka jinglong U Blei hi ka long ban leh kumta. Mynta u hukom ia nga ba ngan pyni lem ia kata ka jingieit ha kiwei da kaba ong, “...iaieit paralok hi, kumba nga la ieit ia phi” (Ioannis 15:12). U ong ruh, “Ngan wanrah bun ki briew ha phi kiba phin ym lah ban burom ia ki, hynrei phi dei ban pyni ia ka jingieit jong nga ha ki, kumba nga la pyni ka jingieit ha phi”. Kane ka jait jingieit kam dei kaba shu kyrshan na ka bynta ki bym shym i ieit – ka dei ka jingieit jong u, bad yn ym lah ban pynsaxhi ia kata tang ha ka shimiet armiet. Katto katne na ngi lehse ngi la pyrshang da ka bor, hynrei ngin thait noh bad ngin sa sngew long kamkai noh.

“U Trai... u iai shah lem bad phi, u bym da mon iano iano ruh ban jot noh...” (2 Petros 3:9). Nga dei ban bishar bha ia lade bad nga dei ban kynmaw kumno u la leh ia nga. Ka jingtip ba U Blei uba la ieit ia nga palat ia baroh ki pud un pynbor ia nga ban leit sha ka pyrthei ban ieit ia ki briew ha ka juh ka rukom kumba u la ieit ia nga. Ngan sa sngew dom namar nga hap ban im bad ki briew kiba eh ha ka jinglong. Hynrei pyrkhath keiñ kumno ba ngam iamynjur bad U Blei! Hato nga la pynkhreh ban ithuh noh ia nga bad U Trai Jisu khnang ba ia ka jingim jong u bad ka jingthiang ka jong u yn theh noh lyngba jong nga? Ka jingieit kaba ju long paitbah bad ka jingieit Blei kin ym neh bad san ha nga lymda nga la ri sumar ia ki. Ka jingieit ka dei kaba shu iaituid sah bad dei ban bat ia ka da ka jingmlien ban pyniaid ryntih ia ka.

KA JINGPYNMLIEN BAN ONG BA YM DON KI JINGMLIEN

“Haba kine kiei kiei ruh ki iadon ha phi, bad ki iaman bun, ki iapynlong ia phi ban ym long kiba alhia, lymne kibym seisoh...”

(2 Petros 1:8)

Haba ngi la sdang ban pynlong ia ka jingmlien, ngin sngewthuh beit ia kata. Don ki por kiba ngi sngewthuh ba ngi la long hok bad ngi la long riewblei, hynrei kane ka jingsngewthuh ka long tang ha ka kyrdan kaba ngi ia id lyngba kloi kloi katba ngi dang san ha ka jinglong mynsiem. Lada ngi sangeh noh tang ha kane ka bynta, ngin sa kylla kiba sarong ha ka jinglong mynsiem. Kaei kaba ngi dei ban leh ka long ba ngin pynngam noh ia ki jingmlien bariewblei ha ka jingim jong U Trai haduh ba kita ki jingmlien kin kylla long ka jingiaipynpaw kaba shu tuid na ka jingim jong ngi bad ngin ym tip shuh ba ngi la long ha kata ka dur. Kane ka jinglong mynsiem jong ngi kan ngam shaduh ki jaka kiba ym pat ngam kane ka jinglong mynsiem.

U blei jong phi u lah ban long uta uba phi pyni khyndiat ia ka jinglong Khristan – i jingmlien ban duwai ne i jingpule Baibl teng teng. U Kpa jong phi un pynduh ia ita i jingmlien ban mane tang ia i jingmlien la jong, ha ka jaka ban peit ia ka dak jong kata ka jingpynmlien. Te ngin ong kumne, “Ngam lah ban leh ia kane ka kam mynta hi namar ka dei ka por ba nga ai ia U Blei”. Em kane ka dei ka por ym bad U Blei hynrei ka dei ka jingmlien jong phi. Dang don hi kaei kaei kaba dang duna ha phi. Ialeh ban peit ia kane ka jingduna bad ialeh ban pyndap ia kaba dang duna.

Ka jingieit ka mut ba ym don shuh ki jingmlien ia kiba lah ban iohi. Kata ka mut ba ia baroh ki jingmlien jong phi la pynngam lut ha U Trai, te kumta phi pyndonkam ia ka khlem da tip hi ruh ba phi la pyndonkam ia ka. Lada phi tip ba phi don ia ka jinghok, te phin buh pud noh ia lade ban leh ia kiei kiei kiba U Blei u khlem maham ia phi ban leh kumta. Kane ka mut ba phi dang don eiei kaba dang jah na ka jingim jong phi. Ka jingim kaba don bad ka bor ba na sha lyndet ka dei ka jingim U Trai Jisu, uba suk beit bad U Blei la ha kano kano ka jaka ruh. Phi dang don mo ka jaka kaba phim pat iasuk ne iajuh iajan bad U Blei? Te shah keiñ ba U Blei un trei ha phi ha kano kano ka jaka haduh ba phin da nang ban pynlang ia ki jinglong jong u ha phi. Te ka jingim jong phi kan long kum ka jingim u khyllung.

KA JINGPYNMLIEN BAN BAT İA KA JINGİATIPLEM KABA SHAI

"...pynmlien ia lade, ban ioh khlem da pud ka jingiatiplem ba khlem pynthut sha U Blei bad sha ki briew". (Ki Kam 24:16)

İa ki hukum U Blei ia ngi la ai ha ka jingim U Khun jong u hapoh jong ngi. Bad kumta la pynlong ia ka jingwan longbriew u Khun jong u, (peit Galatia 4:19), ki hukum jong u ki long kiba eh. Hynrei lada ngi kohnguh, kin long pat kiba suk bad ba kynja blei.

Ka jingiatiplem ka long ka bynta kaba don ha nga, kaba iasnoh bad kaei kaei kaba halor tam kaba nga tip, bad ka pynkynmaw ia nga ban leh ia kata kaba ha khlieh tam. Ka dei ka khmat jong ka mynsiem kaba peit sha U Blei ne sha kata kaba ngi ngeit kaba long halor tam jong ka jingim jong ngi. Kane ka pynsgewthuh ia ngi balei ka jingiatip lem ka pher uwei na uwei pat u briew. Lada nga pynmlien ban peit sha ka jingim U Blei, ka jingiatiplem jong nga kan ialam ia nga sha ka aiñ U Blei kaba long kaba biang tam bad kan batai ia nga aiñ u dei ban leh. Ka jingkylli ka long, hato ngan kohnguh? Nga dei ban ialeh tynggeh ban pynpeitmat ia ka jingiatiplem jong nga, khnang ba ngan ym pynthut iano iano ruh. Ka jingim jong nga ka dei ban ialong lem bad U Khun U Blei, bad ia ka mynsiem jong nga yn nang iaipynthymmai lyngba ki jingia kynduh ha ka jingim jong nga, bad ngan lah kein ban "...ioh tip kaba kumno ka long ka mon ka jong U Blei kaba bha" (Rom 12:2 bad peit Ephesos 4:23)

U Blei u hikai ia ngi wat naduh iba rit eh. Hato ka shkor jong nga ka pynleit jingmut ban iohsngew wat ia i jingpasiaw barat jong U Mynsiem, khnang ba ngan tip ia kaei kaba ngan leh? "wat pynsgewsih phi ia U Mynsiem Bakhuid U Blei..." (Ephesos 4:30). Um ju kren da ka sur sawa u pyrthat – ka sur jong u ka long kaba jem ka ban pynsuk ia ngi ban ym iohsngew ne pynleit jingmut ia ka. Kaei kaba lah ban pynpeitmat ia ka jingiatiplem jong ngi ka long ban pynmlien ban plied ha U Blei ia kaba shapoh eh jong ka jingim jong ngi. Haba phi sdang pat ban iatainia, sangeh noh shisyndon. Wat kylli, "Balei ngam lah ban leh ia kane?" Haba phi leh kumne, phin bakla. Ym donkam ban iatainia shisien ba ka jingiatiplem jong phi ka kren. La ka long kumno kumno ruh – peit ba ka jingiohi jong phi kaba na shapoh kan long kaba khuid.

KA JINGMLIEN BAN LEH KMEN HA KA JINGJYNJAR

"...ban pynpaw ia ka jingim U Jisu ruh ha ka met jongngi"

(2 Korinth 4:10)

Ngi dei ban pynioh ia ki jingmlien ba kynja blei khnang ban pynpaw ia kaei kaba ka jingaiei U Blei ka la leh ha ngi. Kam dei tang ba u la pyllait ia ngi na ka dujok, hynrei la pyllait ia ngi khnang ba "ka jingim U Jisu" kan paw "ha ka met jong ngi". Bad dei ka jingjynjar kaba pynlong ia ngi ban pynpaw ia ka jingim jong u ha ka jinglong doh ka jong ngi. Hato ka jingim jong nga ka la pynpaw mo ia ka tynrai jong ka jingithiang jong U Khun U Blei, ne ka long tang ka jingkwah jong nga ban lait noh na u? Don tang kawei kaei kaei ka ban pynlah ia nga ban leh kmen ha ka jingjynjar, kata ka long ka jingthrang jong nga ban shah ba U Khun U Blei un long ka sakhi ha nga hi. Hooiid kan long kaba eh hynrei pat nga dei ban ong, "Trai nga sngewkmen eh ban kohnguh ia me". Tang mar kumta hi U Khun U Blei un wan ha khmat eh ha ka jingim jong nga, bad un pynpaw ha ka met jong nga ia ka burom jong u.

Phim dei ban iatai-nia. Ha ka khyllipmat kaba phi kohnguh ia ka jingshai jong U Blei, hangta hi U Khun jong u un pynshai lyngba jong phi ia ki jingjynjar; hynrei pat lada phi ia tainia bad U Blei, kata phi la pynsngewsih ia U Mynsiem jong u (peit Ephesos 4:30). Phi dei ban im ka jingim kaba beit khnang ba phin shah ia ka jingim U Khun U Blei ba kan paw ha phi, bad phim lah ba phin ailad ia ka ban sngewsynei ia lade. Ki jingia kynduh jong ngi ki long ki lad kiba U Blei u pyndonkam ban pynpaw katno U Khun U Blei u long uba khuid bad uba bha eh. Haba ngi la shem ia ka lynti kaba thymmai kumno ba U Khun U Blei u la paw, kane kan pynkmen bad pynkhih dohnud ia ngi. To ngin jied ia ka jingjynjar bad ngin rung ha ka jingjynjar ryngkat lang bad ka jingpyniaid U Blei. Bad lada U Blei u buh ia phi ha ka jingjynjar, u, u long uba dap kynrei, "un pyndap ia ka jingkyrduh jong phi" (Philipi 4:19)

To ai ba ka mynsiem jong phi kan pynkhreh ia ka jingpynpaw U Khun U Blei. Wat im tang ban kynmaw ia ki por ba la leit, hynrei to ai ba ka Ktien U Blei barabor kan trei ha phi.

KA JINGMLIEN BAN İENG HABA DONKAM

"...ba phin ioh tip kaei ka long ka jingkyrmen ka jingkhoh jong u..." (Ephesos 1:8)

Kynmaw ba la pyllait im ia phi khnang ba ka jingim U Jisu kan paw ha ka met jong phi (peit 2 Korinth 4:10). Pyniaid ia ka bor jong phi baroh khnang ba phin ioh jop ia baroh kiei kiei namar phi la shah jied ban long kum u khun U Blei; man la ka por, ieng bad ialeh la phi iakynduh ia kino kino ki jingeh ruh.

Phi khlem leh eiei ban ioh ia ka jingpynim, hynrei phi dei ban leh eiei khnang ba phin pynpaw ia kata. Phi dei ban "trei dep noh ia ka jingpynim jong phi" ia kaba U Blei u la trei lypa ha phi (Philipi 2:12). Hato ka jingkren, ka jingpyrkhat bad ka jingsngew jong phi ka sakhi ba phi la "trei dep"? Lada phi dang sngewsynei ia lade ne phi dang khñium, lada phi dang im ha la ka lynti te kan long kaba shukor pat ban ong ba U Blei u la pyllait im bad u la pynkhuid ia phi.

U Blei u long U Kynrad Nongthaw, bad u shah ia ki jingkyrduh bad jynjar ba kin wan ha ka jingim jong phi ba un iohi la phi lah ne em ban shah ia ki - "...da U Blei jong nga nga rynsied ia ka kynroh" (Salm 18:29). U Blei un ym iada ia phi wat la phi long ki khun jong u. Ka dkhoh na 1 Petros 4:12 ka ong "Ko hep baieit, to wat sngewphylla phi ia kata ka jingtynjih bameh ding kaba ha phi, kaba jia ia kaban tynjih ia phi, kumba da jia kaba khyllah ha phi". İeng, lada donkam - leh ia kaei kaba ka jingtynjih ka dawa na phi. Kam lei lei la ka pynmong ia phi, katba ka ailad pat ia U Blei ba un pynpaw ia ka jingim U Jisu ha ka met jong phi.

To ai ba U Blei un ym shem shuh ha ngi ia ki jingkhñium bad ka jingmudui, hynrei un shem ia ki jinglong mynsiem ba bha jong ngi - kiba kloj ban shah ia kiei kiei kiba wan ha ka jingim jong ngi. Ka thong kaba dei eh ha ka jingim ka long ba ngin pynpaw ia U Khun U Blei; haba kane ka wan ha ngi, kito baroh kiba ngi dawa na U Blei kin jah noh. U Trai jong ngi um ju dawa na U Kpa jong u, bad ngi ruh ngim dei ban dawa eiei ruh em na U Blei. Ngı hangne ngin hap ban pyndem ha ka mon jong u, khnang ba un lah ban trei ha ka jingim jong ngi ia kaei ba u kwah. Shisien ba ngi la sngewthuh ia kane, un sa pynlong ia ngi u kpu ba la kdiah bad ka waiñ ba la theh khnang ba ngin lah ban bsa bad ai mynsiem ia kiwei.

KA JINGMLIEN BAN ITHUH İA KA JINGİADA U BLEI

"...phin İoh long ki nongİaİoh bynta na ka jinglong mynsiem
ba kynja blei..." (2 Petros 1:4)

İa ngi la pynlong ban "long ki nongİaİoh bynta na ka jinglong mynsiem ba kynja blei", kiba İoh pdiang bad İoh bynta lem İa ka jinglong U Blei lyngba ki jingkular jong u. Ngı dei ban pyndonkam İa kata ka jinglong blei ha ka jinglong briew jong ngı da kaba ngı pynmlıen ban pynsan İa ki jingmlıen ba kynja blei. Ka jingmlıen kaba nyngkong kaba ngı dei ban pynsan ka long ban pynmlıen ban ithuh İa ki jingİada jong u İa ngı. Ngı ju ong barabor, "O ngam lah kotbor ban leh İa kane". İa ka jingthok kaba khraw tam la pynkup ha kane ka jingong. Ngı kren la kumba U Kpa uba ha bneng u khlem buh wat tang shı pısa ruh! Ngı sngew ba ka long ka dak ka jinglong rit ban ong ha kaba khatduh kumne, "Hynrei pat nga shu İoh im hi mynta, tangba ka la long namar ba nga la trei shitom". Wat la katta ruh, U Blei badonbor u dei hi u jong ngı, ha U Trai Jısu! Un kyrkhu İa ngı naduh i phngıt shııap haduh u khlur ba jngai eh, tang lada ngı kohnguh İa u. Te phi sngew shem jingeh mynta? Balei hi ruh phin long kumta? Lada ngı ailad ban sngew synei İa lade bad ban sngew shem pap, kata ka mut ba ngı la weng noh İa ka spah kaba U Blei u la ai ha ki jingim jong ngı bad ngın pynwit İa kiwei ban rung hapoh ka jingİada jong u. Kam don ka pop ka ban kham palat ban İa ka pop kaba mih na kaba sngewsynei İa lade, namar kane ka weng noh İa U Blei na ka khet ka jingim jong ngı da kaba ngı bujlı noh İa u da kiei kiei kiba ngı sngewtynnıat. Ka pynlong ruh İa ngı ba ngın plıed İa ki shyntur jong ngı tang ban khİium bad uıor, bad kumta ngın long noh tang ki nongkjit ki bym lah ban ai bad ngın ym hun İa kiei kiei baroh. Te ka jingim jong ngı kan ym long shuh kaba itynnıat bad kaba sbun.

Shuwa ba U Blei un sngewhun İa ngı, un shim noh shuwa İa ka spah na ngı, haduh ba ngın da sngewthuh artat ba u long ma u uba ai İa ngı; U nongrwei Salm u ong, "Ki pukri umpohlıew jong nga baroh ki ha me". (Salm 87:7). Lada ka burom, ka jingaei bad ka bor jong U Blei ki jah noh na ngı, ngın hap ban kit khlıeh hi İa kata. "Bad U Blei u lah ban pynroi kyrhai İa ka jingaei baroh sha phi khnang ba haba phi don ha la ka sngı ka jingdap baroh" (2 Korınth 9:8) – to nang keİn ban pynlut İa ka jingaei ha kiwei, da kaba phi ai sbun İa lade. To İoh İa ka jinglong U Blei, nangta ka jingkyrkhu jong u kan sa shu İaituid ha phi man la ka por.

KA JINGMIHPAT JONG U KA LONG KA KABU ÌA NGI

“Ka la jia ruh haba u dang kyrkhu ìa ki, ba u la khlad noh na ki, ba la rah ruh ìa U sha bneng. (Loukas 24:51)

Ngim pat ju ìohmad ha ka jingim jong ngi ìa ki jingjia ki ban ìalong mar ryngkat bad ka jingim U Trai jong ngi hadien ki jingjia kiba la jia ha ka por ka jingpynkylla dur. Naduh kata ka khyllipmat ka jingim jong u ka la kylla long kaba lah ban ìa bujli. Haduh ka por ka jingkylladur, u la pyni ba u long u briew uba paka. Hynrei naduh ba u la kylla dur – na Gethsemane, haduh ka Diengphna, bad shaduh ka jingmihpat – baroh kine ki long kiei kiei kiba ngim pat ju sngewthuh bha. Ka Diengphna ka kylla long ka jingkhang ba uwei pa uwei u briew u lah ban rung sha ka jingim U Blei; da ka jingmihpat jong u, u kylla long noh u nongai ìa ka jingim bymjukut la hano hano ruh, bad da ka jingkiew jong u shabneng, U Trai jong ngi u la rung sha bneng, ban plie ìa ka jingkhang na ka bynta ki briew.

Ìa ka jingpynkylla dur la pyndep ha u lum ba u la kiew sha bneng. Lada U Jisu u la kiew beit sha bneng na uta u lum, u lah dei ban leit marwei. U lah ban long tang u briew uba dap da ka burom bad un ym palat ban ìa kata. Hynrei u la phai dien noh na kata ka burom, bad u la hiar na uta u lum ban pynjan ìa lade bad ki briew kiba la hap noh ha ka pop.

Ka jingkiew jong u shabneng ka dei ka jingpyndep ìa ka jingkylladur jong u. U Trai jong ngi u la wan phai biang sha ka burom jong u, ym shuh tang kum U Khun U Blei – hynrei u wan phai biang sha U Kpa jong u kum U Khun jong U Briew ruh. Mynta ka la don ka jinglaitluid ìa uno uno uba kwah ban rung sha ka khet jong U Blei namar ka jingkiew jong U Khun U Briew sha bneng. Kum U Khun U Briew, U Jisu Khrist mynta u la pynkxim noh ìa ka bor jong u. Hynrei kane ka jingpynkxim jong u ka kylla long noh ka bor ba pura jong u. Kum U Khun jong U Briew, U Jisu Khrist mynta u la don ka bor baroh ha ka khet U Blei. Naduh ba u kiew sha bneng, u la kylla long noh U Syiem ki syiem bad U Trai ki trai.

SHU IM BEIT – BAD TO KHMIIH THUH ARTAT

“To khmiih thuh ia ki sim bneng... To pyrkhath ia ki tiew lili ka ryngkew...” (Mathaios 6:26,28)

Shu peit ia ki tiew lili ka ryngkew, katno ki manbha: kim trei lymne kim thir – *ki shu long beit kumto!* Pyrkhath ia ka duriaw, ka lyer, ka sngi, ki khlur bad u bnai – kine baroh ki *shu long beit kumba ki long* – peit katno ba ki shakri na ka bynta jong ngi! Ngi pat bunsien ngi pyndkoh noh ia ka jingpynlong U Blei uba kwah ia ngi ban pyni lyngba jong ngi, namar ngi ia leh ban ioh ia ka jingmyntoi. U Jisu u la ong don tang kawei ka lynti ban pynsan bad pynheh ia ka jinglong mynsiem jong ngi, bad kata ka dei da kaba ngi peit bad pynleit jingmut ia U Blei. Ha ka jingshisha hi, U Jisu u la ong, “wat khiih khuslai la kan myntoi ne em ia kiwei; shu ngeit beit ha nga”. Lada buh ha kiwei pat ki kyntien, to pynleit jingmut sha ka tynrai bad wat pyrkhath ia lade te “ki wah um ba im kin ia tuid” (Ioannis 7:38). Ngin ym lah ban shem ia ka tynrai jong ka jingim jong ngi da ka jingtip jong ngi kum ki briew bad da kaba pynshongnongrim ia kiei kiei, hynrei U Jisu u hikai ia ngi hangne ba ka jingsan jong ka jinglong mynsiem ka shong ym ha kaba ngi peit thuh ia ka, hynrei da kaba pynleit jingmut ia U Kpa jong ngi uba ha bneng. U Kpa jong ngi uba ha bneng u tip lut ia kiei kiei, bad lada ngi peit beit sha u, ha ka jaka ban peit ia kiei kiei, te ngin sa san ha ka jinglong mynsiem – kum “ki tiew lili ka ryngkew”.

Ki briew kiba ktah bun bha ia ka jingim jong ngi kim dei kito kiba bat ia ngi da ka jingkren jong ki, hynrei ki dei kito kiba im kum ki khlur ha sahit bneng bad “ki tiew lili ha ryngkew” – kim ktah eiei ruh em ia ngi. Kito ki dei ki jingim kiba saiñdur bad kiba pynwandur ia ka jingim jong ngi.

Lada phi kwah ba phin long kiba myntoi ia U Blei, to bat ia ka jingia dei bad U Jisu da kaba peit beit sha u, bad un pyndonkam ia phi ha man la kawei pa kawei ka minit katba phi dang im – bad phin ym tip ba la pyndonkam ia phi da U Blei.

“NA KA JINGJOT NGA KHIE PAT”

“U ei uban pyniakhlad noh ia ngi na kata ka jingieit ka jong U Khrist?”

(Rom 8:35)

U Blei u khlem buh ia u khun jong u ba un lait na ki jingeh; hynrei u la kular, “ha ka jynjar ngan long lem bad u...” (Salm 91:15). Kam lei lei la ki jynjar kin long kiba eh; hynrei ym don ba lah pat ban pynkhlad ia u na ka jingiadei bad U Blei. “Ha kine kiei kiei baroh keifn ngi jop thiaw...” (Rom 8:37). U Paul hangne u khlem kren ia kiei kiei kiba shu mutdur, hynrei u kren hangne ia kiei kiei kiba ma shisha. Bad u ong ba ngi long “ki nongjop kiba khraw” hapdeng kine kiei kiei, ym namar ba ngi tbit ban thom ne namar ba ngi long kiba shlur, hynrei namar ba kine baroh kim lah ban ktah ia ka jingiadei jong ngi bad U Blei kaba long ha U Jisu Khrist. Nga sngewsynei ia u Khristan u bym don eiei ha ka jingim jong u ba un kwah ba un ym don hangta.

“Hato ka lanot... ?” Ka lanot kam ju long kaba sngewtynnat; hynrei pat lada ka long kumno kumno ruh – la ka long kaba thait, ne kaba idom ne i shrai ne kaba shu pyntlot bor – kam lah pat ban “pyniakhlad noh ia ngi na kata ka jingieit ka jong U Khrist” Wat ju shah ba ka lanot ne “ka jingkhuslai kane ka pyrthei” kan pynkhlad noh ia phi na kaba kynmaw ba U Blei U ieit ia phi (Mathaios 13:22).

“Hato... ka jingeh... ?” Ka jingieit U Blei ka lah mo ban iaibat skhem, watla baroh ki la ia ong lut ba ka jingieit jong u ka long kaba shu thok, bad ym don ka hok hangta?

“Hato... ka iapthngan... ?” Ngim lah seh ban ngeit beit ha ka jingieit U Blei bad ruh ban long “palat ban ia ki nongjop” wat la ngi shah thngan?

Ka lah ban long ba U Jisu Khrist u long u nongthok, ba u la thok wat ia u Paul, ne ki jingjia baphylla kiba la jia ha uno uno u briew uba bat ia ka jingieit U Blei katba kiei kiei kiba sngewsih ki long pyrshah pat ia ka jinglong U Blei. La pynsngapjar ia ka jingpynshongnia ne ka *logic* ha khmat kawei pa kawei ka jingjia. Don tang kawei ka jubab na ka bynta kata – *ka jingieit U Blei ha U Jisu Khrist*. “Na ka jingjot nga khie pat” man la ka por.

RI PYNIM İA LA KA MYNSIEM

“Da ka jingïaineh minot jong phi phin ri pynim ia la ki mynsiem”

(Loukas 21:19)

Haba la kha pat ia u briew, kan don ka por kaba um sngew long im ha ka jingmut jingpyrkhat jong u kumba u long mynshuwa. Hynrei ngi dei ban nang ban pynpaw ia kane ka jingim thymmai hapoh jong ngi kaba wan da kaba pynlong ia ka jingmut jong U Khrist (peit Philipi 2:5). Ka dkhot ha U Loukas 21:19, ka mut ba ngi dei ban pynim ia ka mynsiem jong ngi da ka jingïai-ap. Hynrei bun na ngi, ngi kham jied ban shong ha ka jingkhang jong ka jingim Khristan, ha ka jaka ban nang tei ia ka mynsiem jong ngi katkum ka jingim thymmai jong U Blei kaba la don ha ngi. Ngi rem noh namar ngim tip ia ka lynti kaba la ialam da U Blei ia ngi, bad ngi kynnoh pynban ia u ksuid, ha kaba ha ka jingshisha kata ka long namar ba ngim pynïaid bha ia ki jingmlien kiba la don ha ngi. Shu pyrkhat kumno ngin long haba yn pyni ia ngi ia ka jingshisha!

Don ki por ha ka jingim jong ngi kiba ngim donkam ban duwai – ki nuksa jong kita ki dei ki jingsngew. Ngin ym lah ban weng ia kita ki jingsngew da kaba duwai, hynrei ngi lah ban shu kynjat noh ia kita na ka jingim jong ngi. Ka tynrai jong ki jingsngew ne ki jingsngew bymneh jingmut kim dei na ka jingsngew kaba mih na lade hi hynrei ka mih na ka jingïakynduh jong ngi marmet. Ka dei ban don ka jingïai-ïaleh ban ym pynsngew ia ki jingsngew kiba mih na ka jingïakynduh jong ngi marmet, bad ngim dei ban pyndem pat ha ka. Ngi dei ban kynther noh ia kine, te ngin sa shem ba ngin lah ban leh ia kaei kaba ngi ngeit ba ngin ym lah ban leh. İa ngi la tim tang namar ba *ngim leh*. Ka jingim Khristan ka dei ban don ka jingshlur mynsiem bad kut jingmut ban im ym shuh ha ka doh.

PYNHONG NIA DA KABA KYNJA BLEI İA KA JINGNGEIT

“Hynrei phin İawad shuwa İa ka hima U Blei, bad İa ka hok jong u: te İa kine kiei kiei baroh yn sa ai lang tam ha phi”

(Mathaios 6:33)

Haba ngi peit İa kine ki kyntien jong U Jisu, ngin shem İa ki ba ki long ki kyntien kiba pynkhih palat İa ki shkor briew. “Phin İa wad shuwa İa ka hima U Blei...” Wat katto katne na ngi kiba la ong ba ngi la long kiba riewblei ruh ngin dang ong hi İa kaba pyrshah İa kata, da kaba ong, “Hynrei pat nga *dei* hi ban im; nga *dei* hi ban İoh kamai pisa; nga *dei* ban İoh ka riam ka beit; nga *dei* ban İoh ka bam ban pynkdang”. Ngi dang peit İa ka jingim jong ngi ym İa ka hima U Blei, ngi peit İa kiei kiei kiba donkam ha ka jingim. U Jisu pat u pynkylla İa kata bak lybak da kaba u ong İa ngi ba ngi dei ban İoh nyingkong shuwa İa ka jingİadei kaba jan bad U Blei, ngi dei ban bat İa kane ha ka jingim jong ngi bad ngim dei ban buh İa ki jingdonkam jong ngi ha khmat eh.

“...wat khuslai İa la ka jingim...” (6:25). U Trai jong ngi u la kdew na ka liang jong u ba ka long ka bym shongnia eiei ruh İa ngi ba ngin thrang ne khuslai kumno ngin im. U Jisu u khlem ong ba u briew u bym pyrkhath shuh İa lade un İoh jingkyrkhu – em, uta u briew uba ong kumta u dei u bieje. Hynrei U Jisu u *la* hikai ba u synran jong u, u dei ban don ka jingİajan bad U Blei, bad kata ka dei ban long hakmat eh, bad ban ym khuslai than İa kiwei pat kiei kiei haba İa nujor bad kata. Ha ka jingshisha, U Jisu u la ong, “wat ai ba ka bam bad ka dih kin synshar İa ka jingim jongphi, hynrei pynleit jingmut tang İa U Blei hi”. Don katto katne ki briew ki bym salia shuh İa ka bam ka dih, bad kumta ki İoh pang noh; kim salia shuh İa ka riam ka beit, kim peit shuh İa lade namar kim salia shuh İa ki jong ka pyrthei, bad U Blei u pynkit khlieh İa ki hi lada ki leh kumne. U Jisu u ong ba kaei ba ngi dei ban kitkhia ka long ba ngin buh İa ka jingİadei jong ngi bad U Blei ha khmat eh, bad İa kiwei pat ngin buh İa ki ha ka jaka kaba ar.

Ha katei ka dkhot la pynpaw ba ka long kaba eh ban pynmlien ban im ka jingim Khristan, ban shah İa U Mynsiem Bakhuid ba un İalam İa ngi sha ka jinghikai U Jisu.

KA JINGBATAI İA KI JINGEH JONG NGI

"...ba baroh kin ialong shitylli; kum ma me, ko Kpa, ha nga, nga ruh ha me, ba ki ruh kin ialong shitylli ha ngi..." (Ioannis 17:21)

Lada phi la İaid lyngba İa ka jinglong marwei, bad katta ruh tang marwei hi, pule İa ka lynnong 17 na u Ioannis. Kane kan batai İa phi balei phi don hangta marwei – namar U Jisu u la duwai ba phin "ialong shitylli" bad U Kpa kumba ma u ruh u long bad U Kpa. Hato phin İarap İa U Blei ba un jubab İa kata ka jingduwai, ne phi don da kawei pat ka thong ha ka jingim jong phi? Naduh ba phi la long u synran, phin ym long laitluid shuh kumba phi ju long.

U Blei u la pynpaw ha ka Lynnong 17 ba ka jingthmu jong u kam long tang ban jubab İa ki jingduwai jong ngi, hynrei lyngba ka jingduwai ngi lah ban bishar bniah İa ka jingmut jong u. Hynrei ka don kawei ka jingduwai kaba U Blei u dei ban jubab, bad kata ka dei ka jingduwai U Jisu – "...ba kin İoh ialong shitylli kumjuh kumba ngi ngi ialong shitylli..." (17:22). Hato phin İajan kumta bad U Jisu?

U Blei um pynsngew İa ki jingthmu jong ngi. U Blei um ju kylli İa ngi, "phi kwah ban İaid lyngba İa ka jingduh noh İa İba İeit ba thoiñ jong phi, ne İa kane ka jingeh ne İa ka jingshah rem? Em, u shah İa kine kiei kiei baroh ba kin jia na ka bynta ka jingthmu jong u. Kiei kiei kiba ngi İaid lyngba ki lah ban pynsngewtynnatt, kin pynbha bad kin pynlong khraw İa ngi ne ki lah ban pynlong İa ngi ban wad daw, bad kumta ngin İaid noh ha la ka lynti. Ki jingjia kiba jia ki lah ban pynlong sniew İa ngi ne ki lah ban pynlong hok İa ngi, kine baroh ki shong ha ka jingİadei jong ngi bad U Blei bad katno ngi İajan bad u. Haba ngi duwai na ka bynta ka jingim jong ngi, "to long ka mon jong me" (Mathaios 26:42) te İa ngi yn pynshlur bad pynshngaiñ da ka lynnong 17 ba la thoh da u Ioannis, bad ngin tip ba U Kpa jong ngi u trei katkum ka jingshemphang jong u hi, khnang ba kan long kaba bha tam. Haba ngi sngewthuh İa ka jingthmu U Blei, ngin ym long khim jingmut bad ngin ym long kuhiw. U Jisu u la duwai ba kan ym duna na kata ka jingİalong shitylli bad u hi, kumba u hi u İa long shitylli bad U Kpa jong u. Katto katne na ngi ngi dang jngai na kane ka jingİalong shitylli; hynrei pat U Blei un ym İehnoh İa ngi marwei tat haduh ba ngin da ialong kawei bad u – namar U Jisu u la duwai "...ba ki ruh kin ialong shitylli ha ngi..."

KA JINGRI JONG NGI İA KA JINGBYMNGEIT

"...Wat khuslai ia la ka jingim, kaei ba phin bam, lane kaei ba phin dih,
lymne ia ka met jong phi, kaei ba phin kup"

(Mathaios 6:25)

Hangne U Jisu u kdew kyllum ia ka jingphikir u synran bad ia kaba kum kane U Jisu u khot da ka *jingbymngeit*. Lada ngi la ioh pdiang ia U Mynsiem U Blei, u, un pynrung lut ia kine ha ka jingim jong ngi la kum ban kylli, "mynta kumno nga wan sha kane ka jingidei, ha kane ka shuti nga la pynkhreh ban leh aiü, ne kano na ki kot ba nga kwah ban pule?" Bad barabor u ñion beit ia kane ka mat haduh ba ngin da sngewthuh ba ngi dei ban pynlong ia u ha khmat eh ha ka jingim jong ngi. Haba ngi buh ia kiwei pat kiei kiei ha khmat eh, kan don ka jingkulmar.

"...wat khuslai ia la ka jingim..." Wat shim ba phin lah hi ban leh eiei da lade. Kam dei tang kaba bakla ban khuslai hynrei ka dei ruh ka jingbymngeit; ka jingkhuslai ka mut ba ngim ngeit ba U Blei u tip lut ia ki jingdonkam jong ngi ha ka jingim, kam don kaei kaei ka ban pynkhuslai ia ngi lait na kine ki jingkhuslai jong ngi hi. Phi la ju khmih thuh ne em ba ia kaei kaba U Jisu u la kren, ka ban pyniap-op ia ka ktien kaba u la bun ha ngi? Hato u dei u ksuid uba leh kumta? Em – kadei "ka jingkhuslai kane ka pyrthei" (Mathaios 13:22). Ki dei ki jingkhuslai kiba rit kiba pynkhuslai ia ngi. Ngi ju ong "Ngam lah ban ngeit lynda nga iohi" – bad ka jingbymngeit ka sdang nangne. Ban pynkoit ia ka jingbymngeit ka long tang da ka jingkohnguh ia U Mynsiem.

Ka kyntien kaba khraw jong U Jisu ha ki synran jong u ka dei ka kyntien *iehnoh*.

KA JINGDUH JINGKYRMEN KABA KMEN

“Bad haba nga la iöhi ia u, nga la kyllon sbak ha ki kjat
jong u kum uba iap” (Jingpynpaw 1:17)

Ka lah ban long kumta, kum u apostol Ioannis, uba ong ba u ithuh bha ia U Jisu bad u iajan bha bad u. Hynrei haba u paw ha phi ha ka dur kaba phylla, kaei kaba phi lah ban leh ka long ba phin shu kyllon “ha ki kjat jong u”. Don ki por kiba U Blei um lah ban pynpaw ia lade da kano kano kawei pat ka lynti hynrei da ka bor kaba khraw ka jong u, bad dei ka jingphylla eh jong ka dur jong u kaba ialam ia phi sha kaba ka jingduh jingkyrmen ka long kaba kmen. Kumta phin iohmad ia ka jingkyrmen ha ka jingbymdon jingkyrmen, bad phin sngewthuh ba haba phi kwah ban ieng noh nangta kan long da ka jingiarap ka kti jong U Blei.

“U te u la buh ia ka kti kamon jong u ha nga...” (1:17). Hapdeng ka jingphylla, ka jingktah ka wan, bad phi tip ba ka dei ka kti kamon U Jisu. Phi tip ba kam dei ka kti ban mana, ne ban pynbeit lymne ka kti ban pynbeit ia ki jingbakla, hynrei ka dei ka kti kamon jong U Kpa U Bymjukut. Haba la buh ia ka kti jong u ha ngi, kane kan ai ia ka jingsuk ka bym lah shuh ban batai bad kane ka kti ka pynshngaiñ, bad kan sa don ka jingsngew ba, “hapoh ki don kita ki ksangkti bymjukut” (Deuteronomi 33:27), kiba dap da ka jingkyrshan bor, ka jingäada bad ka jingpynkhlañ bor. Bad shisien ba ka jingktah ka la wan, phin ym hap shuh ha ka jingtieng jingsyier. Hapdeng kata ka burom ka jingkieu jong u, U Trai Jisu u wan ban kren ha u nongbud u bymlerkam, bad u ong, “To wat sheptieng” (Jingpynpaw 1:17). Ka jingjemnud jong u ka long kaba sngewthiang bad ka bym lah ban batai. Hato ngan ithuh ia u kumta?

Peit ia kiei kiei kiba pynlong ia ka jingduh jingkyrmen. Don ka jingduh jingkyrmen ka bym don shuh kaba sngewbha hangta bad ka bym don shuh u pud, bad ym don shuh kaba shai. Hynrei ka jingkmnen ha ka jingduh jingkyrmen ka wan haba, “Nga tip ba ha nga, kata, ha ka doh jong nga, kam shong sah ei ei kaba bha...” (Rom 7:18). Nga sngewbha eh ban tip ba ka don eiei ha nga kaba nga dang dei ban dem ha khmat U Blei haba u paw ha nga, bad ruh ba ngan tip ba lada yn pynieng noh ia nga, kata kan long da ka kti U Blei hi. U Blei um lah ban leh eiei ia nga tat haduh ba ngan don ka jingtip ia la u pud, te kumta ngan shah keiñ ia u ba un leh ia kiei kiei kiba long kiba eh.

KABA BHA NE KABA BHA TAM?

“Lada *men phai* sha kadiang, nga te ngan leit phai sha kamon; ne lada
men phai sha kamon, nga te ngan leit phai sha kadiang”

(Jenesis 13:9)

Phi tang shu sdang ban im ka jingim kaba ngeit ha U Blei, kin don bun ki lad kiba pyniap biej bad kiba pynhun ia phi. Kine ki long ka hok jong phi, bad lada phi long kiba ngeit, phin ieh noh ia kine ki hok jong phi bad phin shah ba U Blei un jied hi namar jong phi. U Blei teng teng u buh ia phi ha ka jaka ba phin leh ia kiei kiei kumba phi hi phi sngew dei ban leh, kane kan jia lada phim im ha ka jingngeit. Hynrei lada phi ngeit, phin ieh noh ia kiei kiei kiba kmen kiba long ka hok jong phi, bad phin shah ba U Blei un jied ia kiei kiei na ka bynta jong phi. Kane ka dei ka jinghikai U Blei ka ban pynkylla ia kiei kiei kiba na ngi sha ka jinglong mynsiem lyngba ka jingkohnguh ia ka sur jong u.

Haba phi shah ba ka *hok* jong phi kan ialam ia ka jingim jong phi, kane hi kan kah dum noh ia ka jinglong mynsiem jong phi. Ka nongshun kaba khraw tam ha ka jingim ki riew ngeit kam dei ka pop, hynrei ka dei ka jingjied jong ngi ia kaei kaei ka bym bha. Kaba bha ka dei ka nongshun jong kaba bha tam. Ha kane ka lynnong, ka ikum ba kaba bha tam ha ka pyrthei ia u Abram ka long ba un jied. Ka dei ka hok jong u, bad ki briew kin khein biej ia u lada um jied.

Bun na ngi ngim san ha ka jinglong mynsiem namar ba ngi kham jied ia ki hok jong ngi ha ka jaka ban ngeit ha U Blei ba un jied na ka bynta jong ngi. Ngii dei ban pynmlien ban iaaid ha kata ka lynti kaba ki khmat jong ka ki lam beit sha U Blei. Bad U Blei un ong ha ngi kumba u la ong ha u Abram "...to iaaid ha khmat jong nga..." (Jenesis 17:1)

PYRKHAT İA KA JINGDUWAI KUMBA LA HIKAI DA U JISU

“To duwai khlem da pud...”

(1 Thessaloni 5:17)

Ka jingpyrkhat jong ngi shaphang ka jingduwai lada ka long kaba dei ne kaba bakla, ka shong ha ka jingpyrkhat jong ngi hi. Ka jingmut kaba dei eh jong ka jingduwai ka long ban pyrkhat ia ka kum ka jingring mynsiem jong ki tor bad ka snam ha ki klongsnam jong ngi. Ka snam ka ïaituid bad ka jingring mynsiem jong ngi ki nang ïaid “khlem da pud”; ngim poi kynmaw hi ruh ia kata, hynrei kim ju sangeh. Te ngim ju poi kynmaw hi ruh ba U Jisu u ju buh ia ngi barabor ha ka jingialong shitylli bad U Blei, bad kane ka lah ban long tang lada ngi kohnguh ia u bad u ju leh beit ia kata. Ka jingduwai kam dei ka jingpyrshang jong ngi ban leh kumta, hynrei ka dei ka jingim jong u riewkhuid. Sumar ïoh don ba khang ia phi na kaba duwai. “To duwai khlem da pud...” – to long kum u khyllung, bad to duwai naduh ka dohnud ia U Blei man la ka por .

U Jisu um ju kren ia kata ka jingduwai ba khlem ïoh ka jubab. U Jisu u don ka jingskhem kaba khlaïñ ba baroh ki jingduwai ki don ka jubab. Lyngba U Mynsiem U Blei, hato ngi don kata ka jingskhem bym lah batai ba U Jisu u la don ha ka jingduwai, ne hato ngi pyrkhat ba U Blei um ju jubab ia ki jingduwai jong ngi? U Jisu u la ong "...Naba baroh uba pan u pdiang..." (Mathaïos 7:8). Hynrei ngi ong pynban, “Hynrei... hynrei...” U Blei u jubab ia ka jingduwai ha ka lynti kaba dei eh - ym tang teng teng hynrei man la ka por. Hynrei, ka sakhi jong ka jubab ha ka liang kaba phi kwah kam ju long mar mar. Hato phi khmih lynti ba U Blei un jubab ia ka jingduwai?

Ka jingma kaba ap ia ngi ka long ba ngi kwah ban theh noh sharud ia kaei kaba U Jisu u la ong, ban pyniahap noh ia kata bad ka jingmut briew jong ngi. Hynrei lada ka la long tang kat kum ka jingmut jong ngi, ia kaei kaba u la ong, kata ka lah ban long ka bym myntoi eiei. Hynrei ia kiei kiei kiba U Jisu u la hikai shaphang ka jingduwai ki dei ki jingshisha kiba maïan kiba u la pynpaw ha ngi.

KA JINGIM BAN ITHUH IA U

"...to ïaishong ha ka nongbah Jerusalem, tadynda yn
pynkup ïa phi da ka bor na jrong" (Loukas 24:49)

Ki synran ki la hap ban shong ha Jerusalem tat haduh ka sngi Pentekos, ym tang namar ba ki la pynkhreh, hynrei ki la dei ban ap ruh haduh ba yn pyndon burom ïa U Trai. Hadien ba la pyndonburom ïa U Trai ka la jia aiu? "Namar kata haba la kyntiew ïa u da ka kti kamon U Blei, bad haba u la ïoh diang na U Kpa ïa ka jingkular ïa U Mynsiem Bakhuid u la theh noh ïa kane, ïa kaba phi mynta phi ïohi bad phi ïohsngew (Ki Kam 2:33). Ka jingkren u Ioannis ha ka 7:39, "...namar ym pat shym la ai ïa U Mynsiem Bakhuid, naba ym pat shym la pyndonburom ïa U Jisu" – kane kam ïa dei eiei ruh bad ngi. ïa U Mynsiem Bakhuid *la dep* ai; ïa U Trai la pyndonburom – ka jingap jong ngi kam shong ha ka jingai U Blei, hynrei ka shong ha ka jingpynkhreh jong ngi, la ngi la long kiba ibit ne em ban ïoh pdiang.

Ka la don ka jingktah jong ka bor jong U Mynsiem Bakhuid ha shuwa ka Pentekos, hynrei u, u khlem don hangne. Shisien ba la pyndonburom ïa U Trai jong ngi ha ka jingkiew noh jong u sha bneng, U Mynsiem Bakhuid kumta keiñ u sa wan sha ka pyrthei, bad u don hangne naduh kata ka por. Ngì dei ban ïoh pdiang ïa kane ka jingpynpaw kaba shisha ba u don hangne bad ngi. Ka jinglong kaba ngi dei ban don ha ka ban pdiang ïa U Mynsiem Bakhuid ka long ba ngi dei ban long ki ba ngeit. Haba ngi ïoh pdiang ïa U Mynsiem Bakhuid, ngi ju ïoh ïa ka jingim ba la pynthymmai na U Trai uba la kiew sha bneng.

Kam dei ka jingpynbaptis na U Mynsiem Bakhuid kaba lah ban pynkylla kaba mut ïa ki briew, hynrei dei ka bor jong U Khrist u ba la kiew sha bneng uba wan ha ka jingim jong ki lyngba U Mynsiem Bakhuid. Ngì ruh bunsien ngi ju pynkhlad noh ïa kiei kiei ïa kiba Ka Testament Bathymmai ka khlem pynkhlad. Ka jingpynbaptis na U Mynsiem Bakhuid kam dei ka jingïohmad kaba la pynkhlad noh na U Jisu Khrist – ka dei ka sakhi ïa U Khrist uba la kiew noh sha bneng.

Ka jingpynbaptis jong U Mynsiem Bakhuid kam pynlong ïa phi ban pyrkhath ïa ka por ne ïa ka bymjukut – hynrei ka dei ka burom kaba phylla kaba wan *mynta* hi. "Kane te ka long ka jingim bymjukut, ba kin ïoh ithuh ïa me..."(Ioannis 17:3). Sdang noh ban ithuh ïa u mynta.

KA JINGPYNPAW KABA YM LAH SHUH BAN KYLLI EIEI

“Ha kata ka sngi te phin ym kylli ia nga ei ei ruh em”

(Ioannis 16:23)

Lano mo “kata ka sngi kan long”? Kata ka sngi kan long haba U Trai uba la kiew sha bneng un pynlong ia phi kawei bad U Kpa. Ha “kata ka sngi” phin long kawei bad U Kpa kumba long U Jisu bad U Kpa bad u la ong, “Ha kata ka sngi te phin ym kylli ia nga ei ei ruh em”. Shuwa ba ka jingmihpat U Jisu kan paw ha ngi, te haduh kata ka por phin don bun ki jingkylli shaphang kiei kiei. Hadien nangta, ki jingkylli kin ym don shuh – phin ym don eiei shuh ban kylli. Te phi la poi ha ka mat ha kaba phi la shaniah tylli ha ka jingmihpat U Jisu, ka ban ialam ia phi sha ka jingialong kawei bad ka jingthmu jong U Blei. Mynta phi im kum kata ka jingim? Lada ka jubab ka long em, te balei phim im noh kumta?

“Ha kata ka sngi” kan don shibun kiei kiei kiba ym pat paw ha ka liang ka jingsngewthuh jong phi, hynrei kine kin ym wan hapsedng ka dohnud jong phi bad U Blei. “Ha kata ka sngi te phin ym kylli ia nga ei ei ruh em” – phim donkam hi ruh ban kylli, namar phi la thikna ba U Blei un pynpaw ia kiei kiei katkum ka mon jong u. Ka jingngeit bad ka jingsuk kaba la pynpaw ha u Ioannis 14:1 ka la kylla long noh ka jingmut jong ka dohnud jong phi, bad kumta yn ym don shuh ki jingkylli ban kylli. Lada kaei kaei ka wan ha phi kum ka jingphylla bad haba ka wan hapsedng jong phi bad U Blei, wat ju wad ia ki jingbatai da ka jingmut jong phi, hynrei to iit bniah ia ka mynsiem jong phi, ia kaba shapoh eh jong phi – dei hangta ba ka don ka jingeh. Shisien ba ka mynsiem jong phi ka la kloiban aiti ha ka jingim U Jisu, phin ioh ia ka jingsngewthuh kaba shai, bad phin ioh wan ha ka jaka ka bym jngai shuh hapsedng jong phi na U Kpa uba phi long u khun jong u, namar U Trai u la pynlong shitylli bad U Kpa. “Ha kata ka sngi te phin ym kylli ia nga ei ei ruh em”

KA JINGĪADEI KA BYM DON JINGTHUT

“Ha kata ka sngi phin pan ha ka kyrteng jong nga...
namar uta U Kpa hi u ieit ia phi...” (Ioannis 16:26-27)

“Ha kata ka sngi phin pan ha ka kyrteng jong nga...” kata ka mut ha ka jinglong jong nga hi ym ba “phin pyndonkam ia ka kyrteng jong nga tang kum ka kyntien leh byrtong” hynrei – “phin iajan bad nga bad phin dup ioh ialong kawei bad nga” “Kata ka sngi” kam dei ka sngi ha kawei pat ka jingim, hynrei ka dei kata kaba mynta hi hangne . “...namar uta U Kpa hi u ieit ia phi...” – ka jingieit U Kpa ka dei ka sakhi ba ka jingialong kawei bad U Jisu ka la long kaba janai. U Trai jongngi u khlem mut ba ngin lah ban lait na ki jingeh bad jingbymthikna, hynrei kumba u u tip ia ka dohnud bad ia ka jingmut jong U Kpa, te ia ngi ruh un rah sha ki jaka bneng lyngba ka jingbaptis jong U Mynsiem Bakhuid, khnang ba un lah ban pynpaw ia ki jinghikai U Blei ha ngi.

“...katba phin pan na uta U Kpa ha ka kyrteng jong nga...” (16:23) “kata ka sngi” ka dei ka sngi ka jingsuk bad ka jingĭadei ka bym don jingthud hapdeng U Blei bad u riewkhuid jong u. Kumba U Jisu u long khlem thoh bria bad u long uba nylla ha khmat U Kpa jong u, ngi ruh da ka bor kaba khraw bad da ka jingtreikam ka jingpynbaptis jong U Mynsiem Bakhuid yn rah ia ngi sha kata ka jingĭadei – “...ba kin ioh ialong shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ialong shitylli...” (Ioannis 17:22)

“...un ai ha phi” (Ioannis 16:23). U Jisu u la ong ba U Blei un ithuh ia kata ka jingduwai namar ka kyrteng jong u bad un jubab ia ki jingduwai jong ngi. A ka long kaba sngewtynn timer ban duwai ha ka kyrteng jong u! Lyngba ka jingmihpat bad ka bor ka jingkiew jong u sha bneng bad lyngba U Mynsiem Bakhuid ia uba u la phah, ia ngi la rah sha kata ka jingĭadei. Ha kata ka jaka kaba phylla, ia kaba la buh da U Jisu Khrist, te ngi lah ban duwai ha U Blei ha ka kyrteng jong U Jisu – ha ka jinglong jong u. Kane ka dei ka jingai sngewbha ia ngi lyngba U Mynsiem Bakhuid, bad U Jisu u la ong, “...ba kiei kiei ruh katba phin pan na uta U Kpa ha ka kyrteng jong nga, un ai ha phi”. Ia ka jingkhraw ka kyrteng jong U Jisu Khrist la tynjuh bad pynshisha da ki jingong jong u hi.

“HOOID – TANGBA...!”

“Ko Trai, ngan bud ia me: hynrei...”

(Loukas 9:61)

Shu buh U Blei u phah ia phi ban leh ia kaei kaei ka ban long ka jingtynjih bakhraw ia ka jingtip jong phi, phin leh kumno? Phin ym leh ne? Lada phi la ioh ia ka jingmlien ban leh eiei da ka bor met, phin leh ia kata man la ka por (kata ha man ba tynjuh ia phi) haduh ba phin pynioh noh ia kata tang da ka jingmlien lyngba ki jingkut jingmut jong phi. Ha ka jinglong mynsiem ruh kane la long kumjuh. Phin poi shi poi biang sha kaba U Jisu u kwah, hynrei man la ka por phin phai biang sha ka mat ka jingtynjih, haduh ba phin kut jingmut ban iehnoh ialade ha U Blei ha ka jingaiti lut. Hynrei pat ngi sngew kum ban ong “Hooiid, hynrei – shu buh nga kohnguh ia U Blei ha kane ka liang, kan long kumno pat...?” Ne ngi ong, “Hooiid ngan kohnguh ia U Blei lada u phah ia nga ban leh ia kaei kaba nga tip, hynrei wat phah pat ia nga ba ngan tare hapoh ba dum”.

U Jisu Khrist u dawa ia kajuh ka mynsiem kaba rai kut khlem da buh pud na kito kiba la buh ka jingshaniah ha u. Lada u briew u leh ia kaei kaei kaba dei, kin don ki por ba un hap ban kheiñ duh ia baroh namar ba u hap ban tare ha ba dum. Ha ka jinglong mynsiem U Jisu Khrist u dawa ba phin hap ban kheiñduh ia kiei kiei baroh kiba phi iaibat ne phin shu ngeit beit bad kynthih noh da ka jingngeit sha kaba u ong. Shisien ba phi kohnguh, mar mar phin shem ba kaei kaba u ong ka long kaba iaaid beit kum kita ki jingmut briew.

Da ka jingtip hi, phin shem ba ki jingkren U Jisu Khrist ki lah ban ilong khleh biej, hynrei lada phi tynjuh ia ki da ka jingngeit, phin shem ba ki jingshem jong phi kin pyndap ia ka mynsiem jong phi da kaei kaei kaba phylla bad kita ki dei ki ktien jong U Blei hi. Shaniah lut ha U Blei, bad haba u ialam ia phi sha ka lad thymmai, peit ba phin shim ia ka. Ngil leh kum ki bymnggeit haba la poi ki jingeh – don tang uwei na pdeng u paid ba bun uba nud ban pynlut bor bad sor ia ka jingngeit jong u ha ka jinglong U Blei.

BUH NYNGKONG İA U BLEI

“Hynrei U Jisu um shym la shaniah İa lade ha ki... naba u hi u la tip
kaei kaba la don ha u briew” (Ioannis 2:24-25)

Shaniah nyngkong ha U Blei. U Trai jong ngi um ju shaniah İa uno uno ruh u briew. Hynrei um pat ju tharai sniew, um pat ju kthang bad um pat ju duh jingkyrmen İano İano ruh namar u shaniah nyngkong ha U Blei. U shaniah tylli ha kaei ba ka jingaiei U Blei ka la leh İa kiwei. Lada nga shaniah nyngkong ha ki para briew, ka jingmih na kata kan long ka jingduh jingkyrmen İa baroh. Ngan sa kthang namar ba nga la shaniah ha u briew, wat la u long kumno kumno ruh – u lah ban long uba bha. Wat shaniah İa kaei kaei ruh ha lade ne ha kiwei, lait noh ha ka jingaiei U Blei.

Buh nyngkong İa ka mon U Blei “Hakhmih nga la wan İa kaban leh İa kata ka mon jong me” (Hebru 10:9)

Ka jingkohnguh u briew ka long İa kaba u İohi ba kan long ka jingpynbiang İa ka jingdonkam jong u – ka jingkohnguh U Trai jong ngi ka long İa ka mon U Kpa jong u. Ka jingİam paitbah mynta ka long ba, “ Ngi dei ban trei tynggeh! Ki riewdum ki la İap khlem Blei. Ngi dei ban leit ban İathuh İa ki shaphang jong u”. Hynrei ngi dei ban pynthikna ba “ki jingdonkam” U Blei ryngkat ka mon jong u ha ngi la pynbiang shuwa ne em. U Jisu u la ong, "...to İaishong... tadynda yn pynkup İa phi da ka bor na jrong” (Loukas 24:49). Ka thong jong ka jinghikai Khristan ka long ban pynİoh ha ngi İa ka jingİadei kaba jan bad “ki jingdonkam” jong U Blei bad ka mon jong u. Shisien ba İa “ki jingdonkam” U Blei ha ngi la pyndep, un sa plie İa ka lynti İa ngi ba ngin pyndep İa ka mon jong u, kumta keİn yn pyndep İa “ki jingdonkam” jong u ha kiwei kiwei de.

Buh nyngkong İa U Khun U Blei. “Uno uno ruh uban pdiang te İa iwei i khynnah kum ine ha ka kyrteng jong nga, u pdiang İa nga”. (Mathaİos 18:5)

U Blei u la wan kum u khyllung, u la ai bad shaniah İa lade ha nga. U khmih lynti İa ka jingim jong nga ba kan long kum “Ka Bethlehem”. Hato nga la shah ba ka jingim jong nga kan kylla suki da ka jingdon jong U Khun U Blei hapoh jong nga? Ka jingthmu kaba khraw jong U Blei ka long ba İa U Khun jong u yn pyni ha ka jingim jong nga.

KA JINGKYLLI KABA PHYLLA

“Bad U la ong ha nga, Ko khun u briew, kine ki shyiang ki lah ban im?”

(Esekiel 37:3)

Hato u nongpop u lah ban kylla riwkhuid pat? Hato ia ka jingim kaba la kynriang lah ban pynbha pat ia ka? Don tang kawei ka jubab kaba biang eh – “A Trai U Blei, me tip ma me” (37:3). Wat iaaid sha khmat da i jingtip jong phi shaphang ka niam bad phin ong, “O hooiid tang da i jingpule Baibl khyndiat khyngoit, da i jingai por ia U Blei tang khyndiat bad i jingduwai, ngan lah hi ban leh eiei.”

Ka suk ban *leh* eiei ban ia kaba shaniah ha U Blei; ngi iohi ia ka kam bad ka jingbakla ba ki iatieng bad ki ialeh ban pynioh kloi kloi ia ka jingioh mynsiem. Dei na kata ka daw ba ngi iohi tang khyndiat ki para nongtrei ki ban trei *bad* U Blei, hynrei bun na ki ki trei *na ka bynta* U Blei. Ngikham jied ban trei na ka bynta U Blei ban ia kaba ngeit ha u. Hato nga ngeit shisha ba U Blei un pynlah ia nga ban trei ia kaba ngam lah? Nga iohi ia ka jingduh jingkyrmen ha kiwei namar ba ngam ju sngewthuh ia kaei kaba U Blei u la iarap ia nga. Hato ka jingiohmad jong nga ka long ka jingsngewthuh ba phylla ia ka bor jong U Blei, bad ka dei kata mo kaba pynlah ia nga ba ngan ym iohi ia ka jingduh jingkyrmen ha kiwei? Hato nga la pyndep mo ia ka kam kaba long mynsiem? Ka jingjakhlia jong ki jingtrei jong nga ha ka jingtieng ha ka jingim ki iaryngkat bad ka jingduna jong nga ha ka jingiohmad ia ka jinglong mynsiem.

“Ko ki briew jong nga, ha khmih, ngan plie ia ki jingtep jong phi...” (37:12). Haba U Blei u kwah ban pyni ha ngi ia ka tynrai ka jinglong briew, kane ka long kumba la pynkhlad noh na u, u pyni ia ka ha phi hi. Lada U Mynsiem U Blei u la ju ai ia phi ka jingiohipaw kaba phim iadon lang bad ka jingiaidei U Blei (bad un leh ia kane haba U Mynsiem jong u u dang trei ha phi), nangta phin tip ha kaba shisha ba phi long u riw sniew kum ma phi hi u bym don ka jingaiei jong u. Haba yn plied ia ka “jingtep” jong nga da U Blei bad ngan sa “tip ba ha nga, kata, ha ka doh jong nga, kam shong sah ei ei kaba bha...” (Rom 7:18). U Mynsiem U Blei u iai pynpaw ha ki khun jong u, kaba kumno ka jinglong jong u kan long lada kam don ka jingaiei jong u.

HATO PHI SHAH TEH SHAH KHUM HA KAEI KAEI?

“Uei uta u briew uba sheptieng ia U Trai?”

(Salm 25:12)

Hato phi la shah teh shah khum ha kaei kaei? İa kane phin ong beit “Em, ha kaei kaei ruh em”, hynrei baroh na ngi ngi shah teh shah khum beit ha kaei re kaei – bunsien ngi shah teh shah khum ha lade, ne lada ngi long ki Khristan, ngi shah teh shah khum ha ki jingioh mad jong ngi ia ka jingim Khristan. Hynrei u nongrwai Salm u ong ba ngi dei ban shah teh shah khum ha U Blei. Ka jingtip ia ka jinglong Khristan ka dei ka jingtip ia U Blei hi, ym dei tang ba ngin pyrkhath shaphang jong u. Ka jingim jong ngi la kaba shabar ne shapoh, ka dei ban shah khum ha ka jingdon jong U Blei. Kum ka nuksa u khynnah ruh u shah khum ha ka kmie jong u, watla um pyrkhath ia ka ruh, hynrei lada u iakynduh jingeh, u pyrkhath beit ia ka jingiadei bad ka. Kumjuh ruh, “namar ha u ngi im, bad ngi khih...” kata ha U Blei hi (Ki Kam 17: 28), ngi peit ia kiei kiei ha ka jingiadei bad u namar ka jingtip ia u ka iai-ia lam ia ka jingmut shakhmat eh ka jingim jong ngi.

Lada ngi shah teh shah khum ha U Blei, kam don kaei kaei ruh kaba lah ban rung ha ka jingim jong ngi – ngim peit shuh ia ki jingsngewtynnath jong, kin ym don shuh ki jynjar bad khuslai. Mynta keiñ ngi sngewthuh balei U Trai jong ngi u ban ia ka ban khuslai ia ka pop. Kumno ngi nud ban ym ngeit ha U Blei hi uba la ker sawdong ia ngi? Kaba shah teh shah khum ha U Blei ka mut ba ngi don ki jingker ba khlaiñ ki ban iada na ki jingpynwit jong ki nongshun.

“Ka mynsiem jong u kan ioh shong ha kaba suk” (Salm 25:13). U Blei un pynlah ia ngi ban “shong ha kaba suk”, un pynjaijai ia ngi wat hapdeng ki jingjynjar, ki jingbym iasngewthuh jingmut, ne ki jingkren sniew, lada ia “ka jingim jong phi la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei” (Kolossai 3:3). Ngim shim noh na ngi ia ka jingpynpaw kaba shisha ha ka jingiadei bad U Blei. “U Blei u long ka jaka rieh...” (Salm 46:1). Yn ym don ba lah ban pynpra noh ia ki jingiada jong u.

“KA JINGMUT BARRIEH JONG U TRAI”

“Ka jingmut barieuh jong U Trai ka don bad kita kiba sheptieng ia u...”

(Salm 25:14)

Kaei ka dak jong ka jinglong paralok? Hato ka dei ba u iathuh ia phi ia ki jingsngewsih kiba rieh? Em, u iathuh ia phi ia ki jingkmen kiba rieh. Bun ki briew ki iathuh ia ki jingsngewsih kiba rieh jong ki ha phi, hynrei ka dak kaba pyni ba phi ia jan bad ki lok jong phi ka long haba ki iathuh lem ha phi ia ki jingkmen barieuh jong ki. Hato ngi la ju shah ia U Blei ba un iathuh ia ngi ia ki jingkmen jong u? Ne ngi shu iai-iathuh ia U Blei ia ki jingmut barieuh jong ngi, bad ngim ai por ia u ba un kren ha ngi? Ha kaba sdang eh jong ka jingim Khristan jong ngi, ngi shu dap beit tang da ki jingpan na U Blei. Hynrei U Blei te u kwah ban pynioh ha ngi ia ka jingiadei ba iajan bad u hi – u kwah ba ngin tip ia ki jingthmu jong u. Hato ngi la ialong kawei bad ki jingmut U Jisu Khrist shaphang ka jingduwai – “Long ka mon jong me” (Mathaios 6:10) – khnang ba ngin ioh kem ia ki jingmut barieuh jong U Blei? Kaei kaba pynlong ia ngi ba ngin ieit ia U Blei ka long ym na ki jingkyrkhu jong u ia ngi, hynrei dei kiei kiei kiba rit, kiba pyni ha ngi ia ka jingiajan kaba phylla kaba ngi don bad u – u, u tip lut ia kiei kiei kiba ka jong ka jingim jong ngi.

“Uta un hikai kein ha ka lynti kaba un jied” (Salm 25:12). Nyngkong, ngi kwah ban sngewthuh ba ngi la shah ialam ha U Blei. Hynrei haba ngi la san ha ka jinglong mynsiem, ngim sngew donkam shuh ban pan ia ka mon jong u, namar ngin ym don shuh ka jingpyrkhat ban jied da kawei pat ka lynti. Lada la pyllait im bad la pynkhuid ia ngi, U Blei un ialam ia ngi da kiei kiba ngi jied ban leh. Bad lada ngi sngew ba ngin jied ia kaei kaba um mon, un sa ai ha ngi ia ka jingsngewthuh ba ka don ka jingartatien ba ngim bit ban leh ia kata, bad ngi dei ban sngap ia kata. Lada artatien, sangeh noh shi syndon. Wat ialeh ban pynshongnia da kaba ong, “Balei kein ngam dei ban leh ia kane?” U Blei u hikai ia ngi ia kaei ba ngin jied; kata ka mut u hikai ia ki jingtip jingbriew jong ngi. Bad lada ngi pyndem ha ki jinghikai jong u bad ha ki jingialam jong u, te ngin ym pynthut shuh ia U Mynsiem jong u da kaba kylli, “Mynta, Trai, kaei ka mon jong me?”

KA JINGBYMLEH LYNDET U BLEI

“U hi u la ong: Ngan ym iehnoh noh ia me da lei lei, lymne ngan ym leh lyndet noh ia me da lei lei.”

(Hebru 13:5)

Hato kaei ka jingpyrkhat jong phi mynta? Hato nga phai sha kaei kaba U Blei u ong ne sha ki jingsheptieng la jong? Hato nga shu pynbud ia kaei kaba U Blei u la ong ne hato nga la sngap shisha ne em ia u bad ngan jubab pat ia kaei kaba u la ong? “namar, u hi u la ong: ngan ym iehnoh noh ia me da lei lei, lymne ngan ym leh lyndet noh ia me da lei lei.” Te ngi pat da ka jingshlur ngin ong, “U Trai u long u nongiarap jong nga; ngan ym sheptieng. U briew un leh aiu ia nga?” (13:6)

“Ngan ym iehnoh ia me...” – ym na kiwei pat ki daw; ym namar ka pop, ka jingkhim mynsiem, ka jingdukhi lymne ka jingmutlop. Hato nga la shah ba U Blei un ong ha nga ngan ym iehnoh ia phi? Lada ngam pat sngew thikna ia kane ka jingong U Blei, to ai ba ngan sngap biang ia u.

“Ngan ym leh lyndet... ia me”. Teng teng kam dei namar ka jingeh ka jingim, hynrei ka jingngiah ka pynlong ia nga ban pyrkhat ba U Blei un lyndet noh ia nga. Haba kam don jingeh ban jop, ngin ym iohi ia U Blei, kumta kan ym don kaei kaei kaba itynnat ne kaba phylla – ka shu long beit kumta man la ka sngi ha ka jingim – hato nga iohsngew ia ka jingkular U Blei wat ha kine?

Ngi don ka jingpyrkhat ba U Blei un leh ia kiei kiei kiba ngim lah ban pyrkhat – kata ba u pynkhreh ia ngi ba ngin leh ia kita ki kam kiba phylla hadien habud. Hynrei katba ngi dang san ha ka jingaiei jong u, ngin shem ba U Blei u pyndon burom ia lade mynta bad hangne hi. Lada ngi iaaid ha ka jingkular U Blei, ka jingkhlaia kaba phylla ka kylla long ka jong ngi, bad nangta ngin rwai, ngin iaroh ia u wat ha ki kam kiba man la ka sngi ha ka jingim.

KA JINGKULAR SKHEM U BLEI

“U hi u la ong... kumta da ka jingsngewshlur bha ngi ong...”

(Hebru 13:5-6)

Īa ka jingskhem jong nga dei ban pynshong ha ka jingkular skhem U Blei ĩa nga. U Blei u ong, “Ngan ym iehnoh noh ĩa me” khnang ba “da ka jingsngewshlur” ngan ong, “U Trai u long u nongĳarap jong nga, ngan ym sheptieng” (13:5-6). Ha kiwei pat ki kyntien, ngan ym shah teh shah khum ha ki jingsheptieng. Kane kam mut pat ba ngan ym shah pynshoi ba ngan sheptieng, hynrei ngan kynmaw ĩa ki jingkular ba skhem jong u. Te ngan sa dap da ka jingshlur, la kumba u khun uba ĩaleh ban kot rynieng bad la u kpa. Ka jingngeit jong bun ki briew ka sdang ban sniew noh naba ha ki la rung noh da ka jingsheptieng – bad ki klet noh ĩa ki jingkular ba skhem U Blei – ki klet noh ban pynhiar mysiem ha ka jinglong riewblei. Ka lynti ban pynduh noh ĩa kata ka jingsheptieng, ka long ban sngap ĩa ki kular baskhem ki jong U Blei.

Īa kaei phi sheptieng? Lada ka long ĩa kaei kaei ruh, phi phim dei u khawpud – phi la kut jingmut ban ĩaleh, hynrei pat phi dang sngew sheptieng hi. Haba phi sngew ba ym don nongĳarap ĩa phi, ong ha lade, “U Trai u long u nongĳarap jong nga” wat ha kane ka por ruh, wat ha kane ka jingĳia kaba mynta ruh. Hato phi la nang ban sngap ĩa U Blei ha shuwa ba phin kren, ne phi buh jingmut ba ka ktien U Blei kan ĩabiang bad kaba phi la kren? Bat beit ĩa ki kular baskhem U Kpa, bad nangta sa ong da ka jingshlur, “Ngan ym sheptieng”. Kam lei lei lada ka ĳia kaba sniew ne kaba bakla ha ka lynti ĩaid jong phi, namar, “U hi u la ong, Ngan ym iehnoh noh ĩa me...”

Ka jingbakla u briew ka dei sa kawei pat kaba rung hapteng ka ktien U Blei kaba skhem bad ha ki kyntien jong ngi bad ki jingmut jong ngi. Haba ngi tip ba ngi long tlot ban ĩaleh pyrshah ĩa ki jingeh, ki jingeh ki long noh kum ki riew ratbah, bad ngi ngi kylla long noh tang kum ki puit, bad ngin sngew ba U Blei um don. Hynrei kynmaw ĩa ka kular skhem U Blei ha ngi – “Ngan ym... lyndet noh ĩa me. Hato ngi la nang ban rwai hadien ba ngi la ĩohsngew ĩa ka jingrwai U Blei? Hato ngin dap da ka jingshlur ban ong, “U Trai u long u nongĳarap jong nga”, ne ngin pyndem noh ha ka jingsheptieng?

“TREI” İA KABA U BLEI U LA “TREI” HA PHI

"...to trei dep noh İa ka jingpynim jong phi hi... namar dei U Blei uba trei hapoh jong phi..." (Philipi 2:12-13)

Ka mon jong phi ka İamynjur bad U Blei, hynrei ha ka doh jong phi, phi dang İohsngew İa ka jingtlot ban leh İa kaei kaba phi lah ban leh. Haba U Trai u ktah İa ka jingİatiplem jong ngi, ka jingİatiplem jong ngi nyngkong ka ktah shuwa ban pynkyndit bynriew İa ka mon jong ngi, te kumta keiñ ka mon jong ngi kan İa mynjur lang bad U Blei. Katta ruh phin dang ong hi, "Hynrei ngam tip pat la ka mon jong nga kan İahap ne em bad ka mon U Blei". Peit sha U Jisu bad phin shem ba ka mon jong phi bad ka jingİatip lem jong phi kan İamynjur lang bad u man la ka por. Kaei kaba pynlong İa phi ban ong, "ngan ym kohnguh" ka dei kata ka bym da jylliew eh bad ka bym da ngam eh ban İanujor bad ka mon jong phi. Ka dei ka jingkyriang bad ka jingmutlop jong phi, ka bym İamynjur bad U Blei. Kaei kaba paw tyngkreiñ ha u briew kam dei ka pop, hynrei ka dei ka mon jong u.

Ka mon ka dei ka bynta kaba donkam jong ka jingthaw jong U Blei – ka pop pat ka dei ka jingİaid kynriang kaba la rung ha u briew. Ha uno uba la kha pat, ka tyllong jong ka mon, ka long na U Blei bakhraw. "... namar dei U Blei uba trei hapoh jong phi ba phin don ka mon bad ruh ba phin trei, namar jong u". Da kaba pynleit jingmut bad shim khia phi hap ban "trei" İa kaba U Blei u la " trei" ha phi – ym ba phin *trei* ne phin İoh kamai "İa ka jingpynim jong phi" hynrei phin *trei* khnang ba phin İoh ban sakhi ha ka jingim kaba la pynshong nongrim ha ka jingkut jingmut ha ka jingngeit bym shong kynrong bad ha ka jingsiewspah U Trai. Katba phi dang leh kumne, wat wanrah İa ka mon ka ban pyrshah İa ka mon U Blei – namar ba ka mon U Blei ka *dei* ka mon jong phi. Kumta ka jingjied jong phi kan long katkum ka mon U Blei, bad lada im ha kane ka rukom ka jingim kan suk la kumba ring mynsiem. Ka jingleh samsia ka dei ka jingkah babiej ka bym treh İa ka jingshai bad kaba pynsangeh İa ka jingtuid jong ka. Ban lait noh na kane ka jingkah jong ka jingsamsia, ngi dei ban pynbthei da u "dainamait" bad uta u "dainamait" u dei ka jingkohnguh İa U Mynsiem Bakhuid.

Hato nga ngeit mo ba U Blei bakhraw u dei ka tyllong jong ka mon jong nga? U Blei u khmih lynti ym tang ba ngan leh İa ka mon jong u, hynrei u don ha nga hi ban leh İa ka.

KA TYLLONG KABA KHRAW JONG KA BOR

“Te kaei kaei ruh ba phin pan ha ka kyrteing jong nga,
ia kata ngan leh...”

(Ioannis 14:13)

Hato nga la pyndep ia ka kam ban duwai iasaid naduh ka dohnud barieh jong nga? Kam don ka jingriam lymne ka jingma ka ban kham sniew ban ia ka jingpyini sarong ba phi duwai iasaid. Hooiid ka dei ka jingtrei kaba wanrah ia u soh lyngba ka jingpyndonburom ia U Kpa. Hato ngan pynlehnoh ei ia ka jinglong mynsiem ne hato nga pynleit jingmut beit ia ka phang pdeng – ha ka jingpyniasuk kaba da U Trai jong nga? Hato U Jisu u la ioh rung ha ka jingim jong nga? Lada ka phang pdeng jong ka jingim jong nga kan long ha ka jingpyniasuk kaba da U Trai, te ka jingim jong nga kan long kaba seisoh na ka bynta jong u.

Katta ruh, nga dei ban shim ia ka por ban sngewthuh ia kane ka phangpdeng kaba long ka bor. Hato ngan ai mo shi minit na kawei pa kawei ka kynta ban pynleit jingmut ia ka? “Lada phi iaineh ha nga...” – kata ka mut, lada phi iai leh bad pyrkhath bad trei ha kata ka mat pdeng te – “...ia kaei kaei ruh ba phi mon, phin pan, te kan long ia phi” (Ioannis 15:7). Hato ngan iaineh? Hato ngan shim por ban iaineh? Kaei ka tyllong bakhraw jong ka bor ha ka jingim jong nga? Hato ka long mo ka kam ka jam, ka jingshakri, ne kaba trei na ka bynta kiwei, ne ka dei mo ba nga ialeh shitom ban trei na ka bynta U Blei? Kam dei ban long ha kine – ka bor ba khraw ka jingim jong nga ka dei ka jingpyniasuk kaba da U Trai. Kam dei ha ka jingpynlut por ka ban pynbha ia ngi, hynrei ka dei ha kata ka bor halor jong ngi. Ngii dei ban kut jingmut ban pynleit jingmut ia ki jingthrang jong ngi ha ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist.

“Te kaei kaei ruh ba phin pan ha ka kyrteing jong nga, ia kata ngan leh...” U synran uba iaineh ha U Jisu u long ha ka mon U Blei, bad kaei kaba paw ha ki jingjied laitluid jong u ha ka jingshisha ki dei ki hukum kiba la pynskhem shuwa da U Blei. Hato kane ka long kaba phylla? Hato ka long pyrshah ia kaba ishongnia ne ka long ka bym shongnia? Hooiid, hynrei pat ka dei ka burom kaba phylla ia u riewkhuid jong U Blei.

SA KAEI SHUH KABA PHIN LEH?

“Lada phi tip ia kine kiei kiei ruh, suk ma phi lada phi leh ia ki”

(Ioannis 13:17)

To kut jingmut ban tip kham bun ban ia kiwei. Lada ma phi hi phim lah ban law noh ia u tyllai uba teh iaphi, U Blei un hap ban law hi da kaba phah da ka eriong bad un shah pat ia phi ba phin tuid sha duriaw. Buh ia kiei kiei ba kin iatuid ha U Blei, to ai ba ki at phyllung jong ka jingim kin long na ka bynta jong u, te kumta keiñ ia ki khmat jong phi yn pynplied. Lada phi ngeit ha U Jisu, phin ym pynlut ia ka por jong phi ha ki um ba jai jai hapoh ka kad lieng, kiba dap da ka jingjai jai, hynrei phi dei ban teh ia u tyllai ha ka lieng. Phi dei ban ieh noh ia ka kad lieng bad leit sha ki um jylliew jong U Blei, bad to sdang ban tip hi da lade – peit thuh da ki khmat kiba kynja mynsiem.

Haba phi tip ba phi dei ban leh eiei, bad phi leh ia kata, te mar mar hi phin nang kham sngewthuh. Bishar bha hangno phi sngew jaituh, bishar ruh balei phi duh noh ia ka jingsngewtynn timer ban long mynsiem, bad phin shem ba ka leit biang sha kata kaba phim leh ia kaba phi dei ban leh. Phi khlem leh ia kata namar ba phi sngew ba kam don ka jingkhoh ban leh ia kata. Mynta phim don shuh ka jingshai ne ka bor ban peitthuh, bad haba jia ka sngewsih ne jynjar, phin duh noh ka jinglong mynsiem ha ka jaka ban long jai jai ha la mynsiem. Ka long kaba ma lada ngim treh ban iaitip khnang ban tip shuh shuh.

Ka jingshet kylla ka jingkohnguh, ka dei ka jingmut kaba phi don ban thaw ki lad ba phin trei na ka bynta ialade, bad kumta ka jingshitrhem bad ka jingthrang jong phi ki bakla noh na kaba bishar bha ia kiei kiei. Ka long kaba suk ban kheiñ duh ia lade ban ia kaba pyndep ia kaei kaei kaba long mynsiem, ia kaba la kdew ha ka Rom 12:1-2. Ka bha ban pyndep ia ka jingthmu U Blei ha ka jingim jong phi da kaba sngewthuh bha ruh ia ka mon jong u ban ia kaba phi leh ia kiei kiei kiba khraw kiba long ki jingtrei ba shu kheiñ duh. “Ha khmih, kaba kohnguh ka kham bha ban ia ka jingkñaia...” (1 Samuel 15:22). Sumar ioh phi phai dien noh na kaba phi la poi mynshuwa, haba U Blei u kwah ia phi ban long uta uba phim pat long mynshuwa. “Lada uno uno ruh u mon ia kaban leh ia ka mon jong u, un ioh shemphang...” (Ioannis 7:17)

NANGTA SA KAEI YN LEH?

“Naba baroh uba pan, u pdiang...” (Loukas 11:10)

Pan lada phim pat ioh pdiang. Kam don kaei kaei ka ban kham eh ban ia kaba pan. Ngin don ka jingthrang ia kiei kiei, bad ngin sa sngewsih hi ruh lada ngim ioh ia kita, dei haduh kata ka por ba ngi sa *pan*. Kane kam dei ka jingpan kaba na kaba ioh mynsiem ha kaba shisha. Hato phi la ju pan naduh ka dohnud namar ba phi la kyrduh palat? “Hynrei lada uno uno ruh na phi u duna ka jingstad, to un pan na U Blei...” (Jakob 1:5) hynrei to da pynthikna ba phi duna shisha ha ka jingshemphang ha shuwa ba phin pan. Phim lah ban jied ha kano ma ka por ba phin ioh ia ka jinglong mynsiem ha kaba shisha. Shisien ba phi tip ba phim pat don ha ka jinglong mynsiem, kaba bha eh ban leh ka long ban pan na U Blei ia U Mynsiem Bakhuid da kaba pynshong nongrim na ka kular U Jisu Khrist (peit Loukas 11:13). U Mynsiem Bakhuid u dei uba pynlong lut ia kiei kiei kiba U Jisu u la trei shisha ha ka jingim jong phi.

“Naba baroh uba pan, u pdiang” Kane kam mut pat ba phin ym *ioh* lada phim pan, hynrei ka mut ba lynda phi poi ha ka mat ban pan, te phin ym pat ioh eiei na U Blei (peit Mathaios 5:45). Ynda phi la lah ban pdiang, kane ka mut ba phi la poi ha ka jingiadei bad U Blei kum u khyllung, bad nangta phin pyrkhath bad iaroh da ka jingsngewthuh jong phi bad da ka jingsngewthuh ba kynja mynsiem ba kine kiei kiei ki wan na U Blei.

“Lada uno uno ruh na phi u duna ka jingstad...” Lada phi la sngewthuh ba phi duna jingstad, kane ka long namar ba phi la shem ia ka jinglong mynsiem ba shisha – wat buh ia ki nongpynmatlah biang ha kata. Ka kyntien *pan* ka mut “kyrpad”. Khyndiat ki briew kiba sngewtynnat ban pyrkhath ia ka jingduk jingkyrduh jong ki, bad don pat ruh kiba duk bad kyrduh ha ka jinglong mynsiem bad kim lah ban pynpaw ia ka jingsngewtynnat jong ki ha kata. Ngin ym ioh pdiang eiei haba ngi pan ia kaei kaba ngi la don ha ka jingmut, namar ia kane ngi pan namar ba ngi long kangar, kam dei ba ngi pan naba ngi kyrduh. Uba duk ksew um ju pan eiei da kaba pynshong nongrim hynrei u pan namar u la don ha ka jingduh jingkyrmen bad ia u la ban ka jingkyrduh. Te um sngewlehraiñ ban kyrpad – Suk kita kiba *duk* ha ka mynsiem (peit Mathaios 5:3).

BAD HADIEN KATA, SA KAEI YN LEH?

"...to wad, phin sa shem ruh. . ."

(Loukas 11:9)

To wad lada phim pat shem. "Phi pan, te phim ioh pdiang, naba phi pan bymdei..." (Jakob 4:3). Lada phi pan ia kiei kiei na ka jingim, ha ka jaka ba phin pan na U Blei, te "phi pan bym dei" keiñ; kata ka mut phi pan ban ioh ka jinghun ia lade. Katta phi nang pynhun ia lade katta phi nang pynduna ia kaba wad ia U Blei "...to wad, phin sa shem ruh...". Trei beit ia ka kam – peit beit ia kane. Hato phi la ju wad ne em ia U Blei naduh ka dohnud jong phi, ne phi shu iam pyrta tang namar ba phi iakynduh jingeh? "...wad phin sa shem ruh..."

"Kaw, jar uba sliang, to wan sha ki um..." (Isaiah 55:1). Hato phi sliang, ne phi shu hun beit tang bad ki jingioh mad jong phi bad phim kwah shuh ia U Blei? Ka jingioh mad ka dei ka jingkhang bah bad kam dei ka thong. Peit ioh phi shu ngeit tang ha kaba phi iohmad ha ka jingim namar kane ka jingim jong phi kam pynsawa ia kaba shisha, hynrei kan mih pynban ka sur jong ka mynsiem wohdong. Kynmaw ba phim lah ban ai ha uwei pat u briew ia kaba phi la shem, hynrei phi lah ban pynkwah keiñ ba un thrang ia kata.

"...to tied, te yn sa plie ia phi" (Loukas 11:9). "To wan hajan ia U Blei..." (Jakob 4:8). Tied – te ka jingkhang ka la khang, bad u klong snam jong phi un nang tied katba phi dang tied. "To thet noh ia la ki kti..." (4:8). Tied kham eh – te phin shem ba phi long uba tngit, "...to pynkhuid noh ia la ki dohnud..." (4:8). Mynta phi la sdang iohi ia lade – phi la shim khia mynta – te phin leh ia kaei kaei kano kano ruh. "To phin iam..." (4:9). Hato phi la ju iam bad pynpaw ia la ki jingsngew lanot ha khmat U Blei? Mynta ym don shuh wat shi ksai ruh ka jingsngewsynei ia lade, hynrei phi ioh tang ia ka jinglong kaba kumno phi long. "To phin pynrit ia lade..." (4:10). Katno phin ioh mad ia ka mynsiem ba sngewrit haba phin tied ha jingkhang U Blei – phi dei ban tied lang bad u nongtuh ba la shah sahnarphna "...bad ia uta uba tied, yn sa plie" (Loukas 11:10).

BAN POI HANGTA

“To wan ha nga...”

(Mathaios 11:28)

Haba ka pop bad ka lanot ki la sangeh, te ka jingrwai u riewkhuid ka sa sdang. Hato nga lah shisha ban poi shata? Nga lah, mynta mynta. Ki jingkylli kiba ktah shisha ia ka jingim ki long khyndiat eh, bad ia ki la jubab da kine ki kyntien – “To wan ha nga”. Ki kyntien U Trai kim long kumne, “Leh ia kane ne wat leh ia kata,” hynrei u ong beit – “To wan ha nga”. Lada nga shu wan beit ha U Jisu, ka jingim jong nga kan iaiaid ryngkat bad ki jingthmu jong nga. Ngan sa sangeh noh na kaba leh pop, bad ngan sa shem ba ka jingrwai U Trai ka la sdang ha ka jingim jong nga.

Hato phi la ju wan ha U Jisu? Peit ia ka jingeh dohnud jong phi. Phi lah ban leh lut ia kiei kiei lait tang ia ine iba long kum i kam khyllung – “To wan ha nga”. Lada phi kwah shisha ba phin ym leh pop shuh, phi dei ban wan ha U Jisu.

U Jisu Khrist u pynlong ia lade ka jingtynjuh khnang ban tip la phi long ne em kiba shisha. Peit kumno u la pyndonkam ia ka kyntien “wan”. Ha ki por bym poi pyrkhata kan don ka jingpasiaw jong U Trai – “To wan ha nga” bad kumta hi mar mar la khring ia phi sha u. Lada la ithuh ia U Jisu, kiei kiei baroh kin kylla lut. To long kiba bie j bad shu wan beit bad aiti ha kaei kaba u la ong. Ban wan sha u, ka mut ba phin mon ban klet lut ia kiei kiei bad phin aiti beit ha u.

“...te ngan pynjem ia phi” – kata ka mut, “ngan pynneh ia phi khnang ba phin ieng shkem”. U khlem ong, “ngan pynthiah ia phi, ngan bat ia ka kti jong phi, bad ngan rwai khnang ba phin ioh thiah”. Ka jingmut tynrai hi ka long ba u ong, “ngan pynkhie ia phi na kaba thiah – na ka bym kwah leh eiei bad na kaba thait palat, na kaba phi sngew ba phi la iap haba phi dang im. Ngan pynrung ha phi da ka mynsiem ka jingim, bad kumta keiñ yn pynneh ia phi da ka jingtrei kaba biang eh”. Katta ruh ngi dang sngew tlot hi bad ngi sngew synei ia lade bad ngi kren shaphang ka “jingpynshitom” ia ka mon U Trai! Hangno ka bor bakhraw jong U Khun U Blei ha kata?

BAN POI HANGTA

"...Ko Rabbi hangno me shong? U ong ha ki, To ale, te phin sa iöhi"
(Ioannis 1:38-39)

Haba ka jingsngewtynnmat tang ha lade ka iöththiah bad ia ka jingsngewtynnmat shisha pat la pynkyndit. “Bad ki la iasah lem bad u ha kata ka sngi...” Kata ka dei kaei kaei kaba baroh na ngi ngin leh. Ngin sah bad u tang khyndiat por, tang ban pynkyndit bynriew ia ngi. Te ngi sdang biang ban pyrkhath ia ka ia lade, bad ngim iasah shuh bad u. Hynrei wat la katta ruh, kan ym don kano kano ruh ka por ha ka jingim kaba ngim lah ban iaineh ha U Jisu.

“Me long U Simon... yn khot ia me u Kephas” (1:42). U Blei u thoh kyrteng thymmai ia ngi ha kata ka jaka ka jingim jong ngi kaba u la pyndam noh ia ka sarong, ka jingsngewbiang ha lade bad kaba iit pynmyntoi tang ialade. Katto katne na ngi, ngi don ka kyrteng thymmai tang ha ki katto katne ki jaka la kum ki niangpyrsit ba kynja mynsiem. Bad ha kiwei pat ki jaka ngi sngew biang beit. Haba ngi don ha ka jingmut ba kynja mynsiem, ngin pyrkhath ba ngi long ki riewkhuid ba paka. Hynrei wat peit ia ngi lada ngim don ha kata ka jingmut. U synran uba shisha u dei uta uba don ka kyrteng thymmai ia kaba la thoh ha baroh shi ryning – ka jingwad myntoi tang ia lade, ka sarong, ka jingsngewbiang beit, ia kine baroh la dep pyndam lut.

Ka sarong ka dei ka pop ba pynlong ia ka “lade” u blei jong ngi. Katto katne na ngi ngi leh kumne, ym kum u Pharisi, hynrei kum u nongkhrong khajna (peit Loukas 18:9-14). Lada phi ong “O ngam dei ho u riewkhuid”, ia kane la pdiang da ka jingsarong jong u briew, hynrei ka dei ruh ka jingkren bein Blei na kaba rieh. Phi pyrshah ia U Blei ba un pynlong riewkhuid ia phi, la kum ban ong, “Nga tlot palat bad ngam don jingkyrmen shuh, ngam rat da poi hi ruh sha ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist” Balei phim long noh u riewkhuid? Kawei ka long ba phim kwah bad kawei pat, phim ngeit ba U Blei u lah ban pynlong ia phi u riewkhuid. Phi ong ba kan bha ba U Blei un pyllait im ia phi bad un rah beit ia phi sha bneng. Un leh beit ia kata! ym tang ba ngin pynlong iing ha u, hynrei U Jisu u la ong ia U Kpa jong u bad ia lade ruh u ong “...ngin ia wan ha u, bad ngin ia sah bad u” (Ioannis 14:23). Wat buh kyndon ia ka jingim jong phi – ai ba U Jisu un long ha phi, bad un sa shim ia phi sha iing bad u, ym tang shi sngi, hynrei phin long bad u junom.

POI NOH HANGTA

"...to wan bud ia nga" (Loukas 18:22)

Haba ka jingthrang jong ngi ka iap noh dei ka jingaiti kaba la pynkhuid pat kaba im. Kawei na ki jingpynwit kaba khraw ha ka ban wan ha U Jisu ka dei ka jinglong ba shapoh jong u brierw hi. Ngi pynlong hi ba kaba shapoh jong ngi bad ki jingkwah jong ngi kin kah noh ia ka jingwan ha U Jisu. Hynrei haba ngi wan ha U Jisu, kaba nyngkong eh kaba ngi sngewthuh ka long ba U Jisu um pynsngap eiei ruh ia ki jingkwah jong ngi. Ngi ioh ia ka jingmut ba ngin ai ki jingai sngewbha sha U Blei. Hynrei phim lah pat ban ai ia ka bym dei ka jong phi. Don tang kawei kaba phi lah ban ai ha U Blei bad kata ka long ba phin aiti noh ia ka jingim jong phi (peit Rom 12:1). Lada phi ai noh ia ka jingim jong phi ha U Blei, u, un sa leh eiei ia ka met jong phi ban pynlong khuid ia phi – bad kane ka jingleh jong u ka long kaba jop barabor. Ka dak u riewkhuid jong U Blei ka dei ka jingtuid jong ka bor, naba la aiti noh ha U Jisu Khrist. Ha ka jingim u riewkhuid ka don ka pung ba phylla, kaba long ka tyllong jong ka jingim. U Mynsiem U Blei u long ka pung ba don ka um ba sngur kaba iaituid. U riewkhuid u sngewthuh ba dei U Blei uba pynlong kumne ha ka jingim; te nangta kim don shuh ki jingujor, hynrei tang ka jingaiti ba laitluid ha U Jisu. Wat pynlong pat ia kane ka jingioh mad jong phi, ba kan long ka nongrim ia kiwei, hynrei to shah ia U Blei ba un leh ha kiwei kumba u la leh ha phi.

Haba phi ieh lut ia kiei kiei ha U Jisu, bad phin wan ha u haba u ong "to wan" te u pat un sa iai-ong "to wan" lyngba jong phi. Phi phin leit sha ka pyrthei keiñ ban pynsawa ia ka sur U Khrist, "to wan". Kata ka mih na kawei pa kawei ka mynsiem kaba la aiti lut bad kaba la wan ha U Jisu.

Hato nga la wan ha u? hato ngan wan noh *mynta*?

TO NANG TYLLUN!

“To ïaineh ha nga...”

(Ioannis 15:4)

Ha ka liang ka jingkut jingmut. ïa U Mynsiem U Jisu la buh ha nga da ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist. Nangta nga hap ban pyrkhat sani bha ban wanrah ïa ka sha ka jingiasuk bad U Trai jong nga. U Blei un ym pynlong ïa nga ban pyrkhat kum U Jisu – Nga dei ban leh hi ïa kata. Bad nga dei ban “pyndem ïa ka jingpyrkhat baroh ha ka jingkohnguh ïa U Khrist”. (2 Korinth 10:5). “To ïaineh ha nga” – ha ki jingpyrkhat kiba long kiba stad, ha ka liang ka pisa tyngka, bad ha kiei kiei baroh jong ka bynta jong ka jingim. Namar ïa ngi ym shym la thaw tang ïa kawei ka bynta jong ka jingim.

Hato ngam shah ba U Blei un pynïaid ïa nga da kaba ong ba kata kan pynthut noh ïa ka jingiasyllok jong nga bad u? Katno ka long kaba khlem akor ban ong ïa kata! Watla hangno hangno ba ngi don. Ngan ïaineh beit bad U Jisu, kum haba nga don ha ka jingiaseng lang. Kam long kaba donkam ba ngan pynkylla ïa kiei kiei baroh na ka bynta ïalade. Ka jingïaineh U Trai jong ngi ha kaba shapoh ruh ka la long kaba sngur bad ka bym don dak eiei. U Trai u suk beit bad U Blei la hangno hangno ruh. Um ju jied tang ïa ki jingsngewtynnatt la jong, hynrei u long jemnud, u aiti beit ha ka jingpynïaid U Kpa jong u, bad u shaniah ruh ha ki jingpyni jong u. Pyrkhat, ba katno ka jingim U Trai jong ngi ka long kaba sngew suk! Hynrei ngi pat ngi buh ïa U Blei tang haba ngi sngewbha eh. Ngim don ka jingjai jai ha ka jingim kaba “buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei” (Kolossai 3:3).

Pyrkhat ïa kiei kiei kiba weng noh ïa phi ym na ka jaka ban ïaineh bad U Khrist. Phin ong, “Hooïd, Trai, ai ïa nga tang shi minit – nga dang hap ban leh ïa kane. Hooïd, ngan sa ïaineh, hadien ba nga la pyndep ïa kane, ne ynda lah kane ka taiew, te, ngan sa ïaineh hi bad me” To *sdang noh* – sdang ban ïaineh *mynta* hi. Ha kaba sdang, ngin ïai-ïaleh ban ïaineh, bad katba phi nang bteng, kane kan long pat ka bynta jong ka jingim jong phi ba phin ïaineh ha u khlem ka jingpyrshang. Kut jingmut noh ban ïaineh ha U Jisu, la hangno hangno ruh ba phi don mynta, ne ha ka jaka kaba yn buh ïa phi hadien habud.

NANG ÌAID KEIÑ!

“phi ruh... to phin pynlang ha kata ka jingngeit jong phi...”

(2 Petros 1:5)

Ha ka liang ka jingtrei ia ki kam bapoh. Hangne u Petros u kren ia ka jingiaïoh bynta lem jong ngi ha “ka jinglong mynsiem ba kynja blei” bad mynta ngi dei ban “trei minot” da kaba pynleit jingmut ban sdang pynlong noh ia ki jingmlien ba kynja blei (1:4-5). Ngi dei ban “pynlang” ha ki jingim jong ngi ia kita ki jait jinglong. Ym shym la kha iano iano ruh bad ki jinglong kiba bha, hynrei ngi dei ban pynmlien ba kin long sha babha. Lymne ym shym la kha ia ngi bad ki jingmlien – ngi dei ban pynmlien hi ban pynioh ia ki jingmlien ba kynja blei da kaba pynshong nongrim ha ka jingim bathymmai kaba U Blei u la ai ha ngi. Ia ngi ym shym la kha ba yn iohi ia ngi kum kita ki jingthaw U Blei ki ban biang lut nadong shadong, kata, ban long ki nuksa kiba phyrnai, hynrei la kha ia ngi ba yn iohi ia ngi kum ki briew kiba pyni ia ka jingphylla jong ka jingaiei jong u. Ka jingtrei ia ki kam bapoh ka dei ka jingtynjih ia ka jinglong ba shisha jong ngi. Ka jingpynwit kaba khraw ha ka jingim ba long mynsiem jong ngi ka dei kaba ngi iit beit tang ban trei ia ki kam baheh. Hynrei “U Jisu... u la shim ia ka jaiñ ñiad,... bad u la sdang ban sait ia ki kjat ki jong ki synran” (Ioannis 13:3-5).

Baroh na ngi ngi iaïd lyngba ha ka jingim ha kaba ym don ka jingshai ka ban pynsngewtynn timer ia ngi, ngi ioh mad tang ia kiei kiei kiba shu long kumjuh beit ha la ka sngi, ki juh shi ki juh ki kam ngi hap ban trei. Ki jingim kiba man la ka sngi ha ka jingshisha ki dei ki lynti jong U Blei kiba ai mynsiem pat ia ngi. Wat ju khmih lynti ba U Blei un ai ha phi ia ki khyllipmat kiba pynsngewtynn timer, hynrei to nang ban im wat ha kita kiba man la ka sngi, kata, ban trei ia ki kam bapoh da ka bor U Blei.

Ka long kaba eh ia ngi ba ngin “pynlang” katkum ka jingkren u Petros hangne. Ngin ym lah ban khmih lynti ba U Blei un shu rah beit ia ngi sha bneng ha ki jingthiah ba don syntiew, bad katta ruh ngi ju pyrkhath ba ngi leh kumta! Nga dei ban sngewthuh ba ka jingkohnguh jong nga ban leh wat ia ki kam barit ruh, hynrei ka don ka bor jong ka jingaiei U Blei hangta. Lada nga trei ia ka kam, ym tang ka nam ba trei, nga trei namar nga ngeit ba U Blei u pyniaïd lut ia kita, nangta haba nga la poi ha ka mat ban kohnguh, ngan sa sngewthuh ia baroh ka jingaiei ba phylla jong U Blei ba ka la don ha nga, lyngba ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna jong U Khrist.

“HATO PHIN AITI NOH İA LA KA JINGIM?”

“Ym don uba don ka jingieit kaba kham khraw ia kane, ba uwei u aiti noh ia la ka jingim na ka bynta ki lok jong u... nga la khot ki lok ia phi” (Ioannis 15:13,15)

U Jisu u khlem phah ia nga ba ngan iap na ka bynta jong u, hynrei ban aiti noh ia ka jingim jong nga na ka bynta jong u. U Petros u la ong ha U Trai, “ngan aiti noh ia la ka jingim na ka bynta jong me” (Ioannis 13:37) bad u da mut hi ruh kumta. U la sngewshlur bha haba u la ong kumne. Lada ma ngi pat ngim lah ban ong kumba ong u Petros, kan long kaei kaei kaba sniew – lah ban sngewthuh ia ka jingtrei jong ngi lyngba ka jingshlur. Hato U Trai u la ju kylli ia phi, “Men aiti noh ia la ka jingim na ka bynta jong nga?” (Ioannis 13:38). Ka suk ban shu iap noh ban ia kaba aiti ia ka jingim jong phi ha kata ka jingmut kaba U Blei u la khot ia phi. Ym shym la thaw ia ngi na ka bynta ki khyllipmat kiba tyngshaiñ ha ka jingim, hynrei ngi dei ban iaaid ha ka jingshai jong ki ha ki kam kiba ngi trei man la ka sngi. Don tang kawei ka jingtyngshaiñ ha ka jingim U Jisu, bad kata ka la long ha u Lum jong ka jingpynkylla dur. Dei hangta ba u la pynthylli ia lade na ka bynta ka burom ha kaba arsien, bad nangta u la wan sha ka jaka ba shong ksuid (peit Markos 9:1-29). U Jisu u la aiti ia ka jingim jong u laiphew lai snem ban leh ia ka mon U Kpa jong u. “Ha kane ngi la ithuh ia kata ka jingieit, naba u la aiti noh ma u ia la ka jingim na ka bynta jongngi: ngi ruh ka dei ia ngi ban aiti noh ia la ki jingim na ka bynta ki para bangeit” (1 Ioannis 3:16). Hynrei ka jingim jong ngi kam mon ban leh ia kata.

Lada nga dei u paralok jong U Jisu, nga dei ban aiti khnang ia la ka jingim na ka bynta jong u. Hoodid ka long kaba eh, bad ngi dei ban ainguh ia U Blei ba ka long kaba eh. Ka jingpynim ei ka dei kaba suk ia ngi, namar dei U Blei u ban trei shitom ban leh ia kata. Hynrei ban pyni ia ka jingpynim ei ha nga ka long kaba eh. U Blei u la pyllait im ia u briew, u la pyndap ia u da U Mynsiem Bakhuid bad u ong, “mynta to trei dep ha ka jingim jong phi bad to shakri ia nga, wat la ki don bun kiei kiei sawdong jong phi, kiba pynlong ia phi ba phin ym shakri” Bad U Jisu u la ong ha ngi “... nga la khot ki lok ia phi...” To shakri hok keiñ ia u Lok jong phi bad kynmaw ba ka burom jong u ka dang long kaba ma ha ka jingim jong phi lada phim shakri ia u.

HUSIAR İOH PHI BISHAR İA KIWEI

“Wat bishar, ba yn ym bishar ia phi”

(Mathaios 7:1)

KI jinghikai U Jisu ha kaba iadei bad ka jingbishar ia kiwei ka long kumne; u ong beit “*Wat*”. Bun na ki Khristan, la tip ia ki ba ki long kiba bishar pynngam bha ia kiwei. Ka jingbishar ka dei kawei na ki kam kiba ki briew ki ju leh, hynrei ha ka jaka ka jinglong mynsiem pat, ym lah ban pynioh eiei da kane. Ka jingmih na kaba bishar ka long ka jingpyniakhlad noh ia ka bor jong kita kiba shah bishar. U Mynsiem Bakhuid u dei tang ma u uba lah ban bishar, bad tang ma u uba lah ban pyni ia ka jingbakla khlem da pynmong. Ka long kaba eh ban rung ha ka jingiasyllok bad U Blei lada phi long kiba nang tang ban bishar. Ka jingbishar ka pynlong ia phi ba phin long kiba khor, kiba ap ban pynsniew, bad kiba sniew, bad ka ai ha phi ia ka jingmut ban kren heh bad phin sngew ba phi long halor ia kiwei. U Jisu u ong ba ki synran jong u kim dei ban don ka mynsiem ban bishar ia kiwei. Yn ym lah ban pynioh ia kane ka mynsiem mar mar, hynrei kan shim por ban ioh ia kane ka mynsiem. Phi dei ban husiar ia lade man la ka por ba phin ym pyrkhata ia lade ba phi long kham khraw ban ia kiwei.

Phin ym lait na ka jingshah thwet ha U Jisu ha ki bynta kiba shapoh ka jingim jong phi. Haba nga iohi ia u thngiat kiwei uba ha khmat, kane ka mut ba nga don u khung ha ka khmat jong nga (peit 7:3-5). Iwei pa iwei i jingbakla iba nga iohi ha kiwei, U Blei un lap ia kata ha nga ruh. Man la ka por ba nga bishar, nga pynrem ia lade (peit Rom 2:17-24). Wat bat ia u dieng kot ban thew ia kiwei. Kan don kaei kaei ka jingshisha kaba ngim tip ha ka jingim jong kiwei. Kaei kaba U Blei u la leh nyngkong ha ngi ka long ba un ai ha ngi ia ka jingkhuid ha ka jinglong mynsiem. Hadien kata, kam don lad shuh ia ka sarong ba kan sah bad ngi. Ngam pat iakynduh ia u briew ia uba ngan pynduh jingkyrmen, hadien ba nga la bishar ia lade lada nga long shabar na ka jingaiei U Blei.

TO NANG İAI-ITHUH İA U JISU

“U Petros... u la İaid halor ka um ban leit sha U Jisu. Hynrei haba u la İohi İa kata ka lyer ba ka jur, u la sngew sheptieng...”

(Mathaios 14:29-30)

Ka lyer ka la long shisha kaba jur bad ki at phyllung ruh ki la jur, hynrei u Petros u khlem İohi İa ki ha kaba nyngkong. U khlem pynleit jingmut eiei ruh em İa ki; u shu İohi tang İa U Trai, kumta u la İaid haba u la İohi İa u, bad “u la İaid halor ka um”. Nangta u la sdang ban khmih shaiñ İa kiei kiei sawdong jong u bad kumta u la İaid beit. Balei U Blei um pynlah İa u ban İaid ha trai ki jingatphyllung, ne halor jong ki? U la dei ban leh İa kata, hynrei ym lah ban leh eiei İa kata khlem ka jingithuh jong u Petros İa U Trai Jisu.

Ngi shim ka lad lada ngi İohi İa U Blei ha kiei kiei, nangta ka jingpyrkhat ba na lade ka rung ha ka jingim jong ngi bad kumta ngi İaid beit shakhmat. Lada phi la ithuh shisha İa U Trai jong phi, phim don hok ban tip kumno bad hangno u buh İa phi. Kiei kiei kiba ker sawdong İa phi ki *long* kiba shisha, hynrei lada phi peit İa ki phin sa sngewtynnatt, bad phin ym İohi shuh İa U Jisu. Nangta kan sa wan ka jingmai na u, “... balei ba me la sngew artatien?” (14:31). To ai ba kiei kiei kin jia ha phi, hynrei to ithuh İa U Jisu, da kaba shaniah skhem ha u.

Lada phi İatai-nia wat tang ha i shi sekhon ruh, haba U Blei u la kren, İa kane phin tip hi ma phi. Wat ju sdang ban ong, “Nga te nga sngew lyngngoh la u la kren shisha İa nga?” Wat khuslai İa kata – mar mar hi phi dei ban raikut – da kaba ieh beit İa kiei kiei baroh ha u. Phin ym tip lano ka sur jong u kan wan ha phi, la ka long tang ha ka dur bym shai ruh kaba shu lah ban mutdur, phi dei ban raikut ban pyndem İa lade ban aiti lut İa kiei kiei baroh ha u. Dei tang lyngba ka jingpyndem İa lade ba phin ithuh İa u, la ha kano kano ka por ruh. Phin kham sngewthuh İa ka sur jong u lada phi long thurmur – kata, lada phin kheiñ duh lut İa kiei kiei baroh.

KA JINGSHAKRI DA KABA DUWAI PYNLEIT JINGMUT

“Me ieit ia nga?... To ap ia ki langbrot jong nga”

(Ioannis 21:16)

U Jisu u khlem ong ban pynkylla ia ki briew ha ka rukom pyrkhath jong ngi, hynrei u la ong ban ap ia ki langbrot jong u, ba kin ioh ia ka bam ha ka ban tip ia u. Ngi kheiñ ia kaei kaba ngi leh ha ka rukom Khristan kum ka kam ban shakri, hynrei U Jisu Khrist u khot ia ka jingshakri da kaba ngi pyni ha u kumno *ngi* long, ym ia kaei kaba ngi *leh* na ka bynta jong u. Ka jinglong synran ka shong eh ha ka jingpynleit jingmut jong ngi ha U Jisu Khrist, ym ha kaba bud ia kano kano ka jingngeit ne ka jinghikai tynrai. “Lada uno uno ruh u wan ha nga, bad u bym isih..., um lah ban long u synran jong nga” (Loukas 14:26). Ha kane ka dkhot, kam don ka jingpynbor na U Jisu ban bud ia u; u shu ong “Lada me kwah ban long u synran jong nga, me dei ban pynleit jingmut tang ha nga”. U briew uba la shah ktah da U Mynsiem U Blei un shu ong kyndit, “Mynta nga la iohi U Jisu u long uei!” kata ka dei ka tyllong jong ka jingpynleit jingmut ha u.

Mynta ngi la sdang ban buh bujli noh ia ka jingngeit jong ka jinghikai tynrai da ka jingngeit ha lade, bad dei na kata ka daw ba bun ki briew ki pynleit jingmut noh ia ki jingjia kiba jia bad khyndiat eh ki pynleit jingmut ia U Jisu Khrist. Ki briew kim kwah shisha ban pynleit jingmut shuh ia U Jisu, hynrei ki sngap noh ia kiei kiei kiba u la sdang. U Jisu u la bitar ia ki riew nang riew tip kiba mynta, u la bitar ia kito kiba kwah ia u ba un long tang kum u lok jong ki, hynrei ki bym mon ban pdiang ia u ha kiwei kiwei pat ki liang. U Trai jong ngi u la kohnguh ia ka mon U Kpa jong u, ym ia ki jingdonkam ki briew – ka jingpyllait im ia ki briew ka dei kaba mih na ka jingkohnguh jong u ia U Kpa. Lada nga shu pynleit jingmut beit tang ia ki briew, kan wan ka por ba ngan thait noh bad kan sa poi ka por ba ka jingieit jong nga kan sah kut hajuh bad kan dkoh noh. Hynrei lada nga ieit da kaba shit rhem ia U Jisu Khrist, nga lah ban shakri ia ki briew, wat la ki kheiñ ia nga kum ka “byrni ñiad kjat”. Ka jingim kaba rieh jong u synran ka long ka jingpynleit jingmut ia U Jisu, bad ka dur kata ka jingim ka long ka bym ilerkhaw. Hynrei pat ka long kum i symbai kew iba “hap ha ka khyndew, bad ba i iap” – hynrei ita i symbai in sa sei soh bad in pynkylla ia kata ka jaka baroh kawei. (Ioannis 12:24)

HATO PHI LA POI HA KATA KA “LANO”?

“U Trai u la pynphai noh ïa ka jinglong mraw U Job, ynda u la duwai na ka bynta la ki lok”

(Job 42:10)

Yn ym lah ban shem ha Ka Testament Bathymmai ïa i jingduwai iba i sngewsynei, iba i tlot bad iba kynrei tang ïa ka malade iba ïaleh ban pynbeit noh bad U Blei. Hoodid la nga la ïaleh ban pynbeit noh bad U Blei, hynrei kata ka dei pynban ka dak ba nga ïaleh pyrshah ïa ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist. Nga duwai kumne, “Lada me sngap ïa ka jingduwai jong nga, Trai to pynkhuid ïa ka dohnud jong nga – Ngan ïaid beit bad me tang lada me mon ban ïarap ïa nga”. Hynrei *ngam lah* ban ïasuk bad U Blei; ngam lah hi ruh ban pynbeit ïa la ka jingim. Nga lah ban ïadei bad ïasuk bad U Blei tang lada nga pdiang ïa ka jingpyniasuk kaba da U Trai Jisu Khrist kum ka jingai sngewbha. Hato ngan pynrit noh ïa lade ban pdiang ïa ka? Nga hap ban aiti noh ïa baroh ki hok bad ki jingdawa jong nga, bad ngan sangeh noh na kaba leh hi ha la ka jingsngewthuh. Nga dei ban ieh ïa lade tang ha ki kti jong u, te kumta keiñ ngan lah ban sdang noh ban theh ïa ka jingim jong nga ha ka ban duwai na ka bynta kiwei. Donkam ïa ka jingduwai jur lada ngim ngeit ha ka jingpyniasuk. U Jisu um shym la sdang ban pyllait ïa ngi – Hynrei u la dep pyllait lypa ïa ngi. Ka dei ka jingshisha kaba la dep pyndep bad kan long ka jingkren pharshi ïa u lada ngin pan na u ïa kaba u la dep ai.

Lada mynta phim pat ïoh pdiang ïa ka “shispah shah” ïa kaba U Jisu u la kular (peit Mathaios 19:29) bad phim pat sngewthuh ïa ka ktien U Blei, sdang noh mynta ban duwai na ka bynta ki lok jong phi - rung noh ha ka jingshakri ïa ki jingim kiba shapoh. “U Trai u la pynphai noh ïa ka jinglong mraw u Job *ynda u la duwai na ka bynta la ki lok*”. Kum ka mynsiem ba la ïoh ka jingpyllait, te ka dei ïa phi ba phin duwai na ka bynta kiwei. La hangno hangno ba U Blei u buh ïa phi, duwai barabor khnang ba yn ithuh noh ïa ka jingpyniasuk kaba da u ha ka jingim kiwei kumba phi la ithuh ïa ka. Duwai na ka bynta ki lok jong phi *mynta* bad duwai ruh ïa kito kiba phi dang shu ïa kynduh *mynta*.

KA KAM SHAKRI İA KA JINGIM KABA SHAPOH

“Phi long... ka jinglong lyngdoh bakynja syiem...”

(1 Petros 2:9)

Da ka hok jongno ba ngi kylla long “u lyngdoh ba kynja syiem? Dei da ka hok jong ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist, bad ia kane la dep pyndep. Hato ngi la long kiba kloï ban iehnoh ia lade bad ban sdang ia ka jingduwai kaba dei ka kam ki lyngdoh? Hynrei pat lada ngi iaithwet ia ka jinglong ba shapoh jong ngi ba ngin tip kumno ngi long, kane kan pynmih ia ka mynsiem ba peit tang ia lade, kan pynmih ruh ia ka jinglong Khristan kaba isaitmet, ym ka jingim kaba sngur kaba shida kum ki khun U Blei. Lynda ngi poi haduh ha ka jingidei bad U Blei, kane kan long noh tang kum ban pyllait jynhaw, watla ngin ong, “Nga la ioh ia ka jingjop!” Kane kam pyni ia ka jingphylla jong ka jingsiewspah. Sdang beit khlem ka jingngeit ba da buh pud ba yn pyni ia ka jingphylla jong ka jingsiewspah. Nangta wat khuslai eiei shuh na ka bynta ia lade, hynrei sdang ban leh ia kaei kaba U Jisu u la kren, “To duwai na ka bynta u lok uba wan sha phi ha ka por shiteng synia, duwai na ka bynta ki riewkhuid U Blei, bad duwai na ka bynta ki brierw baroh”. Duwai da kaba phi tip ba phi iajan tang bad U Khrist Jisu, ym ha kane ka nia: “Ko Trai, nga la leh ia kaba bha tam, to sngap ia nga mynta”.

Katno kan slem ba U Blei un lah ban pyllait ia ngi na kane ka jingmlien ba pyrkhata tang ia lade? Ngi dei ban poi noh ha u pud ban pyniap noh ia ka malade haduh ba kan ym don shuh ka jingphylla ia kaei kaba U Blei u lah ong shaphang jong ngi hi. Ngin ym lah ban sngewthuh ia ka jingjylliew jong ka jinglong tlot jong ngi. Don tang kawei ka jaka kaba ngi lah ban don ka jingidei bad U Blei, kata ka dei ha U Khrist Jisu. Shisien ba ngi la poi hangta ngi dei ban theh noh ia ka jingim jong ngi katba lah ha kane ka kam shakri ia ka jingim kaba shapoh.

KA AIÑ BYM KYLLA SHUH JONG KA JINGBISHAR

“Naba da ka jingbishar ba phi bishar, yn bishar ia phi: bad da ka jingthew ba phi thew, yn thew pat ia phi”

(Mathaios 7:2)

Kane ka jingkren kam dei kaba shu kren tang da ka ktien khlem da pynshongnia, hynrei ka dei ka aiñ jong U Blei kaba na bymjukut. Da kaba phi bishar yn bishar pat ia phi da kata hi. Ka don ka jingiapher hapteng ka nong kylliang bad ka jingpynshitom. U Jisu u la ong ba ka nongrim jong ka jingim ka long ha ka jingpynshitom – “da ka jingthew ba phi thew yn thew pat ia phi”. Lada phi long uba nud ban wad daw ia ka jingbakla kiwei, kynmaw da kata hi yn thew ia phi. Ia kaba phi leh isynei ia kiwei kumta ruh ka jingim kan sa leh isynei kylla ia phi. Kane ka aiñ kaba na bymjukut ka trei na khet U Blei ha ngi (peit Salm 18:25-26).

Ka shithi sha ki nong Rom 2:1 ka kren pynthikna shuh shuh da kaba ka ban ba uno uno uba wad dong ia kiwei, uta hi u leh ia kata kaba u hi u wad dong. U Blei u peit ym tang ia kaba u la leh, hynrei u peit ruh ia kaba yn leh ia kata namar U iohi ia ki dohnud jong ngi. Ha kaba sdang hi ngim ju ngeit ia ki jingthoh ba la thoh ha ka Baibl. Kum ka nuksa, hato ngi ngeit shisha ia kaba la thoh ba ngim ju dei ban wad dong ia kiwei, naba ngi shem ba ia lade ruh ngi leh ia kata hi kajuh? Ka daw ba ngi iohi ia ka arsap, ka shukor, ka jingthok ha kiwei ka long ba baroh kine ki don lut ha ki dohnud jong ngi. Ka jinglong tynrai jong u riewkhuid ka dei ka jingsngewrit, “Hooïd, kita baroh bad kiwei de ki jingsniew kin don beit ha nga lymda dei na ka jingaiei jong U Blei. Namarkata, ngam don hok eiei ruh ban bishar”.

U Jisu u la ong, “Wat bishar, ba yn ym bishar ia phi” (Mathaios 7:1). U ong shuh shuh “Naba da ka jingbishar ba phi bishar, yn bishar ia phi”. Mano ba nud ban ieng ha khmat U Blei ban ong “Ko Blei jong nga to bishar ia nga kumba nga bishar ia kiwei”? Ngï la ong ia kiwei ba ki dei ki nongpop – lada U Blei u bishar pat ia ngi ha ka juh ka lynti, ia ngi yn bret beit sha dujok. Hynrei U Blei u bishar ia ngi ha ka nongrim jong ka jingpyniasuk kaba phylla eh kaba da ka Diengphna jong U Khrist.

“TO TIP İA KA KHUSLAI”

“U la ong... u briew ki jingsngewsih”

(Isaiah 53:3)

Ngim pat “tip ia ka khuslai” kaba U Trai u la iaaid lyngba. Ngi shah ia ka, bad ngi im bad ka, hynrei ngim pat ju tip shisha ia ka. Ha kaba nyngkong jong ka jingim jong ngi, ngim pat sngewthuh ia ka jingshisha jong ka pop. Ngi peit ia ka jingim da ki khmat ba pynshongnia bad ngi ong ba lada u briew u lah ban synshar ia ki jingsngew, bad un pynstad ia lade, te un sa im ka jingim ka ban pynjan bad ka jingim U Blei. Hynrei katba ngi dang leh kumta ha ka jingim, ngin shem ba ka don hi kaei kaei kaba ngi khlem pyrkhath, bad kata ka dei ka pop – kane ka pynduh lut ia ki jingpyrkhath bad ia ki jingpynkhreh jong ngi ha ka jingim. Ka pop ka la shong tynrai ha ka jingmut jingpyrkhath jong ngi, ha ka jingbymlah jong ngi ban synshar ia ka mut ka pyrkhath bad ha ki jingpynshong nongrim ki bym shongnia.

Ngi dei ban sngewthuh ba ka pop ka dei kaba jia shisha ha ka jingim, kam dei tang ka jingduna. Ka pop ka dei ka jingialeh pyrshah ia U Blei, haba ka long kumne, ka pop ne U Blei ki dei ban iap noh na ka jingim jong nga. Ka Testament Bathymmai ka kren eh ia kane – lada ka pop ka synshar ia nga, ka jingim U Blei ha nga kan iap noh; haba U Blei pat u synshar ia ka jingim jong nga, ka pop hapoh jong nga ka dei ban iap noh. Ym lah shuh ban pynshai palat ban ia kane. Ka jingkut noh ka pop ka long ha ka jingsahnarphna noh ia U Jisu Khrist, bad kane ka long kaba jia shisha ha ka history jong ka jingim U Blei ha ka pyrthei, bad ka long ruh kaba shisha ha ka history jong phi bad jong nga – kata ka long, ba ka pop kan pyniap noh ia ka jingim jong U Blei ha ngi. Ka dei tang kane kaba batai balei U Jisu Khrist u la wan sha ka pyrthei, bad ka dei ka jingbatai ia ngi ia ka jingkhuslai bad sngewsih jong ka jingim.

SNGEWTHUH BAD PDIANG İA KA JINGSHISHA JONG KA POP

“Kane ka long ka por jong phi, bad ka bor jong ka jingdum”

(Loukas 22:53)

Ym dei ba la sngewthuh bad pdiang ia ka pop, ym dei ba la tip ia ka bad ym dei ka jingbymtreh ban iatrei bad ka – kaba pynmih ia baroh ki jingjot ha ka jingim. Phi lah ban kren shaphang ka jinglong babha jong ka jinglong briew, hynrei ka don kaei kaei ha ka jinglong briew ka ban rkhië bein ia kawei pa kawei ka nongrim kaba phi ieng. Lada phim treh ban iamynjur bad kane ka jingshisha ba ka don ka jingsniew bad ka jinglong khim jingmut, kiba long kiba isih bad ki jingbakla ha ka jingim briew, bad haba kine ki ther pat ia ka jingim jong phi, ha ka jaka ba phin pdiang bad sngewthuh ia kata hynrei phi iashah noh bad ka bad phin ong ba kam myntoi ban ialeh pyrshah ia ka. Hato phi la khmih bniah ia kane “ka kynta bad ka bor jong ka jingdum” ne phi don ka jingsngewthuh ha lade ba phim don ka jingithuh ia ka pop la ka long kaba kumno kumno ruh? Ha ka jingiadei bad ki para briew ne ha ka jingiadei paralok, hato phi la pdiang bad sngewthuh ha lade ia ka jingshisha jong ka pop? Lada ka long em, phin sa shah riam ha kiwei pat ki bynta bad hangta phin iashah noh bad ka pop. Hynrei lada phi la pdiang bad sngewthuh ha lade ia ka jingshisha jong ka pop, phin sa sngewthuh ba ka long kaba ma bad hangta hangta hi phin ong “Hooïd, nga tip kane ka pop ka mut aiu.” Ka jingsngewthuh ia ka pop kam lah ban pynduh noh ia ka nongrim jong ka jinglong paralok – ka shu don ka jingiaburom mar kylliang namar ka tynrai jong ka jingim bad ka pop ka long kaba pynjot. Husiar barabor ia kano kano ka jingthew ia ka jingim ka bym pynsngew ia ka jingdon jong ka pop.

U Jisu Khrist um ju shaniah ia ka jinglong briew, hynrei um dei pat uba peit sniew bad um ju tharai sniew namar u shaniah tylli ha kaei kaba u lah ban leh ha ki briew. U briew uba ioh ia ka jingiada na ka jingsniew u dei uba khuid, hynrei u briew uba lui lui um don ia kane ka jingiada. Ki briew kiba lui lui kim lait na kano kano ka jingma. Ym dei ban pyrshang ban shu long lui lui; U Blei u dawa ba ka jingim jong ki, ka dei ban long kaba khuid bad kaba hok. Ka jinglui lui ka long ka jinglong u khynnah. Uno uno u briew u dei ban ioh ia ka jingshah kynnoh lada um sngewthuh bad pdiang ha lade ia ka jingshisha jong ka pop.

PDIANG İA LADE HA KA DING KA JINGKUSLAI

"...te kaei ngan ong? 'Ko Kpa, to pyllait ia nga na kane ka por? Hynrei na ka bynta kane nga la wan khnang ha kane ka por: Ko Kpa, pyndon burom ia la ka kyrteŋg'"

(Ioannis 12:27-28)

Kum u riewkhuid U Blei, ka jingpeit jong nga ia ka khuslai bad ia ka jingeh kam dei ban long kumne: kata, ba ngan pan ba ym dei ia ki ban shah ban wan ha nga, hynrei ba nga dei ban pan ia kane, ba U Blei un iada ia nga ba ngan ieng skhem kumba u la thaw ia nga, wat la ki don ki ding jong ka khuslai. U Trai jong ngi u pdiang ia lade, bad u pdiang ia kata kaba u long namar u sngewthuh ia ka jingthmu jong u, wat ha pdeng ka ding jong ka khuslai. Kumta la pynim noh ia u ym *na* kane ka kynta, hynrei u la ioh im shabar na ka kynta.

Ngi ju ong ba ka khuslai kam dei hi ban don ha ka jingim, hynrei ka don beit hangta, bad ngi dei ban pdiang ia baroh ki ding jong ka khuslai. Lada ngi ialeh ban phet noh na ka khuslai bad ngim treh ban trei bad ka, te ngin long kum ki bieŋ. Ka khuslai ka dei ban don beit ha ka jingim, bad kam myntoi ia ngi ba ngin ong ba kam dei ban don ha ngi. Ngim dei hi ruh ban ong ba U Blei u la bakla ba u la pynlong ia ka pop, ka khuslai bad ka sngewsih ha ngi.

Ka khuslai ka weng noh ia ka jingjyndonŋ mynsiem jong ngi, hynrei pat, barabor kam ju pynbha pat ia u briew. Ka shitom pat ka pynpeit mat ia ngi ne ka lah ban pynjot ia ngi. Ka jingjop kam lah ban pynpeitmat ia ngi namar ka pynsarong noh ia ngi. Phim lah ban shem ne ioh eiei lyngba ka jingim kaba man la ka sngi, namar phin uŋor beit man la ka por. Te ba phin iohi ia lade ka long tang lada phi don ha ka ding ka jingkhuslai. Balei keiŋ ka leit long kumne. Ka jingshisha ka long ba ha ka ktien U Blei la thoh ia kane bad kumta ruh ka jia ha ka jingim u briew. Lada phi leit ha u briew uba khuslai, u u pdiang beit bad kumta un ai por ia phi ban sngap ia phi. U briew u bym pat ju mad ia ka khuslai un niew beiŋ ia phi, bad un ym ai ka por ia phi bad un beh noh ia phi. Lada phi pdiang hi ia ki khuslai, U Blei un pynlong ia phi ka jingiarap ia kiwei.

SHIM İA KA JINGAIEI U BLEI – MYNTA

“Ngi te . . . ngi İa kyrpad ba phin ym pdiang lehnohei İa ka jingaei U Blei” (2 Korinth 6:1)

Ka jingaei kaba phi İoh mynhynnin kam dap İa kaba mynta ka sngi. Ka jingaei ka dei ka jingaei kaba shu İaituid na U Blei, bad phi lah ban tong İa ka katba phi kwah. Phin İaitong İa ka "...ha ka jingİaishah shikaddei, ha ki jingjynjar, ha ki jingkyrduh, ha ki jingshipa” – dei hangne ba la tynjuh İa ka jingİaishah jong ngi (6:4). Hato phim lah ban shaniah ha ka jingaei U Blei ha kita? Hato phin ong ha lade, “To İa mynta hi te ngan ym pynsgap İa ka?” Kam dei kaba phin ong ba phin duwai ne ba phin kyrpad ba U Blei ba un İarap İa phi, – hynrei ka dei kaba phin shim İa ka jingaei U Blei *mynta* hi. Ngi İaleh pynban ban duwai ba kan long kum ka jingpynkhreh İa ka jingshakri jong ngi, hynrei kaba kum kata kam don ha ka Baibl. Ka jingduwai ka long ka jingpynmlien ban tong İa ka jingaei ka jong U Blei. Wat ju ong, “Ngan pyneh beit haduh ba ki jingjynjar kin leit noh bad nangta ngan sa duwai”. Duwai *mynta* – shim İa ka jingaei U Blei ha ka por ba phi donkam. Ka jingduwai ka dei kaba ngi ju mlien ban pyndem İa lade bad ka long kaba myntoi; kam dei kaba phi shu pynpaw İa ka jingpynleit jingmut jong phi İa U Blei. Katno ngi long kiba suk lada ngi nang ban shim İa ka jingaei U Blei lyngba ka jingduwai.

"...ha ki jingsympat, ha ki jingset byndi, ha ki jingkhihwin, ha ki jingtrei minot..." (6:5) – ha kine baroh, pyni ba ka jingim jong phi ka shim İa ka jingaei jong U Blei, bad kane kan long ka sakhi İa lade bad İa kiwei ba phi long ka jingphylla jong u. Shim İa ka jingaei jong u mynta, ym hadien. Ha ka jinglong mynsiem, ka kyntien kaba donkam eh ka dei ka *mynta*. La ka long kumno kumno ruh to İaishim İa ka jingaei U Blei ha kano ma ka jaka ba phi don. Kawei na ki sakhi ka ban pynshisha ba phi la shim İa ka jingaei U Blei ka long ba phi la long kiba pynrit ha khmat kiwei khlem pyni ba phi long kumno kumno ruh wat tang khyndiat ruh hynrei phi pyni tang İa ka jingaei jong u.

Leh "...kum kiba duk..." wat pynsah eiei shuh. To theh noh İa lade, to ai ruh İa baroh kaba bha kaba phi don, bad to long kiba kyrduh. Wat leh buit tuh İa kaei kaba U Blei u ai ha phi. Hynrei pynpaw kum "...ki ba don kiei kiei baroh” – kane ka dei ka jingjop İa ka jingduk (6:10).

HA KA SYRNGIEW JONG KA JINGĪADA U BLEI

“ . . . nga long lem bad me ĩa kaban pyllait ĩa me, ong U Trai”

(Jeremaĭah 1:8)

U Blei hi u la kular ĩa u Jeremaĭah ba un pyllait ĩa u – "...ka jingim jong me kan sa long kum ka jinglute ha me..." (Jeremaĭah 39:18). Kata ka dei ka jingkular U Blei ĩa ki khun jong u. Shano ba u phah, un ĩada ĩa ka jingim jong ngi. Ngim dei ban khuslai ĩa ka spah ne ĩa ka jingdon jingem jong ngi. Lada ngim long kumta, ngin don ka jingtieng, ka jingpang dohnud bad ka jingsngewsih. Lada phi don ka jingmut kaba beit, te phin long ka sakhi ba phi don ka jingngeit shkem ha ka syrngiew jong ka jingĭada U Blei.

Ka jingĭathuh khana halor u Lum ka pyni ba lada ngi trei ĩa ka kam U Jisu Khrisť, ngin ym don por ban peit ĩa lade. U Jisu u la ong skhem, "wat khuslai la ki briew ki kheiñ ĩa phi kumno kumno ruh". Lada ngi dang khmih lynti ĩa ka hok jong ngi, kata ka mut ba ngi la kynriah noh na kaba pynleit jingmut ĩa U Blei. Wat ju khmih lynti ĩa ka jingbishar hok ha kane ka pyrthei, hynrei wat sangeh pat ban ai hok ĩa kiwei. Lada ngi wad ĩa ka hok, ngin kut ha ka ban uxor bad ngin sa sngewsynei ĩa lade la kum ba ngin ong "Balei ki leh ĩa nga kumne?" Lada ngi pynleit jingmut beit ha U Jisu Khrisť, ngim salia ĩa kaei kaba ngi ĩakynduh, lada ka long kaba dei ne kaba lait. U Jisu u la kren shisha kumne, "To ĩaileh ĩa kaei kaba nga ong ĩa phi ban leh, bad kumta ngan ĩada ĩa ka jingim jong phi. Lada phi pyrshang ban ĩada hi, kata phi weng noh ĩa lade na ka jingĭada jong nga". Wat ki katto katne na ngi kiba la pynleit jingmut bha ĩa U Blei ruh ki kylla long noh ki bym ngeit blei ha kane ka liang – te ngim ngeit keiñ ĩa u. Ngi buh ĩa ka jingmut jong ngi ha ka khet bad nangta ngi pyndait pat ĩa ka kyrteng U Blei hangta. Ngi *khun* ĩa ka ban leh katkum ka jingshem phang jong ngi, ha ka jaka ba ngin shaniah ha U Blei naduh ki dohnud jong ngi. (peit Proverb 3:5-6)

LA BAT SKHEM DA U BLEI

"...ba kumta ngan ioh bat ia kata na ka bynta kaba la bat
ia nga ruh da U Khrist Jisu"

(Philipi 3:12)

Wat ju jied ban long u nongtrei na ka bynta U Blei, hynrei shisien ba U Blei u la khot ha phi, "phin ym phai sha kadiang lymne sha kamon" (Deuteronomi 5:32). La buh ia ngi hangne ym ban trei na ka bynta U Blei, hynrei namar ba U Blei u la "iohbat" ia ngi. Haba u la leh kumta, ngin ym don shuh kum ia kane ka jingpyrkhat, "kane ka kam kam iadei bad nga". Ia kaei kaba phin ialap ruh la rai da U Blei, ym namar ka jingkwah jong phi. To ai ba ka mynsiem jong phi kan don ka jingiadei kaba skhem bad U Blei, bad kynmaw ba ym shym la khot ia phi tang ba phin pynpaw ia ki jingshem jong phi hynrei ruh ba phin ialap ia ka gospel. Uwei pa u wei u Khristan u dei ban pynshisha ia ka jingshisha U Blei, hynrei ha kaba iadei bad ka jingkhhot ban ialap, ka dei ban da don da ka jingbat da ka kti U Blei ha phi – la bat ia ka jingim jong phi da U Blei ba phin leh ia kata. Katno ngut na ngi kiba la shah bat kumta?

Wat theh noh sharud ia ka ktien U Blei, hynrei ialap ia ka jingkhuid jong ka. Dei ban kren khlem jingtieng ia ka ktien U Blei, hynrei lada phi hap ban iakren ia ka jingiadei jong phi shimet bad kiwei, kynmaw ba phi long uei – phim dei u jingthaw ba la shna kyrpang ha bneng, hynrei phi long tang u nongpop ba la pyllait da ka jingaiei.

"Ko para bangeit, nga ngam nïew ia lade uba la lah bat: hynrei ia kane *kawei nga leh...* nga beh sha pyrshah ka dak *ban ioh* ia ka jingiathong kaba ka jingkhhot shaneng ka jong U Blei ha U Khrist Jisu (Philipi 3:13-14)

KA JINGPYNMLIEN KABA PYRKHING

“Lada ka kti kamom jong me ruh ka pynjynthut ia me, to ot noh ia ka, bad to bret noh na me: naba ka myntoi ia me ba kan duh kawei na ki dkhot jong me, bad ban ym bret ruh ia ka met jong me shitylli sha dujok” (Mathaios 5:30)

U Jisu u khlem ong ba baroh na ngi ngi dei ban ot noh ia ka kti kamom jong ngi, hynrei u mut kumne, “lada ka kti kamom jong phi ka pynlong ia phi ban leh pop” ha ka jingiaid jong phi bad u, te kan bha ba phin “ot noh” ia ka. Don bun kiei kiei kiba shong aiñ, hynrei lada phi pynleit jingmut ha U Blei, phin ym lah ban leh ia kita. Ka kti kamom ka dei ka jingdon kaba bha tam, hynrei U Jisu u ong, ba lada ka pynwit ia phi ha ka ban bud ia ka aiñ jong u, te ka bha ban “ot noh” ia ka. Ka jinghikai tynrai hangne ka long ka jingpynmlien ne ka jinghikai kaba ktah bha ia ka jingim briew.

Haba U Blei u pynkylla ia phi lyngba ka jingpynthymmai pat, bad u ai pat ia phi ia ka jingim kaba thymmai lyngba ka jingkha pat kaba arsien, ka jingim jong phi ha kaba nyngkong kan long kaba dkoh. Kin don shispah tam iwei ki kam kiba phim nud shuh ban leh – kine ki dei kiei kiei ki ban pynlong pop ia phi, bad kiwei kiba ithuh ia phi ruh kin ong ba ka dei ka pop. Hynrei kito ki bym don ha ka jinglong mynsiem kin ong “kan bakla aiu lada phi leh kumta? A ka jingbiej jong phi!” Ym pat ju don u riewkhuid u bym pat ju im ka jingim kaba long dkoh ha kaba sdang ka jingiaid lynti jong u kum u riewkhuid. Hynrei, ka bha ban long kiba dkoh ha ka jingim bad ngin bhabriew pat hakhmat U Blei, ban ia kaba bhabriew hakhmat ki briew bad ngin long dkoh pat hakhmat U Blei. Ha kaba nyngkong, U Jisu Khrist lyngba U Mynsiem jong u, u pyrkhing ia phi ban leh bun kiei kiei kiba long kiba dei ia kiwei bad kim long kiba dei pat na ka bynta jong phi. Hynrei peit ba phim dei ban wohdong ia kiwei pat.

Ka jingim Khristan ka pyni ia ka jinglong dkoh ha kaba nyngkong, hynrei pat ha ka dkhot 48 U Jisu u pyni ha ngi ia ka dur kaba itynnatt jong ka jingim – “Phin ialong kiba janai, kumba U Kpa jong phi uba ha bneng u long uba janai”

LEH NOH MYNTA HI!

“To ïasuk noh kloï kloï ruh bad uba ïaleh bad me...”

(Mathaïos 5:25)

Ha kane ka dkhot, U Jisu Khrist u la buh ïa kawei ka nongrim kaba donkam da kaba ong, “Leh ïa kaei kaba phi tip ba phi dei ban leh *mynta*. Leh noh ïa ka kloï kloï. Lada phim leh kumta, kan don ka kam kaba phin ym lah ban lait kaba phi dei ban trei tat ynda phi ‘la siew ïa ka pisa kaba khatduh’ (5:26) bad ïa kata phin leh ha ka jingpang, jingpisa bad jingjynjar”. Ki aïñ U Blei kim ju kylla, ngin ym lah ban phet ban lait noh na ki. Ki jinghikai U Jisu ki long kiba ngam haduh ka dohnud jong ngi.

Ka jingkwah ban pynthikna ba ka jingïaleh pyrshah kan wanrah ha ngi ïa ka hok, ka dei kaei kaei kaba la ju long man la ka por. Hynrei U Jisu u ong ba kata kam dei kaba lah ban ïaid lait noh bad ka long kaba donkam na bymjukut ïa nga, ba nga dei ban siew ïa ka ram u nongïaleh pyrshah ïa kaei ba u la shah ha nga. Na ka liang U Trai hi kam pher la nga shah thok ruh, hynrei pat ngam dei ban leh thok ïa kiwei. Hato nga ïaleh beit ban ïoh ïa la ka hok ne hato ngan siew noh ïa kaei kaba U Jisu u la shah ram ha ngi na ka liang ka jong u.

Leh noh kloï ïa kata – wan ïa lade ha ka jingbishar mynta. La ka long ha ka jinglong mynsiem ruh phi dei ban leh hi noh mynta. Lada phim leh, kiwei pat ki kam kiba phim lah ban lait kin sdang ban trei ha phi. U Blei u la kut jingmut ba U Khun jong u u dei ban long uba khuid, bad uba lieh kum ka ïor, lada ka dang don ka jingbym kohnguh ha ka jinghikai jong u un sa shah ïa U Mynsiem jong u ba un trei haduh ba phin da long kiba kohnguh. Katba phi dang ïai-ong ba phi long ha ka lynti kaba dei, kane ka pyni shai ba phi dang don ha kano re ka mat jong ka jingbym kohnguh. Na kata ka daw ngim sngew phylla shuh ba U Mynsiem U Blei u pynbor ïa ngi ba ngin sah ha ka jingshai. (peit Ioannis 3:19-21)

“To ïasuk noh kloï kloï bad uba ïaleh bad me...” Phi la poi mo ha kata ka jingïadei badno badno ne ba phin shem pynban ba phi dang don ka jingdom ha ka dohnud jong phi? Phla noh kloï kloï – to pynbeit noh ïa ka hakhmat U Blei. To ïasuk noh bad uta u brieve – *Leh noh mynta hi*.

KA JINGPYNSHITOM KABA YM LAH BAN LAIT

“Men ym mih noh nangta, tadynda me la siew ia ka pisa kaba khatduh”

(Mathaios 5:26)

Kam ju don ka bneng kaba don ha ka ia i kyndong iba rit iba long ka dujok. U Blei u la kut jingmut ban pynsngur, pynkhuid bad ban pynbha ia phi, bad un ym shah ia phi ba phin lait noh na ka jingbishar jong U Mynsiem Bakhuid wat tang shi khyllipmat ruh. U pynbor ia phi ban wan sha ka jingbishar mar mar haba u la pynkynduh ia phi, hynrei phim shym la kohnguh. Te ka kam kaba phim lah shuh ban lait kan sdang ban trei ha phi, bad kan wanrah ia ka jingpynshitom kaba yn ym lah ban lait na ka. Mynta phi la shah bret, “ha byndi phin ym mih noh nangta, haduh ba phin da “siew ia ka pisa kaba khatduh” (5:25-26). Katta ruh phin kylli ia U Blei, “Une u dei U Blei ka jingisynei bad ka jingieit sieh?”. Haba peit na ka liang U Blei, ka dei shisha ka jingtrei jong ka jingieit. U Blei un sa pynsngur ia phi khlem don dak eiei ruh, hynrei pat u kwah ia phi ba phin sngewthuh ia ka jinglong kaba phi la pyni – ka jinglong jong phi ba phi dawa ia ka hok ha lade. Ha ka khyllipmat kaba phi la mon ba U Blei un pynkylla noh ia ka jinglong jong phi, ka bor ban pynthymmai ia phi kan sa sdang ban trei. Bad ynda phi la tip ba ka jingthmu jong U Blei ka long ban pynbha bad ban pyndon ia phi hajan jong u bad hajan kiwei, U Blei un sa iarap ia phi ba phin shim ia ka lynti kaba dei. To rai ba phin leh noh ia kata mynta hi da kaba ong, “Hooïd Trai, ngan leh noh ia kaba donkam” ne “ngan iasuk noh bad uta u briew mynta”.

Kine ki jingiatuh khana jong U Jisu Khrist, ki ktah ia ka mon bad ia ka jingiatip lem jong phi, ym ia ka jabieng jong phi. Lada phi pule ia kine ki dkhot, na ka jingiatuhkhana halor u Lum da ka jabieng jong phi, te phin pyndum noh ia ka jingktah kaba sha ka dohnud jong phi.

Lada phi shem ia lade ba phi dang kylli ia kane ka jingkylli, “nga lyngngoh balei ngam san ha ka jinglong mynsiem bad U Blei?” – te kylli ia lade lada phi la dep siew lut ka ram na ka liang jong U Blei. Leh noh *mynta* ia kaei kaba phin leh ha kawei pat ka sngi. Kawei pa kawei ka jingkylli ne ka jingkhot ki wan bad “*kaba dei*” ban leh noh – ka jingtip ia kaei kaba dei ban leh.

KI KYNDON JONG KA JINGLONG SYNTRAN

“Lada uno uno ruh u wan ha nga, bad ubym isih ia la u kpa bad ia la ka kmie, bad ia la ka tnga bad ia la ki khun, bad ia la ki hynmen hynbew ruh shynrang bad kynthei: hooïd bad ia la ka jong ka jingim ruh... Uno uno ruh de ubym bah ruh ia la ka jong ka diengphna, bad ba wan bud nadien jong nga... Kumta ruh, uno uno uba na phi, ubym nïew duh noh ia kiei kiei baroh kiba u don, um lah ban long u synran jong nga” (Loukas 14:26-27,33)

Lada ka jingim kaba iajan tam jong u synran ka iakhing bad ka jingpynbna U Jisu Khrist, te U Trai u dei ban shah shkor bha noh ia lade. Ka jinglong synran ka dei ka jingpynleit jingmut tang ia U Briew – U Trai Jisu Khrist jong ngi. Don bun ka jingïapher hapdeng ka jingpynleit jingmut ia u briew bad ka jingpynleit jingmut ia ki nongrim ne ia kino kino ki daw. U Trai jong ngi um ju pynbna ia ki daw ban pynleit jingmut – u pynbna ba dei ban pynleit jingmut tang ia u hi. Ban long synran ka mut ba dei ban pynleit jingmut la kumba la kha ia uta ba un long synran bad ia kane la pynkhih jingmut de bad ka jingieit ia U Trai Jisu. Bun na ngi, ngi khot ia lade ki Khristan hynrei pat ngim pynleit jingmut shisha ia U Jisu Khrist. Hooïd, ngim lah shisha ban ieit ia U Trai Jisu lymda U Mynsiem Bakhuid u ai ia ka ha ngi. Ngï lah ban itynnat, ban burom, bad ban pyndonburom ia u, hynrei pat, ngim lah ban ieit ia u na lade hi. Don tang uwei uba ieit shisha ia U Trai Jisu bad uta u dei U Mynsiem Bakhuid, bad dei ma u uba, “la theh iar noh buk buk ha ki dohnud jongngi” ia “ka jingieit U Blei” (Rom 5:5). Haba U Mynsiem Bakhuid u iohi ia ka lad ban pyndonburom ia U Jisu lyngba jong phi, un sa shim ia phi bad un pynmeh da ka ding khnang ba phin pynleit jingmut ha U Jisu Khrist.

Ka jingim Khristan ka dap tang da ka jingïaituid jong ka jinglah ban pyndonburom. U synran u dei ban shah leh kumba shah leh U Jisu, kata, la kynnoh ba um iaid ryntih. Hynrei pat U Jisu barabor u ju iaid ryntih ha ka jingïadei jong u bad U Blei, bad u Khristan ruh, u dei ban iaid ryntih ha ka jingïadei jong u bad U Khun U Blei, ym ba un iaid ryntih ha ki jingpyrkhing jong ki jinghikai tynrai. Ka ju long barabor kumne ba ki briew ki ju theh lut ha ki jinghikai la jong, bad U Blei un pynduh lut ia kine ki jingmut shuwa ba kin pynleit jingmut beit tang ha U Jisu Khrist.

KA JINGPYNLEIT JINGMUT İA KA POP LA JONG

“Kordit ia nga! namar nga la iap; namar nga u
briew uba tngit ki rmiang shyntur...”

(Isaiah 6:5)

Haba nga wan ha khmat ka jingdon U Blei, ngam shym la tip ba nga la long u nongpop, hynrei kysan kysan nga sngewthuh ba nga pynleit jingmut ia ka pop jong nga kaba long tang ha iwei na ki bynta jong ka jingim jong nga. U briew u lah ban ong, “O hooid nga tip ba nga long u nongpop”, hynrei haba u wan hakhmat ka jingdon U Blei um lah ban lait na kata ka jingkren kyllum. Ka jingpynkynduh kan long tang ha kata ka pop kaba nga la thikna, kumba leh u Isaiah. Kane ka dei ka dak ba ngi la don bad U Blei. Kam ju don ka pop kaba tang malu mala, hynrei kan don ka jingpynleit jingmut ia ka pop tang ha iwei i bynta jong ka jingim. U Blei u sdang ban pynkynduh ia ngi ha kawei ka bynta ha ka jingmut jong ngi da ka bor jong U Mynsiem jong u. Lada ngi pyndem ha kane ka jingpynkynduh ha kata ka mat, un sa ialam ia ngi sha ki jaka kiba shapoh eh jong ka pop, bad U Blei un sa pynpaw ha ngi ia ki jinglong jong ka pop. U Blei un trei ha ngi ha kata ka dur lada ngi la sngewthuh ia ka jingdon jong u hangta.

İa kane baroh ki briew ki la iohmad, naduh u riewhok uba khraw haduh u nongpop uba da sniew tam. Haba u briew u iaid ha ka lynti ka jingim, un ong “Ngam tip hangno nga la bakla”, hynrei U Mynsiem U Blei un pyni ia ka jingbakla jong u. Ka jingktah jong ka jingiohi jong u Isaiah ia ka jingkhuid U Trai ka long ba u la pyni ha u ba u long “u briew uba tngit ki rmiang shyntur”. “U la ktah ia ka shyntur jong nga da u, u la ong ruh, Ha khmih... ia ka jingbymhok jong me la weng noh, bad ia ka pop jong me la pynkhuid noh” (6:7). Donkam ban pyndonkam da ka ding ka jingpynkhuid lada ka pop ka dang snoh rdin ha ngi.

KAWEI NA KI “WAT” JONG U BLEI KABA KHRAW

“Wat pynkhuslai ia lade – ka lam tang sha kaba leh sniew”

(Salm 37:8)

Ka jingkhuslai ka pynkheif noh ia ka jingmut bad ia ka jinglong mynsiem jong ngi. Ka suk ban ong “wat pynkhuslai” hynrei ka long kaei kaei kaba eh ba ngin ym long kiba khuslai. Ka suk ruh ban ong, “To shongthait ha U Trai, bad ap shah slem ia u” (37:7) haduh ba ka pyrthei jong ngi kan kylla khongpong bad la pynbor noh ia ngi ba ngin im ha ka kulmar jingmut bad ha ka jynjar, kumba long kiwei pat ki briew. Long mo ban “shongthait ha U Trai”? Haba kane ka kyntien “wat” kam trei kam hangta, kan sa trei pat ha kano kano ka jaka. Kane ka kyntien “wat” ka dei ban trei ha ki sngi ba ngi shem jingeh bad jingartatien, bad ka dei ruh ban trei ha ki sngi kiba suk, lane kan ym trei hi la hangno hangno ruh. Lada kam trei ha phi, te kan ym trei hano hano ruh. Ban shongthait ha U Trai kam shong ha kino kino ki kam kiba paw shabar, hynrei ka shong tang ha ka jingiadei jong phi bad U Blei hi.

Ka khuslai barabor ka pynmih ia ka pop. Ngii ia leh ban pyrkhath ha lade ba lada ngi pyni ba ngi khuslai, kata, ngi pyrkhath ba kane ka pyni ba ngi long kiba shemphang, hynrei kane ka pyni ia ka jingsniew jong ngi. Ka khuslai, ka mih naba ngi la kut jingmut ba ngin ia id ha ka lynti la jong. U Trai jong ngi um ju khuslai bad um ju thrang palat, namar ka jingmut jong u kam long ba un pyndep ia ki jingthmu la jong hynrei ba un pyndep ia ka jingthmu U Blei. Ka jingkhuslai ka long ka kam kaba sniew ia u khun jong U Blei.

Hato phi la ju poi pyrkhath ha ka jingmut jong phi ba phin ong ba ka kam jong phi ka eh than ia U Blei ba un pynbha pat ia ka? To pynbeit ia ki jingmut jong phi da kaba, “...shong ha ka jaka barieh jong U Bahakhlieh tam eh...” (Salm 91:1) Ia thuh beit ha U Blei ba phin ym khuslai shuh ia kiei kiei baroh. Baroh ka jingkhuslai ka mih naba ngi la thmu ban leh ia kiei kiei khlem U Blei.

WAT PYNKHREH KHLEM U BLEI

“To aiti ia la ka lynti ha U Trai; to shaniah ruh ha u,
te un pynlong ia ka” (Salm 37:5)

Wat pynkhreh khlem u Blei. U Blei un sngewbha eh ban pynpra lut ia ki jingpynkhreh jong ngi, haba ngi klet noh ia u. Ngi pynkhreh ia ki kam kiba khlem da jied da U Blei, bad kynsan kynsan ngi sngewthuh ba ngi pynkhreh ia ka kam khlem ma u – ngi khlem buh ia u ba u long uba donkam eh ha kane ka jingpynkhreh jong ngi ia ka jingim. Te khnang ba kan ym don wat tang ka syrngiew ka jingkluslai ha kata ka jingpynkhreh jong ngi, ngi dei ban pynlong ia U Blei uba ha khmat eh ha kata ka jingpynkhreh jong ngi.

Ha kiei kiei kiba long mynsiem, ka dei ban long ka dustur jong ngi ba ngin buh ia U Blei ha khmat eh, hynrei pat bunsien ngim sngewdonkam ban buh ia u ha khmat eh. Lada ngi pyrkhath ne mutdur ba ngi dei ban don tang ia ka khmat ba riewblei, ha shuwa ba ngin tur sha u, ngin ym poi shajan jong u. Hynrei ngi dei ban tur sha U Blei kumba ngi long.

Wat pynkhreh da ka jingmut kaba sniew. Hato U Blei u thmu ba ngin pynkhreh khlem sngewthuh ia ka jingker ka jingsniew sawdong jong ngi? “Ka jingieit... kam tharai sniew” (1 Korinth 13:4-5). Ka jingieit kam dei ba kam don jingtip eiei ia ka jingsniew, hynrei kam ju ñiew pat ia ka ha ka por ba pynkhreh. Lada ngi jngai na U Blei, ngi ñiew ia ka pop ba ka don, ngi pynkhreh bad ka jingsniew ha ka jingmut, bad baroh ka jingpynkhreh kan shong ha kata.

Wat pynkhreh lada phi don ha ka umdum: Phim lah ban kynshew eiei na ka bynta ka umdum, lada phi shaniah ha U Khrist. U Jisu u la ong, “wat khieh khuslai na ka dohnud jong phi...” (Ioannis 14:1). U Blei un ym shah ia phi ba phin khuslai. Ka dei ka hukum jong u “Wat...” Ban leh ia kata, phi dei ban ïai-ïeng barabor wat la phin ur noh shispah tam iwei sien ha ka shisngi, tat haduh ba phin da ïoh ia ka jingmlieen ban buh nyngkong shuwa ia U Blei bad nangta sa pynkhreh ryngkat bad u ha ka jingmut jong phi.

KI JINGĪOHIPAW KABA KYLLA SHA KABA SHISHA

“U shyiap uba shit phyrnai un long ka pung . . .” (Isaiah 35:7)

Ngi baroh ngi ju don ka jingĭohipaw ĩa kiei kiei, ha shuwa ba kan long kaba shisha ha ngi. Haba ngi la sngewthuh ba ka jingĭohipaw ka long kaba shisha, hynrei kam pat long shisha ha ngi, u soitan un wan bad ki jingpynshoi, bad ngin ong ba kam myntoi wat tang ban pyrshang ban ĩaibteng ban ĩohi ĩa kata ka jingĭohi paw. Ha ka jaka ba ka jingĭohipaw kan long shisha ha ngi, ka pynpoi pynban ha ka them jong ka jingpynlehraĩ.

Jingim kam long u nar sarang,
Hynrei ka long u nar ba la tih na jingphuh itynnat,
Yn shtah ĩa ka da bun ki jingdum
Ban lah ban pynndonkam.

U Blei u ai ha ngi ĩa ka jingĭohipaw, bad u rah ĩa ngi sha ka them ban shtah ĩa ngi ha ka dur jong kata ka jingĭohipaw. Dei ha kane ka them ba bun na ngi ngi iehnoh bad ngim treh shuh ĩa ka bad ngi kyllon noh. Ki jingĭohipaw na U Blei kin long kiba shisha lada ngi lah ban ap. Pyrkhat ba U Blei u ai ĩa ngi shibun ka por kaba kylluid! Um ju kyrkieh. Hynrei ngi hi ngi long kiba kyrkieh. Haba ngi dang don ha ka burom jong ka jingĭohipaw, ngi leit noh ban trei da kiwei pat ki kam, hynrei ka jingĭohipaw kam paw shuh ha ngi kum kaba shisha. U Blei u dei ban rah ĩa ngi sha ka them, bad kumta da ka um bad ka ding un shtah pynwandur ĩa ngi, haduh ba ngin da poi ha ka mat ba un shaniah ĩa ngi ha ka jingshisha kata ka jingĭohipaw. Naduh ba U Blei u la ai ha ngi ĩa ka jingĭohipaw, u ĩaitrei beit ha kata. U ĩaleh ban pynwandur ĩa ngi katkum ka thong ba u la thmu ĩa ngi, hynrei ngi pat ngi dang ĩaleh shi ĩaleh ban phet noh na ka kti U Nongshtah dur, ngi ĩaleh ban shtah dur ĩa lade ba kan ĩahap bad ka thong jong ngi hi.

Ka jingĭohipaw kaba U Blei u ai ha ngi kam dei kata kaba ngim lah ban kot, namar ba ka don sha bneng, hynrei ka dei ka jingĭohipaw kaba U Blei u kwah ĩa phi ban ĩohi hangne hi. Shah ba U Nongshna khiew un buh ĩa phi ha ka shaka bad un pynwandur ĩa phi baroh sawdong katkum ka jingkwah jong u. Te kumba U Blei u long U Blei, bad ma phi, phi long maphi, phin kylla long kum ka jingĭohipaw jong phi. Hynrei wat duh jingkyrmen katba dang trei ĩa kata. Lada phi la ju ĩohi ĩa ka jingĭohipaw na U Blei, phin kwah ban pynhun ĩa lade tang malu mala, hynrei U Blei un ym shah ĩa kata.

KI JINGPYRSHANG KIBA SHONGDOR BAD KIBA BHA TAM KI LONG KIBA EH

“To bsut lyngba ia ka khyrdop bakhim. . ah kaba khim kata ka khyrdop: ah kaba wit ruh kata ka lynti kaba lam sha kaban im”

(Mathaïos 7:13-14)

Lada ngin im kum ki nongbud U Jisu, ngi dei ban kynmaw ba ki jingpyrshang kiba long kiba shongdor bad kiba bha tam, ki long kiba eh shibun. Ka jingim Khristan kaba donburom ka long kaba eh bha, hynrei kata ka jingeh kam pynkyllon pat ia ngi – ka ia leh ban pynjop ia kita ki jingeh. Hato ngi itynnat ia ka jingpynim kaba phylla eh jong U Jisu Khrist haduh ba ngin ia leh katlah katiai na ka bynta U Bahakhlich tam – kaba bha tam na ka bynta ka burom jong u?

U Blei u la pyllait im ia ki briew da ka jingaiei bakhraw jong u lyngba ka jingpyniasuk kaba da U Jisu, bad “dei U Blei uba trei hapoh jong phi ia ka ban mon ruh bad ia kaban trei, namar ka jingsngewbha jong u” (Philipi 2:13). Hynrei ngi dei ban “trei dep” hi ia kata ka jingpynim ha ka jingim jong ngi kaba man la ka sngi (Philipi 2:12). Lada ngi sdang da kaba pynshong nongrim ha ka jingsiewspah jong u, te ngin lah ban leh ia kaba u la hukum ia ngi ban leh, nangta ngin shem ba ngi lah ban leh ia kata. Lada ngi shah jop, kane ka mut ba ngim pat pyrshang ban leh ia kaei kaba U Blei u la phah ia ngi. Ki jingjynjar kin pyni ha ngi lada ngi la pyrshang ne em ban leh ia kaba u la hukum. Lada ngi kohnguh ia U Mynsiem U Blei bad lada ngi la pyrshang ban leh ha ka jingim jong ngi ia kaba U Blei u la buh ha ngi da U Mynsiem jong u, te lada ka wan ka jingeh, ngin sa shem ba ka jingaiei U Blei ka ieng ban ia da ia ngi.

Ainguh ia U Blei ba u la buh ia ngi ha ka jingeh! Ka jingpynim jong u ka long kaei kaei kaba kmen, hynrei ka dei kaei kaei ruh kaba dawa na ngi ia ka jingshlur, ka jingnud bad ka jingkhuid jinghok de. Ka tynjuh ia ngi la ngi lah ne em ban leh. U Jisu u “ialam ia ki khun shibun sha ka burom” (Hebru 2:10), bad U Blei un ym ia da ia ngi na ka bynta ka jinglong khun jong ngi. Ka jingaiei jong U Blei ka pynmih shibun ki khun shynrang bad kynthei bad ka iing ka sem jong ki kaba skhem kaba ia syriem ia U Jisu Khrist, kane ka iing ka sem kam dei ruh kaba tlot. Donkam shibun ka jingpynmlien ban im ka jingim kaba donburom lada ngi im kum u synran jong U Jisu ha ka jingim kaba shisha. Bad ka donkam ia ngi barabor ba ngin im ka jingim kaba bha bad kaba donburom.

KA MON BAN SHAKRI

"...to jied phi ha kane ka sngi iano phin shakri..."

(Joshua 24:15)

Ïa ka mon jong u briew la kynthup ha ki jingtrei jong u kum u briew. Ngam lah ban *iehnoh* ïa ka mon jong nga – nga dei ban pyntreikam ïa ka. Nga dei ban don ka *mon* ban kohnguh, bad nga dei ban don ka *mon* ban pdiang ïa U Mynsiem U Blei. Haba U Blei u ai ha nga ïa ka jingïohipaw kaba long ka jingshisha, kam dei ban don shuh ka jingkylli ban kylli ïa kaei un leh, hynrei tang kaei kaba nga hi nga dei ban leh. U Blei u la buh ha ngi iwei pa iwei ïa ki katto katne ki jingtyrwa bad ki jingpynkhreh. Kaba bha eh ban leh ka long ban kynmaw ïa kaei ba phi la leh ha shuwa ba U Blei un ktah ïa phi. Kynmaw ïa ki khyllipmat ba u la pyllait im ïa ngi, lane nyingkong shuwa ithuh ïa U Jisu, ne ithuh ïa katto katne ki jingshisha. Te kan long kaba suk ban pyndem ha U Blei. Mar mar kynmaw ïa kito ki khyllipmat ïa kiba U Mynsiem U Blei u la ai ïa ki jingtyrwa kiba thymmai ha phi.

"...to jied phi ha kane ka sngi iano phin shakri . . . “. Ka jingjied jong phi ka dei ban long ïa ka jingkut jingmut – kam dei ba phi la shah rong noh. Nangta kiei kiei baroh ha ka jingim jong phi kin shu sangeh shipor tat haduh ba phin da shim ka rai. Ka jingtyrwa kan long hagdeng jong phi bad U Blei – wat “ïasylla shuh bad ka doh bad ka snam” (Galatia 1:16). Da kawei pa kawei ka jingtyrwa kaba thymmai, kiwei pat ki briew sawdong jong ngi ki sdang ban jngai noh na ngi, dei hangne ba ka jingïaleh ka sa sdang. U Blei u shah ïa ki jingmut jong kiwei pat ki riewkhuid ba kin ktah ïa phi, bad dei hangne ba phin duna ka jingsngew thikna la kiwei kin sngewthuh ne em ïa ka lynti ba phi shim. Phim don hok ban kylli na U Blei shano un ïalam – Don tang kawei kaei kaei kaba U Blei un batai ïa phi bad kata ka long, ba u batai ïa lade hi.

Ong da kaba shai ha u, “Ngan bat skhem la ka kular”. Kynmaw ba tang mar shu ïa jied ba phin ngeit ha U Jisu Khrist, phi la long “ki sakhi” (Joshua 24:22). Wat ïasylla ïa kane bad kiwei pat ki Khristan, hynrei shu pynbna beit ha khmat jong u, “Ngan shakri ïa me”. Ka mon ban trei dep – ai ka nam lem ïa kiwei namar ka jingtrei dep jong ki ruh.

HATO PHIN KHMIIH THUH BHA NOH İA LADE?

“U Joshua u la ong ha uta u paitbah,
‘Phi phim lah ban shakri İa U Trai...”

(Joshua 24:19)

Hato phi dang shaniah hi khyndiat hano hano ban İa kaba shaniah ha U Blei? Dang don hi kaba dang sah ha phi kaba pyni ba phi dang shaniah ha lade, ne ha kiwei kiwei ki jingİakynduh? Hato phi dang shaniah ha lade İa kane ka jingtyrwa ne ka jingpynkhreh U Blei İa phi? Hato phin bishar bha İa lade da kaba kylli İa kine ki jingkylli ban wad bniah? Ka long kaba shisha ban ong, “Ngam lah ban im ka jingim kaba hok,” hynrei phi lah ban shim İa ka rai ban shah İa U Jisu ban pynlong hok İa phi. “Phim lah ban shakri İa U Trai...” – hynrei phi lah ban buh İa lade ha ka jaka kaba dei ha kaba ka bor jong U Blei badonbor kan tuid lyngba jong phi. Hato ka jingİadei jong phi bad U Blei ka lah biang ba phin khmih lynti İa u ba un pynpaw ha phi İa ka jingim jong u?

“U paidbah u la ong ha u Joshua, Em; hynrei ngi ngin shakri İa U Trai” (24:21). Kane kam dei kaba shu ong da kaba kyrkieh, hynrei ka dei ka jingaiti. Hynrei pat ngi khun İa lade ban ong, “U Blei um dei ban khot İa nga sha kane, ngam shym la long uba bit. Kane kam mut hi ruh İa nga.” Hynrei ka dei kaba la mut İa phi, bad katta la ngi long tlot katta ngin kham long kiba bha. U briew uba shaniah tang ha lade, u dei uta u ban ong khatduh eh, “Ngan shakri İa U Trai.”

Ngi ju ong, “O lada nga lah ban ngeit!” Ka jingkylli ka long, “*Hato ngan ngeit?*” ngin ym sngew phylla shuh ba U Jisu Khrist u ban eh ha ka pop ka jingbymngeit. “Um shym la leh shibun ki kambah hangta, namar ka jingbymngeit jong ki” (Mathaios 13:58). Lada ngi ngeit shisha İa kaei kaba U Blei u la mut İa kaba u la kren, shu mutdur ngin long kumno! Hato nga nud shisha ban shah İa U Blei ba un don beit bad nga ba u la ong kumta?

U RIEWKHUID UBA TUD HA KA JINGLONG MYNSIEM

“To ngin iäpyrkhat ban iäpynkhih paralok ia ka jingiaieit bad ia ka jingleh babha, khlem da iehnoh ia ka jingiaseng lang jong ngi...”

(Hebru 10:24-25)

Baroh na ngi ngi lah ban long ki riewkhuid ba tud ha ka jinglong mynsiem. Ngim kwah ban iaid ha ki lynti khohruh khohram jong ka jingim, bad ka jingthmu jong ngi ka long ban ioh ia ka jingsuk ha ka pyrthei. Ka jingmut jong ki dkhot na ka lynnong 10 jong ka Hebru, ka long ban iäpynkhih iwei ia iwei bad ngin ialong kawei. Baroh ar kine, ki donkam ia ka jingsdang – kata ka long ba ngin don ka mon ban shim ia ka kyndon kaba nyngkong kaba dei shaphang ka jingsngewthuh ia U Khrist, ym ia ka ban sngewthuh ia lade. Ban pynjingai ia lade bad ban im tang marwei, kane ka long pyrshah ia ka jinglong mynsiem bad U Jisu Khrist u la hikai ia kata.

Ka jingtynjuh ba shisha ia ka jinglong mynsiem jong ngi, ka jia haba ngi ieng pyrshah ia ka jingbymhok, ia ka jinghiar dor ka long briew man briew, ia ka jingbym sngewnguh bad ia ka jingkhihwin, kine baroh kin lam ia nga sha ka jingtud jong ngi ha ka jinglong mynsiem. Haba dang tynjuh ia ngi, ngi pat ngi kwah ban duwai ne ban pule Baibl, khnang ba ngin shem ia ka jingsuk. Ngim pyndonkam ia U Blei tang ban ioh ia ka jingsuk bad jingkmn. Ngim kwah tang ka jingsngewbha ha U Jisu Khrist, ym ha ka jingithuh shisha ia u. Kane ka dei ka lynti kaba nyngkong ka ban ialam sha kaba bakla. Kine ki dei ki jingmih, hynrei ngi pynlong ia ki, ki daw jong ka jingpynlong ia kiei kiei.

“Nga pyrkhath ba ka long kaba dei”. U Petros u la ong, “...ban pynkhih ia phi da kaba pynkynmaw ia phi...” (2 Petros 1:13). Hooid kan long ka jingpynthut lada dung ha ka kpoh da uta uba U Blei u pyndonkam ban pynkhih ia ngi – uta u dei uba bunkam ha ka jingtrei ia ka kam U Blei. Ka jingbunkam ka pher na ka jingbunkam ha ka jingtrei ia ka kam U Blei. Ka jingma jong ka jingtud ha ka jinglong mynsiem ka long ba ngim kwah ba yn pynkhih ia ngi – kaei kaba ngi kwah ka long ba ngin shongthait noh na kane ka pyrthei. Hynrei U Jisu um ju pynshlur ia ka jingshong thait – u ong, “to khie leit noh, to iathuh ha ki para jong nga” (Mathaios 28:10).

U RIEWHOK UBA KHLAIÑ HA KA JINGLONG MYNSIEM

"...ba ngan ioh ithuh ia u..."

(Philipi 3:10)

U riewkhuid um dei ban ialeh ban sdang ban sngewthuh ia lade, hynrei ban ioh ithuh ia U Jisu Khrist. U riewkhuid uba khlaiñ ha ka jinglong mynsiem um ju ngeit ba ki jingjia ki shu jia hi kumto, lymne um ju pyrkhata ba ia ka jingim jong u la phiah ha ki arbynta, kata ha ka jinglong riew paitbah bad ha ka jinglong khuid. U peit ia baroh ki jingjia ba kin long kum ka lad ban tip shuh shuh shaphang U Jisu Khrist, bad ka jingim jong u kam long kaba shah teh ha ka ban aiti lut ha u. U Mynsiem Bakhuid u la kut jingmut ba ngin ioh ia ka jingsngewthuh ia U Jisu Khrist ha baroh ki liang jong ka jingim jong ngi, bad un wanrah ia ngi sha kajuh shi kajuh ka mat haduh ba ngin da sngewthuh ia kata. Ka jingsngewthuh ia lade ka ialam tang sha ka burom jong ki kam babha, katba u riewkhuid jong U Blei, u pyndonburom ia U Jisu Khrist lyngba ki kam ba bha jong u. Kaei kaba ngi leh – wat ha kaba bam, ha kaba dih ne ha kaba sait ia ki kjat ki synran – ngi dei ban sdang ban sngewthuh bad ithuh ia U Jisu hangta. Kawei pa kawei ka bynta jong ka jingim jong ngi, ka don bynta bad ka jingim U Jisu. U Trai jong ngi u sngewthuh ia ka jingia dei jong u bad U Kpa wat ha i kam iba rit ruh. "U Jisu, u da tip... ba u la mih noh na U Blei, bad un sa leit noh sha U Blei... u la shim ia ka jaiñniad... bad u la sdang ban sait ia ki kjat ki jong ki synran..." (Ioannis 13:3-5).

Ka jingthmu jong u riewkhuid uba khlaiñ ha ka jinglong mynsiem ka long, "...ba ngan ioh ithuh ia u..." Hato nga ithuh ia u ha ka jaka ba nga don mynta ka sngi? Lada ka long em, te nga la pynsngewsih ia u. Nga mynta nga don hangne khnang ba ngan ym sngewthuh tang ia lade hynrei ban ioh ithuh ia U Jisu Khrist. Ha ka kam Khristan, ka jingsdang bad ka jingioh mynsiem jong ngi ka long ha kaba bunsien ngi iohi ba don ka kam kaba dei ban leh. Hynrei, kata kam dei ka jingmut jong u riewkhuid uba khlaiñ ha ka jingngeit. Ka jingthmu jong u ka long ban ioh ia ka jingsngewthuh ia U Jisu ha kawei pa kawei ka kam ne ka jingia kynduh.

KA BALANG KABA İABEH İA KA JINGLONG MYNSIEM KABA TANG İA LADE

“Tadynda ngi İoh poi... haduh ka jingthew
ka rynİeng ka jingdap U Khrist...”

(Ephesos 4:13)

Ka jingpynİasuk ka mut ban pynİoh biang İa ka jingİadei hapteng ka kynhun bynriew baroh bad U Blei, ban wanrah biang sha ka dur kaba U Blei u la shna ba kan long kumta. Kane ka dei kaba U Jisu Khrist u la leh ha ka jingsiewspah jong u. Ka balang ka jah noh ha ka jinglong mynsiem haba ka İabeh tang İa ka jinglong mynsiem kaba long tang İa lade, kaba sngewtynnattang ha la ki jong ki jingpynİaid. Ka jingpynİasuk İa ka jaitbynriew katkum ka jingmut jong u ka mut ban sngewthuh İa u ym tang ha la ka jingim marwei marwei, hynrei baroh lang kin ithuh İa U Jisu Khrist. Dei na kata ka daw ba U Jisu Khrist u la phah İa ki apostol bad İa ki nonghikai na ka bynta kane ka jingthmu – khnang ba ka met U Jisu ryngkat bad ka balang kaba don shibun ki dkhot kan long kaba im bad kaba tip lut da baroh. İa ngi ym shym la buh ba ngin İoh ka jingim balong mynsiem tang ha lade, lane ba ngin im jarjar tang ha la marwei. La buh İa ngi hangne khnang ba ngin ithuh İa U Jisu Khrist, na ka bynta ban tei İa ka met ka jong u.

Hato nga İaleh ban tei İa ka met U Khrist ne nga pynleit jingmut İa ka jingsan jingroi ka jong nga ha la marwei? Hooİd kaba donkam eh ka dei ka jingİadei jong nga shimet bad U Jisu Khrist. "...ba ngan İoh ithuh İa u..." (Philipi 3:10). Ban pyndep İa ka jingpynlong kaba paka jong U Blei ha nga, ka donkam İa nga ba ngan aiti – da kaba iehnoh ha u İa kiei kiei baroh. Lada nga kwah ban leh eiei tang namar İa lade, kane ka jingİadei kan thut noh. Bad ngan sa lehraiİ hadien ynda ba nga la tip ba ngam shym kwah ban ithuh İa U Jisu Khrist hi, hynrei nga shu kwah ban pynleit jingmut tang İa kaei kaba u la leh ha nga.

Ka thong jong nga ka dei İa U Blei hi, ym ka jingkmene ka jingsuk,
Lymne ka jingkyrkhu, Em tang İa Me hi Ko Blei jong nga.

Hato nga thew İa jingim jong nga da une u diengkot ne da u wei pat?

KA DOR JONG KA JINGÏOHIPAW

“Ha ka snem ba u syiem Ussaïah u la ïap nga la ïohi ïa U Trai...”

(Isaïah 6:1)

Ha ka jingïaid lynti jong ngi bad U Blei, ngi ju ïakynduh teng teng ïa ka jingïap noh ki riewkhrav na pdeng jong ngi. Kumne keiñ U Blei u hap ban pynkynriah noh ïa ki lok jong ngi khnang ba ngin buh ïa u ha ka jaka jong ki, bad kata kan long lada ngi sngew ba ngi la rem, ngi bakla bad ngi sngew duh mynsiem. Hato ngan pyrkhath ïa kane ha lade hi – haba u briew uba ju lam lynti ïa nga ban ithuh ïa U Blei, te haba une u ïap noh, hato ngan ieh noh ïa kiei kiei kiba nga dei ban pyndep ha ka jingim. Hato ngan duh jingkyrmen noh? Ne ngan leh kum u Isaïah uba ïohi pynban ïa U Trai?

Ka jingïohi ïa U Trai ka shong ha ka jinglong jong nga hi. Ka jinglong jong nga kan rai lada ngan ïohi ne em ïa ka jingshisha kaba la pynpaw ha nga. Ha shuwa ba ngan lah ban ong, “Nga la ïohi ïa U Trai”, ka dei ban don kaei kaei ha ka jinglong jong nga ka ban ïasyriem bad U Blei. Dei tat ynda la kha pat ïa nga arsien ba nga sa sdang shisha ban ïohi ïa ka hima U Blei hynrei shuwa kane, nga dang peit hi na ka liang jong nga. Kaei kaba nga donkam mynta ka long ba U Blei un ai ha nga ka jingpynkoit – Un pyndonkam da kiei kiei kiba shabar khnang ban pynkhuid ïa kaba shapoh ka jong nga.

Phin shim ïa U Blei ha kaba nyngkong, ha ka baar bad ha ka balai ruh, tat haduh ba phin ïohi markhmat bad U Blei, bad ha kane ka por phim peit shuh ïano ïano ruh. Te ka jingduwai jong phi kan long kumne, “Ha baroh ka pyrthei, ym don shuh lait tang ma me, Ko Blei ba ieit; ym don shuh mano mano hynrei tang ma me”.

To nang siew keiñ ïa ka dor. To ai ba U Blei un ïohi ba phi la mon ban ïaid ha kata ka jingïohipaw.

ÑIEW DA KA JINGSHAH SHITOM BAD ÆAID SHA KHMAT

“Hynrei nga ong ha phi, wat ieng Æaleh markylliang Æa uba sniew:
hynrei mano mano ruh uba thab Æa me ha ka ngab kamon jong me, to
pynphai sha u Æa kawei pat ruh”

(Mathaïos 5:39)

Kane ka dkhot ka pynpaw Æa ka jinglehrit jong u Khristan. Ha ka pyrthei shisha, lada u briew um pynphai kylla, kata ka pyni ba u long uba khawpud. Hynrei ha ka pyrthei ka jinglong mynsiem, kane ka pynpaw bad sakhi ba ka don Æa ka jinglong U Khun U Blei kata, lada um pynphai markylliang Æa ka jingsniew. Haba ki briew ki leh pharshi Æa phi, phim dei ban sngewsih, hynrei na kata, phi lah ban shim Æa ka kabu ba phin Æoh pyni Æa U Khun U Blei ha ka jingim jong phi. Phin ym lah da lei lei ruh ban shu pyrthuh bud Æa ka jinglong U Khrist – ka dei ban don ha phi hi ne phim don Æa kata. Ka jingleh pharshi, ka kylla long ka lad Æa u riewkhuid ban pyni Æa ka jingthiang ka bym lah ong shuh jong U Trai Jisu.

Ka jinghikai ba ngi Æoh na ka jingiathuhkhana halor u Lum ka long ba kam shym la hikai Æa kane kumne, “To leh Æa la ka kamram” hynrei ka hikai Æa kane, “To leh Æa ka kamram ka bym dei ka jongphi”. Hooid kam dei ka kamram jong ngi ban pynphai Æa kawei pat ka ngab Æa kita, hynrei U Jisu u la ong ba lada ngi long ki synran jong u, ngin leh hi Æa kine kiei kiei. Ngin ym ong hi ruh kumne, “O ngam lah shuh ban trei, ki briew kin sngewthuh bakla Æa nga”. Man ka por ba nga peit tang Æa ki hok ki jong nga, nga pynmong Æa U Khun U Blei, hynrei ha ka jingshisha nga dei ban Æada Æa U Jisu na ka jingshah pynmong lada nga la shah hi Æa ka jingpynmong. Kata ka dei ka jingmut ba shisha jong ka jingpyndap “ha ka doh jong nga Æa kita kiei kiei kiba dang sah na ki jingshah shitom U Khrist...” (Kolossai 1:24). U synran u dei ban sngewthuh ba dei ka burom U Trai kaba don ha ka jingma ha ka jingim jong u, ym ka burom jong u hi.

Wat peit Æa ka hok ha uwei pat, hynrei wat sangeh pat ban long hok ha lade hi. Barabor ngi ju peit Æa ka bainong jong ka hok, hynrei ka tynrai jong ka jinghikai jong ka jingiathuhkhana halor u Lum ka long kumne – wat ju wad Æa ka hok na kiwei, hynrei ngim dei pat ban sangeh ban ai Æa ka ha ki.

KA JINGLONG MYNSIEM BA DONBUROM JONG NGA BAD KA KAMRAM

“Nga long u nongkit ram ha ki Grik bad ha ki nongkyndong ruh...”

(Rom 1:14)

U Paul u la sngewtynn timer eh ba u long u nongkit ram ia U Jisu, bad kumta ha ka jingim jong u, u la pynlut ka por ban pynpaw ia kata. Ka jingioh mynsiem na ka jingim u Paul ka long ba u peit ia U Jisu Khrist kum u nongairam ha ka jinglong mynsiem. Hato nga sngew ia ka juh ka jingsngew kitram ia U Khrist ia kawei pa kawei ka mynsiem ka bym pat ioh ia ka jingpyllait im? Kum u riwkhuid, ka burom jong ka jingim balong mynsiem bad ka kamram jong nga ka dei ban pyndep ia ka ram jong U Khrist ha kaba iadei bad kine ki mynsiem kiba la jah lynti noh. Iei iei iba long iba kor ia nga, i long namar ka jingsiewspah U Jisu Khrist. Hato ngan iarap ia u ba un siewspah na ka bynta kiwei de? Ngan lah ban leh ia kane tang lada U Mynsiem U Blei u trei ha nga.

Nga ngam long kham ha khlieh ban ia kiwei pat ki briew – Nga long tang u shakri, namar la kha ia nga ban long shakri ia U Trai Jisu. U Paul u la ong, "...ba phim long la ki jong hi... la thied noh ia phi da ka dor bah..." (1 Korinth 6:19-20). U Paul u la die noh ia lade ha U Jisu Khrist bad dei na kata ka daw ba u la kren skhem, “Nga long u nongkit ram ia baroh ha ka pyrthei namar ka gospel U Jisu; ngan sa laitluid tang lada ngan long u shakri jong u”. Kata ka dei ka dur jong ka jingim Khristan, shisien ba ka burom jong ka jinglong mynsiem bad ka kamram ka kylla long kaba shisha. Sangeh noh na kaba duwai na ka bynta ia lade, bad pynlut ia ka jingim na ka bynta kiwei, lada phi long uba la kha ban long u shakri jong U Jisu. Kata ka dei ka jingmut bashisha jong ka jinglong jong phi ba phin long u kpu ba la kdiah bad ka waiñ ba la theh ha ka jingim kaba shisha.

KA JINGMUT JONG KA JINGSYNSHAR BA KYNJA BLEI

"...kaba katno tam ba U Kpa jong phi uba ha bneng un ai ia kiei kiei ruh kiba bha ha kita kiba pan na u?"

(Mathaios 7:11)

U Jisu u buh ia ki aiñ ki rukom im ha kane ka bynta ia kito ki brieve kiba la don ia U Mynsiem jong u. U pynbor ia ngi ba ngin pyndap ha ki jingmut jong ngi da ka jingmut ba U Blei u bat ia kiei kiei baroh, kaba mut ba u synran u dei ban bat ia ka jingmut ban shaniah skhem ha u, bad u dei ban thrang ha ka ban pan bad ban wad.

Pyndap ia ka jingmut jingpyrkhat jong phi da ka jingpyrkhat ba U Blei u don hangta. Shisien ba phi la pyndap ia lade da kata ka jingpyrkhat, lada phi ia kynduh jingeh, kan long kaba suk ia phi ban kynmaw ia kane, "U Kpa uba ha bneng u tip lut ia kane!" Phim donkam ban iaksaid ha ka jingpyrkhat, hynrei phin suk ia lade haba wan ki jingeh. Ha shuwa ba phin ioh ia kane ka jingsynshar kaba kynja blei ia ka jingmut jong phi, phin leit pan jingiarap na kiwei pat ki brieve, hynrei mynta phi leit beit sha U Blei na ka bynta kata. U Jisu u buh ia ki aiñ ki kyndon na ka bynta kito kiba la ioh ia U Mynsiem jong u, bad kane kan trei ha phi ha kane ka nongrim: U Blei u dei U Kpa jong nga, u ieit ia nga, ngan ym pyrkhat ia kiei kiei kiba un klet ia nga, te balei keiñ ngan khuslai?

U Jisu u la ong ba kin don ki por ba U Blei un ym lah ban weng noh ia ka jingdum na phi, hynrei phi dei ban shaniah ha u. Kin don ruh ki por ba U Blei u paw kum u lok u bym long sbun, hynrei um long kumta; un paw kum u bym dei shisha u kpa, hynrei um long kumta; un paw ruh kum u nongbishar bym hok, hynrei um long kumta. Buh ia ka jingmut kaba khelaiñ ba U Blei u don lut ha kine kiei kiei baroh. Iwei i jingjia ruh in ym jia lymda U Blei u don hangta. Te namarkata, phin shaniah beit ha u keiñ. Ka jingduwai kam dei tang ka jingpan, hynrei ka dei ka jingmut kaba phin pan na u. "To pan, te yn sa ai ha phi..." (7:7)

KA JINGPHYLLA JONG KA JINGNGEIT

“Ka jingkren jong nga bad kata ka jingälap jong nga kim shym long da ki ktien khroh ka jingstad...”

(1 Korinth 2:4)

U Paul u la long u riewstad bad u nongkren bashit rhem uba kham long kham halor; hangne u kren ym namar ka jingsngewrit jong u, hynrei u ong haba u älap äa ka gospel, u kup äa ka bor U Blei khnang ban pynsgewthuh äa ki briew da ka jingbiang eh ka jingkren jong u. Ka jingngeit ha U Jisu ka dei ka kambah kaba la pynmih tang da ka bor jong ka jingsiewspah, kam dei da ka ktien khroh ne ka jingpynbor, hynrei ka dei ka bor jong U Blei. Ka bor jong ka jingsiewspah ka wan lyngba ka jingälap äa ka gospel, kam dei namar ka jingnang jong u nongälap.

U nongälap u dei ban shah thngan ym na kaba bam, hynrei u dei ban shah thngan na ka jingnang ban buh kyntien, na ka rukom pyndonkam äa ka ktien, bad u dei ban shah thngan na baroh kiba long ki jingpynwit ban wanrah äa ka gospel U Blei. U nongälap u dei u nongmihkhmat jong U Blei – "...la kumba U Blei u kyrpad äa phi da ngi..." (2 Korinth 5:20). U nongälap u pynpaw äa ka gospel jong U Blei. Lada dei tang na ka jingälap jong nga ba ki briew ki thrang ban man bha noh, te kin ym jan eiei ruh bad U Jisu Khrist. Lada nga kren äa kaba thok haba nga älap äa ka gospel, kane kan pynlong äa nga u nongshet shukor äa U Jisu, bad kumta ngam shah äa ka bor jong ka jingsiewspah ba kan trei äa ka kam jong ka.

“Nga te, ynda la kyntiew äa nga... ngan pynwan äa ki briew baroh ha lade” (Ioannis 12:32).

KA JINGPHYLLA JONG KA JINGNGEIT

“U la ong, Me long uei, Ah Trai?”

(Ki Kam 9:5)

Lyngba ka jingphylla jong ka jingsiewspah, u Saul jong ka Tarsos u la kylla na u Pharisi uba khlaiñ ka mon sha u shakri uba sngewrit bad uba la ioh ia ka jingpha pat jong U Trai Jisu.

Kam don kaei kaei ruh ka kambah ne ka kam phylla ha kaei kaei kaba ngi lah ban batai. Ngi pyniaid hi ia kaei kaba ngi lah ban batai, lada ka long kumta, ngin shu iaiwad tang ia ka jingbatai na ka bynta kiei kiei baroh. Ka jingkohnguh kam dei kaei kaei kaba ngi dei ban kohnguh, wat la katta ruh kam da dei eh ka pop lada ngim kohnguh. Kam ju don ka jingbymkohnguh kaba shisha, lymne ka don ka hok ha ka jingkohnguh, lymda u briew u sngewthuh ia ka jingdon jong ka bor kaba kham hajrong jong uta uba la ai ia ki hukum. Lada ym tip ia kane, wat uta uba ai ki hukum ruh un peit ia uta u bym kohnguh kum uta uba don la ka jinglaitluid. Lada uwei u synshar ia uwei pat da kaba ong, “me dei ban leh ia kane” bad “men leh ia katai”, kane ka pynduh noh ia ka mynsiem briew, bad kane kam ia biang bad U Blei. U briew un long tang kum u mraw lada u kohnguh lymda don ha u ka jingsngewthuh ia U Blei uba khuid.

Bun ki briew ki sdang ban wan sha U Blei shisien ba ki la sangeh noh ka jingleh riewniam, namar don tang uwei u kynrad jong ka dohnud briew – U Jisu Khrist, ym ka niam. Hynrei, “Kordit ia nga” wat haba nga la iohi ia u ruh, katta ruh *ngam kohnguh* (Isaiah 6:5, peit ruh ia ka dkhot 1). U Jisu um ju pynbor ba ngan kohnguh, hynrei lada ngam shym la kohnguh pat, kata ka mut nga la soi ia ka jingthoh kaba kdew ba U Khun U Blei u la iap noh na ka jingim jong nga. Haba nga ieng markhmat pat bad U Jisu Khrist bad ngan ong, “ngan ym kohnguh”, U Jisu un ym pynbor. Haba nga leh ia kane, nga la pynjngai noh ia lade na ka bor jong ka jingsiewspah jong u. Ka jingaiei jong U Blei kam kheiñ ia ka jingleh palat jong nga lada nga la wan pat sha ka jingshai. Hynrei “kordit ia nga” lada ngam pyrshang ban wan sha ka jingshai (peit Ioannis 3:19-21)

KA JINGPYNDEM UBA NGEIT

“Phi phi iakhot ia nga ko Nonghikai bad ko Trai, phi ia ong kaba dei
ruh namar nga long kumta”

(Ioannis 13:13)

U Trai jong ngi um ju ong ba u don ka bor halor jong ngi. Um ju ong ruh, “Phin pyndem ha nga”. Em u ai laitluid ia ngi ba ngin jied – ngi laitluid haduh ba ngi lah ban bynthiew ha ka khmat jong u, lane ngi lah ban pyniäp ruh ia u, kumba leh kiwei; bad katta ruh um ju ang wat tang shi kyntien ruh. Hynrei shisien ba ngi la iöh ia ka jingim jong u lyngba ka jingsiewspah jong u, dei hangta ba nga sngewthuh ia ka hok jong u ban synshar halor jong nga. Un synshar lut ia nga bad ngan pdiang ia u, ba u “...long uba dei, Ah Trai...” (Jingpynpaw 4:11). Dei ka jingbymlong hok jong nga ka bym treh ban pyndem, ne ban aiti ha uta uba hok. Haba nga ia kynduh ia u briew uba kham hok ban ia nga, bad lada ngam salia ia kata lymne ngam kohnguh ia ki jinghikai jong u, kane ka dei ka dak ka jingbymhok jong nga ia kaba la pynpaw ha nga. U Blei u hikai ia ngi da kaba pyndonkam da kine ki jait briew kiba kham bha ban ia ngi; ym namar ba ki stad, hynrei ba ki kham hok bad khuid. Bad U Blei u iaileh kumne haduh ba ngin da pyndem. Dei kumta ba ka jingpyrkhät jong ngi kan long beit ban kohnguh ia u.

Lada U Trai jong ngi u ban beit tang ia ka jingkohnguh jong ngi, U Trai u shu long beit u kynrad ki kam bad ka jinglong trai khlieh jong u kan jah noh. U Trai um ju pynbor ia ngi ba ngin shu kohnguh beit, hynrei lada ngi la iöhi shisha ia u, ngin sa shu kohnguh beit ia u. Te nangta da kaba suk un long U Trai ka jingim jong ngi, te ngin iaroh ia u step bad miet. Ia ka jingsan jong ka jingaiei jong u ha nga, yn iöhi da ka jingkohnguh jong nga. Ngi dei ban buh ia ka kyntien *kohnguh* kham hajrong, ngi dei ban rah noh ia ka na ka ahör ka pyrthei. Lah ban pyniöh ia ka jingkohnguh tang lada ki briew ki iaryngkat ha ka liang ka jingiädei iwei ia iwei; kane ka long kum ka jingiädei u kpa bad u khun, ym kum u kynrad bad u shakri. U Jisu u la pyni ia kane ka jingiädei da kaba ong, “Ma nga bad uta U Kpa ngi ialong shitylli”. (Ioannis 10:30). “...la u la long U Khun ruh, u la nang ia ka jingkohnguh na kiei kiei ruh ia kiba u la shah” (Hebru 5:8). U Khun u la kohnguh kumba kohnguh U Nongsiewspah jong ngi, *namar ba u la long U Khun*, ym ba un long U Khun U Blei.

SHANIAH HA KA JINGDON U BLEI

“Kita kiba ap khmih ia U Trai... kin iaaid, bad kin ym sngewlywait”

(Isaiah 40:31)

Kam don ka jingsngew tynnat haba iaaid, hynrei ka dei pat ka jingtynjih ia ka jingkhlaif jong ngi. Ban “iaid ban ym sngewlywait” ka dei ka jingtynjih kaba eh tam, ka ban tynjuh ia ka jingkhlaif jong ngi. Ia ka kyntien *iaid* la pyndonkam ha ka Baibl ban pynpaw ia ka jinglong u briew – “... U Ioannis... u la khmih shaiñ ha U Jisu katba u *iaid*, u ong, Ha khmih, U Khun langbrot jong U Blei!” (Ioannis 1:35-36). Kam ju don kaei kaei kaba dum ne ka bym shai ha ka Baibl; baroh ki long kiba shai bad kiba shisha. U Blei um ju ong “To long kiba hok”, hynrei u ong, “to iaaid ha khmat jong nga...” (Jenesis 17:1)

Lada ngim sngew shait ha ka met ne ha ka mynsiem, ngi ju kwah barabor ia ki jingpynsngewbha ha ka jingim. Lada ka long ha ka liang ka met, kane kan ialam ia ngi sha ka ban pynshah jop noh ia U Mynsiem Bakhuid; ha ka liang ka jingsngew, kan ialam ia ngi sha ka jingthrang ia kiei kiei ki bym dei, ki ban pynjot noh ia ka jinglong hok jong ngi; bad ha ka liang ka jinglong mynsiem pat, lada ngi iit than tang ia ki jingsngewbha bad ngi her shajrong “da ki thapniang kum ki pukni” (Isaiah 40:31), kane kan sa pynjot noh ia ka jinglong mynsiem jong ngi.

Haba ioh ia ka jingdon shisha U Blei, kane kam shong eh hangno ngi don, hynrei ka shong ha ka jingkut jingmut jong ngi ba ngin buh beit ba U Blei un iaaid ha khmat jong ngi. Ka jingeh ka mih haba ngim treh ban shaniah ha ka jingdon shisha jong u. Ka jingiohmad jong u nongrwai Salm ka long – ba “ngan ym sheptieng” (Salm 46:2) kane kan long ruh ha ngi shisien ba ngi la pynshong nongrim ha ka jingshisha jong ka jingdon U Blei, ym dei tang ba ngi la tip ia kata, hynrei ngi dei ban da sngewthuh ia ka jingshisha jong kata. Nangta ngin sa pyrta jam “u la ju don hangne man la ka por!”. Haba wan ki jingeh, ka long kaba donkam ba ngin pan ia ka jingialam U Blei bad ngim dei ban ong pat, “Ko Trai, to ialam ia nga ha kane bad ha katai”. Hoodid, U Blei un leh ia kata, ha ka jingshisha, u la dep leh hi ruh ia kata! Lada ki jingrai jong ngi kim long kat kum ka mon jong u, u, un iai dem ha ka, khnang ban pynsngewthuh ia ngi. Te ngi pat ngi dei ban shu sngap beit bat ap ia ka jingialam jong ka jingdon jong u.

KA KHYRDOP BAN RUNG SHA KA HIMA

“Suk kiba duk ha ka mynsiem...”

(Mathaios 5:3)

Husiar ioh phi peit ia U Trai tang kum u nonghikai. Lada U Jisu Khrist u long tang kum u nonghikai, te kaei kaba u lah ban leh ka long tang ban buh ha ngi ia kaei kaei kaba ngim lah ban kot. Kan myntoi aiu ia nga lada ngam lah ban kot sha kata? Ngan suk pynban lada ngam shym la tip ia kata. Kan myntoi aiu ban phah ia nga ia kaei kaba ngam lah ban leh – ban “khuid ha ka dohnud” (5:8), ban leh palat ban ia kaba nga dei ban leh, ne ba ngan shu pynleit jingmut beit ha U Blei? Nga dei ban ithuh ia U Jisu Khrist kum U Nongpynim ha shuwa ba ki jinghikai kin don ka jingmut na ka bynta jong nga bad kita kiei kiei kiba kham khraw ki lah pynban ban ialam sha ka jingjot. Hynrei lada kha pat ia nga da U Mynsiem U Blei, ngan tip ba U Jisu Khrist u khlem wan tang ban hikai – U la wan ban *pynlong ia nga kum kita ki jinghikai kiba U la hikai ba nga dei ban long*. Ka jingsiewspah ka mut ba U Jisu Khrist u lah ban buh hano hano ia ka juh ka dur kaba synshar ia ka jingim jong u, bad ka nongrim kaba ngi dei ban im ka dei ban long ha kata ka dur.

Ka jinghikai jong ki jingiathuh khana halor u Lum ka pynmih ia kaei kaba sngewtriem ha u briew – U Jisu ruh u la kren kumta. Katba ngi dang don hi ka jingsngewhok ha lade, ba ngi lah ban bud ia ka jinghikai U Jisu, U Blei un shah ia ngi ban im kumta haduh ba ngin da tip ia ka jingbiej jong ngi lada ha kata ka jingiaid lynti ngi iakynduh jingeh noh. Dei hangta ba ngi wan noh sha u kum ki nongkhrong ba ngin ioh pdiang eiei na u. “Suk kiba duk ha ka mynsiem...” Kane ka dei ka nongrim kaba nyngkong jong ka hima U Blei. Ka nongrim tynrai jong ka hima U Jisu Khrist ka dei ka jingduk, ym ka jingdon; ym ka jingrai na ka bynta U Jisu, hynrei ka jingsngew kaba ngim long eiei bad ha kaba khatduh ngin ong kumne, “Trai, ngam lah wat tang ban sdang ban leh ia kane”. Nangta U Jisu un ong, “Suk ma phi...” (5:11). Kane ka dei ka khyrdop ban leit sha ka hima, peit ka la shim por ia ngi ban ngeit ba ngi long shisha kiba duk! Ka jingsngewthuh ia la ka jong ka jingduk ka dei kaei kaei kaba ialam ia ngi sha ka jaka kaba dei ha kaba U Jisu Khrist u pyndep ia ka kam jong u.

KA JINGPYNKHUID

“Kane ka long ka mon U Blei, ka jingpynkhuid ia phi keiñ...”

(1 Thessaloni 4:3)

Ha ka liang ka Jingiap. Ha ka jingpynkhuid, U Blei un trei ha ka liang kaba dei ia ka jingiap bad ruh ha ka liang kaba dei ia ka jingim. Ka jingpynkhuid ka donkam ia ngi ba ngin wan sha ka jaka ka jingiap, hynrei bun na ngi, ngi pynlut palat ia ka por hangta, bad kumta ngi kylla long noh kiba peit tang sha ka jingiap. Ka ju don ka thma kaba jur kaba ngin hap ban ia leh shuwa ba ngin sngewthuh ia ka jingpynkhuid – kan don kaei kaei kaba pynmong ia ngi bad ngin pyrshah ia ki jingdawa U Khrist. Haba U Mynsiem Bakhuid u sdang ban pyni ha ngi ia ka jingmut jong ka jingpynkhuid, dei hangta ba ka jingialeh kan sdang. U Jisu u la ong, “Lada uno uno ruh u wan ha nga, bad ubym isih... ia la ka jong ka jingim ruh... um lah ban long u synran jong nga” (Loukas 14:26)

Katba ka jingpynkhuid ha nga ka dang trei, U Mynsiem U Blei un pynsah ha nga sa tang ka jong nga hi, bad kata ka dei ka jaka jong ka jingiap. Hato nga mon ban long tang ma nga hi bad ngan ym don shuh bad kiei kiei? Hato nga mon ba ngan ym don shuh ki lok, ngan ym don shuh u kpa, ne u hynmen ne para ruh, bad ngan ym peit shuh ia ki jingsngewtytnat jong nga – kata, ngan shu pynkhreh beit ban iap noh? Kita ki dei kiei kiei kiba ka jingpynkhuid ka donkam. Te ngim phylla shuh ia ka jingong U Jisu, “ngam shym la wan ban buh ka jingsuk, hynrei ka wait” (Mathaios 10:34). Hangne keiñ ka wan ka thma, bad dei hangne ruh ba bun na ngi ngi rem noh. Ngim treh ban ithuh ia ngi ha ka mat ka jingiap U Jisu Khrist. Kumta ngi ong pynban kumne, “kane ka pyrkhing palat. Kaba thikna ka long ba um donkam hi ruh ia kata na nga”. Hynrei U Trai jong ngi u pyrkhing bha, bad u donkam ia kata na ngi.

Hato ngan pynrit noh ia lade? Hato ngan kut jingmut ban bret lut ia kiei kiei kiba ki lok ki pyrkhath shaphang jong nga, bad ia kiei kiei kiba nga pyrkhath shaphang ia lade? Hato ngan kut jingmut ba ngan leit lyngkhoit lyomboit ha khmat U Blei? Shisien ba nga la rai ban leh kumta, U Blei un sa pynkhuid ia nga mar mar, bad ka jingim jong nga kan long laitluid, bad ngan phai beit tang sha U Blei, ym shuh ha kiei kiei (peit 1 Thessaloni 5:23:24)

Haba nga duwai, “Trai pyni ha nga ia ka jingmut jong ka jingpynkhuid kaba long ha nga hi”. U Blei un pyni ha nga. Kane ka mut ba ngi la long shitylli bad U Jisu. Ka jingpynkhuid kam mut ba U Jisu u buh eiei ha nga – hynrei, u u long lem bad nga (peit 1 Korinth 1:30).

KA JINGPYNKHUID

“Te da u hi phi phi long ha U Khrist Jisu, ia uba da U Blei la pynlong
ha ngi...ka jingpynkhuid”

(1 Korinth 1:30)

Ha ka liang ka Jingim. Ka jingphylla eh jong ka jingpynkhuid ka long ba ia ki jinglong babha tam jong U Jisu Khrist la sam lang ha nga kum ka jingai sngewbha, ym suki suki, hynrei ngan ioh ia ka jingai sngewbha ha kata hi ka por ba nga la rung da ka jingngeit sha ka jingsngewthuh ba u la long lem bad nga da “ka jingpynkhuid”. Ka jingpynkhuid na kata ka daw kam duna shuh ia ka jingkhuid U Jisu kaba la wan ha nga bad ia kaba la pynpaw ha ka jingim jong nga.

Ka jingmut barieh jong ka jingim khuid kam shong ha ka jinglah ban pyrthuh ia U Jisu, hynrei ka shong ha ka jingshah ia ki jinglong babha tam jong U Jisu ba kin shong ha ka jinglong briew jong nga. Ka jingpynkhuid ka dei “U Khrist ha phi” (Kolossai 1:27). La sam ia ka jingim ba phylla U Khrist ha nga da ka jingpynkhuid – la sam da ka jingngeit kum ka jingai bakordor jong ka jingaiei U Blei ha ngi. Hato nga la mon mo ba U Blei un pynlong shisha ha nga ia ka jingpynkhuid kumba la ong ha ka ktien jong u?

Ka jingpynkhuid ka dei ka jingsam ia ka jingkhuid U Khrist ha nga. Ka dei ka jingai ia ka jingiaishah, ka jingieit, ka jinghok, ka jingngeit, ka jingkhuid bad ka jinglong blei jong u ha ngi lyngba kawei pa kawei ka mynsiem kaba la pynkhuid. Ka jingpynkhuid kam dei ka jingshim na U Jisu ia ka hok ka jong u ia kaba mynta lah ban iohi ha nga. Ka jingpynkhuid ka dei ka jingioh bynta ym ka jingpyrthuh bud. Ka jingpyrthuh bud ka pher shibun na ka jingpynkhuid. Baroh kiba bha tam ki don ha U Jisu Khrist, bad ka jingphylla jong ka jingpynkhuid ka long ba ia baroh ki jingbha jong U Jisu, nga ngan lah ban pyndonkam pat ia ki. Dei kumta keiñ ba ngan sdang ban im ka jingim kaba beit bad kaba hok – “...ia kiba la sumar da ka bor U Blei ...” (1 Petros 1:5).

KA JINGLONG JONG U BAD KI JINGTHMU JONG NGI

"...lada ka hok jong phi kam da long kaba kham palat shi kaddei ia ka jong ki nongthoh bad ki Pharisi, phin ym ioh rung satia ha ka hima ki bneng"

(Mathaios 5:20)

Ka jinglong jong u synran kam dei ba u leh ia ki kam kiba bha, hynrei ka dei ka jingdon jong u ia ki jingthmu kiba bha, bad la pynlong bha ia u da ka bor ba maia jong ka jingaei U Blei. Kaba palat ia ka *jingleh* ba bha ka dei ka *jingim* ba bha. U Jisu u la wan ban ai pateng ha ngi ia ka jinghok bad kane kan kham palat ia ka hok jong ki nongthoh bad ki Pharisi. U Jisu u ong, "Lada phi long u synran jong nga, phi dei ban long uba bha ym tang ha ki kam jong phi, hynrei phin long kiba bha ha ki jingmut, ki jingangnud bad ha ki jingpyrkhat jong phi". Ki jingthmu jong phi ki dei ban long kiba sngur bad U Blei badonbor un ym iohi shuh kaei kaei ha phi ia ka ban pynlehrañ. Mano ba lah ban ieng ha ka jingshai ka bymjukut, ban ym ioh ia ka jinglehrañ? Dei tang U Khun U Blei uba lah bad U Jisu Khrist u la ong ba lyngba ka jingsiewspah jong u, lah ban buh ha ngi ia ka jinglong jong u, bad uta u briew un long uba khuid bad shida kum u khyllung. Ka jingsngur kaba U Blei u dawa na ngi kan ym lah ban long lynda nga la pynthymmai biang ia lade ha kaba shapoh, bad dei ia kata ba U Jisu u la shim ban trei lyngba ka jingsiewspah jong u.

Ym don ba lah ban pynlong khuid ia lade da kaba kohnguh ia ki aiñ. U Jisu u khlem ai ha ngi ia ki aiñ ki kyndon – u ai ha ngi ia ki jinghikai jong u, kiba long ki jingshisha ia kiba lah ban batai da ka jinglong jong u, bad ia kine u la buh ha ngi hi. Ka jingphylla kaba khraw jong ka jingpynim U Jisu Khrist ka long ba u pynkylla ia ka jingioh pateng jong ngi. U Jisu u khlem pynkylla ia ka jinglong u briew – u pynkylla ia ka tyllong jingim jong ngi, bad nangta u sa pynkylla ia ki jingthmu jong ngi ruh.

HATO LA KYRKHU ÆA NGA KUMNE?

“Suk kiba...”

(Mathaios 5:3-11)

Haba ngi pule Æa kine ki jingkren U Jisu, ngi sngew kumba ki long kiba suk bad ki bym pynkyndit eiei ruh, bad kine ki shu ngam beit sha ki jingmut jingpyrkhat jong ngi kiba don shapoh eh. Kum ka nuksa ki jingitynnat, ha kaba sdang ki shu long tang ki jingsngewtynnat kiba ngam bad ki phuh tang ha kita kiba don ha ka jinglong mynsiem bad ha kita ki brieve ki bym lerkam, hynrei kam don ka dor ha ki brieve kiba bun la ki kam ki jam ha ka pyrthei ba ngi im. Hynrei shen ngi lap ba ki Jingitynnat ki kyntup Æa u “dainamait” jong U Mynsiem Bakhuid. Bad “ki bthei” ha ka bynta jong ka jingim jong ngi haba ki jingiakynduh ki pynlong Æa ki ban bthei kumta. Haba U Mynsiem Bakhuid u pynkynmaw Æa ngi Æa iwei na ki jingitynnat, te ngin ong, “A katno ka pynkyndit Æa ngi!” Te ngi dei ban rai lada ngin pdiang ne ngin kyntait Æa ka jingbthei ka mynsiem, ka ban pynlong Æa ngi ban kohnguh Æa ki kyntien jong u. Ha kata ka rukom keiñ, U Mynsiem U Blei u trei ha ngi. Ym donkam hi Æa ngi ban kha pat arsien khnang ba ngin lah ban pyndonkam Æa ki jingiathuhkhana halor u Lum. Ka jingsngewthuh Æa ki jingiathuhkhana halor u Lum kan long kum ba Æalehkai khyllung. Hynrei ka jingbatai pat da U Mynsiem U Blei Æa ki jingkren U Trai jong ngi ha ki jingiakynduh jong ngi ki long kiba pyrkhing bad ka dei ka kam kaba eh Æa u riewkhuid.

Ki jinghikai U Jisu kim da Æadei eh bad ka rukom im kaba man la ka sngi, bad ngin ym sngew suk Æa ki ha kaba nyngkong. Suki suki ngin Æaid bad ngin kren katkum ki nongrim jong U Jisu Khrist namar ba U Mynsiem Bakhuid u pyndeï Æa ki ha ki jingiakynduh jong ngi. Ki jingiathuhkhana halor u Lum kim dei ki aiñ bad ki kyndon – hynrei ki dei ka dur jong ka jingim kaba ngin im haba U Mynsiem Bakhuid u Æaid beit ha ngi khlem ka jingpynwit.

KA LYNTI SHA KA JINGSGUR

“Kita kiei kiei ruh kiba mih noh na ka shyntur ki mih na ka dohnud...
Naba na ka dohnud ki mih noh ki jingmut bymman, kaba pyniäp, kaba
klim, kaba iäkai kynthei, kaba tuh, kaba sakhi lamler, kaba kren beif.

Dei kine kiei kiei kiba pyntngit keif ia u briew...”

(Mathaios 15:18-20)

Ha kaba sdang eh ngi shaniah ha ka jingbymtip, bad ngi khot ia kata
da ka jinglong balui lui, bad nangta ngi shaniah sa ha ka jinglui lui, bad
ngi khot ia kata ka jingkhuid. Nangta haba ngi ioh sngew pat ia kine ki
jingkren kiba khilai na U Trai jong ngi, ngi kynran dien noh bad ngin
ong, “Ngam pat ju iohsngew ia kita kiei kiei kiba pyntriem ia ka dohnud
jong nga”. Ngikynriah noh na kaei kaba u la pynpaw. U Jisu Khrist u
lah ban long u khlieh duh ha ka dohnud briew ne u lah ban long u bym
myntoi eiei ruh ba ngin sngap ia u. Hato nga la pynkhreh ban shaniah
ha ka jingngam jong ka ktien jong u hapoh ka dohnud jong nga, ne ngan
kham jied ban shaniah ha ka jinglui lui bad ka jingbymtip jong nga?
Lada nga peit shisha da ka jinglong bashida ia ka jinglui lui bad lada
ngan shah tynjuh ha kata, ngan sa kyndit bynriew ia kaei kaba U Jisu
Khrist u la ong ba ki long kiba shisha bad ngan sa lyngngoh ba ki don
ki jingmut ha nga kiba long kiba sniew bad kiba bakla. Lada nga dang
rieh hi ha kane ka jinglui lui, kane kan buh ia nga ha ka paradais jong
ki bie. Lada nga ngam nud ban pynpaw ia kiei kiei kiba ha nga, kane ka
long na ka daw ba nga long u khawpud kaba iakhleh artat bad ka rukom
im ki riew mynta. Hynrei lada nga pynpaw lut ha U Blei, ngan shem ba
U Jisu Khrist u la leh ia kaba dei, ha ka jingkdew lut jong u ia kiei kiei
kiba don ha nga.

Kaei kaba iada shisha ia ngi ka dei ka jingpyllait im jong U Jisu Khrist.
Lada nga shu aiti beit ia lade ha u, ngan ym don hi ki jingeh ha ka dohnud
jong nga. Hood ka long kaba eh ban ioh ia ka jingkhuid. Hynrei haba U
Mynsiem Bakhuid u wan ha nga, un sa ialam ia nga sha ka jaka pdeng
jong ka jingim jong nga kata, ha ka mynsiem ka ban pyni ia ka jingim U
Jisu Khrist, ha kaba U Mynsiem Bakhuid u pyni ia ka jingkhuid ka bym
don jingntgit shuh.

KA LYNTI SHA KA BAN TIP

“Lada uno uno ruh u mon ia kaban leh ia ka mon jong u, un ioh shemphang shaphang kata ka jinghikai...” (Ioannis 7:17)

Ka aifn ksiar kaba dei ban bud khnang ban sngewthuh shaphang ka jinglong mynsiem, kam don jingiadei bad ka jingwad jingstad, hynrei ka dei ka jingkohnguh. Lada u briew u kwah jingtip shaphang ka saian, te ka jingthrang ban ioh jingtip ka dei ban long ka nongialam jong u. Hynrei lada u thrang ban tip shaphang ki jinghikai jong U Jisu Khrist, un ioh ia kata lyngba ka jingkohnguh jong u. Lada kiei kiei kiba iadei bad ka jinglong mynsiem ki dang don ha ka jingdum bad ki dang rieh na nga, te nga la thikna ba ka dang don ka jingbymkohnguh hangno re hangno ha ka jingim jong nga. Ka jingdum ha kaba iadei bad ka nang ka stad ka mih na ka jingbymtip, hynrei ka jingdum ha ka jinglong mynsiem ka mih namar nga thmu ba ngan ym kohnguh.

Ym don ba lah ban ioh pdiang ia ka ktien U Blei khlem da iaaid lyngba ia kane ka jingtynjuh. Ngim treh ban kohnguh, bad nangta pat ngi lynggoh balei ba ngim san ha ka jinglong mynsiem. U Jisu u la ong, “Lada me ainguh ia la ka jingainguh ha ka duwan, bad hangta me da kynmaw ba u paralok jong me u don ei ei ruh ban mudui ia me, to iehnoh hangta ia ka jingai jong me ha khmat ka duwan, to khie leit noh ruh, ba men iasuk shuwa bad uta u paralok jong me, ynda kumta te men sa wan ainguh ia ka jingai jong me” (Mathaios 5:23-24). U mut ban ong kumne “Wat ong shuh kumno kumno ruh ia nga; to kohnguh shuwa bad da pynbeit lut ia kiei kiei”. Ki jinghikai U Jisu ki long shisha kiba ktah ia ngi. Ngim lah ban ieng bad thok ia u wat tang shi sekhon ruh. U hikai ia ngi haduh ia ki barit baria ruh. U Mynsiem U Blei u ngam lut shaduh kata ka bynta ba ngi pynksan ia lade bad u pyntip ha ngi ia kiei kiei kiba ngim ju tip mynshuwa.

Haba U Jisu u pynsngewthuh ia ngi lyngba ka ktien jong u, wat ialeh ban lait na kata. Lada phi leh kumta, ka mut phi thok ia lade wat ha ka niam ruh. Bishar lut ia kiei kiei kiba phi la pynkhih tyrpeng bad phim treh ban kohnguh bad hangta phin sngewthuh balei ba phim kohnguh. Kumba U Jisu u la ong, “Nyngkong... leit”. Wat lada ki briew kin ong ia phi u khlich biej niam ruh phi dei ban kohnguh ia kaei kaba U Blei u phah ia phi.

KA JINGTHMU U BLEI NE KA JINGTHMU JONG NGA?

“U la phah ia ki synran jong u ba kin kiew halor ka lieng, bad ban nang leit shuwa sha shiliang...” (Markos 6:45)

Bunsien ngi pyrkhath ba U Jisu Khrist u pynbor ia ngi ba ngin kohnguh ia u khnang ba un wanrah ia ka jingjop kaba khraw ia ngi. Ngim ju dei ban pyrkhath ba ki jingjop jong ngi ki dei ki jingthmu jong U Blei. Ha ka jingshisha, ka jingthmu jong u ka long pyrshah ia kata. Ngim don ha ngi ka jingpyrkhath ba U Blei u ialam ia ngi ba ngin poi sha ka thong ba ngi thmu ban poi, hynrei em, kim long kumta. Ngim dei ban khuslai lada ngi poi ne em sha ka thong, bad lada ngi poi ruh, kan long tang ha i jingjia i barat ha ka lynti iaaid jong ngi. Ka jingpeit jong ngi ka long tang ba ngin poi hangno hangno, hynrei U Blei u iohi ia ka thong hi.

Kaei ka jingiohi jong nga ia ka jingthmu U Blei na ka bynta jong nga? La ka long kumno kumno ruh, ka jingthmu jong u ka long ia nga ba ngan shaniah ha u bad ngan shaniah ha ka bor jong u *mynta hi*. Lada nga long jai jai, nga iaaid beit, bad ngam long kulmar hagdeng ka jingkhik kulmar ka jingim, kane ka mut ba ia ka thong jong ka jingthmu U Blei ha nga la dep pyndep. U Blei um trei ban pyndep – ka jingthmu jong u ka long ha ka jingiaid hi kata ka kam. Kaei kaba u thrang ia ngi ban iohi ka long ba ngan iohi, “ba u iaaid halor duriaw”, kaba ym don ka kynriang duriaw ha u, ym don jingjop, lymne ka thong ban iohi, hynrei shu thikna beit ba baroh kiei kiei ki long kiba biang lut namar nga iohi, “ia u ba u iaaid halor duriaw” (6:49). Dei ha ka jingiaid ym ha ka jingmih na kata ka jingiaid, ba ka don ka jingpyndon burom ia U Blei.

Ka jingai jinghikai U Blei ka long ia kaba mynta hi ym ia kaba hadien. Ka jingthmu jong u ka long na ka bynta kane ka minit hi, ym na ka bynta kaba hadien. Ngim don eiei shuh ban leh lada ngi kohnguh, bad ngin sa bakla lada ngi pynleit jingmut ia kata. Ia kaei ba ki briew ki khot ka jingpynkhreh, hynrei U Blei u la iohi lypa ia ka thong jong ka.

Ka jingthmu U Blei ka long ba un pynlah ia nga ban iohi ba u lah ban iaaid ha ki eriong jong ka jingim jong nga mynta hi. Lada ngi dang don shuh ka thong ha ka jingmut jong ngi, kane ka mut ba ngi khlem pynleit jingmut ia kaba mynta. Hynrei haba ngi la sngewthuh ia kawei pa kawei ka khyllimat kaba ngi kohnguh, kata ka dei ka thong, bad kawei pa kawei ka khyllimat katba ka nang wan kan kylla long kaba kordor.

HATO PHI İOHI İA U JISU HA KI LYOH JONG PHI?

“Ha khmih, u wan bad ki lyoh...”

(Jingpynpaw 1:7)

Ha ka Baibl ki lyoh barabor ki don ka jingïadei bad U Blei. Ki lyoh ki dei ki jingsngewsih, ki jingpang, ne ki jingjia ba don ka jingïada ha ngi ne ha kiwei, kine i kumba ki iapher na ka jingdonbor U Blei. Hynrei dei lyngba kine ki lyoh ba U Mynsiem U Blei u hikai ia ngi kumno ba ngin iaïda da ka jingngeit. Lada ngim don ki lyoh ha ka jingim jong ngi, ngin ym don ka jingngeit. “Ki lyoh ki long ka dewmet ki slajat jong u” (Nahum 1:3). Ki long ka dak ka jingdon U Blei. Katno ka long kaba sngewtynnata ba ki jingsngewsih, ki jingjia ba sngewsih, bad ki jingpang ki dei ki lyoh kiba wan lang bad U Blei! U Blei um lah ban wan hajan jong ngi khlem ki lyoh – um lah ban wan ha ka jingshai kaba thaba.

Kam long kaba dei ban ong ba U Blei u kwah ban hikai ia ngi ha kine ki jingtynjih. U pyni ia ka lynti ha ngi lyngba ki lyoh, u kwah ia ngi ba ngin *ym nang* bad tip ha ki katto katne kiei kiei. U pyndonkam khnang da ki lyoh khnang ba un pynsuk ha ngi ban ngeit – haduh ba ka jingïajan jong ngi bad u kan long thik kumba long u khyllung – kata ka jingïajan kan long tang hagdeng jong ngi bad U Blei – kiwei pat ki briew kin long kum ka syrngiew tat haduh ba kiwei ki briew kin long tang kum ka syrngiew ha ngi, ba ki lyoh bad ka jingdum kin long ki jong ngi teng teng. Hato ka jingïadei jong ngi bad U Blei kan long kaba shisur ban ia kaba mynshuwa?

Ka don ka jingïadei hagdeng ki jingjia ba don jingïada kiba la ialam da U Blei bad kaei kaba ngi ithuh ia u, bad ngi dei ban nang ban batai ia ki jingjia ba phylla ha ka jingim ha ka liang ka jingtip jong ngi ia U Blei. Ngin ym ithuh ia u lynda ngi ia kynduh bad ki jingjia kiba sngewsih ha ka jingim, khlem da pynsniew noh ia ka jingsngewthuh jong ngi ia U Blei.

“...ki la sheptieng haba kita ki leit rung hapoh uta u lyoh” (Loukas 9:34). Dang don shuh mano mano lait na U Jisu ha ki lyoh jong phi? Lada ka long kumta, ki lyoh kin nang dum tat haduh ba phin da poi ha ka jaka kaba phim iohi shuh iano iano “hynrei tang ia U Jisu” (Markos 9:8; peit ruh ia ki dkhot 2-7)

KA JINGHIKAI SHAPHANG KABA LAIT NA KA SHOHTYNDEP

“U Jisu um shym la shaniah ia lade ha ki...
naba u hi u la tip kaei kaba la don ha u briew”

(Ioannis 2:24-25)

Kaba lait na ka jingshoh tyndep ka mut ba kim don shuh kino kino ki jingsngewthuh bakla, ki jingshon jingmut kiba bakla bad ki jingrai kiba bakla ha ka jingim hynrei ka mut ba la lait lut na kine ki jingshoh tyndep. Wat lada kam don shuh ka jingshah pynbiej ne ka jingshoh tyndep, hynrei kane kan pynlong kuhiw ia ngi naba ngin bishar palat ia kiwei. Hynrei lada kaba lait na ka shoh tyndep ka wan na U Blei, kane kan ialam ia ngi sha ka jaka kaba ngi peit ia ki briew kumba ki long, ngin ym bishar ia ki da ka jingbishar ka ban pynkthang ia ki. Bun na kiei kiei ha ka jingim ki wanrah ia ka jingmong, ka jingjynjar, ka jingpang bad kine ki wan namar ngi don ha ngi ia ki jingngeit kiba bakla. Ngim pynpaw ia ka jinglong jong ngi ha kaba *shisha*, ngi pynpaw ia ka jingshisha ha ki jingmut kiba sniew. Katkum ka jingpyrkhat jong ngi, baroh ki lah ban long kiba itynnatt bad bha, ne ki dei kiba sniew, kiba atnud bad kiba long khawpud.

Lada ngim treh ban lait noh na ka jingshoh tyndep, kane kan wanrah ia ka jingsngewsih ha ka jingim. Ka jingsngewsih kan ailad ba ngin ieit ia ki briew, hynrei ym ia U Blei. Lada ngi ieit iano iano, ngin dawa na kita ia ka hok bad ngin khmih lynti na ki ba kin biang lut ha baroh ki liang, bad lada kim long kumta, ngin ia sniew bad wad kput ia ki; ngin pan na ki ia kaba kim lah ban ai. Don tang uwei uba lah ban tah ia ka jingmong ka dohnud bad uta u dei U Trai Jisu Khrist. U Trai jong ngi um ju iasuk bad ki jait jingiadei ki bym shym la pynshong nongrim ha u, bad kine kin kut beit ha ka jingjot. U Trai jong ngi um ju shaniah iano iano ruh. La u long kumta ruh u um ju tharai sniew pat ne um ju pynkthang iano iano ruh. Ka jingshaniah U Trai jong ngi ha U Blei bad ha ka jinggaiei U Blei kaba lah ban leh eiei iano iano, kine ki long kiba biang palat bad kumta U Trai um ju wanrah ia ka jingjot, bad um ju ieh noh ban ai jingkyrmen ha uno uno u briew. Te lada ngi shaniah ha ki briew, ngin kut ha kaba wanrah ia ka jingjynjar ia baroh.

BAN KYLLA LONG KI JONG U

“Hynrei kane ka jingäishah to ai kan iöh ia la ka jingtrei bajanai,
ba phin iöh long kiba janai bad kiba tylli biang,
kibym duna ha kaei kaei ruh” (Jakob 1:4)

Bun na ngi, ngi paw la kum kiba biang lut, hynrei ka dang don hi kaei kaei ha ngi kaba dang sah la kan long ha ka jinglong thurmur bad jingjaituh; kane kam dei ka pop, hynrei dang don kaei re kaei kaba dang sah ha ngi, kaba pynlong ia ngi ban leh thurmur ia ki kam. Ka jingleh thurmur ka pynmong ia U Mynsiem Bakhuid. Kumta ngim dei ban long kiba thurmur haba mane ia U Blei ne haba ngi bam ngi dih.

Kam pat biang lada ngi don tang ka jingidei kaba jan bad U Blei, hynrei kata ka jingidei, ka dei ban paw shabar ruh. Dei kumne ba ngim lah lait shuh na ka jingwad bniah U Blei ia ngi; U Blei un bishar bha ia ngi, un iaiban ia kajuh shi kajuh ka mat haduh ba ngin da nang bad pynmlien ba ngin ym leh shuh ia kaba sniew. Ka jingthmu U Blei ka long ban pynmih da kiba janai. Teng teng ngi long kiba leh kyrkieh ia kiei kiei, bad U Blei un pynbha ia kata ruh. Ne teng teng ngi shu iaipyrkhat tang ia ka jingsngewthuh lajong. U Blei un iaipynbha ia ngi haduh ngin da long kiba janai ha ka jingim jong ngi.

Hooi ngi la sngewtynnat haba ngi pule ia ka jingsiewspah U Blei, bad kumta ki dohnud jong ngi ki peit beit tang sha u. Ki kam jong u ruh ki pynlong ia ngi ba ngin peit tang sha u. “Hynrei kane ka jingäishah to ai kan iöh ia la ka jingtrei ba janai...” U Mynsiem Bakhuid u la kren lyngba u Jakob bad u la ong, “Hynrei kane ka jingäishah to ai kan iöh ia la ka jingtrei bajanai”. Peit iöh phi long kiba thurmur wat ha ki kam barit ruh, peit iöh phi ong pynban, “O ngin leh ia kata tang mynta hi”. Hynrei la ka long kumno kumno ruh, U Blei un iaipynbha haduh ba ngin da kylla long ki jong u.

TO NANG BAN BUD İA KI LYNTI JONG U

“Haba U Jisu u la wai noh kaba hukum ia ki khadar ngut ki synran jong u, ba u la leit noh nangta ia kaban hikai bad ban ialap ha ki shnong jong ki”

(Mathaios 11:1)

U wan hangta ha kaba u hukum ia ngi ba ngin mih noh. Haba phi iaidon ha ka juh ka jaka wat haba U Blei u la phah ia phi ban leit noh nangta, bad phin ong pynban ba phi kwah ban shakri ia ki hangta, te phi la leh tuh ia ka jinghikai U Jisu Khrist. Lada phi la iehnoh ia kata ka jaka, U Trai hi un leit sha kata ka jaka ban hikai ia ki briew jong phi, hynrei lada phi saitlah, kane ka mut ba phi khang noh ia ka lynti ba un iaaid. Sumar wat ia-ainia bad u, wat pynlong ia ka kamram jong phi ba kan iaakob bad ki jinghukum jong u. Lada phi ong, “Nga tip u la phah ia nga ban leit noh, hynrei ka kam jong nga ka dei hangne”. Kane ka mut ba phim ngeit ia kaei kaba U Jisu u mut da ka jingkren jong u.

U hikai hangta ha kaba u ong ia ngi wat hikai. “Ko Kynrad... ai ngin iaithaw te lai tylli ki iing trep...” (Loukas 9:33)

Hato ngi leh kum uta u nongai jingiada bad ngin iaiah ban shim ia ka bynta U Blei ha ka jingim jong kiwei? Hato ka tyngam jong ngi ka sawa palat haduh ba kan pynwit ia U Blei ban leit shajan jong ki? Ngi dei ban set ia ka shyntur jong ngi, bad ngin long kiba khmih kmang ha ki mynsiem jong ngi. U Blei u kwah ban hikai ia ngi shaphang U Khun jong u, bad u kwah ba ka jingduwai jong ngi kan kylla sha ki lum kiba la pynkylla dur. Haba ngi la thikna ba U Blei u kwah ban trei ha kata ka dur, u pat un ym trei shuh ha kata ka dur.

U trei hangta haba u phah ia ngi ban ap. “...to iaishong... tadynda...” (Loukas 24:49) “To ap ia U Trai” bad u, un sa trei (Salm 37:34). Hynrei wat ap da kaba khñium hapoh ka mynsiem jong phi, wat sngewsynei ruh ia lade tang namar ba phim tip kan jia aiu ha phi. Hato ngi thait ban “ap shah slem ia u?” (Salm 37:7). Haba ap, kam mut pat ba ngin shu shong kli kti bad ngim trei eiei shuh, hynrei ngi dei ban trei ia kaba la phah ia ngi ban trei.

Kine ki dei ki dur jong ki lynti jong u, kiba ngim ju poi pyrkhata.

KA JINGHIKAI HA KA POR BA JYNJAR

“ha kata ka pyrthei phin ioh ka jynjar, hynrei to long shalur phi! nga nga la jop ia kata ka pyrthei”

(Ioannis 16:33)

Haba peit bha ia ka jingim Khristan, ikum ba ka la lait na baroh ka jingjynjar. Hynrei ka jingim Khristan ka mut ba la pyllait im *ha* ka jingjynjar, kane kaba ilong pher shisha. “Uta uba shong ha ka jaka barieh jong U Bahakhlieh tam eh, un ioh iaineh hapoh ka jingkah jong U Badonbor baroh... kano kano ka jingiapthem kan ym wan hajan ka iing jaiñ jong me” (Salm 91:1,10) – kane ka dei ka jaka kaba phi phi ialong shitylli bad U Blei.

Lada phi long u khun U Blei, phin shem beit ki jingjynjar, hynrei U Jisu u ong, phim dei ban phylla haba ki wan. “Ha ka pyrthei phin shem jynjar, hynrei to leh kmen namar nga la jop ia ka pyrthei”. U ong ruh, “ym donkam ba phin tieng”. Ki briew ki bym treh ban kren shaphang ka jingjynjar ha shuwa ba kin ioh jingpyllait, ki ju khñium hadien kata ka jingkha ar sien, kane ka long namar ki bakla ia ka jingmut ban im kum u riewkhuid.

U Blei um ju ai ka jingjop – hynrei u ai ka jingim katba ngi nang jop. Ka long kaba eh ban long kiba skhem. Lada ym don ka jingeh ngin ym lah ban long kiba khelaiñ. Hato phin pan na U Blei ia ka jingim, ka jinglaitluid bad ka jingkmen? Un ym lah ban ai ia kine lynda phi pdiang shuwa ia ki jingeh. Haba phi la jop ia ka jingeh, te phin long keiñ kiba khelaiñ. To jop noh ia ka jingtlot jong phi – shim ia ka rai bad thmu ban jop, te U Blei un pynkhelaiñ ia phi. “Ha uta uba jop ngan ai ha u ban bam na u dieng jong ka jingim...” (Jingpynpaw 2:7). Haba phi ud thait, phin thait ha ka met, hynrei haba phi im ha ka mynsiem, phin ioh shuh ka jingkhelaiñ. U Blei um ju ai ka bor ia kaba lashai, ne ia ka kynta kaba hadien hangta, hynrei tang lada don jingeh, hangta hi u ai ka bor. Ka jingpynshoi ka wan lada ngi peit ia ka jynjar na ka jingtip jingbriew jong ngi. Hynrei u riewkhuid te, “u sngewbha beit” wat la u shah jop ha ki jingjynjar namar u tip ba ka jingjop kam lah ban wan khlem U Blei.

KA JINGTHMU U BLEI KABA DA PYNBOR

“u... u la ong ha ki, Ha khmih ngi äaleit kiew sha Jerusalem...”

(Loukas 18:31)

Ka Jerusalem ha U Trai jong ngi ka thew ia kata ka jaka kaba U Trai u la poi haduh ka mon jong U Kpa jong u. U Jisu u la ong, “ngam wad ia ka mon ka jong nga hi, hynrei ia ka mon U Kpa uba la phah ia nga” (Ioannis 5:30). Ban “wad ia ka mon U Kpa” ka dei kawei na ki jingim kaba synshar ia baroh ka jingim jong U Trai jong ngi. Bad kat kiba u iakynduh, la ka long kaba kmen ne kaba sngewsih, ka jingjop ne ka jingrem, U Trai um ju pynkylla shuh na kata, “. . . u la thew skhem la ka khmat ia kaban leit sha Jerusalem...” (Loukas 9:51)

Kaei kaba ngi dei ban kynmaw ka long, ba ngin leit beit sha Jerusalem ban pyndep ia ka jingthmu U Blei ym ia ka lajong. Ha ka jingim ha pyrthei hooiid ngi don ki jingangnud kiba long ki jong ngi hi, hynrei ha ka jingim Khristan ngin ym don shuh ia ki thong ki ban long ki jong ngi. Mynta ki por ngi iäkren ba ngin bud ia U Khrist, ngi kut jingmut ban im kum ki Khristan, ngi kut jingmut ban leh kumne bad kumtai. Hynrei ha Ka Testament Bathymmai, la wanrah tang ia ka jingthmu U Blei kaba da pynbor. “Phi phim shym la jied ia nga, hynrei nga nga la jied ia phi...” (Ioannis 15:16).

Ngin ym tip ba la jied ia ngi. Ngim tip hi ruh ia ka thong jong U Blei katba ngi dang bteng ban iaid. Katba nang iaid katta nang dum. Ka jingthmu U Blei i kumba ka la jah lynti noh, namar ngi ngi la peit palat ia kaba hajan ban iöhi ia ka thong ia kaba u la thmu. Ha kaba nyngkong jong ka jingim Khristan, ngi don la ki jingmut ia ka jingthmu U Blei. Kumta ngin ong “Ka jingthmu U Blei ia nga ka long ba ngan leit shata” bad ngin ong ruh, “U Blei u la khot ia nga ban leh ia kane ka kam kaba kyrpang” Ngi shu leh beit ia kaba ngi sngew ba dei ban leh, hynrei ka jingthmu U Blei kaba da pynbor, ka dang sah hi ha ngi. Ka kam kaba ngi trei ka pher shibun na kaba U Blei u phah. Ka kam ba ngi trei hi ka long kum ka rynsan kaba la ker da ki kam jong u bad da ka jingpynkhreh jong u. “U la shim kyrpang ia kita ki khadar ngut...” (Loukas 18:31). U Blei u la pynkyrpang ia ngi barabor bad ngim sngewthuh hi ruh ia ka jingthmu U Blei kaba da pynbor.

U BLEI U LONG U PARALOK UBA SHLUR

“U la shim kyrpang ia kita ki khadar ngut...”

(Loukas 18:31)

O ka jingshlur U Blei ban shaniah ha ngi! Phin dang nud ban ong pat kumne, “U Blei u la leh ia ka bymdei, namar u la jied ia nga u bym long eiei ruh bad u bym don dor eiei ruh?” Dei namar kata ka daw keiñ ba u la jied ia phi. Katba phi nang pyrkhata ba phim dondor eiei na ka bynta jong u, te U Blei un ym jied ia phi, namar phi thmu ban trei tang ia ki kam la jong. Hynrei shah ia u ba un jied ia phi ban leit lang bad u “sha Jerusalem” (18:31). Kane ka thew ia ka ban pyndep ia ka jingthmu jong u ia kaba u khlem iakren bad phi.

Bunsien ngi pyrkhata ba u Khristan uba don ka jinglah u dei uta uba long u Khristan uba bha. Kam dei shaphang ka jinglah ne jingdon, hynrei U Blei u jied ia ngi namar ngi long kiba kyrduh; ym dei ba ngi wanrah eiei hynrei ka dei kaei kaei kaba U Blei u la buh ha ngi; kam dei ia ka jingbha jong ngi, ne ka jingkhlañ ne ka jingtip jong ngi – kine baroh kim long eiei – ka dei ka jingthmu jong u kaba da ka bor kaba pynlong ia ngi ki lok jong u (peit 1 Korinth 1:26-31). U Blei u ju ialong paralok bad kito kiba kheiñ ia lade ba ki long kiba kyrduh. Um lah ban pyndep eiei bad ki briew kiba pyrkhata ba kim long eiei ha khmat jong u. Hynrei, ngi kum ki Khristan ngi dei ban sngewthuh ia kane ba ngi don hangne ym namar ba ngi thmu ban don hangne – hynrei ngi don hangne na ka bynta ka jingthmu U Blei. Kine ki artylli ki jingthmu kim ia long kaju. Ngim tip hi ruh ia ka jingthmu U Blei, hynrei kat kaba jia ha ngi, la ka long kumno kumno ruh, ngi dei ban bat ia kata ka jingiadei jong ngi bad u. Ngim dei ban shah ia ka ban pynsniew noh ia kane ka jingiadei jong ngi bad U Blei, hynrei lada don ba pynsniew, ngi dei ban pynbha pat ia ka. Ka jinglong ba kyrpang jong ka jingim Khristan kam shong ha ka kam ba ngi trei, hynrei ka shong ha ka jingbat jong ngi ia ka jingiadei bad U Blei wat lada don ki jingpynthut kiba wan nabar. U Blei u phah ia ngi ba ngin pynleit jingmut eh ia kata ka jingpynthut kaba wan na shapoh hi.

KA JINGKHOT BA PYNŞAİONG NGIT U BLEI

"...yn pyndep ha U Khun u briew ia kiei kiei baroh ia kiba la thoh da ki nongiathuhlypa... Hynrei ki kim sngewthuh ei ei ruh na kine kiei kiei ruh..."

(Loukas 18:31,34)

U Blei u la khot ia U Jisu Khrist sha kaba ikum ka jingjot. Bad U Jisu Khrist u la khot ia ki synran jong u ba kin iohi ia ka jingiap jong u, bad kane ka la pynpait dohnud ia ki. Te haba ngi peit ia kane ngin ong ba U Jisu u la rem, hynrei kam long kumta ha U Blei. Kaba rem ha ka khmat u briew kan long kaba jop pat ha ka liang U Blei, namar ka jingthmu U Blei ka pher na ka jingthmu u briew.

Kane ka jingkhhot ba pynshaïong ngit U Blei ka wan ruh ha ki jingim jong ngi. Ia ka jingkhhot U Blei yn ym lah ban batai da kaba na shabar; hynrei ka dei ka jingkhhot kaba dei ban sngewthuh na kaba shapoh kata, da ka jinglong jong ngi kaba shapoh. Ka jingkhhot U Blei ka long kum ka jingkhhot kaba na duriaw – yn ym don ba lah ban sngewthuh ia ka jingkhhot kaba na duriaw lait noh uta uba don ka jinglong kum ka duriaw ha u. Yn ym lah ban sngewthuh ia ka jingkhhot jong U Blei, namar ka jingkhhot jong u ka long beit tang ban long paralok bad u, khnang ban lah ban pyndep ia ki jingthmu jong u. Ka jingtynjih kaba shisha ia ngi ka long ba ngin ngeit ba U Blei u tip ia kaei kaba u kwah. Kiei kiei kiba jia kim dei kiba shu jia ryngkhat – ki wan jia da ka hukum U Blei. U Blei u trei borbah ia ki jingthmu jong u.

Lada ngi iasyllok bad ngi ialong kawei bad U Blei, bad lada ngi sngewthuh ba u la shim ia ngi ha ka ban pyndep ia ki jingthmu jong u, te ngin ym ialeh shuh ban wad ia kita ki jingmut jong u. Katba ngi nang san ha ka jinglong Khristan, ngin ym kylli shuh kumne “Balei U Blei u shah ia kane ne ia katai?” Dei hangne ba ngin iohi ia ka jingthmu U Blei kaba da pynbor bad ka pynwandur ia ngi ba ngin iaiaid lang bad kata ka jingthmu. U Khristan u dei uta uba shaniah ha ka jingtip bad jingstad jong U Blei, ym ha ka jinglah lajong. Hynrei pat lada ngi don la ka jong ka jingthmu, kane kan pynduh noh ia ka jinglong balui lui bad ia ka jingjai jai, kiba long ki jinglong jong ki khun U Blei.

KA DIENGPANA HAPOH KA JINGDUWAI

“Ha kata ka sngi phin pan ha ka kyrteng jong nga...”

(Ioannis 16:26)

Baroh na ngi ngi pyrkhata palat ba ka Diengphna U Jisu ka long kaei kaei kaba ngi dei ban iaiaid lyngba, hynrei ngi iaiaid ha ka khnang ba ngin ioh rung hapoh jong ka. Ha ka jingshisha ka Diengphna ka ieng tang na ka bynta kawei kaei kaei – kata ka dei ka jingpynithuh syndon ia ngi bad U Trai Jisu Khrist – bad ym don shuh kaei kaei ka ban pynithuh ia ngi ha kaba shisha lait noh na ka jingduwai.

“U Kpa jong phi u tip ia kaei kaei ruh ba phi donkam, mynshuwa ba phin pan na u” (Mathaios 6:8). Te balei keiñ ngin pan? Ka jingduwai kam mut ba ngin ioh ia ki jubab na U Blei, hynrei ka jingmut jong ka, ka long ba ngin ioh ialong shi tylli bad u. Lada ngi duwai tang ba ngin ioh ka jubab, ngin shrai bad dom ia U Blei. Man ka por ba ngi duwai ngi ju ioh ia ki jubab, hynrei ki jubab kim ju wan ha ka rukom ba ngi kwah ia ki ban wan. Ka jingshrai bad dom ia U Blei, ka pyni ba ngim treh ban pynithuh ia lade bad U Trai ha ka jingduwai. Ia ngi ym shym la buh ba ngin pynshisha ba U Blei u jubab ia ka jingduwai, hynrei ngin long ki nuksa ba-im jong ka jingaiei U Blei.

“...ngam ong ha phi ba nga ngan duwai ia uta U Kpa na ka bynta jong phi... namar uta U Kpa hi u ieit ia phi...” (Ioannis 16:26-27). Hato phi la iaian bha bad U Blei haduh ba kata ka jingduwai jong phi ka la long kawei bad ka jingduwai U Jisu Khrist? Hato U Trai jong ngi u la ia bujli ia ka jingim jong phi bad ka jingim ba kordor jong u? Lada ka long kumta, te “ha kata ka sngi” phin sa iaian bad U Jisu bad kan ym don shuh ka jingiapher.

Lada ka jingduwai kam ioh ki jubab, wat kynnoh iano iano ruh. Kata ka dei ka jingriam u Soitan. Don ka daw balei ba phim ioh jubab – Dei ha kine ki por ba U Blei u hikai ia phi ia ki jinghikai kiba jylliew, bad kata kam dei iano iano ruh hynrei ka dei ia phi.

KA JINGDUWAI HA KA IING U KPA

"...ki la shem ia u ha ka templ... U te u la ong ha ki...
phim shym tip ba ka dei ia nga ban long shaphang kiei kiei ruh ki jong
U Kpa jong nga?" (Loukas 2:46,49)

Ha ka por ba U Trai jong ngi u long khynnah um shym la long kum uta
u bym pat san ha ka jingmut jingpyrkhat – ka jinglong khynnah U Trai
jong ngi ka long ka jingshisha kaba na bymjukut. Hato nga long uba
hok, u khun balui lui jong U Blei da kaba nga pynithuh ia lade bad U
Trai bad U Nongpynim jong nga? Hato ngan peit ia lade la kumba nga
don ha iing U Kpa jong nga? Hato ka jingsah U Khun U Blei ha ka iing
U Kpa jong u kan long ha nga ruh?

Ka jingshisha ka sah tang bad U Blei hi, bad ka hukum jong u ka wan ha
nga ha kawei pa kawei ka khyllipmat. Hato nga iaidon bad ka jingshisha
jong u ne nga duwai tang lada kiei kiei ki la long ha kaba bakla – ne lada
ka don ka jingpynwit ha nga? Nga dei ban nang ban don hajan jong U
Trai jong nga, nga dei ruh ban nang ban ialong shitylli bad u, wat la
kiwei kim pat nang ban leh kumta. "ka dei ia nga ban long shaphang kiei
kiei ruh ki jong U Kpa jong nga" – bad nga dei ban nang ban im ha ka
iing U Kpa jong nga.

Pyrkhat ia kata bad ki jingia kynduh jong phi. Hato phin iajan bad U
Trai, bad phin tip ba phi long u khun jong u, phin iakren bad u haduh
ba phin da sngewthuh ba kiei kiei baroh ki wan na ka kti jong u? Hato
phin long junom kum u khun ha ka iing U Kpa jong u? Hato ka jingaiei
jong u ka pyniaid ia baroh ki kam, naduh ha iing haduh ha ka kam ka
jam bad haduh ki lok ki jor? Hato phi la ju pyrkhat mo balei kiei kiei ki
wan jia ha phi? Ki jingjia ki jia ym ba *phi* hap ia id lyngba ia ki. Ki jingjia
ki wan jia namar ba phi don ka jingia dei bad U Khun U Blei uba wan na
U Kpa jong u, bad u u wan ha ka jingim jong phi. Phi dei ban shah *ia u*
ba un wan ha phi bad un ialong shitylli bad phi.

Ka jingim U Trai jong phi ka long ba un pynlong shisur ia ka jingim jong
phi. Ka rukom im bad ka rukom trei jong u hapdeng ki briew ha kane
ka pyrthei ka dei ka juh ka rukom kaba u trei bad shong hapoh jong phi.

KA JINGDUWAI HA KA BUROM U KPA

"...ia ita iba khuid ia iba yn kha, yn khot U Khun U Blei"

(Loukas 1:35)

Lada ia U Khun U Blei la kha ha ka jinglong doh kum ma nga, te hato ngan shah ia ka jinglui lui bahok jong u, ia ka jinglong shisur bad ia ka jinglong shitylli jong u bad U Kpa ba kan long ka lad ba kin shong ha nga? Kaba la long shisha ha ka Mari Theisotti ha ka jingkha ia U Khun U Blei ha kane ka pyrthei ka la long shisha bad ka jingim jong uwei pa uwei u riwkhuid. La kha ia U Khun U Blei ha nga lyngba ka jingleh jong U Blei – te nga kum u khun jong u nga dei ban shim ia ka hok kum u khun – kane ka hok ka long ba ngan iashem markhmat bad U Kpa jong nga lyngba ka jingduwai. Te nga pat kumno nga nud hi ban ong, "Balei phi kwah ban pynphai ia nga nangne ne ba ngan leit pat sha wei? 'Phim shym tip ba ka dei ia nga ban long shaphang kiei kiei ruh ki jong U Kpa jong nga?'" (Loukas 2:49). Te la ngi long kumno kumno ruh, la ngi long kiba khuid, ne ngi long kiba lui lui bad ngi long u khun na bymjukut, ngi dei ban iashem beit bad U Kpa jong u.

Hato ngan long shisur kat haduh ba ngan ia-ithuh bad U Trai jong nga ha kane ka dur? Hato u don ka lynti ban don bad nga? Hato ia ka mon U Blei la pyndep, kata ba un shong bad nga? (peit Galatia 4:19), ne ngan ngiat noh ia u suki suki sha kawei pat ka liang? O ka jingiam ka sawa mynta ki por! Balei baroh ki iam sawa? Ki briew mynta ki iam ba kin pyniap noh ia U Khun U Blei. Mynta ym don jaka ia U Khun U Blei – ym don jaka ban iasylok bad ym don jaka shuh ban ialong shitylli bad U Kpa.

Hato U Khun U Blei u duwai hapoh jong nga, ban wanrah ka burom ia U Kpa, ne nga shu pan beit na u? Hato u trei ha nga kum ha ki por ba u trei kum u briew ha kane ka pyrthei? Hato U Khun U Blei u don ha nga lyngba ki jingiam, bad ki jingpang jong u, khnang ba un ioh pyndep ia ki jingthmu U Blei? Katba u briew u nang sngewthuh ia ka jingim jong u riwkhuid U Blei, katta un iohi ia ka jingthmu jong U Blei kaba mut ban "...pyndap ha ka doh jong nga ia kita kiei kiei kiba dang sah na ki jingshah shitom U Khrist..." (Kolossai 1:24). Haba ngi pyrkhath ia kaei kaba dang dei ban "pyndap" kata ka mut ba ngi dang dei ban trei shuh shuh.

9, Nailar

KA JINGDUWAI HA KABA U KPA UN İOHSNGEW

“U Jisu te u la khmied la ki khmat, bad u la ong, Ko Kpa, nga nguh ia me ba me ju sngew ia nga”

(Ioannis 11:41)

Haba U Khun U Blei u duwai, u da thikna ba u duwai tang ha U Kpa jong u. U Blei barabor u sngap ia ki jingduwai U Khun jong u, bad lada ia U Khun U Blei la pynlong ha nga (peit Galatia 4:19), U Kpa barabor un sngap ia ki jingduwai jong nga. Hynrei nga dei ban peit ba ia U Khun U Blei yn pyni ha ka jinglong doh jong nga. “... ka met jong phi ka long ka iingshong U Mynsiem Bakhuid...” (1 Korinth 6:19), kata, ka met jong phi ka long ka Bethlehem jong U Khun U Blei. Hato phin ailad ia U Khun U Blei ba un trei ha phi? Hato ka jinglui lui jong ka jingim jong u ka la trei ha nga kumba U Khun jong U Blei u la trei ha ka por ba u dang don ha kane ka pyrthei? Haba nga ia kynduh bad ki jingia ha ka jingim jong nga, hato ka jingduwai jong U Khun U Blei na bymjukut ia U Kpa jong u, la duwai lem ha nga ruh? U Jisu u la ong, “Ha kata ka sngi phin pan ha ka kyrteng jong nga ...” (Ioannis 16:26). Ka sngi aiu mo ba u mut? İa kane u kren shaphang kata ka sngi ha kaba U Mynsiem Bakhuid u la wan sha nga bad la pynlong kawei ia nga bad U Trai jong nga.

Hato ia U Trai Jisu Khrist la pynhun da ka jingim jong phi, ne phi dang ia id ha ka mynsiem sarong hakmat jong u? Wat shah ia ka jingmut jong phi ba kan long khlain palat kat haduh ba phin ngiat noh ia U Khun U Blei sha kawei pat ka liang. Ka jingai jong U Blei ha ngi ia kaba ngin sngewthuh ia kiei kiei na lade hi ka don bad ka jinglong briew jong ngi – bad kane kam dei ka jingai jong U Khun jong u. Ka jingsngewthuh ba maia ka dei ka jingai jong U Khun jong u bad ngim dei ban pynkiew khet ia ka jingtip jingbriew kaba na lade. U Khun barabor u pynithuh bad U Kpa, hynrei ka jingtip kaba na lade kam ju leh kumne. Ngin ym lah ban mane ia U Blei lymda la pynlong ia U Khun U Blei ha ngi. Te ngi dei ban pyndem ha u, bad ngi dei ban shah ia u ba un trei ha ngi ha man la kawei pa kawei ka khyllipmat. Ha ka jinglong briew hato ngi im da kaba shaniah ha U Jisu Khrist khnang ba ia ka jingim jong u yn lah ban pyni ha ngi ha kawei pa kawei ka khyllipmat?

KA JINGSHAH SHITOM KABA KHUID JONG U RIEWKHUID

“Te kita kiba da shah shitom katba kum ka mon U Blei, to kin aiti noh
ia la ki mynsiem ha kaba iaileh babha...” (1 Petros 4:19)

Kaba jied ban shah shitom ka mut ba ka don kaei re kaei kaba bakla ha phi, hynrei kaba jied pat ia ka mon U Blei – wat lada hap ban shah shitom ruh – ka long kaei kaei kaba kham pher. U riewkhuid uba biang ha ka mut ka pyrkhath, um ju jied ia ka jingshah shitom, hynrei u jied beit ia ka mon U Blei, kumba leh U Jisu, wat la kan don ka jingshah shitom hangta ruh. U riewkhuid um dei ban mushlia ia ka jingim shitom jong u wei pat u riewkhuid.

U riewkhuid uba pynhun ia ka dohnud U Jisu, u dei uta uba pynlong ia uwei pat u riewkhuid ba un khlain bad san ha U Blei. Hynrei ki briew kiba kyrshan bor ia ngi kim dei kito ki ban sngew synei lem ia ngi; ha ka jingshisha kiba pynthut ia ngi ki dei kito kiba ai ha ngi ia ka jingsngewsynei, bad ka jingsngewsynei ka nang pyntlot ia ngi. Yn ym don ba sngewthuh ia u riewkhuid lymda u sngewthuh ne u jan bad U Jisu. Lada ngi pdiang ia ka jingsngewsynei jong uwei pat u riewkhuid, ka pyrkhath jong ngi kan long kumne, “U Blei u leh khor palat ia nga bad u pyneh ia ka jingim jong nga”. Dei na kata ka daw ba U Jisu u la ong ba ka jingsngewsynei ia lade ka dei ka bor jong u ksuid (peit Mathaios 16:21-23). Ngii dei ban sngewsynei ia ka kyrteng U Blei. Ka long kaba suk ia ngi ban pynsnew ia ka kyrteng U Blei namar U Blei um ju ia-ainia kylliang; U Blei um ju iaileh ban iaada ne pynksan ia lade. Peit ioh phi mut ba U Jisu u donkam ia ka jingsngewlem ha ka por ba u im ha kane ka pyrthei. Um treh ia ka jingsngewlem ki briew namar ha ka jingshemphang kaba khraw jong u, u tip ba ym don ba sngewthuh ia ka jingthmu jong u (peit 16:23). U pdiang tang ia ka jingsngewlem jong U Kpa jong u bad jong ki angel (peit Loukas 15:10).

Katkum ka jingbishar jong ka pyrthei ngin ong peit ia ka jingpynsepei U Blei ia ki riewkhuid jong u. U Blei u thung ia ki riewkhuid jong u ha ki jaka bym lerkam. Bad ngi pat ngin ong, “U Blei u buh ia nga hangne namar ngan long ka jingmyntoi ia u”. Hynrei U Jisu pat um ju thew ia ka jingim jong u, hangno bad kumno ba un kham long myntoi. U Blei u buh ia ki riewkhuid jong u ba kin wanrah ka burom ia u, bad ngim lah pat ban ong hangno kata ka jaka kan long.

KANE KA JINGĪAKYNDUH KA DEI BAN WAN

“U Elijah u la leit kiew ha ka erïong shabneng...
Te U Elisha... um iohi shuh ia u”

(2 Ki Syiem 2:11-12)

Kam long kaba bakla ia phi ba phin shaniah ha “u Elijah” jong phi katba U Blei u dang ai ia u ha phi. Hynrei kynmaw ba ka por kan sa wan ba u dei ban iehnoh bad kumta um lah shuh ban long u nongbtin lynti bad u nongialam jong phi, namar ba U Blei um shym thmu ia u ban sah hangne. Tang ban pyrkhath ia kane ruh phi lah ban ong pynban, “Ngam lah shuh ban bteng ia ka kam khlem u “Elijah” jong nga. Hynrei U Blei pat u ong, phi dei ban nang iaibteng.

Marwei ha ka “Jordan” jong phi (2:14). Ka wah Jordan ka ieng na ka bynta ka jait jingpynkhlad, bad ma phi phim don shuh mano mano ban iakyrshan lem. Mynta phi dei ban sngewthuh ia ka por ba phi don bad u “Elijah” jong phi. Mynno mynno phi ju leit sha Jordan bad u Elijah, hynrei mynta pat marwei phi don. Kam myntoi ba phin ong ba phin ym leit – ka kam ka long ba phi dei ban leit. Lada phi kwah tip ba U Blei jong phi u dei ne em U Blei uba phi ngeit, te phi dei ban leit sha shiliang “ka Jordan” jong phi marwei hi.

Marwei ha “Ka Jerikho” jong phi (2:15). Ka Jerikho ka ieng na ka bynta ka jaka ha kaba phi la iohi ia “u Elijah” jong phi ba u la leh bun ki kam. Hynrei haba phi wan sha “Jerikho” jong phi marwei phim sngewkwah ban sdang ia ki kam bad phim kwah ban shaniah ha U Blei, phi kwah pynban ba kiwei kin trei na ka bynta jong phi. Hynrei lada phi la trei ia ka kam kumba phi la trei ha ka por ba don “u Elijah” phin sa ioh ia ka dak kumba u Elijah u la ioh bad U Blei un don lem bad phi.

Marwei ha ka “Bethel” jong phi (2:23). Ha ka “Bethel” jong phi phin poi artat ha ka kutlad hynrei ka dei ka jingsdang jong ka jingshemphang U Blei. Ha ka kutlad, phin sdang ban tieng – hynrei em wat tieng! Ieng beit bad U Blei bad un sa pyni ba u long uba shisha, un pyni ia ka jingim jong phi kaba mane Blei. Pynmlien ban trei kum ha ka por ba phi trei bad “u Elijah” jong phi – pyndonkam da ka barandi jong u bad da duwai (peit 2:13-14). Kut jingmut ban shaniah ha U Blei bad wat peit shuh sha u Elijah.

KA JINGHIKAI BAN SHONGTHAIT HA U BLEI

“Balei ba phi long kiba sheptieng, ah phi kiba rit jingngeit?”

(Mathaios 8:26)

Haba ngi sheptieng, kaei kaba ngi lah ban leh ka long tang ban duwai ha U Blei. Hynrei U Trai u khmih lynti pat ba kito kiba shim ia ka kyrteng jong u, ki dei ban don ka jingshaniah tylli ha u. U Blei u khmih lynti ba ki khun jong u kin shaniah tylli ha u khnang ba ha kano kano ka saw ka sian yn lah ban shaniah ha ki. Hynrei ka jingshaniah jong ngi ia U Blei ka long tang ha ino ino i mat, nangta ngi phai biang sha kito ki brieve kiba duwai sheptieng kiba ym pat ithuh ia U Blei. Ngi poi kat haduh uta u pud ban pyni ba ngim shaniah ha ka jingsynshar donbor jong U Blei ia baroh ka pyrthei. Ha ngi ikum ba U Blei u ioththiah bad ngim iothi shuh eiei ruh, hynrei ngi iothi ia u ramhah uba pynkhih ia ka duriaw ha khmat jong ngi.

“...ah phi kiba rit jingngeit!” kane ka jingkren ka la dung bha ia ki synran – “Ngi la bakla lynti biang!” Ka mynsiem jong ngi kan dung haba ngin tip shisha ba ka jingkmn ka long ha U Jisu, tang lada ngi shaniah ha u, la ha kino kino ki jingkiakynduh ruh.

Don ki por ba ym don ki eriong ha ki jingim jong ngi bad ngin leh ia kano kano kaei kaei ruh. Hynrei lada khie ka eriong pat ngi iathuh ha kiba ngi shaniah. Lada ngi la nang ban mane ia U Blei bad shaniah ha u, ngin hap ban ialeh ia kine ki eriong katlah katiai, khlem da pynkheih pat ia ka jingshaniah ha u.

Ngi la kren shibun shaphang ka jingpynkhuid, hynrei kaei ka jingmih na kata ka ban myntoi ia ka jingim jong ngi? Ka jingmih na kata ka long ba ngin shongthait suk kynjai ha U Blei, kaba mut ba ngin ialong shitylli bad u, ngin ym long shuh ki ban shah kynnoh ha khmat U Blei, hynrei ngin long ka jingkmn ha u.

“WAT PYNLIP NOH İA U MYNSIEM”

“Wat pynlip noh ia U Mynsiem” (1 Thessaloni 5:19)

Ka sur jong U Mynsiem U Blei ka long kaba jem jai jai kum ka ’er pyngngad ka lyiur – ka jai jai palat haduh ba lymda phi ialong shitylli bad U Blei phin ym iöhsngew ia kata. Ki jingmaham jong u ki long jai jai haduh katta katta, bad lada phim sngap bha, phin ym lah ban sngewthuh ia ka sur jong u, bad lada phim sngewthuh bha ia ka sur jong u, phin pynlip noh ia kata ka sur bad kumta ka jinglong mynsiem jong phi kan sa dkoh. Ka jingpyrkhing jong u kan wan ha “ka jingsawa kaba jem jai jai” (1 Ki Syiem 19:12), ka jem haduh katta katta kaba tang u riewkhuid U Blei un iöhsngew ia kata.

Haba phi iasam lem ia ki jingshisha ba phi la iakynduh, kynmaw wat ju ong, “shisien ha ki snem ba la dep, ia nga la pyllait im”. Haba phi la iaid ha ka jingshai, ym dei shuh ban phai sha kaba la leit noh – kaba la leit ka iakhleh lang bad ka jingphylla jong ka jinglong kawei bad U Blei (Loukas 9:62 peit ruh 1 Ioannis 1:6-7). Lada phi iehnoh ia ka jingshai, phin kylla long ki Khristan kiba sngewsih, phin im tang ban pyrkhath ia kaba la leit noh, bad ka jingphla jong phi ia ka jingshisha kan long ha ka sur kaba eh, bad kaba khor. Sumar wat ialeh ban kyntait noh na ka ban “iaid ha kata ka jingshai” bad wat kynmaw pat ia ki por kiba phi la “iaid ha kata ka jingshai” (1 Ioannis 1:7). Haba phi ioh ia ka jingmaham na U Mynsiem, sangeh shuwa bad pynbeit ia kiei kiei, lymkumta phin iai pynlip noh ia U Mynsiem bad phin pynsngewsih ia u khlem da tip hi ruh ba phi la leh kumta.

Shubuh mynta ka wan ka jingjia ba sngewsih, bad phi la jan jop ia ka, U Blei un wanrah biang ia ki jingjia, hynrei mynta phim don bor shuh ban ialeh ym kumba mynshuwa. Te phin ym pynleit jingmut shuh ia U Blei bad phin sa mad ia ka jingpynlehraiñ ba phi khlem kohnguh. Lada phi nang pynsngewsih shuh shuh ia U Mynsiem jong u, kan don ka por ba ki jingjynjar kin ym wan shuh namar phi la pynlip noh syndon ia u. Hynrei lada phi iai-im ha ka jynjar, phin sa rwai iaroh ia U Blei. Wat ju pynjan ia lade bad kino kino ne kiei kiei kiba iai pynmong ia U Blei. Ba phin lait na kata, U Blei u dei ban pynmong ia kiei kiei kiba dei ban leit noh.

KA JINGSNENG JINGSYMPAT JONG U TRAI

“Ko khun jong nga, wat ñiew sting ña ka jingsneng sympat na U Trai, lymne wat sngewtlot ngai lyngai haba da sneng ña me da u”

(Hebru 12:5)

Katno ka long kaba suk ban pynsngewsih ña U Mynsiem U Blei; ngi leh ña kata da kaba ngi kheiñ beiñ ne ñiewsting ña U Trai, ne ngi sngewduh mynsiem noh lada u sneng ña ngi. Lada ngi la ñohmad ña ka jingbymdon jong ngi bad ka pop bad lada ngi la long hok lyngba ka jingpynkhuid kaba long jyndong, te ngin shim ña ka jingshisha U Blei tang da ka syrngiew. Hynrei lada U Mynsiem U Blei u la bishar bha – te ngin ong, “O kata ka wan na u ksuid”.

“Wat pynlip noh ña U Mynsiem” (1 Thessaloni 5:19), bad wat ñiew sting shuh ña u haba u ong ha phi, “Wat leh matlah shuh ha kane ka mat – baroh shi katta phi khlem don ha ka jinglong mynsiem, bad nga khlem pat pynshai eiei ha phi, bad mynta ngan sa pynshai ha phi”. Haba U Blei u sneng ña phi kumta, to shah ba un leh kumta khnang ba un pynjan ña phi sha u.

“. . . wat sngewtlot ngai lyngai haba da sneng ña me da u”. Mynta pat ngi khñium ña U Blei bad ngin ong “O ngam lah leh eiei; hooiid nga la duwai, hynrei kane ruh kam ñarap ña nga, bad kumta ngan sangeh noh, ngam lah leh eiei shuh”. To shu pyrkhath kan jia aïu ña ngi lada ngi leh kumne ha kiwei pat ki jingiakynduh jong ngi!

Hato mynta ngan shah mo ña U Blei ba un bat skhem ña nga da ka bor jong u bad un trei ha nga ña kiei kiei kiba u dei hok ban trei? Ka jingpynkhuid kam wan na ka jingmut jong nga, kaba nga kwah ba U Blei un trei ha nga – ka jingpynkhuid ka dei ka jingmut U Blei kaba u kwah ban ai ha nga. Shuwa ña kata u dei ban pynkhuid shuwa ña ka jingmut bad mynsiem jong nga bad dei ha kata ka por keiñ ba nga sa shah ña u la kumno kumno ruh ban pynkhuid ña nga baroh shi ryñeng (peit 1 Thessaloni 5:23-24).

KA SAKHI JONG KA JINGKHA PAT

"...ba ka dei ban kha pat ia phi"

(Ioannis 3:7)

Ka jubab ia ka jingkylli u Nikodimos, "Kumno lah ban kha pat ia u briew haba u la tymmen?" ka long: tang lada u la mon ban pyniap lut na ka jingim jong u, kata naduh ki hok, ki jinglong babha, ka niam, bad dei kumne ba u lah pat ban pdiang pat ha u hi ia ka jingim kaba thymmai kaba um pat ju mad mynshuwa. Kane ka jingim kaba thymmai ka long kaba la kylla kaba mut, bad lymba ka jingim kaba khuid kaba ym tip ba ha lade u la long u bakhuid.

"*Hynrei kat kiba la pdiang ia u...*" (Ioannis 1:12). Hato ka jingsngewthuh jong nga ia U Jisu ka long namar ka jinglong mynsiem jong nga hi, ne nga sngewthuh ia u na kiwei? Hato nga don mo kaei kaei ha ka jingim jong nga kaba la pyniatylli ia nga bad U Trai Jisu ba un long kum U Nongpynim jong nga? Baroh ka jingiaid lynti jong nga ka dei ban da pynshong nongrim ha U Trai Jisu. Haba la kha pat ia nga ka mut ba nga la iohi ia U Jisu.

"...*Lymda kha pat ia u briew, um lah ban iohi ia ka hima U Blei*" (Ioannis 3:3). Hato nga wad tang ia ki sakhi jong ka Hima U Blei, ne hato nga sngewthuh ia ki aiñ U Blei? Lada la kha pat ia nga kane ka jingkha pat kan ai ha nga ia ka bor thymmai ban sngewthuh ia ka aiñ U Blei. Ka aiñ U Blei kan don beit hangta ha ka jinglong jong u, ngan ym lah ban iohi ia ka tat haduh ba ngan ioh pdiang ia ka jinglong jong u ha nga.

"*Uwei pa uwei baroh ba la kha na U Blei um ju leh ia ka pop...*" (1 Ioannis 3:9). Hato nga la pyrshang ba ngan ym leh pop shuh, ne nga la sangeh syndon ban leh pop? Haba la kha na U Blei, kane ka mut ba nga la don ka bor ba maia kaba hikai ia nga ba ngan ym leh pop shuh. Ka Baibl kam ju kylli ia kane, "U Khristan u dei ban leh pop?" Ka Baibl ka kren shai ba *U Khristan um dei ban leh pop*. Ka jingkha thymmai ka hikai ia ngi ba ngim dei ban leh pop shuh. Kam dei ba ngim don ka bor ban ym leh pop hynrei ba ngi dei ban sangeh noh na kaba leh pop. Hynrei ka dkhot 1 Ioannis 3:9 kam mut ba *ngim* lah ban leh pop – kane ka mut ba lada ngi kohnguh ia U Blei, *ngim* donkam ban leh pop.

HATO U ITHUH İA NGA...?

"... İa ki... la ki jong... u khot da ka kyrteng..."

(Ioannis 10:3)

Haba nga la sngewthuh bakla İa u? (peit Ioannis 20:11-18). Ka suk ban sngewthuh İa ki jinghikai tynrai, hynrei kaba eh ban sngewthuh İa U Jisu. Ka mynsiem u briew ka don ha ka jingma lada ka jingtip İa ka jinghikai tynrai ka palat ban İa ka jingsngewthuh İa U Jisu, bad lada la kiar na ka jingİajan bad u. Balei ka Mari ka jaw ummat? Namar ba ka jinghikai tynrai kam myntoi shuh İa ka la kum u phlang hapoh ka kjat jong ka. Uno uno u Pharisi u lah ban rkhie beiñ İa ka ha ka liang ka jinghikai tynrai, hynrei kim lah pat ban rkhie beiñ İa ka namar U Jisu u la pynmih noh na ka İa ki hynñiew tylli ki mynsiem bymman (peit Loukas 8:2), hynrei ka jingkyrkhu jong u kam pat long eiei ha ka ban da pynİadei bad İa ka jinglong jong u hi. "...ka la phai dien, bad ka la İohi İa U Jisu ba u da İeng... U Jisu u ong ha ka, Wa Mari?" (Ioannis 20:14,16). Shisien ba u la khot İa ka Mari da ka kyrteng jong ka, ka Mari ka la sngewthuh syndon İa ka sur jong u, bad ka la ong "Wa Rabboni!" (20:16)

Haba nga dang artatien? (peit Ioannis 20:24-29). Hato ngan dang artatien shuh İa U Jisu? – kiwei ki la İohmad İa u, nga te ngam pat İoh mad. Kiwei ki synran ki la ong İa u Thomas, "...Ngi la İohi İa U Trai" (20:25). Hynrei u Thomas u la artatien da ka ba ong, "Lynda ngan İohi... ngan ym ngeit" (20:25). U Thomas u donkam ban da ktah İa U Jisu. Ngim tip lano U Jisu un ktah İa ngi, hynrei lada ki kti jong u ki la ktah shisha İa ngi, kin long shisha kiba kordor kiba ngim lah shuh ban batai. "U Thomas te u la İathuh bad u la ong ha u U Trai jong nga, bad U Blei jong nga" (20:28)

Haba nga la len İa u? (peit Ioannis 21:15-17). U Petros u la len İa U Jisu Khrist da ki jingsmai bad ki jingtim (peit Mathaios 26:69-75), bad katta ruh U Jisu u la paw ha u Petros haba marwei hi. U Jisu u la pynbeit İa u Petros ha ba marwei bad u la pynbeit ruh İa u ha khmat kiwei. Bad u Petros u la ong ha u, "Ko Trai... me tip ba nga ieit İa me" (Ioannis 21:17)

Hato nga la ju İaid ha ka jingim jong nga bad U Jisu Khrist? Ka dak ka jinglong synran ka dei ka jingİajan kaba İalong shitylli bad u – ka jingsngewthuh İa U Jisu ka long kaei kaei ka bym lah shuh ban pynkhih.

HATO PHI SNGEW DUH MYNSIEM?

“U Jisu... u la ong ha u, Sa kawei me dang duna: To die noh ia kiei kiei baroh katba me don... To wan bud ia nga. Hynrei haba u la iöhsngew ia kine kiei kiei ruh, u la sngewsih shikaddei eh, naba u la long uba riewspah eh”

(Loukas 18:22-23)

Phi la ju iöhsngew ba U Kynrad un ong eiei ha phi ia kaba eh? Lada phim pat ju iöhsngew, hato phi la ju iöhsngew pat ba u kren eiei ha phi. U Jisu u ong ba u la kren bunsien hynrei phim ju pynsngew. Shisien ba ngi la iöhsngew ia u pat, ngin iöhsngew ba ki ktien jong u ki long kiba eh bad kiba da eh palat.

U Jisu um da pynsngew eh ia kaei ba une u riewspah un leh ia kata kaba u la phah ia u ban leh, bad U Jisu um da pyrshang hi ruh ban shim ia une u briew bad u. U shu ong ia u, “To die noh ia kiei kiei... to wan bud ia nga...” U Trai jong ngi u khlem kyrpad ia u; u khlem pyrshang hi ruh ban pynbiej ia u – u shu kren da ki ktien kiba kham eh, bad nangta u la ieh ia u hangta.

Hato nga la ju iöhsngew ba U Jisu u kren eh ha nga? Hato u la kren ia kaei kaba nga dei ban sngap – ym ia kaei kaba ngan shu iathuh ia kiwei, hynrei ba u la kren beit ha nga hi? Une u briew u la sngewthuh ia kaei kaba la kren da U Jisu. U la sngewthuh bha ia kata ka jingkren kaba da ktah ia u bad ka dohnud jong u ka la pait. Um shym la leit phai kum u riewshlur hynrei kum u briew uba sngewsih bad uba duh mynsiem. U la wan sha U Jisu la kum ka ding ryngkat ki jingkut jingmut, hynrei ki kyntien U Jisu ki la pynpjah ia u. Ha ka jaka ba un pynleit jingmut ha U Jisu, hynrei kine ki kyntien ki la pynnoh mynsiem pynban ia u. Bad U Jisu u khlem bud shuh ia u, hynrei u la shah ia u ba un leit noh. U Jisu u tip shisien ba u briew u la iöhsngew shisha ia ka Ktien jong u, u tip ba un iöh kheit ia u soh mynta ne hadien. Kaei kaba sngewtriem ka long ba bun na ngi ngim shah ba ki kyntien kin ngam ha ka jingim jong ngi. Ngan sngew kumno lada ha kaba khatduh ngan peit sha u ha kata ka mat? Kawei kaba thikna ka long ba U Blei un ym pynkynmaw ia ki jingim jong ngi kiba mynshuwa ha ki khmat jong ngi.

HATO PHI LA JU SHEM BA PHIM LAIT KREN NABA PHI SNGEWSIH PALAT?

“Haba u la iöhsngew ia kine kiei kiei ruh, u la sngewsih shikaddei eh,
naba u la long uba riewspah eh”

(Loukas 18:23)

Une u nongsynshar ba riewspah u la phet noh na U Jisu khlem kren bad u la sngewsih eh, namar um don eiei shuh ban jubab ia ki kyntien U Jisu. Um don jingartatien shuh ia ki jingkren U Jisu, bad kumta um don eiei shuh ban kren ia U Jisu. Hato U Jisu u la ju kren ia phi kumta? Hato ka Ktien U Blei ka la kren ia phi haduh ba phi dei ban aiti noh ha u? Lehse u la kren ha phi ia ki jinglong, ki jingthrang bad ia ki jingsngewtynnat jong phi, ne lehse u la kren ia ka jingiadei jong ka dohnud bad ka jingmut jong phi. Lada ka long kumta, hato phim lait shuh ban kren naba phi la sngewsih ia kata? U Trai un ym wan bud ia phi, u, un ym kyrpad ia phi. Hynrei haba u iakynduh ia phi, un ban biang ia ki juh ki kyntien kiba ong, “Lada phi bud ia nga, kine ki long ki kyndon”.

“To die noh ia kiei kiei baroh katba me don...” (18:22). Ha kiwei pat ki kyntien, aiti noh ia kiei kiei ha U Blei, aiti noh ia ki jingdon jingem tat haduh ba phin ieng hakhmat U Blei bad aiti noh ha u. Dei hangne ba ka thma ka sa sdang – ha khmat U Blei. Hato phi dang pynleit jingmut ia ki jingmut jong phi ia kaei kaba U Jisu u kwah ia phi ba phin leh ne phi pynleit jingmut tang ia u hi? Lada ka long kumta, phin sa iöhsngew ia ki kyntien kiba eh na u, ki ban pynsngewsih ia phi. Ha kito kiba pynsngew ia u, kine ki kyntien kin long kiba suk, namar ki don ha ki ia ka jinglong jong u. Sumar ioh phi shah ia kiei kiei ki ban pynjem ia ki kyntien ba eh jong U Jisu Khrist.

Nga lah ban long uba riewspah ha ka jingduk jong nga, ne ha ka jingtip ba ngam long eiei, namar nga la tip ba ngan ym long da lei lei ruh u synran jong U Jisu. Ne nga lah ban long uba riewspah ha ka jingtip ba nga long uta uba ngan ym lah ban long u synran. Hato nga mon ban long kyrduh wat la nga la tip ba nga la long lypa uba kyrduh? Lada ka long em, kane ka mut ba nga la sngewduh jingkyrmen. Ka jingduh jingkyrmen ka dei ka jingieit ba la pynshoh tyndep ban ieit noh ia lade, bad ka jingieit ia lade ka lah ban long tang ka jingieit ia ka jingpynleit jingmut ha U Jisu – ym ka jingieit ia U Jisu hi.

KA JINGSNGEWTHUH İA LADE

“To wan ha nga...”

(Mathaios 11:28)

U Blei u kwah ia ngi ba ngin im ka jingim kaba la ker sawdong da U Jisu Khrist, hynrei don pat ki por ba kata ka jingim ka shah ktah ha ki bor kiba nabar. Te ngi poi biang sha kaba ngi bishar ia lade, kane ka dei ka jingmlien kaba mynshuwa. Ka jingsngewthuh ia lade ka dei kaba nyngkong eh ka ban pynthut ia ka jingim jong ngi ha U Blei, bad dei kane kaba wanrah ia ka jingkulmar ha ka jingim jong ngi. Ka jingsngewthuh ia lade kam dei ka pop, ka dei ka jingsngewthuh ba ngi la don ha ki jingiakynduh kiba thymmai. Hynrei kam dei ka mon U Blei kaba pynlong ia ngi ban duna na kaba ialong shitylli bad u. Lada don ka jingthut, dei ban pynbeit noh ia kane shi syndon, ka jingpynbeit ka long ba ngi dei ban wan sha U Jisu Khrist. Lada ngi wan sha u, ngi dei ban pan na u ban pynioh ha ngi ia ka jingsngewthuh ia U Khrist ha ngi bad un leh ia kata haduh ba ngin da nang ban shong sah bad u.

Wat ju shah ia kaei kaei ka ban pyniakhlad ne pynjot ia ka jinglong kawei jong phi bad U Khrist. Sumar ioh ki lok jong phi ki pynkhlad noh ia ka jingim jong phi na u. Kane kan kjit noh ia ka bor bad ia ka jinglong mynsiem jong phi. Sumar ba ioh don ba pynpra noh ia ka jinglong kawei jong phi bad u. Kane kan pynlong ia phi ba phin im noh la ka jong bad U Khrist. Kam don shuh kaei kaei ka ban kham kor ban ia ka jingiaid beit ha ka jinglong mynsiem. Don tang kawei kaba lah ban pynlong kawei ia phi bad U Khrist kata ka long – “To wan ha nga” İa ka jingstad, ka jinghok bad ka jinglong mynsiem la tynjuh tang da kine ki saw kyntien. Lada ngim pat biang ha kano kano ka bynta, ngin iasaidnia noh ha ka jaka ba ngin wan sha u.

KA JINGSGEWTHUH İA U KHRIST

"...te ngan pynjem İa phi"

(Mathaios 11:28)

Haba kiei kiei ki sdang ban pynpra noh İa ka jingim jong phi ha U Jisu, phai noh sha u, da kaba pan ba un pynbeit bha İa phi. Wat shah İa kiei kiei ba kin sah ha ka jingim jong phi lada kine kim ai ha phi İa ka jingsuk mynsiem. İeng İaleh pyrshah İa ki bor ka jingpynpra – wat ym shah İa ki ba kin sah bad phi. Pan na U Trai, ba un pyni İa ka jingsngewthuh İa u ha nga, bad kane ka jingsngewthuh İa lade kan phet noh bad U Trai un long noh tang ma u bad ma u hi ha nga. Wat shah İa ka malade ba kan bteng, namar kan pynİoh ha ngi İa ka mynsiem ban sngew synei İa lade, bad kane ka mynsiem sngewsynei İa lade ka long ka mynsiem soitan. Wat shah İa lade ban ong, "ki la bakla İa nga, bad ki dei ban pan map na nga; nga dei ban pynbeit İa kane bad ki". To ieh noh İa kiwei ha kaba İadei bad kane. Shu pan beit na U Trai ba un ai ha phi İa ka jingsngewthuh İa U Khrist, bad un sa pynbeit İa phi haduh phin da İasuk syndon bad u.

Ka jingim kaba pura ka dei ka jingim jong u khyllung. Haba nga la tip ba nga la sngewthuh İa U Trai Jisu, kata ka mut ka dang don ka jingbakla haei re haei. U briew uba pang u tip ba ka don ka jingpang ha u. U khun U Blei um ju tip İa ka mon U Blei, namar ba u ruh u long ha ka mon jong U Blei. Lada ngi sdang kynriah wat tang khyndiat ruh, ngin nud ban ong kumne, "Trai, kaei ka mon jong Me?" U khun U Blei um ju duwai ba un tip ba U Blei u jubab İa ka jingduwai jong u, namar u la thikna beit ba U Blei u jubab barabor İa ka jingduwai.

Lada ngi İaleh ban jop İa kane ka jingeh jong ka malade da ka jingsngewthuh jong ngi hi, ha ka jaka ba ngin pynduh İa ka, ngi nang pynskhem pynban İa ka. U Jisu u ong, "To wan ha nga... te ngan pynjem İa phi" te ka jingsngewthuh İa U Jisu Khrist kan jop İa ka malade. Hangno ba U Jisu u wan ban pynbeit – U pynbeit ba ngin pyndep İa ki kamram jong ngi bad kita ki kamram kin ym dei ban tip İa kaba ki trei.

KA JINGTREI JONG KI BRIEW KIBA NGIM POI KYNMAW

“Suk kiba duk ha ka mynsiem...”

(Mathaios 5:3)

Ka Testament Bathymmai ka kdew ia kiei kiei kiba ym da i dondor haba ñiew da ka jinglong jingbriew jong ngi. “Suk kiba duk ha ka mynsiem...” .Ka jingmut jong kane ka long, “Suk kiba duk bad kiba jynjar”. Kiba duk kiba jynjar kim ju ioh ia ka jaka kyrpang! Ka rukom ialap mynta ki por te ka shu kdew beit ia ka mon ne ka jingikhia ha ka jinglong briew – Ka suk ban kdew kum ia kine. Ngì ju iohngew bunsien ia kane ka jingong, “To rai noh ban bud ia U Jisu Khrist” kaba kdew ia kaei kaei kaba U Jisu um ju shaniah. U Jisu um ju ong ia ngi ba ngin rai na ka bynta jong u, hynrei ngi dei ban aiti ha u – Kane ka long kaei kaei kaba pher. Ka nongrim jong ka hima ki bneng jong U Jisu Khrist ka dei halor ka jingitynnat jong ka jaka ka bym long kyrpang. Ka jingduk ka long kaei kaei kaba nga ioh jingkyrkhu. Lada ngam khelaiñ ha ka mon, ne ngam don eiei kaba kordor, te U Jisu un ong ha nga, “Suk ma phi, namar dei lyngba ka jingduk jong phi ba phi lah ban rung ha ka hima ka bneng jong nga” Ngam lah ban rung ha ka hima jong u da ka jingbha jong nga – Nga lah ban rung tang lada nga long uba duk bad uba kyrduh.

Ka jinglong jong ka jingitynnat ha khmat U Blei ka long ba ngim dei hi ruh ban tip ia kata. Lada ngi tip noh ia kata, kane kan pynlong sarong noh ia ngi bad kam dei hi ruh ka lynti jong ki Khristan. Lada nga ong, nga lynggoh kumno ngan long ka jingmyntoi ia U Blei – ha kata hi ka por, ngan duh noh ia ka jinglong itynnat bad ngan duh noh ia ka jingktah jong U Trai. “Jar uba ngeit ha nga . . . ki wah um baim kin iatuid noh na ka dohnud jong u” (Ioannis 7:38). Hynrei lada nga bishar bha noh ia kata ka jingtuid, te ngan duh noh ia ka jingktah U Trai.

Mano na ki briew kiba la ktah bha ia ka jingim jong ngi? Ki briew kiba la khring bha ia ka jingim jong ngi sha U Trai, ki dei ki bym tip eiei ba ki la leh kumta. Ha ka jingim Khristan, ka jingim riewblei kam dei ba kan tip ba ka long kumta. Lada ngi ong ba dei ma ngi ba la ktah, te ka jingitynnat kan duh noh namar kam iahap bad ka jingktah U Jisu. U Jisu u trei bha ha kiba ngim khmih lynti ba un trei bad dei kine kiba ai mynsiem ia ngi.

“NGA SHISHA... HYNREI UTA”

“Nga shisha nga pynbaptis ia phi da ka um... hynrei uta... un pynbaptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid bad da ka ding”

(Mathaios 3:11)

Hato nga la ju poi kynmaw ba ngan ong ha ka jingim jong nga, “Nga shisha... hynrei uta...”? Lada kata ka khyllipmat kam pat wan ha nga, te ngan ym tip hi ruh ka mut aïu ka jingpynbaptis da U Mynsiem Bakhuid. Nga *shisha* nga la poi haduh kaba kut, ngam lah leh eiei shuh – *hynrei* u, u sdang nangta – u trei ia ka kam kaba ym lah shuh ban trei da mano mano ruh. Hato nga la pynkhreh ia ka jingwan jong u? U Jisu un ym lah ban wan lada ngi dang khang ia ka lynti, lada da kaba bha ne da kaba sniew. Haba u wan, hato nga la pynkhreh ba ngan buh ia baroh kaba dum sha kaba shai? Dei hangta keiñ un wan. Hangno ba nga don ka bym khuid, hangta un buh ia ki kjat jong u bad un ieng hangta; bad ha ka jaka ba nga ong nga long khuid, te un weng noh ia ki kjat bad un leit noh.

Ka jingkylla kaba mut kam pynlong pop – hynrei ka dei ka jingsngew kaba ngim lah ban pynpaw ia ki pop jong ngi. Haba nga kylla kaba mut kane ka mut ngam lah leh eiei shuh bad nga sngewthuh ba ngam shong hok wat ban rah tang ia ki slipar jong u. Hato ngan kylla kaba mut kumne ne ngan pyntud ia lade shane shatai bad ngan ialeh ban iada ia lade? U Blei un ym lah ban wan ha ka jingim jong nga lada ngam pat kylla kaba mut.

“Un pynbaptis ia phi da U Mynsiem Bakhuid bad da ka ding” U Ioannis u khlem kren ia ka jingpynbaptis jong U Mynsiem Bakhuid kum ka jingiohmad hynrei kum ka kam ba la trei da U Jisu Khrist. “Un pynbaptis ia phi...” Lada ngi la sngewthuh ba la pynbaptis ia ngi da U Mynsiem Bakhuid, kane ka mut ba ngi la sngewthuh ba ngi long kiba pop.

Ka “Nga *shisha*” ka thew ia kaba lah dep, “*hynrei* uta” ka thew ia ka jingjia kaba phyla kaba la jia. Te kumta to poi noh sha kaba phim lah ban leh eiei, hynrei u, un trei lut ia kiei kiei baroh.

KA JINGDUWAI – KA THMA HA “KA JAKA KABA RIEH”

“Haba me duwai, to leit rung sha la ka pulit, bad haba me la khang ia la ka jingkhang, to kyrpad ia U Kpa jong me uba ha kaba rieh; te U Kpa jong me uba iöhi ha kaba rieh un ai nong ha me ha kaba paw”.

(Mathaïos 6:6)

U Jisu u khlem ong, “To phohsniew shaphang U Kpa jong me uba don ha kaba rieh,” hynrei u la ong, “...to kyrpad ia U Kpa jong me uba ha kaba rieh...” Ka jingduwai ka dei ka jingtrei shitom jong ka mon. Hadien ba ngi la rung ha ka jaka kaba ha rieh bad haba ngi la khang ka jingkhang, ka eh pat ia ngi ban duwai. Ngin ym lah ban pynleit jingmut, kaei kaba ngin leh ka long ba ngin ialeh pyrshah ia ki jingmut jingpyrkhat kiba her shane bad shatai. Ka jingeh ban duwai marwei ka long ba ngi jaipdeh bad kumta ngi pyrkhat noh ia kane bad katai. Ngii dei ban pynmlien ban pynleit jingmut haba duwai.

Ngii dei ban don ka jaka kyrpang ban duwai, hynrei lada ngi don hangta ngi pyrkhat noh ia lade kumne, “Ia kane nga dei ban leh noh bad nga dei ban leh ia ka mynta hi ka sngi” U Jisu u ong “khang ia la ka jingkhang”. Ka jingkhang hangne ka thew ia ki jingmut jingpyrkhat jong ngi bad ngin kynmaw ia u. U Blei u don ha kaba rieh, bad u iöhi ia ngi na “kaba rieh” – U Blei um peit kumba peit ki briew, ne kumba ngi peit ia lade. Haba ngi don shisha ha ka jaka “kaba rieh,” ngim lah shuh ban artatien ia U Blei. Rung hangta te phin iöhi ba U Blei u don beit hangta ha kaba phi im man la ka sngi. Pynmlien ban trei lang bad U Blei ha kiei kiei baroh. Lada phim pynmlien ban plie ka jingkhang ia U Blei naduh ba phi khie mynstep, te ki kam ki jam jong phi baroh shi sngi kin sa sniew noh. Phi dei ban plie ka jingkhang ia U Blei, bad phin “duwai ha kaba rieh,” te phin iöhi ia ka shympriah kti jong ka jingdon U Blei.

KA JINGTHWET İA KA JINGLONG MYNSIEM

“Uei u briew uba na phi, lada u khun jong u un pan ia u kpu, uban ai da u maw ha u”

(Mathaios 7:9)

Ka nuksa ba U Trai u pyndonkam hangne ka long da u khun uba bha uba pan ia kaei kaei kaba bha. Ngi kren shaphang ka jingduwai la kumba U Blei u iohsngew lut ia ngi wat la ngi long kumno kumno ruh ha ka jingiadei jongngi bad u (peit Mathaios 5:45). Wat ju ong ba kam dei ka mon U Blei ban ai ia kaba phi pan. Wat iehnoh na kaba duwai ne wat ju dom lada phim ioh eiei na U Blei. Hynrei phi dei ban wad ia ka daw. Pynkhlaia ia ka jingthwet jong phi bad bishar ia ki sakhi. Hato phi don ka jingiasuk bad la ki tnga jong phi, ne bad ki khun, ne bad ki para briew? Hato phi long “u khun ba bha” hangta? Phi donkam ban ong ha u, “Ko Trai nga long uba dom bie, hynrei nga kwah ka jingkyrkhu?”. Phin ym lah ban ioh ia kata lynda phi don ka jinglong kaba bha kum “u khynnah uba bha.”

Ngi bakla ia ka “jingpyneh” na ka “jingpynleit jingmut”, te ngi iaia-ainia bad U Blei ha ka jaka ba ngin pyndem. Ngim treh ban peit ia ki sakhi kiba pyni ba ngi la bakla. Hato ngan dang iaipan na U Blei, bad ngan ym treh pat ba ngan siew ia ka ram? Hato nga kwah laitluid, haba ia kiwei pat nga pyrkhing? Hato nga la map ia uta uba nga khlem leh sbun? Hato nga la im kum u khun U Blei bad ki kur ki jait, kiba ha iing kiba ha sem bad ki paralok? (peit Mathaios 7:12)

Ngan long u khun U Blei namar ba la kha pat ia nga bad kum u khun jong u ngan “iaid ha kata ka jingshai” (1 Ioannis 1:7). Bun na ngi ngi kheiñ ba ka jingduwai ka long kaei kaei kaba ngi shu pyndep ha kaba leh niam. Ngi nang bha ban pynmih u lyoh u ban kah dum ia ngi. Hynrei lada ngi thwet bha ia ka jinglong jong ngi, bad ngin shem ba ngi don bun ki jingduna – la ha ka liang ki paralok, ka jingbysiew ia ka ram kaba leh atnud ia kiwei. Kam myntoi ia ngi ba ngin duwai lynda ngi im kum ki khun U Blei. Te U Jisu u ong ia ki khun jong U, “Naba baroh uba pan u pdiang...” (Mathaios 7:8).

KA JINGSHAH SHITOM BAD KA JINGLONG PARALOK

“Nga la khot ki lok ia phi...”

(Ioannis 15:15)

Ngin ym sngewthuh ia ka jingkmn jong ka jingshah shitom jong ngi lymda ngi pyndem lut ia kiei kiei baroh kiba ka jong ka jingim jong ngi. Kane ka long kaba eh ba ngin leh – Ngi buh kyndon noh ia ka da kumne “Ngam leh... lada!” ne ngin ong kumne, “Nga dei ban aiti ha U Blei, nga tharai” Ha kine baroh ar ngin ym ioh ia ka jingkmn jong ka jingshah shitom.

Hynrei shisien ba ngi la aiti lut ha U Jisu, U Mynsiem Bakhuid un ai ha ngi ba ngin mad ia ka jingkmn ha u. Ka thong jong ka jingshah shitom jong ngi ka long ba ngin aiti ia ka jingim na ka bynta U Lok jong ngi (peit 15:13-14). Haba U Mynsiem Bakhuid u wan ha ka jingim jong ngi, ka jingthrang jong ngi kan long ba ngin aiti met bad mynsiem na ka bynta U Jisu. Hynrei ka jingpyrkhat shaphang ka jingshah shitom kam pat ju ktah ia ka jingmut jong ngi, namar ka jingshah shitom ka dei ka jingpynpaw jong U Mynsiem Bakhuid ia ka jingieit.

U Trai jong ngi u dei ka nuksa jong ka jingshah shitom ia lade, bad la pynpaw ia kane ha ka Salm 40:8, “Nga sngewbha ban leh ia ka mon jong me, Ah U Blei jong nga...” U shah ia ki jingshitom jong u da ka jingkmn. Hato nga la pyndem ialade ha U Jisu Khrist? Lada u, um dei uta uba pyni ha nga ia ka lynti, te kam myntoi ba ngan shah shitom. Hynrei lada nga shah shitom bad peit sha u, un pynwandur ia ka jingim jong nga (peit Hebru 12:1-2).

Peit ioh phi pynthut noh ia lade ha kane ka jingiaid ieit jong phi hakhmat U Blei. Ka nongpynjot ia ka jingieit ka dei ka jingthrang jingkwah jong phi hi. Hynrei ka jingthrang jong u riewkhuid ka long ia U Trai Jisu hi. Ka jingieit ia U Blei kam wan na ka jingsngew – ka jingieit kaba u riewkhuid u don ia U Blei ka dei ka jingleh ba ngim lah ban mutdur.

“Nga la khot ki lok ia phi...” Ia ka jinglong paralok jong ngi bad U Jisu la pynshong nongrim na ka jingim kaba thymmai kaba u la pynlong ha ngi ka bym don ka jingiaidei bad ka jingim kaba rim, ka dei ka jingim kaba tang bad U Blei hi. Ka dei ka jingim kaba sngewrit, kaba khuid bad kaba pynleit jingmut ia U Blei.

HATO PHI JU KHIH KHUSLAI?

“Īa ka jingsuk nga iehnoh ha phi, ĩa ka jingsuk ka jong nga nga ai ha phi...” (Ioannis 14:27)

Don ki por ba ngi pynshong nongrim ĩa ka jingsuk jong ngi ha ka jingbiej bad ka jingbymtip. Hynrei lada ngi kyndit bynriew pat ngin tip ba ĩa ka jingsuk kaba hapoh ngin ym lah ban ĩoh lymda ngi pdiang ĩa ka na U Jisu. Haba U Trai u kren ĩa ka jingsuk, u pynlong ruh ĩa ka jingsuk; namar ki kyntien kiba u kren “ki long ka mynsiem bad ki long ka jingim” (Ioannis 6:63). Hato phi la ju ĩoh pdiang ĩa kaei kaba u la kren? “...*ĩa ka jingsuk ka jong nga nga ai ha phi...*” – kane ka dei ka jingsuk kaba wan na kaba peit ĩa ka khmat ka jong u, bad da kaba sngewthuh ĩa ka jinglong jar jar jong u.

Hato ka mynsiem jong phi ka pang mynta? Hato phi tieng ĩa ki dew kiba khieh namar U Blei u la shah ĩa ki ban rung ha ka jingim jong phi? Hato phin ym shongthait ban wad ĩa ka jingngeit jong phi bad phim shem pat ĩa ka pung ka jingsuk bad ka jingkmn? Hato ka jingim jong phi ka long lyngki? Peit sha jrong phin ĩoh ĩa ka jingjai jai U Jisu Khrist. Lada phi la ĩoh ĩa ka jingsuk, kane ka mut ba phi la ĩasuk bad U Blei namar phi la phai sha u. Lada phim don ka jingsuk bad U Blei, te ka jingmut jong phi kan phai beit tang sha phi hi. Lada phi rieh noh na ka khmat U Jisu, te phin ym ĩoh ka jingsuk bad phin sngewtieng beit.

Hato mynta phi “khmih sha U Jisu?” (Hebru 12:2) bad hato phi la ĩoh ĩa ka jingsuk na u? Lada ka long hood, un ai ha phi ĩa ka jingsuk bad ĩa kane yn pynpaw ha phi. Hynrei lada phi pyrshang ban khieh khuslai, phin pynduh noh ĩa kaba phi la ĩoh na u. Ngi khuslai namar ngim shym la pyrkhath ĩa u. Haba phi la ĩoh eiei na U Jisu Khrist, ka jingkulmar kan sa sangeh noh namar kam ju don ka jingkulmar ha u. To aiti ĩa baroh kiei kiei ha u, bad lada phi ĩakynduh ĩa ki jingeh, ki jingkhuslai bad ki jingsngewsih, shu sngap beit ĩa u ba u kren. “Wat khieh khuslai na ka dohnud jong phi...” (Ioannis 14:27).

IM KATKUM KA JINGNGEIT JONG PHI

“To ïaid katba phi ïadon kata ka jingshai, ba kaba dum
kan ym ïoh lap ïa phi...”

(Ioannis 12:35)

Husiar ïoh phim leh eiei ïa kaba phi la ïohi ha ka khyllipmat kaba phi don bad U Blei halor u lum. Lada phim kohnguh ïa ka jingshai, ka jingshai kan sa kylla dum noh. “Lada ka khmat jong me ka long jngut, ka met jong me baroh kan long dum” (Mathaios 6:23). Lada phim salia ïa ka jingpynkhuid ne phim treh ban peit ïa ka jingshai kaba U Blei u la ai ha phi, ka jinglong mynsiem jong phi kan sa sdang ban pra noh ha kata hi ka khyllipmat. Rah ïa ka jingshisha ha ka jingim jong phi, rah ïa ka ha kiwei ruh ki bynta, ïoh ba kata ka jingshai kaba phi don kan long ka jingtim ïa phi.

Kaba eh ban ïatrei lang bad uta uba dap da ka jingsarong namar u la biang lut ha ki por mynshuwa bad u bym ïaleh pat ban pyndei ïa kita kiba u la ïohmad ha ka jingim kaba mynta. Lada phi *ong* ba phi la ïoh ka jingpynkhuid to *pyni* keiñ ïa ka. Ka jingpyni ka dei ban long ha kaba shisha ha ka jingim jong phi. Peit ïoh phi shu sarong pynroh ïa lade; namar kane ka wan na ka thliew ka dujok, wat la ka long kaba itynnat ruh.

Ka jingngeit jong phi ka dei ban trei ha ka jingim kaba man la ka sngi. U Trai jong ngi u la ong, "...lada ka hok jong phi kam da long kaba kham palat shikaddei ïa ka jong ki nongthoh bad ki Pharisi, phin ym ïoh rung satia ha ka hima ki bneng.” (Mathaios 5:20). Ha kiwei pat ki kyntien, U Trai u ong ba phi dei ban long kiba kham khuid bad kiba kham khuid palat ban ïa kaba phi tip. Phi lah ban tip ïa ka jinghikai tynrai shaphang ka jingpynkhuid, hynrei, phi la pyndonkam ne em ïa kata ha ka jingim jong phi? ïa baroh kiei kiei ha ka jingim jong phi lada ka long ha ka bor, ne ka jinghok ne ka jinglong mynsiem, yn thew lut ïa kine da ka nongrim jong ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist.

KA JINGTHMU JONG KA JINGDUWAI

"...uweï na ki synran jong u la ong ha u, Ko
Trai, to hikai ia ngi ban duwai..."

(Loukas 11:1)

Ka jingduwai kam dei ka bynta jong ka jingim u briew. Ngi ju iöhsngew ba ka don ka jingong ba u briew un sa shem shitom lada um duwai, hynrei nga don ka jingkylli ia kata. Uta u ban shem shitom u dei U Khun U Blei, ia uba ngi bsa ym da ki jingbam hynrei da ka jingduwai. Lada la kha pat ia u briew na jrong, kata ka mut ia U Khun U Blei la kha pat ha u, bad uta u briew u lah ban pyniap thngan ne un bsa ia kata ka jingim. Ka jingduwai ka dei ka lynti ba ia U Blei ha ngi yn bsa da ka jingduwai. Ia ka jingmut jong ngi ki briew shaphang ka jingduwai yn ym lah ban shem ha Ka Testament Bathymmai. Ngi kheñ ba ka jingduwai ka dei ka lynti ba ngin iöh eiei ia lade, hynrei katkum ka Baibl, ka jingthmu jong ka jingduwai ka long ba ngin ithuh ia U Blei.

"To pan, te phin sa iöh diang..." (Ioannis 16:24) Ngi khñium ia U Blei, bad teng teng pat ngi pan map na u ne teng teng ngi pher jingmut na u, hynrei ngi *pan* na u ia kiei kiei baroh . Kum u khun jong u, ngi nud ban pan na u! U Trai jong ngi u la ong, "...lada... phim long ruh kum ki khynnah..." (Mathaïos 18:3). To pan keñ bad U Blei un sa leh ia kaba donkam. Ai ka lad ia U Jisu bad ai ka kamra ia u, ba un trei. Ka jingeh ka long ba yn ym don ba leh kumne tat haduh ban da poi ha ka kutlad. Lada poi ha ka kutlad, ngin ym tieng shuh ban duwai bad pan; dei kane kaba pynjan ia ngi sha ka jingshisha jong U Blei. Pan beit na U Blei bad iathuh ia ki jingeh ha u – haba phi la poi ha ka kutlad. Hynrei katba phi dang pyrkhata ba phi la biang lut, phim donkam ban pan eiei na U Blei.

Kam long kaba shisha ban ong ba, "ka jingduwai ka pynkylla lut ia kiei kiei" kam dei ruh ka jingshisha ban ong, "ka jingduwai ka la pynkylla ia nga bad nga pat nga pynkylla lut ia kiei kiei". U Blei u la pynbeit ba ka jingduwai lyngba ka jingpyllait im, kan pynkylla ia u briew haba u peit ia kiei kiei. Ka jingduwai kam dei ban pynkylla eiei, hynrei ka trei borbah ha ka jingim kaba shapoh jong u briew.

KA JINGKHRAW JONG KA JINGNGEIT JONG NGI HABA LA DEP TYNJUH

“U Jisu u ong ha ka, Ngam shym la ong ha pha, ba lada phan ngeit,
phan ioh ia ka burom jong U Blei?” (Ioannis 11:40)

Man ba phi tur sha ka jingim ka jingngeit, phin shem ia kaei kaei kaba ym iaiaid lang bad ka jingngeit jong phi. Hynrei ka jingtip jong phi kam dei ka jingngeit, bad ka jingngeit kam dei kata ka jingtip jong phi. Kine ar ki iapher shibun la kum balong ka jingim bad ka jingim balong mynsiem. Phi lah ban shaniah ha U Jisu Khrist katba ka jingtip jingbriew jong phi pat kam lah ban shaniah ha u? Hato phi nud ban iaiah da ka jingshlur pyrshah ia ki jingkren U Jisu katba ka jingtip jingbriew jong phi ka dang iaia-ong “ka dei kaba shu thok”? Haba phi don halor u lum ka suk ban ong, “O hooid nga ngeit ba U Blei u lah ban leh ia kata”. Hynrei phin hap ban hiar nalor u lum ban wan sha ka them ba shong ksuid bad phin iaikynduh bad ki jingshisha ki ban rkhe pharshi ia phi katba phi dang don ha u Lum ka jingpynkylla dur (peit Loukas 9:28-42). Katba ka jingngeit jong nga ka biang ha ka jingmut jong nga, ngan iaikynduh pat ia kiwei pat ki jingjia kiba pyrshah ia kata. Nga tang shu ong, Nga ngeit ba “U Blei jongnga un pyndap ia ka jingkyrduh” (Philipi 4:19), te ka jingtynjih ia ka jingngeit jong nga kan sa sdang. Haba ngam don bor shuh bad haba ia ka bor iohi jong nga la pynmatlah noh, hato ngan ieng beit da ka jingngeit ban jop ne ngan phai dien bad ngan rem noh?

Dei ban tynjuh ia ka jingngeit, khnang ba kan long ka jong nga namar ka la iaiaid lyngba ka jingiakhing. Ka jingngeit jong phi kan ieng iaiah iaano mynta? Ka jingtynjih kan pynshisha ba phi la biang ha ka jingngeit ne ka jingngeit kan pyniap noh ia ka. U Jisu u la ong, “suk ruh ma u, uban ym thut ha nga”. (Mathaios 11:6). Kaei kaei kaba donkam ka long ban shaniah ha U Jisu. “Ngi la jia long ki nongiöh bynta na U Khrist, lada ngin iaibat skhem ia kata kaba sdang ka jingshaniah jong ngi haduh kaba kut” (Hebru 3:14). Ngeit skhem ha u, te kiei kiei kiba iaiah pyrshah ia phi, kin pynskhem ia ka jingngeit jong phi. Ka jingtynjih kan iaawan ha phi haduh ka jingiap jong phi bad kane ka dei ka jingtynjih kaba khatduh ia phi. Ka jingngeit ka dei ka jingshaniah ha U Blei – ka jingshaniah kaba yn ym lah ban mutdur ba U Blei un ieh ia ngi (peit Hebru 13:5-6).

KA JINGMYNTOI NE KA JINGĪADEI?

“Wat kmen ha kane, ba ĩa ki mynsiem la pyndem hapoh jong phi:
hynrei to kmen namar ba la thoh ĩa ki kyrteng jong phi ha bneng”

(Loukas 10:20)

U Jisu Khrist u kren hangne kumne, “wat leh kmen ba phi la jop ha ka jingshakri na ka bynta jong nga, hynrei to leh kmen namar ba phi la don ka jingĳadei bad nga”. Ka jingshah riam jong ki nongtrei kam Khristan ka long ha ka jingleh kmen namar ba la jop ha kane ka jingtnei – ka jingleh kmen ba U Blei u la pyndonkam ĩa phi. Hynrei phim tip kumno U Blei un thew ĩa phi lada phim don ka jingĳadei bad U Jisu Khrist. To nang tei ĩa kane ka jingĳadei bad u, hangno ba u buh ĩa phi bad ĩano ba phi ĩakynduh man la ka sngi, u un nang ĩaitheh ĩa ki “wah um ba im” lyngba jong phi (Ioannis 7:38). Dei na ka jingsngewsynei jong u ba um shah ĩa phi ba phin tip ĩa kata. Shisien ba phi don ka jingĳadei bad U Blei lyngba ka jingpynim bad ka jingpynkhuid, kynmaw ba dei U Blei uba buh ĩa phi ha kita ki jaka. U Blei u buh ĩa phi hangta ba phin trei ban pyndep ĩa ka jingthmu jong u katba phi nang ĩaibteng ban “ĳaid ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai” (1 Ioannis 1:7)

Ka jinglong jong ka por mynta pat ka long ba ki briew ki pynleit jingmut tang ha ka kam. Kynmaw ba ki don ki briew kiba pan jingĳarap tang ban ĩoh jingmyntoi. Lada phi pynlong ĩa ka jingmyntoi kum ka jingtyntjuh, te U Jisu Khrist u dei uba la rem lypa uba la im ha ka pyrthei. Na ka bynta u riewkhuid, ka jingĳalam ka wan na U Blei hi, ym na kata ka jingmyntoi uta u riewkhuid. Dei ban nĳiew ĩa kaei ba U Blei u trei lyngba jong ngi ym na kaba ngi trei na ka bynta jong u. Kaei kaba U Blei u sngap ĩa u briew, ka long ĩa ka jingpynleit jingmut jong uta u briew ĩa u – kane ka long kaba kor ĩa U Kpa jong u. U Jisu u “ĳalam ĩa ki khun shibun sha ka burom” (Hebru 2:10)

“KA JINGKMEN JONG NGA... KA JINGKMEN JONG PHI”

“Nga la kren ia kine kiei kiei ruh ha phi, ba ka jingkmén jong nga kan ioh long ha phi, bad ba ka jingkmén jong phi kan long kaba dap”

(Ioannis 15:11)

Kaei kata ka jingkmén kaba U Jisu u la ioh? Ym dei ban bakla ia ka jingkmén bad ia ka jingsuk. Kan long ka jingleh pharshi ia U Jisu lada pyndonkam da ka kyntien *jingsuk* ha kaba ia dei bad u. Ka jingkmén jong U Jisu ka long ba u la aiti syndon bad u la shah shitom na ka bynta U Kpa jong u – ka jingkmén ban leh ia kaba la phah da U Kpa ia u ba un leh – “...uba namar kata ka jingkmén ia kaba la buh ha khmat jong u, u la shah ia ka diengphna...” (Hebru 12:2). “Nga sngewbha ban leh ia ka mon jong me, Ah U Blei jong nga...” (Salm 40:8). U Jisu u la duwai khnang ba ka jingkmén jong ngi kan long kaba dap bad kan long kumjuh ka jingkmén jong u. Hato ngan shah ia U Jisu ba un pyniohi ha nga ia ka jingkmén jong u?

Ka jingshlei ha ka jingim jong nga kam shong ha ka jingkhlaín ka met, ne ha ki jingíakynduh, ne ha kaba iohi ba ia ka kam U Blei la jop, hynrei ka jingshlei ka shong ha ka jingsngewthuh ba pura ia U Jisu, ha ka jinglong kawei bad u ia kaba U Jisu u hi u la kmen ha kata. Kaei kaba pynthut ia kane ka jingkmén ka long ba ngi pynleit jingmut than ha ka pyrthei. U Jisu u la ong. “...ki jingkluslai kane ka pyrthei... ki ia kjap ia kata ka ktien, te kam seisoh shuh”(Markos 4:19). Shuwa ba ngin sngewthuh, ngi la shah kem noh da kiei kiei ki jong ka pyrthei. Kiei kiei baroh kiba U Blei u la leh ha ngi, ki la don ha tmier ka riat – U Blei u kwah ia ngi ba ngin wan ha kata ka jaka ba ngin long ki sakhi jong u bad ngin pynbna ba U Jisu u long uei.

To iajan noh bad U Blei, to wad ia ka jingkmén hangta, te “ki wah um baim kin iaituid” na phi (Ioannis 7:38). To long ka umpohliew, bad U Jisu un sa theh ia “ka um baim” hangta. Sangeh noh na ka jinglong arsap bad ka jinglong sarong, to tip tang ia lade bad im ka jingim kaba la “buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei” (Kolossai 3:3). U briew uba iajan bad U Blei u suk kumba ring mynsiem kat shaba u leit. Ki jingim kiba long ki jingkyrkhu ia phi, ki long kito ki bym sngewthuh ia kata ka jingkyrkhu kaba ki la ioh.

LA PYNBEIT LYPÄ BAN LONG KIBA KHUID

“Naba la thoh: To long phi kiba khuid namar ma nga nga long uba khuid” (1 Petros 1:16)

Ngi dei ban äaipynkynmaw äa lade äa ka jingthmu jong ka jingim jong ngi. Äa ngi la khot ym ba ngin suk, ne ba ngin shait ngin koit, hynrei ba ngin long kiba khuid. Mynta ki por ngi bun palat ki jingthmu, ngi don la ki jingsngewtynnät ban leh äa kiei kiei bad kumta kine ki la bam bad pynlehnohei äa ka jingim jong ngi. Bun na kine ki lah ban long kiba dei, kiba don burom, kiba bha bad äa kine baroh dei ban pyndep hadien, hynrei U Blei u phah äa ngi mynta ba ngin pynduna äa kine. Kaei kaba donkam ban peit mynta ka long la u briew un pdiang ne em äa kaba U Blei u la phah khnang ba un pynlong hok äa ngi. La kumno kumno ruh u briew u dei ban don ka jingäajan bad U Blei.

Hato nga ngeit ba nga dei ban long uba khuid? Hato nga ngeit ba U Blei un wan bad pynlong khuid äa nga? Lada na ka jingälap jong phi, phi ong äa nga ba ngam long uba khuid, te ngam shaniah shuh äa kata ka jingälap jong phi namar la pynlong äa kata ka jingälap ban pynpaw äa ka jingbymhok jong nga bad ka pynkhih ruh äa ki jingsngew bad jingthrang hapoh jong nga. U Blei u don tang kawei ka jingthmu äa ki briew – kata ka long ban pynlong äa ngi kiba khuid. Ka thong jong u ka long ban pynmih äa ki riwkhuid. U Blei um dei kata ka kor ba ki briew kin pyndonkam katba mon, u khlem wan ban pyllait äa ngi namar ba u isynei äa ngi – u pyllait äa ngi namar la thaw äa ngi ba ngin long kiba khuid. Ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist ka mut ba U Blei u lah ban buh biang äa ngi ba ngin äalong shitylli bad u lyngba ka jingäap U Jisu Khrist, wat tang ka syrngiew ruh kam dei ban rung ban pynkhlad äa ngi na U Jisu.

Wat ju ailad ba phin sngewsynei äa lade ne äa kiwei, lada leh kumta ka mut ngim ääaid lang bad U Blei. Ka jingkhuid ka dei ka jingsngur kaba äaid hakmat U Blei, äa baroh ki ktien kiba phi kren, bad ki jingpyrkhat jong phi dei ban da peit sani da U Blei. Te ka jingkhuid kam dei kaei kaei kaba U Blei u ai ha nga, hynrei ka dei kaei kaei kaba U Blei u la ai ha nga ba yn pyni pat äa ka ha ka jingim jong nga.

KA JINGIM KABA SNGUR BAD KA JINGSHAH SHITOM KABA HOK

“Jar uba ngeit ha nga... kin iatuid noh na ka dohnud jong u...”

(Ioannis 7:38)

U Jisu u khlem ong, “Jar uba ngeit ha nga, un sngewthuh lut ia baroh ka jingkyrkhu kaba na U Blei”. Hynrei ka jingmut ka long “uta uba ngeit ha nga, un don lut ia kaei kaei kaba u la ioh pdiang, bad kata ka iaituid na u”. Ka jinghikai U Trai ka long barabor kaba pyrshah ia ka jingsngewthuh ha lade. Ka jingthmu jong u kam mut ban tei ia u briew ha ka liang ka ioh ka kot – hynrei ka jingthmu jong u ka long ba uta u briew un iasyriem dur bad U Blei bad un ioh ia ka jinglong jong U Khun U Blei. Lada ngi ngeit ha U Jisu ngim dei ban peit ba kan long kaba myntoi, hynrei ngi dei ban peit ia kaei kaba u theh ha ngi. U Blei u thmu ym ban pynbhabriew ia ngi ne ba ngin dap doh kum u soh krep, hynrei un pynlong ia ngi ki soh krep khnang ba un khem ki umsoh ba thiang na ngi. Ia ka jinglong mynsiem jong ngi ym lah ban thew kumba ka pyrthei ka thew ia ka jingjop, hynrei dei ban thew da kaei kaba U Blei u theh lyngba jong ngi – bad ia kata ngim lah ban thew da lei lei ruh.

Haba ka Mari jong ka Bethania “ka la plie ia kata ka dabi alabaster, ka la theh ruh ha ka khlieh jong u [Jisu]”. Kane ka dei ka jingleh kaba ym don ba tip ba kata ka sngi kan dei ka sngi kyrpang; bad hangta la don ba ong ba “la pynleh nohei ia kata ka jingsleh (Markos 14:3-4). U Jisu te u la iaroh ia kane ka jingleh jong ka kaba long ka jingleh donburom kaba khraw eh bad u la ong “...shano shano ruh sha kaba yn ialap ia kane ka gospel... yn iathuh ruh ia kaba kane ka la leh” (Markos 14:9). U Trai jong ngi un kmen eh lada u iohi ia ngi ba ngin leh kumba leh ka Mari – kane ka kynthei ka khlem pyrkhath eiei ruh ia ki kyndon ne ia ka dor jong kata ka jingsleh, hynrei ka shu theh beit ha u. Kata ka mut ka shu aiti beit ha u. U Blei u la theh lut ia ka jingim jong u lyngba jong U Khun jong u, khnang “ba yn pynim ia ka pyrthei da u” (Ioannis 3:17). Hato ngi la pynkhreh ban theh lut ia ka jingim jong ngi na ka bynta jong u?

“Jar uba ngeit ha nga... ki wah baim kin ia tuid noh na ka dohnud jong u...” te yn pynim keiñ ia ki spah ngut ki mynsiem. Mynta ka lah dei ka por ia ngi ba ngin pynpait ia “dabi alabaster” jong ka jingim jong ngi, ban sangeh noh ia ka jingwad ia ka jingpynhun ia lade, bad kumta ngin lah ban theh ia ki jingim jong ngi ha u. U Trai jong ngi u kylli mano na ngi ngin leh ia kata na ka bynta jong u?

TO THEH NOH İA KA UM KABA PYNHUN

“Um treh ban dih ia ka, hynrei u la theh noh ha U Trai”

(2 Samuel 23:16)

“Ka um na ka pukri ha Bethlehem” ka long kaba kumno ha phi mynta – hato ka dei ka jingieit, ka jinglong paralok ne ka jingkyrkhu (23:16)? Hato phi la pdiang lut ia kiei kiei kat haduh ba phin raikut wat ban jot noh ka mynsiem ruh tang ba phin pynhun ia lade? Lada ka long kumta, phim lah ban theh noh ia ka “ha U Trai”. Phim lah ban pynhun ia U Blei da kita kiba phi mut ban pynhun ia lade. Lada phi pynhun ia lade da ki jingkyrkhu U Blei, kane kan sa pynsniew ia phi. Phi dei ban da shah shitom, khnang ba phin theh ha U Blei – wat la phi te phin ong ba ka long kaba jakhlia bad ka bym myntoi.

İa kaei ba ngan theh “ha U Trai”, hato ngan theh ia ka jingieit ne ia ka jingkyrkhu? Don tang kawei ka lynti ban leh ia kata – kata ka long ba ngan kut jingmut ban leh ia kata. Don bun kiei kiei kiba ki briew ki leh ba kiwei pat kim lah ban pdiang namar kim ithuh ia U Blei bad namar ka long kaba eh ban siew pat ia ki. Te nga tang shu sngewthuh ba kaei kaei kaba wan ha nga ka long kaba kordor, kaba ngam don hok ban pdiang, te nga dei ban theh ia ka “ha U Trai”. Kine kiei kiei kiba nga la iöh pdiang yn theh noh ia ki kum “ki wah baim” sawdong jong nga (Ioannis 7:38). Lada ngam theh noh ha U Blei, kiwei kin don ha ka jingma bad ia nga ruh kumjuh, namar kane kan sa kylla long kum ka rhah. Hooiid ngi lah ban long kiba rhah ia kiei kiei bym jakhlia bad ki bym isih. Wat ia ka jingieit ruh lah ban pynkylla da kaba theh noh “ha U Trai”.

Lada phi la kthang bad jew ha ka jingim, kane ka long namar ba haba U Blei u la ai ia phi ka jingkyrkhu, hynrei phi pat phi la pynlang noh ia kata. Lada phi la theh noh ha u, phin jin da la long ki briew kiba bha eh ha ka pyrthei. Lada phi buh pynlang ia ki jingkyrkhu ha lade bad phin ym theh pat ia ki “ha U Trai” te kiwei pat ki briew kin ym lah ban iöhi ia U Blei na phi.

U JONG U!

“Ki jong me ki la long, te me la ai ia ki ha nga...”

(Ioannis 17:6)

U Mishoneri u dei uta ia uba U Mynsiem Bakhuid u la pynsngewthuh ha u ia kane, “ba phim long la ki jong hi” (1 Korinth 6:19). Ban ong “nga ngam dei la ki jong”, te ka mut ba uta u mishoneri u la ioh ia ka jinglong mynsiem kaba ha jrong eh. Ka jinglong jong kata ka jingim ka long ba yn ai noh ia kata ka jingim ha uwei pat U Briew bad uta u dei U Jisu Khrist. U Mynsiem Bakhuid un batai shai ia ka jinglong U Jisu Khrist, khnang ba un pynlong ia nga kawei bad U Trai jong nga, ym ba ngan shu long tang kum ka jingpynidur ha ka kamra shong jong u. U Trai jong ngi um ju phah iano iano ruh na ki synran jong u ba kin leit trei kumba u, u la trei na ka bynta jong ki. Dei tat haduh ka jingmihpat jong u ba ki synran ki la sngewthuh lyngba ka bor U Mynsiem Bakhuid, ba U Jisu u long uei, bad u mut aiu haba u ong, “to khie da leit” (Mathaios 28:19; bad peit ruh Loukas 24:49 bad Ki Kam 1:8)

“Lada uno uno ruh u wan ha nga, bad u bym isih ia la u kpa bad ia la ka kmie, bad ia la ki tnga bad ia la ki khun, bad ia la ki hynmen hynbew ruh shynrang bad kynthei, hooïd bad ia la ka jong ka jingim ruh, um lah ban long u synran jong nga (Loukas 14:26). U Jisu u khlem ong ba une u briew um long uba bha, um dei hi ruh ia uta ia uba U Jisu u la thoh ia ka kyntien ba u long u *Jongnga*. Ki jingiadei kiba la batai ha katei ka dkhot kum ka jingiadei kmie bad kpa, jingiadei khun, jingiadei hynmen hynbew bad kita baroh ki lah ban iakob bad ka jingiadei jong ngi bad U Jisu. Nga lah ban ong ba nga kham jied ia i mei, ne ia ka tnga/ u tnga, haba ka long kumta te U Jisu un ym ong hi “u, um lah ban long u synran jong nga” kane kam mut ba un ym pyllait im ia nga, hynrei ka mut ba ngan ym long u jong u.

U Trai jong ngi u pynlong ia ki synran kum la ki jong, bad u pynlong ia ki “ki nongphla” ia u (Ki Kam 1:8). U synran um ju thrang ban *leh* eiei tang na ka bynta U Jisu, hynrei un *long* ka jingsngewbha jong u. U mishoneri u dei ban ong haba rieh “Nga long u jong u, bad u, u pyndep ia ka kam lyngba jong nga”.

To long keiñ u jong u!

KABA AP LEM BAD U JISU

“Iaishong hangne, to ia ap ruh lem bad nga.”

(Mathaios 26:38)

“Ap ruh lem bad nga” U Jisu u pynshai kumne, “Wat ap na ka bynta ia lade, ne na ka bynta ki kam la jong”, hynrei u ong, “to ia ap ruh lem bad nga”. Ha kaba sdang jong ka jingim Khristan, ngim ia-ap lem bad U Jisu, hynrei ngi ap na ka bynta jong u. Ngim ju ap lem bad u lyngba kiei kiei kiba la pynpaw ha ka Baibl, wat ia kiei kiei kiba ktah ia ka jingim jong ngi ruh. U Trai jong ngi u pyrshang ban pynithuh ialade lyngba kawei pat ka “Gethsemane” kaba ngi iakynduh. Dei hangne ba ngin ym treh ban leit bad ngin ong, “Em Trai, ngam sngewthuh ia kane, bad nalar nangta ka long kaba eh bad kaba pynpang mynsiem ia ngi”. Te kumno keiñ ngin lah ban “ap” bad uta uba ngim sngewthuh? Te kumno keiñ ngin sngewthuh ia U Jisu bad ngin shong bad ia-ap lem bad u ha ka Gethsemane jong u, haba ngim tip hi ruh balei u shem shitom? Ngim ju don ka jingim ha ngi ba ngin ia-ap lem bad u – ngi ju mlien tang ban peit ia U Jisu ba un sumar ia ngi.

Ki synran ki ieit palat ia U Jisu Khrist, hynrei kim sngewthuh pat ia ka jingthmu jong u. Ha ka kper Gethsemane ki la ioththiah namar ka jingsngewsih jong ki, bad ha kaba kut jong ki lai snem kynthih, haba ki la sngewthuh bha ia ka jingiadei kaba jan bad u, “ki la iehnoh ia u, ki la phet noh” (26:56)

“La pyndap ia ki baroh da U Mynsiem Bakhuid...” (Ki Kam 2:4). Ka kyntien “Ki” ka kdew ia ki juh hi ki briew, hynrei don ka jingjia kaba phylla hapdeng kine ki artylli ki jingjia – ka jingiap U Trai jong ngi, ka jingmihpat bad ka jingkiew jong u sha bneng – bad ki synran mynta ki la “dap” da “U Mynsiem Bakhuid”. U Trai jong ngi u la dep kren ia kane, “Hynrei phin ioh diang ia ka bor, ynda la wan U Mynsiem Bakhuid ha phi...” (Ki Kam 1:8). Mynta ki la nang ban ia-ap lem bad u ha ki jingim jong ki.

KI WAH UM BA-IM KIBA TUID JNGAI

“Jar uba ngeit ha nga... ki wah um baim kin
iaituid noh na ka dohnud jong u”

(Ioannis 7:38)

Ka wah barabor ka ju poi sha kita ki jaka, bad kita ki jaka kim tip ia ka tyllong jong ka. Bad U Jisu u la ong ba lada ngi la ioh pdiang ia u, “ki wah um baim” kin ia i tuid na ngi bad kin long ka jingkyrkhu, “haduh bakut ka pyrthei” (Ki Kam 1:8) wat la ki long ki kam kiba rit ruh. Ngim don eiei ban ong ia ka jingtuid – namar “kane ka long kata ka jingleh jong U Blei” (Ioannis 6:29). U Blei um ju kham shah ia u briew ba un tip katno u la long ka jingmyntoi ia kiwei.

Ka wah ka dei kaba tuid lut ha ki at ki them. Shipor ka tuid shaid shaid, nangta kan don ka jingthut. Sa shipor kan sa sangeh bad katta ruh ka dang prong lynti lyngba ki jingpynwit. Teng teng ngim lah ban iohi shuh ia ka da ki mer ki mer, nangta ka sa mih biang kum ka wah kaba kham heh bad kaba iar bha. Kumne keif U Blei u pyndonkam ia ngi ki briew. Teng teng ngin sngew ba ngim long kiba myntoi. Hynrei phai beit sha ka tyllong, bad U Blei un sa ialam ia phi bad phin sa jop ia ki jingpynwit. Ka wah jong U Mysiem U Blei kan weng ia ki jingeh bad kan jop ia ki. Wat ju peit ia ki jingeh. Ki jingeh kin wan bad phim dei ban iatuid lang noh bad kata ka wah. Hynrei kynmaw ia ka tyllong. Wat ju shah ba kiei kiei kin ioh rung hagdeng jong phi bad U Jisu Khrist – wat shah ba ka jingsngew kan rung – ym don ba lah ban weng ia phi na kata ka tyllong kaba donbor.

Pyrkhat ia kiwei ki wah kiba wan tuid na jngai kiba bsa ia ki mynsiem jongngi! U Blei u la plie ia ki dohnud ki jong ngi, bad haba u plie kumta kane ka pyni ia ka dak ba kata ka wah ka la pyniar ia ka bor jong ngi bad dei hangta ba u, un sa tuid lyngba jong ngi. Lada phi ngeit ha U Jisu, phin shem ba U Blei u la pyndonkam borbah ia ngi kum ki wah ba yn long ka jingmyntoi ia kiwei.

KI PUKRI KI JINGKYRKHU

“Hynrei kata ka um ia kaba ngan ai ha u, kan long ha u ka pukri ka um kaba kyrsoi sha ka jingim bymjukut”

(Ioannis 4:14)

Ka dur jong U Trai jong ngi kam long tang kum i wahduid iba rit hynrei ka long ka pukri. To nang iai “long kiba la dap” (Ephesos 5:18) te ka jingthiang ha ka jingiadei jong phi bad U Jisu kan iaituid sbun na phi kumba phi la ioh pdiang. Lada kam tuid eiei na phi, ia kane phin hap kynnoh ia lade ba ka don ka jingthut ha ka jingtuid. U Jisu u la ong mo ba phin peit sha ka tyllong ba phin ioh ia ka jingkyrkhu tang ia phi hi? Em, phi dei ban peit sha ka tyllong khnang ba “ki wah um baim kin iatuid” na phi (Ioannis 7:38).

Ngi dei ban long ki pukri khnang ba U Jisu un lah ban pyndap da “ki um baim” bad kane kan long pat ka jingkyrkhu ia baroh. Hynrei bun na ngi ngi long kum kata ka Duriaw Baiap, kaba shu pdiang beit, ka bym ai ne bsa pat ia kiwei ruh, namar ka jingiadei jong ngi bad U Trai Jisu kam long kaba beit. U Trai un iaithet ha ngi bad lada kam don ka jingthet jong ngi pat ia kiwei, kata ka mut ka don ka jingthut ha ka jingiadei jong ngi bad U Jisu Khrist. Hato ka don mo ka jingthut ha ka ban ngeit ia u? Lada ka long em, U Jisu u ong ba na phi “ki um baim” kin iaituid. Kam dei kaba phin shu iathuh ia kaei ba phi la iohmad, hynrei ka dei ka pukri ba iaituid na phi. Shong ha ka tyllong, buh bad ker bha ia ka jingngeit jong phi ha U Jisu Khrist bad ia ka jingiadei jong phi bad u, te kan sa iaituid ka um baim ha kiwei bad kan ym don ka jingtyrkhong ne ka jingiap noh.

Hato kam dei ka jingkren ba shu kren pynneh ba na uwei uba ngeit, yn tuid ki wah? Phin ong pat “hynrei nga khlem iohi wah eiei du?”. Wat ju peit na ka nongrim – nga long uei? Ha ka history jong ki kam U Blei, ngin iohi ba u la sdang ha ka bym shai, ka bym tip, hynrei u sdang trei ruh ha kito kiba bat skhem ia U Jisu.

TO LEH İA KATA DA LADE HI

"...da kaba pynkyllon noh keiñ ia ki jingmut thala, bad ia ka jingleh khraw baroh kaba kyntiew ia lade ia kaban ia leh ia kata ka jingtip shaphang U Blei..."

(2 Korinth 10:5)

Dei ban pynkyllon noh ia ki katto katne. Ka jingpyllait noh na ka pop ka pher na ka jingpyllait noh na ka jinglong u briew. Don kiei kiei ha ka jinglong briew, kum ka jingleh shiliang khmat kaba u riewkhuid u dei ban pynduh noh tang da kaba shu leh klet noh ia ka. Hynrei ka don pat kaei kaei kaba dei ban pynduh da ka bor, kata, da ka bor U Blei lyngba U Mynsiem jong u. Don kiei kiei kiba ngim da donkam ban da ialeh pyrshah hynrei ngi dei tang ban shu "khmih... ia ka jingpynim jong U Trai..." (Eksodos 14:13). İa kiei kiei ki jingpyrkhat ne ki nongrim kiba "pyrshah ia ka jingtip shaphang U Blei", dei ban pynkyllon noh ia ki, dei ban pan bor na U Blei, ym ban ialeh da ka bor briew ne ban pyndem noh ha kita (peit 2 Korinth 10:4).

Dei tang haba U Blei u la pynbeit ia ngi bad ynda haba ngi la iohmad ia ka jingpynkhuid ba ka jingialeh ka sa sdang. Ka thma kam dei pyrshah ia ka pop; namar ia ka pop, U Jisu u la jop lypa da kaba u la siewspah ia ngi. Ka jingialeh ka long halor ban pynkylla ia ngi sha ka jinglong mynsiem. Ym lah ban leh ia kane mynta mynta hi, hynrei dei ban pyndep ia kane lyngba ki jingjied jong ngi ia ki kam ba bha. U Blei un ym pynkylla hok ia ngi, hynrei un pynlong hok ia ka jinglong jong ngi. Un pynlong lui lui ia ngi hakhmat jong u. Nangta ngi pat, ngin pynkylla ia kata ka jinglui lui sha ka jinglong hok lyngba ki jingjied jong ngi ia kiei kiei kiba hok. Kine ki jingjied ki long kiba pyrshah ia ka jingim kaba man la ka sngi – kane ka jingim kaba man la ka sngi ka dei kaba pyrshah ia "ka jingtip shaphang U Blei". Kane kan pynlong ia ngi ba ngin phai dien noh na ka hima U Blei, ne ngin pynkyllon noh ia kane, bad kumta ngin shah ia U Jisu ba un wanrah ia uwei pat u khun sha ka burom (peit Hebru 2:10)

TO LEH İA KATA DA LADE HI

"...pyndem ia ka jingpyrkhat baroh ha ka jingkohnguh ia U Khrist"

(2 Korinth 10:5)

Kut jingmut ban im beit ha kiwei pat kiei kiei. Kane ka long ka kam kaba eh ban poi sha ka jingim riewkhuid. U Paul u la ong (katkum ka *translation* Moffatt) ha kane ka dkhot "...nga dei ban trei kum u koidi khnang ba ngan kohnguh ia U Khrist..." Ka kam Khristan mynta ka duna palat, ka shu long tang ka jingpynkhih kaba na shabar! Ha ka jingim U Trai jong ngi, ia kawei pa kawei ka kam la pynbeit ha ka mon jong U Kpa jong u. Kam ju don ka jingjied kaba na lade hynrei ka dei ka jingjied jong U Kpa jong u – "U Khun um lah ban leh eiei ruh em na lade..." (Ioannis 5:19). Hato pyniadei ia kane bad kaei ba ngi leh – ngi buh ia "ki jingpyrkhat jong ngi" ha ki kam da ka mon jong ngi, bad kumta ngi trei noh ia ki mar mar, ha ka jaka ba ngin pynkhreh ban trei da kaba kohnguh shuwa ia U Khrist.

İa ki Khristan kiba trei da "ka jingpyrkhat" ban kohnguh ia U Khrist, la woh dong woh nia noh bad ki briew kin ong ia ki ba kim don ka jingshit rhem na ka bynta ban trei ia ki kam U Blei, ne kim don ka jingshit rhem ban trei ha kiwei pat ki briew. Hynrei, ka jingshisha ka long ba kito kiba la kut jingmut bad kiba don ka jingshitrhem ban kohnguh ia U Blei, kita ki dei shisha ki Khristan. Hynrei ka dei ka jingshisha ba ki nongtrei kiba mynta kim ju "pyndem ia ka jingpyrkhat baroh ha ka jingkohnguh ia U Khrist". Ki trei ia ka kam namar ki sngew shongshit ban trei hynrei kim don ka jinglong mynsiem ban trei.

Ngı don ka jinglong ban klet noh ba uta u briew ym tang ba u la aiti ha U Jisu Khrist na ka bynta ka jingpynim, hynrei u la kloı ruh ban ai jingkheın ha U Jisu Khrist ia ka jingmut jong u shaphang U Blei. Kane ka mut ba uwei pa uwei u briew u dei ban sngewthuh ia la ka kamram ba dei ban "pynkylla dur noh ia lade keın da ka jingpynthymmai ia ka jingmut jong phi" (Rom 12:2)

KI ATIAR JONG KI MISHONERI

"...mynba me la don hapoh uto u dieng dumbur, nga la iöhi ia me".

(Ioannis 1:48)

Ka Jingmane kaba man la ka sngi. Ngi ju pyrkhata ba ngi long kiba la pynkhreh haba wan kano kano ka jingeh, hynrei kane ka jingeh ka pyni ia ka jinglong jong ngi hi. Phi ju kylli ha lade, "Lada U Blei u khot ia nga ban ialeh ngan ieng bad ialeh tang ha ki katto katne ki khep?" Wat hangne ruh la thikna ba phin ym ieng ban ialeh lada phim pat ioh ka jinghikai na U Blei. Lada phim trei ia ka kam kaba phi dei ban trei mynta, ia kaba la pyniaid da U Blei ha ka jingim jong phi, haba ki jingeh ki wan pat hadien, ha ka jaka ba phin long kiba bit ban ialeh thma, phin paw pynban kum ki bym pat ibit ban ieng ialeh. Ki jingeh barabor ki pynpaw ia ki jinglong ba shisha jong u briew.

Ka jingiaidei kaba ha rieh bad U Blei ka dei kaba pynpaw pat ia ka jingibit jingibiang ha ka jinglong mynsiem. Ka por kan poi kumba u Nathanael um don shuh ka jaka rieh ha "u dieng dumbur". Ia baroh kiei kiei yn pynpaw lut ha bashai, bad phin shem ba phin long u bym lerkam hangta namar phim mane ia U Blei man la ka sngi. Haba phi mane ia U Blei ha barieh bad haba ka don ka jingiaidei bad U Blei ha kane ka jinglong barieh, te haba un phah ia phi shabar, phin long uba kloiban ialeh. Dei ha ka jaka bym iohi da ki briew, ba U Blei pat u iohi tyngkreiñ ba phi long uba ibit ban ialeh. Haba nang ban ka jingialeh, phin shaniah beit ha U Blei.

Hato phi nud ban ong, "Hynrei ia mynta hi ngam lah ban im kum uba la pynkhuid, ngam don por ban duwai ne ban pule Baibl, nalor kine, ka thma ha nga ruh kam pat wan, hynrei haba ka wan, nga la kloiban ieng ialeh?". Em phin ym lah. Lada phim pat mane hi ia U Blei man la ka sngi, haba phi trei pat ia ka kam jong u, phin long u bym lerkam bad phin long ruh ka jingwit ia kiwei.

Ka madan ai jinghikai U Blei kaba don ki atiar jong ki mishoneri ka dei ka jingduwai bad jingmane ha barieh.

KI ATIAR JONG KI MISHONERI

“Lada ma nga, uba U Trai bad u Nonghikai, nga la sait ia ki kjat jong phi, ka dei ia phi ruh ban iasait ia ki kjat paralok hi”

(Ioannis 13:14)

Trei ia ka kam U Blei man la ka sngi. Ban trei ia ka kam U Blei kam mut ba ngin jied pat ma ngi hangno ba ngin trei – Ban trei ia ka kam U Blei man la ka sngi, ka mut ba ngi dei ban long kiba la pynkhreh ban trei hangno hangno ruh ha kaba la ialam da U Blei. Lada ngi la kloï ban trei mynta, kane ka dei ka dak ba ngin trei la ha kino kino ki jaka ruh.

Kiei kiei kiba U Jisu u la trei, ki dei ki kam kiba man la ka sngi, bad kane ka dei ka dak kaba pyni ba dei ka bor jong U Blei kaba pynlah ia nga ban pyndep wat ia ki kam kiba rit ba ria ruh. Hato nga lah mo ban pyndonkam ia ka jaiñ ñiad kumba leh ma u? Ki jaiñ ñiad, ki pliang, ki slipar ki dei ki jait kam kiba pynpaw ba ngi kloï de ban trei ia kiwei ruh ki jait kam. Dei ka bor jong U Blei uba la pynkylla dur ia lade, kaba iarap ia ngi ban trei ia kine ki kam rit kam ria.

U Jisu u la ong, “nga la ai ka rukom ha phi, ba phi ruh phin ioh leh, kumba nga la leh ma nga ha phi”. (13:15). Peit ia ki jait briew kiba U Blei u wanrah sawdong jong phi, bad phin sngewlehraiñ ba phi shem ba kane ka long ka rukom pynpaw ia phi, ka jait jinglong aïu phi long ha U Blei. Mynta u ong phi dei ban pynpaw ia lade ha kito kiba don sawdong jong phi kumba u la pynpaw ha ngi.

Hato phin jubab ha kane ka rukom da kaba ong, “O ngan leh ia kata baroh, haba nga la don ha ka lyngkha trei kam niam” Kane ka jingken ka long kumba sei ia ki atiar thma haba phi dang don ha thliew jong ka madan thma – phin sa shah pyniap lada phi pyrshang ban leh kumta.

Ngï dei ban iaïd ha ka “ar lynter” bad U Blei (peit Mathaios 5:41). Hynrei katto katne na ngi ngin thait noh tang ha ki shiphew syn jam. Nangta pat ngin ong, “Ngan ap pat sa ia kawei pat ka jingeh ha ka jingim”. Hynrei lada ngim trei hi bad kiei kiei kiba man la ka sngi, ngin ym lah ban leh eiei haba ki jingeh kin wan shisha.

HABA ÌAID LYNGBA KI JINGKHIH HA KA JINGLONG MYNSIEM

“U Jisu te u da ìathuh u la ong, phim tip ìa kaei ba phi pan”

(Mathaios 20:22)

Don ki por ba ki don ki jingkulmar bad jingartatien ha ka jinglong mynsiem jong phi, ban lait na kita, kam long da kaba shu ong, ba phim dei ban kulmar bad artatien. Kam dei kaba ngi ìakren ìa ka jingdei ne jinglait, hynrei ka dei kaba U Blei u ìalam ìa phi mynta hi, sha kaba phim sngewthuh. Dei kane kaba pynwan pat ìa phi sha ka jingiasngewthuh jingmut bad sha kaei kaba U Blei u kwah namar jong phi.

Ka jingbymshai ha ka jinglong paralok bad u (peit Loukas 11:5-8). U Jisu u pyni ìa ka nuksa hangne ìa u briew u bym salia ban sumar ìa u paralok jong u. U Jisu u mut ban ong ba U Kpa uba ha bneng ruh un paw kumta ha ki por ki por. Phi phin pyrkhata ba u long u paralok u bym long sbun, hynrei kynmaw ba um long kumta. Ka por kan sa wan ba ìa kiei kiei baroh yn sa batai ha ngi. I kumba u don u lyoh ba kah dum ha ka jinglong paralok, bad wat ka jingieit ruh ka hap ban ap ha ka jingsngewsih bad ha ki ummat khnang ban ìoh ìa ka jingkyrkhu na kaba ìasyllok bad ba ìalong kawei bad u. Haba U Blei u paw ba um long uba shai, hato phin ìai shaniah ha u?

Ka syrngiew ka jinglong Kpa jong u. (peit Loukas 11:11-13). U Jisu u la ong ba don ki por kiba U Kpa jong phi un paw kum u bym dei u kpa shisha – u i kumba um don dohnud – hynrei kynmaw ba um long kumta. “Naba baroh uba pan, u pdiang...” (Loukas 11:10). Haba phi ìohi tang ka syrngiew ha ka dur khmat U Kpa mynta, to ìaibat ìa kata ka jingshisha ba un sa ai hi ha phi ìa ka jingsngewthuh kaba shai bad un sa pyni ìa lade ha kiei kiei baroh ìa kiba u la shah ban wan ha ka jingim jong phi.

Ka Jingphylla jong ka jingshakri jong u (peit Loukas 18:1-8) “Ynda wan U Khun u briew, un shem ne em ìa ka jingngeit ha ka pyrthei?” (Loukas 18:8). Hato un shem ìa ka jingngeit kaba ha u, wat la ki don ki jingkulmar? Ìeng skhem ha ka jingngeit, ngeit ìa ka jingshisha kaba u la kren, wat la phim sngewthuh ìa kaei kaba U Blei u la leh. U Blei u dang don kiei kiei kiba kham ma ìa kiba u dang dei ban trei, te phin hap ap shuwa ìa u ìa mynta hi.

HADIEN KA JINGAITI – SA KAEI PAT?

“Nga la pyndep ia kata ka kam ia kaba me la ai ha nga ba ngan leh”

(Ioannis 17:4)

Ka jingaiti kaba shisha kam dei ka jingaiti tang ia ka jingim kaba shabar hynrei ka dei ruh ka jingpyndem ia ka mon jong ngi – shisien ba la dep leh kumta, kata ka mut ia ka jingaiti la pyndep. Ka jingeh kaba ngi shem ka long ha ka ban aiti ia ka mon jong ngi. Hynrei U Blei pat um ju pynbor iano iano ruh ban aiti, bad um ju kyrpad hi ruh ia ngi ba ngin leh kumta. U iai-ap tat haduh ba uta u briew un mon hi ban aiti ha u. Shisien ba la ialeh ia kata ka thma, yn ym donkam shuh ban ialeh biang ia ka sa shisien.

Aiti ban lait na ka pop. “To wan ha nga,... te ngan pynjem ia phi”. (Mathaios 11:28). Dei tang hadien ba ngi la ioh mad bad sngewthuh ia ka jingpynim ei ba ngi sa aiti ia ka mon jong ngi ha U Jisu na ka bynta ka jingjahthait. Lada don kano kano ka jingbysngew thikna, kane ka pyni ba ka don ka jingkhoh – “To wan ha nga”. Te ka jingwan kan long da ka mon sngewbha.

Aiti na ka bynta ban mane ia u. “Lada uno uno u mon ban wan nadien jong nga, ai ba un len ia lade...” (Mathaios 16:24). Ka jingaiti hangne ka long ia lade ha U Jisu, bad ka jingpynjem jong u kan don ha nga. U la ong, “Lada phi kwah ban long u synran jong nga, phi dei ban aiti noh ia ka hok jong phi ha nga”. Shisien ba la leh kumne, kaba sah kan long tang ban pynsaxhi ia kane ka jingaiti, bad phim dei shuh ban khuslai ia ka jingim jong phi. Kat shaba phi leit, tang ka jingaei U Jisu ka la biang na ka bynta jong phi. (peit 2 Korinth 12:9 bad Philipi 4:19)

Ka jingaiti na ka bynta ka jingiap “...uwe pat un pynpan poh ia me...” (Ioannis 21:18 peit ruh ia ka dkhoh kaba 19). Hato phi la tip ia kata ka jingpanpoh na ka bynta ka jingiap? Peit ioh phi aiti tang ha ka por ba phi sngew shongshit namar lada phi leh kumne phi lah ban phai dien biang. Ka jingaiti kaba shisha ka dei kaba “la pyniabsap lem ia ngi ha ka jingsyriem kata ka jingiap jong u [Jisu]” (Rom 6:5). Ka dei ka bynta ba ngin ialong lem bad U Jisu ha ka jingiap jong u haduh ba kan ym don shuh kaei kaei ka ban khring ia phi.

Hadien ba phi la aiti – sa kaei pat? Ha baroh shi lynter ka jingim jong phi, kan paw tang ka jingthrang ba phin bat ia ka jingialong kawei bad U Blei.

NGIN İANIA NE NGIN KOHNGUH?

"...kaba shisyrtap mynsiem bad kata ka jingsngur kaba ha U Khrist"

(2 Korinth 11:3)

Kaba shida mynsiem ka İohi shai lut İa kiei kiei na kaba rieh. U riewkhuid um ju *pyrkhat* palat hynrei u İohi shai lut İa kiei kiei khlem ka jingeh. Lada ka jinglong mynsiem jong phi ka don ha ka jingkulmar phin ym lah ban İohi shai İa kiei kiei; ban shai lut phar donkam tang ban kohnguh. Ha kaba İadei bad ka nang ka stad hooid phi lah ban pyrkhat, hynrei ha ka jinglong mynsiem phin ym lah ban pyrkhat palat namar lada leh kumta ka jingmut jingpyrkhat jong phi kan nang kulmar shuh shuh. Lada don kaei kaei ha ka jingim jong phi kaba U Blei u ban eh ha phi, te shu kohnguh beit. "Pyndem İa ka jingpyrkhat baroh ha ka jingkohnguh İa U Khrist" (2 Korinth 10:5), te kiei kiei baroh kin sa shai kumba mynsngi. Ka jingpynshongnia kan sa wan pat hadien, hynrei ngim dei ban peit pat da kaba pynshongnia. Ngi İohi kum ki khyllung, bad haba ngi pyrshang pat ban long kiba shemphang, ngim İohi eiei shuh. (peit Mathaİos 11:25)

Lada İa kiei kiei, la ki long kiba rit ruh lada khlem synshar ne bat da U Mynsiem Bakhuid, kine ki lah biang ban pynkulmar İa ka jinglong mynsiem, bad kam myntoi ban pyrkhat İa kane sngi la bad miet namar kan ym lah ban wanrah İa ka jingshai. Lah ban pynjop İa kane ka jingkulmar tang da kaba kohnguh. Hadien ba ngi la kohnguh, te ngin sa bishar bha. Kane ka long kaba pynlehraİn namarba ka daw jong ka jingkulmar ka long na ngi hi. Hynrei lada ngi shu kohnguh beit İa U Mynsiem Bakhuid, ngin İoh ka bor ba ngin sngewthuh İa ka mon U Blei, bad kumta shi lynter ka jingim ngin long kiba shida mynsiem.

KAEI KABA NGI DEI BAN KYNDIAH

“Ngi la kyndiah eh na kiei kiei ruh kiba rieh jong ka jinglehraiñ...”

(2 Korinth 4:2)

Hato phi “la kyndiah eh na kiei kiei ruh kiba rieh jong ka jinglehraiñ” ha ka jingim jong phi? – kita ki long kiba phi sngew ba kim dei ban paw ha bashai. Phi lah da kaba suk ban buhrieh ia ki. Ki don mo ki jingpyrkhat ha ka dohnud jong phi shaphang iano iano ia kiba phim kwah ban pynpaw pyrthei? Klet noh ia kita lada ki wan ha ka jingmut jingpyrkhat jong phi – wat shah ba kine kin ioh rung ha phi, haduh ba ka jinglong bymhok bad ka buit sianti haba rieh kin ym sah shuh bad phi. Ka jingbishni, ka jingiashrut bad ka jingialeh ha ka jingshisha ki khlem mih na ki pop kiba mynshuwa, hynrei ka mih na ka doh kaba la pyndonkam ia kine mynshuwa. (peit Rom 6:19 bad 1 Petros 4:1-3). Phi dei ban peit bha ia kine ba ioh ki pynlehraiñ ia phi

“...haba ngim iaïd ha ka buit sian...” (2 Korinth 4:2). Kane kam mut ba ngin iaïd ha ka mon jong ngi. Kane ka dei ruh ka jingriam ia ngi. U Blei un shah ia phi ban iaïd tang ha kawei ka lynti – kata ka long ka jingshisha. Wat ialeh ban khring ia ki briew lyngba ka jingthok. Lada phi leh thok, ka jingjot kan long ha phi. Kiwei ki iaïd ha la ka jong ka jingim kaba haba phi peit ia ki phin ong ba ki leh buit tuh, hynrei kata kam long kumta ha ki. U Blei u ai ha phi ia kawei pat ka mat ba phin ieng. Wat pynluiñ noh ia ka jingmut jong phi khnang ba phin ialeh katlah katiai na ka bynta U Bahakhlieh tam – ba phin ai kaba bha tam na ka bynta ka burom jong u. Lada phi pynrung ha ka jingim jong phi da kiwei pat ki jingmut ne jingleh, kane kan pynluiñ noh ia ka jingpynshlur kaba la ai da U Blei ha phi. Bun ki briew ki la phai dien noh, namar ki tieng ban peit ia kiei kiei kiba na ka liang U Blei. Ka jingeh kaba khraw kaba u briew u iaïkynduh ka long haba un hap iaïd kham palat ban ia ka jingngeit kaba u la pdiang.

DUWAI İA U BLEI HA KABA RIEH

“Haba me duwai, to leit rung sha la ka pulit, bad haba me la khang ia la ka jingkhang, to kyrpad ia U Kpa jong me ha kaba rieh...”

(Mathaios 6:6)

Ka jingpynleit jingmut ha ka liang ka niam ka long, ba phin peit beit ia ki khmat sha U Blei, ym sha ki briew. Phim kwah ba ki briew kin ong ia phi ki briew kiba pynlut por ha kaba duwai. Peit ia ki jaka ba shapoh, ba phin duwai, bad ki briew kim dei ban tip ia phi ba phi duwai, khang ia ki jingkhang, bad to kren bad U Blei ha kaba rieh. Wat phai shuh shano shano ruh lait tang ia U Kpa uba ha bneng. Ka long kaba eh ban im kum u synran khlem duwai ha kaba rieh.

“Haba phi duwai, wat bun ktien bieit...” (6:7). U Blei um lah ban iohsngew ia ngi haba ngi duwai, u iohsngew ia ngi lyngba ka jingpyllait im jong u ia ngi. U Blei um da sngewtynnatt eh ia ka jingduwai shit rhem jong ngi. Ka jingduwai kam dei kaei kaei kaba ngin ioh na U Blei ia kaba ngi pan – kum kane ka long ka jingduwai tang ka nam. Ka jingduwai ha ka jingshisha ka dei ka jinglong kawei bad U Blei. Haba ia U Khun U Blei la pynlong ha ngi (peit Galatia 4:19), te u un sa iaiban ha ngi ia kaei kaba ngim lah ban tip bad dei kumne ba un pynkylla lut ia ki jingmut jong ngi kiba ngi dei ban pan ha ka por ba duwai.

“Naba baroh uba *pan* u pdiang...” (Mathaios 7:8). Ngi lah ban duwai leh mynleh khlem da ktah lem bad ia kata ka mon jong ngi, bad nangta ngi ong pat ba U Blei um jubab ia ka jingduwai jong ngi – Ha ka jingshisha ngi khlem *pan* eiei hi ruh. U Jisu u la ong, "...ia kaei kaei ruh ba phi mon, phin pan..." (Ioannis 15:7). Haba phi pan phi dei ban da don kti lem ha kata kaba phi pan. Haba U Jisu u kren shaphang ka jingduwai, u kren la kum u khyllung. Ngi pat ngi jubab ha ka jingwad daw artat bad ngin ong, “Hoid U Jisu u la ong ba ngi dei ban *pan*”. Hynrei kynmaw ba ngi dei ban pan ia kiei kiei na U Blei, ia kiei kiei kiba iadei hi tang bad U Blei kata ka mut ia kita kiba U Jisu Khrist u la pynpaw.

DON NE EM KA JINGBHA HABA SHAH TYNJUH?

“Ka jingtynjuh kam shym la ngat ha phi hynrei tang
kaba u briew u lah ban shah”

(1 Korinth 10:13)

Mynta ka kyntien *jingtynjuh* ka pynsngew ha ngi ia kaei kaei kaba sniew, te kumta ngi pyndonkam ia ka ha ka rukom kaba bakla. Ka jingtynjuh ha ka jingshisha kam dei ka pop; ka dei kaei kaei kaba ngi dei ban iaaid namar ngi long ki briew. Lada ngim shah tynjuh kane ka mut ba ngi la long lypa ha ka lehraiñ ne ngi la pynkheñ lut ia ki aiñ U Blei. Wat la katta ruh bun na ngi ngi la shah tynjuh, namar ba ngim shah ba U Blei un rah ia ngi sha kata ka jaka kaba kham hajrong, ia kaba ngin hap ban shah tynjuh da kiwei pat ki rukom.

Ka jinglong jong u briew kaba shapoh, ka pyni ia ki jait jingshah tynjuh ha kaba shabar. Ka jingtynjuh ka iaidei bad uta u briew uba shah tynjuh. Dei u briew hi u ba shna ne pynwan dur ia ka jingtynjuh, namar ka jingtynjuh ka wan katkum ka jinglah jong u ban pyniaid ia kata.

Ka jingtynjuh ka wan ha nga, ka ai jingmut ia ka jingsngewthuh kloï ia ka thong kaba ha khlieh eh jong nga – ym sha kaba ngan sngewthuh ia kaei kaba sniew, hynrei ia kaei kaba ngan sngewthuh ba ka long kaba bha. Ka jingtynjuh ka dei kaei kaei kaba pynkulmar ia nga shipor, bad ngam tip ia kaba dei ne kaba lait. Haba nga pyndem ha ka, nga pynlong blei noh ia ka jingthrew ka doh, bad kata ka jingtynjuh ka kylla long noh ka sakhi ba ka dei tang ka jingsheptieng jong nga kaba la pyllait ia nga ban hap ha ka pop kaba mynshuwa.

Ka jingtynjuh kam dei kaei kaei kaba ngi lah ban lait na ka; ha ka jingshisha ka long kaba donkam khnang ba u briew un san. Tang ba da peit bha ioh phi pyrkhath ba dei tang ma phi ba shah ia ki jingtynjuh. Kaba phi shah tynjuh ka dei kaba pyni ba baroh u briew u shah tynjuh. Ym don ba lah ban lait na kaba shah tynjuh. U Blei um ju pyllait ia ngi na ki jingshah tynjuh – u kyrshan ia ngi haba ngi don ha ka jingshah tynjuh (peit Hebrews 2:18 bad 4:15-16)

KA JINGSHAH PYNSHOI JONG U BAD KA JONG NGI

“Ngim don u Rangbah lyngdoh ubym lah ban iasngewlem bad ki jingtlot jongngi; hynrei ia uba la pynshoi ha kiei kiei baroh syriem *ia ngi, hynrei khlem pop*” (Hebru 4:15)

Don tang kawei ka jait jingpynshoi kaba ngi sngewthuh haduh ka por ba la kha pat ia ngi ia kaba la batai ha u Jakob 1:14, “La pynshoi ia uwei pa uwei baroh haba la ring pah ia u da ka jingkwah brai la ka jong hi, bad haba la riam ia u”. Hynrei lyngba ka jingthaw thymmai la rah pat ia ngi sha kawei pat ka jaka, ha kaba ngin hap ban shah ia ki jingpynshoi bad kita ki dei ki jait jingpynshoi kiba U Trai jong ngi u la shah. Ki jingshah pynshoi jong U Jisu kim da ktah eh ia ngi lada ngim long kiba ngeit namar kine kim don ha ka jinglong briew jong ngi. Ki jingpynshoi ia U Trai jong ngi bad ki jingpynshoi ia ngi ki pher bad dei tat haduh ba la kha pat ia ngi, ba ngi sa long kum ki para jong u. Ki jingshah pynshoi U Jisu kim ialong kajuh bad ka jingshah pynshoi jong u briew, hynrei ki dei ki jingpynshoi ia U Blei kum U Briew. Lyngba ka jingthaw thymmai pat ha ngi, te ia U Khun U Blei la pynlong ha ngi (peit Galatia 4:19) bad ha ka liang ka met hi, u long kumjuh kumba u la long ha ka pyrthei. U soitan um pynshoi ia ngi tang ba ngin leh ia kiei kiei kiba bakla – hynrei u pynshoi ia ngi ba ngin duh noh ia kaei kaba U Blei u la buh ha ngi lyngba ka jingthaw thymmai, kata ka mut, u pynduh noh ia ka jinglong dondor jong ngi ha U Blei. U soitan um wan ha ka jaka kaba un pynshoi ia ngi ba ngin leh pop, hynrei u wan ha ka jaka ba un lah ban pynkynriah noh ia ngi na ki jingthmu jong ngi, bad dei tang U Mynsiem U Blei uba lah ban tip ba kane ka dei ka jingpynshoi jong u soitan.

Ka jingpynshoi ka dei ka jingtynjih ia kiei kiei kiba shapoh kiba don ha ka jinglong mynsiem jong ngi, ka jingtynjih ka dei kaba wan na ki bor kiba nabar bad kiba ngim ithuh ia ki. Kane ka batai ia ka jingshah pynshoi U Jisu. Hadian ba la pynbaptis ia U Jisu, u la pdiang ba un long kawei bad uta uba “uba kit noh ia ka pop ka jong ka pyrthei” (Ioannis 1:29) bad “La ialam noh ia U Jisu da U Mynsiem sha ka ri khlaw...” (Mathaios 4:1) ban shah tynjih da u soitan. Hynrei U Jisu u khlem tlot bad khlem thait. U la iaaid lyngba ia kane ka jingpynshoi “khlem da leh pop” bad u la bat ia baroh kiei kiei kiba u don, bad u dang long ha ka jinglong mynsiem hi wat la u la shah pynshoi kumne ruh.

HATO PHI İAİD BAD U JISU?

“Phi long kita te kiba la İaisah lem bad nga ha ki jingtynjuh jong nga”

(Loukas 22:28)

Ka long kaba shisha ba U Jisu Khrist u long lem bad ngi ha ki jingshah pynshoi jong ngi, hynrei, hato ngi long lem pat bad u ha ki jingshah pynshoi jong u? Bun na ngi, ngi phai noh na kaba İaid lang bad U Jisu, ha ka khyllipmat ba ngi tip İa ka bor jong u. Peit bha haba U Blei u pynkylla noh İa kiei kiei ban tip la phi İaid bad U Jisu ne phi dang sah ha ka pyrthei, ne ha ka doh, ne bad u soitan. Ngi rah İa ka kyrteng jong u, hynrei hato ngi İaid lem bad u? “Naduh kata shibun na ki synran jong u ki la İakylla dien noh, bad kim İaleit lem shuh bad u” (Ioannis 6:66)

Ki jingshah pynshoi U Jisu ki İaibteng ha baroh shi lynter ka jingim jong u ha kane ka pyrthei bad kin nang İaiwan ha ka jingim jong U Khun U Blei ha ngi. Hato ngin İaİaid lang bad U Jisu ha kane ka jingim kaba ngi im mynta ruh?

Ngi don ki jingmut ba ngi lah ban İada İa lade na ki katto katne kiei kiei kiba U Blei u wanrah ha ngi. To ai ba kan ym long kumta! Dei U Blei u ba pynİaid İa ki jingim jong ngi wat la ka long kumno kumno ruh, ngi dei ban İaleh pyrshah İa ki katba ngi dang don lem bad u ha ka jingpynshoi jong u. Ki dei ki jingpynshoi İa u, ym İa ngi, hynrei ki dei ki jingpynshoi İa ka jingim U Khun U Blei ha ngi. Ka burom U Khrist ka dang long ha kaba ma ha ka jingim jong ngi. Hato ngin İaineh bad U Khun U Blei lada ki jingsniew ki wan ha ka jingim jong u ha ngi?

Hato phi İaid bad U Jisu? Ka lynti ka long lyngba ka Gethsemane, lyngba ka khyrdop ha ka nongbah bad “shabar kata ka jaka shong dara” (Hebru 13:13). Ka lynti ka long kaba kynjah bad ka bteng shaduh kita ki jaka kiba ngin ym İohi shuh wat tang İa ki dienjat ruh – hynrei ngin İoh sngew tang İa ka sur kaba ong “*To ale nadien jong nga*” (Mathaios 4:19).

KA HUKUM BA KYNJA BLEI İA KA JINGIM

"...phin ialong kiba janai, kumba U Kpa jong phi uba
ha bneng u long uba janai" (Mathaios 5:48)

Ka jingkyntu jong U Trai jong ngi ha ki dkhot 38-48 ka long ba ngin long kiba sbun ia ki kiwei. Sumar ioh phi im katkum ka jingsngew tynnat jong phi haba phi la don ha ka jinglong mynsiem. Baroh na ngi ngi don la ka jinglong ban sngewtynnat ia kiei kiei – kum ka nuksa don ki briew ia kiba ngi sngewtynnat, don pat kiba ngim sngewtynnat. Hynrei kane ka jingsngewtynnat ne jingbym sngewtynnat kam dei ban synshar ia ka jingim Khristan jong ngi. "Hynrei lada ngi iaaid ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai, ngi don ka jingiasyllok lem paralok hi..." (1 Ioannis 1:7), ngi dei ban iasyllok lem wat ha kito kiba ngim don ka jingsngewtynnat ruh.

Ka nuksa kaba U Trai jong ngi u ai hangne kam dei shaphang u briew uba bha ne u Khristan uba bha, hynrei dei ia u hi ba u ai kane ka nuksa. "...phin ialong kiba janai, kumba U Kpa jong phi uba ha bneng u long uba janai". Lada buh ha kiwei pat ki kyntien, shu pyni ia kiwei ia kaei kaba U Blei u la pyni ha phi. Bad U Blei un ai ha phi bun ki lad khnang ba phin pyni la phi long ne em "...kiba janai, kumba U Kpa jong phi uba ha bneng u long uba janai". Lada phi long u synran to pyni ruh ba phi iashim bynta lem bad ki kam kiba U Blei u leh na ka bynta kiwei. "Ka hukum bathymmai nga ai ha phi, ba phin iaieit paralok hi; kumba nga la ieit ia phi, ba phi ruh phin iaieit paralok hi. Da kane kin ioh tip baroh ba phi long ki synran jong nga, lada phi don ka jingiaieit paralok hi (Ioannis 13:34-35).

Ka jinglong Khristan ka dei ban paw ym ha ki kam ba leh bha, hynrei ha ka jingiasyriem bad U Blei. Lada U Mynsiem U Blei u la pynkylla ia phi, phin pyni ia kata ka jinglong ba kynja blei ha ka jingim jong phi, ym tang ka jinglong ba bha jong phi. U Blei un pynpaw ha ngi ia ka jinglong jong u, ym ba ngin pyrshang hi ban leh riewblei. Ha ka jingim Khristan kiei kiei kiba maia ki kylla long ki bym da phylla eh namar ka jingtrei jong ka jingaiei U Blei, bad la iohi ia kane ha ki kam ki jam kiba man la ka sngi ba kim paw tang haba ia jan bad U Blei. Hynrei lada ngi ia kynduh pat ia ki jingjia kiba pynkulmar, te ngin sngew ioh bor namar ngi don ha pdeng kita, khlem ka jingshah ktah, khlem khih shane bad shatai.

LA PYNBEIT LYPÄ ÄÄ KI JINGTHMU NA KA BYNTA U MISHONERI

“Mynta u ong U Trai uba la thaw ää nga na ka kpoh ban long u shakri
jong u”

(Isaiah 49:5)

Haba ngi la sngewthuh ää ka jingjied jong U Blei ha U Jisu Khrist, kaba nyngkong eh kaba ngi dei ban leh ka long ba ngin pynduh noh ää ki jingmut jingpyrkhat jong ngi kiba long kiba sniew, ngi dei ban pynduh ruh ää ki jingjyndon mysiem bad kiwei kiwei ki jingmlie kiba sniew – te mynta ngin phai beit sha ki kam kiba ki shakri U Blei ki dei ban leh. Ää ka jait bynriew baroh ha ka pyrthei la pynlong ba kan pyndon burom ää U Blei bad ban leh kmen ha u ha la ki ryta. Hooïd ka pop ka la pynkynriah noh ää ngi sha kawei pat ka liang, hynrei ka khlem pynkylla eiei ruh ää ka jingthmu U Blei. Bad lada la kha pat ää ngi, yn wanrah ää ngi sha ka jaka ba ngin sngewthuh ää ka jingthmu kaba khraw jong U Blei ää ka jaitbynriew ha kane ka pyrthei, kata ka long ba u la thaw ää ngi na ka bynta ää lade hi. Ka jingsngewthuh ba la jied ää ngi da U Blei kan pynkmen ää ngi bad ngi dei pat ban nang ban shaniah ha ki jingtrei jong u. Kaei kaba U Blei un trei nyngkong ha ngi ka long ba un tyngngian lut ää kiei ba ka pyrthei ka sngewtynnat ha ki dohnud jong ngi. Dei hangta ba ngin iohi ää ka jinglong jong U Blei badonbor ää kaba la bsuh ha ka Ioannis 3:16 – “Naba U Blei u la *ieit katta katta ää ka pyrthei...*”

Ngi dei ban ääplie ää ki dohnud jong ngi ha ki jingthmu ba bun jong U Blei bad ngim dei ban kah noh ää ki da ki jingthmu la jong. Lada ngi leh kumta, U Blei un hap weng noh ää kita da ka bor wat la kan pynsngewsih ää ngi. Ää u mishoneri la thaw ne pynlong ää u ba un long u shakri, ää uba un pyndonburom ää U Blei. Dei lyngba ka jingpyllait im U Jisu Khrist ba ngin long kiba bit ban trei ää ki kam U Blei, dei na kata ka daw ba U Jisu Khrist u pyrking bha bad um ju pynjem ää ki hukum jong u. U dawa na ki synran jong u ää ka jinghok namar u la buh ää ki ha ka jinglong U Blei hi.

Husiar ioh phi klet noh ää ka jingthmu U Blei ha ka jingim jong phi.

U KYNRAD BAD U NONGHIKAI JONG U MISHONERI

“Phi phi iakhot ia nga ko Nonghikai bad Ko Trai, phi iaong kaba dei ruh; namar nga long kumta... U shakri um long uba kham khraw ia u kynrad jong u...” (Ioannis 13:13,16)

Ban don u kynrad bad u nonghikai kam ia long ka juh kumba shah long shakri bad ban shah hikai. Haba don u kynrad bad u nonghikai, kane ka mut ba don mano re mano uba kham tip kham bha ia nga ban ia kaba nga tip, uta u kham jan ban ia u paralok, u sngewthuh ia ki jingjylliew jong ka dohnud briew jong nga bad u lah ban pynhun lut ia ki. U, u pyrshang ban weng lut ia ki jingartatien bad ki jingeh ha ka jingmut jingpyrkhat. Haba don la u kynrad bad u nonghikai – kane kam duna ia kane ka jingong – "... naba uwei u long U Nonghikai jong phi uba U Khrist..." (Mathaios 23:8)

U Trai jong ngi um ju thew, ne um ju pynbor hi ruh ban leh ia kaba u kwah. Don ki por ba nga kwah ba U blei un synshar bad un pyniaid ia nga ba ngan leh ia kaba u kwah, hynrei U Trai un ym leh kumta. Bad don pat ki por ba nga kwah ia u ba un ieh ia nga marwei hynrei U Trai un ym leh kumta.

“Phi phi ia khot ia nga ko Nonghikai bad ko Trai...” – hynrei u, u long kumta? *U Nonghikai, U Kynrad bad U Trai*, kine kim da ioh jaka eh ha nga, ne ha ka jingpyndonkam jong nga ia kine ki kyntien. Ngikham jied ia kine ki kyntien *U Nongpyllait im, U Nongpynkhuid bad U Nongpynkhiiah*. Don tang kawei ka kyntien kaba batai ia ka jinglong kynrad bad kata ka dei ka *jingieit*, hynrei ngi tip tang khyndiat eh shaphang ka jingieit katkum ba la pynpaw ha ka ktien jong u. Ia kane la pynsaksi da ka rukom pyndonkam jong ngi ia ka kyntien ‘*Kohnguh*’. Ha ka Baibl, ia ka kyntien kohnguh la pynshong nongrim ha ka jingiadei jong kiba ia ryngkat ha ka kyrdan; kum ka nuksa, ka jingiadei u khun bad u kpa. U Trai jong ngi um dei tang u shakri U Blei – u long ruh U Khun jong u. "...*la u la long U Khun ruh*, u la nang ia ka jingkohnguh..." (Hebru 5:8). Lada ka jingmut jong ngi ka tip ba ngi don u nongpyniaid, kane ka pynshisha ba ngim don u kynrad. Lada kane ka long ka jingmut jong phi ia U Jisu, te ngin jngai noh na ka jingiadei kaba u, u kwah. U kwah ia ngi ba ngin don ha kata ka jingiadei ha kaba u, u long da kaba suk U Kynrad bad U Nonghikai jong ngi bad ba ngin ym sngewthuh ia kata – ka jingiadei kaba ngi baroh ngi tip ba ngi long ki jong u bad ngin kohnguh ia u.

KA THONG U MISHONERI

“U... u la ong ha ki, Ha khmih, ngi ialeit kiew sha Jerusalem...”

(Loukas 18:31)

Ha ka jingim kaba man la ka sngi, ka jingthrang jong ngi ban kiew ka nang kylla katba ngi nangsang nangsang, hynrei ha ka jingim Khristan, ia ka thong la buh naduh kaba sdang, bad kaba sdang bad kaba kut kam don jingpher eiei, kata ka mut ba ngin shakri tang ia U Trai hi. Ngid sdang bad U Khrist bad ngi kut ruh ha u – "...tadynda ngi ioh poi baroh... haduh ka jingthew ka ryngeng ka jingdap U Khrist..." (Ephesos 4:13), kam dei tang ba ngin poi ha kata kaba ngi thmu ha ka jingim kum ki Khristan. Ka thong jong u mishoneri ka long ba un leh ia ka mon U Blei, um dei ba un long tang ka jingmyntoi ne ba un jop ia kaba u la rem. U mishoneri u dei ban long ka jingmyntoi bad u dei ban jop ia kito ki bym pat ithuh ia U Blei. Hynrei kane ruh kam pat dei ka thong jong u. Ka thong jong u ka long ban leh ia ka mon U Trai jong u.

Ha ka jingim U Trai jong ngi, ka Jerusalem ka dei ka jaka ha kaba u la poi ha khlieh eh jong ka mon U Kpa jong u, bad kata ka dei ha ka Diengphna, bad lynda ngi ia id lem bad U Jisu hangta, ngin ym ioh ka jingia dei ne ka jingiasyllok bad u. Haba U Trai u ia id sha Jerusalem, kam don kano kano ruh ka jingpynthut ia u, bad u khlem kynriah noh na kata. U khlem ia id kyrkieh lyngba ki shnong kiba la sahnarphna ia u, ne u khlem pyntud hi ruh ha kita kiwei pat ki shnong kiba la kyrkhu ia u. Ka jingsngew nguh bad ka jingbym sngewnguh ka khlem pynduna wat tang khyndiat ruh na ka jingthmu jong u ban “kiew sha Jerusalem”.

“U synran um long halor u nonghikai” (Mathaios 10:24). Ha kiwei pat ki kyntien, kiei kiba la jia ha U Trai jong ngi, kan jia ruh ha ngi ha ka lynti ia id jong ngi sha “Jerusalem”. Kin don ki kam kiba U Blei un pyni lyngba jong ngi, ki briew kin ioh jingkyrkhu bad kin don ruh wei ar ki ban pyni ia ka jingsngewnguh, katba kiwei te kin pyni ia ka jingbym sngewnguh, hynrei ngim dei ban kynriah noh na kaba leit shaduh “sha Jerusalem [jong ngi]”.

"...hangta ki la sahnarphna ia u..." (Loukas 23:33). Kata ka dei kaba la jia haba U Trai u la poi ha Jerusalem, bad kata ka jingia ka dei ka khyrdop jong ka jingpynim jong ngi. Hynrei ki riwkhuid kim kut ha kata ka jingsahnarphna; hynrei da ka jingisynei U Trai, ki kut ha ka burom. Ia mynta hi, ki kyntien kiba ngi dei ban pynkut ki long, “Nga ruh ngan leit kiew shaduh Jerusalem”

“KHIE LEIT” DA KABA PYNKHREH

“Lada me ainguh ia la ka jingainguh ha ka duwan, bad hangta me da kynmaw ba u paralok jong me u don ei ei ruh ban mudui ia me, to iehnoh hangta ia ka jingai jong me hakhmat ka duwan, to khie leit noh ruh, ba men iasuk shuwa bad uta u paralok jong me, ynda kumta te men sa wan ainguh ia ka jingai jong me”

(Mathaios 5:23-24)

Ka long kaba suk ban mutdur ba ngin sa poi kyndit ha ka jaka ha kaba ngi la pynkhreh bha, hynrei ia kane ka jingpynkhreh ym shym la pyndep. Ha ka jingshisha ia kane dei ban bat bha. Ka long kaba ma ba ngin shu shongthait noh ha kane ka por, bad lada ngi hun noh hangne. Ki Khristan ki dang dei ban pynkhreh *bad* pynkhreh shuh shuh.

Ka jingmut jong ka jingpha noh ia ka jingim ha ka jingim Khristan ka long kaba ktah bha ia ki Khristan kiba dang thymmai. Na ka liang ka jinglong briew hi, kaei kaba khring ia ngi sha U Jisu Khrist ka long ka jingsngewshlur, bad lada la bishar bha ia ngi da ka ktien U Trai jong ngi, kyndit kyndit pat la wanrah ia kane ka jingthrang jong ngi sha ka jingtynjuh, "...to khie leit noh ruh, ba men iasuk shuwa bad uta u paralok jong me..." Ka jingpynkhreh ka long ban shah ba ka Ktien U Blei kan bishar bniah shuwa ia phi. Ka jingpha ia ka jingim da ka jingshlur kam pat da biang eh. U Mynsiem Bakhuid un lap ba phim pat long kiba biang ban trei na ka bynta jong u. Dei tang U Blei uba lah ban leh ia kane. Phi dang don kaei kaei kaba phi dang buhrieh na U Blei? Lada ka long kumta, to shah ba U Blei un wad ia phi da ka jingshai jong u – Lada don ka pop, wat shu *pdiang* ia ka – hynrei phi dei ban *phla* ia ka. Hato phi la mon mynta ba phin kohnguh ia U Trai bad U Kynrad jong phi, wat la phin hap ban shah ia ka lehraiñ ruh?

Wat ju iehnoh ne weng noh ia ka jingpynkynduh jong U Mynsiem Bakhuid. Lada ka long kaba donkam ba U Mynsiem U Blei un wanrah ia kata ka jingpyniakynduh ha ka jingmut jingpyrkhat jong phi, dei ia kata keiñ ba U Blei un shem na phi. Phi khmih lynti ba phin ieh noh ia kiei kiei kiba heh, hynrei U Blei u phah ia phi ba phin iehnoh ia kiei kiba rit ruh. Dei hadien kine kiba rit ba ka mon jong phi ka thiah bad phin nud ban ong, “ngan ym pyndem ia lade” – Dei ia kane ba U Blei u phah ia phi ba phin ieh noh lada phin long u synran jong U Jisu.

“KHIE LEIT” DA KABA ĪAJAN BAD U

“Mano mano ruh uban pyniaid ia me shi lynter,
to khie leit lem bad u ar *lynter*” (Mathaios 5:41)

Lah ban buh kyllum ia ka jinghikai jong U Trai jong ngi ha kine ki kyntien: ka jingiadei kaba u kwah na ngi kam lah ban long lynda u la trei da ki bor ba maia ha ngi. U Jisu Khrist u la hukum ba u synran jong u um dei ban shah wat tang khyndiat ruh ban rung ka mynsiem ban kynran dien noh, lada u ia kynduh ia ki jingbanbein ne ia ka jingleh bym hok. Ka jingthrang jong ngi kan ym lah ban shan ia kaei kaba U Jisu u la buh ha u shakri jong u. Don tang kawei kaei kaei kaba lah ban shan ia kane, bad kata ka dei ka jingiadei bad jingiajan bad U Jisu Khrist hi – kane ka jingiadei ka dei kaba la pynkyntang bad kaba la tynjuh tat haduh ba tang kawei kan sah, bad kata ka long ba ngan ong, “Nga hangne nga ap ba U Blei un phah ia nga shano shano U phah”. Kiwei kiwei te kin kylla dum noh, hynrei kan sah sa tang ka jingiadei bad U Jisu Khrist.

Ka jingiathuh khana halor u Lum kam dei ka thong kaba ngim lah ban kynjoh; hynrei ka dei ka jingong ba kan jia aiu ha nga haba U Jisu Khrist un pynkylla noh ia ka jinglong jong nga bad un buh pat da ka jong u ha nga. Dei tang U Jisu uba lah ban pyndep ia ki jingiathuh khana halor u Lum.

Lada ngin long ki synran U Jisu, ia ngi yn pynlong da ka bor ba maia. Bad katba ngi dang sngewthuh ia kane bad ngi nang bat ia kaba ngin long ki synran jong u, hynrei kane kan pynthikna ia ngi ba ngim pat long ki synran. U Jisu u ong, “Phi phim shym la jied ia nga, hynrei nga nga la *jied* ia phi...” (Ioannis 15:16). Kata ka long ka lynti jong ka jingsdang jong ka jingisynei jong U Blei. Ngim lah ban lait na kata wat la ngi lah ban ym kohnguh ia ka, hynrei ngim lah pat ban pynmih hi ia kata. La khiring ia ngi sha U Blei da ka bor ba maia jong ka jingisynei jong u, bad ngin ym lah ban shem nangno ka sdang. Te ka jingpynlong synran jong u ka long kaba phylla shisha. Um shym pynlong synran da kaba peit ia ka bor jong ngi. U Blei um phah ia ngi ban trei ia kiei kiei kiba suk – u phah ia ngi ban trei ia kiei kiei kiba u ibit ia ngi ban trei lyngba ka jingisynei jong u, bad kata ka dei, ba ngin bah ia ka diengphna kaba wan ha ngi barabor.

“KHIE LEIT” DA KABA PYNĪASUK

“Lada me... kynmaw ba u paralok jong me u don
eiei ruh ban mudui ĩa me...”

(Mathaiōs 5:23)

Kane ka dkhot ka ong kumne, “Lada me ainguh ĩa la ka jingainguh ha ka duwan, bad hangta me da kynmaw ba u paralok jong me u don ei ei ruh ban mudui ĩa me...” Ka khlem ong kumne, “Lada phi wad bad phi shem ba don ei ei namar ka jingbymbiang ka jingmut jingpyrkhat jong phi” hynrei, “lada me... kynmaw...” Ha kiwei pat ki kyntien, lada phi tip noh da ka jingiarap U Mynsiem U Blei – “... ĩasuk shuwa bad uta u paralok jong me... sa wan ainguh ĩa ka jingai jong me” (5:24). Wat ju uxor ĩa U Mynsiem U Blei uba hikai ĩa phi wat ha kiei kiei kiba rit ruh.

“...ĩasuk shuwa bad uta u paralok jong me...” Ka jingpyni U Trai ka long kaba suk – “ĩasuk shuwa...” u ong skhem, “khie leit noh sha ka lynti kaba me wan – ka lynti kaba la pyni ha phi da ka jingpynkynduh kaba phi shem ha ka duwan; to ĩasuk bad uta u paralok naduh ka mynsiem, leh ĩa kata kumba phi ring mynsiem”. U Jisu u khlem kren eiei ruh ĩa uta u wei pat u briew – u ong ĩa *phi* ban leit. Kane kam kdew ĩa ka hok jong phi. Ka dak shisha ha u riewkhuid ka long ba u iehnoh da ka mon sngewbha ĩa kita ki hok jong u bad u kohnguh beit ĩa U Trai Jisu.

“... te men sa wan ainguh ĩa ka jingai jong me”. Hangne la pynpaw shai ĩa ka jingwad ĩa ka jingpyniasuk. Nyngkong, ngi don ka mynsiem kaba sngew shlur ban pha ĩa lade, nangta la buh kyndon ĩa ngi da U Mynsiem Bakhuid, nangta la pynsangeh ĩa ngi da ka mat jong ka jingpynkynduh. Nangta la bud pat sa da ka jingkohnguh ĩa ka Ktien U Blei, kaba ĩalam ĩa ngi ba ngim dei ban buh nud. Ha kaba khatduh kan don ka jingai ĩa U Blei kaba long ha kaba kmen, kaba shisur bad ka bymdon jingthut.

“KHIE LEIT” DA KABA IEHNOH İA KIEI KIEI

“...don uwei uba la ong ha u, Ko Trai, ngan bud İa me kat shaba me leit” (Loukas 9:57)

U Trai jong ngi u la sngewduh mynsiem haba u peit İa une u briew, “...naba u hi u la tip kaei kaba la don ha u briew (Ioannis 2:25). Ngi pat ngi ong shaphang uta u briew, “Ngam lah ban mutdur kumno u duh lad ban jop İa uta u briew! Mutdur u la shah kyntait noh!” Wat ju panmap na ka bynta U Blei. Ki kyntien jong U Trai ki long kiba dung tat haduh ba kan ym pynmong shuh. U Trai Jisu um ju long uba jemnud İa kaei kaei ka ban pynjot İa u briew uba mut ban shakri İa U Blei. İa ki jubab U Trai jong ngi ym shym la pynshong nongrim ha ki jingrai kyrkieh, hynrei ha ka jingtip İa kaei “kaba don ha u briew”. Lada U Mynsiem U Blei u wanrah ha ka jingmut jong phi İa ka kyntien U Trai ka ban pynmong İa phi, te kane ka mut ba don kaei kaei ha phi kaba u kwah ban dung haduh kata ka mat kaba kan İap noh artat.

Loukas 9:58. Kine ki kyntien ki pynduh noh İa ka nia ban shakri İa U Jisu Khrist namar ka long kaba sngewtynnatt ban leh kumta. Kiei kiba u kwah na nga ka long ba kiei kiei ruh kin ym sah shuh ha nga lait sa tang ban don bad u bad kan don ruh ka jingkmenn. U ong ba nga dei ban shah İa kiwei ba kin wan bad leit, hynrei İa nga dei ban İalam da ka jingİadei jong nga bad u. Bad u ong, “...U khun u briew um don jaka ban buh la ka khlieh”.

Loukas 9:59. Une u briew um kwah ban pynsngewsih İa U Jisu, bad um kwah ruh ban pyni ba um don ka jingburom İa u kpa jong u. Ngi kham burom İa ki bahİing ban İa U Jisu Khrist, bad ngi buh İa u ha ka jaka kaba khatduh eh. Haba ka don ka jingİakhing ha ka liang ban burom İano shuwa, barabor kohnguh İa U Jisu Khrist wat la ka long kumno kumno ruh.

Loukas 9:61. U briew uba ong, “ko Trai, ngan bud İa Me, hynrei...”, u dei u briew uba la mut shisha ban bud, hynrei une u jait un ym bud artat hi ruh. U don ka jingartatien ban leh kumta. Ka jingkhott U Jisu kam don jaka İa ki jingİakhublei; ki jingİakhublei ki dei kiba la pyndonkam da ki briew ki bym pat ithuh İa U Jisu namar kine ki pynbakla noh İa ka jingkhott. Shisien ba phi la İoh İa ka jingkhott na U Blei, leit bad wat ju sangeh.

“KHIE LEIT” DA KABA KHLEM KA JINGSHAHTEH

“U Jisu... u la ong ha u, Kawei ka dang duna ia me: to khie leit die noh katba me don, ai ruh ha kiba duk... to ale, da rah ia ka diengphna, to bud ruh ia nga”

(Markos 10:21)

Une u samla nongsynshar uba riewspah u la don ka jingsngew kaba la bat ia u ba un long uba biang eh. Haba u la iohi ia U Jisu Khrist, u la kwah ban long kum ma u. Haba U Jisu u khot ia ki synran, um ju buh ha khmat eh ia ka jinghok jongno jongno ruh. Kaei kaba U Jisu u kwah eh na nga ka long ba ngan pyniap noh syndon ia ka hok nongkynti jong nga, bad nga dei ban pynithuh ialade bad u, kane ka mut ba nga dei ban don ka jingidei bad u, ha kaba kan ym don shuh kawei pat ka jingidei ka ban iajan nalor kane. Ka dkhot u Loukas 14:26 ka khlem kren eiei ruh ia ka jingpynim ne ka jingpynkhuid, hynrei ka kren ia ka jingidei bad U Jisu Khrist ka bym don shuh ki jingshah teh. Tang khyndiat eh na ngi, ngi tip shisha ia ka jingmut jong ki kyntien “khie leit” da kaba khlem ka jingshahteh, kane ka mut ka jingpyndem bad ka jingaiti ha U Jisu.

“U Jisu te haba u la khmih ha u, u la sngewieit ia u...” (Markos 10:21). Kane ka donkam ia ngi ba ngin pait ka dohnud baroh shiryta naba ngim donkam shuh ban shakri iano iano ruh. Hato U Jisu u la ju peit ia phi kumne? Kane ka jingpeit U Jisu, ka pynkylla, ka ngam bad ka bat lut ia ngi. Haba phi long kiba jem bad U Blei, te kane ka pyni ba U Trai u peit ia phi. Lada phi long kiba eh, kiba bat nud, bad kiba mon ban iaaid ha la ka lynti bad haba phi peit ba kiwei ki long kiba bakla, kine ki jinglong kin ym lah ban pynkylla thymmai ia phi, da ka jingpeit jong u.

“Kawei ka dang duna ia me...” Kane ka dei ka jingduna na ka liang U Jisu Khrist, kata ka dei ka jinglong kawei bad u kaba ym don shuh kaei kaei ka ban rung hapdeng jong phi bad U Jisu. “...die noh katba me don...” Nga dei ban pynrit ia lade haduh ba ngan long noh tang kum u briew. Nga dei ban ieh noh ia ki jingdon jingem ym ba ngan ioh im (namar don tang kawei kaba lah ban pynim ia u briew, kata ka dei ka jingshaniah tylli ha U Jisu Khrist) – hynrei ba ngan bud ia U Jisu “...to ale... bud ruh ia nga”. Bad ka surok ka dei ka lynti kaba u la iaaid.

KA JINGSNGEWTHUH İA KA JINGKHOT

"...namar *ia kata* ngam banse ban leh; ah kordit ia nga lada ngam ialap
ia ka gospel!"

(1 Korinth 9:16)

Bunsien ngi ialeh ban klet ia ka jinglong mynsiem bad ia ka jingktah ba maia jong U Blei. Lada phi lah ban tip thikna hangno phi don haba phi la ioh pdiang ia ka jingkhhot U Blei bad lada phi lah ban batai ia ka, ngan kylli mynta lada la khot shisha ne em ia phi. Ka jingkhhot U Blei kam wan ha kata ka dur; ka long ha ka bor ba maia. Ka jingsngewthuh ia ka jingkhhot ia u briew ka lah ban wan kum ka jingtied u pyrthat ne ka lah ban wan suki suki. La ka wan ha kano kano ka dur ruh, barabor ka wan bad ka bor maia – ka long ka bym lah satia ban batai bad ka pynmih ia ka "jingiphuh". Ha kano ma ka khyllipmat ba ka wan, kan wan bad ka jingong – "nga la jied ia phi..." (Ioannis 15:16). Ka jingkhhot U Blei kam iadei eiei ruh bad ka jingpynim ne ka jingpynkhuid. İa phi ym shym la khot ban ialap ia ka gospel namar ba la pynkhuid ia phi; ka jingkhhot ban ialap ia ka gospel ka long kaba pher shisha. U Paul u batai ia ka ba ka long da ka bor ba la phah ia u.

Lada phim pynsgew bad phi weng noh ia kane ka jingkhhot U Blei ha ka jingim jong phi, ka jingkhhot ba maia jong U Blei ia ka jingim jong phi kan sa bishar biang ia phi. Peit ioh phi buh ha khmat ia ka jinglah jong phi ban ia kaba phi buh ha khmat ia ka jingkhhot U Blei. U Paul u la ong, "ah kordit ia nga lada ngam ialap ia ka gospel!" U Paul u la tip ia ka jingkhhot U Blei, ban "ialap ia ka gospel". Kane ka jingkhhot ka long kaba khlain bha bad ym don shuh kiwei kiei kiei ki ban kham khlain ban ia kata.

Lada ia u briew ne ka briew la khot da U Blei, ha ki hi, kam pher la ka long kaba eh ruh. U Blei un ialam ia ka kam na ka bynta ka jingthmu jong u. Lada phin mynjur bad kane ka jingthmu U Blei, u, un pynsgewthuh ha phi ia kiei kiei kiba jylliew kiba don ha ka jingim jong phi, bad dei ha kane ba phim lah ban kot, kata, ka long ha ka jingiatrei lang kaba paka.

KA JINGPYNTREI KAM İA KA JINGKHOT

“Mynta nga kmen ha ki jingshah jong nga na ka bynta jong phi, bad nga ha lade hi nga pyndap ha ka doh jong nga ia kita kiei kiei kiba dang sah na ki jingshah shitom U Khrist na ka bynta ka met jong u, kaba long ka balang”

(Kolossai 1:24)

Ngi ngi kheiñ ba ka jingpynkyntang ia ka jinglong mynsiem jong ngi, ba kan long ka jingkhoh U Blei, hynrei lada ngi la sngewthuh ia u, u un ngiat lut ia kane sharud. Nangta u ai ha ngi ia ka jingpang ka ban teh ia ka jingpynleit jingmut ia kaei kaei kaba ngim pat ju phohsniew bad kane ka dei pynban ka jingkhoh jong u ia ngi. Ha ka jingphyrnai kane ka khyllipmat, ngi iohi ia ka jingthmu jong u, bad ngin ong, “Nga hangne; to phah ia nga” (Isaiah 6:8)

Kane ka jingkhoh kam iadei eiei bad ka jingpynkhuid, hynrei ka iadei bad ka jingpynlong ia nga kum u kpu ba la kdiah bad ka waiñ ba la theh noh. Hynrei U Blei un ym lah ban pynlong waiñ ia ngi lada ngi ieng bad uhor ia ki shympriah kti kiba u la jied ban khem ia ngi ba ngin long ka waiñ. Ngin ong pynban, “Lada U Blei u la pyndonkam da ki shympriah kti jong u hi, bad un pynlong ia nga u kpu ba la kdiah noh bad ka waiñ ba la theh ha ka rukom kaba kyrpang, te ngan ym uhor eiei shuh”. Hynrei lada u la pyndonkam pat da u briew uba ngim sngewtynn timer ne u jied da ki katto katne ki jingiakynduh kiba ngim sngewtynn timer, bad ia kine ruh ngin ym shah ba kin khem waiñ na ngi, te ia kata ruh ngin uhor beiter. Ngi ngim dei ban jied ia ka jaka ba ngin long ki nongphla. Lada ngi kwah ba ngin long ka waiñ te ngi dei ban shah khem – phim lah ban dih ia ki soh krep. Ki soh krep ki kylla waiñ tang haba la khem ia ki.

Ngam tip kano na ki shympriah kti kaba U Blei u la pyndonkam ban khem ia ngi? Hato phin pyneh ia lade kum ki maw marbul bad phin ialeh ban lait noh na ka? Lada phim pat long kiba la ih bha, bad lada U Blei u la khem la ka khem ia phi, te ka waiñ kan long kaba kthang. Ban long ki briew kiba hok, kane ka mut ba ka jingim jong ngi ka la long kaba bit ban long u kpu ba la kdiah na ka bynta ban shakri ia u. Ngi dei ban iabiang bad iamynjur bad U Blei ha shuwa ba un kdiah ia ngi da ki kti jong u. İaid bad U Blei, bad shah ia u ba un leh katba u mon, bad phin sa shem ba un pynmih ia u jait kpu bad ka jait waiñ ki ban long ka jingmyntoi ia kiwei pat ki khun jong u.

KA JAKA JONG KA JINGLEHKMEN

"...U Jisu u shim... u leit lam ia ki sha u lum bajrong kyrpang hi..."

(Markos 9:2)

Baroh na ngi ngi la iöh mad ia ki por ka jingkmén halor u lum, haba ngi la iöhi ia kiei kiei na ka liang U Blei bad ngi kwah ban shong noh hangta. Hynrei U Blei un ym shah ia ngi ba ngin shong hangta. Ka jingtyñjuh kaba shisha ia ka jinglong mynsiem jong ngi ka long ha ka jingpyni ia ka bor ban hiar noh na u lum. Lada ngi don tang ka bor ban kiew, kane ka pyni ba ka don kaei kaei kaba bakla. Ka long kaba sngewtyñnat ban don halor u lum bad U Blei, hynrei u briew u sngewtyñnat ban don hangta khnang ba un iöh hiar sha madan ban iarap ia ki briew ba shong ksuid ha kata ka jaka (peit 9:14-18). Ia ngi ym shym la pynlong ba ngin iöhi tang ia ki lum, ne ia ki step ba phyrnai, ne ia kiei kiei kiba khring namar ki long kiba ityñnat ha ka jingim – kine ki long tang ki jingai mynsiem tang ha kata hi ka por. Ia ngi la pynlong na ka bynta kiei kiei kiba ju don bad kiba ju jia ha kane ka pyrthei bad dei hangne ba ngin pyni ia ka bor jong ngi. Hynrei ngi long kiba khwan tang ia ka sngewbha ia lade bad kumta ngi kwah beit tang ia kaba ngi la iöhmá halor u lum. Ngi sngew ba ngi lah ban kren bad im kum ki angel lada ngi iöh ban shong halor lum. Hooid, kito ki por ki long kiba kyrpang bad ki don ka jingmut ha ka jingiaid lynti jong ngi bad U Blei, hynrei ngim dei pat ban shah ba kane ka jingkhwan kan shu kwah beit tang ia kum kita ki por kiba sngewtyñnat.

Ngi khun ban pyrkhát beit ba baroh kiei kiei kiba la jia kin kylla long kum ka jinghikai kaba myntoi, bad kin kylla ruh sha kiei kiei ki ban kham bha ban ia ka jinghikai, kata, ban tei ia ka jinglong. Ka kliar lum kam mut ba kan ai ia ngi ia ka *jinghikai*, hynrei kan *pynlong* ia ngi sha kiei kiei. Kan long ka jingriam lada ngi kylli, "kane ka jingiohmá kan myntoi aiü ia ngi?" Ngim lah ban thew ia ka jinglong mynsiem ha kane ka lynti. Ki khyllipmat ha kliar u lum ki long kiba kham ñiar ba kin jia, bad ia kine la thmu ba kin jia ha ka jingthmu U Blei.

KA JAKA JONG KA JINGPYNLEHRAIÑ

“Lada me lah leh ei ei ruh, to isynei ia ngi bad to iarap ia ngi”

(Markos 9:22)

Hadien ba la leh kmen, la rah pat ia ngi shaba kiei kiei baroh kim long shuh kiba itynnat, ne kiba sngewthiang, ne kiba pynkyndeh mynsiem. Ia ka jingjriong jong ka kliar lum la thew da ka jinglong jlep jong ka madan, hynrei pat dei hangne ba ngi dei ban im na ka bynta ban pyndon burom ia U Blei. Ngi *iohi* ia ka burom jong u hangta halor u lum, hynrei pat ngim pat ju *im* ha ka ban pyndon burom ia u hangta. Dei ha ka jaka kaba dap da ki jakhlia kaba ngi shem ba ngi long kiba myntoi ia U Blei – dei hangne ba la pynpaw ba ngi trei hok ne em ia ka kam. Bun na ngi ngi lah ban trei ia kiei kiei lada ngi sngew shlur, kane ka pyni ia ka jingkhim mynsiem jong ka dohnud jong ngi. Hynrei U Blei u kwah ia ngi ba ngin trei ha kata ka jaka kaba ijlep katkum ka jingidei jong ngi bad u. U Petros u la pyrkhata ba kan long kaba bha eh ia ki ba kin sah beit halor u lum, hynrei U Jisu Khrist u la ialam lut ia ki synran najriong u lum sha madan, ha kaba ia ka jingmut bashisha jong ka jingiohipaw la batai (peit 9:5-6,14-23).

“Lada me lah leh ei ei...” Dei ha ka madan ba dap da ka jinglehraiñ suda ba yn weng noh ia ka jingartatien na ngi. Peit biang ia kiei kiei kiba la dep, bad phin shem ba tat ynda phi la sngewthuh ba U Jisu u long uei, te phin sa sngewthuh ia lade ba phi la artatien ia ka bor jong u. Katba phi dang don halor u lum, phi lah ban ngeit lut ia kiei kiei baroh, hynrei kumno phin long haba phi hap ban ia id ha ki jingshisha jong ka them? Phi lah ban phla paitbah ia ka jingpynkhuid jong phi, hynrei kumno phin leh ia kaei kaba la pynlehraiñ ia phi mynta? Ha ka por ba la leit haba phi don halor u lum bad U Blei, phi la iohi lut ia ka bor jong ka bneng bad ka khyndew kiba long ki jong U Jisu – Te mynta tang namar ba phi don ha ka them ka jinglehraiñ phin dang artatien pat?

KA JAKA TREI İA KA KAM U BLEI

“U la ong te ha ki, İa u kynja une ym lah ban pynmih noh daei daei ruh em, hynrei tang da ka jingduwai bad ka jingit”

(Markos 9:29)

Ki synran jong u ki la kylli ha barieh, “Balei ba ngi ngim lah ban beh noh İa u?” (9:28). Ka jubab ka shong ha ka jingiadei bad U Jisu Khrist. “İa u kynja une ym lah ban pynmih noh daei daei... hynrei...” da kaba pynleit jingmut ha u, bad da kaba pynbun bad nang pynbun shuh shuh İa kata ka jingpynleit jingmut ha u. Ngı lah ban duh noh İa ka bor kumba long ki synran jong u, ha ka jingpyrshang ban trei İa ka kam U Blei khlem da pynleit jingmut pat ha ka bor jong u, ngı pyrshang ban trei da ki buit la jong. Haba leh kumne ngı pynjah burom noh İa U Blei da kaba ngı pyrshang ban shakri İa u khlem da ithuh hi ruh İa u.

Haba phi İa kynduh jingeh, bad haba kane ka jingeh ka khlem paw eiei shabar, te kane ka mut ba phi İaipynleit jingmut ha U Jisu Khrist. Ka kamram jong phi ha ka jingshakri ka long ba phin peit ba kaei kaei ruh kan ym don shuh hapdeng jong phi bad U Jisu. Hato dang don kano kano ka jingpynwit ha phi mynta? Lada ka long kumta te phim dei ban shu leh klet İa ka, hynrei phi dei ban kynmaw İa U Jisu Khrist bad kane kan sa pyndon burom İa U Jisu Khrist lyngba kane ka jingiakynduh jong phi.

Ngı dei ban nang ban “her shajrong da ki thapniang kum ki pukni” (Isaiah 40:31) bad ngı dei ban nang ruh ban hiar biang. Ka bor jong u riewkhuid ka shong ha ka jingwan hiar jong u bad ha ka jingnang ba un im ha ka them. U Paul u la ong, “Nga nga lah ban leh İa kiei kiei baroh ha uta uba pynshait bor İa nga” (Philipi 4:13), bad İa kane u kdew İa kito kiba long ruh ki jinglehraiñ. Hynrei ka shong ha ka mon jong ngı ba ngin ym treh ban shah İa ka jinglehraiñ bad ngin ong, “Em khublei shibun, nga kham lah ban don halor u lum bad U Blei”. Hato nga lah mo ban shah İa kiei kiei ha ka jingshisha jong U Jisu Khrist, ne hato ngan leh İa kiei kiei ki ban pynduh noh İa ka jingngeit jong nga ha u, bad kane kan pynstieg pynban İa nga?

KA JINGÏOHI PAW BAD KA JINGSHISHA

"...ha kita... ïa kiba la khot ban long ki riewkhuid..."

(1 Korinth 1:2)

Ai nguh ïa U Blei ba ngi la lah ban ïohi ïa kaba ngim pat ïohi mynshuwa. Phi la ïoh ïa ka jingithupaw, hynrei pat phim pat ïoh mad ïa ka jingshisha jong ka. Dei tang haba ngi don ha ka them, ba yn pynshisha ïa ngi ba ngi la long ne em kita kiba la jied, bad dei hangne ba bun na ngi ngi phai dien noh. Ngim pat pynkhreh ïa ki jingshah tied bad ïa ki jingshah pynjngem snam ki ban pynwandur pat ïa kata ka jingithuh paw jong ngi. Ngì la ïohi ïa kaei kaba ngim pat ju ïohi, ngi la ïohi ruh ïa kaei kaba U Blei u kwah ïa ngi, hynrei hato ngi la mon ban shah pynwandur ha kata ka dur jong ka jingithuh paw ïa kaba yn pyndonkam da U Blei? Ki jingshahshoh kin wan barabor ha ki lynti kiba ngi ju ïakynduh bad ha ki briew kiba ngi ju ïashem.

Don ki por ba ngim sngewthuh sngewthaw ïa ka jingthmu jong U Blei ïa ngi; lada ngin shah ban pynkylla ïa ka jingïohi sha ka jingshisha, kane kan shong ha ngi hi, ym ha U Blei. Lada ngi kham jied ban shongthait halor u lum bad ngin im tang ban kynmaw ïa kata ka jingïohipaw, ngin ym long ka jingmyntoi ha ka jingim kaba man la ka sngi ïa kaba la thaw ïa ngi ban long ka jingmyntoi. Ngì dei ban im bad kata ka jingïohipaw, ym ba ngin shu kynmaw ïa ka jingsngewtynnat jong ka lymne ba ngin shu kynmaw ïa ka bor U Blei ha ka. Kane ka mut, ngi dei ban im bad kata ka jingïohipaw, ngi dei ban pynmlien ban im ha uta u laiñ. To nang ruh ban ainguh ïa U Blei ba u la pynshai ïa ki jingdawa jong u.

Ine i “nga long” ideì iba ju khñium bad shri barabor haba U Blei u ong *trei*. To ai ba ine i “nga long” in ïap stai noh ha ka jingbitar bad jingdom U Blei haba u ong – “NGA LONG BA NGA LONG... la phah ïa nga ha phi” (Eksodos 3:14). Dei ma u, u ban synshar lut ïa ngi. Hato kane kam dung ïa ngi haba ngi tip ba U Blei ym tang ba u tip hangno ngi im, hynrei u tip ruh ïa ki nala kiba ngi par! U Blei un bud stet ïa ngi kum ka lelieh. Em ki briew ki tip ïa ki para briew kumba U Blei u tip.

KA JINGHIAR DOR KA LONGBRIEW MANBRIEW

“Kat kumba da uwei u briew ka pop ka la bsut sha ka pyrthei, bad da kata ka pop ka jingiap; bad kumta kata ka jingiap ka la wan hap ha ki bynriew baroh phar, namar ba baroh ki la leh pop”.

(Rom 5:12)

Ka Baibl ka khlem ong ba U Blei u la pynshitom ia ki bynriew baroh tang namar ka pop jong uwei u briew, hynrei la pynshitom ia ki bynriew namar ka pop. Kane ka pop ka paw kum ha kaba nga kam ba ka dei ka hok jong nga bad ka la rung ha ka pateng bynriew lyngba uwei u briew. Ka Baibl ka iathuh ruh ia uwei pat U Briew uba la shim noh ia ka pop ka pateng bynriew ha lade - kane ka dei ka jingpynpaw kaba shisha (peit Hebru 9:26). Ka jinglong jong ka pop kam dei ka jingbymhok bad ka jingleh bakla, hynrei ka pop ka pynlah ia ngi ban ong “Nga long u blei la jong”. Kane ka paw ha ka hok shisha ne ha ka jingbymhok, hynrei ka tynrai jong ka ka long ha kane – nga kam ba ka dei ka hok jong nga. Haba U Trai jong ngi u ia kynduh bad ki briew kiba don ha ka bor jong ka pop, ne haba u ia kynduh bad ki briew kiba im khuid, kiba hok bad kiba im beit, U Trai um peit tang ia ki briew kiba la duh noh ia ka jinglong hok bad um peit hi ruh ia ki briew kiba long hok. U peit ia kaei kaei kaba ngim lah ban iohi, bad kata ka dei ka jinglong tynrai jong u briew (peit Ioannis 2:25)

La kha ia nga ha ka pop hynrei ngam lah pat ban ktah ia ka – dei tang U Blei uba lah ban ktah lyngba ka jingpyllait im jong u. Dei lyngba Ka Diengphna U Khrist ba U Blei u pyllait im lut ia ki bynriew baroh. U pyllait noh ia ka jinghiar pateng ka pop ha ngi. U Blei um pynrem ia kane ka jinghiar pateng ka pop ha ngi. Ka jingpynrem ka wan haba ngi sngewthuh ba U Jisu u la wan ban pyllait ia ngi na kane ka pop hiar pateng hynrei ngi pat ngim treh ia u ba un leh kumta. Dei naduh kata ka khyllipmat ba nga sa sdang ban ioh ia ka shap jong ka jingpynrem. “Kane te ka long kata ka jingpynrem, ba ka jingshai ka la wan ha ka pyrthei, bad ki briew ki la iaieit kham tam ia ka jingdum ban ia kata ka jingshai...” (Ioannis 3:19)

KA JINGTHAW THYMMAI

“haba U Blei u la sngewbha...

ban pynpaw ia U Khun jong u ha nga...” (Galatia 1:15-16)

Lada U Jisu Khrist un pynthymmai pat ia nga, kaei ka jingeh kaba un ia kynduh? Ka jingeh kan long kane – Nga don ka pop tynrai ha kaba ngam lah ban ong eiei ne ngam lah rai eiei; Ngam long uba hok, ne ngam lah hi ruh ban long kumta bad lada U Jisu Khrist u ong ia nga ba nga dei ban long uba hok, kane ka mut ba ka jinghikai jong u ka pynlong ia nga ba ngan duh jingkyrmen. Hynrei lada U Jisu Khrist u long u nongthaw thymmai uba shisha, uba lah ban buh ia ka pateng hok jong u ha nga, te ngan sa sdang ban sngewthuh ia kaei kaba u phah ia nga ba nga dei ban long uba hok. Ka Jingpyllait im ka dei kata kaba U Jisu Khrist u lah ban buh hano hano ia ka jinglong kaba pateng la pateng kaba la ju don ha u. Ia kane la pynshong nongrim ha – *ka jinghikai jong u kaba ngi dei ban pyndonkam ha ka jingim jong ngi*. Ka bha ba ngin mynjur bad kata ka rai jong U Blei halor ka pop bad ia kane ka rai la ioh halor Ka Diengphna U Khrist.

Ka jinghikai jong Ka Testament Bathymmai shaphang ka jingthaw thymmai, ka long ba haba ia u briew la ktah da ka jingsngew la jong, U Blei un buh ia U Mynsiem Bakhuid ha ka mynsiem jong u, bad kane ka mynsiem kan sa ioh bor na U Mynsiem jong U Khun U Blei – “...tadynda yn pynlong ia U Khrist ha phi” (Galatia 4:19). Ka jingphylla jong ka jingpynim ka long ba U Blei u lah ban buh ia ka jinglong bathymmai ha nga te ngan lah keiñ ban im ha ka jingim kaba thymmai. Haba nga la poi haduh kata kaba nga kwah eh bad haba nga la tip pat ba nga long uba duna, te U Jisu un ong, “Suk ma phi...” (Mathaios 5:11). Hynrei nga dei ban poi hangta. U Blei un ym lah ban buh ha nga ia ka jinglong khuid kaba don ha U Jisu Khrist lynda nga tip ba nga donkam ia ka.

Kumba ka pop ka ioh rung ha ki bynriew lyngba uwei u briew, U Mynsiem Bakhuid pat u rung ha ki bynriew lyngba uwei pat U Briew (peit Rom 5:12-19). Bad kumta ka jingpyllait im ka mut ba ia nga la lah ban pyllait na ka pop tynrai, bad ba lyngba U Jisu Khrist nga lah ban pdiang ia ka pateng kaba khuid, ka bym don dak eiei, bad kata ka dei, U Mynsiem Bakhuid.

KA JINGPYNĪASUK

“Namar ĩa uta ubym shym la tip ĩa ka pop, u la pynlong ka pop na ka bynta jong ngi, khnang ba yn pynlong ĩa ngi ka hok U Blei ha u”

(2 Korinth 5:21)

Ka pop ka dei kaei kaei kaba bakla. Ka wan ha ka por ba ngi kwah khnang ban im laitluid na U Blei. Ka jingngeit Khristan ka pynshong nongrim ĩa baroh kiei kiei ha ka jinglong tynrai jong ka pop. Kiwei kiwei ki jait jingngeit ki kren shaphang *ki pop*. Tang ka Baibl kaba kren shaphang *ka pop*. Kaba nyngkong eh kaba U Jisu un hap ban kren ha ki briew ka dei shaphang ka pop tynrai, bad namar ba ngim da pynsgew eh ĩa kane ha ka jingwanrah jong ngi ĩa ka gospel, ka khubor jong ngi ka duh noh ĩa ka bor.

Īa ka jingshisha baroh la pynpaw ha ka Baibl. Kane ka jingshisha ka pynpaw ba U Jisu u khlem shim noh ha u ĩa ki pop jong ka doh, hynrei u shim noh ha lade ĩa ka pop tynrai kaba u briew um lah ban ktah. U Blei u la “pynlong ka pop” ĩa la U Khun khnang ba un pynlong riewkhuid ĩa u nongpop. La pynpaw ha baroh kawei ka Baibl ba U Trai u la shim noh ha u hi ĩa ka pop jong ka pyrthei lyngba *ka jingpynithuh bad ngi*, ym ba u la *sngewsynei ĩa ngi*. U la shim ĩa ka pop ha la ki tyrpeng bad u la shah da ka met jong u, ĩa baroh ka pop jong ka pyrthei. “Namar ĩa uta u bym shym la tip ĩa ka pop, u la pynlong ka pop na ka bynta jong ngi...” bad da kaba leh kumta, u la buh ĩa ka jingpynim ha ki bynriew baroh bad u la pynshong nongrim ĩa kane ha ka jingpyllait im. U Jisu Khrist u la pynĳasuk bad ki bynriew, bad u la buh pat ĩa ki ha ka jaka kaba U Blei u la pynlong ĩa ki ban long kumta. Bad mynta mano mano ruh ki lah ban mad ĩa kata ka jingpynĳasuk, da kaba la pynlong kawei ĩa ngi bad U Blei, bad ĩa kane la pynshong ha kata ka jingleh U Trai halor ka diengphna.

U briew um lah ban pyllait im ĩa lade – ka jingpyllait im ka dei ka kam jong U Blei, bad la dep pyndep ĩa kane. Īa ka jingpyndonkam ĩa kane ka shong ha uwei pa uwei u briew. Ka shong ha u kumno un pyndei ĩa ka ha ka jingim. Dei ban don ka jingpynĳapher hapdeng ka jingpynpaw ĩa ka jingpyllait im bad ĩa ka jingĳohmad ĩa ka jingpynim ha ka jingim briew.

KA JINGWAN SHA U JISU

“To wan ha nga...”

(Mathaios 11:28)

Hato kam long kaba lehraiñ ba ngin shah ong ba ngi dei ban wan ha U Jisu! Pyrkhat ia kiei kiei ki bym shah ia ngi ban wan sha U Jisu Khrist. Lada phi kwah ban tip phi long uba kumno, to tynjuh ia lade da kine ki kyntien – “To wan ha nga...” Ha kawei pa kawei ka bynta kaba phim long uba shisha, phin ia-ainia ha kata, ha ka jaka ba phin shu wan beit; phin kham jied ban iaïd lyngba ka jingsngewsih ban ia kaba phi wan. Phin kloï ban leh ia kaei kaei ban ia kaba phi wan, bad phin leh ia kawei pat kaei kaei ban ia kaba ong, “Kumba nga long, nga wan”. Te katba phim pat ñiewkor ia ka jinglong mynsiem, te phin shu khmih lynti beit ba U Blei un phah ia phi ban leh ia kaei kaei kaba khraw, hynrei katta ruh u dang ong hi ia phi “To wan...”

“To wan ha nga...” Haba phi iohsngew ia kine ki kyntien, phin sa tip ba kaei kaei kan jia ha phi ha shuwa ba phin lah ban wan. U Mynsiem Bakhuid un sa pyni ha phi ia kaei ba phi dei ban leh, bad kane ka long ban pynduh noh ia kiei kiei kiba kah ia phi ba phin leh eiei lyngba U Jisu. Bad phin ym lah ban leh eiei tat ynda phi la mon ban leh eiei ia kita ki kyntien. U Mynsiem Bakhuid un talasi na phi ia kaei kaba ym lah ban pynkynriah na phi. Hynrei u, un ym lah ban pynkynriah ia ka lynda phi hi phi shah ia u ba un leh ia kata.

Katno sien phi la ju wan sha U Blei ryngkat ki jingkyrpad jong phi bad nangta phi phet noh bad pyrkhat kumne, “Nga la ioh pdiang ia kaei kaba nga kwah mynta”. Hynrei pat phi leit noh thylli, katba U Blei pat u iaï-ieng bad ki kti kiba la kner ym tang ba un shim ia phi hynrei ruh ba phin shim ia u. Shu pyrkhat ia ka jingap jong U Jisu khlem da thait bad uba da ong ieit artat, “To wan ha nga...”

ÏENG HA KA NONGRIM JONG KA JINGPYNĪASUK

"...to aiti... ïa kita ki dkhot met jong phi ha
U Blei kum ki atiar ka hok" (Rom 6:13)

Ngam lah ban pyllait im bad pynkhuid ïa lade; ngam lah ban pynĭasuk na ka bynta ka pop; ngam lah ban pyllait im ïa ka pyrthei; ngam lah ban pynbeit ïa kaei kaba bakla; ngam lah ban pynkhuid ïa ka bymkhuid, ne ban pynlong hok ïa ka bym hok. Kine baroh ki dei ki kam badonbor jong U Blei. Hato ngan ngeit ïa kaei kaba U Jisu u la leh? U la pyllait syndon na ka pop. Hato nga la pynmlien mo ban sngewthuh ïa kata? Kaei kaba donkam eh ïa ngi ka long, ym ba ngin *leh* eiei hynrei ngi dei ban *ngeit* ïa kiei kiei. Ka jingsiewspah jong U Khrist kam dei kaei kaei kaba ngi ïoh mad hynrei ka dei ka kam jong U Blei kaba u la leh lyngba U Khrist, bad nga dei ban ngeit ïa kata. Lada nga pynlong ïa ka jingngeit da kaei kaba nga la ïohmad, te ngan im ka jingim ka bym long katkum ka ktien U Blei – kane ka dei ka jingim ba long marwei, kaba nga peit beit tang ha ka jinghok la jong. Husiar na kata ka jinghok u briew kaba khlem pynshong ha ka jingpynĭasuk kaba da U Trai. Kane ka jingim kam dondor eiei ha khmat U Blei bad ka dei ka jingpynwit ïa u briew. To thew ïa kiei kiei ki jingïohmad jong phi da U Trai hi. Ngin ym lah ban pynsngewbha ïa U Blei lymda ngi tei ïa ka nongrim kaba da ka jingpynĭasuk kaba da ka Diengphna U Khrist.

Kane ka jingpynĭasuk kaba da U Jisu ka dei ban paw ha ka jingim jong nga. Man la ka por ba nga kohnguh ïa ka jinglong blei U Blei, te ka jingisynei U Blei bad ka jingkohnguh jong nga ki ïaiaid lang. Ka jingkohnguh ka mut ba nga la buh ïa ka jingngeit jong nga ha ka jingpynĭasuk kaba da U Trai, bad ïa ka jingkohnguh jong nga la pynlong da ka jingsngewbha eh jong ka jingisynei jong U Blei.

Husiar ïoh ba ka jinghok u briew kan pynduh noh ïa ka jingim – ka jinghok jingbriew ka dei kaba thok. To ïaitynjuh ïa lade da ka jingpynĭasuk kaba da U Trai bad sa kylli, "Hangno phi sngewthuh ïa ka jingpynĭasuk kaba da U Trai ha kane bad ha katai?"

KUMNO NGAN TIP?

“U Jisu u la iathuh bad u la ong : Nga nguh ia me, ko kpa... ba me la buhrieh ia kine kiei kiei ruh na kiba stad bad kiba sian, bad ba me la pynpaw ia ki ha ki khunlung”

(Mathaios 11:25)

Ha ka jingidei ba kynja mynsiem, ngim ju san kyrdan pa kyrdan; ngi lah ban don ha kata ka jingidei ne ngi lah ban ym don ha kata. U Blei un ym lah ban pynkhuid noh ia ngi na ka pop man la ka por – “hynrei lada ngi iaaid ha kata ka jingshai”, ia ngi la pynkhuid noh “na ka pop baroh” (1 Ioannis 1:7). Kiei kiei baroh ki shong ha ka jingkohnguh, bad shisien ba ngi kohnguh, ia kane ka jingidei la pynbha pat ia ka. Hynrei lada ngi phai noh na ka jingkohnguh wat tang shi sekhon ruh, ka jingdum bad ka jingiap kan sdang trei biang.

Ia baroh ki jingshisha kiba la pynpaw yn set biang tat haduh ban da plie biang lyngba ka jingkohnguh. Phin ym lah ban plie ia ka da ka philosophy ne da ka jingpyrkhat. Hynrei shisien ba phi la kohnguh, ka jingshai kan shu wan kyndit kyndit. To ai ba ia ka jingshisha U Blei yn pynpaw ha phi da kaba phi pynngam ia lade ha ka, ym da kaba phi khuslai. Don tang kawei ka lynti ba phi lah ban tip ia ka jingshisha U Blei, kata ka long ban sangeh na kaba wad jingtip bad da ka jingkha pat. Haba phi kohnguh ia U Blei ha kata kaba u pyni ia phi, te nangta un sa plie shuh shuh sa ia kiwei pat ki jingshisha ha phi. Phi lah ban pule shibun ki thup kiba la thoh shaphang ka jingtrei jong U Mynsiem Bakhuid, hynrei lada phi la kohnguh tang san minit, kane kan pynshai lut ia kiei kiei kum ba pynshai ka sngi. Wat ju ong, “Shisien ka sngi ngan sa sngewthuh hi ia kine kiei kiei baroh!” Phi lah ban sngewthuh ia kane mynta mynta hi. Kam dei ka jingpule bniah ia ki kot ne ia kiei kiei ban wanrah ia ka jingsngewthuh ha phi, hynrei ka dei ka jingkohnguh. Tang khyndiat ka jingkohnguh ka lah biang ban plie ia ka bneng, bad kumta ka jingshisha U Blei kan long noh ka jong phi. Hynrei U Blei un ym pynpaw shuh ia ki jingshisha jong u ha phi, tat ynda phi la kohnguh ia kaei kaba phi la tip lypa. Husiar ioh phi long “kiba stad bad kiba sian”. “lada uno uno ruh u mon ia kaban leh ia ka mon jong u, un ioh shemphang...” (Ioannis 7:17).

KA JINGJAR JAR U BLEI – NANGTA PAT?

“Mynba u la iöhsngew ba u pang, u la nang sah sa ar sngi ha kata ka jaka ha kaba u la don” (Ioannis 11:6)

Hato U Blei u la shaniah ha phi ia ka jingjar jar jong u – ka jingjar jar kaba don jingmut? Haba U Blei u long jar jar kane hi ka mut ba u don ki jubab. Shu pyrkhath ia kito ki sngi ia kaba la don ka jingjar jar ha ka iing ha Bethania! Lah mo ban pyniadei ia kata ka jingjar jar bad ka jingim jong phi mynta? Hato U Blei u lah ban shaniah ia phi kum ha kata; ne phi dang pan ia ki jubab kiba phi lah ban iöhi markhmat? U Blei un ai ha phi ia ka jingkyrkhu kaba phi pan lada phim treh shuh ban iaaid khlem kita, hynrei lada u shu sngap jar, kata ka jingsngap jar ka dei ka dak ba un ialam ia phi sha ka jingphylla jong ka jingsngewthuh ia u. Hato phin iam pangnud ha khmat U Blei namar ba phi khlem iöh sngew ia ka jubab na u? Haba phim lah ban iöhsngew ia U Blei, phin shem ba u la shaniah ia phi ha kaba iajan eh – ym ka jingjar jar kaba duh jingkyrmen, hynrei kaba don jingkyrmen, namar u la iöhi ba phi lah ban shah ia ka jingpynpaw kaba kham khraw. Lada U Blei u la ai ia phi ka jingjar jar te to iäroh ia u – namar u la ialam ia phi sha ka lynti jong ka jingthmu jong u. Ka sakhi ia ka jubab ka shong ha ka bor jong u. Ka por kam long eiei ha khmat U Blei. Shi por phi lah ban ong, “Ngi la pan na U Blei ia u kpu, hynrei u ai pynban da u maw”. U Blei u khlem ai ia phi da u maw, bad mynta phin shem ba u la ai ia phi da “u kpu jong ka jingim” (Ioannis 6:35).

Kaei kaba phylla ha ka jingjar jar U Blei ka long, ba kane ka jingsngap jong u ka long kaba iabit – ka poi sha phi, bad ka pynlong ia phi ba phin long skhem khnang ba phin lah ban ong shisha kumne “Nga tip ba U Blei u la iöhsngew ia nga”. Kane ka sakhi ruh ba u la iöhsngew. Katba phi dang don ha ka jingmut jong phi ba U Blei un kyrkhu ia phi ba kan long kum ka jingjubab ia ka jingduwai jong phi, un leh beit ia kata, hynrei pat un ym ai ia phi ia ka jingaiei jong ka jingjar jar jong u. Lada U Jisu un ialam ia phi sha ka jingsngewthuh ba ka jingduwai ka long na ka bynta ban pyndon burom ia U Kpa jong u, te un ai ha phi ia ka dak jong ka jingiajan bad phi – kata ka dei ka jingjar jar.

TO İOH İA KA JINGİAID U BLEI

“U Enokh u la İaid lem bad U Blei...”

(Jenesis 5:24)

Ka jingtynjuh İa ka jingim jong ka jinglong mynsiem bad İa ka jinglong jong u briew kam dei ha kaei kaba u briew u İakynduh İa ki khyllipmat kiba khraw, hynrei la tynjuh İa u ha ki jingtrei jong u ha ki por kiba man la ka sngi ha kaba kiei kiei ruh kim long kiba sngewtynnat. İa ka dor u briew la pynpaw ha ka jingpeit jong u İa kiei kiei kiba man la ka sngi, ha kaba um long ha jaka kaba ha khmat eh. (peit Ioannis 1:35-37 bad 3:30). Katno ka long ka kam kaba eh ban İaİaid bad U Blei. Ban İaid bad u, kane ka mut ba ha kawei pa kawei ka sekhon ngi dei ban don ha ka jinglong mynsiem. Ka don ka jingeh ban İaİaid ryngkat bad U Blei, hynrei lada ngi la lah ban leh kumta, ka jinglong jong u kan paw ha ngi. Haba u briew u İoh İa ka jinglong kawei bad U Blei, te ka jingim bad ka bor jong u kan sa paw.

Ka long kaba eh ban kem İa ka jingİaid U Blei, namar tang mar İasdang İaid bad u, ngin shem pynban ba u la tam İa ngi ha shuwa ba ngin shim İa ka laisynjam. U don ki lynti lajong ban leh İa kiei kiei, bad ngi dei ban pynmlien ban İaid ha ki lynti jong u. La ong ba U Jisu um ju pynduh “İad” ne pynsngew “syier” (Isaİah 42:4) namar um ju trei na ka liang jong u, hynrei u trei barabor na ka liang jong U Kpa jong u. Bad ngi dei ban nang ban leh İa kata. İa ka jingshisha jong ka jinglong mynsiem la nang lyngba kiei kiei kiba ker sawdong İa ngi, ym lyngba ka jingstad ban pynshong nia. Dei U Mynsiem U Blei uba pynkylla İa ngi İa ka rukom peit İa kiei kiei, te nangta kita kiei kiei ki kylla long kiba lah pat ban trei ym kumba mynshuwa haba ki paw kum kiei kiei kiba eh than. Ban İoh kem İa ka jingİaid U Blei kam duna na ka jinglong kawei bad u. Kan shim por ban poi hangta, hynrei bat İa ka. Wat phai dien noh namar ka long kaba eh İa mynta hi – leit beit bad ka, tang katno phin shem ba phi la İoh İa ka jingİohipaw kaba thymmai bad ka jingthmu kaba thymmai.

KA JINGDUH MYNSIEM BAD KA JINGSAN U BRIEW

"...mynba U Moses u la rangbah,... u la mih shabar sha ki para jong u, bad u la khmih ia ki jingkit jong ki..."

(Eksodos 2:11)

U Moses u la iohi ia ka jingshah ñiom beiñ ki briew jong u bad u la sngewthuh ba dei ma u, u ban pyllait noh ia ki, bad ha ka jingbitar hok jong ka mynsiem jong u, u la sdang ban pynbeit ia ka jingbakla jong ki. Hadien ba u la sdang ban shim ia ka shisynjam U Blei, U Blei u la ialam noh ia u shaba suda ka jingpynshlur, bad u la phah ia u Moses sha ri shyiap ba un bsa ia ki jingri haduh kumba sawpnew snem. Ha kaba kut noh kata ka por, U Blei u la paw ha u Moses bad u la ong ha u, "...men ioh ialam noh ia ki briew jong nga... na ka ri Ijip", hynrei u Moses u la ong ha U Blei, "Nga nga long uei ba ngan leit sha u..." (Eksodos 3:10-11). Ha kaba sdang u Moses u la sngewthuh ba dei ma u u ban hap ban ialam noh ia ki briew, hynrei u dei ban shah hikai shuwa ha U Blei. Ha ka liang jong u hooiid u la ong ia kaba dei, hynrei um dei u briew u ban leh kumta tat ynda u la nang ban iasyllok bad ban ialong kawei bad U Blei.

Ngi lah ban iohi ia ka jingkwah U Blei bad ngi sngewthuh bha ia kaei kaba U Blei u kwah, hynrei haba ngi sdang trei ia kata, ka don kaei kaei kaba ialong ryngkat bad ki sawpnew snem jong u Moses kiba ha ri khlaw. I kumba U Blei u la klet noh ia kiei kiei baroh, bad haba ngi la don ha ka jingduh mynsiem, U Blei u wan pat ban pynthymmai ia ka jingkhok jong u ia ngi. Bad nangta ngi sdang ban khynñiuh bad ngin ong "Nga nga long uei ba ngan leit sha u...?" Ngi dei ban tip ba ia ka jingiaid U Blei lah ban buh ha kine ki kyntien - "NGA LONG BA NGA LONG... la phah ia nga ha phi" (Eksodos 3:14). Te phi iohi ba ka jingpyrshang jong ngi ban trei na ka bynta U Blei ka pyni ym ia kaei kaei hynrei ia ka jingbymburom jong ngi ia u - Ngi dei ban don ka jingiaidei bad U Blei, khnang ba ngin long kiba "sngewbha eh" (Mathaios 3:17). Mynta ngi peit ia ki jingthmu ba bha jong ngi ia kiei kiei, te ngin ioh ia ka jingiohipaw bad ngin ong, "Mynta nga la tip ia kaei kaba U Blei u kwah ia nga ban leh". Hynrei ngim pat nang ban iaidei ha ka jingiaidei U Blei. Lada phi duh mynsiem, ka dang don ka por ba phin sa ioh mynsiem pat sha khmat nangta.

KA NONGRIM JONG KA KAM MISHONERI

“U Jisu te u da wan u la kren ha ki, u da ong, La ai ha nga ka bor baroh ha bneng bad ha ka khyndew: namar kata keiñ to khie da leit noh ma phi, to pynlong synran ia ki bynriew baroh...”

(Mathaïos 28:18-19)

Ka nongrim jong ka kam mishoneri ka dei ka jinglong khlieh jong U Jisu Khrist, kam dei ka jingdonkam jong ki briew kiba la jah lynti noh. Ngi kham ïaleh ban phai sha U Trai jong ngi uba long uta u nongïarap ïa ngi ha ka ban trei ïa ka kam U Blei. Hynrei U Trai jong ngi u shim ïa ka bor jong u kum U Khlieh duh jong ki synran jong u. U Trai u khlem ong ba kita kiba kiba jah lynti kin ym ïoh lait im, lada ngim leit sha ki – u shu ong, “To khie da leit noh ma phi, to pynlong synran ïa ki bynriew baroh...” u ong “To khie leit ha ka nongrim jong ka jingshisha jong ka bor jong nga, bad to ïalap ïa ka jingdon jong nga ha phi”.

“Ki khatwei ngut ki synran te ki la leit... sha u lum sha kaba U Jisu u la ïabuh bad ki” (28:16). Lada nga kwah ban tip ïa ka bor jong U Khrist, nga dei ban tip bha ïa u. Nga dei ban mane ïa uta uba nga shim ïa ka kyrteng, “To wan ha nga...” kata ka dei ka jaka ban ïa kynduh bad U Jisu – “phi baroh kiba thait bad ba khia ka jingkit...” (Mathaïos 11:28) – bad katno ngut ki mishoneri ki don! Ngim kheïñ ïa kine ki kyntien ba kordor jong U Khlieh ka pyrthei baroh kawei, ha ka jingshisha ki dei ki kyntien jong U Jisu ïa ki synran jong u ïa kiba la thmu ïa kaba hangne mynta.

“Leit...” Ka “Leit” hangneka mutbangi dei ban im. Ka dkhot 1:8 na Ki Kam Ki Apostol, ka dei ka jingbatai *kumno* ba ngin leit. U Jisu u khlem ong ha kane ka dkhot, “To khie leit sha Jerusalem, sha Judia bad sha Samaria”, hynrei u ong “... to pynlong synran ïa ki bynriew baroh...” u shim lut ïa ka kam ha lade ban phah ïa ngi ban trei.

“Lada phi ïaineh ha nga, bad ki ktien jong nga ki ïaineh ha phi...” (Ioannis 15:7), kane ka long ka lynti ban nang ïaibteng ha ka jingleit. Ha ka jaka ba ngi leit kan don ka jingpher ïa ngi, namar dei U Blei uba pynïaid ïa kane ka jingleit.

“Hynrei nga kheïñduh ïa la ka jingim, bad ngam ñiewkor shuh ïa ka, ba kumta ngan ïoh pyndep noh ïa ka jingphet jong nga, bad ïa kata ka kam U Blei kaba nga la ïoh na U Trai Jisu...” (Ki Kam 20:24). Kata ka dei ka lynti ba ngim leit haduh ba ngin da leit noh na kane ka pyrthei.

KA NONGRIM JONG KA KHUBOR U MISHONERI

“ma u hi ruh u long ka kuna na ka bynta ki pop jong ngi, bad ym tang na ka bynta kita ki jong ngi hi, hynrei na ka bynta ki jong ka pyrthei baroh ruh” (1 Ioannis 2:2)

Ka nongrim jong ka khubor jong u mishoneri ka dei ka kuna U Jisu Khrist – ka jingshah shitom jong u ka la pynhun ia ka jingbitar U Blei. Peit ia baroh ki kam jong U Jisu la ka dei ha ka kam pynkoit, ne ka jingpyllait im ne ka kam ban pynkhuid, ha kine ki kam baroh ym ju don u pud. Hynrei, “U Khun langbrot jong U Blei, uba kitnoh ia ka pop ka jong ka pyrthei!” kane kam don shuh u pud (Ioannis 1:29). Ka khubor na u mishoneri ka dei ban pynshong ha ka kuna kaba ym don shuh u pud, ka kuna na ka bynta ki pop jong ngi kaba U Jisu Khrist u la siew spah. U mishoneri u dei uta uba la pynngam ia lade ha kata ka jingshisha kaba la pynpaw.

Ia ka nongrim ba shisha jong ka khubor u mishoneri ym dei ban pynshong eh tang ha ka jingsbun ne jingbha ne jinglong kpa jong ka jingim U Jisu, hynrei dei ban pynshong ha kane – “...ha ka kyrteng jong u yn ialap ia ka jingkylla kaba mut bad ia kaba map ki pop hapdeng ki jaid bynriew baroh...” (Loukas 24:47). Ka jingkhraw ka khubor ka long ba “ma u hi ruh u long ka kuna na ka bynta ki pop jongngi...” Ka khubor jong u mishoneri kam dei na ka bynta kawei ka jait bynriew, hynrei ka long, “na ka bynta ki jong ka pyrthei baroh ruh”. Haba U Mynsiem Bakhuid u wan ha nga, um peit shuh ia nga la na kano kano ka liang ruh; Hynrei u wanrah ia ka jinglong kawei bad U Trai Jisu.

U Mishoneri u dei uta uba la shongkurim ia ka kam bad ia ka jingthmu U Trai bad U Kynrad jong u. Um dei ban ialap ia ki jingmut la jong, hynrei u dei ban ialap ia “U Khun Langbrot U Blei”. Ka long kaba suk ban don ha ka kynhun kaba shu ong ba U Jisu Khrist u la leh bun kiei kiei ha nga, bad ka long kaba suk ban bud ia ka jingpynkhiah ba kynja blei, ne ka jingpynkhuid, ne ka jingpynbaptis da U Mynsiem Bakhuid. U Paul u khlem ong, “Kordit ia nga lada ngam ialap ia kaei ba U Khrist u la leh ha nga” hynrei u ong, “...kordit ia nga lada ngam ialap ia ka gospel!” (1 Korinth 9:16). Bad kane ka dei ka gospel – “U Khun Langbrot jong U Blei, uba kit noh ia ka pop ka jong ka pyrthei!”

KA NONGRIM BAN SNGAP İA KI HUKUM U KYNRAD

“To kyrpad İa U Trai ka jingot, ba un phah noh İa ki nongtrei sha ka jingot jong u” (Mathaios 9:38)

Ka nongrim jong ka kam kaba eh jong u mishoneri, ka shong ha ka kti U Blei, bad kata ka nongrim ka dei ka jingduwai, ym ka kam – ‘ka kam’ kam dei kata kaba ngi İakren man la ka sngi, kaba pynkylla noh İa ka jingpeit jong ngi İa U Blei. Ka nongrim u mishoneri kam shong ruh ha ka jingpynshong nongrim ha ka jingtip jong u hi, kam dei hi ruh kaba İadei bad ka dawai dashin, ka jingwanrah jingshai, ne ka jingwanrah İa ka nang ka stad ne ka jingpynbna İa ka gospel. Ka nongrim ka shong ha ka jingbud İa ka jingdawa U Kynrad – kata ka dei ka jingduwai. “Kyrpad İa U Trai ka jingot...” Ha ka jingim kaba shisha, ka jingduwai kam da long eh kaba lah ban pynİaid kam. Ka jingduwai ka long ka kam bieş lada ngi pyrkhata ha ka jingmut jingbriew.

Na ka liang U Jisu Khrist, kam ju don tang kawei ka jaitbynriew, hynrei ka don tang ka *pyrthei*. Katno ngut na ngi, ngi duwai khlem pyrkhata İa ki briew, hynrei ngi duwai tang İa uwei pat U Briew – uta u dei U Jisu Khrist? U dei u trai ka jingot, ka jingot kaba mih na ka jingnoh mynsiem namar ka pop. Kane ka dei ka jingot kaba ngi dei ban duwai ba yn phah İa ki nongtrei ban leit ot. Ngı ngı bun la ki jong ki kam, hynrei ki briew sawdong jong ngi ki la ih bad la long ban ot noh İa ki; ngi khlem İoh ban ot wat tang iwei ruh na ki, hynrei ngi shu pynlut kai İa ka por U Trai ha kiwei pat ki jait kam. Shu buh mynta ka don ka jingeh ha ka İing ka sem jong phi – hato phin long u nongtrei hangta na ka bynta U Jisu Khrist? Ne phin ong, “ O nga don ka kam ba kyrpang ban trei mynta!” Ym ju don U Khristan u ban don ka kam ba kyrpang ban trei. U Khristan u dei ban long, “u shakri” jong U Jisu Khrist bad une, “um long uba kham khraw İa u kynrad jong u” (Ioannis 13:16). Une um dei ban pynİaid İa U Jisu. U Trai jong ngi u khot İa ngi ym sha ka kam ba kyrpang – u khot İa ngi sha u hi. “Kyrpad İa U Trai ka jongot”, te un sa pynİaid ban phah İa phi kum u nongtrei jong u.

KA NONGRIM JONG KI KAM KIBA KHAM KHRAW

“Nga ong ha phi, Uta uba ngeit ha nga... uta ruh un leh...
 ia kiba kham khraw ia kine... namar ngan sa leit noh ma nga sha uta
 U Kpa jong nga” (Ioannis 14:12)

Ka jingduwai kam pynlong ia ngi kiba bit ban trei ia ki kam kiba kham khraw – hynrei ka jingduwai hi ka long ka kam kaba khraw. Hynrei, ngi pyrkhata ba ka jingduwai ka dei ka jingleh jingbriew na ka bynta ba ngin ioh ka bor ba ngin trei ia ka kam U Blei. Hynrei ka jingduwai, kat kum ki jinghikai U Jisu Khrist, ka dei ka jingtrei phylla ka jingsiewspah ha nga, bad kane ka trei ruh ha kiwei lyngba ka bor U Blei. Ka jingot ka neh namar ka jingduwai, hynrei kynmaw ka jingduwai ka dei ban long ha ka jingpisa mynsiem jong U Khrist ha ka ban siewspah, ym ha ka jingpisa mynsiem jong ngi. Ngi dei ban leit sha U Blei kum u khun jong u, namar dei tang u khun u ba ioh ia ki jingjubab; “kiba stad kiba sian” kim leh kumta (peit Mathaios 11:25).

Ka jingduwai ka dei ka madan thma, kam pher la phi don hangno hangno ruh. U Blei un pynioh ha phi ia ki khen, ka kamram jong phi pat ka long ban duwai. Wat ju shah ba kane ka jingpyrkhata kan wan ha phi, “Ngan ym long uba myntoi la nga don hangno hangno ruh”. Lada phim don shisha hangno hangno ruh te phin ym long shisha uba myntoi. Te hangno hangno ba U Blei u la buh ia phi, phi dei ban duwai kyrpad ha u. Bad ka kular jong u ka long, “Te kaei kaei ruh ba phin pan ha ka kyrteng jong nga, ia kata ngan leh...” (14:13). Katta ruh ngi dang eh hi ban duwai lait noh tang haba ngi sngew kmen palat, bad kane ka pyni ba ngi long shisha kiba khim ha ka jinglong mynsiem. Ngi dei ban nang ban trei katkum ka jingbtin lynti U Blei, bad u phah ia ngi ban *duwai* “To kyrpad ia U Trai ka jingot, ba un phah noh ia ki nongtrei sha ka jingot jong u” (Mathaios 9:38).

Hood kam don ka jingsngewtynnat ban trei. Hynrei dei uta uba trei uba ioh jingmut kumno ban trei bha. Dei u riwkhuid uba trei uba don ka jingmut jong u Kynrad jong u. Haba phi trei ha ka jingduwai na ka liang U Blei, kin don beit ki jingmih. Katno kan long kaba phylla haba yn weng noh ia ka jain kah ba phin iohi ia ki mynsiem kiba phi la ot, namar ba phi la pynmlien ban kohnguh ia U Trai Jisu.

KA NONGRIM JONG KA JINGPYNLEIT JINGMUT U MISHONERI

“na ka bynta kata ka Kyrteing ki la leit mih noh”

(3 Ioannis 7)

U Trai jong ngi u la ong ba kumno ia ka jingieit jong ngi ia u dei ban pyni haba u kylli, “me ieit ia nga?” (Ioannis 21:17). Bad u la ong, “To bsa ia ki langbrot jong nga” U Blei u mut ban ong, “Pynithuh *ialade* bad ka jingtrei jong nga ia ki briew” ym ban “pynithuh ia nga bad ka jingtrei jong phi ia kiwei pat ki briew” Ki dkhot na ka 1 Korinth 13:4-8 ka pyni ha ngi ia ka jinglong jong kane ka jingieit – ka dei ka jingieit U Blei kaba la pynpaw ia ka hi. Ka jingtynjuh ia ka jingieit jong nga ia U Jisu ka long kaba lah ban iohi da ki kam, kiwei kiwei, ki shu long tang ki jingsngew.

Ka jingshakri ia U Jisu Khrist ka dei ka jingtrei jong ka jingsiewspah ia kaba la trei ha nga da U Mynsiem Bakhuid – “ia ka jingieit U Blei la theh iar noh buk buk ha ki dohnud jong ngi da U Mynsiem Bakhuid. .” (Rom 5:5). Dei kata ka jingieit kaba don ha nga kaba trei pat lyngba jong nga ia ki briew kiba nga ia kynduh. Ngan shakri beit ia ka kyrteing jong u, wat la ka jingsngew jingbriew jong nga ka pyrshah ia kata bad ka pynpaw shai ba u, um don shuh ka bor kum ka step phyrnai.

Ka nongrim jong ka jingpynleit jingmut u mishoneri ka long beit tang ha U Trai jong ngi. Kam dei tang ha kata kaba ngi la ieh noh ia kiei kiei kiba ker sawdong ia ngi. U Trai jong ngi u don lut ha ki kam jong ngi wat la ki long ki ba rit baria. U Trai jong ngi um kynriah na kiei kiei kiba jia man la ka sngi ha ka jingim, hynrei u la kynriah noh na kiei kiei kiba shapoh lait noh na U Blei. Kaba kynriah noh na kaba shabar ka pyni ia kaba rieh, kaba dang don ka jingidei bad kiei kiei kiba ngi la iehnoh ia kaba shabar, hynrei hapoh te kiei kiei kiba sniew ki dang don.

Ka kamram jong u mishoneri ka long ba un peit beit tang ia ka jinglong U Trai Jisu Khrist. Ki shynrang bad kynthei kiba U Trai u la phah ban trei ki dei ki riew madan, hynrei la pyniaid ia ki da ka jingmane jong ki ia u, bad ia ka kam la pyniaid da U Mynsiem Bakhuid.

KA JINGBYM PYNSNGAP İA KABA RIEH

“U Jisu u la İathuh, Ka hima jong nga kam long na ka jong kane ka pyrthei” (Ioannis 18:36)

Ka nongshun kaba khraw tam jong U Trai Jisu Khrist mynta ki por ka dei ba ki briew mynta kim pynshong nongrim İa ka kam jong ki ha Ka Testament Bathymmai, ki pynshong nongrim pynban ha ka pyrthei. Kane ka jait kam ka long ban shu trei sah khlem ka jingpynleit jingmut pat bad U Blei. Ki briew ki trei İa ka kam ha ki jingbakla. U Jisu u ong, “Ka hima jong U Blei kam wan da kaba khmih thuh... ka hima jong U Blei ka long hapoh jong phi” (Loukas 17:20-21). Ka long kaba la buhrieh bad kam long kaba shai. U nongtrei kam uba shitrhem bha bunsien u kham im khnang ba ki briew kin İohi İa u, hynrei kaba shisha ka long, ba ka dei ka jinglong jong u kaba shapoh kaba pynpaw İa ka jingim u briew.

Ngi dei ban bret noh İa kane ka khlam ha kane ka por kaba ngi im. Ha ka jingim U Trai jong ngi kam ju don kata kaba shu mareh beit kum mynta, bad u synran u dei ban long kum U Kynrad jong u. Ha ka hima U Jisu Khrist, ka mat pdeng ka dei ka jingİadei kaba skhem bad u ym ka ban pynmyntoi İa kiwei.

Ka jingkhlaİn jong kane ka Bible Training College kam shong eh ha ki kam – hynrei ka jingkhlaİn jong ka, ka shong ha kane ka jingshisha ba phin ngam ha ki jingshisha jong U Blei. Phim tip eiei ruh kumno U Blei un pynİaid İa ka lawei jong phi, lada ka dei ha la ri la jong ne ha ri nongwei. Te lada phi pynbun kam eh İa lade tang ha ki kam bad phin ngam ha ki jingshisha jong ka jingsiewspah U Blei, phin sa dait ki bniat lada ki wan ki jingeh. Lada phi minot ha ka ban pynshong nongrim ha U Blei, kaba paw kum ka bym myntoi mynta, hynrei pat phin shakri İa u la ka jia kumno kumno ruh.

HATO KA MON U BLEI KA LONG HA NGA?

“Kane ka long ka mon U Blei, ka jingpynkhuid ia phi...”

(1 Thessaloni 4:3)

Ka jingpynkhuid kam don ka jingäadei bad kane – la U Blei u la mon ne em ban pynkhuid ia nga – Hato ka dei ka mon jong nga? Hato ngan shah ba U Blei un leh lut ha nga ia kiei kiei lyngba ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna U Khrist? Hato ngan shah ba U Jisu un long ka jingpynkhuid ia nga, hato ngan shah ba ia ka jingim jong u yn pynpaw ha ka jingim jong nga? (1 Korinth 1:30). Peit ioh phi ong pynban, “O nga thrang ia ka jingpynkhuid”. Em phim kwah. To tip ia ka jingdonkam jong phi, wat pyrkhath ba ka dei ka kam kaba da dei ban trei. To pdiang ia U Jisu Khrist ba un long ka jingpynkhuid ia phi khlem da bun ki jingkylli ia ka jingngeit bad to pdiang ia ka jingphylla jong ka jingpyniasuk kaba da U Jisu ba kan long kaba shisha ha phi.

Kiei kiei baroh kiba la trei da U Jisu ki kylla long noh ki jong nga lyngba ka jingai sngewbha jong U Blei halor ka nongrim jong ka jingpyndep U Khrist kaba halor ka diengphna. Ka jingmut jong nga pat kum u briew uba la ioh ia ka jingpyllait im bad ia ka jingpynkhuid, ka kylla long kaba shisha bad kaba sngewrit (ym don shuh kaei kaei ka ban kham palat ia ka jingsarong ha ka hok). Dei ka jinghok kaba la pynshong nongrim ha ka jingkylla kaba mut, kaba pynsngewthuh ba ngi la don ha ka jinglehrañ ka bym lah ban batai bad ka pynsngewthuh ia ka jinghiar dor jong ngi bad ruh ka pynsngewthuh ba la pyni ia ka jingieit U Blei ia nga hynrei ngam salia eiei pat ruh ia U Blei (peit Rom 5:8). U la pyndep lut baroh na ka bynta ka jingpynim bad ka jingpynkhuid ia nga. Te ngim phylla shuh ba u Paul un ong ba, “ym lah keiñ ban pyniakhlad noh ia ngi na kata ka jingieit ka jong U Blei kaba ha U Khrist Jisu uba U Trai jong ngi” (Rom 8:39)

Ka jingpynkhuid ka pynlong kawei ia nga bad U Jisu Khrist bad ma u, u long kawei bad U Blei, bad ia kane la pyndep tang da ka jingpyllait kaba da U Khrist. Wat pyniakhleh ia ka jingmih bad ka jingpynlong. Kaba ktah ha nga ka dei, ka jingkohnguh, ka jingshakri bad ka jingduwai, bad ka jingmih na kata ka long ka jingnguh ka bym lah batai bad ka jingburom ia ka jingpynkhuid ia kaba la wanrah ha nga namar ka jingpyllait lyngba ka Diengphna U Khrist.

KA JINGLONG BA KYRKIEH NE KA JINGLONG SYNTRAN?

“Hynrei ma phi, ko hep baieit, haba phi iatei ia lade ha kata ka jingngeit kaba khuid tam jong phi...” (Judah 20)

Kam ju don ka jingkyrkieh ne kaba leh khlem pyrkhathaba kaba dei bad ka jinglong U Trai jong ngi, hynrei ka don tang ka bor kaba jai jai ka bym pyntieng ia ngi. Bun na ngi, ngi pynlong ia ka jinglong Khristan jong ngi na ka jingpyrkhat jong ngi hi, ym na ka liang ka jinglong U Blei. Ka jinglong kyrkieh ka dei ka jinglong briew, bad U Trai jong ngi um ju pynsngew ia kata, namar ka pynthut ia ka jingim u synran. Peit kumno ba U Mynsiem U Blei um ju ailad ia ka jingleh kyrkieh kaba mar kumta hi ngin sngewthuh noh ia ka jingleh biejjong ngi kaba pynlong ia ngi ban pynksan ia lade. Ka jingleh kyrkieh ka biang ia ki khyllung khynnah, hynrei ka long kaba pynjot ia u briew ne ka briew, kiba la san – ki rangbah kiba leh kyrkieh ki dei ki briew kiba la shah pynjot. Dei ban nang ban pynmlien ban leh antad khnang ba ngin ym long kiba kyrkieh.

Ia ka jinglong synran la pynlong da ka jingisynei U Blei kaba maia. Ban iaaid halor um ka suk iano iano ruh haba ki iaaid kyrkieh da ka jingshlur, hynrei kane ka pher na kaba iaaid ha ka dewrkhianгда da u synran U Jisu Khrist. U Petros u la iaaid halor ka um khnang ba un leit sha U Jisu, hynrei, “u la bud ia u na sha jngai” nalor ka khyndew rkhiang (Markos 14:54). Ngim donkam ia ka jingisynei U Blei ban ieng ha ki por ki jingshitom – ka jinglong jong ngi bad ka jingsarong jong ngi ka la biang ia ngi ba ngin ieng ha ki jingshitom. Hynrei donkam ia ka jingisynei U Blei kaba maia ban im kum u riewkhuid ha man la ka arphew saw kynta man la ka sngi, ba phin trei ia ki kam kiba rit, ban im kum ki riew madan kiba ki briew kin ym tip hi ruh ia phi ba phi long u synran jong U Jisu. La buh ha ngi ba ngi dei ban trei ruh ia ki kam kiba ngim ju trei na ka bynta U Blei – hynrei ngim trei pat kumta. Ngi dei ban im ka jingim kaba pher wat ha kiei kiei kiba ju jia ha ka jingim kaba man la ka sngi, bad ngi dei ban long khuid ha ki lynti iaaid kiba man la ka sngi – bad ia kine baroh ngim lah ban nang tang ha ki san minit.

KA JINGPHLA JONG U MYNSIEM

“Uta U Mynsiem hi keiñ u iaphla shai ryngkat bad ka
mynsiem jong ngi...” (Roman 8:16)

Ngi don ha ka jingma lada ngi iapan dor ia U Mynsiem na U Blei haba ngi wan sha u – Ngi kwah ba U Mynsiem un phla ha shuwa ba ngin leh ia kaei kaba U Blei u phah ia ngi ban leh.

Balei U Blei um kwah ban pynpaw ia lade ha phi? U Blei um lah ban leh kumta. Kam dei kaba un ym leh kumta, hynrei um lah ban leh kumta namar phim pyndem ia lade ha u. Hynrei shisien ba phi la pyndem, U Blei un sa phla ha lade – um lah ban phla ha phi, hynrei u ju phla ia ka jinglong jong u ha phi. Lada phi la iohpdiang ia ka jingphla U Mynsiem ha shuwa ba ka jingshisha kan wan na ka jingkohnguh, kata ka dei kaba wan na ka jingsngew jong phi. Hynrei pat lada phi la pyndem ha ka nongrim jong ka jingsiewspah bad phi la sangeh noh ka jingbym kheñ burom ha kaba phi iania bad U Blei, te u un phla noh mar mar hangta hi. Phi tang mar shu ia sangeh noh ka jingpynshong nia stad bad ka jingania, U Blei un phla bad phin sa kyndit ban iohi katno ba phi la long uba saitulah namar phi la shu pynap sah ia u. Lada phi dang iai-iania bad U Blei la u la lah ne em ban pyllait ia ka pop, te shah ia u ba un leh kumta ne ong beit ha u ba um lah hi ban leh kumta. Wat niew kyrteng ia kiwei pat ki briew ha u. Shu kohnguh beit ia ka dkhot ha ka Mathaios 11:28, “To wan ha nga phi baroh kiba thait bad ba khia ka jingkit...” *Wan*, lada phi thait bad pan, lada phi tip ba phi long uba pop (peit Loukas 11:9-13)

U Mynsiem U Blei u phla ha ka jingsiewspah jong U Trai jong ngi, ym hano hano ruh. Um lah ruh ban phla ha ka jingpynshongnia jong phi. Bun sien ngi bakla ia ka jinglui lui kaba wan na ka jingsngew briew shaphang ka jingphla jong U Mynsiem, hynrei to tip ba U Mynsiem u phla tang ha ka jinglong jong u hi. Lada ngi pyrshang ban pynlong ia u ba un phla ha ka jingtip jong ngi, te yn ym phylla shuh ba ngi dang don ha ka jingdum bad ka jingbymshai. Bret noh ia ka, shaniah beit ha u, bad un sa ai ia phi ia ka jingphla U Mynsiem.

KA JINGIM KABA RIM KA LA DUH NOH!

“Kumta lada uei uei ruh u don ha U Khrist, u long u jingthaw bathymmai; kiei kiei ruh kiba rim ki la duh noh, ha khmih kiei kiei baroh ki la jia long kiba thymmai” (2 Korinth 5:17)

U Trai jong ngi um ju lah ban shah ia ki mynsiem shah shiliang jong ngi – U da pyrshah tynggeh ia ki bad u pyniap lut ia ki. Ngi pat ngi pyrkhath ba U Blei u da peit khnang ia kita ki jingshah shiliang jong ngi, bad ngi thikna ba un ym leh eiei ia nga kumba u leh ia kiwei pat. Ngi ong ha lade ruh kumne “U Blei un kham pyrkhing bha ia kiwei, hynrei ia nga te niuma, u tip ba kita ki jingshah shiliang jong nga ki long kiba biang”. Hynrei ngi dei ban tip ba U Blei um treh eiei shuh na ka jingim kaba rim! Ha ka jaka ba ngin don bad kita ki jingmlien ba sniew hynrei u pynkynriah khnang noh ia ki na ngi. Ngi dei ban sngewthuh ba U Blei u pyniap noh ia ki jingmlien basniew bad ngi dei ban peit kumno u leh ia kata. U Blei um ju burom ia kiei kiei kiba ngi wanrah ha u. Don tang kawei kaei kaei kaba U Blei u kwah na ngi, bad kata ka dei ka jingaiti noh ha u khlem pynsah eiei shuh ha lade.

Lada la kha pat ia ngi, U Mynsiem Bakhuid u sdang ban pynlong ia ngi ki jingthaw thymmai, bad dei ha kata ka por ba baroh ka jingim kaba rim kam ym don shuh ha ngi. Baroh ki dur sngewsih kin jah noh, baroh ki jingmut kiba sniew kin jah noh bad mynta “kiei kiei baroh ki long na U Blei” (5:18). Nangno shuh ngin ioh ia ka jingim kaba kum kata, kaba ym don shuh ka jingpang threw, ne ka bym sngap shuh ia lade, ka jingim kaba ki briew kim rkhe bein shuh? Kumno ngin ioh ia ka jingieit kaba, “. . .iaishah” bad ka bym “tharai sniew”? (1 Korinth 13:4-5). Ka lynti ban ioh ia kita ka long ba lada ngim shah shuh ia kaba rim ba kan sah, bad da kaba shaniah ha U Blei – ka jingshaniah kaba ngim pan shuh ia ka jingkyrkhu U Blei, hynrei ngin pan tang ia U Blei hi. Hato ngi la poi mo ha ka jaka kaba U Blei un weng noh ia ka jingkyrkhu jong u na ngi, khlem ktah pat ia ka jingshaniah jong ngi ha u? Shisien ba ngi la iohi ia U Blei ba u la trei ha ngi, te ngin ym salia shuh aiu kan jia ia ngi, namar ngi la shaniah ha U Kpa uba ha bneng, uba ka pyrthei kam lah ban iohi.

KA JINGMUT KABA DEI

“Ka jingnguh ia U Blei, uba pynrisa ia ngi ha la ka sngi...”

(2 Korinth 2:14)

U shakri U Blei um dei ban peit tang ba u la poi ha jan jong kaba ha khlieh eh, hynrei u dei ban poi sha kaba ha khlieh eh. To trei ia ka jingtrei bad kynmaw ba dei ban trei man la ka sngi, khyndiat pa khyndiat. Wat peit ia kaba kut eh jong kiei kiei. Ka bor ba nabar kam lah ban ktah ia ka jingiaid jong phi ha ka kam U Blei.

Kynmaw ia kane, ba la buh ia ngi tang namar kawei ka jingthmu – ba ngin long kum ki koidi kiba iaaid ha ka kynthun jong ki jingjop U Blei. La buh ia ngi ym ba ngin long tang ka tiar peit kai jong U Blei – hynrei la buh ia ngi hangne ba ngin pyni ia kane kawei – “kaba pyndem ia ka jingpyrkhat baroh ha ka jingkohnguh ia U Khrist” (2 Korinth 10:5). Kiwei kiwei ki jingmut ki long kiba rit palat! Kum ka nuksa, kita kiba ong, “Nga marwei ngan ieng ban iaiah na ka bynta U Jisu” ne “Nga dei ban bat ia U Khrist bad nga dei ban trei tynggeh na ka bynta jong u”. Hynrei u Paul u la ong, “Ngan iaaid ha ka kynthun kum u nongjop, ngam kheiñ ia kita ki jingeh, namar ia nga la iaalam barabor ba ngan jop”. Hato phi la ioh ia kane ka jingmut mynta? Ka jingkmn u Paul ha kaba rieh ka la long ba U Blei u la shim ia u kum u nongiaiah pyrshah ia U Jisu, bad u la shah pynlong u koidi ha U Trai – bad kata ka kylla long ka jingthmu jong u. Ha u Paul kam don shuh kaei kaei hangne ha pyrthei ne ha bneng namar u la kmn ba u la shah pynlong koidi ha U Trai. Katno kan long ka jinglehraiñ ia ki Khristan kiba ong ba ki la jop. Ka dei ia ngi ba ngin long lem bad U Nongjop namar ka jingjop ka dei ka jong u, bad “baroh keiñ ngi jop thiaw da uta uba la ieit ia ngi” (Rom 8:37)

“Naba ngi long ka jingiwbiñ U Khrist...” (2 Korinth 2:15). La ker ia ngi da ka jingiwbiñ bathiang jong U Jisu, bad shano ba ngi leit, ngin pyniwbiñ ia U Blei.

AITI HA KA JINGTHMU U BLEI

“Nga pynlong ia lade kiei kiei baroh, khnang ba ngan ioh pynim da kumno kumno ruh ia kino kino”

(1 Korinth 9:22)

U Shakri U Blei u dei ban tip kumno ban long u briew u jong U Blei uba don la ka dor bad uba biang eh hapteng u paidlang uba bun bad hapteng kiei kiei ki bym don dor. Wat ju kren kumne, “Lada nga don noh haei haei te kan biang ia nga ban trei!” Baroh ki briew U Blei ki long mar kumjuh, ki ban trei pat ia ka kam kaba phylla ia kaba u la ai ha ki ban trei. Lada ngim don ka jingthmu kaba bha ha ka jingmut jong ngi bad lada ngim dap da ka mynsiem ka jingieit ha ka dohnud jong ngi, ia ngi yn pynkynriah noh na ka ban long ka jingmyntoi ia U Blei. Ngi khlem jied ba ngin long ki nongtrei jong U Blei. Bun ki briew ki jied hi ban long ki nongtrei, hynrei kim don pat ia ka jingthmu jong U Blei ne ka jingaiei jong U Blei bad kim don ruh ia ka ktien U Blei ha ki. Ia baroh, kata, ia ka dohnud, ia ka jingmut bad ia ka mynsiem, u Paul u la pynngam lut ia ki ha ka jingthmu ba khraw jong U Jisu Khrist bad um ju jah lynti noh wat tang ha kawei ruh ka jingthmu U Blei. Ngi dei ban iaityngkhuh bad kane ka jingshisha – “... tang U Jisu Khrist, bad ia u ruh ba la sahnarphna” (1 Korinth 2:2).

“Nga la jied ia phi...” (Ioannis 15:16). Buh ia kine ki kyntien ba kin pynkynmaw ia ka jingngeit jong phi. Kam dei ba phi la ioh bat ia U Blei, hynrei U Blei u la ioh bat ia phi. U Blei pat u khun, u pynbeit, u pynwandur bad u leh kumta ia kiba u la jied. Balei mo ba u leh kumne? U leh ia kane tang namar kawei ka jingthmu – ba un lah ban ong kumne “une u dei u briew bad ka briew jong nga”. Ngi dei ban don ha ka kti U Blei khnang ba un lah ban buh ia kiwei pat halor u Mawsiang, kumba U Jisu Khrist u la buh ia ngi halor u mawsiang.

Wat ju jied ban long ki nongtrei, hynrei shisien ba U Blei u la buh ia ka jingshot ha phi, kordit ia phi lada phi “iaid bakla noh na kine... sha kamon ne sha ka diang...” (Deuteronomi 28:14). Un ialam ia phi wat la mynshuwa um pat ju ialam ia phi, kata, ha ka por ba phim pat shah khot, bad un ialam ia phi wat la ia kiwei u khlem pat ialam. To ai ia u ka lad.

UEI U MISHONERI?

“U Jisu u la ong pat ha ki... kumba U Kpa u la phah ia nga, nga ruh nga phah ia phi” (Ioannis 20:21)

U mishoneri u dei uta ia uba la phah da U Jisu Khrist kumba ia U Jisu ruh la phah da U Blei. Kaei kaba bat ia u kam dei ka jingdonkam ki briew hynrei kaba bat ia u ka dei ka hukum jong U Jisu. Ka tyllong jong ka jingioh mynsiem jong ngi ha ka jingshakri jong ngi ia U Blei kam don ha khmat jong ngi hynrei ka don shadien jong ngi. Mynta ngi pynkheñ ia ka bad ngi buh noh ha khmat jong ngi ia ka jingioh mynsiem ba kan pyni ia ka jingjop jong ngi. Hynrei ha Ka Testament Bathymmai ia ka jingioh mynsiem la buh hadien jong ngi, khnang ba U Jisu un long ka tyllong jong ka jingioh mynsiem. Ka thong ka long ban shakri hok ia u – ban pyniaid ia ka jingthmu jong u.

Ym dei ban klet ia ka jingdon jong U Trai Jisu bad ia ka jingthmu jong u. Ha ka kam trei mishon ka don ka jingma kaba ap, bad kata ka long ban bujli noh ia ka jingkhoh U Blei da ka jingdonkam ki briew bad hangne kan wan noh ka jingisynei ia ki bad kane kan kah syrgiew noh ia ka jingphah U Jisu. Ki jingdonkam ki bun palat, bad ki kyndon ban pynhun ia ki ruh ka eh palat, te haba ka long kumne ka bor jong ngi kan tlot bad ngin bakla noh. Ngi ia leh ban klet noh ba kawei na ki kam jong ki mishoneri ka long, ym ban rah ia ki briew ha ka liang ka nang ka stad ne ban pynbiang ia ka jingdonkam jong ki, hynrei ka jingthmu kaba nyngkong ka dei ban kohnguh ia ka hukum jong U Jisu Khrist – “to khie da leit noh ma phi, to pynlong synran ia ki bynriew baroh...” (Mathaios 28:19)

Haba ngi phai biang sha ka jingim jong ki briew U Blei, te ngin ong, “Katno ki long kiba stad bad ki sngewthuh lut ia kaei kaba U Blei U kwah!” Hynrei kine ki briew kiba stad ki don hadien jong ki ia ka jingmut U Blei, bad kane kam dei ka jingshemphang jong ki hi. Ngi ai ka nam ia ki briew ha ka jaka ba ngin ai ka nam ia ka jingialam ba kynja blei jong U Blei ia kaba la pynpaw lyngba ka jingleh kum ki khyllung, kiba leh “biej” palat ban shaniah ha ka jingshemphang U Blei bad ha ka atiar ba maia jong u.

KA RUKOM TREI KAM MISHON

"...To khie da leit noh ma phi, to pynlong synran
ia ki bynriew baroh..."

(Mathaios 28:19)

U Jisu Khrist u khlem ong, "khie leit pyllait ia ki mynsiem" (Ka jingpyllait im ia ki mynsiem ka dei da ka bor U Blei), hynrei U la ong, "To khie... to pynlong synran ia ki bynriew baroh..." Hynrei pat phim lah ban pynlong synran lynda ma phi hi phi la long synran. Haba ki synran ki la wan phai na ka kam mishon kaba nyngkong jong ki, ki la dap da ka jingkmn namar ki la lah pyndem wat ia ki ksuid ruh. Hynrei U Jisu u la kren tynggeh, "Wat iap kmn ha ka jingjop ka kam – ka jingkmn kaba rieh ka long ba phi la don ka jingidei kaba jan bad nga". (peit Loukas 10:17-20). Kaei kaba donkam, ka long ba u mishoneri u dei ban pynsngap ia ka jingkhoh U Blei, bad u dei ban sngewthuh ba ka dei ia u ba un pynlong synran ia ki kynthei bad shynrang. Kynmaw ba ka don ka jingkwah trei na ka bynta ki mynsiem kaba khlem wan na U Blei, hynrei ka wan na ka jingthrang jong ngi ban pynkylla niam ia ki briew.

Ka jingeh ha u mishoneri kam wan na ka jingeh ban wanrah ia ki briew sha ka jingpyllait im, ne ba ka eh ban khiring biang ia ki briew kiba la kylla dien noh, ne ba ka don ka jingeh ha ka jingbym iadei jingmut. Ka jingeh ka wan ha ka jingidei jong u bad U Jisu Khrist - "Phi ngeit ba nga lah ban leh ia kane?" (Mathaios 9:28). U Trai jong ngi u kylli ia ngi khlem ka jingtieng, bad kane ka iatyngkhuh bad iwei pa iwei i briew iba ngi ia kynduh. Ka jingeh kaba ngi ia kynduh ka long – hato nga ithuh mo ia U Trai uba la mih pat? Hato nga sngewthuh ba u don U Mynsiem jong u ha ngi? Hato nga long uba ibit ha khmat U Blei, bad nga bie pat ha ka liang ka pyrthei, ban shaniah ia kaei kaba U Jisu Khrist u la kren? Ne hato ngan ieh noh ia ka bor ba maia jong ka jingkhoh ban long mishoneri? Lada nga bud ia kiwei pat ki lynti, te nga la kynriah noh na ka jingbthah jong U Trai jong ngi – "La ai ha nga ka bor... *Namar kata kein to khie...*" (Mathaios 28:18-19).

KA JINGPYNISHISHA DA KA JINGNGEIT

“mynba ngi la long ki nongshun, la pyniasuk noh ia ngi bad U Blei da ka jingiap U Khun jong u, te khamtam shibun, haba la pyniasuk ia ngi, yn pynim ia ngi da ka jingim jong u”

(Rom 5:10)

Ngan ym lait im tang da kaba shu ngeit – Nga shu kum pyrkhath keiñ ba ngan ioh lait im da kaba shu ngeit. Kaba kylla kaba mut ruh kam pyllait im ia nga – kaba kylla kaba mut ka dei tang ka dak ba nga la sngewthuh ia kaei kaba U Blei u la leh ia nga lyngba U Khrist Jisu. Ka jingeh hangne ka long ba ngi ban ia ka jingmih, ha ka jaka ba ngin ban ia ka daw ba la pynmih. Hato ka dei ka jingkohnguh, ne ka jingpynkyrpang bad ka jingpynleit jingmut kiba pynlong ia nga ban iajan bad U Blei. Em kam dei kumta! Nga don ka jingiadei bad U Blei namar ka jingiap jong U Khrist. Haba nga phai sha U Blei, haba nga la ngeit ia kaei kaba la pynpaw da U Blei, te ka jingsiewspah kaba da ka Diengphna U Khrist, kan buh ia nga ha ka jingiadei bad U Blei. Bad dei da ka jingaei jong U Blei ba la pynim ia nga, ym namar ba nga la sngewsih namar ki pop jong nga, ne namar ba nga la kylla kaba mut, hynrei dei namar ba U Jisu u la leh eiei. U Mynsiem U Blei u wanrah ia ka jingbishar hok ha bashai, bad nangta nga sa tip ba la pyllait im ia nga, wat la ngam tip kumno la pyndep ia kata.

Ia ka jingpyllait im kaba wan na U Blei, khlem pynshong nongrim ha ka jingtip u briew ban kheiñ, hynrei, namar ba U Jisu u la long ka jingknia. Ia ngi lah ban kha pat tang namar ka jingsiewspah kaba da U Trai jong ngi. Ki briew kiba pop ki kylla pat sha ki jingthaw kiba thymmai ym lyngba ka jingkylla kaba mut jong ki ne ka jingngeit jong ki, hynrei ka dei lyngba ka kam phylla U Blei ha U Khrist Jisu, bad kine baroh ki iaaid shuwa ka jingmad jong ngi ia kiei kiei (peit 2 Korinth 5:17-19). Ka jingjop ka long hi U Blei. Ngim dei ban pyndep hi da lade – La leh ia kine lyngba ka jingsiewspah kaba da ka Diengphna U Khrist. Ka jingphylla ka kylla ha ngi kum kaba ju jia lyngba ka jingphylla U Blei, bad dei hangne ba ka don ka jingsngewthuh ia kaei kaba U Jisu Khrist u la leh – “La pyndep” (Ioannis 19:30).

KI AR TYLLI KI BYNTA

“Namar ia uta ubym shym la tip ia ka pop, u la pynlong ka pop na ka bynta jong ngi, khnang ba yn pynlong ia ngi ka hok U Blei ha u”

(2 Korinth 5:21)

Ki brierw mynta ki peit ia U Jisu ba u iap na ka bynta ki pop jong ngi namar ba u isynei ia ngi. Hynrei katkum Ka Testament Bathymmai, U Jisu u shim noh ia ki pop ha lade ym namar ba u sngewlem ne sngewsynei ia ngi, hynrei namar u la pynithuh ia lade bad ngi. U la “pynlong... ka pop...” Ia ka pop jong ngi la weng noh namar ka jingiap jong U Jisu, bad kata ka jingiap ka long namar ba u la kohnguh ia U Kpa jong u, ym ba u la sngewlem ia ngi ne sngewsynei ia ngi. Ia ngi la pdiang da U Blei ym namar ba ngi la kohnguh ne ba ngi la kular ban ieh noh ia kiei kiei, hynrei namar ba U Jisu Khrist u la iap, ym na kiwei pat ki daw. Ngong ba U Jisu Khrist u la wan ban pynshai ia ka jinglong kpa bad ban pyni ia ka jingieit sbun jong U Blei, hynrei Ka Testament Bathymmai ka ong ba u la wan ban “kit noh ia ka pop ka jong ka pyrthei!” (Ioannis 1:29). Ka jinglong kpa jong U Blei ka paw tang ha kito kiba la tip ia u kum U Nongpynim. U Jisu Khrist um shym la ong ha ka pyrthei ba dei ma u uba la pynpaw ia U Kpa, hynrei u la kren ba un long kum u mawjynthut (peit Ioannis 15:22-24). Ia ka jingkren ha ka lynnong Ioannis 14:9, “... jar uba la iohi ia nga, u la iohi ia uta U Kpa” la kren ha ki synran jong u.

Ka Testament Bathymmai ka khlem hikai ia ngi ba ngi la lait noh na ka jingpynshitom namar ba U Jisu u la iap na ka bynta jong nga. Ka Testament Bathymmai ka la hikai ba U Khrist u la iap “na ka bynta baroh” (2 Korinth 5:15) ym “na ka bynta jong nga” – bad namar ka jingiap jong u bad ka jingsngewthuh ia kata te ngan lah ban lait na ka pop, bad ngin ioh bynta lem ha ka jingkhuid jong u. La buh ar bynta ha Ka Testament Bathymmai – “namar ia uta u bym shym la tip ia ka pop, u la pynlong ka pop na ka bynta jongngi, *khnanng ba yn pynlong ia ngi ka hok U Blei ha u*”. Ka jinghikai kam dei ba U Khrist u long na ka bynta jong nga lynda nga la long u ba la kloian pdiang ia ka jingpynlong U Khrist ha nga (peit Galatia 4:19)

KA JINGNGEIT

“Khlem ka jingngeit ym lah ban pynsgewbha *ia u*” (Hebru 11:6)

Ka jingngeit kum kaba ialeh pyrshah ia ka jingtip kaba na lade ka paw kum ka jingleh khleh biej niam, bad ka jingtip kaba na lade kum ka jingialeh pyrshah ia ka jingngeit ka paw kum ka jingpynshong nongrim bakla ha ka nongrim jong ka jingshisha. Hynrei ka jingim ha ka jingngeit kaba shisha, ka wanrah ia kine ar ba kin don ka jingiadei kaba jan. Ka jingtip kaba na lade bad ka jingngeit ki pher kumba long ka jingim kaba man la ka sngi na ka jingim ba long mynsiem. Lah ban pynpher shuh shuh kumba pher ka jingkwah kaba na lade na ka jingioh mynsiem. U Jisu u khlem kren ia ka jingtip kaba na lade hynrei u kren ia ka jingtip kaba la pynpaw. Ka jingtip ba nalade ka dei kaba dang duna eiei hynrei ka jingtip kaba la pynpaw ka dei kaba la don la ka rynieng kaba paka. Hynrei ia ka jingngeit dei ban da tynjuh khnang ba kan long kaba shisha ha ka jingim jong phi. “Bad ngi ia tip ruh ba kiei kiei baroh ki iatrei lem ia ka ban pynbha...” (Rom 8:28). Ka jingtrei ka bor U Blei ka pynkylla ia ka jingngeit kaba paka sha ka jingshisha. Ka jingngeit ka trei ha u briew ha ka rukom kaba pher, uwei na uwei pat u briew, namar ba ka jingthmu U Blei ka long ban peit ba ia ka jingngeit kaba paka yn lah ban pynlong shisha ha ki khun jong u.

Wat ha kiei kiei ki jingtip kiba na lade ruh, ka don beit ka jingshisha jong U Blei ia kaba ngi lah ban pynshisha ha ka jingim kaba man la ka sngi, ba ngi ngeit ia U Blei. Ka jingngeit ka dei ka nongrim kaba trei kam bha ha ngi, kaba buh ia U Jisu Khrist nyngkong ha ka jingim jong ngi. Ka jingim ha ka jingngeit ka ong, “Trai me la kren ia kane, ka i kumba ka paw kumba ka long kaba shisha ne kaba lah ban ngeit, hynrei nga, ngan shaniah beit ia ka ktien jong me (ka nuksa, ba la pynpaw ha ka lynnong, Mathaios 6:33). Kan long ka jingialeh *barabor* lada ngi pynlong ia ka jingngeit (kaba la pynshong nongrim ha ka jingstad jong ngi) sha kaei kaei kaba ngi don. Kane kan jia barabor. U Blei un sei ki lad ba ngin nang ban tip ia ka jingngeit jong ngi, khnang ba kan long kaba shisha ha ngi. Lada ngim tip ia U Jisu, U Blei hi un long tang ha ka jingmut, te ngin ym lah ban ngeit ia u. Hynrei shisien ba ngi la iohsgew ia kane “Jar uba la iohi ia nga, u la iohi ia uta U Kpa” (Ioannis 14:9) te ngin sa sngewthuh ia kaei kaei kaba shisha, bad ka jingngeit jong ngi kan long ka bym kut shuh. Ka jingngeit ka dei ka jingiajan bad U Blei lyngba ka bor jong U Mynsiem U Jisu Khrist.

KA JINGTYNJUH IA KA JINGNGEIT

“Lada phi don ka jingngeit kaba kat iwei i symbai tyrso... ym don kaei
kaei ruh ia kaba phin ym lah leh”

(Mathaios 17:20)

Ngi don ha ka jingmut ba U Blei un ai ka bainong ia ngi namar ba ngi la
ngeit, bad kane kan long kumta ha kaba sdang eh jong ka jingngeit jong
ngi. Hynrei ngim iohnong eiei ruh em na ka jingngeit – ka jingngeit ka
ialam ia ngi sha ka jingiadei bad U Blei bad ngi ai ha u ka lad ba un trei
ha ngi. U Blei u dei ban pynkynmaw ia ka jingngeit jong ngi kum ki
riewkhuid jong u, khnang ba ngin ia kynduh markhmat bad u. U Blei
u kwah ia ngi ba ngin sngewthuh ba ka jingim ha ka *jingngeit* ka long
kaba sngewtynnat namar ka don ka jingkyrkhu na u. Ha kaba sdang
jong ka jingim jong ngi ha ka jingngeit, ka jingngeit kan long kaba khim
bad ka thew beit tang ia ita i jingiohmad jong ngi iba khleh artat bad ka
jingsngew bad i long iba dap da ka jingshai bad ka jingthiang. Nangta U
Blei pat un weng noh ia kata khnang ba un hikai ia phi ba phin “iaid da
ka jingngeit” (2 Korinth 5:7). Te phin sa long shuh shuh kiba kordor ki
jong U Blei ym kum ha kito ki por kiba phi shu sngewbha ha ka jingphla
bakmen jong phi.

Ha ka jingshisha ia ka jingngeit dei ban da tynjuh bad ban da
pyrshang. Ka jingtynjuh kaba shisha ia ka jingngeit jong phi, kam
long ba phi shem jingeh ban shaniah ha U Blei, hynrei la tynjuh ia
phi khnang ba phin pynsaksi ba kane ka long kaba phi shaniah.
Lada ka jingngeit kan long ha kaba shisha, kane ka jingngeit ka
dei ban ia id beit khlem dkut noh. Wat ju pynbakla ia lade ia ka
jingtynjuh ia ka jingngeit na ki kam kiba man la ka sngi, namar
bun na kane kaba ngi ong ka jingtynjuh ia ka jingngeit, ka dei ka
jingmih na kaei kaei kaba ngi im. Ka jinghikai jong ka Baibl ka
long ba ka jingngeit ha U Blei ka pyrshah lut ia kiei kiba pynbakla
ia u – ka jingngeit kaba ong, “Ngan long beit bad U Blei la u leh
ia nga kumno kumno ruh”. Ka jingpynpaw kaba hajrong eh ia ka
jingngeit ha ka Baibl ka long – “La u pyniap ruh ia nga, pynban
ngan ap ia u” (Job 13:15).

“PHIM LONG LA KI JONG HI”

“Hato phim tip ba... phim long la ki jong hi?”

(1 Korinth 6:19)

Ha kane ka pyrthei kam ju don kata kaba ngin im tang ha la marwei, ne kam ju don hi ruh ka jaka rieh ia kita ki briew ia kiba la sngewthuh ba ki iadon lem ha ka jingshah shitom U Jisu Khrist. U Blei u la phiah ia ka jingim ki riewkhuid ba kin long ka lynti na ka bynta ka pyrthei bad ba kin im tang bad u. Ym don u briew u ban lah ban leh kumta lymda u la ithuh ia U Jisu Khrist. Ia ngi ym shym la pynkhuid ba ngin im tang ha lade . Ia ngi la khot ba ngin jan sha ka gospel, bad sha kiei kiei kiba ym ktah eiei ia ngi. Hynrei U Blei u pynlah ia ngi ba ngin iasyllok bad u. To plie ka lynti ia u. Lada phim leh kumta phin ym long ka jingmyntoi ia U Blei ha ka kam siewspah jong u ha ka pyrthei, hynrei phin long ka jingpynwit kum u mawjynthut.

U Blei u kwah ia ngi nyngkong eh ba ngin pynskhem ia lade ha ka jingshisha jong kaba shisha. Un iaileh ia kata haduh ba ngin pyndem ha ka lynti jong u khnang ba un ioh pyndep ia ka kam siewspah jong u. Balei ba ngim ioh ban mad ia ka jingpait ka dohnud? Namar dei lyngba kita, ba ki khyrdop U Blei ki plie ia ki lynti khnang ba ngin dup iasyllok bad U Khun jong u. Bun na ngi ngi kyllon noh ha ka jingpang kaba la bat nyngkong ia ngi. Nangta ngin shong ha ka jingkhong jong ka jingthmu U Blei bad hangta ngin iap suki namar ba ngi isynei ia lade. Kiwei pat kita kiba ngi khot ki jingisynei Khristan ki iarap syndon ia ngi ba ngin thiah ha ka jingthiah iap. Hynrei U Blei un ym leh kumta. U wan da ka kti kaba nep jong U Khun jong u la kum ban ong, “To rung ha ka jingiasyllok bad nga, to khie bad to tyngshaiñ”. Lada U Blei u lah ban pyndep ia ki jingthmu jong u ha kane ka pyrthei lyngba ka jingpait ka dohnud, te balei phim ainguh ia u namar ba u la pynpait ia ka dohnud ka jong phi?

NGIN KOHNGUH NE NGIN IM LAITLUID?

“Lada phi ieit ia nga, to sumar ia ki hukum jong nga”

(Ioannis 14:15)

U Trai jong ngi um ju pynbor ba ngin kohnguh. U ban eh ia kaei kaba ngi *dei* ban leh, hynrei um ju *pynbor* ia ngi ban leh ia ka. Ngi *dei* ban kohnguh ia u namar ka jinglong kawei jong ka mynsiem jong ngi bad u. Dei na kata ka daw ba man ba U Trai u kren shaphang ka jinglong synran, u buh shuwa da ka kyntien “Lada” kaba mut, “Phim don kam ban leh ia kane lymda phi don ka jingkwah ban leh kumta”. “Lada uno uno ruh u mon ban wan nadien jong nga, ai ba un len ia lade...” (Loukas 9:23). Lada buh ha kiwei pat ki kyntien kan long kumne, “Ban long u synran jong nga, ai ba un klet noh ia ka hok jong u bad un ieh noh ia ka ha nga” U Trai jong ngi u khlem kren ia ka jinglong kaba shi junom jong ngi, hynrei u kren ia kaei ka ban long ka jingmyntoi ia u ha kane ka jingim ba ngi im hangne mynta. Dei na kata ka daw ba u sngew kren khor bha (peit Loukas 14:26) mynta. Wat ioh ia ka jingmut jong kane da kaba pynkhlad pat na uta uba la kren ia ki.

U Trai u khlem ai ia nga ia ki aiñ, hynrei u la pynshai bha ia ka jingken jong u. Lada nga don ka jingieit ia u, ngan leh ia kaba u ong khlem ka jingartatien. Lada nga dang don ka jingartatien hangta, kata ka mut ba nga buh ia kiwei pat ki kam ba kin iakob bad u, kata ka dei ma nga hi. U Jisu Khrist un ym pynbor ia nga ba ngan kohnguh, hynrei nga hi na lade, nga dei ban kohnguh. Tang mar shu ia kohnguh, dei hangta hi ba nga pyndep ia ka jinglong mynsiem jong nga. Ha ka jingim jong nga kin don bun kiei kiei kiba jia, kiba ym iler kam. Hynrei lada nga kohnguh ia U Jisu Khrist khlem buh kyndon, kine ki kylla long ki thliew kiba lyngba jong ki ngan iohi ia ka dur khmat U Blei. Te haba ngan ieng ha khmat U Blei, ngan sa iohi ba lyngba ka jingkohnguh jong nga, ba ki hajar ngut ki la ioh jingkyrkhu. Haba ka jingsiewspah U Blei ka la wanrah ia ka jingkohnguh ha ka mynsiem briew, te kan iaileh beit kumta. Lada nga kohnguh ia U Jisu Khrist, ka jingsiewspah U Blei kan iaituid lyngba jong nga bad kan leit ruh sha kiwei, namar lyngba ki kam kohnguh, yn iohi ia ka jingshisha jong U Blei badonbor.

3, Naiwieng

U SHAKRI BA LA SHAHTEH HA U JISU

“La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist: pynban nga im: hynrei ym ma nga shuh, hynrei u Khrist keiñ u im ha nga...” (Galatia 2:20)

Kine ki kyntien ki kren ia ka jingpyniap noh ia ka jingim laitluid jong nga bad ia kane la leh da ki kti jong nga hi kiba la aiti noh ia ka jingim ha ka jinglong khlieh U Trai Jisu. Ym don ba lah ban leh ia kane na ka bynta jong nga, hynrei nga dei ban leh hi. U Blei u lah ban wanrah ia nga sha kane ka mat ha ki laispah hynriew phew san sngi ha ka shisnem, hynrei pat um lah ban shu pynbor ia nga ban leh ia kane. Kane ka mut ka jingpynpait noh ia ka snieh kaba eh ha ka jinglong briew jong nga kaba shabar ha ka jingiadei bad U Blei, bad ka dei ka jingpyllait luid ia nga khnang ba ngan ialong kawei bad u; ym shuh ba ngan bat ia ka jingmut la jong, hynrei ngan jied ban nguh beit tang ia U Jisu. Haba nga la don ha kata ka jaka, kan ym don shuh ka jingbymiasangewthuh jingmut. Don tang khyndiat na ngi, kiba tip shaphang ka jingnguh ia U Khrist ne ki ban sngewthuh ia kaei kaba u la ong “...*na ka bynta jong nga*” (Mathaios 5:11). Kane ka dei ka jingpynlong ia u riewkhuid uba khlaifñ.

Hato ka jingpynduhnoh ia kane ka jinglaitluid ka la wan? Kiwei kiei kiei pat ki dei ki jingthok. Kawei kaba nga dei ban rai ka long – hato ngan ieh noh ia kiei kiei? Hato ngan aiti noh ha U Jisu Khrist, bad ngan ym buh nud shuh wat la ka wan ka jingpait dohnud? Ia nga dei ban pynsngewthuh na ka liang ka jingsngewthuh hi jong nga. Haba nga la poi haduh hangta, ka jingpynithuh ba maia bad U Jisu Khrist kaba shisha kan wan. Bad ka jingphla jong U Mynsiem U Blei kam long shuh kaba bakla – “La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist...”

Ka jingieit ia ka niam Khristan ka wan lada nga la pyllait noh ia ki hok jong nga bad kumta nga la kylla noh u shakri ba la shah teh ha U Jisu Khrist. Lymda nga leh kumta, ngan ym lah ban sdang ka jingim riewkhuid.

Lada uwei u khynnah pule u la ioh sngew ia ka jingkhok U Blei, ka lah biang ia U Blei ban pynlong ia ka Bible Training College. Kane ka college pat kan ym lah ban don ka dor, wat ha ka jingpule jong ka ruh namar ka dor jong ka, ka shong ha U Blei ba un iarap ia kiwei ba kin im. Hato ngin shah ia u ba un iarap ia ngi, ne ngi dang bat hi ia ki jingmut jong ngi, aüu ngin long?

KA BOR JONG KA JINGSHISHA

“To wan hajan ia U Blei, te un wan hajan ia phi”

(Jakob 4:8)

Ka long kaba donkam ba phin ai ia ki briew ka lad ba kin trei eiei halor ka jingshisha jong U Blei. Dei ban ai ha ki ba kin trei hi – phim lah ban pyntrei na ka bynta jong ki. Ka dei ban long ka jingtrei jong u hi, hynrei ka khubor jong kata ka kam U Blei hi ka dei ban ialam ia u ba un trei eiei. Lada um treh ban trei, kata, un sa kylla dkoh kumba mynshuwa. Hynrei shisien ba u la trei, kiei kiei baroh kin ym long shuh kumba mynshuwa. Kan long ka kam biej lada pynduh lad ia ki spah ngut ki briew ia kiba la pynkynduh da U Mynsiem U Blei. Shisien ba nga la ialeh ban leh eiei, te mar kumta hi ngan ioh ka jingim. Lada duna na kata, ka mut ka dang don eiei ha nga kaba sah. Ki khyllipmat kiba pyni ba nga la im ki dei kita ki khyllipmat kiba nga la leh eiei da ka mon la jong.

Lada ia ka jingshisha la pynsgewthuh ha ka jingim jong phi, wat shah ba kata ka jingshisha kan wan khlem leh eiei ia ka mon jong phi, kane kam da dei eh ban paw ha kaba shabar. Buh jingkynmaw ia ka da ka sia bad ka snam – to ai ba kan rung ha ka jingim jong phi. Ia u riewkhuid uba tlot eh uba trei pat bad U Jisu Khrist, la pyllait ha ka por ba u sdang ban trei, bad ka bor U Blei kan don bad u. Ngi dei ban pyrshang ban wan sha ka jingshisha U Blei bad ngi dei ban phla haba ngi la bakla, nangta pat ngi phai dien biang. Bad ngi pyrshang biang bad ngi kylla dien biang, ia kane ngin leh haduh ba ngin da nang ban ym phai dien shuh. Lada ngi la iakynduh bad kata ka kyntien jong ka jingshisha na U Trai U Nongpynim, te ngi dei ban sdang trei noh bad u. “To wan ha nga...” (Mathaios 11:28). Ka kyntien “Wan”, ka mut ba ngi dei “ban trei”. Hynrei kaba khatduh eh kaba ngi kwah ban leh ka long ban “wan”. Hynrei baroh kiba la wan sha u ki tip ba ha kata ka khyllipmat ba ki wan, ka bor ba maia U Blei ka jop ia ki. Ha kane ka por, ka bor jong ka pyrthei, jong ka doh bad jong u ksuid, baroh kin iap noh; ym namar ba phi la trei hynrei namar la pyniasoh ia ka jingtrei jong phi bad U Blei bad la buh ia phi ha ka bor ka jingsiewspah jong u.

KI NONGĪOH BYNTA LEM HA KA JINGSHAH SHITOM JONG U

"...hynrei kat kumba phi la ioh bynta lem na kita ki jingshah shitom U
Khrist , to kmen noh..." (1 Petros 4:13)

Lada yn pyndonkam ia phi da U Blei, u, un pyniakynduh ia phi ia bun
ki jingjia ki bym don jingia dei eiei ruh bad phi. La pynlong ia ki khnang
ba phin long kiba myntoi ha ki kti jong u, bad ruh ba phin sngewthuh
ia kaei kaba jia ha ka jingim jong kiwei. Te ha kane ka jingiaid lynti jong
phi phin ym phylla shuh lada ki wan kiwei pat ki jingjia. Phin ong, "O
ngam lah leh eiei bad utai u briew" Balei phim lah ban leh eiei? U Blei
u la ai ha phi ki lad kiba biang ba phin nang na u, kumno ba phin leh ia
kum kita ki jingeh; hynrei phi phai noh na u, phim sngap ia u, namar
phin sngew kum u biej ban pynlut ia ka por jong phi ha kata ka dur.

Ka jingshah shitom U Khrist kam long kum ka jingshah shitom u
briew. U la shah shitom, "katba kum ka mon U Blei" (1 Petros 4:19), ka
jingshah shitom kaba pher na ka jong ngi. Dei tang lyngba ka jingiajan
bad U Jisu Khrist ba ngi lah ban sngewthuh ia kaei kaba U Blei u la leh
na ka bynta jong ngi. Ha kaba dei bad ka jingshah shitom, ka dei ka
bynta jong ka kolshor Khristan jong ngi kaba kwah ban tip lypa ia kiei
kiei. Ha ka history jong ka jingiaid jong ka balang Khristan, ka ju long
ka rukom ki briew ban khun sha ka ban kiar noh na ka jingshah shitom
U Khrist. Ki briew ki la shim da ka lynti kaba kham lyngkot ban trei ia
ki hukum U Blei. Hynrei ka lynti U Blei ka long beit lyngba ka jingshah
shitom – "ka lynti kaba jrong ban poi sha iing"

Hato ngi la ioh bynta lem bad ka jingshah shitom U Khrist? Hato ngi la
kloi ne em ban shah ia U Blei ba un pyndam noh ia ki jingthrang jong
ngi ban kiew ha ka jingim? Hato ngi la kloi ne em ban shah ia U Blei ba
un pynjot noh thiaw ia ki jingrai ki jong ngi hi, da kaba pynkylla noh
ia ngi da ka bor ba maia? Ka bha ba ngin ym tip ia kiei kiei kiba jia ha
ngi ban ia kaba ngi tip lym kumta ngin long kiba kyreit ha ka jinglong
mysiem. Ngin ym tip ia ka por kaba U Blei u buh ia ngi haei haei – ngi
iaid hangta malu mala khlem ka jingsngewthuh. Hynrei ngin sa wan ha
ka jaka kaba ngin ioh ia ka jingshai, bad hangta ngin sngewthuh ba – "U
Blei u la pynskhem ia nga bad nga khlem tip eiei ia kata!"

KA JINGNGEIT KABA İAJAN EH BAD NGA

“Pha ngeit ia kane?”

(Ioannis 11:26)

Ka Martha ka la ngeit ia ka bor U Jisu Khrist; ka la ngeit ba lada U Jisu u la don hangta u lah ban pynkoit ia u para jong ka; ka la tip ruh ba U Jisu u don ka jingiadei kaba kyrpang bad U Blei, bad ia kaei kaba u pan na U Blei, U Blei un leh ia kata. Hynrei – ka Martha ka dei ban don ka jingiadei kaba jan bad U Jisu. Ka jingngeit jong ka Martha ka long ba yn pyndep ia kiei kiei baroh ha ka por ka ban sa wan. Hynrei U Jisu u nang iaikhring ia ka haduh ba ka jingngeit jong ka kan long ka jong ka hi. Bad shisha ka la long kumta – “Hooïd Ko Trai nga la ngeit ba me long U Khrist...”(11:27)

Hato U Trai u la leh kumta ia phi? Hato U Jisu u la hikai ia phi ba phin iaïan bad u hi? Shah ia u ba un pynsgewthuh ia phi ia kane – “Pha ngeit ia kane?” Hato phi dang don ka jingartatien ha ka jingim jong phi? Phi la poi mo ha ka jingsngewtynn timer kum ka Martha ba phin pynlong ia ka jingngeit jong phi kum ka jingngeit jong phi shimet? Kane kan jia ha ka por ba ka jingeh jong phi kan rah ia phi sha ka jingsngewthuh ba ka dei ka jingdonkam jong phi.

Lada ngi la ngeit kane ka mut ba ngi dei ban kular. Ha ka phang jong ka nang ka stad pyrthei nga aiti ia lade na ka jingsngewthuh bad ngan iehnoh pat ia kiei kiei ki bym don ka jingiadei bad ka jingngeit. Hynrei ha ka phang ka jingngeit pat nga aiti ia lade sha ki jingpynkynduh bad ngan ym treh ban shu shah pyndem suk ha ka. Hynrei ha ka jingngeit jong ka jingiadei jong nga ban aiti noh ia lade ha U Jisu, ngan kut jingmut ba ngan treh ba tang ma u, un synshar halor jong nga.

Nangta, haba ngan ieng markhmat bad U Jisu Khrist bad haba un ong ha nga, “Pha ngeit ia kane?” Ngan shem ba kan long kaba suk ia nga ban jubab la kum ba ring mynsiem. Bad ngan sngew kyndit haba ngan pyrkhata ba katno ba nga la leh bieï ba ngam shaniah ia u mynshuwa.

KA JINGLONG KYNTANG BYM PAW HA BAROH KI KHEP

“Bad ngi iatip ruh ba kiei kiei baroh ki iatrei lem ia kaban
pynbha ia kita kiba ieit ia U Blei...”

(Rom 8:28)

İa kiei kiei kiba u riewkhuid u iakynduh ha ka jingim la pynkyntang da U Blei. Ha ka jingim jong u riewkhuid kam ju don kata kaba shu jia ryngkhat. Da ka jingıada jong U Blei, yn İalam İa phi sha ki jingıakynduh kiba phin ym sngewthuh eiei, hynrei U Mynsiem U Blei u sngewthuh İa kata. U Blei un İalam İa phi sha ki jaka kiba phin don hapdeng ki briew, bad un İalam İa phi ba phin trei pyndep İa ka jingthmu da ka jingıasaid jong U Mynsiem ha phi. Wat ju buh İa lade ha kiei kiei bad phin ong, “Nga, ngan İada hi hangne, ngan peit bha, lane ngan ym shah ba kata kata kan jia ha nga”. Baroh kiei kiei kiba phi İakynduh ki don ha ka jingıada U Blei te phim donkam ban ong, ba kane ne katai ka long kaba phylla. Ka jingıasaid jong phi ha ka jingduwai kam dei ban rung ha kata ka jingshem shitom jong phi ban duwai, hynrei phi dei ban pyndonkam İa ka jingmut jong phi balei U Blei u la buh İa phi hangta, bad U Blei u la buh İa kiwei pat ki briew hangta da ka jingıada jong u, ba yn rah İa ki sha ka khet jong u, bad U Blei un shah İa U Mynsiem ba un ai ka lad ba phin İasaid namar jong ki. Dei ha kane ka rukom keİn ba U Blei un ktah İa ka pyrthei baroh kawei da ki riewkhuid jong u.

Hato ngan pynmih jingeh İa ka jingtrei U Mynsiem Bakhuid da kaba nga pyrshang ban trei İa ka kam jong u na ka bynta jong u hi? Nga kum u briew ngan shu duwai İasaid kum u briew hi – namar la buh İa nga bad ki briew kiba ngan duwai İasaid. Nga dei ban pynlong İa ka jingim jong nga kum ka jaka kyntang jong U Mynsiem Bakhuid. Te ngan rah İa kiwei pat sha U Blei lyngba ka jingduwai, İa kiba U Mynsiem Bakhuid u İasaid na ka bynta jong ki.

Ka jingduwai İasaid jong phi kam dei ban long ka jong nga, bad ka jingduwai İasaid jong nga kam dei ka jong phi, “...hynrei shisha uta U Mynsiem hi u kyrpad na ka bynta jong ngi” (Rom 8:26). Khlem kata ka jingıasaid, ka jingim jong kiwei kan sa kyrduh bad jot noh.

KA BOR KABA SKHEM JONG KA JINGDUWAI

"...ia kaei ngin duwai kat ka ban dei biang ngim tip shuh: hynrei shisha uta U Mynsiem hi u kyrpad na ka bynta jong ngi ha ki jingud hir hir ki bym lah ong"

(Rom 8:26)

Ngi sngewthuh ba la ai bor ia ngi da U Mynsiem Bakhuid ha ka jingduwai; bad ngi tip ia kaei ban duwai katkum U Mynsiem; hynrei ngim ju tip ba U Mynsiem Bakhuid hi u duwai ki jingduwai ha ngi ia kaba ngim lah ban pynmih da lade hi. Lada la kha pat ia ngi da U Blei bad lada U Mynsiem U Blei u shong ha ngi, te U Mynsiem un pynduwai ia ngi ia kaba ngim lah ban duwai.

"U", U Mynsiem Bakhuid ha phi, "u kyrpad na ka bynta ki riewkhuid katba kum *ka mon* U Blei" (8:27). Bad U Blei u iit ia ka dohnud jong phi, ym ban tip ia ki jingduwai jong phi, hynrei ban wad ia kata ka jingduwai jong U Mynsiem Bakhuid.

U Mynsiem U Blei u pyndonkam da ka jinglong jong uba ngeit kum ka iing shong ban tyrwa ia ki jingduwai kyrpad. "...ka met jong phi ka long ka iingshong U Mynsiem Bakhuid..." (1 Korinth 6:19). Haba U Jisu Khrist u la pynkhuid ia ka temple "um shah iano iano ruh ban rah jingdiang ei ei lyngba ia ka templ" (Markos 11:16). U Mynsiem U Blei un ym shah ia phi ba phin pyndonkam ia ka met jong phi tang namar ba phin suk ia lade hi. U Jisu um shah iano iano ban iadie iathied ha ka templ bad u la ong, "ia ka iing jong nga yn khot ka iing jingduwai... hynrei phi ka krem nongtuh phi la pynlong ia ka" (Markos 11:17).

Hato ngi la sngewthuh ba ka met jong ngi ka dei ka "iing shong U Mynsiem Bakhuid?" Lada ka long kumta, ngim dei ban pyntngit ia ka namar jong u. Ngi dei ban kynmaw ba wat tang shi bynta na ka met jong ngi ruh ka dei hi ka "iing shong U Mynsiem Bakhuid". Ia kiwei pat ki bynta kiba ngim tip pat, U Blei hi un kit khlieh ia kata, te ngi dei ban ri kyndong ia kaei kaba ngi tip ba ngi dei ban kit khlieh.

KA JINGĪASENG LANG KABA KYNTANG

“Mynta nga kmen ha ki jingshah jong nga na ka bynta jong phi, bad nga ha lade hi nga pyndap ha ka doh jong nga ia kita kiei kiei kiba dang sah na ki jingshah shitom U Khrist...”

(Kolossai 1:24)

U nongtrei kam balang u dei ban long uba kyntang, uba bat ia “ki artylli” kiei kiei. U dei ban iajan bad U Trai bad u dei ban bat ia ka jingshisha jong ka jingsiewspah jong u, kaba U Khrist un pynlong thymmai ia ka jingim lyngba jong u. Hangne nga khlem kren ia ka jingkhlañ jong uwei u briew ba un ñiom beñ ia uwei pat, hynrei nga kren ia ka jingdon shisha U Khrist ha ka jingim uta u nongtrei balang. Haba ngi ialap ia kiei kiei kiba jia shisha ha ka history shaphang ka jingim bad ka jingiap jong U Trai jong ngi kumba la pynpaw ha Ka Testament Bathymmai, ia ki ktien jong ngi la pynlong khuid bad kyntang. U Blei u la pyndonkam ia kine ki kyntien halor ka nongrim jong ka jingsiewspah jong u, kane ka jingkren kan pynlong thymmai ia kita kiba sngap. Lada ngi shu ialap tang ia kaei kaba mih na ka jingsiewspah jong u ha ka jingim jong ngi, ha ka jaka ban kren ia kaei kaba la pynpaw ia ka jingshisha ba kynja blei jong U Jisu hi, ka jingmih na kata kan ym pynlong thymmai ia ki briew kiba sngap ia kane ka khubor. Ka jingmih na kata kan long pynban kumne, ki briew kiba sngap kin im da kawei pat ka rukom bad U Mynsiem U Blei un ym lah ban sakhi ne phla ia kaba kum kata ka jingialap. Ngì dei ban pynthikna ba ngi la don ryngkat bad U Blei bad katba ngi nang pynbna ia ka jingshisha jong u, te u, un pynlong thymmai ia kiwei ia kiba tang ma u un lah ban leh ia kata.

Haba ngi ong, “Wow! ka jingidon maiñ, wow! ka jingitynnat, bad wow! ka khubor jong uta uta” te hangno keiñ ka khubor ka gospel U Blei kan iaid lyngba na kata ka jingkren? Kum kane ka khubor kan ym ngam ha ki nongsngap namar ba ki briew ki peit ia u nongkren ym ia ka khubor. Lada u briew u khring lyngba ka dur ka dar ne ka rynieng ryniot, kata ka dei kaba shu khring ia ki khmat. Hynrei lada u nongkren u la pyniajan ia lade bad U Blei hi, te ka jingkhring kan long sha U Jisu bad sha ka bor jong u. Ka jingma ka long ba ngi pyndon burom ia ki briew, hynrei U Jisu u ong, ngi dei ban rah bad pyndon burom tang ia u hi. (peit Ioannis 12:32)

KA JINGĪASYLLOK HA KA GOSPEL

"...u parabangeit jong ngi bad u nongialap U
Blei ha ka gospel U Khrist..."

(1 Thessaloni 3:2)

Hadien ka jingpynkhuid, ka long kaba eh ban ong kaei ka jingthmu jong ka jingim ia phi, namar U Blei u la ngiat ia phi sha ka jingthmu jong u lyngba U Mynsiem Bakhuid. Mynta u pyndonkam ia phi na ka bynta ki jingthmu jong u ia baroh kawei ka pyrthei kumba u la pyndonkam ia U Khun jong u na ka bynta ka jingpynim ei. Lada phi wad ia kiei kiei kiba khraw na ka bynta ia lade, te phin pyrkhata kumne "U Blei u la khot ia nga na ka bynta kane bad na ka bynta katai" lada ka long kumne, te phin kah noh ia U Blei ba un pyndonkam ia phi. Katba phi dang pyrkhata hi tang ia lade te phin ym lah ban iajan bad ki kam U Blei. Lah ban pyndep noh ia kine, tang lada phi klet noh ia ki kam la jong, bad phi shah ia U Blei ba un ialam ia phi ba phin trei ia ki jingthmu jong u na ka bynta ka pyrthei. Ia ka jingsngewthuh jong phi ia ki rukom trei dei ban pyndem noh, namar mynta ki la dei ki rukom trei jong U Blei.

Nga dei ban sngewthuh ba ka jingthmu ia ka jingim jong nga ka dei ka jong U Blei, ym shuh ka jong nga. U Blei u la pyndonkam ia nga na ka bynta jong u, te ia kaei ba u phah ianga, ka long beit tang ba ngan shaniah ha u. Ngam dei ban ong, "Trai kane ka pynpang dohnud ia nga" Kan long kum u mawjynthut lada kren kumta. Haba nga sangeh noh kaba pan ia lade, U Blei un trei lait luid khlem ka jingpynwit. U lah ban khem ia nga, u lah ban pynjop ia nga ne u lah ban leh kumno kumno ruh katba u mon. U shu ong ia nga ba nga dei ban shu shaniah skhem ha u bad ha ka jingbha jong u. Ka jingisynei ia lade ka long kum ka kam u ksuid, bad lada nga kyrsum ha ka, U Blei un ym lah ban pyndonkam ia nga na ka bynta ka jingthmu jong u ia ka pyrthei. Lada leh kumne, ka mut nga iit tang ia i jaka iba suk "ha kane ka pyrthei" bad ia U Blei ngan ym shah ba un weng noh ia nga nangta, namar ngan sa tieng ioh ba ngan hap "shah ia ki jingeh".

KA JINGKIEW KABA SHA JRONG TAM

“U Blei u la ong, To shim mynta ïa la u khun...”

(Jenesis 22:2)

Ka jinghukum U Blei ka long, “To shim *mynta*”, ym hadien, ngi pat katno ba ngi ia-tainia shaduh shaba palat! Ngi tip ba ka don kaei kaei kaba dei, hynrei ngi wad lad ba ngin ym trei noh ïa ka mar mar. Lada ka dei ïa ngi ba ngin kiew sha kata kaba U Blei u la pynpaw, yn ym lah ban leh ïa kata hadien – dei ban trei noh mynta. Bad ka jingshah shitom ka dei ban long da ka mon jong ngi hi shuwa ba ngin trei ïa ka.

“Te u Abraham u la khie dang step eh... u la leit ruh sha kata ka jaka ïa kaba U Blei u la lah ong ha u” (22:3). A, ka jinglui lui ba phylla jong u Abraham! Haba U Blei u la kren, u khlem “ïasylla shuh bad ka doh bad ka snam” (Galatia 1:16). Peit ïoh phi kwah ban “ïasylla bad ka doh bad ka snam” ne bad ki jingpyrkhat, ki mat ai jingshai bad ki jingsngew thuh la jong – ne bad kiei kiei kiba khlem pynshong nongrim ha ka jingïadei bad U Blei. Kine ki dei kiba ïeng ïaleh ban pynthut noh ïa ka jingkohnguh ïa U Blei.

U Abraham u khlem jied hi ïa ki jingainguh. Barabor to kiar na kaba jied hi ban shakri ïa U Blei. Ka jingshah shitom na ka bynta ïa lade ka dei u khñiang jingpang uba pynsniew noh ïa ka jingshakri jong phi. Lada U Blei u la pynthiang ïa ka khuri jong phi to dih ïa ka da ka jingaiei U Blei, ne lada u la pynkthang pat ïa ka, to dih ïa ka da kaba ïa shim bynta lem bad u. Lada U Blei u la pyneh ïa ka kam to trei beit ïa ka. Hynrei wat ju rai hi ïa ka jaka ba phin long martyr ne wat ong hi ruh kumne, “Ngan leit tang haduh hangta”. U Blei u la jied ïa ka jingtynjih na ka bynta u Abraham, bad u Abraham pat u khlem pynslem ne u khlem uxor hi ruh ïa kata, hynrei u shu kohnguh da kaba suk. Lada phim don ka jingïajan bad U Blei, ka long kaba suk ban kynnoh bad kren pyrshah ïa u. Phi dei ban ïaid lyngba ki jingtynjih shuwa ba phin ai ka rai, namar da kaba ïaid shuwa lyngba ki jingtynjih, phin ïoh ka jingsngewthuh kaba khambha shaphang U Blei. U Blei u trei ha ngi khnang ba un pynlah ban pynpoi ïa ngi sha ki thong kiba sha jrong haduh ba ki jingthmu jong u bad ki jong ngi kin ïalong kawei.

KA JINGIM KABA LA KYLLA THYMMAI

“Kumta lada uei uei ruh u don ha U Khrist, *u long* u jingthaw bathymmai: kiei kiei ruh kiba rim ki la duh noh, ha khmih kiei kiei baroh ki la jia long kiba thymmai”

(2 Korinth 5:17)

Phi sngewthuh kumno shaphang ka jingpynim ia ka jingim jong ka mynsiem jong phi? Ka jingtrei jong ka jingpynim ka mut ba ia ka jingim jong phi la pynkylla lut baroh. Phim peit shuh ia kiei kiei kumba phi ju peit. Ki jingthrang jong phi ki la long thymmai lut bad baroh kiei kiei kiba rim ki la duh noh ia ka bor ban khring ia phi. Kawei na ki jingtynjih ban tip la ka jingtrei jong ka jingpynim ka long ne em kaba shisha, ka long – La U Blei u la pynkylla lut ia kiei kiei kiba phi sngew ba ki long kiba donkam ia phi? Lada phi dang kwah ia kiei kiei kiba rim, te kam long kaba shongnia ba phin kren pat ia ka jingkha pat kaba na shajrong – phi shet shukor ia lade. Lada la kha pat ia phi, U Mynsiem U Blei u pyni ha phi ia ka jingim shisha jong phi bad ia ka jingpyrkhat jong phi. Bad haba ki jingeh ki wan, phin long uba phylla ha ka pyrthei namar ba phi la ioh ia ka jingim bathymmai. Ym don lad ia phi ba phin mutdur ba *phi* leh hi ia kata. Dei kane ka jingpynkylla kaba thymmai kaba pynpaw ba la pyllait im ia phi.

Nga la pher kumno haba nga la ioh ia ka jingpynim bad ka jingpynkhuid? Kum ka nuksa, hato nga lah mo ban ieng katkum ba la thoh ha ka lynnong 1 Korinth 13, ne hato ngan kren kyllaiñ khnang ba ngan lait noh na ka jingeh? Ka jingpynim ba shisha ka trei ha nga da U Mynsiem Bakhuid, bad u pyllait luid syndon ia nga. Bad katba nga “iaid ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai” (1 Ioannis 1:7), U Blei un ym ioh ban mai kynhied ia nga namar ka jingim jong u ka la trei ha ka jingim jong nga, ym tang ha ka bynta ba nga sngewthuh hynrei ha kaba kham jylliew ban ia kaba nga sngewthuh.

KA JINGNGEIT NE KA JINGĪOHMAD?

"...U Khun U Blei, uba la ieit ia nga, bad uba la aiti noh ia lade na ka bynta jong nga"

(Galatia 2:20)

Ngi dei ban ialeh ia ka thma lyngba ka jingmut ka jingpyrkhat jong ngi, ka jingsngew jong ngi khnang ba ngin pynleit jingmut ha U Trai Jisu. Ngi dei ban iehnoh ia ka jingim jong ngi ha ine i pyrthei iba rit bad aiti noh ha u. Pyrkhat ia kaei kaba Ka Testament Bathymmai ka la kren shaphang U Jisu Khrist ba udei uei, bad sa pyrkhat pat ia ka jingkheĩn beĩn jong ngi ia ka jingngeit bad ngi ong kumne, "Ngam ju ioh mad te ia kane ne ia katai"! Pyrkhat ia ka jingngeit ha U Jisu Khrist uba ai ka jingpynbna ha phi – u lah ban ialam ia ngi ha khmat ka khet U Blei khlem jingthoh bria, da ka jingkhuid ka bym lah ban batai, da ka jinghok bad da kaba pynlong ia ngi kiba jop. ĩeng beit ha ka jingngeit, "ha U Khrist Jisu, ia uba da U Blei la pynlong ha ngi ka jingstad, bad ka hok, bad ka jingpynkhuid, bad ka jingsiewspah..." (1 Korinth 1:30). Kumno ngi nud ban pynlong ka jingkñia na ka bynta U Khun U Blei! ĩa ngi la pyllait na ka dujok bad na ka jingjot thiaw, bad nangta pat ngi kren ia ki jingkñia jong ngi!

Ngi dei ban iaiban bad ngi dei ban ngeit skhem ha U Jisu Khrist – ym tang ba un long U Jisu tang ha "ki jingiaseng duwai" ne ha "ka kot", hynrei ha U Jisu Khrist Ka Testament Bathymmai, U Blei uba la shim ia ka jinglong doh, uba lah ban pyniap ia ngi ha ki kjat jong u. Ka jingngeit jong ngi ka dei ban long ha u, uba ai ka jingpynim ia ngi. U Jisu Khrist u kwah ia ka jingshakri laituluid tang ia u hi. Ngin ym lah ban iohmad ia U Jisu Khrist, lada ngin shu teh ia u ha ki dohnud jong ngi. ĩa ka jingngeit jong ngi dei ban pynshong ha ka jingngeit skhem ia u.

Dei namar ba ngi shaniah ha kaba ngi iohmad ba ngi iohi ia U Mynsiem Bakhuid ba u pyrshah ia ka jingbymngeit jong ngi. Ki jingtieng jong ngi baroh ki long kiba pop, bad ngi pynmih ia ki jingtieng namar ngim treh ban ai sboh ia lade ha ka jingngeit jong ngi. Kumno hi kiba la shaniah ha U Khrist kin sheptieng ne kin artatien! Ki jingim jong ngi ki dei ban long ka jingrwai iaroh bad kane ka mih na ka jingngeit kaba jop.

KA JINGSTEM İA KA JINGPYNWANDUR KABA KYNJA BLEI

"...mynba nga dang long keiñ ha ka lynti, U Trai u la ialam ia nga..."

(Jenesis 24:27)

Ngi dei ban long kawei bad U Blei haduh ba ngin ym donkam shuh ban pan lynter na u ia ka jingialam. Ka jingpynkhuid ka mut ba la pynlong ia ngi ki khun U Blei. U khun U Blei barabor u long uba kohnguh, tat haduh ynda u la jied ia ka jingbym kohnguh. Ynda haba u la jied ia ka jingbym kohnguh, kan sa don ka jingiakhing ha ka dohnud jong u. Ha ka liang ka jinglong mynsiem, ka jingiakhing ka long ka jingmaham jong U Mynsiem U Blei. Haba u maham ia ngi ha kane ka rukom, ngi dei ban sangeh noh mar iaöh ia ka jingmaham bad ngi dei ban pynthymmai ia ka jingmut jingpyrkhat jong ngi khnang ba ngin peit bha ia ka mon ka jong U Blei (peit Rom 12:2). Lada la kha pat ia ngi na U Mynsiem U Blei, kan don ka jingthut ha ka jingmane ia u, ne kan don ruh ka jingsangeh ha ka jingmane da ka jingiaipan ia ka jingialam ka jong u, ba un ialam ia ngi hangne bad hangtai. "...U Trai u la ialam ia nga..." bad lada ngi phai shadien ngin shem ia ka jingdon jong ka jingpynwandur kaba phylla. Lada la kha ia ngi na U Blei, ngin iöhi ia ka kti jong u kaba ialam ia ngi bad ngin ai ha u ia ka nam.

Ngi lah ban iöhi ia U Blei ha kiei kiei ki bym pat ju jia, hynrei ka donkam ia ka jingsan jong ka jingpynmlien jong ngi ban iöhi ia U Blei ha ki kam baroh. Wat ju mlien ban ong ba kane ka shu jia hi, khlem da don ka jingialam jong U Blei. To long kiba la pynkhreh ban wad ia ka jingpynwandur ka jong u ha man la ki jaka.

Husiar ba iöh phi shu bat beit tang ia ka jingpynleit jingmut jong phi ia kiei kiei, ha ka jaka ba phin pynleit jingmut ia U Blei. Lada phi long u riwkhuid bad phin ong "Ngan ym leh ia kane ne ia katai", bad ha ka jingshisha dei ia kane kaba U Blei u kwah thik ia phi ban leh. Ym don shuh u briew u bym long ryntih ha ka kam kum U Trai jong ngi, hynrei u long ryntih pat bad U Kpa jong u. Ka jingiaid ryntih jong u riwkhuid kam dei ha ka nongrim hynrei ha ka jinglong riwblei. Dei ka jingim bariewblei kaba shem eiei shaphang ka jingmut ba kynja blei. Ka long kaba suk ban long kiba khleh bieji niam ban ia kaba shakri hok, namar ka don kaei kaei kaba pynlong ia ngi ba ngin sarong bieji ha ka niam, haba ngi shakri hok ia U Blei.

“KA PHER AÏU ÌA ME?”

“U Petros... u ong ha U Jisu, Ko Trai, une pat kumno? U Jisu u ìathuh ha u,... ka pher aïu ìa me? To bud ma me ìa nga”.

(Ioannis 21:21-22)

Kawei na ki jingsneng kaba eh ban bud ka wan na ka jinglong dukhi jong ngi ba ngim treh ban sangeh noh na kaba mushlia ìa ka jingim kiwei. Kan shim por shibun ban sngewthuh ìa ka jingma kaba wan na ka jingmushlia jong ngi ìa ka kam U Blei na ka bynta kiwei. Haba ngi ìohi ba kiwei ki shitom bad jynjar ngin ong kumne, “Un ym jynjar, bad nga la thikna ba um ym jynjar bad khuslai”. Phi shim noh ha lade ìa ka mon U Blei ban pynsangeh noh ìa kata, bad hangta U Blei un ong, “ka pher aïu ìa me”? Hato ka don mo ka jingsahkut ha ka jinglong mynsiem jong phi? Wat shah ìa ka ba kan sah bad phi, hynrei to phai sha U Blei bad wad ìa ka daw. Hangta phin sa shem ba phi la mushlia ìa ka jingim kiwei – phi ai ki jingmut, ìa kaba phim don hok ban leh kumta, ne phi ìalam jingmut ìa ki, ìa kaba phim don hok ban leh kumta. Haba phi donkam ban ìalam ìa ki, U Blei un ìalam ìa phi ba phin don ka jingiasngewthuh jingmut bad U Mynsiem jong u. Ka bynta ba phin leh ka long ba phin bat ìa ka jingiadei bad U Blei khnang ba ka jingpeit bniah jong u kan lah ban wan lyngba jong phi khnang ba kan long ka jingkyrkhu ìa kiwei pat.

Bun na ngi ngi im tang ha kata ka mat ba ngi sngewthuh – ngi sngewthuh ban shakri bad ban pynleit jingmut ìa U Blei. Kane ka pyni ba ngim pat kot ha ka jingmut jingpyrkhat ban im kum ki Khristan. Ka jingkot jingmut bapura ka wan ha ka jingim ki khun U Blei ha ka mat kaba kim sngewthuh eiei tad haduh ba kin aiti ha U Blei, bad kin ym tip hi ruh ba la pyndonkam ìa ki da u. Haba ngi la tip ba la pyndonkam ìa ngi kum u kpu ba la kdiah bad ka waiñ kaba la theh, te ngin hap ban poi shuh sa sha kawei ka kyrdan – ha kata ka kyrdan ka jingsngewthuh ìa lade kan ym don shuh. U riewkhuid um dei ban sngewthuh ìa kata ka jinglong riewkhuid jong u – u riewkhuid u shaniah beit tang ha U Blei

NGI DANG LONG HI KI BRIEW!

"...lada phi leh ei ei ruh to leh phi ia kiei kiei baroh ia kaban pyndon burom ia U Blei" (1 Korinth 10:31)

Ha ka ktien U Blei, ka jingphylla jong ka jingwan longbriew ka leit rung ha ka jingim u khyllung; ka jingphylla ba khraw jong ka jingkylla dur pat ka jah noh ha ka jaka shong ksuid hapoh ka them; ka burom jong ka jingmih pat ka hiar ha ka jingiabam iadih mynstep ha kynriang duriaw. Kine ki pyni ym ia ka jinghiar noh jong ka bor jong ki jingjia, hynrei ki dei ka jingpynpaw kaba khraw ka jong U Blei.

Ngi pat ngi khmih lynti ia kaei kaei kaba phylla kaba ngin iakynduh ha ka jingim jong ngi; ngi bakla ia ki kam shlur na u riewshlur shisha. Ka long kaba sngewtynn timer ban iaid lyngba ia ki jingeh, hynrei kam pat long kaba sngewtynn timer haba ngi pyndon burom ia U Blei man la ka sngi haba ym don ba iohi ia ngi ba ngi leh kumta, ym don paitbah ban iohi, bad yn ym don hi ruh kiba peit ia ngi wat tang na jngai ruh. Lada ngim kwah ba ki briew kin kylli ia phi "kumno", hynrei la kumno kumno ruh ngi kwah hi ba ki briew kin ong ia phi, "A! u long u briew uba pynleit jingmut tang ha kaba duwai!" lane "katno ka long ka briew kaba pynleit jingmut tang ia U Blei!". Lada phi la mane shisha ia U Blei bad haba phi la poi ha jrong eh, yn ym don ba iohi shuh ia phi. Yn ithuh tang ia ka bor jong U Blei kaba iaiwan ha phi man la ka por.

Ngi kwah ruh ban ong, "O! ia nga la khot da U Blei!" Hynrei ban leh pat tang ia iwei i kam i barit ban pyndon burom ia U Blei, ka donkam ia U Blei badonbor uba la pynkylla dur ia lade ba un trei ha ngi. Khnang ba yn ym iohi ia ngi, ka donkam ia U Mynsiem U Blei ba un pynlong ia ngi u jong u. Ka jingtyntjuh kaba shisha ia ka jingim u riewkhuid ka long ym ha ka jingjop jong u, hynrei ha ka jingmane jong u ia U Blei ha ka jingim. Ngi kwah ba kan don ka jingjop ha ka jingtrei jong ngi ia ka kam balang, hynrei ka jingthmu jong ngi ka dei, ban pyni ia ka burom U Blei ha ka jingim jong ngi, kata, ngin im ka jingim kaba "la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei" (Kolossai 3:3). Ki jingiadei jong ngi bad ki parabriew ki dei ki kyndon ha ka ban pyni ia ka jingdon U Blei ha ngi.

KA THONG BANEH JUNOM

“Nga la smai ha lade, ong U Trai, namarba me la leh ia kane... ngan da kyrkhu shisha ia me” (Jenesis 22:16-17)

Ha kane ka bynta, u Abraham u la poi ha ka jaka ha kaba u la iadon lang bad ka jinglong jong U Blei hi. Mynta u la sngewthuh ia ka jingshisha U Blei.

Ka thong jong nga ka long ia U Blei hi

La kumno kumno ruh, Trai baieit, wat da kano kano ka lynti ruh.

“La kumno kumno ruh...” kane ka mut ka jingpyndem ha ka lynti U Blei khnang ba ngin poi sha ka thong.

Ngim donkam shuh ban kylli ia U Blei haba u kren ha ngi, kata, lada u kren ialade ha ngi. Ka jingstet ha ka jingkohnguh ka dei kaba mih na kata. Haba U Jisu u ong, “To wan”, ngan shu wan beit; haba u ong pat, “To pyllait noh”, te nga ruh ngan shu pyllait beit; Haba u ong pat, “Shaniah ha U Blei ia kane”, te ngan shu shaniah beit kumta. Kane ka rukom kohnguh ka dei ka sakhi ba U Blei u don ha nga.

Ka jingpynpaw U Blei ha nga ka shong ha ka jinglong jong nga hi, ym ha ka jinglong jong U Blei.

Nga long u riew paitbah,

Ka lynti jong me ka i paitbah ia nga

Dei lyngba ka jingkohnguh ba ngan lah ban poi sha ka jaka kaba u Abraham u la don bad dei hangta ngan iohi ia U Blei. U Blei un ym long uba shisha ha nga tat ynda nga la ia kynduh ia u markhmat ha U Jisu Khrist. Nangta ngan sa tip bad ngan sa pynbna da ka jingshlur, “Ha ka pyrthei baroh kawei, ko Blei jong nga, ym don shuh mano mano ruh hynrei tang ma me, tang ma me hi”

Ki jingkular U Blei baroh kin long lehnohei tat ynda ngi la kohnguh, bad hangta ngin sa sngewthuh ia ka jinglong jong U Blei. Ngi lah ban pule khyndiat kiei kiei na ka Baibl man la ka sngi ha ka shisnem, hynrei kine kim ai ia ka jingmut ha ngi. Kane ka leit long namar ba ngi la kohnguh tang khyndiat ha ki katto katne, hadien kane kyndit yn sa plie na ka bynta jong ngi ia ka jinglong jong U Blei. “Namar ki jingkular U Blei katba don, ki long ha u kaba hooïd, bad ha u kaba amen...” (2 Korinth 1:20). Ka “hooïd” jong ngi ka dei ban long ha ka jingkohnguh; ha ka jingkohnguh ngin pynskhem ia ka kular U Blei da kaba ong, “amen”, lane, “ai ba kan long kumta” kata ka kular kan sa long noh ka jong ngi.

IALEH BAN JOP KHNANG BAN IOH IA KA JINGLAITLUID

“Lada U Khun un pyllait noh ia phi, phin long
kiba la lait noh da shisha” (Ioannis 8:36)

Lada ha ngi dang sah i dak jong ka jingpynhun ha lade te ngin ong kumne, “Ngam lah ban aiti” ne “Ngam lait mynta”. Hynrei ka jinglong mynsiem jong ngi kan ym ong “Ngam lah”; kan don tang ka jingkren kyllaiñ sawdong halor kiei kiei. Hynrei pat ka mynsiem jong ngi ka dang iaithngan. Dei kumne keiñ ba la pynlong ia ngi. Ia ngi la pynlong ba ngin iajan bad U Blei, hynrei ka pop, ka jingsngew ma lade, ka jingpyrkhat bakla, ka pynjngai noh ia ngi na U Blei. U Blei u pyllait ia ngi na ka pop – te ngin hap ban pyllait hi pat ia ka jinglong ma lade. Kane ka thew ba ngi dei ban tyrwa noh ia lade sha U Blei bad ngin shah shitom namar jong u, te U Blei un pynkylla noh ia ka jinglong malade sha ka jinglong mynsiem lyngba ka jingkohnguh jong ngi.

U Blei um ju pynsngap ia ka jinglong jong ngi, ha ka ban pynlong ia ngi kiba long mynsiem. Ka jingthmu jong u ka rung shaduh ka jingim jong ngi. Ngì pat ngi dei ban iarap ia U Blei ba un leh kumta bad ngim dei ban pyrshah ia u da kaba ong kumne, “Ngam lah ban leh ia kata”. U Blei un ym hikai ia ngi; ngi hi ngi dei ban pynmlien ban leh ia kaba U Blei u la hikai. U Blei un ym wanrah “ia ki jingmut thala, bad ia ka jingleh khraw...” hynrei un “pyndem ia ka jingpyrkhat baroh ha ka jingkohnguh ia U Khrist” (2 Korinth 10:5) – ngi hap ban leh ia kane. Wat ong, “A Trai, nga kum pyrkhat ia kane bad katai”. *Wat* shah ba phin pyrkhat ia kane bad katai. Sangeh noh ban sngap ia ka jingkren donbor jong ka jingim jong phi bad ialeh ban jop ban ioh ia ka jinglaitluid ka ban pynim ia ka jinglong mynsiem.

“Lada U Khun un pyllait noh ia phi...” wat pynbujli noh ia *U Khun* da *U Nongpynim* ha kane ka jingkren. *U Nongpynim* u pyllait ia ngi na ka pop, hynrei kane ka dei ka jingpyllait luid kaba wan, naba la pyllait ia nga *da U Khun*. Dei ia kane ba u Paul u kren ha ka Galatia 2:20 haba u la ong, “La sahnarphna ia nga lem bad U Khrist...” Ia ka met jong u la pyndem noh bad ka mynsiem jong u ka leit ban iasoh noh bad U Trai jong u; ym tang ba ka iasoh hynrei ka la long shitylli bad U Blei. “...phin long kiba la lait noh da shisha” – la laitluid naduh ka tyllong ka jingim, la lait naduh kaba napoh haduh kaba shabar. Ngì pat ngi ialeh ban shaniah ha ka bor jong ngi, ha ka jaka ban pan bor na kata ka bor kaba wan na ka jingiajan bad U Jisu.

“TE YNDA U LA WAN”

“Te ynda u la wan ma u, un pynkynduh ia ka pyrthei shaphang ka pop...”

(Ioannis 16:8)

Tang khyndiat na ngi kiba tip shaphang ka jingpynkynduh ia ka pop. Ngi tip tang ia kata ka jingpynwit namar ngi la leh ia kiei kiei kiba bakla. Hynrei ka jingpynkynduh ia ka pop da U Mynsiem Bakhuid ka pynjah noh ia baroh ki jong ka pyrthei bad un pynlong ia ngi ban sngewthuh tang ia kane kawei – “Ia me, ia me hi, nga la leh pop...” (Salm 51:4). Haba ia u briew la pynkynduh bad ka pop, ha kane ka rukom, u tip beit ba U Blei un ym nud ban map ia u. Lada U Blei um shym la map ia u, te une u briew un ong ba u kham don ka hok ban ia U Blei. Hoodid, u Blei u lah ban map, hynrei u hap ban pait ka dohnud ha ka jingiap U Khrist, ban pynlah ia u ban map ia ki pop. Ka jingphylla eh jong ka jingaiei U Blei ka long ba u map ia ka pop, bad dei tang ha ka jingiap U Jisu Khrist kaba pynlah ia u ban leh kumta. Ka long kaba bakla ban ong ba U Blei u map ia ngi namar ba u long U Blei ka jingieit. Shisien ba la pynkynduh ia ngi bad ka pop, ngin ym ong shuh kumne. Ka jingieit U Blei ka dei ka Kalbari – kam duna shuh na kata! La pynpaw ia ka jingieit U Blei ha ka Diengphna ym haei haei ruh. Ka nongrim kaba U Blei u lah ban map ia nga ka long ha ka Diengphna U Khrist. Dei hangta ba la pynhun ia ka jingtiplam jong u.

Ka jingmap kam mut tang ba la pyllait ia nga na ka dujok bad ba la pynkhreh ia nga ia ka bneng (ym don mano mano ruh u ba lah ban pdiang ia ka jingmap halor kata ka nongrim). Ka jingmap ka mut ba la map ia nga ba ngan long pat u jingthaw ba thymmai uba pyniajan bad U Blei ha U Khrist. Ka jingphylla jong ka jingsiewspah ka long ba U Blei u pynkylla ia nga u nongpop, u bym khuid sha ka kyrdan ka jong u hi uba long uba khuid. U leh ia kane da kaba buh ha nga ia ka jinglong thymmai kaba long, ka jinglong jong U Khrist hi.

KA JINGMAP U BLEI

“ha uba ngi ioh... ka jingmap ia ki jingpalat jong ngi...”

(Ephesos 1:7)

Peit ioh ngi sngew shngaiñ tang ha ka jinglong kpa jong U Blei: Hood U Blei u long uba sbun bad uba ieit bad un map noh ia ki jingpalat jong ngi. Ia ka jingpyrkhat kaba pynshong nongrim ha ka jingsngew jong ngi, yn ym lah ban lap ha Ka Testament Bathymmai. U Blei u lah ban map ia ngi tang halor ka jingshem pap jong U Khrist ha ka Diengphna. Lada pynshong nongrim ha kiwei pat kiei kiei, kane kan long ka jingkren bein blei. Ka nongrim kaba U Blei u lah ban map ia ngi ka long ba un pynbeit biang ha ngi ban poi sha u lyngba ka Diengphna U Khrist. Yn ym don shuh da kawei pat ka lynti! Ka jingmap kaba sngew suk ia ngi ban pdiang ka dei ka jingshitom kaba ha Kalbari. Ngim dei ban shim ia ka jingmap ia ki pop kum ka jingai sngewbha jong U Mynsiem Bakhuid, bad ngim dei ruh ban shim ia ka jingpynkhuid kum ka jingngeit kaba shi sur jong ngi, nangta pat ngin klet noh ia U Blei uba la ai ia kine baroh ha ngi.

Ka jingmap ka dei ka jingphylla ba kynja blei jong ka jingaiei. Ka dor jong U Blei ka la long ka Diengphna jong U Khrist. Ban map ia ki pop, hood la u la long U Blei uba khuid, hynrei dei ban siew ia kane ka dor. Wat ju pdiang ia ka jingmut ka jinglong kpa jong U Blei lada ka pynjah noh ia ka jingpyniasuk. Ka jingshisha jong U Blei ia kaba la pynpaw ka long ba khlem ka jingpyniasuk, U Blei un ym lah ban map – Lada u leh ia kane un pynbakla noh ia ka jingleh jong u. Ka lynti ia ka ban map noh ia ngi ka long lada ngi la don bad U Blei lyngba ka jingpyniasuk kaba da ka Diengphna. Ka jingmap na U Blei ka lah ban long tang ha ki jaka bamaia bad ba kyntang.

Lada pyniadei ia ka jingphylla jong ka jingmap ia ka pop, bad ia ka jingiohmad ia ka jingpynkhuid, kane kaba ar ka long kham rit. Ka jingpynkhuid ka dei ka jingpynpaw ba phylla ne ka dei ka sakhi ba la map ia ki pop. Hynrei kaei kaba kyrsiew ia ka pukri ba jylliew jong ka jingainguh u briew, ka long ba U Blei u la map ia ka pop jong u. U Paul um ju klet ia kane. Shisien ba phi la sngewthuh ba ka shong ha U Blei ban map ia phi, ia phi yn bat skhem, da ka jingieit U Blei.

“LA PYNDEP!”

“nga la pyndep ia kata ka kam ia kaba me la ai ha nga ba ngan leh”

(Ioannis 17:4)

Ka jingiap jong U Jisu Khrist ka dei ka jingpyndep ia ka history jong ka jingmut bad jingthmu U Blei. Ym don jaka ban peit ia U Jisu Khrist ba u long kum u martyr. Ka jingiap jong u kam dei kaba shu jia kumto – ka jingiap kaba lah ban iada ba kan ym jia kumta. Ka jingiap jong u ka dei ka daw ba u la wan sha ka pyrthei.

Wat pynwan dur ia ka jingmap ha ka jingmut ba U Blei u long U Kpa bad kumta un map namar ba u ieit ia ngi. Kata kan pynbakla ia ka jingshisha U Blei ia kaba la pynpaw ha U Jisu Khrist. Kan pynlong ia ka Diengphna kum kaei kaei ka bym lerkam, bad kan pynlong ia ka jingsiewspah kum “ka jingiabun kam ia ka bymler khaw” U Blei u map ym da kawei pat ka lynti, hynrei u map tang da ka jingiap jong U Khun jong u, bad kumta la pynlong ia U Jisu kum U Nongpyllait im namar ka jingiap ka jong u. “Ngi iohi ia U Jisu... na ka bynta kata ka jingshahiap jong u, ba la pynphong pansngiat ia u da ka burom bad da ka jingpyndon burom...” (Hebru 2:9). Ka sur jong ka jingjop kaba la sawa tyngeh ha ki shkor jong ka pyrthei ka dei ka sur kaba la sawa halor ka Diengphna U Khrist – “*La Pyndep!*” (Ioannis 19:30). Kata ka dei ka kyntien kaba khatduh kaba pyndep ia ka jingsiewspah ia ki bynriew baroh.

Kaei kaei kaba pynduna ne kaba pyndam noh ia ka jinghok jong U Blei, lyngba ka jingmut kaba bakla ia ka jingieit jong u, kane kan pynbakla noh ia ka jingshisha U Blei ia kaba la pynpaw da U Jisu Khrist. Wat shah ia lade ba phin ngeit ba U Jisu u ieng bad ngi bad u ieng pyrshah pat ia U Blei tang namar ba u isynei bad ba u ieit ia ngi, ne ba U Jisu u long ka jingtim na ka bynta jong ngi tang namar ba u isynei ia ngi. Hood U Jisu u long ka jingtim na ka bynta jong ngi namar ka jingrai kaba na bneng. Ka bynta jong ngi ban sngewthuh ia kane ka jingmut jong ka jingtim ka long ka jingpynkynduh bad ka pop. Ia ka jingpynkynduh la ai ha ngi kum ka jingai sngewbha jong ka jinglehraiñ bad ka jingkylla kaba mut; ka dei ka jingleh isynei kaba khraw jong U Blei. U Jisu Khrist u isih iap ia ka pop ha ki briew, bad ka Kalbari ka dei ka jingthew kaba pyni ia kane ka jingisih.

KABA JYNDONG BAD KABA JYLLIEW

“Lada phi bam ne lada phi dih ne lada phi leh eiei ruh, to leh phi ia ki ei ki ei baroh ia kaban pyndon burom ia U Blei”

(1 Korinth 10:31)

Peit ioh phi shah ia lade ba phin pyrkhata ba kiei kiei kiba jyndong ha ka jingim jong phi ba kim dei kiba la pynkyntang da U Blei; ia kine kiei kiei ruh kiba long jyndong ha ka jingim jong phi la pynkyntang hi da U Blei kumba u pynkyntang ia kiei kiei kiba jylliew. Teng teng ngim da treh ban pynleit jingmut ia kiba jyndong ne kiba sting, ban pyni ia ki briew ia ka jingshisha ba phim dei uta uba leh sting. Kane ka dei ka dak jong ka jingmeng ha ka jinglong mynsiem. Ki briew kin rkhe ia ngi lada ngi leh kumta. Kane kan pynlong ia ngi ba ngin rkhe bein ia kiwei namar ki kham leh sting ban ia ngi. Husiar ioh phi leh ia lade kum u briew uba khia ne jylliew ha ka jinglong briew – Lada kumta U Blei un kylla long noh u khyllung.

Lada long jyndong ha ka rukom im, kane kam dei ka dak jong ka pop, lymne ka dei ka jingpyni ba phi long kiba khein sting hynrei ka dei ka dak ba phim long kiba jylliew ha ka jingim – ka duriaw bah ka don ka kynriang duriaw. Wat kiei kiei ki kam kiba sting ruh kum kaba bam kaba dih, kaba ia id ne kaba kren, ia kine baroh la pynkyntang da U Blei. Kine ki dei kiei kiei kiba U Trai hi u la leh. U leh ia kine kumba leh U Khun U Blei bad u la ong, “U synran um long halor u nonghikai ...” (Mathaios 10:24).

Ia ngi la ia da kiei kiei kiba sting ha ka jingim jong ngi. Kumta ngi im ruh ha kata ka rukom. Te haba U Blei un ai pat ia kiei kiei kiba jylliew, te yn pynklad noh ia ki na kiba sting. Wat ju pyni ia ka jingim jong phi kaba jylliew hano hano ruh lait tang ha U Blei. Ngisngewtynnata bad long shida tang ha ka jinglong bad ka kyrteng, bad ngim treh pat ban long kum ki Khristan ha kiei kiei kiba kham sting ha ka jingim.

Shim ia ka rai ba phin shim khia ym shuh iano iano ruh lait tang ia U Blei. Te phin shem ba uta u briew uba phi dei ban ieh noh ia u marwei namar ba u long uba thok bad shukor, uta u dei “ma phi” hi.

KA JINGPYNWIT JONG KA JINGÑIEW BEIÑ

“To isynei ïa ngi, Ah Trai, to isynei ïa ngi: naba la pynshlei ïa ngi da ka jingñiew bein”

(Salm 123:3)

Ïa kaei kaba ngi dei ban husiar ka long ym ïa ka jingpynsnew noh ïa ka jingngeit jong ngi ha U Blei hynrei ngi dei ban sumar ïoh ka don ka jingpynsnew noh ïa ka jinglong Khristan jong ngi ne ïa ka jingmut jong ngi. “To sumar ïa la ka mynsiem, ba phin ym shet kylla” (Malakhi 2:16). Ka jingmut jong ngi ka khlaiñ bha ha ka jingmih kaba na ka. Ka lah ban long ka nongshun kaba ngam shaduh ka mynsiem bad kan pynwit ïa ngi ba ngin phai sha U Blei. Don bun ki jait jingmut kiba ngim nud hi ruh ban shim ïa ki. Lada ngi shim ïa ki, kine kin pynjah noh ïa ka jingngeit jong ngi ha U Blei. Lada ngim pynjai jai ïa ka jingmut ha khmat U Blei, kata ka jingngeit jong ngi kam don dor eiei shuh, bad ka jingskhem jong ngi ha ka doh bad ka jingbym riej jong ngi kin synshar ïa ka jingim jong ngi.

Husiar ïa “ki jingkhuslai kane ka pyrthei...” (Markos 4:19). Kine ki dei kiei kiei kiba pynmih ïa ki jingpyrkhat kiba sniew ha ka mynsiem jong ngi. Phin ym lah ban ngeit ba kiei kiei kiba rit ruh ki lah ban ngiat ïa ngi shabar na U Blei. Wat treh ban kyrsum bad “ki jingkhuslai kane ka pyrthei?”

Sa kawei ka jingpynwit kaba wan ha ngi ka dei ka jingsngewtynnat jong ngi ban pynksan ïa lade. U St. Augustine u la duwai kumne, “Ko Trai to pyllait ïa nga na kane ka pop, ka jingpynksan tang ïa lade”. Ka jingdonkam ban pynksan ïa lade ka pynjot noh ïa ka jingngeit ha U Blei. Wat ong kumne, “Nga hi ngan batai ïa kane” ne, “Ngan pynsngewthuh ïa ki briew ïa kane”. U Trai jong ngi um ju batai eiei ruh – u ieh ha ngi ïa kiei kiei kiba ngim sngewthuh khnang ba ngin pynbeit hi ïa kata.

Haba ngi ong ba kiwei pat ki briew kim san ha ka jinglong mynsiem bad lada ngi shu bishar beit ïa kita, te ngi set noh ïa ka jingïasyllok bad U Blei. U Blei um ju ai ha ngi ïa ka bor ban bishar ïoh ba ngin wohdong pat, hynrei u ai ha ngi ïa ka bor ba ngin ïasaid na ka bynta kiwei.

KA JINGKDEW BAN PEIT SHA U BLEI

“Ha khmih, kumba ki khmat ki shakri shynrang ki ha ka kti u
kynrad jong ki... kumta ki khmat jong ngi ki *khmih* ia
U Trai U Blei jong ngi...” (Salm 123:2)

Kane ka dkhoh ka batai ia ka jingshaniah lut jong ngi ha U Blei. Kumba ia ki khmat jong u shakri la pynphai sha u kynrad jong u, te ki khmat jong ngi ruh ki dei ban phai bad khmih sha U Blei. Dei kumne ba ngin ioh ithuh ia ka khmat jong U Blei bad ngin tip kumno U Blei u pynpaw ia lade ha ngi. (peit Isaia 53:1). Ka jingkhlañ ha ka jinglong mynsiem jong ngi kan duh noh lada ngi sangeh noh kaba peit sha u. Ka bor jong ngi kan duh noh, ym namar ki jingeh kiba ker sawdong ia ngi hynrei kan duh noh lyngba ki jingeh kiba don ha ka jingpyrkhat jong ngi. Ngii pyrkhat bakla kumne, “Nga tharai nga la jam palat, bad nga la buh palat hajrong ia lade bad nga pyrshang ban long kum U Blei ha ka jaka ba ngan long u briew uba sngewrit”. Ngii dei ban sngewthuh ba ngin ym lah ban pyrshang ban long kham shajrong palat.

Kum ka nuksa, haba phi la ia kynduh ia ki jingeh ha ka jingim jong phi, bad phi ieng na ka bynta U Blei, bad phi la ioh ruh ia ka sakhi da U Mynsiem kum ban pynskhem ia kaei kaba phi leh ba ka long kaba dei. Hynrei mynta lehse kita ki taiew ne ki snem ki la leit noh, bad phin pynkut suki suki da kaba ong kumne – “Te lehse kaei kaba nga la leh, ka lam isarong palat, ne ileh mynleh. Hato nga la leh heh palat?” Ki paralok jong phi pat kiba bat ia ka nia kin ong, “Wat leh bieje. Ngii la tip haba phi la kren nyngkong ia kane ka jingpynkhie im ia ka jinglong mynsiem, kane ka shu wan na ka jingmut jong phi hi, bad phim lah hi ruh ban bat ia kane. Hynrei to, U Blei um khmih lynti hi ba phin ieng ban ia leh ia kane” Te nangta phi pat phi jubab kumne, “Nga tharai nga la khmih lynti palat than” Kita baroh ki pynsawa ia ka jingsngewrit, hynrei pat kane ka shat sha kaba phim shaniah shuh ia U Blei, bad mynta phi shaniah noh ha ka pyrthei. Ka jingma kan wan ba phin ym shaniah shuh ia U Blei, phi la ieh noh ia kaba peit sha U Blei. Haba U Blei u pynsangeh kyndit ia phi, phin sa sngewthuh ba phi la long uba la rem. Haba phi shem ba ka don ka jingsyntuid noh ka jinglong mynsiem ha ka jingim jong phi, pynbeit noh ia ka mar mar. Sngewthuh ba ka don kaei kaei kaba wan hapdeng jong phi bad U Blei, te kumta kylla noh, ne weng noh ia ka shi syndon.

KA JINGĬAID BEIT JONG KA JINGLONG MYNSIEM HA KABA RIEH

“Hynrei nga *da lei lei* ngan ym leh thaw burom hynrei tang ha kata ka diengphna U Jisu Khrist uba U Trai jong nga. . .”

(Galatia 6:14)

Haba la kha thymmai pat ĩa u briew, une u briew un sngew ba um long ryntih shuh ha ka jingim namar ka jingkhil jong ki jingsngew bad kiei kiei kiba u ĩa kynduh shabar na ka jingim jong u. U Apostol Paul u la long uba khlaĩn bad u pynĩaid ryntih bha ĩa ka jingim jong u. Suki suki u la lah ban pynkylla lut ĩa kiei kiei kiba shabar khlem wanrah ka jingsngewsih ĩa kaba shapoh, namar u la pynskhem ĩa kane ha U Blei. Bun na ngi ngim ĩaid ryntih ha ka jinglong mynsiem namar ngi pyrkhath palat ĩa kaba shabar. ĩa kiei kiei kiba shabar, u Paul u buh sha khrum katba ki nongbishar ĩa u pat ki shong ha ki kamra kiba sha jrong. Kine ki ar kyrdan kim ju ĩa kynduh iwei ĩa iwei. Hynrei ka jingim u Paul ka long kaba ktah ĩa ka tynrai. Ka nongrim jong ka jingĩaid ryntih jong u ka long ka jingpait dohnud U Blei ha ka ban siewspah ĩa ka pyrthei, bad kata ka dei ka Diengphna U Khrist.

Ñiew biang ĩa ka jingngeit jong phi. Poi biang sha ka tynrai jong ka Diengphna U Khrist, da kaba ieh noh ĩa kiei kiei ki bym shym la pynshong nongrim ha ka Diengphna. Ha ka history jong ka pyrthei, ka Diengphna ka long kaei kaei kaba rit bha, hynrei na ka liang ka Baibl, ka kham donkam ban ĩa ki hima ka pyrthei. Lada ngi iehnoh ban kren ĩa ka shempap U Blei halor ka Diengphna, te ka jingĩalap jong ngi kan ym pynmih soh eiei ruh. Kan ym phah ĩa ka bor U Blei ha u briew; hooid ka lah ban long kaba sngewtynnath, hynrei pat kan ym don ha ka ĩa ka bor. Hynrei lada ngi ĩalap ĩa ka Diengphna, yn pyllait ha ngi ĩa ka bor U Blei. "... U Blei u la ibit da ka jingibieit jong ka jingĩalap ban pynim ĩa kita kiba ngeit... hynrei ngi ngi ĩalap ĩa U Khrist ba la sahnarphna..." (1 Korinth 1:21,23)

KA JINGPYNLEIT JINGMUT IA KA THYMMEI JONG KA BOR MYNSIEM

“... hynrei tang ha kata ka diengphna U Jisu Khrist uba U Trai jong
nga...”

(Galatia 6:14)

Lada phi kwah ban tip ia ka bor U Blei (kata, ia ka jingmihpat U Jisu) ha ka doh jong phi, phi dei ban pynleit jingmut ia ka shem lanot U Blei. Pylait noh na ka jingim jong phi ia kaba peit tang ia phi hi, hynrei, to leit ha ka jinglong mynsiem bad sa plie ia ka mynsiem jong phi bad sa peit ia ka shem lanot U Blei. Mar kumta hi ka bor U Blei kan don ha phi. “To phai khmat sha nga” (Isaiah 45:22). Pynleit jingmut ia ka tyllong kaba shabar bad ka bor kaba napoh kan sa don hangta. Ngi duh noh ia ka bor namar ngim pynleit jingmut ha kaei kaei kaba dei. Ka jingmih na ka Diengphna ka dei ka jingpynim, ka jingpynkhuid, ka bor ban pynkoit, bad kumta ter ter, hynrei ngim dei pat ban ialap ia kine. Ngi dei ban ialap tang ia “U Jisu Khrist bad ia u ruh ba la sahnarphna” (1 Korinth 2:2). Ka jingpynbna ia U Jisu pat kan leh la ka kam. Ban ia U Blei ha ka jingialap jong phi, bad wat la ki nongsngap kim da pynleit jingmut, bad hadien kin ym long shuh kumba ki long mynshuwa. Lada nga kren tang ia ka jong nga, kane kan ym long kaba donkam eh ia phi ban ia ka jingkren jong phi ia nga. Hynrei lada ngi iakren ia ka jingshisha jong U Blei, kin nang mih ki jingiaphylliew jingmut. Ngi dei ban ban ia ka bor mynsiem – Ka Diengphna. Lada ngi iaiban ia ka pdeng jong ka bor, ngin ioh ia ka bor ha ki jingim jong ngi. Ha ka jingiakhiah shaphang ka hok bad ha ki jingialang ba iakren shaphang ka jingiohmad ia ka jinglong mynsiem, ka mat iakren kan long ym shuh ia ka Diengphna U Khrist, hynrei ia ka jingmih na ka.

Ki balang mynta ki tlot bad la pynskhem hi ruh ia kata. Kawei na ki daw jong ka jingtlot ka long ba ngim pynleit jingmut ia ka thymmei jong ka bor mynsiem. Ngim pat da kren than ia ka shem lanot ha Kalbari ne ngim iakren hi ruh ia ka jingmut jong ka jingsiewspah, kine ki long ki daw jong ka jingtlot ki balang.

KA JINGPYNKYRPANG İA KA BOR MYNSIEM

"...da uba la sahnarphna ia ka pyrthei ha nga bad ia nga ha ka pyrthei"
(Galatia 6:14)

Lada nga pynleit jingmut ia ka Diengphna U Khrist, ngan ym long khuid tang ha kaba shapoh ne tang ha ka jingkhuid ne jinghok jong nga hi – hynrei ngan ban beit tang ia kiba U Jisu u sngewtynn timer. U Trai jong ngi um dei u pukir ne u riewkhuid uba khlehbiej niam uba ia leh ban iehnoh lut ia kiei kiei kiba ia lade. U khlem iehnoh ia ka imlang sahang, hynrei u la ieh ia ka ha kaba shapoh jong u man la ka por. Um shym jngai na ka pyrthei, hynrei, u la shong ha kawei pat ka pyrthei. Ha ka jingshisha, u don lang beit bad ka pyrthei kaba man la ka sngi, bad ki riewniam ha ka por jong u ki kynnoh ia u ba u long u lalot bad u nongdih. Hynrei U Trai jong ngi um ju shah ia kaei kaei ba kan mushlia ia ka jingpynkyrpang jong u ia ka bor mynsiem.

Ka jingpynkyrpang kam long kaba shisha lada ngi pyrkhater ba ngim treh ban pyndonkam da U Blei ia ngi mynta khnang ba ngin buh pyllang ia ka bor mynsiem ban pyndonkam pat ha dien. Kata ka dei kaba bakla palat. U Mynsiem U Blei u la pyllait ia bun ki brier na ka pop, hynrei kim pat ioh mad bun ia kata – kata ka mut ba kim pat long kiba laitluid. Ka jingim riewniam ki brier mynta ka pher na ka jinghok ka jingim U Jisu Khrist. "Ngam duwai ba men shim noh ia ki na kata ka pyrthei, hynrei ba men sumar ia ki na u bymman" (Ioannis 17:15). Ngi dei ban don *ha* ka pyrthei, ym shabar *na* ka – kata ka mut ba la pynkhlad noh ia kaba shapoh, ym ia kaba shabar (peit John 17:16).

Ngim dei ban shah ia kaei kaei ruh ba kan mushlia ia ka jingpynkyrpang ia ka bor mynsiem jong ngi. Ka jingpynkyrpang (ban pynleit jingmut ban shakri ia U Blei) ka dei ka bynta jong ngi; ka jingpynkhuid (ba la pynkhlad noh na ka pop bad ba la pynlong hok) ka dei ka bynta jong U Blei. Ngi dei ban kut jingmut khnang ba ngin sngewtynn timer ban trei ia kaei kaba U Blei u sngewtynn timer. Ka lynti ban kut jingmut haba ngi don ka jingeh ka long ban kylli ia lade, "Dei ia kane mo ba U Jisu u sngewtynn timer ne ka dei ia kane mo ba ka mynsiem ka ia pyrshah ia kaei kaba U Jisu u sngewtynn timer?"

KA SPAH BAH JONG KIBA KYRDUH

"...ia kiba la pynksan ei da ka jingaei jong u..."

(Rom 3:24)

Ka gospel jong ka jingaei U Blei hooid ka kyrsiew ia ki mynsiem briew ba kin thrang ha ka mynsiem, ha kajuh ka por ka pynkthang ia ngi namar ba ka pynpaw ia ka jingshisha, ba kam long kaba suk ban shim ne nguid ia ka. Ka don ka jingmeng ha ki briew kaba pynlong ia ki ba kin ai shi ai sngewbha, hynrei kan long kaba eh ia ki ban wan ban shim ia ka jingai sngewbha. Ngan ai ia ka jingim ban long martyr; ngan pynlut por ban shakri – ngan leh lut ia kiei kiei. Hynrei wat pynlehraiñ pat ia nga la kum u nongpop u ban leit beit sha dujok bad wat phah ia nga ba ngan pdiang ia ka jingai jong ka jingpynim lyngba U Jisu Khrist.

Ngi dei ban sngewthuh ba ngim lah ban kamai ne ioh ia kaei kaei ruh kaba na U Blei lyngba ki jingtrei shitom jong ngi. Ngi dei ban iohpdiang ia ka kum ka jingai sngewbha ne ngi lah ban im khlem kata ruh. Ka jingkyrkhu kaba khraw ia ka jinglong mynsiem kaba ngi ioh pdiang ka long haba ngi la tip ba ngi long kiba kyrduh. Lynda ngi la poi haduh uta u pud, U Trai jong ngi u long u bym don ia ka bor. U Trai jong ngi um lah ban leh eiei ia ngi katba ngi dang pyrkhath hi ba ngi dap ngi biang ia lade. Ngi dei ban rung ha ka hima jong u lyngba ka khyrdop jong ka jingkyrduh. Katba ngi dang long kiba "riewspah" ha ka liang ka jingmeng ne ha ka jinglong laitluid, U Blei un ym lah ban leh eiei ia ngi. Dei tang lada ngi la thngan ha ka mynsiem ba ngi lah ban pdiang ia U Mynsiem Bakhuid. La ai ia ka jinglong U Blei ha ngi da U Mynsiem Bakhuid. U sam lem ha ngi ia ka jingim U Jisu bad u pynim shisha ia ngi. U shim ia kaei kaei kaba "palat" na ka bor jong ngi bad u ai pat ia ka "ha ngi". Bad mar kumta hi, shisien ba kaei kaei kaba "palat" ia ka bor jong ngi ka wan "hapoh" jong ngi, haba kane ka kiew pat "shajrong" te yn rah pat ia ngi sha ka hima ha kaba U Jisu u shong bad synshar (peit Ioannis 3:5).

KA JINGKHRAW U JISU KHRIST

“Un pyndon burom ia nga...”

(Ioannis 16:14)

Ki jingkhil mynta shaphang ka jinghok kim don ha ki ia ka jingshisha jong ka jingeh ia kaba la pynpaw ha Ka Testament Bathymmai. Kim pynpaw eiei ruh ia ka jingdonkam jong ka jingiap jong U Jisu Khrist. Kaei kaba ki iakren ka long ia ka jinghok, ka jingduwai bad ka jingmane. Kine baroh kim long kiba maia ne kiba phylla. Kim shim ia ka dor ka jingshah shitom U Blei, ne kam don ruh ka jingbit da ka dak “ka snam jong uta U Khun langbrot” (Jingpynpaw 12:11). Kam don ka dak ne ka muhor jong U Mynsiem Bakhuid. Bad kam idon dak eiei ka ban paw shabar ba ki briew kin ioh pyrta da ka jingkmen bad ka jingphylla. “Kata ka dei ka kam bah jong U Blei Badonbor!” Hynrei Ka Testament Bathymmai ka kdew ia ka kam U Blei ym ia kaei kaei ruh.

Ka nuksa ba Ka Testament Bathymmai ka ai ha ka jingim Khristan ka dei ka jingdem mane shimet ia ka jingwan long briew U Jisu Khrist. Kiwei pat ki jait jingiohmad kim don ia ka jinglong Briew U Jisu. Lada ka jinglong Briew U Jisu kam don hangta, te kan ym don ka jingthaw thymmai – kan ym don ka jingkha pat ha ka hima ha kaba U Khrist u shong bad u synshar lah duh – kan shu don tang ha ka jingmut jong ngi. Ha Ka Testament Bathymmai, U Jisu u la long lypa U Nongpynim ha shuwa ba ngin tip ia kata. Mynta la pynpaw ia u kum u khlieh jong ka niam – u long tang ka nuksa. Hoodid u long kumta, hynrei u kham palat ban ia kata. U dei hi ka jingpynim; u *dei* hi ka gospel U Blei!

U Jisu u la ong, “...ynda u la wan ma u, U Mynsiem ka jingshisha... un pyndon burom ia nga...” (Ioannis 16:13-14). Lada nga aiti noh ia lade ha ka jingpynpaw kaba shisha jong Ka Testament Bathymmai, te ngan ioh pdiang na U Blei ia ka jingai sngewbha jong U Mynsiem Bakhuid, uba nangta un batai ha nga ia kaei kaba U Jisu u la leh. U Mynsiem U Blei u leh ia kata shapoh jong nga katba U Jisu Khrist pat u leh ia kata shabar jong nga.

**“DA KA JINGAIEI JONG U BLEI NGA LONG KANE KABA
NGA LONG”**

“da ka jingaiei U Blei nga long kane kaba nga long: bad kata ka jingaiei
jong u kaba la ai ha nga, kam shym la long leh nohei keiñ...”

(1 Korinth 15:10)

Barabor ngi ju iaikren ia ka jingbymlah jong ngi bad kane ka long ka jingkren pharshi ia U Nongthaw jong ngi. Ban buh ka jingujor shaphang ka jingbym lah jong ngi ka long kumba ngi kynnoh ia U Blei ba um peit ia ngi. To pynmlien noh ban peit na ka liang U Blei ia kita kiba sawa sngewrit ha ki briew. Lada phi la peit na ka liang U Blei, phin shem ba kine ki long ki jingkren khlem nïew burom ia U Blei. Ngi ju mlien ban ong kumne, “ngam don hok ban ioh ia ka jingpynkhuid ba ngam dei u riewkhuid”. Hynrei ban ong kumne ha khmat U Blei ka mut pat kumne, “Em Trai, ka long kaba eh ia me ban pyllait bad pynkhuid ia nga; ym don ka lad ban leh kumne ia nga, bad nga don shibun ki jingduna ha ka jabieng bad ha ka met; em Trai ka bym lah ban long”. Kata ka pynsngew ia ki jingsngewrit jong ngi ha kiwei, hynrei ha khmat U Blei pat ka paw kum ka jingialeh pyrshah ia u.

Lada shim da kumwei pat, kiei kiei kiba pynsawa ia ka jinglong rit hakhmat U Blei kin long pyrshah pat ia ki briew. Ban ong kumne “Nga nguh ia me Trai, ba nga la tip ba la pyllait bad la pynkhuid ia nga”. Kane ka jingong ka dei ka jingpynpaw ha U Blei ia ka jinglong rit bad kyrduh jong phi. Kane ka mut ba phi la aiti lut ha U Blei namar phi tip ba u long ka jingshisha. Wat khuslai ia kaei kaba phi ong la ka sawa ne em ba phi long kiba sngewrit. Hynrei to pynrit ia lade ha khmat U Blei bad shah ia u ba un long u jong phi.

Don sa tang kawei ka jingiaidei kaba phi dei ban bat, bad kata ka dei ka jingiaidei jong phi bad U Nongsiewspah uba U Trai. Lada phi bat ia kata wat la ka jia eiei ha phi ruh, bad phin pyllait noh ia kiei kiei baroh na phi, te U Blei un pyndep ia ka jingthmu jong u lyngba ka jingim jong phi. Kawei ka mynsiem ka long ka dor ia ki jingthmu U Blei, bad ka jingim jong phi kan long kata.

KA HUKUM BAD KA GOSPEL

“Namar jar uban sumar biang ia ka hukum baroh kawei, hynrei un jynthut tang ha iwei, u la jia long uba rem noh na ki baroh”

(Jakob 2:10)

Ka hukum blei kam ju map ia ka jingtlot jong ngi kum ki briew; kam ju n̄iew ruh ia ka jingioh pateng ne ia ka jingtlot jong ngi. Ka dawa beit ba ngi dei ban long kiba hok. Ka hukum blei kam ju kylla na ka bynta kiba khraw ne na ka bynta kiba tlot tam ha ka pyrthei ruh. Ka long beit kumjuh naduh kaba sdang haduh kaba kut. Ka hukum blei ia kaba la pynkyntang da U Blei hi, kam ju pyntlot ia ka hi tang namar ka jingtlot ne ka jingbakla jong ngi. Ka long hi ka hukum kaba khraw tam man la ka por bad shaduh ka bymjukut. Lada ngim tip ia kane, kane ka mut ba ngi la iap ha ka jingmut jingpyrkhat. Shisien ba ngi la sngewthuh ia kata, ka jingim jong ngi kan long ha ka shemlanot ba ishyrkhei. “Namar nga mynno mynno nga la long uba im khlem ka hukum: hynrei ynda kata ka adong ka la wan, kata ka pop ka la khih im shait, nga te nga la iap noh keiñ” (Rom 7:9). Ha ka khyllipmat kaba ngi sngewthuh ia kane, U Mynsiem U Blei u pynkynduh ia ngi shaphang ka pop. Dei tat haduh ba u briew un poi hangta ba un iohi ba ym don jingkyrmen shuh ia u, bad ka Diengphna U Khrist ruh kam long eiei shuh ia u. Ka jingpynkynduh ia ka pop ka wanrah barabor ia ka jingtieng, bad ka don ka jingsngew ba ka hukum ka la set ia ngi sbak. Ka pynlong ia u briew ba un duh jingkyrmen – “...*ia uba la die noh keiñ ha ka pop*” (Rom 7:14). Nga uba long u nongpop, ngam lah shuh ban pynbeit bad U Blei – ka long kaba eh shisha. Don tang kawei ka lynti ba ngan ia beit noh bad U Blei, bad kata ka long lyngba ka jingiap jong U Jisu Khrist. Nga dei ban weng noh na ka jingmut ba ngam lah shuh ban iabeit bad U Blei namar ka jingkohnguh jong nga. Mano hi na ngi kiba lah ban kohnguh haduh ba ngin da long janai!

Te ngin sa sdang ban sngewthuh ia ka bor jong ka hukum shisien ba ngi iohi ba ka wan bad kawei ka nongrim bad kata ka dei ka kular. Hynrei U Blei un ym pynbor ia ngi. Teng teng ngi kwah ba un pynlong ia ngi kiba kohnguh, bad ha kiwei pat ki por ngi kwah ia u ba un ieh noh ia ngi marwei. Haba ka mon U Blei ka synshar ia ngi, u weng noh ia ka jingban khia ha ngi. Bad haba ngi la jied da ka mon sngewbha la jong ban kohnguh ia u, u un iarap ia ngi da ka bor jong u.

2, Nohprah

KA JINGJANAI HA KA JINGLONG KHRISTAN

“Ym ba nga la ioh pdiang lypa, lane ba la pynjanai lypa ia nga...”

(Philipi 3:12)

Kan long ka jingriam ia ngi ban shim ba U Blei u kwah ban pynlong ia ngi ki nongmuna kiba janai ia kaei kaba u lah ban leh – Ka jingthmu U Blei ka long ba un pynlong kawei ia ngi bad u. Ka jingban jong ka jingkhieh ban long kiba khuid ka long, ba U Blei u pynmih ia ki nongmuna jong ka jinghok khnang ba yn buh pat ia ki ha ka kamra pyni jong u. Lada phi pdiang ia kane ka jingbatai shaphang ka jinghok jong phi, ka jingim jong phi kan ym long na ka bynta U Blei, hynrei kan long na ka bynta kata kaba phi long ka sakhi U Blei ha ka jingim jong phi. Kumno phin ong, “Kam dei ka mon U Blei ia nga ba ngan kem pang”? Lada ka dei ka mon U Blei ban pynjngem snam ia U Khun jong u (Isaiah 53:10) te balei ba un ym pynlwet ia phi ruh? Kaei ka ban pyntyngshaiñ ia ka jingim jong phi bad kaei kaba U Blei un pynpaw ha phi kam dei ka jingpyniaid ryntih jong phi ia ka jingmut ban long u riewkhuid, hynrei ka dei ka jingiaidei kaba shisha jong phi bad U Jisu Khrist, bad ia ka jingpynleit jingmut jong phi ia u, la phi pang ne shait.

Ka jingjanai ha ka jinglong Khristan kam dei, ne kam shong ha ka jingjanai u briew. Ka jingjanai ha ka jinglong Khristan ka paw ha ka jingjanai jong ka jingiaidei bad U Blei kaba pyni ba ka long kaba shisha wat hapdeng kiei kiei ki bym da i donkam ha ka jingim briew. Haba phi la kohnguh ia ka jinghot U Jisu Khrist, kaei kaba tied ia phi ka dei kaba phin hap ban trei ia kiei kiei ki bym iler kam. Ka jingpyrkhat kaba bud kaba ktah ia phi ka long ba phin iohi ia kiwei ki briew ba ki im ka jingim kaba janai. Kum kita ki jingim kin ai ha phi ia ka jingmut ba phin ym donkam ia U Blei – phin pyrkhat ba lada phi pyrshang phi lah ban ioh ia ka kyrdan U Blei ha ka jingim jong phi. Ha ka pyrthei kaba la hap noh, yn ym lah satia ban leh ia kane. La khot ia nga ba ngan don ka jingiaidei kaba janai bad U Blei bad ka jingim jong nga kan thrang tang ia U Blei na ka bynta kiwei, ym ba ngan iaroh ia lade. Lada nga pyrkhat tang ia lade, kane kan pynthut noh ia ka jingmyntoi jong nga na ka bynta U Blei. Ka jingthmu U Blei kam long ba un pynjanai ia nga ba un buh ia nga kum ka jingbuh jingkyntaw ha ka almari jong u; hynrei un buh ia nga ha ka jaka kaba un pyndonkam ia nga. Te shah keiñ ba un leh katba u mon.

3, Nohprah

“YM DA KA JINGLAH NE DA KA BOR”

“Te kata ka jingkren jong nga bad kata ka jingialap jong nga kim shym long da ki ktien khroh ka jingstad, hynrei da ka jingpyni U Mynsiem bad ka bor...”

(1 Korinth 2:4)

Haba phi ialap ia ka gospel, phi buh bujli noh da ka jingtip jong phi ia ka lynti ka jingpynim khnang ba phin pynskhem ia ka bor jong ka gospel, te phin kah noh ne pynwit ia ki briew ban poi sha ka jingshisha. Haba phi pynbna ia ka jingtip jong phi ia ka lynti ka jingpynim, phi shuwa phi dei ban pynshong skhem bha ia ka jingngeit jong phi ia U Blei. Wat shaniah tang ha ka jingshai ka rukom kren jong phi, hynrei katba phi dang ai ka jingbatai, to pynthikna ba phi shaniah ha U Mynsiem Bakhuid. Shaniah ha ka jingshisha jong ka bor ka jingsiewspah U Blei, bad un sa pynioh ia ka jingim jong u ha kiwei pat ki briew.

Shisien ba phi la ieng skhem ha ka jingshisha, yn ym don ba lah ban pynkhih ia phi. Lada ka jingngeit jong phi ka long tang ha kaba phi ioh mad, lada jia eiei kane kan pynthut noh ia ka jingngeit jong phi. Hynrei ym don ba lah ban pynkylla ia U Blei ne ia ka jingshisha jong ka jingsiewspah. Pynshong ia ka jingngeit jong phi ha kata, te phin sa long kiba skhem kum U Blei hi. Shisien ba phi la don ka jingidei bad U Jisu Khrist, yn ym lah shuh ban pynkhih ia phi. Kata ka dei ka jingmut jong ka jingpynkhuid. U Blei un ym mynjur ia ka jingpyrshang jong ngi ban bat ia kane, ba ka jingpynkhuid ka dei tang ka jingiohmad jong ngi, ioh ngin klet pat ba ia ka jingpynkhuid ia ngi ruh dei ban da pynkhuid shuwa (Ioannis 17:19). Nga dei ban ai ia ka jingim jong nga kaba la pynkhuid sha U Blei na ka bynta ka kam shakri, khnang ba un pyndonkam ia nga kum ki kti bad ki kjat jong u.

KA AIÑ JONG KABA İAPYRSHAH

“Ha uta uba jop...” (Jingpynpaw 2:7)

Ka jingim kaba khlem ka thma ka long ka bym lah long la ka long ha ka jingim ba shisha ne ha ka liang kaba don ka bor ba maia. Ka dei ka jingshisha ba kan don beit ka jingialeh la ha ka met, ne ha ka jabieng, bad ha ki bynta jong ka jinglong mynsiem ha ka jingim.

Ka jingkoit jingkhiah ka pyniabiang ia ki bynta ka met bad ia baroh kiei kiei ki bor kiba ker ia nga. Khnang ban ioh ia ka met kaba koit ba khiah, nga dei ban don ka jingkhlaia ha ki bor kiba shapoh khnang ba ngan ialeh pyrshah ia kiei kiei kiba shabar. La pynlong ia kiei kiei baroh kiba shabar ba kin pyniap ia nga. Kiba kyrshan ia nga ha ka por ba nga dang im, baroh kine kin pyut noh shisien ba la iap. Hynrei lada nga don ka bor kaba na shapoh ban ialeh, te ngan lah ban pynmih ka bor kaba donkam na ka bynta ka jingkoit jingkhiah. Kane ka long kumjuh ruh ia ka jingkoit jingkhiah ha ka jingmut jingpyrkhat. Lada nga kwah ba ka jingmut jingpyrkhat kan koit kan khiah, te nga dei ban ialeh. Kane ka jingialeh ka pynmih ia ka jingmut kaba biang ia kaba ngi khot ka jingpyrkhat.

Ha ka liang ka jinghok ruh ka long kumjuh hi. Kano kano ka bym kyrshan ia nga ha ka jingmut jingpyrkhat ka dei ka nongshun ia ka jinghok jong nga. Lada nga kwah ban jop, khnang ban pynlong hok ia nga, kane ka shong ha ka jingstad jong ka jingmut jingpyrkhat jong nga ha ka jingim. Ngi dei ban ialeh ban long kiba hok. Ka jinghok jong ngi kam ju wan hi kumto; ngi donkam ban long kiba hok khnang ba ngin ioh ia ka jinghok.

Ha ka jinglong mynsiem ruh ka long hi kumjuh. U Jisu u la ong, “ha kata ka pyrthei phin ioh ka jynjar...” (Ioannis 16:33). Kane ka mut kaei kaei ka bym long hok kan ialam sha ka jingjot. U Jisu u nang ong shuh shuh “...to long kiba bha, nga nga la jop ia ka pyrthei”. Nga dei ban nang ban ialeh pyrshah bad ban jop ia kiei kiei kiba ialeh pyrshah ia nga, bad dei kumta ba ngin long kiba khuid. Te kan long kaba sngewbha eh ban iakynduh ia kiba ia pyrshah.

Ka jinghok ka dei kaba pynbiang ia ka jinglong jong nga bad ka aiñ U Blei kumba la pynpaw ha U Jisu Khrist.

“KA IING SHONG JONG U MYNSIEM BAKHUID”

“...hynrei tang ha ka khet syiem ma nga ngan long uba kham khraw halor jong me”

(Jenesis 41:40)

Ngan hap ai jingkheñ ia U Blei ia ka rukom ba nga synshar ia ka met jong nga hapoh ka jingpyniaid jong u. U Paul u la ong ba un ym, “pynlehnohei ia ka jingaiei U Blei” (Galatia 2:21). Ka jingaiei U Blei ka long kaba khraw bad kam don u pud, bad ia ka jingtrei jong ka jingpynim lyngba U Jisu la dep pyndep junom la junom. Ia nga ym shym la pyllait im – hynrei ia nga la pynim. Ka jingpynim ka long kaba neh junom kum ka khet U Blei, hynrei nga dei ban pyndonkam ia kata ia kaba la buh da U Blei hapoh jong nga. Ban “trei dep noh ia ka jingpynim jong phi hi” (Philipi 2:12) ka mut ba nga dei ban kit khlieh ban pyndonkam ia kaei kaba U Blei u la ai ha nga. Ka mut ruh ba nga dei ban pyni ha ka met jong nga ia ka jingim U Trai Jisu, ym ha kaba rieh hynrei ha kaba paw bad da ka jingshlur. “hynrei nga pynshitom khop ia la ka met, bad nga ialam mraw ia ka keiñ...” (1 Korinth 9:27). Uwei pa uwei u Khristan u dei ban shah pyniaid ha U Blei. U Blei u la ai ia ngi ba ngin kitkhlieh ban synshar ia ka “iing shong U Mynsiem Bakhuid” kyntgup ruh ia ki jingpyrkhat bad ki jingthrang jong ngi (1 Korinth 6:19). Ngi dei ban kit khlieh ia kine baroh bad ngim dei ban ailad ia kiei kiei ki bymdei ba kin rung ha ngi. Hynrei bun na ngi ngi long pyrkhing ha kaba peit ia kiwei ban ia kaba ngi bishar ia lade. Ngi pyllait ia kiei kiei kiba dei ia lade, katba ngi pynrem pat ia kiei kiei ha ka jingim jong kiwei namar ngim don ka mon ban leh ia ki.

U Paul u la ong, “nga kyrpad ia phi... ban aiti noh ia ki met jong phi kum ka jingknia baim...” (Rom 12:1). Kaei kaba nga dei ban rai ka long la ngan mynjur ne em bad U Trai jong nga bad U Kynrad ba ka met jong nga shisha kan long ka iing shong jong u. Shisien ba nga la kohnguh, baroh ki aiñ, ki rukom pyniaid bad ki jingdonkam jong ka aiñ kaba dei ia ka met la buh lang na ka bynta jong nga ha kane ka jingshisha ba la pynpaw – ba ka met jong nga ka long “ka iingshong U Mynsiem Bakhuid”

6, Nohprah

“NGA BUH İA LA KA RYNTIEH HA U LYOH”

“Nga buh ia la ka ryntieh ha u lyoh, bad kan long ka dak jong ka jutang
ha pdeng jong nga bad ka pyrthei”

(Jenesis 9:13)

Ka dei ka mon jong U Blei ba ki briew ki dei ban don ka jingïadei kaba jan bad u, bad ia ki jutang jong u la pynlong na ka bynta kane ka jingthmu. Balei U Blei um pyllait im ia nga? U la pyndep ia ka jingpynim bad u la ai ha nga, hynrei nga pat ngam pat rung ha ka jingïadei kaba jan bad u. Balei U Blei um leh ia kaei kaba ngi pan? U la leh ia kane. Hynrei ka mat ka long – la ngan wan mo sha kata ka jingïadei kaba la thoh ha ka jutang? İa baroh ki jingkyrkhu ba khraw la dep pyndep, hynrei kim long pat ki jong nga tat haduh ba ngan da rung ha ka jingïadei bad u halor ka nongrim jong ka jutang jong u.

Ka jingap ia U Blei ba un leh eiei ka dei ka jingbym ngeit jong ka doh. Kane ka mut ba ngam don ka jingngeit ha u. Nga ap ia u ba un leh eiei ha nga khnang ba ngan ioh ngeit ia kata. Hynrei U Blei un ym leh ia kata, namar ba kata kam dei ka nongrim jong ka jingïadei hapdeng U Blei bad u briew. U briew u dei ban ia id palat ia ka met bad ki jingsngew jong u ha ka jingiateh jutang bad U Blei, kumba U Blei ruh u ia id palat ban ia lade ban poi sha ka jingiateh jutang jong u bad u briew. Kane ka dei ka jingngeit ha U Blei – ka bym ju kham jia koit. Ngi don ka jingngeit tang ha ka jingsngew jong ngi. Ngam ngeit ia U Blei tat haduh ba un da pyni eiei ha ka kti jong nga, khnang ba ngan tip ba nga la ioh ia ka. Nangta ngan ong, “Mynta nga la ngeit”. Kata kam pyni ia ka jingngeit. U Blei u ong, “*To phai khmat sha nga*, bad to long ba la pynim...” (Isaiah 45:22)

Haba nga la dep iatrei bad U Blei halor ka nongrim jong ka jutang jong u, te ngan pyllait noh ia kiei kiei kiba na nga, dei hangne ba kan ym don ka jingsngew ba la jop ia kiei kiei - kam don shuh ka jinglong briew hangta. Hynrei hangta kan don ka jingsngew ba la pyniasoh ia nga bad U Blei, bad ia ka jingim jong nga la pynthymmai bad kan thaba da ka jingsuk bad ka jingkmn.

KA JINGKYLLA KABA MUT

“Ka jingsngewsih bariewblei ka pynlong ka jingkylla kaba mut sha ka jingpynim...” (2 Korinth 7:10)

Īa ka jingpynkynduh ĩa ka pop lah ban batai shai ha kine ki kyntien:

Ki pop, ki pop jong nga, ko Nongpynim jong nga
Katno sngewsih ha Me ki hap mynta.

Ka jingpynkynduh ĩa ka pop ka dei kawei na kiei kiei ka bym ju kham jia ha u briew. Ka dei ka jingsdang jong ka jingsngewthuh bad U Blei. U Jisu Khrist u la ong haba U Mynsiem Bakhuid un wan, un pynkynduh ĩa ki briew shaphang ka pop (peit Ioannis 16:8). Bad haba U Mynsiem Bakhuid u pynkhih ĩa ka jingĭatiplem u briew bad u wanrah ĩa u ha khmat U Blei, ka jingpynwit kam dei ha ka jingĭadei u briew bad kiwei, hynrei ka dei ha ka jingĭadei bad U Blei. “Īa me, ĩa me hi, nga la leh pop, bad nga la leh ĩa kata kaba sniew ha khmat jong me...” (Salm 51:4). Īa ka jingphylla jong ka jingpynduh ĩa ka pop, ĩa ka jingmap, bad ĩa ka jinghok, la thaiñ lang bad dei tang uta uba la ĩoh jingmap uba long uba hok. U pynshisha ba la map ĩa u namar u la long pyrshah ĩa kaba mynshuwa, da ka jingaiei U Blei. Ka jingkylla kaba mut barabor ka pynlong ĩa u briew ban ong kumne, “nga la leh pop”. Ka dak kaba pynthikna ba U Blei u la trei ha ka jingim jong u ka long ba u da mut shisha ĩa kata kaba u la ong. Lada duna eiei nangta, kata kan long ka jingsngewsih namar ka jingbakla bad ka jingbiej – ka pynpaw ĩa ka jingbym sngewbha ha lade.

Ka jaka rung sha ka hima U Blei ka long lyngba ka jingpang jong ka jingkylla kaba mut kaba ĩatyngkhuh bad ka “jingbha” jong u briew. Te nangta U Mynsiem Bakhuid uba pynmih ĩa kine ki jingĭaleh, u sdang ban pynlong ĩa U Khun U Blei ha ka jingim uta u briew (peit Galatia 4:19). Kane ka jingim thymmai kan pynpaw ha ka ĩa ka jingkylla kaba mut ha ka jingtip briew bad nangta ka sa bud sa ka jinghok ha ka jingbymtip, ym da kumwei pat. Ka nongrim jong ka jinglong Khristan ka dei ka jingkylla kaba mut. Lada kren shisha, u briew um lah ban kylla kaba mut haba u jied ban leh kumta – ka jingkylla kaba mut ka dei ka jingai jong U Blei. Ki Puritan kiba rim ki ju duwai na ka bynta “ka jingai ĩa ki ummat”. Lada phi sangeh noh ban sngewthuh ĩa ka dor jong ka jingkylla kaba mut, kane kan pynlong ĩa phi ba phin sahkut sah ha ka pop. Bishar bha ĩa lade ĩoh phi la klet kumno ba phin kylla kaba mut ha kaba shisha.

KA BOR U BLEI KA BYM NOH SHILIANG

“Namar da kawei ka jingainguh u la pynjanai ha la
ka rta ia kita ia kiba la pynkhuid” (Hebru 10:14)

Ngi iuhnoh ia ka snam U Khun U Blei hapoh ka kjat lada ngi pyrkhata ba la map ia ngi namar ngi la sngewsih ia la ki pop. Don tang kawei ka daw ba la map ia ki pop jong ngi da U Blei, bad kata ka dei namar ka kular bymjukut jong U Blei ban klet noh ia ki, bad kata ka kular ka long ka jingiap jong U Jisu Khrist. Ka jingkylla kaba mut ka dei tang ka jingsngewthuh jong ngi ia ka jingsiewspah kaba da ka Diengphna U Khrist ia kaba u la ai ha ngi. "...U Khrist Jisu ia uba da U Blei la pynlong ha ngi ka jingstad, bad ka hok, bad ka jingpynkhuid bad ka jingsiewspah". (1 Korinth 1:30). Shisien ba ngi la sngewthuh ba U Khrist u la long ha kine baroh ha ngi, ka jingkmn bym kut shuh jong U Blei ka sdang trei ha ngi. Bad hangno ba ka jingkmn U Blei kam don, ka jingiap ka dang trei kam bha hangta.

La ngi long kumno kumno ruh, U Blei u pynioh ha ngi ia ka jingiaidei bad u hi tang da ka jingiap jong U Jisu Khrist. U Blei u leh ia kane ym namar ba U Jisu u kyrpad ia u ban leh kumta hynrei, namar ba u la iap . Ym lah ban thied ia kane, hynrei dei ban shu pdiang beit. Kam myntoi ban kyrpad na ka bynta ka jingpynim lada iehnoh ia ka Diengphna U Khrist. Kane ka long kumba kyrduh ia kawei pat ka jingkhanga haba U Jisu u la plie lypa ia kawei pat. Katta ruh ngi ia leh hi ban ia id da kaba ong, "Hynrei ngam kwah ban wan ha kata ka lynti. Kan long ka jinglehrañ ban pdiang ia nga kum u nongpop". U Blei u la jubab ia u Petros da kumne, "...ym don kawei pat ka kyrteng ... ba yn pynim ia ngi" (Ki Kam 4:12). Nyngkong U Blei u paw kum uba khlem dohnud, hynrei kane ka dei ka jingpynpaw kaba shisha ia ka dohnud jong u. Ka jingkhanga ka plie beit da ka lynti jong u. "Ha uba ngi io h ka jingsiewspah da ka snam jong u ..." (Ephesos 1:7). Lada ngi kwah ban long lem bad ka jingiap U Jisu Khrist, ngi dei ban pyniap noh ia kiei kiei ki bym dei ka bynta jong u.

U Blei u long uba bha, namar ba u pynlong bha ia ki briew kiba sniew. U Blei um ju leh mynleh da kaba ong ngi don ha ka lynti kaba dei lada ngi la don ha ka jingbakla. Ka jingsiewspah kaba da ka Diengphna U Khrist ka pynsuk ia U Blei ban pynlong hok ia u briew u bym hok.

ÏENG PYRSHAH ÏA KATA KA DOH

“Te kita ki jong U Khrist ki la sahnarphna ïa ka doh lem bad ki jingsamkwah bad ki jingkwah jakhlia jong ka”

(Galatia 5:24)

Ka jingim kam dei ka pop. Hynrei ngi dei ban iehnoh ïa ka pop wat la ka long kaba kumno kumno ruh. Ka pop ka dei ka jong ka dujok bad ka jong u bymman. Nga kum u khun U Blei nga dei u jong ka bneng bad u jong U Blei. Kaba ngi dei ban leh ka long ym ba ngin sangeh na kaba leh pop hynrei ngi dei ban iehnoh ïa ka jingim laitluid bad iehnoh kaba im ha la ka mon. Dei hangne keiñ ba dei ban ïaleh ïa kane ka thma. Kiei kiei kiba long kiba dei, kiba don burom bad kiba bha na ka liang ka jong ngi, ki dei kine kiba khang ïa ngi ba ngin long kita kiba janai ha U Blei. Shisien ba ngi la sngewthuh ba kaba bha ka ïapyrshah ne ka ïaleh, aiti noh ïa lade ha U Blei, dei hangne ba ngi wanrah ïa ka mynsiem jong ngi ha ka pdeng jong ka madan thma. Khyndiat na ngi ngin ïatainia bha ïa kaei kaei kaba sniew hynrei bun na ngi ngi ïakren ïa kaei kaei kaba bha. Dei kaba bha kaba ïeng pyrshah ïa kaba bha palat. Lada u briew u sngew ba u la bha palat, te ka jingpyrshah ïa U Jisu ruh kan long kaba palat. “Te kita ki jong U Khrist ki la sahnarphna ïa ka doh...” Ka dor jong ka jingim jong phi kam long tang ha iwei ne ar hynrei ha baroh ka jingim jong phi. U Jisu u la ong, “Lada uno uno ruh u mon ban wan nadien jong nga, ai ba un len ïa lade...” (Mathaios 16:24). Kata ka mut ba u dei ban iehnoh ïa ka hok kaba dei ka jong u, bad u dei ban sngewthuh ba U Jisu u long uei ha shuwa ba un leh ïa kita. Peit ïoh phi kyntait ban leit tep noh ïa ka jinglaitluid jong phi.

Ka jingim hi kam dei kaba don ka jinglong mynsiem, te lah ban pynioh ïa ka jinglong mynsiem tang da ka jinglen ïa lade. Lada ngim len ha ka jingim kaba ju long, te ka jingim kaba wan na sha jrong kam lah ban shong duh bad ngi. Kam ju don ka lynti kaba suk ban leh ïa kane. Hynrei uwei pa uwei na ngi u don ka lynti ban pyndep pat ïa ka da ki kti la jong. Kam dei hi ruh da kaba duwai, hynrei da kaba len bad nangta sa leh pat ïa ka mon jong u.

KA JINGTYRWA ÆA KA JINGIM

“La thoh ba U Abraham u la don ar ngut ki khun shynrang, uwei na kata ka mraw, bad uwei na kata kaba laitluid”

(Galatia 4:22)

U Paul ha kane ka lynnong u khlem kren shaphang ka pop, hynrei u kren shaphang ka jingïadei jong ka jingim bad ka jinglong mynsiem. Æa ka jingim lah ban pynkylla sha kaba long mynsiem lyngba ka jinglen. Khlem kane, ka jingim u brieve kan long kaba la kad arliang. Balei U Blei u dawa ba dei ban len noh Æa kaba ka jong ka pyrthei? Hooïd U Blei u khlem dawa Æa kata. Kam dei ha ka mon kaba janai eh jong U Blei, hynrei ka dei ka mon jong u ban shah ban leh kumta. Ka mon ba janai jong U Blei ka long ban pynkylla Æa ka jingim sha ka jingim kaba long mynsiem lyngba ka jingkohnguh. Dei Æa ka pop jong ka jingim ba dei ban pynduh noh.

U Abraham u la dei ban tyrwa Æa u Ishmael ha shuwa ba un tyrwa Æa u Isaak (peit Jenesis 21:8-14). Katto katne na ngi ngi pyrshang ban tyrwa Æa ka jinglong mynsiem jong ngi sha U Blei ha shuwa ba ngin kñia noh shuwa Æa ka jingim kaba ju long man la ka sngi. Don tang kawei ka lynti kaba ngi lah ban tyrwa Æa ka jinglong mynsiem jong ngi sha U Blei bad kata ka long, "...ban aiti noh Æa ki met jong phi kum ka jingkñia baim..." (Rom 12:1). Ka jingpynkhuid ka kham bun ban Æa kaba la lait noh na ka pop. Ka dei ka jingaiti noh Æa lade ha U Blei na ka bynta ka jingpynim jong nga, bad ka dei ka jingmon ban siew wat la ka long katno katno ruh.

Lada ngim kñia noh Æa ka jingim sha ka ban long mynsiem, te kane ka jingim kan pyrshah noh Æa U Khun U Blei ba un wan shong ha ngi bad kan pynmih ka jingkulmar. Kane ka long namar ba ngim pynbeit noh Æa ka jingim ka jinglong mynsiem jong ngi. Ngï bakla shi bakla namar ba ngim pynbeit Æa ka jingim ha ka met, ha ka mynsiem bad ha ka jingmut jingpyrkhat. Ngï shu kren pyllait jynhaw noh kumne, “O Æa ngï khlem hikai ba ngin im beit naduh ba ngi dang rit”. Te pynbeit noh mynta keiñ! Lada phim leh kumta, phin sa pynjot noh Æa ka jingim kaba na ka bynta U Blei.

U Blei un ym don bynta ha ka jingim jong ngi katba ngi dang Æa pynshlur ban im ha la ka jong ka mon. Hynrei lada ngi la pyrshang ban teh lakam Æa ka, U Blei un long lem bad ngi. Un sa ai ha ngi Æa ki pukri ba mih umpohliw ban pyndep Æa ki kular kiba jong ka jingim (peit Jenesis 21:15-19).

KA JINGLONG KYRPANG

“U Jisu u la ong ha ki synran jong u: lada uno uno ruh u mon ban wan nadien jong nga, ai ba un len ia lade...”

(Mathaios 16:24)

Ka jinglong kyrpang jong u briew ka dei ka syrtap kaba eh kaba ker sawdong ia ka jingim ba long mynsiem jong u briew. Kane ka jinglong kyrpang ka ngiat noh ia kiwei sharud bad kumta ka pynkhlad noh bad pynlong marwei ia ki briew. Kane ka dei ka jait jinglong kaba ngi shem ha u khyllung khynnah. Haba ngi bakla ia ka jinglong kyrpang bad ka jinglong mynsiem, te ngi im noh tang ha la marwei hi. Kane ka jinglong kyrpang kaba U Blei u la thaw, ka iaada ia ka jinglong mynsiem. Ia kane ka jinglong kyrpang ruh dei ban pyndem ha U Blei khnang ba ka jinglong mynsiem jong ngi kan don ha ka jingiasyllok lang bad u. Ka jinglong kyrpang ka ju thaw tuh ia ka jinglong mynsiem, kumba ka jingthrew ruh ka ju leh thaw tuh ia ka jingieit. U Blei u la pynlong ia u briew na ka bynta jong u hi hynrei dei ka jinglong kyrpang kaba tuh noh ia u briew ba kan ioh pyndonkam na ka bynta jong ka hi.

Ka jinglong jong ka jinglong kyrpang ka long ba ka don ha ka ia ka laitluid bad ka mon kaba na lade hi. Ngii pynwit noh ia ka jingsan ha ka jinglong mynsiem da kane ka jinglong kyrpang jong ngi. Lada phi ong, “Ngam lah ban ngeit ia kane” kane ka long ba ka jinglong kyrpang ka khang lynti ia ngi; ka jinglong kyrpang kam ju ngeit iaei iaei ruh. Hynrei ka mynsiem jong ngi pat kam lah khlem da ngeit. Peit bha ialade haba U Mynsiem U Blei u trei ha phi. U ngiat ia phi shaduh sha ka jinglong kyrpang jong phi haduh ba phi dei ban jied. Ka jingjied ka long, la phin ong, “Ngan ym aiti”, ne “ngan aiti”, kane ka long kumba pynpait noh ia ka syrtap ba eh jong ka jinglong kyrpang, kaba shah pat ia ka jinglong mynsiem ba kan mih shabar. U Mynsiem Bakhuid barabor u phah jied tang kawei (peit Mathaios 5:23-24). Dei ka jinglong kyrpang ka bym treh ban “iasuk shuwa bad uta u paralok” (5:24). U Blei u kwah ba phin iaatylli bad u hi, hynrei lymda phi ieh noh shuwa ia ka hok jong phi, un ym lah, “...ba un len ia lade...” – kata, ngi dei ban len ia lade. Dei kumta keiñ ba ngi ailad ia ka jingim ba shisha bad ia ka jinglong mynsiem ba kin san.

KA LONGBRIEW MANBRIEW

"...ba kin ioh ialong shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ialong shitylli..."

(Ioannis 17:22)

Ka longbriew manbriew ka long kaei kaei kaba pynpher ia uwei u briew na uwei pat. Kane ka long kaba eh wat tang ban sngewthuh ruh. Ka long kum i dew lynnong ka duriaw bad i khlieh duh jong u lum uba heh. Te ka longbriew manbriew jong ngi ka long kum ita i dew lynnong. Ngim tip katno ka jylliew ka jingim jong ngi, te ngim lah keiñ ban thew ia lade. Haba ngi sdang ban pyrkhath ngi sngew ba ngin lah ban thew hynrei ngin sa sngewthuh ba don tang uwei uba lah ban sngewthuh ia ngi, bad uta u long U Nongthaw jong ngi.

Ka longbriew manbriew ka dei ka dak jong ka jinglong mynsiem u briew, ka long kum ka jinglong kyrpang kaba long ka dak jong kaba shabar jong u briew, kata, u briew kumba u ju long. Ia U Trai jong ngi yn ym lah ban batai na ka jinglong kyrpang jong u bad na ka jinglong laitluid jong u, hynrei lah ban batai ia u halor ka jinglong Briew ba pura jong u – “Ma nga bad uta U Kpa ngi ialong shitylli” (Ioannis 10:30). Ka longbriew manbriew ka lah ban iakhleh badno badno. Haba phi pynkhleh ia ka longbriew manbriew jong phi bad uwei pat u briew, te yn iohi ia ka longbriew manbriew kaba shisha jong phi. Haba ka jingieit lane u Mynsiem U Blei ki wan hapoh u briew, te uta u briew u dei uba la ioh ia ka jingthaw thymmai. Un ym pynsngap ne pynleit jingmut shuh ia ka jinglong kyrpang jong u. U Trai jong ngi hi ruh um ju kren ia ka jinglong kyrpang u briew ne ia ka jingim ba marwei jong u, hynrei u la kren ia ka jinglong shitylli u briew – “...ba kin ioh ia long shitylli, kumjuh kumba ngi ngi ialong shitylli...” Shisien ba phi la aiti ia ki hok jong phi ha U Blei, te phin sa jubab ia U Blei. U Jisu Khrist u la wanlam ia ka jinglaitluid jong u briew shitylli, te wat ia ka jinglong kyrpang jong phi ruh yn thaw thymmai noh. Ka jingthaw thymmai ka wan namar ka jingieit – ka jingpynleit jingmut ia U Jisu. Ka jingieit ka dei ka jingshlei kaba mih na u briew haba u iasyllok bad uwei pat.

KA JINGDUWAI İASAID

"...ba ka dei ia ki ban iaiduwai, bad ban ym man thait shuh"

(Loukas 18:1)

Phin ym lah ban iasaid lyngba ka jingduwai jong phi lada phim ngeit ha ka jingshisha jong ka jingsiewspah. Ha ka jaka ba phin duwai, phin sngew lem noh ia ki bad kane kan iarap noh ia ki ruh ba kin hun noh tang ha ki hi bad kin ym phai shuh sha U Blei. Ka jingduwai iasaid ka ialeh ban wanrah ia kiei kiei kiba ktah ia phi khnang ba phin rah pat ia ki sha U Blei bad U Blei pat un pynkylla shuwa ia phi bad kumta phin peit noh ia kita ki briew da kumwei pat. Ka jingduwai iasaid ka dei ka ban "...pyndap ha ka doh jong nga ia kita kiei kiei kiba dang sah na ki jingshah shitom U Khrist..." (Kolossai 1:24), bad dei na kata ka daw ba don tang khyndiat ki nongduwai iasaid. Ki briew ki batai ba ka jingduwai iasaid ka dei "kaba phi buh ia lade ha ka jaka kiwei". Kane kam dei kaba shisha! Ka jingduwai iasaid ka dei kaba phi buh ia lade ha ka jaka U Blei; ka dei ka jingioh ia ka jingmut jong u bad phi don ha ka liang jong u.

Kum u nongduwai iasaid phim dei ban pan jingtip than eh na U Blei ia kaba iadei bad kaba phi duwai, namar lada phi long kumne phin sa don ka mynsiem sarong. Lada phi sngewthuh ba phi tip kham bun ban ia kaba U Blei u la ai ia phi, te phim lah ban duwai; ki briew mynta ki sngew iohbor palat, te kim lah pat ban poi sha ka jingshisha.

Ka kam jong ngi ka long ba ngin iajan bad U Blei khnang ba un peit lut ia kiei kiei, hynrei ngi pat ngi ieh noh ia kata da kaba ngi ong ba ngi duwai iasaid. Hynrei pat la ka long kumno kumno ruh ka jingduwai iasaid hi ka dei kaba buh ia ngi ha kata ka jaka ba ngin plie ka dohnud ha U Blei.

Kaei kaba ngi dei ban kiar ha ka por ba iasaid, ka dei lada ngi shu "pyniasuk" ia kiei kiei. Ngı dei ban duwai ia uta u briew lyngba ka jingıajan jong ngi bad U Blei. Pırkhat ia ki briew kiba ngi iakynduh, bad ngi ieh noh ia ki! Te haba ngi duwai halor ka nongrim jong ka jingsiewspah, U Blei un pynlong ia kiei kiei ym ha kawei pat ka lynti hynrei tang lyngba ka jingduwai iasaid.

KA JINGIM KABA KHRAW

“Īa jingsuk nga iehnoh ha phi, ĩa ka jingsuk ka jong nga nga ai ha phi, ym kumba kata ka pyrthei ka ai, nga ai manga ha phi. Wat khieh khuslai na ka dohnud jong phi...”

(Ioannis 14:27)

Haba ngi ĩakynduh jingeh ha ka jingim jong ngi, ngi kynnoh ĩa U Blei. Hynrei dei ma ngi hi kiba bakla, ym U Blei. Lada ngi kynnoh ĩa U Blei, kane ka sakhi ba ngim kwah ban kohnguh. Hynrei lada ngi la klet noh na ka ban leh sniew, kiei kiei baroh ki kylla kum ka jingshai ha ngi. Katba ngi dang shakri hi ar kynrad kata ĩa ngi bad ĩa U Blei, ki jingeh kin wan, kine kin ĩakhleh lang bad ki jingartatien bad ki jingkulmar jingmut. Ka jingmut jong ngi ka dei ban shaniah beit ha U Blei. Haba ngi la poi hangta, kam don shuh kawei pat ka ban kham suk ban ĩa ka jingim u riewkhuid. Ngı ĩa kynduh jingeh namar ngi knieh noh ĩa ka bor jong U Mynsiem Bakhuid bad ngi kwah ba ngin im katba ngi mon.

Ka dak jong ka jingmynjur U Blei, haba ngi kohnguh ĩa u ka long ka jingsuk. U ai ha ngi ĩa ka jingsuk “ym kumba kata ka pyrthei ka ai” hynrei ka dei ka jingsuk U Jisu. Haba ka jingsuk kam wan, to ap ĩa ka lane to ĩit balei ba kam wan. Lada phi im ha ka la mon, ne phi leh shlur ba kiwei kin ĩohi ĩa phi, ka jingsuk U Jisu kan ym wan ha phi. Kane ka pyni ba phim ĩalong kawei bad U Blei, ne phi khlem shaniah ha u. ĩa ka jingim balui lui, ka jingshai, bad ka jinglong kawei la kha na U Mynsiem Bakhuid, ym namar ki jingrai jong phi. U Blei u ĩaleh pyrshah ĩa ki jingrai mon jong ngi da kaba u kyrpad ĩa ka jinglui lui bad ka jinglong kawei.

Hynrei pat lada nga la sangeh noh ban kohnguh kan wan ka jingkylli. Haba nga kohnguh ĩa U Blei, ki jingeh ki wan ym hapdeng jong nga bad U Blei, hynrei ka wan ban pyni ĩa nga ĩa ka jingpynpaw jong U Blei. Hynrei kano kano ka jingeh kaba wan hapdeng jong nga bad U Blei, kane ka long namar ka jingbym kohnguh jong nga. Kano kano ka jingeh kaba wan haba nga kohnguh ĩa U Blei (bad kin don bun ki jingeh) kane kan pynkmen ĩa nga, namar nga tip ba U Kpa jong nga u tip ĩa kane bad un sumar ĩa nga, bad ngan sa ĩohi bad tip lypa kumno un pynjah noh ĩa ki jingeh.

“BA LA PDIANG HUN DA U BLEI”

“To pyrshang smat ban aiti ia lade ba la pdianghun da U Blei, kum u nongtrei ubym donkam ban lehraiñ, uba iasam beit ia ka ktien ka jingshisha”

(2 Timothi 2:15)

Lada phim lah ban pynpaw bha ia kawei pa kawei ka jingngeit jong phi, to trei bad pyrshang haduh ba phin da lah ban pynpaw. Lada phim lah, kiwei ki bried kin duh noh ia ka jingkyrkhu kaba wan na ka jingtip ia ka jingshisha. Pyrshang ban iaipynpaw ia ka jingshisha U Blei ha lade bad U Blei un sa pyndonkam ia ka juh ka jingbatai haba phi iakren ia kata bad kiwei. Hynrei phi dei ban iaid lyngba shuwa ia ka jaka khem soh krep U Blei. Phi dei ban trei shitom, pyrshang bad kren biang ia ki kyntien ban pynpaw shai ia ka jingshisha U Blei. Te ka por kan sa wan, ba kata ka jingkren kan kylla ka waiñ U Blei ban pynkhlaiñ ia kiwei pat. Hynrei lada phim trei smat phin ong kumne, “Ngan ym pule ne trei shitom ban pynpaw ia kane ka jingshisha ha ki kyntien jong nga, ngan shu pan kylliang na kiwei ia ki kyntien”, te kine ki kyntien pat kin ym long ka jingmyntoi ia phi ne ia kiwei ruh. Pyrshang ban ong hi ia kaei kaba phi ngeit ba U Blei u long ka jingshisha, te phin shah ia U Blei ba un ai lyngba jong phi ia kiwei ruh.

Pyrshang barabor ban pyntrei bha ia ka jingmut jong phi ban pyrkhath ia kiei kiei kiba phi la ngeit. Lynda phi pule minot bha, phin ym lah ban sam ia kaei kaba phi ngeit. U nongthoh ne u nongkren na uba phi nang bad tip, um dei uta uba hikai ia phi, ia kaei kaba phim pat tip mynshuwa, hynrei u dei uba hikai ia phi ban shim ia ka jingshisha ia kaba phi marwei phi trei shitom jar jar ban pynpaw ia ka bad ban kren ia kata ha kaba shai bad da ka jingshlur.

KA JINGĪALEH HAKHMAT U BLEI

“To phin shim ha lade ĩa kata ka jingkieng atiar U Blei baroh... da kaba duwai ha la ka sngi...” (Ephesos 6:13,18)

Phi dei ban nang ban duwai jur *pyrshah* ĩa kiei kiei kiba pynwit ĩa ka jingĳakren jong phi bad U Blei bad ĩaleh ban duwai na ka bynta *kiwei* pat ruh ki briew; hynrei khlem thoh pat ha ka ktien U Blei ban ĩaleh *bad* U Blei ha ka jingduwai. Lada phi ĩaleh bad U Blei, phin sa dkoh baroh shilynter ka jingim jong phi. Lada phi bat ĩa U Blei kumba leh u Jakob, tang namar ba um leh ĩa kaei kaba phi ong, te phi pynbor ĩa u ba un kdiah ĩa phi (peit Jenesis 32:24-25). Wat pyndkoh ĩa lade da kaba ĩaleh bad U Blei, hynrei to long uta uba ĩaleh ha khmat U Blei ĩa kiei kiei kiba jong ka pyrthei, namar “ngi jop thiaw da uta uba la ieit ĩa ngi”. (Rom 8:37). Ka jingĳaleh ha khmat U Blei kan ai ĩa ka jingmyntoi ha ka hima jong u. Lada phi phah ĩa nga ban duwai na ka bynta jong phi, bad lada ngam don pat bad U Khrist, kata ka jingduwai jong nga kan ym pynĳoh eiei ruh. Hynrei lada nga long ha U Khrist, ka jingduwai jong nga ka wanrah ĩa ka jingjop man la ka por. Ka jingtreikam jong ka jingduwai ka long tang haba la don ka jingpyndep – “To phin shim ha lade ĩa kata ka jingkieng atiar U Blei baroh...”

Barabor pynĳapher ĩa ka mon U Blei kaba janai bad ka mon jong u ban shah ĩa kiei kiei, ĩa kiba u la pyndonkam ban pyndep ĩa ka jingthmu ba kynja blei na ka bynta ki jingim jong ngi. Yn ym lah ban pynkylla ĩa ka mon ba janai jong U Blei. Dei ka mon jong u kaba shah ĩa ngi ban leh ei ei ha ka jingim jong ngi, bad dei ĩa kita ba ngi dei ban duwai jur hakhmat jong u. Dei haba ngi trei ĩa kine kiei kiei ba U Blei u pynlah ĩa ngi ban wan sha ka mat ba ngin ĳohi ĩa ka mon ba janai jong u ha ngi “ngi ĩa tip ruh ba kiei kiei baroh ki ĳatrei lem ĩa kaban pynbha ĩa kita kiba ieit ĩa U Blei...” (Rom 8:28) – kane kan long ha kito kiba kohnguh ĩa ka mon ba janai U Blei – ka jingkhot ha U Jisu Khrist. Ka mon U Blei kaba shah ĩa kiei kiei ka long ka jingtynjuh kaba u pyndonkam ban pynpaw ĩa ki khun shynrang bad kynthei jong u kiba shisha. Ngim dei ban long kum kita kiba khlem budlum ban shu ong beit, “Hooid ka dei ka mon U Trai”. Ngim dei ban ĩaleh *bad U Blei*, hynrei ngi dei ban ĩaleh ha khmat U Blei *ĳa kine kiei kiei*. Husiar ĳoh phi long kiba jaituh haka ban kyndit bynriew noh. Hynrei to ĩaleh ĩa kata ka jingĳaleh ba donburom bad phin shem ba phin ĳoh ĩa ka bor bad ĩa ka jingkhlaiñ jong u.

**KA JINGSIEWSPAH – KA PYNMIH İA KI JINGDONKAM
KHNANG BA KAN PYNHUN**

“Hynrei u briew ba kynja doh um pdiang İa kita kiei kiei ruh ki jong U
Mynsiem U Blei: namar ki long ka jingbieit ha u...”

(1 Korinth 2:14)

Ka gospel U Blei ka pynmih İa ka jingsngew donkam İa ka gospel. Hato la buhrieh noh İa ka gospel na kito kiba la long lypa ki shakri? Em, u Paul u la ong, “lada ka long te ba la kah İa ka gospel jong ngi, ka long ba la kah ha kita kiba jot... ha kiba u blei jong kane ka pyrthei u la pynmatlah noh İa ki jingmut kita kibym ngeit...” (2 Korinth 4:3-4). Bun na ki briew ki pyrkhata İa lade kum kiba hok, bad kim donkam hi ruh İa ka gospel. Dei U Blei uba pynmih İa kane ka jingdonkam na ka bynta u briew, hynrei uta u briew um tip eiei İa ka jingdonkam jong u tat haduh ba U Blei un da pynshai İa u. U Jisu u la ong, “To pan, te yn sa ai ha phi...” (Mathaios 7:7). Hynrei U Blei un ym lah ban ai lymda u briew u pan. Kam dei ba um kwah ban ai eiei İa ngi hynrei kata ka dei ka jingthmu jong u İa ka lynti jong ka jingsiewspah. Lyngba ka jingpan jong ngi, U Blei u pynİaid İa kiei kiei ha ngi ba İa kaei kaei ka bym don hangne, ngin lah ban pan İa kata. Ka jingshisha jong ka jingsiewspah ka long ba ka shna eiei man la ka por. Bad kumba ka jingsiewspah ka pynlong İa ka jingim U Blei ha ngi, ka pynlong ruh İa kiei kiei kiba ha kata ka jingim. Kaei kaba lah ban pynhun İa ka jingdonkam, ka dei kata kaba pynlong İa kata ka jingdonkam. Kane ka dei ka jingmut jong ka jingsiewspah – ka pynlong bad ka pynhun.

U Jisu u la ong, “Nga te ynda la kyntiew İa nga na ka khyndew, ngan pynwan İa ki briew baroh ha lade” (Ioannis 12:32). Haba ngi İalap İa la ki jong ki jingİohmad, ki briew kin sngewtynnat, hynrei kan ym pynkhih eiei pat İa ki. Hynrei shisien ba “la kyntiew” İa U Jisu da U Mynsiem U Blei, kan don ka jingsngewthuh İa ka jingdonkam İa u. Kane ka bor jong ka jingsiewspah U Blei kan trei ha ki mynsiem jong ki briew tang lyngba ka jingİalap İa ka gospel. Kam dei da kaba ngi İathuh lem ha kiwei shaphang ki jingİohmad jong ngi, kaba pyllait im İa ki briew, hynrei dei ka jingshisha jong ka jingsiewspah kaba la pyllait im İa ki briew. “Kita ki ktien kiba nga la kren ha phi ki long ka mynsiem, bad ki long ka jingim” (Ioannis 6:63)

KA JINGTYNJUH İA KA JINGSHAKRI HOK JONG NGI

“Ngi iatip ruh ba kiei kiei baroh ki iatrei lem ia kaban pynbha ia kita kiba ieit ia U Blei...”

(Rom 8:28)

Dei tang ki briew kiba shaniah ha U Blei kiba ngeit ba U Blei u synshar donbor ia kiei kiei baroh. Ngi pat ngi shu shim beit ba U Blei un pyniaid lut ia kiei kiei baroh, hynrei ngim ngeit shisha pat ia kata. Ngi leh kumba ki briew ki pyniaid ia kiei kiei. Lada ngi shaniah ha U Blei, ka mut ba ngi hap ban ngeit tang ia U Trai Jisu Khrist. U Blei u lah ban pynpra lut ia kiei kiei bad kane kan pynshai ia ka jingbym shakri jong ngi ia u bad ia ka jingbymithuh jong ngi ba dei ma u uba la pynkyntang ia ka jingiakynduh jong ngi. Ngim ju iöhi ia kaei kaba u pyrshang ban pyndep, bad kaba kum kata ka jingjia kan ym jia shuh ha ka jingim jong ngi. Dei hangne ba ka wan ka jingtynjuh ia ka jingshakri jong ngi. Lada ngi la nang tang ban mane ia u ha ka por ba shitom, te un sa pynkylla ia kine baroh sha kaba bha, kata, lada u mon.

Ka jingshakri ia U Jisu ka long ka kam kaba eh bha ban leh mynta ki por. Ngi lah ban trei bha ia ka kam jong ngi, ban shakri ia kiwei, ne ngi lah ban leh ia kiei kiei, hynrei wat phah ia ngi ban shakri ia U Jisu. Bun na ki Khristan kim lah ban shah haba kren shaphang U Jisu. İa U Trai jong ngi la pynhiar khet noh da ki nongtrei kam balang, ym da ki briew ka pyrthei. Ngi pynlong ia U Blei kum ka kor ia kaba la shna tang ban kyrkhu ia ngi, bad ngi pyrkhath ia U Jisu tang kum uwei na ki nongtrei.

Ka thong jong ka jingshakri jong ngi kam dei kata kaba ngin trei na ka bynta U Blei, hynrei ba U Blei un trei ia ka kam jong u lyngba jong ngi. U Blei u khot ia ngi sha ka jingtrei jong u bad u ai ha ngi ia ka jingkitkhlieh. U khmih lynti ba ngin ym uxor na ka liang jong ngi bad um tyrwa eiei ruh na ka liang jong u. U Blei u kwah ban pyndonkam ia ngi kumba u pyndonkam ia U Khun jong u.

ÏA KAEI KABA YN KHAM PYNLEIT JINGMUT

“Ngam shym la wan ban buh ka jingsuk, hynrei ka wait”

(Mathaios 10:34)

Wat sngewlem bad u briew uba iakynduh ia kiei kiei uba pynkut nia ba U Blei u la leh tynggeh ia u. U Blei u kham jemnud ban ia uba ngi mutdur, bad teng teng u ai ia ngi ka lad ba ngin trei badno badno khnang ba yn lah ban iohi ia U Blei ba u long uba jemnud. Lada u briew um kwah ban phai sha U Blei kata ka mut ba u don eiei ha ka barieh bad um pat kwah ban ieh noh ia kata. Hoodid un ong ba u la leh ia kaba bakla – hynrei um kwah pat ban ieh noh ia kata, wat lada ailad ia u ban her ha la ka bor jong u. Ka long kaba eh ban iadei bad uta bad ban sngewlem ia u. Ngi dei ban tih ia ka tyllong jong ka jingeh jong uta u briew bad u lah ruh ban dom ha ba leh kumta. Ki briew ki kwah ia ka jingkyrkhu na U Blei, hynrei kim lah pat ban shah ia kaei kaba dung ia ka pdeng jong kata ka jingeh.

Lada phi pynleit jingmut ia ka lynti U Blei, ka khubor na phi uba long u shakri jong U Blei, ka dei ban long ka bym sngewsynei bad ka ban ngam shaduh ka tynrai, lym kumta kan ym don ka jingpynshaitbor. Ngi dei ban wanrah ia ka khubor da ka bor khnang ba uta u briew un ym lah shuh ban buhrieh ei ei ruh, hynrei u dei ban shim ia ka jingshisha. Trei ha ki haduh ba kin da sngewthuh ia kaei kaba ki donkam. Te sa pyni ia ka rukom im U Jisu ha ka jingim jong ki. Ka jubab jong ki ka lah ban long, “Ngim lah ban long kumta”. Te sa pynwan da kane, “U Jisu Khrist u ong phi dei”. “Hynrei kumno ngin long kumta?” “Phin ym lah lynda phi la ioh ia ka Mynsiem kaba thymmai” (peit Loukas 11:13).

Ka dei ban don ka jingdonkam ha shuwa ba ka khubor jong phi kan long kaba myntoi. Don hajar ngut ki briew ha kane ka pyrthei kiba pynbna ba ki suk khlem U Blei. Hynrei lada ki suk shisha bad ki sngew hok shisha khlem ma u te balei keiñ ba u la wan sha kane ka pyrthei? U la wan namar kata ka jait jingsuk kam long kaba shisha, ka long tang nalor. U Jisu Khrist u la wan ban “buh... ka wait” lyngba kawei pa kawei ka jingsuk kaba khlem pynshong nongrim bad ka jingiadei bad u hi.

KA JAIT JINGĪARAP KABA BHA

“Nga te, ynda la kyntiew ia nga... ngan pynwan ia ki briew baroh ha lade” (Ioannis 12:32)

Don tang khyndiat na ngi kiba sngewthuh ia ka daw balei ba U Jisu Khrist u la iap. Lada ki briew ki donkam tang ia ka jingsngewlem, te ka Diengphna U Khrist ka long ka bym donkam bad kan ym don hi ruh ka jingdonkam ia ka. Kaei kaba ka pyrthei ka donkam ka long ym “ia i jingieit iba khyndiat” hynrei ka pyrthei ka donkam ia ka jingpynkhiah.

Haba phi iashem ia u briew uba la duh noh ia ka jinglong mynsiem, pynkynmaw ia lade ia U Jisu halor ka diengphna. Lada uta u briew u lah ban poi sha U Blei da kawei pat ka lynti, te ka Diengphna U Khrist kan ym long hi ruh kaba donkam. Lada phi pyrkhata ba phi iarap ia ki briew da ka jingsngewlem jong phi bad da ka jingsngewthuh jong phi, te phi long u nongshet shukor ia u Jisu Khrist. Phi hi phi dei ban don ka jingiaidei kaba jan bad u, te phin lah keiñ ban theh ia ka jingim jong phi ban iarap ia kiwei ha ka lynti jong u – ym ha ka lynti u briew kaba ieh noh ia U Blei. Ka phang pdeng jong ki niam ha ka pyrthei mynta ka long ban shakri ia U Blei khlem ka jingpynthut.

Hynrei kaei kaba ngi dei ban leh ka long ban wanrah ia ka jingsahnarphna ia U Jisu Khrist – ban kyntiew ia u man la ka por (peit 1 Korinth 2:2). Kawei pa kawei ka jingngeit ka bym pynshong nongrim ha ka Diengphna U Khrist kan ialam bakla ia ki briew. Lada u nongtrei hi u shaniah ha U Jisu Khrist, bad lada u shaniah ruh ha ka jingsiewspah, ka ktien jong u kan long kaba donbor. Hynrei kaei kaba kham donkam palat ka long ba uta u nongtrei u dei ban don ka jingiajan bad U Jisu Khrist ha ka dur kaba shisur, bad kane pat kan sa khlain bad kan iaisan. Ka jingmyntoi jong u ia U Blei ka shong ha kata, bad tang ha kata hi.

Ka jingkhoh ia u nongtrei Ka Testament Bathymmai ka long ban pynpaw ia ka pop bad ban pynpaw ia U Jisu Khrist kum U Nongpynim. Dei kumta ba um lah ban long uba jem bad um ilong kum u paralok, hynrei u dei ban long uba eh khnang ba un pyndep ia ka kam pynkhiah. Ia ngi la phah da U Blei ban kyntiew ia U Jisu Khrist, ym ban shu kren ieit bad kren sngewtynnat. Ngi dei ruh ban bishar bha ia kiwei kumba U Blei u la bishar bha ia ngi. Ngi dei ruh ban shim da ki dkhot kiba biang khnang ban pynsngewthuh ia ka jingshisha, bad ngim dei ban tieng ban pyndonkam ia ka.

KA JINGÏOHMAD NE KA JINGSHISHA JONG KA JINGPYNPAW JONG U BLEI?

“Ma ngi te ngi la pdiang... ia uta U Mynsiem uba na U Blei: khnang ba ngin ïoh ithuh ia kita kiei kiei ruh ba la ai ei ha ngi da U Blei”

(1 Korinth 2:12)

Ka jingïohmad jong nga kam pynlong shisha ia ka jingsiewspah – ka jingsiewspah hi ka la long lypa kaba shisha. Ka jingsiewspah kam don jingmut lynda ka la trei lyngba jong nga. Haba la kha pat ia nga, U Mynsiem U Blei u rah ia nga sha palat ka malade jong nga bad sha palat ki jingïohmad jong nga bad u pynithuh ia nga ia U Jisu Khrist. Lada ieh noh ia nga tang kat ha kata ba ngan dup sngewthuh, te kane kam dei hi ruh ka jingsiewspah. Hynrei lada ïoh mad ia ka jingsiewspah kane kan ialam ia nga sha palat ka jingsngewthuh jong nga bad hangne ngam pynleit jingmut shuh ia kaei kaei kaba nga ïohmad ba kan long ka tynrai jong ka jingshisha. Hynrei ngan ïohi ba dei ka jingshisha hi kaba pynmih ia kine kiei kiei kiba ngan ïohmad. Ki jingïohmad baroh kim long kiba myntoi lait tang lada ki la pynpoi ia nga sha ka tyllong jong ka jingshisha – kata ka long U Jisu Khrist.

Lada phi ialah ban bat noh ia U Mynsiem Bakhuid, khnang ba un pynïoh shuh shuh ia ki jingïohmad ba kynja mynsiem, te phin shem ba un pyllait noh ia phi ba phin poi biang sha U Jisu uba ka pyrthei hi ka tip. Wat ju iashah bad ki jingïohmad ha kaba U Blei um long kum ka tyllong bad lada ka jingngeit ha U Blei kam don hangta. Lada phi leh kumta, ka jingïohmad jong phi kan long kaba pyrshah ia ka jingngeit Khristan wat lada phi la ïohi ia ki jingïohipaw ne ia ka bor hangta. Hato U Jisu u long ka jingïohmad jong phi ne phi buh ia ka jingïohmad halor jong u? Hato phin kham jan ia ka jingïohmad ne ia U Trai jong phi? Phi dei ban shah ia u ba un long U Trai jong phi, bad wat pynleit jingmut ia kaei kaei kaba khlem U Trai. Te kan sa poi ka por ba U Blei un pynlong ia phi u ban ym long jai jai ha kata ka jingïohmad jong phi, bad phin ong, “Ngam salia ia kaei kaei kaba ngan ïohmad namar nga la thikna ia u!”

Pyneh ialade lada phi don ka jingmlien ban kren tang shaphang ka jingïohmad kaba phi la ïoh. Ka jingngeit kaba pynshong nongrim ha ka jingïohmad kam dei hi ruh ka jingngeit. Ka jingngeit kaba shisha ka dei kata kaba la pynpaw da U Blei bad dei tang hangta ba ka jingngeit ka don.

KA JINGPYNWAN JONG U KPA

“Ym don uba lah ban wan ha nga, lymda U Kpa uba la phah ia nga un da pynwan ia u...”

(Ioannis 6:44)

Haba U Blei u sdang ban pynwan ia nga sha u, ka jingeh kan wan pat na ka liang ka mon jong nga. Hato ngan shim ia ka jingshisha ia kaba U Blei u la pynpaw ha nga? Hato ngan wan sha u? Ban iabatai ne ia-tainia ia kane kan long kumba ngi khlem khein burom ia u. Haba U Blei u kren ha phi wat kren ia kane badno badno ruh la kum ba phi rai ia kaei kaba phin leh (peit Galatia 1:15-16). Ka jingngeit kam shong ha ka jingstad ban leh eiei, hynrei ka dei ka jingtrei jong ka mon jong nga kaba aiti beit ia lade. Hynrei hato ngan aiti noh ia lade ha U Blei? Bad hato ngan leh ia kaei kaba u ong? Lada nga leh ia kata, ngan shem ba nga la pynshong nongrim ha ka jingshisha kaba la thikna kum ka khet U Blei.

Haba ialap ia ka gospel, barabor ban beit halor kaei kaei kaba dei ia ka mon. Ka jingngeit ka dei ban wan na ka *mon* ban ngeit. Ka dei ban don ka jingaiti noh ia ka mon, kam dei ka jingaiti ha ka nia ba khlain. Nga dei ban shim ka synjam ka ban buh ia ka jingngeit jong nga ha U Blei bad ha ka jingshisha jong u. Ngam dei ban shaniah ha ki kam jong nga, hynrei nga dei ban shaniah tang ha U Blei. Lada shaniah ha ka jingmut jingpyrkhat jong nga, kane kan pynwit noh ia ka jingshaniah tylli jong nga ha U Blei. Nga dei ban klet noh ia ki jingsngew jong nga. Nga dei ban *mon* ban ngeit. Bad yn ym lah ban leh ia kane khlem ka jingpyrshang kaba khlain ban phiah noh ia ka jingim kaba rim kaba peit ia ka jingngeit da kawei pat ka rukom. Nga dei ban aiti ia lade baroh tang ha U Blei.

Ia baroh ki brieve la thaw ban pynlah ban ioh ia kiei kiei kiba palat ia ka bor jong ki. Hynrei dei U Blei uba pynwan ia nga sha ka jingiajan bad u. Nga wan sha u lyngba ka jingtrei ba phylla jong U Blei bad lyngba ka mon jong nga ba ngan ngeit ia u. Te nangta nga sa sdang ban ioh ia ka jingsngewtynnad bad ka jingsngewthuh ia ka jingphylla jong ka jingthaw thymmai ha ka jingim jong nga.

KA JINGĪASAM LEM ĪA KA JINGPYNĪASUK

“Hynrei nga *da lei lei* ngan ym leh thaw burom hynrei tang ha kata ka diengphna U Jisu Khrist uba U Trai jong nga...”

(Galatia 6:14)

Ka gospel U Jisu Khrist barabor ka pynbor ĩa ngi ban shim ĩa ka rai halor ka mon jong ngi. Hato nga la pdiang ĩa ka rai jong U Blei ĩa ka pop ĩa kaba u la bishar halor ka Diengphna U Jisu Khrist? Hato nga don ka jingsngewtynn timer wat tang khyndiat ruh ĩa ka jingĳap U Jisu? Hato ngan pynjan ĩa lade bad ka jingĳap jong u – kata, ba ngan ĳap noh na kaba leh pop, na ki jong ka pyrthei bad na ka malade? Hato ngan ĳalong lem bad ka jingĳap jong u haduh ba ngan ym don shuh ka dor ĩa kino kino kiei kiei pat lait noh tang ha u bad ha ki jingthmu jong u? Ka lad kaba khraw jong ka jinglong synran ka long ba ngan aiti noh ĩa lade hapoh ka lama jong ka Diengphna jong u, bad kata ka mut ka jingĳap noh ka pop. Marwei phi dei ban don bad U Jisu bad phin rai ban ĳathuh ha u ba phim kwah ba ka pop kan ĳap noh ha phi, ne la ka long kumno kumno ruh phi kwah ban long lem bad ka jingĳap jong u. Lada phi leh ĩa kata da ka jinggeit kaba skhem ha kaei kaba U Trai jong ngi u la leh halor ka Diengphna, te kan don ka jingĳajan kaba maĳa bad ka jingĳap jong u. Bad nangta phin sa tip lyngba ki jingtip kiba wan najrong ba ĩa ka jingim kaba rim jong phi, “la sahnarphna lem bad u” (Rom 6:6). Ka sakhi ba “la sahnarphna ĩa nga lem bad U Khrist” (Galatia 2:20) kan pynsuk ĩa U Blei ba un pynlah ĩa phi ban kohnguh ĩa ka sur U Jisu Khrist.

Shisien lano re U Trai jong ngi un pynĳohi ĩa ngi kumno ngin long lada ym dei na u. Kane ka pynskhem ĩa kaei kaba u la kren – “. . . naba khlem ma nga phim lah leh eiei ruh em” (Ioannis 15:5). Dei na kata ka daw ba ka nongrim jong ka niam Khristan ka long ha u bried shimet shimet, bad ha ka jingmane dem ĩa U Jisu Khrist. Nyngkong ngin bakla beit ĩa kata ka jingkmn ĩa kaba la pynithuh ha ngi ĩa ka hima U Blei bad ĩa kata ka jingthmu jong u na ka bynta ba ngin poi hangta. Hynrei ka jingthmu U Blei ban pynpoi ĩa ngi sha ka hima jong u ka long ba ngin sngewthuh ĩa ka jingmut jong ka jingĳajan bad U Jisu Khrist.

KA JINGIM KABA LA BUHRIEH

"...ia ka jingim jong phi la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei"

(Kolossai 3:3)

U Mynsiem U Blei u sakhi bad pynskhem ia ka jingim kaba shisur kaba long ruh kaba don bor bad kata ka jingim ka long kaba shngaiñ namar ia ka "la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei". U Paul u iaiwanrah ia kane ha baroh ki shithi jong u ha Ka Testament Bathymmai. Ngi kren la kumba ka jingim ba la pynkhuid kam lah ban leh eiei ha kane ka pyrthei. Hynrei ka long ka jingim kaba skhem namar U Blei badonbor u don hadien jong ka . Ka jingma kaba khraw ka long ban im khlem U Blei. Ia u briew ba la kha pat, ka suk ba un iajan bad U Blei ban ia kaba leh ia kaba bakla, u dei ban pynsngap de ia ki jingmaham U Blei bad u dei ban "iaid ha kata ka jingshai" (1 Ioannis 1:7).

Haba ngi pyrkhata ba la pyllait ia ngi na ka pop bad lada ngi "la dap da U Mynsiem" (Ephesos 5:18) bad lada ngi la "iaid ha kata ka jingshai", ngin iohi rngai ia ka kliar jong u lum. Ngin iohi ba u long uba jrong bad uba dap da ka jingphylla, bad ngin ong pat kumne, "O ngan ym lah ban im hangta ha jrong!" Hynrei, haba ngi la poi hangta da ka jingaiei U Blei, ngin shem ba um dei shisha uta u lum bad ka kliar kaba rit, hynrei hangta ka don ka jaka madan bad ki kamra kiba bun ban shong ban sah. "Me la pynkhuid ia ki jingjam jong nga hapoh jong nga, bad ki kjat jong nga kim shym la syntuid". (Salm 18:36)

Haba phi iohi shisha ia U Jisu, ngam ngeit ba phin artatien ia u. Lada phin iohi ia u ba u ong, "Wat khieh khuslai na ka dohnud jong phi..." (Ioannis 14:27), ngam ngeit ba phin sngewsih shuh ia kata. Ka long kaba eh ban artatien shuh haba u la don hangta. Barabor haba phi iadon lang bad U Jisu, ki kyntien jong u ki long kiba shisha ha phi. "Ia ka jingsuk nga iehnoh ha phi..." (Ioannis 14:27) – ka jingsuk kaba khlem don shuh ka jingartatien bad kaba skhem kaba tap ia phi naduh na khlieh haduh ki sla jat jong ka kjat jong phi. "...ia ka jingim jong phi la buhrieh lem bad U Khrist ha U Blei" bad ia ka jingsuk jong U Jisu Khrist ka bym don shuh ka jingpynwit, la sam lem ha phi.

KA JINGKHA ÌA U BAD KA JINGKHA THYMMAI ÌA NGI

“Ha khmih kata ka theisotti kan pun khun, kan kha ruh ìa u khun, bad kin iakhot ìa ka kyrteng jong u U Emmanuel kaba long, haba la batai, U Blei lem bad ngi”.

(Mathaïos 1:23)

La kha ìa u ha ka History. "...ìa ita iba khuid ìa iba yn kha, yn khot U Khun U Blei” (Loukas 1:35). Ìa U Jisu Khrist la kha *sha* kane ka pyrthei, ym *na* ka pyrthei. U khlem mih na ka history; u la wan ha ka history na shabar. U Jisu Khrist um dei u briew uba janai tam uba ki briew kin kren sarong – U dei U Briew, uba ka jait bynriew ka pyrthei kam lah ban ai ka jingkheñ. Um dei u briew uba kylla Blei pat, hynrei udei U Blei ba la wan long Briew – u dei U Blei uba la wan ha ka doh na shabar jong ka. Ka jingim jong u ka long kaba ha khlieh tam bad u long uba khuid tam uba wan da ka jinglong rit. Ka jingkha ìa U Trai jong ngi ka dei ka jingwan – ka jingpaw jong U Blei ha ka doh.

La kha ìa u ha nga. “Ko khun hep jong nga, ìa kiba nga suh khun pat tadynda yn pynlong ìa U Khrist ha phi...” (Galatia 4:19). Kumba U Trai jong ngi u la wan ha ka history ka pyrthei na shabar jong ka, u dei ruh ban wan ha nga na shabar. Hato ngan shah ba ka jingim jong nga kan kylla long ka “Bethlehem” jong U Khun U Blei? Ngan ym lah ban rung ha ka hima U Blei lymda la kha pat ìa nga na jrong da ka jingkha ka bym long pat kum ba kha shisha ìa u briew. Ìa phi “dei ban kha pat” (Ioannis 3:7). Kane kam dei ka jinghukum, hynrei ka dei ka jingshisha jong ka jinglong khlieh U Blei. Ka sakhi jong ka jingkha thymmai ka long ba ngan pyndem ìa lade ha U Blei, namar ba “la pynlong ìa U Khrist” ha nga. Bad shisien ba “la pynlong ìa U Khrist” ha nga, ka jingim jong u ka sdang ban trei lyngba jong nga.

Ka sakhi U Blei ha ka doh. Ìa kane la pynlong ha phi da ka jingjylliew bad ha nga la pynlong ìa ka jingsiewspah ìa u briew da U Jisu Khrist.

“IAID HA KATA KA JINGSHAI”

“Lada ngi iaïd ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai... ka snam U Jisu U Khun jong u ka pynkhuid ia ngi na ka pop baroh” (1 Ioannis 1:7)

Ban iöh ia ka jingmut ba la pyllait noh ia ngi na ka pop da ka jingsiewspah kaba da ka Diengphna U Khrist tang ha kata ka bynta kaba ngi tip, ka long kaba bakla shibun. Ym don ba lah ban tip lut ia ka pop tat ynda la kha pat ia ngi sa shisien. Ka pop ka dei kata kaba U Jisu u ia kynduh ha Kalbari. Ka sakhi jong ka jingpyllait noh ia nga na ka pop, ka dei haba nga la tip ia ka jinglong ka pop ha nga. Ia u briew ba un tip shisha ia kaei ka pop, ka donkam ia u ba un trei shitom bha bad u dei ban don ka jingtah kaba jylliew ia ka jingsiewspah kaba da U Jisu Khrist, kata, ka jingioh bynta lem bad ka jingjanai jong u.

U Mysiem Bakhuid u pyntrei ia ka kam jong ka jingsiewspah ha ngi ha ka jingim ba ngi tip bad ha kaba ngim tip ruh. Dei haba ngi la iöh kem ia ka bor jong U Mysiem ha ngi, ba ngi sa sngewthuh ia ka jingmut jong ka lynnong 1 Ioannis 1:7 kaba ong “*ka snam U Jisu U Khun jong u ka pynkhuid ia ngi na ka pop baroh*”. Kane ka dkhot kam kren tang ia ka pop kaba ngi tip, hynrei ka kren ruh ia ka jingsngewthuh ba jylliew jong ngi shaphang kata ka pop kaba tang U Mysiem Bakhuid ha nga u lah ban pyndep ia kata.

Nga dei ban, “iaïd ha kata ka jingshai kumba u long ma u ha kata ka jingshai...” – ym ha ka jingshai jong kaba nga tip, hynrei ha ka jingshai U Blei. Lada ngan iaïd hangta, bad ym don shuh kaba buhrieh na nga, te ia ka jingshisha yn pynpaw ha nga: “ka snam U Jisu U Khun jong u ka pynkhuid ia ngi na ka pop baroh” khnang ba U Blei badonbor un ym iöhi eiei shuh ia ka ban mai ia nga. Ha ka mat kaba ngi tip pat, kan pynmih ia ka jingsngewsih khuslai ha nga ban tip ba ka pop ka long kaei. Ka jingieit U Blei kaba trei ha nga, ka pynlong ia nga ban isih da ka jingisih U Mysiem Bakhuid ia ka pop, bad ia kaei kaei kaba ym iaïaid lang bad ka jinghok U Blei. Ban “iaïd ha kata ka jingshai” ka mut ba baroh kiei kiei kiba long ki jong ka jingdum ki ialam ia nga shajan ka pdeng jong ka jingshai.

HABA İA KA THMA LA JOP NE LA REM

“Lada men wan phai, Ah Israel, ong U Trai...”

(Jeremaiah 4:1)

İa ki thma jong ngi la jop ne la rem nyngkong ha ki jaka barieh jong ka mon jong ngi ha ka jingdon lang bad U Blei, ym ha kaba ka pyrthei baroh ka iohi. U Mynsiem U Blei u bat ia nga bad ia nga la pynbor ban ia kynduh tang bad U Blei bad hangta ngan ialeh ia ka thma hakhmat jong u. Lada ngam leh kumne, ngan rem beit man la ka por. Ka thma kan shim por tang ha ka shi minit ne ha ka shi snem ruh, bad kata kan shong ha nga, ym ha U Blei. Wat la ka slem katno katno ruh, nga dei ban ialeh ia ka marwei ha khmat U Blei, bad nga dei ban shim ka rai ba ngan leit lyngba ka jingieh noh ia ka dujok ne ka jingshah kyntait ha khmat jong u. Yn ym don shuh kano kano ka bor ban jop ia uta uba la ialeh ia ka thma ha khmat U Blei bad haba u la jop hangta.

Ngam dei ban ong, “Ngan ap haduh ban da wan ki jingeh bad nangta ngan buh ia U Blei ha ka jingtynjih”. Kam long ban leh kumta. Nga dei ban pyniasuk shuwa ia ka jingeh hapdeng jong nga bad U Blei ha ki jaka barieh jong ka mynsiem jong nga, bad hangta yn ym don ba lah ban mushlia. Nangta ngan ia id sha khmat bad ngan thikna ba ngan jop beit ia ka thma. Phin rem hangta, bad ka jingjynjar, ka jingjot bad ka jingrem ha khmat ka pyrthei ki long thikna kum ka aiñ U Blei. Ka jingrem ha ka thma ka long namar ba nga ialeh nyngkong ha kaba shabar. To don noh tang marwei bad U Blei, ialeh hangta, bad sa pyndep ia kiei kiei baroh hangta hi.

Haba iadei pat bad kiwei ki briew, phi dei ban ialeh ban tan ia ki shaba kin rai ia ka mon ka jong ki. Kata ka dei ka jingsdang jong ka jingaiti ha U Blei. Shisien te U Blei un wanrah ha phi ia ka jingeh kaba khrawtam ha ka jingim jong phi. Naduh kata ngin ia id suki suki noh, ngin kylla jaituh bad ngin ym long shuh ha ka jinglong Khristan kaba sei soh, ne ngin ia id shi ia id ha ka ding da kaba ngi ialeh katlah katiai na ka bynta U Bahakhlieh tam – ngi ai ia kaba bha tam na ka bynta ka burom jong u.

KA JINGĪAI PYNKYLLA

"...lada phim kylla, bad phim long ruh kum ki khynnah, phin ym leit
bsut ha ka hima ki bneng"

(Mathaios 18:3)

Kine ki kyntien jong U Trai jong ngi ki kdew ia ka jingim jong ngi haba ngi dang kylla Khristan nyngkong, hynrei dang dei ia ngi ban iaiphai sha U Blei kum ki khynnah, bad kumta ngin nang iaikylla man la ka sngi ha ka jingim jong ngi. Haba ngi shaniah ha ka jinglah jong ngi ha ka jaka ban shaniah ha U Blei, te ngin pynmih ka jingeh bad ngin hap ban kitkhlieh hi ia kane. Haba U Blei da ka jingdonbor jong u, u wanrah ha ngi ia kiei kiei ki jingiaikynduh kiba thymmai, mar kumta hi ngi dei ban aiti ia ka jinglongdoh sha ka jinglong mynsiem bad ngi dei ban kohnguh ia ki hukum jong U Mynsiem U Blei. Tang namar ba ngi la kohnguh ha kaba sdang, kane kam mut pat ba ngin leh biang kumta. Ka jubab jong ka jinglongdoh ia ka jinglong mynsiem ka dei ban iaipynbteng ia ka jingkylla, hynrei dei ha kane ba ngim ju treh ban kohnguh. Wat la ka long kumno kumno ruh, U Mynsiem U Blei te um ju kylla bad ka jingpynim jong u ruh kam ju kylla. Hynrei ngi dei ban "kup ia u briew bathymmai..." (Ephesos 4:24). U Blei un phah ia ngi ban ai jingkheñ man la ka por ba ngim treh ban kylla ia lade, bad un iohi ba kane ka jingkyntait jong phi ka long kaba da leh khnang, khnang ban ym kohnguh. Ngim dei ban ailad ba ka jinglongdoh jong ngi kan synshar ia ngi – U Blei u dei ban synshar ia ngi.

Lada ngim treh ban iaikylla, ngin long u mawjynthut ia ka jingsan jong ka jinglong mynsiem ha ngi. Ki don ki bynta ha ka mon jong ngi, ba ka jingsarong jong ngi kam burom ia ka khet U Blei bad ngin ong kumne, "Ngan ym pyndem". Ngim pynlong blei ia ka jinglaitluid jong ngi bad ia ka mon jong ngi bad ngi khot ia ki da ka kyrteng ka bym dei. Ia kaei kaba U Blei u khot da ka jinglot ba samsia, ngi pat ngi khot ia ka da ka bor. Kane ka mut ba ki don ki bynta ha ka jingim jong ngi ia kiba ngim pat pyndem, bad lah ban leh ia kane da kaba iaikylla. Te suki suki ngin lah ban ai lut ka jaka na ka bynta U Mynsiem U Blei.

UBA LA JAH NOH NE U SYNTRAN?

“Naduh kata shibun na ki synran jong u ki la iakylla dien noh, bad kim ialeit lem shuh bad u”

(Ioannis 6:66)

Haba U Blei, da U Mynsiem jong u lyngba ka ktien jong u, u pyni shai ha ngi ia ka mon jong u, phi dei ban “iaid ha kata ka jingshai” jong kata ka jingithuhpaw (1 Ioannis 1:7). Wat lada ia ka jingmut bad ia ka mynsiem jong phi la pynsngewbha da kata, hynrei lada phim “iaid ha kata ka jingshai” phin sa ngam shaduh ka bynta jong ka jingshah teh mraw sha kaba U Trai jong ngi um don hangta. Lada ha ka jingmut phim kohnguh ia kata ka “jingithuhpaw bneng” (Ki Kam 26:19), kane kan pynlong mraw ia phi ha kita ki jingmut bad jingiohi ia kiba U Jisu Khrist um ju tip ia kita. Wat peit ia kiwei bad ong, “haba u don ia kita ki jingmut bad u biang u bit pat, te balei pat ma nga ngam lah?” Phi dei ban “iaid ha kata ka jingshai” ka jingiohi paw ia kaba la ai ha *phi*. Wat pyniadei ia kiwei bad ia lade ne wat bishar ruh ia ki – kata ka dei ka kam U Blei bad ki. Haba phi shem ba kawei na ka jingmut kaba khelaiñ jong phi ka iapher bad ka “jingithuhpaw bneng”, wat pyrshang ban iania ia kata. Lada phi leh kumta, ka jingsngew hok kan mih na phi – kine ki dei kiei kiei kiba U Jisu um khein kor eiei ruh. Un long pyrshah beit ia kine kiba long ka tynrai jong kiei kiei kiba u hi um tip. “...ka jingim u briew kam shong satia ha ka jingdap kyrhai jong kiei kiei kiba u don” (Loukas 12:15). Lada ngim iohi bad sngewthuh ia kane, kane ka long namar ba ngi la leh klet ia ki nongrim jong ka jinghikai jong U Trai jong ngi.

Ka jinglong jong ngi ka long ba ngin kynmaw pat ia kiei kiei ki jingiakynduh kiba sngewtynnai kiba U Blei u la pynpaw ia ka mon jong u ha ngi. Hynrei lada Ka Testament Bathymmai ka la pynpaw ha ngi ia ka lynti da ka jingshai U Blei, bad ngi pat ngim pyrshang ban thew ia ka, ne ngim mon hi ruh ban leh eiei ia kata, te ngin sdang ban kylla dien noh. Kane ka mut ba ka tiplum jong ngi kam pynsngew ia ka jingshisha. Bad phin ym long shuh kumjuh haba la pynpaw pat ia ngi ia ka jingshisha. Kata ka khyllipmat ka long ka dak ban pyni la phin ia imane ia idem kum u synran jong U Jisu Khrist, ne phin long uta uba kylla dien noh bad jah lynti artat.

“BAD KAWEI PA KAWEI KA JINGBHA KABA NGI DON”

“...ki pukri umpohliaw jong nga baroh ki ha me”

(Salm 87:7)

U Trai jong ngi um ju “syrdep” ia ki jingbha jong ngi, kata, ia ki jinglong jong ngi, ne ia ka jingbha jong ngi bad kum kita baroh. U thaw biang ia u briew ha kaba shapoh khnang ba un – “...kup ia u briew bathymmai...” (Ephesos 4:24). Lada buh ha kiwei pat ki kyntien, peit ba ka jingim jong phi kan kup da ka jingim kaba thymmai. Ka jingim kaba U Blei u ai ha ngi ka kylla long ki jingbha kiba thymmai ym ki jingbha na u symbai jong u Adam, hynrei na U Jisu Khrist. Shisien ba U Blei u la sdang ban pynkhuid ia ka jingim jong phi, peit bha kumno U Blei u pynshaniah ia phi ha ka jingbha jong phi bad un ai ka bor ban pynjah noh ia ki. Un iaileh kumta haduh ba phin da nang ban tong ia ka jingim jong phi na ka pukri jong ka jingmihpat jong U Jisu. Ai nguh ia U Trai lada phin hap ban iaaid lyngba kane ka jingiaikynduh kaba pyrkhing.

Ka dak ban pyni ba U Blei u trei ha ngi ka long ba u pynduh noh ia ka jingskhem jong ngi ha ki jingbha jong ngi, namar ki kim dei ki kular ba ngin kylla long aiu hadien, hynrei ki dei ki jingpynkynmaw ba pynlehohei ia ka jingthmu U Blei haba u la shna ia u briew ba un long uba kumno. Ngi kwah ban bat ia ki jingbha jong ngi, katba U Blei pat u dang pyrshang ban pynjan ia ngi bad ka jingim U Jisu Khrist – ka jingim ka bym lah ban batai ha ka nongrim ka jingbha. Ka long kaba sngewsih ban iohi ba ki briew ki iaiah ban shakri ia U Blei da kaba shaniah ha kita ha kaba ka jingaiei U Blei ka khlem ai eiei ha kita. Ki shaniah ha kata ka jingbha kaba la pynshong na kaba ioh pateng. U Blei um lah ban shim ia ki jingbha jong ngi bad un thaw thymmai pat ia ki, namar ki jingbha jong ngi kim iaian bad kaei kaba U Jisu Khrist u kwah. Kam don ka jingieit, kam don ka jingiai-ap, kam don ka jingsngur ki ban pynbiang ia ki jingdawa jong u. Hynrei katba ngi nang wanrah ia kawei pa kawei ka bynta jong ka jingim jong ngi ba kan iaiaid lang bad ka jingim thymmai kaba U Blei u la buh ha ngi, U Blei un sa pyni ha ngi ia ki jingbha baroh kiba long ki jinglong jong U Trai Jisu.

Bad kawei pa kawei ka jingbha kaba ngi don

Ka long ka jong u.

KABA LA LEIT NOH

“phin ym iamih noh da kaba kyrkieh... namar U Trai un leit ha shuwa jong phi bad U Blei ki Israel un long u nongda ia phi na shadien”

(Isaiah 52:12)

Ka Jingiada na kaba La Dep. "...U Blei u wad pat ia kata kaba la iaaid jah noh" (Eklestias 3:15). Ha kaba khatduh jong u snem ngi peit bad ka jingthrang ia kiei kiei kiba U Blei u don ban leh ha ka ban sa wan, hynrei ngi sngewsih bad kwah ban kynmaw ia kaba la dep. Ka jingkmen jong ngi ia ka jingaiei U Blei ka sdang ban duna noh namar ba ngi kynmaw ia ki pop bad ia ki jingbakla kiba ngi la leh. Hynrei U Blei u dei U Blei jong ki sngi kiba la dep, bad u shah ban kynmaw ia ki khnang ba ngin pynkylla pat ia ki sha ka kam jong ka jingsan jong ka jinglong mynsiem na ka bynta kaba shadien. U Blei u pynkynmaw ia ngi ia kaba la leit noh, khnang ba un iaada ia ngi na ka jingma kaba mynta.

Ka jingiada na ka bynta kaba Lashai. "...U Trai un leit ha shuwa jong phi..." Kane ka dei ka jingpynpaw kaba kynrei ha ka jingsbun – ba U Blei un phah da ka bor jong u ba ngin trei ha kiei kiei kiba ngi la shah jop. Un iaipeit ia ngi ioh ba ngi ur bad shah jop biang, namar ngi la thikna ba ngin shah jop lada um don ma u “u nongda”. Bad ka kti U Blei kan sa poi biang sha ki sngi kiba la dep, bad un pynkhuid lut ia ki kamra jong ka jingiatip lem jong ngi.

Ka Jingiada na ka bynta kaba Mynta. “Phin ym ia mih noh da kaba kyrkieh...” Haba ngin iaaid shakhmat ha kane ka snem ka ban wan, to ai ba kan long ym da kaba leh kyrkieh ha ka jingshithrem, da ka jingsngewbha kaba lah pat ban klet noh, lymne da ka jingbypyrkhat. Hynrei to ai ngin iaaid da ka bor ka jingjai jai namar ngi tip ba U Blei ki Israel un iaaid ha shuwa jong ngi. Kaba la dep noh ka dei kaba ngim lah shuh ban pynkylla pat na ka bynta jong ngi. Hooid ka long ka jingshisha ba ngi la duh ia ki lad kiba ngim lah shuh ban ioh pat ia ki, hynrei U Blei u lah ban thaw thymmai ia kane ka jingthrang kaba la jot sha ka jingpyrkhat pat ia kaba shakhmat. Ai ba kaba la leit kan shongthait noh, hynrei ai ba kan shongthait ha ka jingkdup bathiang jong U Khrist.

Iehnoh ha ki kti jong U Jisu ia ki jingpaitdohnud bad ia kaba la leit noh ka bym lah shuh ban wan phai, bad iaaid bad u sha khmat sha ka jingjop ryngkat bad u.

KI DKHOT NA KA BAIBL

	mm /dd
Jenesis	
5:24	10/12
9:13	12/6
12:8	1/6
13:9	5/25
15:12	1/19
16: 1-15	1/19
17: 1	1/19,5/25, 7/20
18:17	3/20,3/27
21:8-14	12/10
21:15-19	12/10
22:2	4/26, 11/11
22:3	11/11
22:9	1/8
22:16-17	11/17
24:27	11/14
32:24-25	12/16
41:40	12/5
Eksodos	
2:11	10/13
3:4	4/18
3:10-11	10/13
3:14	10/4, 10/14
14:13	9/8
16:20	1/6
20:19	2/12
34:29	4/22
Deuteronomi	
5:32	6/28
28:14	10/25
33:27	5/24
Joshua	
24: 15, 22	7/8
24:19,21	7/9
1 Samuel	
3:9,15	1/30
3:10	2/13
15:22	6/8
2 Samuel	
23:16	9/3
1 Ki Syiem	
2:28	4/19
19:5	2/17
19:12	8/13
2 Ki Syiem	
2:11-12, 13-15,23	8/11
2 Ki Khroniki	
15:17	4/15
Nehemiaiah	
8:10	4/14
Job	
13:15	5/8, 10/31
42:10	6/20
Ki Salm	
18:25-26	4/26,6/22
18:29	5/15
18:36	12/24
25:12	6/2,6/3
25:13	6/2,6/3
25:14	6/3
37:4	3/20
37:5	7/5
37:7	7/4, 8/1
37:8	7/4
37:34	8/1
40:8	1/29,8/25, 8/31
46:1	2/27
46:2	7/20
46:10	2/22
51:4	11/19, 12/7
55:22	4/13
87:7	2/9,5/16, 12/30
91:1	7/4
91:1, 10	8/2
91:15	5/19
97:2	1/3
106:6-7	2/11
116:12-13	5/2
118:27	2/6
123:2	11/24
123:3	11/23
139	1/9
Ki Proberb	
3:5-6	6/27
29:18	5/9

KI DKHOT NA KA BAIBL

mm /dd	mm /dd
U Eklesiastis	Nahum
3:15 12/31	1:3 7/29
9:10 4/23	Habakkuk
Isaiah	2:3 3/11,5/2
1:10-11 3/15	Malakhi
6:1 7/13	2:16 11/23
6:1,5 7/18	U Matthaïos
6:5 7/3	1:23 12/25
6:7 7/3	3: 11 1/28, 8/22
6:8 1/14,1/16, 9/30	3:17 10/13
8: 11 1/29, 1/30	4:1 9/18
9:6 4/13	4:19 1/14,9/19
26:3 2/11	5:3 6/9,7/21 8/21
35:7 7/6	5:3-11 7/25
40:26 2/10	5:8 3/26
40:28 2/9	5:8, 11 7/21
40:29 4/14	5:11 10/6, 11/3
40:31 3/19,7/20, 10/3	5:20 7/24,8/27
42:4 10/12	5:23 9/26
45:22 1/22, 2/2, 2/11, 11/26, 12/6	5:23-24 7/27,9/24, 12/11
49:2 1/19,2/14	5:24 9/26
49:5 9/21	5:25 6/30
50:7 3/15	5:25-26 7/1
50: 10-11 1/19	5:26 6/30, 7/1
52:12 12/31	5:29-30 1/30
53:1 11/24	5:30 6/29
53:3 6/23	5:39 7/14
53:10 12/2	5:41 9/11, 9/25
55: 1 6/10	5:45 6/9,8/24
59:16 3/30	5:48 6/29,9/20
60:1 2/19	6:6 8/23,9/16
61:1 3/14	6:7 9/16
Jeremaiah	6:8 3/20,4/27, 8/6
1:8 6/27	6:10 6/3
2:2 1/21	6:23 8/27
4:1 12/27	6:25 1/27,5/21, 5/23
39:18 6/27	6:26 1/26
45:5 4/27,4/28	6:26-28 5/18
Esekiel	6:28 1/26
37:3 6/1	6:30 1/26, 1/27
37:12 6/1	6:33 4/20,5/21, 10/30
Jonah	6:34 1/27
4:2 5/9	7:1 6/17,6/22
	7:2 6/22
	7:3-5 6/17

KI DKHOT NA KA BAIBL

mm /dd	mm /dd
7:7	4/27,7/16, 12/17
7:8	5/26,8/24, 9/16
7:9	8/24, 10/11
7:11	7/16
7: 12	8/24
7:13-14	7/7
8:26	8/12
9:28	10/27
9:38	10/16, 10/17
10:24	9/23, 11/22
10:27	2/14
10:34	3/24,7/22, 12/19
11:1	8/1
11:6	8/29
11:25	9/14, 10/10, 10/17
11:28	6/11,8/19, 8/20,9/13, 10/8, 10/14,
10/22,	11/4
11:29	1/28,4/14
11:30	4/14
12:13	2/16
13:22	1/26,1/27, 5/19,5/23
13:58	7/9
14:29	3/28
14:29-30	6/18
14:31	6/18
15: 18-20	7/26
16:21-23	8/10
16:24	9/13, 12/9, 12/11
17:20	10/31
18:3	4/29,8/28, 12/28
18:5	5/31
19:29	6/20
20:22	9/12
20:28	2/23
22:14	1/14
23:8	9/22
23:11	2/25
23:27	4/3
25:14-30	4/20
25:21	3/5
26:33-35	3/1
26:36,38	4/5
26:38	9/5
26:42	5/22
26:46	2/18
26:56	9/5
26:69-75	1/5,8/16
	28:10
	7/10
	28:16
	10/14
	28:18-19
	10/14, 10/27
	28:19
	5/6,9/4, 10/26, 10/27
	U Markos
	4:10
	1/13
	4:19
	8/31, 11/23
	4:34
	1/12
	6:31
	2/20
	6:45
	7/28
	6:49
	7/28
	9:1-9
	3/22
	9:1-29
	6/16
	9:2
	10/1
	9:2-8
	7/29
	9:5-6
	10/2
	9:9
	4/7
	9:14-18
	10/1
	9:14-23
	10/2
	9:22
	10/2
	9:28-29
	10/3
	10:21
	9/28
	10:28
	3/12
	10:29
	3/12
	10:32
	3/15
	11: 16
	11/8
	11: 17
	11/8
	14:3-4
	9/2
	14:6
	2/21
	14:9
	9/2
	14:54
	10/21
	16:12
	4/9
	16:13
	4/9
	Luke
	1:35
	8/8, 12/25
	2:46,49
	8/7
	2:49
	8/8
	4:13
	4/5
	4:18
	3/14
	4:26-27,33
	7/2
	8:1-3
	1/11
	8:2
	8/16
	9:23
	11/2
	9:28-42
	8/29
	9:33
	8/1
	9:34
	7/29

KI DKHOT NA KA BAIBL

mm /dd	mm /dd
9:51	8/3
9:55	1/29
9:57	9/27
9:57-62	3/12
9:58-59,61	9/27
9:61	5/30
9:62	8/13
10:17-20	10/27
10:18-20	1/7
10:20	4/24,8/30
11:1	8/28
11:5-8	9/12
11:9	6/10
11:9-13	10/22
11:10	6/9,6/10, 9/12
11:11-13	9/12
11:13	1/30, 6/9, 12/19
12:8	3/1
12:15	12/29
12:22	1/2
12:40	3/29
14:26	2/2,3/19, 5/7,5/11, 6/19,7/22, 9/28, 11/2
14:26-33	3/12
14:26-27,33	5/7
14:28	5/7
14:30	5/7
15:10	8/10
17:20-21	10/19
18:1	12/13
18:1-8	9/12
18:9-14	6/12
18:22	6/13,8/18
18:22-23	8/17
18:23	8/18
18:31	8/3,8/4,9/23
18:31,34	8/5
18:39,41	2/29
19:42	4/3
21:19	5/20
22:27	2/23
22:28	9/19
22:33	1/8, 4/26
22:53	6/24
23:26	1/11
23:33	9/23
24:21	2/7
24:26	4/8
24:32	3/22
24:47	10/15
24:49	5/27,5/31, 8/1, 9/4
24:51	5/17
İoannis	
1:12	8/15
1:29	9/18,10/15, 10/29
1:35-36	7/20
1:35-37	10/12
1:38-39	6/12
1:42	6/12
1:48	9/10
2:5	3/28
2:24-25	5/31,7/30
2:25	9/27,10/5
3:3	1/20,8/15
3:4	8/15
3:5	11/28
3:7	8/15, 12/25
3:16	3/13,9/21
3:17	9/2
3:19	10/5
3:19-21	6/30,7/18
3:29	3/24,3/25
3:30	3/24, 10/12
4:7	1/18, 1/21
4:11	2/26,2/27
4:14	9/7
5:19	9/9
5:30	8/3
5:39-40	5/6
6:29	9/6
6:35	10/11
6:44	12/22
6:63	1/3,3/10, 8/26, 12/17
6:66	3/9,9/19, 12/29
6:67,70	3/9
7:17	6/8,7/27, 10/10
7:38	5/18,8/21, 8/30,9/2, 9/3,9/6,9/7
7:39	5/27
8:36	11/18
9:1-41	4/9
9:25	4/9

KI DKHOT NA KA BAIBL

mm /dd	mm /dd
10:3	8/16
10:30	7/19,12/12
11:6	10/11
11:7-8	3/28
11:26-27	11/6
11:40	8/29
11:41	2/13,8/9
12:24	6/19
12:27-28	6/25
12:32	2/1,7/17, 11/9,12/17,12/20
12:35	8/27
12:36	4/16
13	2/19
13:1-17	3/6
13:3-5	6/15,7/11
13:13	7/19
13: 13, 16	9/22
13:14	2/19,9/11
13:15	9/11
13:16	10/16
13:17	6/8
13:34-35	9/20
13:36	1/5
13:37-38	1/4,6/16
14:1	2/27,4/29, 5/28, 7/5
14:1,27	4/21, 12/24
14:8	4/21
14:9	1/7,4/21, 10/29, 10/30
14:12,13	10/17
14:13	6/7
14:15	2/12,11/2
14:23	6/12
14:26	1/13
14:27	8/26,12/14
14:31	2/20
15:1-4	1/7
15:4	6/14
15:5	12/23
15:7	6/7,9/16, 10/14
15:8	3/11
15: 11	8/31
15: 12	5/11
15:13	2/24
15:13-14	8/25
15: 13, 15	6/16
15:14	2/13
15: 15	1/7, 8/25
15:16	1/24,8/3, 9/25,9/29, 10/25
15:22-24	10/29
16:7	1/7
16:8	11/19, 12/7
16:12	4/7
16:13-14	11/29
16:23	5/28,5/29
16:24	8/28
16:26	8/6,8/9
16:26-27	5/29,8/6
16:30-32	2/28
16:32	4/4
16:33	4/4, 8/2, 12/4
17	5/22
17:2	4/8
17:3	5/8,5/27
17:4	9/13, 11/21
17:6	9/4
17:15-16	11/27
17:19	2/8, 12/3
17:21	5/22
17:21-23	2/8
17:22	1/20,3/20, 4/18,4/27, 5/22, 5/29, 12/12
18:36	10/19
19:30	10/28, 11/21
20:11-18	8/16
20:14,16	8/16
20:21	3/3,3/5, 10/26
20:22	1/5
20:24-29	8/16
20:25	8/16
20:28	1/18,8/16
21:7	4/17
21:15-17	8/16
21:16	6/19
21:17	2/9,3/1,3/2, 3/3,3/5, 8/16,10/18
21:18-19	1/5,9/13
21:21-22	11/15
Ki Kam Ki Apostol	
1:8	1/18, 2/4, 2/15,3/10, 4/1, 9/4,9/5, 9/6, 10/14
2:4	9/5
2:33	5/27

KI DKHOT NA KA BAIBL

mm /dd

4:12 12/8
 9:5 7/18
 9:16 3/5
 9:17 4/2
 13:22 4/2
 17:28 6/2
 20:24 3/4,3/5, 10/14
 24:16 5/13
 26:14 1/28
 26: 15 1/29
 26:16 1/24
 26:17-18 1/10
 26:19 1/24,3/11, 12/29

Ka Shithi Sha Ki Nong Rom

1:1 1/31,2/2,2/3
 1:14 7/15
 2:1 6/22,
 2: 17-24 6/17
 3:24 11/28
 4:3 3/19
 5:5 2/24,4/30, 5/11,7/2, 10/18
 5:8 10/20
 5:10 10/28
 5:12 10/5
 5:12-19 10/6
 6:3 1/15
 6:4 1/15,4/8
 6:5 4/11,9/13
 6:6 4/10, 12/23
 6:9-11 4/12
 6: II 4/10,4/11
 6:13 10/9
 6:16 3/14
 6:19 9/15
 7:9, 14 12/1
 7:18 5/24,6/1
 8:16 10/22
 8:26 11/7, 11/8
 8:27,34 4/1
 8:27 11/8
 8:28 10/30, 11/7, 12/16, 12/18
 8:35 5/19
 8:37 3/7,5/19, 10/24, 12/16
 8:39 3/7, 10/20

mm /dd

9:3 1/31, 2/24
 12: 1 1/8,6/13, 12/5, 12/10
 12:1-2 6/8
 12:2 5/13,9/9, 11/14
 14:7 2/15

1 Sha ki Nong Korinth

1:2 10/4
 1: 17 2/1
 1:21,23 11/25
 1:26-31 8/4
 1:30 7/22, 7/23, 10/20, 11/13, 12/8
 2:2 1/24,3/13, 4/2, 10/25, 11/26, 12/20
 2:4 7/17,12/3
 2:12 12/21
 2:14 12/17
 3:3 3/23
 3:9 4/23
 3:10-15 5/7
 4:9-13 2/3
 6:19 2/19,3/4, 3/18,8/9, 9/4, 11/1,
 11/8, 12/5
 6:19-20 7/15
 9:16 2/2,9/29, 10/15
 9:22 2/24, 10/25
 9:27 2/15,3/17, 12/5
 10: 11-13 4/19
 10:13 9/17
 10:31 11/16, 11/22
 12:26 2/15
 13 1/29, 11/12
 13:4 4/30
 13:4-5 7/5, 10/23
 13:4-8 10/18
 15:10 11/30

2 Sha ki Nong Korinth

1:20 4/20, 11/17
 2:14-15 10/24
 3:5 2/15
 3:18 1/23,4/22
 4:2 9/15
 4:3-4 12/17
 4:5 2/23
 4:10 5/14, 5/15
 5:7 5/1, 10/31
 5:9 3/17

KI DKHOT NA KA BAIBL

mm /dd

5:10 3/16
 5:14 2/4
 5:15 10/29
 5:17 11/12
 5:17-18 10/23
 5:17-19 10/28
 5:20 7/17
 5:21 4/6, 10/7, 10/29
 6:1 6/26
 6:4 3/6
 6:4-5, 10 6/26
 7:1 3/18
 7:4 3/7
 7:10 1/21, 12/7
 8:9 2/25
 9:8 5/16
 10:4 9/8
 10:5 2/11,6/14, 9/8,9/9,9/14,
 10/24, 11/18
 11:3 9/14
 12:9 9/13
 12:15 2/24, 2/25
 13 11/12

Sha ki Galatia

1:15 1/25,1/31
 1: 15-16 1/17, 10/6, 12/22
 1: 16 1/30, 2/3, 3/18, 7/8, 11/11
 2:20 3/8, 3/21, 4/10, 11/3, 11/13,
 11/18, 12/23
 2:21 12/5
 4:19 3/18,5/13,8/8, 8/9,9/16,9/18,
 10/6, 10/29, 12/7, 12/25
 4:22 12/10
 5: 1 5/6
 5:16 3/23
 5:24 12/9
 6:14 1 1/25, 11/26, 11/27, 12/23

Sha ki Ephesos

1:7 11/20, 12/8
 1:18 5/15
 2:6 2/15
 2:8 3/21
 3:19 4/12
 4:13 7/12,9/23
 4:23 5/13

mm /dd

4:24 12/28, 12/30
 4:30 5/13,5/14
 5:14 2/16
 5:18 9/7,12/24
 6:13,18 12/16
 6:18 5/3

Sha ki Philipi

1:20-21 1/1
 2:5 3/18,3/30, 3/31,5/20
 2: 12 5/10,5/15, 12/5
 2:12-13 6/6, 7/7
 2: 17 2/5
 3:10 4/8,7/11, 7/12
 3:12 5/2,6/28, 12/2
 3: 13-14 6/28
 4:12 2/5, 2/23
 4:13 10/3
 4:19 5/14,8/29, 9/13

Sha ki Kolossai

1:24 2/3,7/14, 8/8,9/30, 11/9, 12/13
 1:27 7/23
 3:3 1/23,4/24, 4/28,6/2, 6/14,8/31
 11/16,12/24

1 Sha ki Thessaloni

3:2 11/10
 4:3 1/15,7/22, 10/20
 5:17 5/26
 5:19 8/13,8/14
 5:23 1/9, 1/30
 5:23-24 7/22,8/14

1 Sha U Timothy

1:13 2/23
 3:16 4/6

2 Sha U Timothy

2: 15 3/17,12/15
 4:2 3/10,4/25
 4:6 2/6
 4:16-17 4/22

Sha ki Hebru]

2:9 11/21
 2:10 4/8, 7/7, 8/30,9/8
 2:18 9/17
 3:14 8/29

KI DKHOT NA KA BAIBL

mm /dd	mm /dd
4:12 3/1	4:19 8/10, 11/5
4:15 9/18	2 U Petros
4: 15-16 9/17	1:4 5/16
5:8 7/19,9/22	1:4-5 6/15
7:25 4/1	1:5 5/10,6/15
9: 11-15 4/5	1:5,7 5/11
9:26 10/5	1:8 5/12
10:9 5/31	1:13 7/10
10:14 12/8	3:9 5/11
10:19 5/4	1 İoannis
10:24-25 7/10	1:6-7 8/13
11:6 10/30	1:7 1/9,1/20, 2/28,3/11, 3/16, 8/13,
11 :8 1/2,3/19	8/24,8/30,9/20,10/10, 11/12,
11 :27 4/9,5/2	12/26, 12/29
12:1-2 8/25	2:2 10/15
12:2 3/17,3/29, 8/26,8/31	4:18 2/21
12:5 8/14	3:2 4/29
12:6 4/14	3:9 8/15
13:5 6/4	3:16 6/16
13:5-6 6/4,6/5,8/29	5:16 3/31
13:13 4/24, 9/19	3 İoannis
U Jacob	7 10/18
1:4 7/31	U Judah
1:5 6/9	20 10/21
1:14 9/18	Ka Jingpynpaw
2:10 12/1	1:7 7/29
4:3 6/10	1:17 5/24
4:8 11/4	2:7 8/2, 12/4
4:8-10 6/10	3:10 2/22,5/8
1 U Petros	4:1 3/27
1:5 4/19,7/23	4:11 7/19
1 :16 9/1	12:11 11/29
2:9 6/21	13:8 4/6
2:24 4/6	
4:1-3 9/15	
4:12 2/3,5/15	
4:13 11/5	
4:17 5/5	

Please log onto www.myutmost.info and register to be a part of the growing fellowship of readers of My Utmost For His Highest.